G. EROLI’

Statu
to
di Narni

IV

NARNI

DI

N°. 10

SETT GEN

STA

Biblioteca Comunale "G. ERO
NARNI

I

STATUTA
ILLUSTRISSIMÆ CIVITATIS
NARNIÆ

BIBLIOTECA COMUNALE DI

Sala A
Scaff. 10
Palc. 2
N°. 10

NARNIÆ, Typis Hæredum Corbelletti. 1716. *Superiorum permiſſu.*

ILLUSTRISSIMO, ET REVERENDISSIMO PRÆSULI

JOANNI BAPTISTÆ COMITI BARNO,

PATRITIO LAUDENSI

Utriuſque Signaturæ Sanctiſs. D. N. Papæ Referendario

OLIM CIVITATIS NARNIÆ GUBERNATORI MERITISSIMO

Civitas Narnienſis, eiuſque Priores fælicitatem.

Supra R. P. D. Barni die 9 Septembris 1743. fuit ad Sacram Purpuram promotus à SSmo D. N. Papa Benedicto XIV.

BIBLIOTECA COMUNALE

QUas, Te Authore, àc Vindice àb oblivione revocavimus leges, dùm in lucē promimus, reddimus Tibi potiûs, quàm dicamus: Tuas pridèm fecerat ſingularis in Urbem hanc noſtram Benevolentia; Tuas aſſeruit ſtudium in hac Urbe moderanda, atquè ſedulitas: Tuas deniquè demonſtrat profuſa in leges ipſas liberalitas. Nullum profectò eſſe poteſt luculentius ſapientiſſimi Viri argumentum, quâm, quæ à Majoribus benè, àc ſapientèr proviſa ſunt, ea Minoribus sìc inſinuare; ùt nèc temporis

Comitatum viç. Car. 132.
Clareria seu Nectar vendentium. Car. 178.
Carcer quoad Malefactores. Car. 174. 182. 264. 269.
Catastrum forsan dè anno 1326. Car. 185.
Allibratus à tempore quo Civitas Narniç devenit ad Populum Car. 186.

INDEX

Communis. cap. xxxviii. pag 28.

Dè Iuramento conſiliariorum dictæ Civitatis. cap xxxix p. 29.

Quòd nulla perſona audeat, vèl præſumat impedire Divina Officia in quibuſcumque Eccleſijs. cap. xl. pag. 29.

Dè elæmoſyna danda per dictum Commune Conventibus Fratrum dictæ Civitatis. cap xli. pag. 30.

Quòd unus ex Dominis ſex Electis dictæ Civitatis quolibet menſe teneatur ire ad Roccas Communis. cap. xlii. p. 30

Quòd Camerarius Communis Narniæ teneatur de geſtis per eum reddere rationem. cap. xliii. pag. 31.

Dè correctione libræ. cap. xliv. pag 32.

Dè Opere Tribunæ Sancti Iuvenalis. cap. xlv. pag. 33.

Quòd Mercatores, & alij, qui recipiunt pecuniam pro Communi teneantur ſolvere eam ubi fuerit deputata, & non alibi cap. xlvi. pag. 34.

Quòd fiat unus Liber per litteras Alphabeti dè omnibus, & ſingulis exbanditis, & condemnatis Communis Narniæ, & quantitatibus, in quibus ſunt, & apparent condemnati, & exbanditi. cap. xlvii. pag. 35.

Quòd per Dominos ſex Electos dictæ Civitatis, vel majorem partem ipſorum eligatur unus Syndicus, qui qualibet hebdomada proteſtetur Officialibus, quòd obſervent Statuta. cap. xlviii. pag. 36.

Quòd Notarij qui erunt ſuper Libra poſſint, & debeant corrigere patentes errores in ea cum conſilio Iudicum. cap. xlviiii. pag. 36.

Dè Scretijs, & quæſtionibus terminandis inter conſortes, & Dominos Molendinorum, & habentes poſſeſſiones in fluminata. cap. l. pag. 37.

Quòd nullus audeat cæſare in Montibus Communis Narniæ, & dè pœna contrafacientibus. cap. li. pag 37.

Quòd nullus incidat ligna in ſylva propè Specum S. Vrbani per centum pedales. cap. lii. pag. 38.

De ijs, qui occupaſſent de bonis Communibus cujuſcumque

Communis seu Populi. 194.
Collis Capre Hospitalis prò leprosis. 209.
Custodes Grasciarum Car. 210.
Carcer prò mulieribus Car. 218.
Capulus Pons 219.
Custodes Fontium. 239. 240.
Concha. prelium non fiendum. 223
Codaleva. 243.
Carnarium. 246. sequitur lib. etiam per Corbelletta impressum Car. 8.
Cannariculi. 247.
Campacciani et Musci grani prope confines. Car. 249
Calcis. Tegularum. Mattonorum. 97.
Capitanei olim Palatium. 264.
Cardinalis Legatus an. 1536. Narniç in Palatio Aplico. 280.
Cancellarius. 10. 18. 24. 28. 47.
Castellani. Potestates. Surgentes Turrerij 12. 60.
Castra. Sadiç seu Rocche. 14.
Castrorum et Villarum Syndici. 27

Conventibus Fratrum eleemosina Car. 30. et V. Eleemosinç.
Consiliarij Civitatis. 29. Consiliarij Consilij Populi et Communis. 66. 15. 12. 42. in sequent.
Comitatenses prò Censu singulis annis. Car. 40. Comitatenses Civitatis. 22. 40 &c.
Comitatensium hortus in possessionibus. Car. 48. Comitatus Narniç. 25. 26. 27. 77. 58
Campana in aurora et dè sero. 109.

Leggi Archiv. Stor. appendice N.o 28 pag. 172 per aver alcune notizie sugli antichi statuti

Libro di

Giovanni

Eroli di Narni

e da lui in parte postillata

SETT GEN

STA

Biblioteca Comunale "G. EROLI"
NARNI

Bibliotec

II

IMPRIMATUR,

Carolus Stephanus Bucciarellus Vic. Gen.

IMPRIMATUR,

Fr. Albertus Salvi Sac. Theologiæ Profeſſor, ac S. Officij Narniæ Vicarius.

III

S. IVVENALIS MARTYR EPISCOPVS NARNIENSIS

BIBLIOTECA COMUNALE DI

IV

S. Cassiani molendina Car. 45. ramalium Car. 5.

Corviani mons. scilicet à Ponte ad Recentinum. Car. 5.

STATVTORUM.

Quòd Vicarius dictæ Civitatis teneatur ad petitionem ſupraſtantum Aquæductus fieri facere omnia, quæ fuerint opportuna. cap xxv. pag 20.

Dè tribus Mercatoribus eligendis prò aiuſtandis aſſaiarolis, & Peſonibus. cap. xxvi. pag. 21.

De' Feſtivitatibus cuſtodiendis. cap. xxvii. pag. 22.

Item de' Feſtivitatibus cuſtodiendis. cap. xxviii. pag. 23.

Quòd ſi contingat aliquam dictarum Feſtivitatum venire dè die Sabbathi, quòd quilibet poſſit portare bladum, ligna, & quædam alia. cap xxviiii. pag. 24.

Quòd quilibet dè Arte Lanæ in dictis Feſtivitatibus poſſit tingere, roſcellare, & alia quædam facere ſinè pœna. cap. xxx. pag. 24.

Quòd quilibet Cancellarius Communis ſit Civis, vel Forenſis, ut Conſilio Populi, & Comunis videbitur & placebit. cap. xxxi. pag 24.

Quòd Vicarius Civitatis præfatæ faciat cuſtodiri ſtratas per aliquos Cuſtodes, nè graſcia extrahatur, vel Dohana defraudetur. cap. xxxii. pag. 25.

Quòd nulla Perſona dè Civitate, ſeù diſtrictu Narniæ vendat vinum, vel acetum ad minutum ſinè licentia Rectorum, & Antepoſitorum ſuper Vino. c xxxiii. P. 25.

Quòd notificetur Locis vicinis, quòd nulla Perſona extrahat res pertinentes ad Dohanam ſinè Apodiſſa. cap. xxxiiii. pag. 26.

Quòd ſyndici Caſtrorum, & Villarum Diſtrictus Narniæ caveant idoneè dicto Communi. cap. xxxv. pag. 27.

Dè Libris habendis per Camerarium Communis, & eius Notarium. cap. xxxvi. pag. 27.

Dè uno bono, & legali ſyndico eligendo in Conſilio Populi, & Comunis. cap. xxxvii. pag. 27.

Quòd omnia acta, & ſcripturœ facta per quoſcumque Cancellarios Communis ad dictum Commune pertinen. à decem annis citrà ſint in Camera dicti

Castallus vel Sergens. 56

Castalli et Nuntij Car. 54. 86. 193.

Custodes Civitatis scribend. 56. 183.

Custodes Palatiorum Car. 56.

Collegium Iudicum 57. 66. 115. 184.

Camerarius Communis 27. 28. 31. 40. 48. 71 293.

D. Camerarij residentia. 59

Cives ex domo empta vel ędificata. 69. 70 71. 71.

Ciaramellator. 73.

Collateralis D. Vicarij 76. 90. 149. 216. 219.

Chartarum et Pannorum Valcharię. 96.

Confissę Pons. 96. 134

Cursores. Balistrarij. Pavesari. 99.

Cerei ab Artibus in honorem Sancti Iuvenalis. 102. 115.

Cinguli Militaris honor 104.

Cerei à Castris et Villis in Festo S. Iuvenalis Car. 110.

Caput centum cuiuslibet Car. 127. 71.

Cribanarij Ars. 127.

Cereus in Festis S. Ludovici. Car. 118.

Cereus in Festo S. Cassij. Car. 118. 126.

Cereus in Festo S. Andreę. 126.

Carcer Communis prò detinendis Debitoribus. 128. 182.

Cisterna S. Angeli in Pastena. 195.

iniuriá labefactari leges queant, nèc legum ignoratione mores concidere; id verò Tu ſic impleſti, ùt quantum Tibi noſtra hæc Civitas imperanti debuit, tantum nùnc debeat imperium legibus aſſerenti. Vnum ſanè eſt bonorum omnium Votũ, eò Te gloriæ provectum aſpicere, ubi non hæc ſolùm Patria, ſed totus Terrarum Orbis ſuſpiciat, & veneretur. Quæ quidẽ in Te congeſſit ornamenta Tuis famulata Virtutibus Gloria, rudimenta fuere futurorum; prælusiſti Tu Tibi, & quantum in Urbis hujus adminiſtratione nobis à Te decus acceſſit, tantum ad glorię tuę exagerationem acceſſiſſe putandum eſt. Nihil à Te nos potiùs optabamus cùm nobiſcum verſarere, niſi ùt noſter eſſe perpetuò velles: annuiſti votis, imò vota ipſa audacia quantumuîs viciſti; dùm inter Narnienſes Cives referri vel paſſus es, vel (quę tua eſt benignitas ſingularis) etiàm optaſti. Illud proindè ſupereſt, ùt quę Te nobis quondâm moderantem Urbem Themis donavit, quę leges vindicantem nunc reddit, altiùs provectum, & Orbi jura dantẽ Vaticanum Oſtrum oſtentet. Nos quidem in hæc ſemper vota erumpemus, in hęc Orbis conſentiet; quandoquidêm in hęc ſingularis Tua virtus vêl pudibunda conſpirat. Eos nos habe, quos & fecit Amor, & facit Patria, & Tua poſcit munificentia. Narnię Nonis Martij 1716.

Angelus Marſilianus à Secretis.

VII

J. M. J.

INDEX STATVTORUM

Communis, & Populi Illuſtriſsimæ Civitatis Narniæ.

EX LIBRO PRIMO.

DE Molendinarijs, & Ordine Molendinorum. Cap. i. pag. 3.

De molitura, quam accipere debent Molendinarij de blado, quod molentur. cap. ii pag. 6.

De vijs Civitatis, & Diſtrictus Narniæ aperiendis, & reparandis. cap. iii. pag 7.

De Palio currendo in Feſto B. Iuvenalis. cap. iv. pag. 8.

De Anulo argenteo currendo in Feſto B. Iuvenalis de Menſe Maij. cap. v. pag. 8.

Quòd nullus Officialis dictæ Civitatis recipiat pro ſe, & eius familia, & Equis aliquid pro expenſis. cap. vi. pag. 9.

Quòd nulla Perſona extrahat de dicta Civitate aliquam beſtiam Porcinam nutritam in ea, vel eius Diſtrictu. cap. vii. pag 9.

Quòd nullus Macellarius inſlet aliquam Beſtiam, c viii. p. 10.

Quòd Antiani Molendinariorum faciant unam fenaytam, ſeù formellum, quem nullus valeat pertranſire prò petendo blado. cap ix. pag. 10.

Quòd de omnibus contentis in Statuto pertinente ad Officium Cancellarij fiat quidam Liber, qui ſit ſemper pœnès ipſum Cancellarium. cap x. pag. 10.

Quòd nullus Hæres defuncti poſſit habere prò funere ad luctum alicuius ultrà duos cereos ceræ. cap. xi. pag. 11.

Quòd Dominus Vicarius, & Officiales dictæ Civitatis teneantur defendere Caſtra ſubiecta d. Communi. c. xii. p. 11

b

Quòd

Seqvens Index manuscriptus habetur prò aliqvali notitia elicienda super denominationibus. Sed qvia exe[?] qvi debuerunt et perpetuo exeqvendæ sunt Sanctiones cla: me: Cardinalis Legati in hoc eodem volumine sub Car. 272 relatæ. Index qvoqve prefatus eisdem met subiacet Sanctionibus, et insuper subiacet De[c]larationibus qvæ immediate leguntur post rubricam cuius libet capituli.

A

Annulus currendus in Festo S. Iuvenalis Car. 8. alter die p.[mo] Maij. 123.

Accavallatæ Communis Eqvi. 52. 93. 115. 116.

Agrimensores. 67.

Ambassiatores mittendi Car. 86. 106. 160

Aqvæ vivæ Romanorum Stifoni. 96.

Antepositi Artium 99. 15

Artium Antepositi. 99

Aqvæductus Forminæ et Fontium Superstantes. 100. 20.

Antepositus ad Portas Car. 210.

Artium Cerei ad honorem SS.mi Iuvenalis. 102. 115.

Aqvæ Renenari Forma. Car. 118.

Aqvæ Marrani Forma. Car. 120.

Aqva Pozudepesce. Car. 122.

Ecclesiæ S. Mariæ Maioris 66.

Aqvæductus. 238. 238. 239. 239. 240.

S. Andreæ in Festo Cereus. 126.

S. Andreas in Lagia. 132. 133. 186.

Audientia nova Palatij novi. 153.

Arma. idest ense. seu Stocco. qvadrelletto. cavallotta. mandaria. ronca. baston de ferro. cultello malitioso. 134. 192. 198. 199. 227.

pes – p. 257

Ariæ Porta. Car. 133. Porta Feroniæ. 242.
Arvoltis Porta. Car. 133. 180. 221. 257.
Accaptum ab anno 1348. Car. 161.
S. Angeli in Pastena. via. Car. 175.
Antepositi super Viis. 25.
Arvoltis via. Car. 175. Strata 129.

INDEX

Quòd ſi aliqua obſcuritas, vel ambiguitas eſſet in aliquo Capitulo præſentium Statutorum declaretur pròut Conſilio Populi, & Communis videbitur. cap xiii. pag. 12.

Dè Caſtellanis, Poteſtatibus, Surgentibus, & Turrerijs Caſtrorum, & Roccarum Comunis, cap. xiv. pag. 12.

Quòd fiat regeſtrum dè omnibus Terris, & Poſſeſſionibus, ac familijs Rocchæ Carlei cap. xv. pag. 14.

Quòd primo Menſe Regiminis Domini Vicarij, cogantur habentes Caſtra, Sedia, ſeù Roccas cavere dicto Comuni dè non vendendo. cap xvi. pag. 14.

Quòd Priores Iudicum, Medicorum, Notariorum, & omnes alij Antepoſiti omnium Artium poſſint intereſſe omnibus Conſilijs. cap. xvii. pag. 15.

Quòd Maſſarij de Tyolis, qui ſunt Vaſſalli Communis Narniæ defendantur in ſervitium Populi Narnienſis, & Caſtellani veteris. cap. xviii. pag. 16.

Quòd aliquis Rector, & Officialis Communis Narniæ durante eorum Officio non poſſint modo aliquo ſyndicari. cap. xviiii. pag. 16.

De rogando D. Epiſcopum, ut in Eccleſia S. Valentini in Campo, & S. Antimi inſtituat Clericos natos dè Narnia. cap. xx. pag 17.

Quòd Rector, & Officialis dicti Communis non habeant Ceram, Cartam, atramentum, nec aliquid aliud ultrà Salarium. cap. xxi. pag. 18.

Quòd in Muris circumſtantibus dictæ Civitatis, nec in aliquo Caſtro Diſtrictus eiuſdem, non permittatur eſſe hoſtium, vel Roctura. cap. xxii. pag 18.

Quòd ſi qui Superſtantes fuerint, vel erunt alicuius Operis dicti Communis, ſeù alicuius Pontis, aut Viæ debeant de geſtis reddere rationem. cap. xxiii. pag. 19.

Quòd habentes Ballatorium, Traſannam, Tabulatum, vel aliquod Ædificium ſuper ſtratam ultrà medietatem dictæ ſtratæ debeat amovere. cap. xxiiii. pag 19.

Advocatorum. Car. 177. 180.
S. Augustini Platea in Terzerio Mezulis. 219.
Artium Antepositi. Car. 15.
Asciaroli et Pesoni adiustandi. 21.
Artistæ pro oneribus Artis. 45.
Acetium. 110. 132.
Alveninum. 110. 132. 175. 184. 184. 183.
Allibratus. Libra. 36. 185.
Aquaeductus, p. 20
[illegible]

B
Baiulus. Car. 11.
Burgi Civitatis. 43
Balistrarij. 99.
Brighæ retroactæ 103. 116.
Braculæ vallis. Fons. 219. 220.
Banchæ Iuris. 237.
Ballatorium. Trasanna super stratam Car. 19.
Bestiarum Gabella. Car. 102.
Brigatarum Potestates. Fraportæ, Mezulis. Terzarij Sanctæ Mariæ. Car. 9.
Busoni Castrum. 111. 132.
Burgaria. 110. 132.
Burgi Codalevæ Hospitale. esistea in Codaleva. e di esso si hà notizia in un Instrumento rogato gli 11 di Agosto 1380.

XI

consilia congregare – prebere auxilium, consilium, et favorem. Car. 49.
consilio publico, vel secreto. Car. 50. in fine. et require Car. 42.
in consiliariis unus alium eligere. 56.
Consilii numerus. 59. 77. 15.

que Caſtri, ſeù Villæ Diſtrictus Civitatis Narniæ. cap. liii. pag. 38.

Quòd nulla Perſona projiciat ſozzuram in canalibus, ſeù viculis exiſten inter Domos aliquorum. cap. liv pag. 39.

Quòd dativa cenſus ſolvatur ſingulis Annis per Comitatenses ~~munitatem~~ de Menſe Septembris. cap. lv. pag 40.

Quòd Camerarius Cameræ, & Notarius eius teneantur quolibet Menſe facere requiſitionem. cap. lvi. pag. 40.

Dè uno Mercatore eligendo in quolibet Terzerio ad colligendas Dativas. cap. lvii. pag. 41.

Quòd liceat cuilibet levare in altum domum ſuam, niſi iuſta cauſa, & titulo fuerit impeditus. cap. lviii. pag. 41.

Quòd nullus audeat bona, & poſſeſsiones Epiſcopatus Narniæ, & aliarum Eccleſiarum modo aliquo impedire, vèl moleſtare cap. lix. pag 41.

Dè modo ſervando in petitionibus dandis, vel fiendis Verbotenùs, vèl in ſcriptis coràm Officio Civitatis Narniæ. cap. lx. nulla petitio mittatur ad Consilium nisi primum deliberatum fuerit pag. 42.

Dè eo, qui poteſt eligi pro Rectore Hoſpitalis Sancti Iacobi. cap. lxi. pag. 43.

Quòd Vicarius dictæ Civitatis teneatur, & debeat mittere ad Burgos Civitatis ád inquirendum, nè ibi exbanditi, vèl fures modo aliquo receptentur. cap. lxii. p. 43.

Quòd Caſtrum Guaytamelli aptetur, & muretur, & dè modo ſervando in aptatione ipſius Caſtri. cap lxiii. p. 43.

Dè pœna defraudantis dohanam, ſeù gabellam. cap. lxiv. pag. 44.

Quòd nullæ litteræ Communis Narniæ ſigillentur, niſi dè voluntate majoris partis Dominorum ſex Electorum. cap lxv. pag. 44.

Quòd Collectores alicujus dativæ, ſeù alicuius pecuniæ, & Superſtantes alicuius operis finito eorum Officio poſt xv. dies debeant reddere rationem. cap. lxvi. p 45.

Quòd Vicarius dictæ Civitatis faciat diſcuti apothecas

Carlei Rocca Car. 11. 14. 14. 45. 61. 72. 110. 132. 133. 260.
Capiton. 54. 108. 111. 212. 253.
Collis maioli 61. 64. 111. 120.
Castrum Lagig 132.
Castro Vecchio. 132. 267.
Castrum Montis 132. 267.
Castell utij olim Dni Corgati 132. Castr. q. Dni Ægidij Normandi 148. DD. de Cardulis. ex Ser Gregori 30 Aprilis 1522.
Cerri Castrum Car. 132. 175. 267.
Collis Hospitalis Crucis de Sodonis 132.
Collis Hospitalis Crucis et Collis Ley. 267.
Crux qua itur Carbium. 132.
Capuroselo. 133.
Crux Quarte 132.
Campo vecchio 132. 267.
Columnella 267.
Cuccagna. 132.
Collis rubeus 132.
Crux Nardi 132.
Sodale ve Hospitale require Burgi.

INDEX

ſpetiariorum, nè ſyruppos, vèl aliquid fœtidum teneant. cap. lxvii. pag 45.

Dè incidentibus ligna, & dantibus damnum in ſyluis Caſtri Perticariæ, & Roccæ Carlei c p lxviii pag 45.

Quòd quilibet Artiſta teneatur ſupportare onera cùm hominibus illius Artis, qua magis utitur, & exercet. cap lxix. pag 46.

Quòd fiat quædam via per poſſeſſionem Hoſpitalis Sancti Iacobi à ſtrata Romana uſque in viam Feroniæ. cap. lxx. pag 46.

Quòd fons, qui eſt in contrata Stallatorij iuxtà ſtratam aptetur, & reparetur. cap. lxxi. pag 46.

Quòd nullus audeat facere Ballatorium ſuper locum, quod dicitur libra Eccleſiæ S Iuvenalis cap. xxi. pag 47.

Quòd omnes, & ſinguli habitatores in Civitate, & Burgis Narniæ teneantur facere cuſtodiam, ſicùt alij Cives dictæ Civitatis. cap. lxxiii. pag 47.

Quòd Cancellarius Communis omnes ſcripturas, & ordinamenta dicti Communis debeat ſcribere, & publicare in cartis pecudinis. cap. lxxiv. pag. 47.

Quòd quilibet Comitatenſis habens poſſeſſionem teneatur facere, & habere Hortum de octava parte unius ſolli Terræ ad minus cap. lxxv. pag. 48.

Quòd habeatur unus ſellarius forenſis in Civitate Narniæ cap. lxxvi. pag 48.

Quòd Camerarius Communis Narniæ dè pecunia Cameræ Eccleſiæ ſolvat ſalarium Vicario, & alijs Officialibus. cap lxxvii. pag 48.

Quòd Conſtitutiones Papales, & Imperiales contra Hæreticos debeant inviolabilitèr obſervari cap lxxviii. p 49

Quòd Iudices, & Notarij forenſes iurent eorum Officia benè, & legalitèr exercere. cap. lxxix. pag. 49.

Quòd Vicarius dictæ Civitatis prima, vèl ſecunda die ſui Officij nomina Officialium forenſium, & Familiæ

D

Dohana grossa, Car. 44. 101. 121. 121. 122. 273.
Domini Striani / Sancti Viti } in Festo S. Iuvenalis. 109.
Doghe Forma. 120
Debitorum Carcer 128. 182.
Defuncti luctus. 11
Domini Sex Electi. 30. 36. 41. 44. 73. 74. 75. 76. 77. 87. 89. 95. 99. 111. 113.
quatuor ad minus iacere in Palatio. 74
Dohanerijs pacta servanda. 110.
Dohanam fraudantes. 122.
Dotive colligende. 45. 79. 79. 80. 80. 81. 99. 112.
Dohanarum Proventus. Syndicus ad venden. Car. 103

E

Ecclesijs Oblationes. — require Oblationes
Eleemosine. Car. 65. 30. 126.
Equi Accavallate. 52. 93. 118. 116.
Equorum Æstimatores. 93.
Electi ad aliquod Officium extra Narniam. 244.

milia eorum aſſignet. cap. lxxx. pag. 49.

Quòd nulla Perſona antè initium Officij Domini Vicarij, vèl alterius Officialis forenſis mittat, vèl poſſit aliquid mutuare. cap. lxxxi. pag. 50.

Quòd non proponatur, vèl reformetur in aliquo Conſilio, quod detur aliquid Vicario, vèl alicui alteri Officiali, ultrà ſalarium ordinarium. cap. lxxxii. pag. 50.

Quòd Rectores, & Officiales dictæ Civitatis Narniæ non recipiant enſenia, vèl munera aliqua. cap. lxxxiii p. 51

Quòd Equi accauallatæ non mutuentur alicui Officiali. cap lxxxiv. pag. 52.

Quòd Vicarius, nèc eius Officiales, vèl familia non poſſint recipere aliquod Officium, vel regimen in Civitate. cap. lxxxv. pag. 52.

Quòd nullum Caſtrum, ſeù Villa Diſtrictus Narniæ nominet, vèl eligat aliquem Civem, & Forenſem in Rectorem cap lxxxvi. pag 53.

De Electione Caſtallorum, & eorum Officio. C. lxxxvii. pag. 54

Quòd nullus Bubulcus poſſit eſſe Caſtallus, Sergens, vèl Turriſianus alicuius Roccha. cap. lxxxviii. pag. 56.

De Cap. C. eligendis in ſingulis Parrochijs. C. lxxxix. p. 56.

Quòd Mediani non poſſint unus alium eligere ullo modo. cap. xc. pag 56.

De uno Magiſtro lignaminis eligendo prò reparatione Turrium, & cuſtodia campanarum. cap. xci. pag. 56.

De Iudicibus, & Notarijs extrahendis de ſacculis prò Officio cauſarum civilium. cap. xcii. pag 57.

Quòd ſacculæ in quibus immiſſa erunt nomina Iudicum, & Notariorum Civitatis Narniæ ſigillentur. C. xciii. p. 58.

Quòd partita in Conſilijs fiant ad legumina alba, & nigra. cap. xciv. pag. 58.

Quòd in Camera Communis habeantur ſemper 1500. panect. de ſepo, & etiam quadrelli. cap. xcv. pag. 59.

Quòd Dominus Camerarius continuè debeat morari, & iacere

F

Feronia. Car. 46. 133. 242. 254.

Fons Stallatorij. 46.

Fociani. Car. 68.

Forminę Aqueductus Car. 100.

Fontium. 100.

Forum et Platea. 102. 228.

Fons Sancti Salvati. Car. 117.

Forma aquę Renenari. Car. 118.

Forma aquę Marrani Car. 120.

Forma Staynelli. 120

Forma Doghę. 120.

Fons Tregij. 136.

Feronię Porta 242.

Forma Flagię. 164.

Forma fossati gragię 165

Forma Versecchij 165.

Fossatum Morscefiens Car. 175.

Fons Vallis lanzę. Alvenini. 183.

iacere in Camera dictæ Civitatis . xcvi. pag 59.

Quòd fiat Inventarium dè omnibus rebus mobilibus Communis, quæ ſunt , & erunt in Palatijs Populi Narniæ. cap. xcvii. pag.60.

Quòd Vicarius faciat cuſtodiri Roccas , & Caſtra Populi , & Communis Narniæ , quæ neceſſaria ſunt , & ſolita cuſtodiri . cap. xcviii. pag. 60.

Quòd Poteſtates , Caſtellani , Sergentes , & Turrerij Caſtrorum , & Roccarum non permittant Forenſes intrare in eis . cap. cxix. pag.60.

Quòd Vicarius mittat omni menſe unum ex Notarijs ſuis ad requirendum Cuſtodes Roccarum. Cap. c. pag.61.

Quòd in ſingulis Rocchis Communis fiat in circuitu eius via ampla unius pedalis ubi non eſſet . cap. ci. pag.62.

Dè modo eligendi Priores Mercatorum , qui debeant adiuſtare paſſus , & alia . cap.cii. pag.62.

Quòd omnes Menſuræ , cùm quibus menſuratur , & alta debeant eſſe altitudinis unius pedis. cap.ciii. pag.63.

Quòd requirantur Civitates , & Loca circumſtantia , quod eorum Concives non contrahant cum Civibus Civitatis Narniæ , nèc cùm Comitatenſibus . cap. civ. p 63.

Quòd non permittatur fieri Ædificium prope Confines Civitatis Narniæ . cap. cv. pag.64.

Quòd Caſtrum Collismaioli perficiatur . cap. cvi. pag.64.

Quòd quotieſcumque trattaretur in aliquo Conſilio dè negotio alicuius ſpecialis Perſonæ , ille talis in dicto Conſilio non debeat intereſſe . cap. cvii. pag.64.

Dè Palijs offerendis per Commune infraſcriptis Eccleſijs cap. cviii. pag. 65.

Dè Elæmoſyna danda per Commune prò veſtimentis Religioſorum . cap. cix. pag. 65.

Dè honore fiendo Eccleſiæ Virginis Mariæ in Feſto ipſius de Menſe Auguſti . cap.cx. pag.66.

Quòd Dominus Vicarius teneatur reinvenire iura Com-

munis

XIX

Dè Immunitate , & ſalario Meneci Magiſtri Guglielmi . cap. clxix. pag. 93.

Dè certis Hominibus eligendis ad perficiendum Opus Eccleſiæ Beati Iuvenalis , ùt in hoc Capitulo continetur . cap clxx. pag. 93.

Dè Gabella colligenda de fructibus à Civibus, & Comitatu Civitatis Narniæ . cap. clxxi. pag. 94.

Dè Gabella exigenda dè certis rebus cap. clxxii. pag 96.

Quòd in Macello conſueto macellentur carnes , & piſces vendantur ; & de Gabella ſolvenda de eis. cap. clxxiii p. 97

Dè Gabella dè quolibet Capretto, & Agno . cap. clxxiv. p 97.

Quòd nullus Macellarius vendat , nèc incìdat carnes , niſi primò fuerint ſigillatæ. cap clxxv. pag. 97.

Dè non macellando alicui aliquam Beſtiam in macello, ſinè licentia Officialis . cap. clxxvi. pag. 98.

Dè Gabella ſolvenda de piſcibus recentibus vendendis . cap. clxxvii. pag. 98.

Quòd vendentes carnes ſylveſtres debeant aſſignare . cap. clxxviii. pag 98.

Quòd Officiales ſuper Gabellis diligentèr perquirant de rebus pertinentibus ad Gabellam . cap. clxxix. pag. 98.

Quòd dè pœnis occaſione Gabellæ non fiat condemnatio . cap. clxxx. pag. 99.

Quòd Gabella carnium Communitatis vendatur . cap. clxxxi pag 99.

Quòd Officium Dominorum Sex Electorum faciat congregari Antepoſitos Artium dè aſſettu ipſarum . cap clxxxii. pag 99.

Dè ſalario ſcripturæ librorum prò dativis colligendis . cap. clxxxiii. pag. 99.

Dè propoſita facienda in Conſilio quolibet anno dè electione Supeſtantium Aquæductus. cap. clxxxiv. pag. 100.

Quòd Campana Communis pulſetur quolibet die prò Iure reddendo . cap. clxxxv. pag. 101.

e

Medici. Car. 66. 116. 201.
Medicorum Prior. 157. 15.
Missę in Palatio Domini Vicarij. 66.
Marescalcus Communis. 93. 108.
Mattonarij. 97. 225
Mattones prò Vijs Communis. 225.
Mattonandum Plateas 225.
Macellum Communis 97.
Macellarij. 10. 97. 97. 98. 99. 123. 134
Magagnati in Servitio Communis. 112.
Merlini in Sylva Rumale. 120.
Mercantię Strata. 131.
Maior Strata. 136. 175
de Monte S. Nicolaus Car. 150.
Malevoli revendebant Homines. 161.
Mosceficus Fossatum. 175.
Malefactorum carcer. 174. 182. 264. 269.
Mons Maius olim. 202.
S. Marcus. 261.
Quòd ad Macinandum Foras
Marrani Forma. 125
Ses venientes. Car. 271.
Muri Civitatis et Castrorum. 18.
Mercatorum Prior. 62.
Massarij ad declarandum. 46.
Muri Civitatis videndi 75.
Montis Castrum. 132. 267.
Massę Villa 110. 132.

XL

paratis ad riſſam . cap. cxxxvii. pag. 252.

Quòd confitens maleficium, habeat beneficium quartę partis pęnæ, ſeù banni . cap. cxxxviii. pag. 252.

Quòd nullus Civis, vel Comitatenſis vadat ad macinandum ad alia Molendina, quàm ad illa de Civitate Narniæ . cap. cxxxix. pag. 252.

De *pœna incidentis ligna, & ea exportantis de fracta Capitoni* . cap. cxl. pag. 253.

De *facientibus conventiculam, vel tractatum contrà præſentem ſtatum* . cap. cxli. pag. 253.

De *condemnationibus, & ſententijs exequendis* . cap. cxlii. pag. 253.

Quòd *non fiat injuria, vel offenſa Mulieribus euntibus ad Fontes* . cap. cxliii. pag. 254.

De *ijs, qui occuparent dolosè Palatia Populi, vel Communis* . cap. cxliv. pag. 255.

Quòd *quæratur à Teſtibus examinandis de Maleficio, vel exceſſu, de cauſa ſcientiæ* . Cap. cxlv. pag. 256.

De *fraude committenda per Comitatenſem pro elevando ſe de libra Comitatus* . cap. cxlvi. pag. 256.

De *ſciamis Apum non emendis, nec vendendis* . cap. cxlvii. pag. 257.

De *Portanarijs non permittentibus extrahi res pertinentes ad* Dohanam *ſinè apodiſſa* . cap. cxlviii. pag. 257.

Quòd liceat cuilibet Forenſi venire ad Civitatem Narniæ cum ſuis Mercimonijs . Cap. cxlix. pag. 258.

De *Porcis non mittendis, & non euntibus per Civitatem Narniæ* cap. cl. pag. 258.

Quòd *committentes maleficia in Comitatu Narniæ capiantur, & in fortiam Communis ducantur*. C. cli. p. 258.

Quòd Camerarius, & Cancellarius dicti Communis Forenſes non comedant, neque bibant cum Civibus . cap. clii. pag. 259.

Quòd *ſententiæ latæ, & ferendæ per* Dominum *Vica-*

rium

riumſint ratæ, & firmæ. cap.cliii. pag. 259.

De eo, qui produxerit accuſam coràm aliquo Officiali, quam non probaverit. cap. cliv. pag. 260.

Quòd nulla Perſona vadat, vel mittat ad macinandum ad Interamnam cap. clv. pag. 260

Quòd nullus armatus Forenſis intret aliquod Caſtrum Comitatus *Narniæ.* cap. clvi. pag. 260.

De Pęnæ illius, qui ſubmiſerit, vel procuraverit ſubmittere alicui aliquod Caſtrum, vel Roccam Diſtrictus Narniæ. cap. clvii. pag. 261.

Quòd nulla perſona cavet, vel aſportet letamen à Domo Herrigetti uſque ad Portam Pontis Narniæ. cap. clviii. p 261.

Quòd Syndici dicti Communis Iura, & Iuriſdictiones dicti Communis à quibuſcumque apprahenſa debeant reinuenire. cap. clix. pag. 261.

Quòd Dominus Vicarius eligat tres bonos Viros, & unum Camerarium ad ædificandum Hoſpitale in Domo olìm Clericutij Thomæ cap.clx. pag. 262.

De eo, qui non fuerit ſubiectus Iuriſdictioni ſeculari dictæ Ciuitatis, non poſsit habere aliquod Officium in dicto Communi, & in eius Diſtrictu. cap. clxi. pag 262.

De pęna illius, qui vendiderit, vel aliquo titulo tranſtulerit aliquam poſſeſsionem, vel Domum alicui non ſubiecto. Cap. clxii. pag 263.

Quòd nullus Notarius, qui non ſit ſubiectus Curiæ ſeculari dicti Communis poſsit rogari de aliquo contractu, nec ſcribere. cap. clxiii. pag. 263.

De Pęna committentis crimen nefandi ſceleris ſodomiæ. cap. clxiv. pag. 264.

Quòd Dominus Vicarius, & Guardianus faciant cuſtodiri captivos ad eorum Officium pertinentes. cap. clxv. pag. 264.

Quòd Dominus Vicarius teneatur facere ſententias cri-

XLII

mirales cum conſenſu Iudicum ſuorum. Cap. clxvi. p.266.

Quòd nullus de homicidio invitus cogatur facere pacem. cap. clxvii. pag.266.

Quòd Dominus Vicarius primo menſe ſui Regiminis faciat comparere coràm ſe Syndicos Caſtrorum Comitatus Narniæ. cap. clxviii. pag.266.

De eo, qui fidejuſsit pro aliquo maleficio, vel de aliquo maleficio reprahesentaverit Principalem non poſsit ulteriùs moleſtari. cap.clxix. pag.267.

De eo, qui petierit debitum jàm ſolutum cap. clxx. pag.268.

Quòd Vicarius poſſit compellere venditorem cujuslibet rei furtivæ. cap. clxxi. pag 268.

Quòd ubi Statutum de aliquo maleficio non claré loqueretur procedatur de ſimilibus ad ſimilia. cap. clxxii. pag.268.

Quòd nullus Officialis, vel Familiaris Communis noctis tempore vadat ad Cameram Communis. cap. clxxiii. pag 269.

Quòd nullus poſsit detineri coactus ſi voluerit dare fidejuſſorem. cap. clxxiv. pag.269.

De eo, qui petierit à Commune debitum iam ſolutum. cap. clxxv. pag 269.

De accuſationibus, Denunciationibus, & Inquiſitionibus dandis coràm Officialibus Narniæ duplicandis, ut in hoc Capitulo continetur. cap. clxxvi. pag. 270.

Quòd nulla Perſona tempore alicujus rumoris, vel apparatus ad brigam cùm armis, vel ſinè intret aliquod Palatium Populi. cap. clxxvii. pag.271.

De Graſcia non extrahenda de Civitate, vel Diſtrictu Narniæ. Cap clxxviii. pag. 271.

Confirmatio Statutorum. pag.271.

Reformatio contrà Iudices ſuper extorſionibus. pag.273.

Capitula nuncupata del Placido. pag.275.

Confirmatio Capitulorum del Placido. pag.280.

Confirmatio Statutorum. pag.281.

STA-

XV

munis dictæ Civitatis, quæ habet in Monte Tazzani. cap cxi. et lib. 3. cap. CLIX. pag. 261. pag 66.

Quòd *Vicarius in principio ſui Regiminis jurare faciat Agrimenſores terrarum*. cap.cxii. pag. 67.

Quòd *detur licentia veniendi Narniam ad vendendum carbonem, & ſal*. cap.cxiii. pag. 67.

Quòd *venientes ad ſtudendum Narniæ in ſcientia litterali gaudeant privilegio ſecuritatis*. cap cxiv. pag 68.

Quòd *Fociani ſalvi veniant, & ſecuri ad Civitatem Narniæ*. cap. cxv. pag 68.

Quòd *venientes ad macinandum Narniæ ſalvi veniant, & ſecuri*. cap cxvi. pag. 68.

Quòd *Iura, privilegia, & Inſtrumenta Communis deponantur apud Sacriſtiam B. Iuvenalis*. cap. cxvii pag. 69.

Dè *Admodatione Victualium ſingulis menſibus facien*. cap. cxviii. pag 69.

Dè *novis Civibus faciendis, & eorum ordine*. cap. cxix. pag 69.

Quòd *habentes Immunitates debeant coram Domino Vicario præſentare Inſtrumentum ipſarum*. C.cxx. pag. 70.

Quòd *Camerarius Cameræ non det alicui Officiali oleum, vèl aliud*. cap cxxi. pag. 71.

Quòd *omnes, qui ſunt adſcripti in Libro dictæ Civitatis, aſcribantur in Libro focularium ſub Cap. C.* cap.cxxii. p 71.

Quòd *Dominus Vicarius procuret ſcire omnes, qui vendent aliquas poſſeſſiones non ſubiecto*. cap. cxxiii. pag 71.

Quòd *Vicarius faciat terminari confines Caſtri Ballovini, & Cupparam*. cap.cxxiv. pag. 72.

Quòd *nullus, qui non ſit continuus habitator dictæ Ciuitatis, vèl eius Diſtrictus faciat aliquod Ædificium in Confinibus*. cap cxxv. pag. 72.

Dè *ijs, qui ſint, & eſſe debeant Banditores Communis*. cap.cxxvi. pag 73.

Dè *diſcordia, quæ eſſet inter Dominum Vicarium, &*

G

Guardiani Notarius. Car. 11.
Guardianus. 10. 11. 16. 36. 47. 48. 50. 52. 57. 75. 85. 116. 183. 202. 203. 210. 228. 229. 253. 264. 273.
Gigliani via ad Ecclesiam Sancti Peregrini. 121.
Gragie fossati Forma 105.
Gualamonis strata 175.
Grascie Custodes. 210
Generalis Reformator Narnie. 273.
Gabella prò immobilibus vendendis. 92.
Gabella de fructibus Car. 94. De rebus 96
Gabella grossa. req.e Dohana.
Granum in Commune 123.
Guaytamellus. 45. 132. 175. 267.
Gvallus. 132. 267.

XVI

alios Officiales dictæ Ciuitatis terminan. per Officium. cap.cxxvii. pag 73.

Quòd in dicta Civitate ſit Officium Dominorum ſex Electorum, & de eorum authoritate. cap cxxviii. p.73.

Quòd nullus, qui non ſit ætatis xxv. Annorum poſſit eſſe ad Officium Dominorum ſex. cap. cxxix. pag. 74.

Quòd Electores Dominorum Sex debeant jurare eligere bonos, idoneos, & ſufficientes Viros. cap. cxxx. pag. 74.

Quòd Domini dè Officio habeant curam de cuſtodia Turrium. cap cxxxi. pag. 75.

Quòd Officium Dominorum Sex poſſit providere ſuper reparatione Palatiorum. cap.cxxxii. pag. 75.

Quòd Muri ſiti in circuitu Civitatis Dominus Vicarius, & Officium faciant revideri. cap.cxxxiii. pag. 75.

Quòd nullus intromittat, vèl receptet aliquem forenſem, tempore alicujus rumoris. cap. cxxxiv. pag. 75.

Quòd relaxans linguam ſuam pertinacitèr contrà præſentem Statum Eccleſiaſticum puniatur arbitrio Domini Vicarij uſque in 50. lib. cap. cxxxv. pag. 76.

Quòd Dominus Vicarius, vèl eius Collateralis debeat eſſe præſens, quando fiet Conſilium. cap.cxxxvi. pag 76.

Quòd Domini dè Officio Sex nullam poſſint condere legem, nèc aliquid facere, niſi, ùt Statutum permittit. cap. cxxxvii. pag 76.

Quòd nullæ litteræ mittantur dicti Communis, niſi de licentia Dominorum Sex Electorum, vèl maioris partis ipſorum. cap. cxxxviii. pag. 77.

Quòd nullus poſſit inſtituere, vèl legare aliquod Caſtrum, vèl receptum Diſtrictus Narniæ in Perſona non ſubiecta dicto Communi. cap.cxxxix. pag. 77.

Quòd quicumque vendiderit aliquam rem ſtabilem alicui non ſubiecto, à quo dativæ haberi non poſſit, quod huiuſmodi Venditor dativas ſolvere teneatur. cap.cxl. p.78.

Quòd omnes, & ſingulæ Perſonæ ſecundùm allibratio-

nem

H

Hebrei. Car. 20. 123.

Hospitale S. Iacobi. 28. 43. 46. 114. 174.

Hospitale Collis capre. 209.

Hospitale olim in Domibus D.ni Clerici. 262

Hospitale S. Luce. Car. 197. sed suppono de Burgo Codaleræ

Horti Canonice Parochia Car. ~~147~~ 247.

Hospitale S.ti Iacobi quoad lectaticias. Car. 43. 65. 114. 174

I

S. Iuvenalis in Festo. Car. 8. 102. 115. 109. 110.

Iudex - Miles - Canonicus. Car. 11.

Iudex Maleficiorum. 28. 125.

Iudices D.ni Vicarij 141. 36. 137. 138. 144. 153. 155. 161. 173. 184. 193. 259. 266. 268.

Iudex Civis vel Forensis 137.

Iudex minoris }
Iudex maioris } summe. Car. 139. 145.

Iudex - miles - medicus - clericus. ~~205. 227.~~ 205. 227. 11.

Iudicum Prior. Car. 157

Iudicum Collegium - 57. 66. 115. 184.

S. Iacobi Hospitale 28. 43. ~~46~~. 114. 174.

lectaticie. Car. 114.

XVII

S. Iuvenalis Tribuna. seu Opera 33. 40. 93.

nem bonorum ipſorum dativas ſolvere teneantur. cap.cxli. pag 79.

Quòd quicumque non ſolvit, vèl non ſoluerit datiuas prò ſuo allibratu, quamdiù fuerit in mora ſolvendi, non audiatur in quolibet Iure ſuo. cap. cxlii. pag. 79.

Quòd quicumque vendiderit aliquam rem ſtabilem alicui non ſubiecto, prò ipſa re talis Venditor dativam ſoluere teneatur. cap. cxliii. pag 79.

Dè ijs, qui abſentaverint ſe prò non ſoluendo datiuas. cap. cxliv. pag. 80.

Quòd Forenſes habentes poſſeſſiones in Diſtrictu Narniæ datiuas ſoluere teneantur. cap. cxlv. pag. 80.

Quòd Laboratores poſſeſſionum dè quibus datiuæ ſolutæ non ſunt, ad soluendum eas poſſint detineri, & cogi. cap. cxlvi. pag. 81.

Quòd dè Malpaghis datiuarum fiat unus Liber in cartis pecudinis. cap. cxlvii. pag 81.

Dè fraude, quæ fieret in aliqua re quominùs solveretur dativa cap. cxlviii. pag. 81.

Dè rebus ſtabilibus permutandis adſcriptis in Libro Communis. cap. cxlix. pag 81.

Quòd nullus Notarius ſuppoſitus Iuriſdictioni seculari Curiæ dicti Communis ſcribat aliquam permutationem fiendam dè aliqua re alicui non ſubiecto. cap cl. p 82.

Quòd habentes aliquas poſſeſſiones, & bona non allibrata, cogantur allibrari, & in libra poni. cap. cli. pag. 83.

Quòd quicumque non fecit libram cogatur facere de bonis ſuis, & se in Libro libræ aſcribi. cap. clii. pag 83.

Dè Forenſibus habentibus aliquas poſſeſſiones infrà Territorium. cap. cliii. pag. 83.

Quòd nullus audeat facere cavalcatam, vèl offenſam alicui Univerſitati non ſuppoſitæ Communi Narniæ ſinè ſpeciali licentia. cap. cliv. pag. 84.

Quòd Domus, ac Turris, & Casalenum olìm Domi-

Igliani via usque ad Ecclesiam S. Peregrini Car. 121.

Isola. Insulani. 212.

Itieli. de Tyolis. 16. 110. 132. 238. 238.

Intratorium. 132.

Iorda. 132.

L

S. Luciæ Portus. 43.

Lacus sub Platea S. Iuvenalis. 90. 179.

S. Ludovici in Festo Cereum. 118.

in Lagia S. Andreas. 132. 133. 183.

S. Lini. 175.

Lagiæ Pons. 183. 219

S. Laurentius de Pezzano. 184.

Leprosis Hosple 209.

Lingvam relaxans contra praesentem Statum. 76

Libræ. idest Allibratus Notativus. 36 – 186

Libra in pecunia milliare Planellarum prò 4 libris. Car. 225 – Raserium Grani. lib. 4 et denarium Sol. Cort. Car. 100

Ducato. baiocchi 72 avanti il Ponto di Alessandro VI. in Prothocollo Hosplis. 16 Ott.re 1579.

Fiorino. à 26 maggio 1398. deducesi di valore libre 4 e soldi 8.

tertia pars librarum mille, ducati 37. mediante Ser Ant.o Petri Rubei. 1483.

Vagiarum Molendina. Car. 96.
Lagie Porta nova. 221.
Ludus pag. 209 et alij ludi nominantur antea

ni Petri Falconis ſitum in Parochia S. Stephani manuteneatur. cap. clv. pag. 85.

Quòd Ambaſſiatores mittendi Iurent eorum Ambaſſiatam facere bona fide. cap. clvi. pag. 86.

Additio de electione Caſtallorum. cap. clvii. pag. 86.

Quòd Officium Dominorum Sex liberè poſſit intrare Palatia Rectorum. cap. clviii. pag. 87.

Quòd Rectores, & Officiales dicti Communis Statuta, & Ordinationes dicti Communis teneant, & obſervent. cap. clix. pag 87.

Quòd ſi aliquod Capitulum eſſet contrà præſentem Statum Eccleſiaſticum, ſeù contrà libertatem Eccleſiæ habeatur prò nullo. cap. clx. pag 87.

Quòd nullum Caſtrum, ſeù Villa Diſtrictus Narniæ petat, vèl nominet aliquem in Rectorem. cap. clxi. p. 88.

Quòd de omnibus actis, & libris Communis Narniæ fiat unum Regiſtrum. cap. clxii. pag. 88.

Quòd eligantur duo Mercatores, & unus Notarius ad revidendum qualibet hebdomada introitum, & exitum dicti Communis. cap clxiii. pag 89.

Dè Conſilio congregando ad petitionem Domini Vicarij, & Dominorum Sex Electorum quotiès eis videbitur. cap. clxiv. pag. 89.

Quòd Lacus ſub Platea S. Iuvenalis ad petitionem cujuſcumque petentis evacuetur, & remundetur. cap. clxv. pag. 90.

Dè ratione reddenda à quibuſcumque, qui pecuniam Communis geſſerunt, & perceperunt à quinque annis proximè præteritis citrà cap. clxvi. pag. 90.

Quòd à quinque annis proximè præteritis citrà, qui fecerunt aliquas expenſas dè bonis Communis, de geſtis reddant plenariam rationem. cap. clxvii. pag. 91.

Dè rebus immobilibus non vendendis, niſi primò ſolvatur gabella. cap. clxviii. pag. 92.

Dè

M

Molendina dè Funaria ex utrâque parte fluminis. Car. 3.
Molendina S. Cassiani Car. 4. 5. Ramalium. 5.
Molendina à Fossato usque ad Pontem 4. 5.
Molendina ab alia parte fluminis. 90.
Molendina aque vive
Romaciorum Stifoni Car. 96.
Molendina Lagiarum Car. 96.
Molendinarij et Molendina 3. 6. 7. 10. 37.
Mons Civitatis Narnie à Ponte ad Recentinum. Car. 5.
Mons Corviani scilicet à Ponte ad Recentinum Car. 5.
Miles seu Socius Domini Vicarij. Car. 8. 28. 52. 137
Miles vel Iudex aut Canonicus. Car. 11. Miles. Iudex. Medicus. 205. Clericus 227.
Militaris Cinguli honor. Car. 104.
Milites et Pedites. Car. 160.

XX

Moniales.
Monasterium Montis. 237.
Monasterium Dominarum de Monte 211.
Sanctæ Crucis. Car. 65.
Sancti Dominici. Car. 65.
Monasterij maioris. 65.
Sancti Lucæ. 65
Sancti Bernardi 65.
Sanctæ Margaritæ 65.
Sanctissimæ Trinitatis. 65.
Sanctæ Agnetis Car. 55.
Sanctæ Mariæ Magdalenæ. Car. 66.
1. Maleficiorum Iudex 28. 125.

INDEX

Quòd Proventus Dohanæ groſſæ vendatur quolibet anno. cap. clxxxvi. pag. 101.

Quòd gabella beſtiarum vendatur quolibet anno, & gabella dè eis ſoluenda. cap clxxxvii. pag 102.

Dè Cereis fiendis ab artibus ad honorem B. Iuvenalis. cap. clxxxviii. pag. 102.

Quòd in Conſilio fiat Syndicus ad vendendum Proventus. cap. cxxxix. pag. 103.

Dè Poſſeſſionibus, & bonis Monaſteriorum, Hoſpitalis, & Eccleſiarum locatorum in Emphitheuſim, de quibus Cenſus, & redditus ſoluti non ſunt tempore brighæ. cap. cxc. pag 103.

Quòd Pons novus Narniæ manuteneatur, & aqua Iluminis remittatur per omnes pilas dicti Pontis. C.cxci p. 104.

Quòd Dominus Vicarius libros, & acta ipſius octo diebus ante finem ſui Officij debeat in Conſilio reſignare. cap. cxcii. pag. 104.

Dè tribus Notarijs eligendis in Conſilio ad revidendum acta, & libros Vicarij. cap.cxciii. pag. 104.

Dè eo, qui voluerit aſcendere ad honorem cinguli militarij. cap.cxciv. pag 104.

Dè Iuvando eum, qui acquiſiverit poſſeſſum in confinibus, vèl ex Diſtrictu Narniæ cap cxcv. pag 105.

Dè Electione Ambaſſiatorum. cap. cxcvi. pag 106.

Dè Rocca Sanctæ Mariæ in Monte defendenda per Commune Narniæ. cap.cxcvii. pag. 106.

Quòd nullus Vicarius, vel alius Officialis poſſit eligi in Ambaſſiat. dicti Communis. cap.cxcviii. pag. 106.

Dè Plateis remundandis cap.cxcix. pag. 106.

De vijs remundandis quolibet die Salbathi. cap cc. p. 107.

Quòd Rectores, & Officiales teneantur videre quæſtiones viarum, & fenaytarum cap.cci. pag. 107.

De vijs antiquis tenendis apertis, & liberas conſervare. cap. ccii. pag. 107.

De

STATVTORUM.

De ramis arborum inclinatorum ſuper vijs incidendis. cap. cciii. pag. 108.

De Equis mortuis, & vulneratis in ſervitium Communis. cap. ccIV. pag. 108.

De Campana Communis pulſanda ad dividendum diem à nocte. cap. ccv. pag. 109.

De pactis inter dictum Commune, & Dominos de Striano, & S. Vito conſervandis. cap. ccvi. pag. 109.

De opere Caſtiglioni incepto per dictum Commune perficiendo. cap. ccvii. pag. 109.

De ratione reddenda per Tutores Pupillorum. C. ccviii p. 109.

Quòd venditiones, & pacta facta Dohanerijs obſerventur eis. cap. ccix. pag. 110.

De Cereis, qui debentur Communi à Caſtris, & Villis Comitatus Narniæ. cap. ccx. pag. 110.

Dè auxilio, & favore dando per Commune prò recuperatione poſſeſſionum, & bonorum Eccleſiæ Sancti Valentini in Campo. cap. ccxi. pag. 111.

De percuſſo, vel magagnato in ſervitium Communis. cap. ccxii. pag. 112.

De libra antiqua Hominum Civitatis Interamnæ, & aliorum locorum revidenda, & fiat de ea ſpecialis libra. cap. ccxiii. pag. 112.

De adiutorio dando illi, cui aliqua res eſſet furto ſubtracta. Cap. ccxiv. pag. 112.

Quòd per Officium Dominorum Sex Electorum requiratur Vicarius, quod ea, quæ tenetur facere ex forma Statutorum, & reformat. faciat, & exerceat. Cap. ccxv. pag. 113.

Quòd fogliarolæ, & panem vendentes non impediant viarum tranſitum. Cap. ccxvi. pag. 113.

Quòd viæ fontes, foſſata, formæ Comitatus Narniæ aptentur. Cap. ccxvii. pag. 114.

De Puellis reclaudendis in Palatio propè Hoſpitale

N

Notarij super Libra. 36.
Notarij 66.
Notarij Viarum. 107. 107. 107. 108. 133.
Notariorum Prior. 157. 122. 189. 15.
Nectar. Clareria quoad Vendentes 178.
Notarij ~~[illegible]~~ una Clerici 264.
S. Nicolaus de Monte. 150.
Notarius Guardiani. 11

O

Oblationes Ecclesijs.
SS. Iuvenalis. Pallium Sericeum 65.
S. Marie Maioris. Palliu[m] Sericeum. 65. 66.
S. Francisci. Pallium Sericeum. 65.
S. Augustini. Pallium Sericeum. 65.
S. Crucis. Cereus quinque librarum. 65.
Sanc[ti]
S. Marie Magdalene. Cereus quinque librarum. 66.
SS. Iuvenalis. Cerei ab Artibus. 102. 115. à Castris et Villis. 110.
Sancti Ludovici Ord. S. Francisci. 118
apud Ecclesiam Predicatorum in festo Sancti Cassij. 118. 126.
S. Andree. Ecclesie S. Augustini. 126.

Opera Tribune SS. Iuvenalis. Car. 33. 40. 93.
Osulus. Contrada. 132.

XXII

INDEX

Sancti Iacobi cap.ccxviii. pag. 114.

De locationibus factis de bonis Communis in damnum Communis prædicti. cap.ccxix. pag. 114.

De Cereis portandis in ſero vigiliæ Feſtivitatis B. Iuvenalis ad eius Eccleſiam. cap. ccxx. pag. 115.

Quòd Iudices de Collegio dictæ Civitatis non habentes Equos de accavallata non teneatur ire in exercitu, nèc facere cuſtodiam. Cap. ccxxi. pag. 115.

De Terris ſodis, quæ jacerent tempore brighæ quod de eis dativa non ſolvatur. Cap. ccxxii. pag. 116.

Quòd Medici, & Magiſtri Grammatices ſint exempti ab omni cuſtodia, exercitu, & accavallata. cap. ccxxiii. pag. 116.

P

Dè auxilio dando Civi habenti poſſeſſionem extrà Diſtrictum Narniæ occupatam. cap. ccxxiv. pag. 117.

Pallium et Annulus currendi in Feſto SS. Iuvenalis Car. 8

De aqua ſuperflua fontis S. Salvati danda Fratribus Prædicatoribus de Narnia. cap. ccxxv. pag 117.

De vijs occupatis in Civitate Narniæ contrà formam Statutorum. cap. ccxxvi. pag. 117.

Pallium et Annulus die p.° Maij. 123.

De forma, quæ vadit per poſſeſſionem Rontij remundanda. cap.ccxxvii. pag. 118.

Poteſtates Brigatarum. Car. 9.

De Cereo offerendo in Feſto B. Ludovici. C.ccxxviii. p. 118.

Puſterne via. 34.

De via, quæ eſſet in poſſeſſione alicuius poſſe ad locum habile mutari. cap. ccxxix. pag. 118.

Palatia Domini Vicarij et aliorum Officialium. 40. 101. 153. 237.

Quòd primo menſe Regiminis Domini Vicarij æſtimentur omnes Ronzeni, & Equi dari ſoliti ad vecturam. cap.ccxxx. pag. 119.

Portus Sancte Lucie 143.

Quòd inquiratur ſi aliquis apprahendit de bonis dicti Communis, vel poſuit Ædificium in muris dictæ Civitatis. cap. ccxxxi. pag. 119.

Portanarij. 44. 209. 257.

Portanarij Pontis. 219

Quòd Dominus Vicarius teneatur murari facere in ſchiſa Collismaioli. cap.ccxxxii. pag. 120.

Porta Pontis. 261.

De una forma magna fienda in contrata Marrani. cap.ccxxxiii. pag. 120.

Strate. 136. 228. Romana 257.
Arie. 133. Feronie 242.
Prete 133. 175. de Preta 252.
de Arvoltis. 133. 180. 221. 257.
Pulellorum. 121. 136. 228. 241. de Pulellis 257.
Porta nova Lagie. 221

De

Ponticellus. 179. 179. 182.
Palatium seù Domus Iettaticciarum. Hospitale
Pons Lagię. 183.
Pons Sangvinariy 183.
Pons Contissę. 96. 132
Pons novvs. 104. 219.
Pontes novvs ruttus Cupulus lagię. 219.
Pontis Porta 261.

STATVTORUM.

De portantibus res ad Dohanam pertinentes ſine apodiſſa. cap. ccxxxiv. pag. 121.

De ordine ſcribendo in apodiſſis de rebus extrahendis. cap. ccxxxv. pag. 121.

Quòd via Igliani, quà itur ad Eccleſiam Sancti Peregrini aptetur, & manuteneatur. cap. ccxxxvi. pag. 121.

De aqua Pozudipeſce ducenda ad alium locum. cap. ccxxxvii. pag. 122.

De pœna defraudantis gabellam, ſeù Dohanam. cap. ccxxxviii. pag. 122.

Quòd Syndicus ad ſyndicandum Rect. Statuta, & ordinamenta perquirat. cap ccxxxix. pag 122.

Quòd Macellarij poſſint, & teneantur diebus Dominicis macellare tempore æſtivo de certis menſibus. cap. ccxl. pag. 123.

Quòd proponatur in Conſilio de modo habendi granum in Communi. Cap ccxli. pag. 123.

De Palio, & anulo currendo in Kal. menſis Maij, & de pactis Iudæorum eis ſervandis cap ccxlii. pag. 123.

De propoſita, quæ non obtineretur in Conſilio, quod tempore illius Officij iterum proponi non poſſit. C. ccxliii. p. 124.

De Domibus, vel poſſeſſionibus alicujus Monaſterij, vel Eccleſiæ olivellatis ad ipſum Monaſterium, vel Eccleſiam redactis, quod talia bona leventur de libra illius tunc poſſeſſoris. Cap. ccxliv. pag 124.

De Domo, vel terra vendenda ponenda in libra Emptoris, & amovenda venditori. cap ccxlv. pag 125.

De Notarijs deputandis per Dominum Vicarium ad officia dicti Communis. cap. ccxlvi. pag. 125.

De elæmoſina danda Fratribus Hæremitarum Eccleſiæ Sancti Ioannis de Caſtro Lugnolæ. cap. ccxlvii. pag. 126.

De Cereo offerendo loco Fratrum Sancti Auguſtini. cap. ccxlviii. pag. 126.

Quòd Atrium S. Mariæ Maioris mattonetur. C. ccxlix. p. 126

F   De

Palatia Populi et Communis. 60. 153. 162. 255. 237.
Palatiorum Custodes. 56.
Palatium olim Capitanei. 264.
Pilora. 47.
Panecti de Sepo-quadrelli. lanterne. 59
Pallia Oblationum Ecclesię. 65. 66.
Pręcones. 181.
Pannorum Valcherię. 96.
Platea Civitatis. 106. 228. 246. 221. 233. 246.
Percussi. Impediti. vel Magagnati in servitio Communis. 112.
Pozo de Pesce aqua 122.
Pannorum Textrices 127.
Puteolana prope ripam Stratę R. 128
Plaię Ripa. 154. 147
Platea Sancti Augustini in Terzerio Rezulis 273

XXIV

Populi seu Communis. Car. 294.

ad Populum Civitas. Car. 186.

Planelle ad mattonandum Plateas. 225.

INDEX

De modo Teſſetricium pannorum canapis. cap. ccl. pag. 127.

De modo coquendi panem. cap. ccli. pag. 127.

De captiuis per cuſtodes Carceris cuſtodiendis. cap. cclii. pag. 128.

Dè puzolana non cavanda propè ſtratam Romanam. cap. ccliii. pag. 128.

Dè vijs occupatis, vel deſtructis reducendis ad ſtatum priſtinum. cap. ccliv. pag. 128.

Dè cloachis diſcoopertis non habendis intus Civitatem. cap. cclv. pag. 129.

De Ponderibus, ac ſtateris, & bilancijs defectivis non habendis. cap. cclvi. pag. 130.

Quòd nulla perſona mittat calcem in cura panni canapis. cap. cclvii. pag. 130.

De Gabella ſolvenda dè vino vendendo ad groſſum, vel ad minutum. cap. cclviii. pag. 131.

Dè ſperis apponendis de nocte in ſtrata. cap. cclix. p. 131.

De quibuſdam vijs aptandis per Comitatum dicta Civitatis. cap. cclx. pag. 132.

Quòd via, & ſtrata Civitatis qualibet hebdomada purgentur. cap. cclxi. pag. 133. et 175

De Porcis, & Porcabus extrahendis dè Civitate Narniæ, relinquatur decima. cap. cclxii. pag. 133.

Dè pœna ludi Taſſillorum. cap. cclxiii. pag. 134.

Dè Pœna portantium arma per Civitatem, & burgos Narniæ. cap. cclxiv. pag. 134.

Dè Bandimento fiendo pro igne tempore ventoſo. cap. cclxv. pag. 135.

Dè ſtrata maiore Narniæ mattonanda. Cap. cclxvi. pag. 136.

Prelium non fiendum ad Concam. 223

Parochia Horti Canonice ~~107~~. 247.

Palatium Apostolicum 280.

Priores. Iudicum. 15. 157.

Medicorum 15. 157.

Notariorum. 15. 172. 189. 157.

Potestates. Surgentes. Turrerij. 12.

S. Pellinus (S. Linus) 175.

Priores Mercatorum 62.

Platee remundande. 106.

Pupillorum Tutores. 109.

Platee non impediende 113.

de Pezzano S. Laurentius. 184

Perticària. Castrum. 13. 14. 45. 61. 72. 108. 119. 132. 133. 212. 250. 260.

Podij Medij. 37. 267.

Proventus Dohanarum. 103

Populi et Communis Palatia. V. Palatia.

Porci sancti Antonii, pag. 258.

~~Pratis~~ Sanguinarij Villa. 267. 132. 175. 187.

Piccarello. 132.

LL

XXIX

Sancti Valentini in Campo Car. 17 — Car. III. 150. Diocesi di Narni. mediante Instrumento. preſo il Rmo Capitolo 13 Agosto 1295.

V

Via Pusterne. Car. 34.

Dni Vicarij Iudex: require Iudex.

Dni Vicarij et aliorum Officialium Palatia. 40. 101. 153

Quòd non poſſit dari Tenuta ex ſecundo Decreto, niſi ex primo data ſit in aliqua re dotali. cap. lxiii. pag. 167.

Quòd Dominus Vicarius teneatur dividi facere res Communes. cap. lxiv. pag. 167.

Quòd Mulier condemnata de alio, quam de adulterio ſolvat condemnationem ipſam de dote ſua cap. lxv pag 167.

Dè alimentis præſtandis à Patre filijs, vel Nepotibus. cap. lxvi. pag 168.

De Guarentitijs, arbitratibus, Teſtamentis, & alijs. cap. lxvii. pag. 168.

= Dè modo, & ordine ſervandis in contractibus, & ſcripturis publicis. cap. lxviii. pag. 170.

= De modo contractuum fiendorum cum Minoribus. cap. lxix. pag. 171.

De modo exemplandi, vel publicandi Prothocolla Notariorum mortuorum. cap lxx. pag. 172.

Quòd Paces factæ, & fiendæ ſint ratæ, & firmæ. cap. lxxi. pag. 173.

De eo, qui citari fecerit ad aliquam Curiam, extrà Curiam Civitatis Narniæ. Cap lxxii. pag. 173.

Quòd in Palatio, quod eſt juxtà Hoſpitale Sancti Iacobi nulla alia Mulier, quàm gettaticiæ poſſint ingredi, ſivè ſtare. cap. lxxiii. pag. 174.

Quòd coactus occaſione alicuius maleficij non poſſit prò aliquo debito tunc conſtringi, vel detineri. cap lxxiv. p. 174.

Quòd de Exequutione ſententiarum nullus Officialis, vel alius partem recipiat, ſivè ſortem cap. lxxv. pag. 174.

Dè uno Fonte fiendo in ſtrata Gualamonis de aqua, quæ labitur, & exit de Ciſterna Sancti Angeli. cap. lxxvi. pag 175.

Quòd ſtrata, quà itur ad Caſtrum Vtriculi aptetur, & de modo aptandi eam cap. lxxvii. pag. 175.

Quòd ſi aliquod Capitulum eſſet in hoc præſenti Statuto contrà libertatem Eccleſiæ ſit caſſum. Cap. lxxviii. pag. 176.

Dni Vicarij in Palatio Missę celebrandę 66.
Valcherię Chartarum et Pannorum Car. 96.
Via Igliani. 121.
Via à Fonte Tregij Car. 136.
Vię et Stratę. 133. 175 179. 220. 221. Strata maior. 175.
Via de Arvoltis 175
Strata de Arvoltis 179.
Via seu Strata à Ponticello. 180.
Vię per Comitatum 132.
Via vicinalis 181.
Dns Vicarius cum suis Officialibus. 273. 70. 90. 149. 219. 216.
Vię remundandę quolibet die Sabathi. 107.
Viarum et fenaystorum quęstiones. 107.
Vię antiquę tenendę apertę. 107.
Quod Vię occupatę 117.
Viarum Notarij 107. 107. 108. 133.
Vine Rectores et Antepositi. 125.

Via quę portat ad locum habilem mutari Car. 118.
Vallium. Villa. 132. 267.
Visciani. Villa. 110. 132.
Vallis cupa. 132.
Villarum Syndici. 27
Vascianum. 110. 132.
Vassalli Communis. 16.
Vasa vendentes. 68. cap. 15.

STATVTORUM.

EX LIBRO SECVNDO.

QVOD unus ex Iudicibus Domini Vicarij ſit, & deputetur ſuper cauſis Civilibus. Cap i. pag. 137.
Quòd quilibet Iudex Civis, vel Forenſis poſſit cognoſcere in ſuo officio dè cauſis civilibus. cap. ii. pag. 137.
Quòd D. Vicarius, & eius Iudices teneantur facere plenum ius omnibus petentibus coram eis. cap iii. pag. 138.
Quòd ante litis conteſtationem ſolvatur ſalarium prò Communi. cap. iv. pag. 138.
Quòd Iudex minoris ſumma iuſta dè cauſa poſsit revocari ſuſpectus. cap. v. pag. 139.
Quòd quilibet Rector, & Officialis dicti Communis cauſas incohatas coràm Praeceſſore ſuo valeat proſequi. Cap. vi. pag. 139.
Quòd cauſa Monaſteriorum, Hoſpitalium, & miſerabilium Perſonarum tractentur, & fiant ſine ſtrepitu, & figura Iudicij. cap. vii. pag. 140.
Dè Pupillis, & minoribus deceptis, & defraudatis à Tutoribus, Curatoribus, Actoribus, & eorum negociorum geſtoribus. cap. viii. pag 140.
Dè Citationibus fiendis in cauſis civilibus. cap. ix. pag. 141.
Dè Citatis, & non comparentibus prò aliquo debito, & de huiuſmodi proceſsu. cap. x. pag 142.
Dè eo, qui meruerit exequutionem contrà aliquem, de quo non reperiretur aliquid in bonis. cap xi. pag. 143.
Dè Citatis, & Convictis hypothecaria actione cap. xii p. 144.
Quòd Dominus Vicarius cogat debitorem in Perſona, & rebus ad petitionem eius, prò quo in aliquo fideiuſſit. cap. xiii. pag. 144.
Quòd nullus fideiuſſor poſsit cogi, nèc ſibi aliquid peti, ſi Principalis fuerit ſolvendo. cap. xiv. pag. 145.
Quòd nullus Notarius ponat in aliqua ſua ſcriptura,

Rocca Carlei. 11. 14. 14. 45. 61. 72. 110. 132. 133. 260.
Rocca Sanctę Marię in Monte. 106. 112. 184.

R

Religiosi.
Prędicatorum 30. 65
Minorum. 30. 65
Heremitarum Sancti Augustini. 30. 65
Specus Sancti Urbani 38. 248.
Heremitarum S. Ioannis in Lugnola 126
Ramalium Molendini S. Cassiani. 5.
Recentinum 5. 132. 133
Ramale in Sylva Merlini. 120.
Ripę ad Plajas. 147. 154.
Reformator Gnlis prò S.R.E. 273.
~~quod~~ Rocchę Communis. 30.
Ragię. idest Gragię Forma. 165.
Rocchę in Districtu. 14

XXVI

quod aliquis renunciet beneficio præſentis Statuti. cap.xv. pag. 145.

Quòd ſi aliquod Inſtrumentum eſſet præſcriptum contrà principalem, & contrà fideiuſſorem ſit idem. cap xvi. p. 146.

Quòd in cauſis civilibus exceptio Triennalis poni non poſſit. cap. xvii. pag 146.

Quòd Iudex minoris ſummæ poſſit abbreviare terminum ad ſolvendum. cap. xviii. pag. 146.

Quòd quilibet, qui ſucceſſerit alicui ex Teſtamento, vel ab inteſtato debeat hæreditatem infrà ſex menſes acceptare, vel repudiare. cap. xix. pag. 146.

Quòd Ripæ, quæ ſunt in circuitu Civitatis apparentur. cap. xx. pag. 147.

Dè affictibus, & Cenſibus, qui debentur Communi Narniæ, ac etiam redditibus exigendis. cap. xxi. pag. 148.

Dè arbitris, & arbitratoribus cogendis ferre arbitria. cap. xxii. pag 148.

Dè Arbitratibus, & ſententijs latis per Arbitratores. cap. xxiii. pag. 149.

Dè Notarijs cogendis ad ſcribendum, & reſtituendum Inſtrumenta, & acta pro ſalario competenti. cap. xxiv. pag. 149.

Dè auxilio, & favore dando Domino in Vaſſallum, non obedientem. cap. xxv. pag. 149.

Dè Teſtamentis, & ultimis voluntatibus ratis habendis. cap. xxvi. pag. 150.

Dè Iuribus Eccleſiæ Beati Iuvenalis, & Sancti Valentini in Campo manutenendis, & obſervandis. cap. xxvii. pag. 150.

Dè reparatione alicuius Domus, Molendini, vel Ædificij Communis intèr aliquos conſortes. Cap. xxviii. p. 150.

Quòd Agens ex Iure ſibi conceſſo ab aliquo non ſubiecto, non audiatur, nec eius petitio admittatur. cap xxix. p. 151.

Quòd nullus Vaſſallus alicuius Domini recipiatur in Ci-

S

Specus Sancti Urbani. Car. 38. 248.
Scholæ Grammaticę et aliarum Scientiarum 68. 116.
Superstantes Forminę et Fontium. 100.
Staynelli Forma. 120.
Salma duorum Raseriorum ad mensuram mezalis.
Strata maior. 136. 175 ad Otriculum 175.
Strata Romana. 133. 219. 132. 128
Stratę principales. 219.
Strata Gralamonis. 175.
Strata et Via ad Alverinum. 175.
Strata de Arvolis. 179.
Sala inferior Palatij Populi ubi Banchę Iuris. 237.

Civem. cap. xxx. pag 151.
De modo conſtringendi Filios, vel Nepotes, & alios ad petitionem Conſanguineorum. cap. xxxi. pag. 151.
= *De ſuccedentibus ab inteſtato* cap. xxxii. pag 152.
De pactis cum Commune Caſtri Colliſvetuli obſervandis. cap. xxxiii. pag. 152.
De Iure reddendo per Officiales Communis dictæ Civitatis publicè in Palatijs. cap. xxxiv. pag. 153.
Quòd Victus condemnetur Victori in expenſis C. xxxv. p. 153.
De Partitis fiendis coràm Iudice occaſione debiti. cap. xxxvi. pag 153.
De Cive, qui moleſtaretur ab aliqua Univerſitate Diſtrictus Narniæ occaſione alicuius Oneris realis, vel Perſonalis cap. xxxvii. pag. 154.
Quòd quilibet poſſit portare, & proijcere terraplenum. cap. xxxviii. pag 154.
= *Quòd Filij familias poſſint contrahere etiam ſi minores eſſent*. cap. xxxix. pag 154.
= *De Muliere dotata, vel dotanda, quod non habeat recurſum ad bona Paterna, vel Materna* cap xl. p. 155.
Quòd nullus Notarius, qui ſit Iudex Ordinarius interponat auctoritatem in venditione fienda à Minoribus, & furioſis. cap xli. pag 155.
De Interdictione bonorum furioſis, & mentecaptis ad petitionem Coniunctorum ſuorum. Cap. xlii. pag. 156.
= *De Emptore, qui paſſus fuerit rem Emptam alium poſſidere*. cap xliii. pag 156.
Quòd Priores Iudicum, Notariorum, & Medicorum poſſint imponere certam pœnam. cap. xliv. pag. 157.
De Cauſis, & quaeſtionibus compromittendis, & terminandis. cap. xlv. pag 157.
De Debitore ſuſpecto cogendo ad petitionem Creditoris. cap. xlvi. pag. 158.
De eo, qui non reſponderet Communi Narniæ in banno,

Surgentes Turrerij. Car. 12.
Syndici Castrorum et Villarum. 27
Syndicus Civitatis. 27.
Syndicus ad vendendum Proventus Dohanarum 103.
Stifonus. 96. 132. 267.
Sanctus Urbanus. 38. 110. 132. 239. 247. 248.
Schignani Contrata 267.
Septemviæ Villa. 267. 132. 262
Stallatorij Fons. 46
Strata Mercantiæ Car. 131.
Stratæ et Viæ. 133. 175 179. 220. 221.
Strata et via ad Alverinum. 175.
Strata et via a Ponticello. 180
de Seps Panecti. 59. quadrelli. lanternæ.

XXVIII

T.

Tubicine et Ciaramellator. 73. Preçones Car. 181.
Turris. Domus. Casalenum in Parochia S. Stephani. 85. 255.
Terzeria Civitatis. 9. 26. 99. 126.
Textrices Pannorum. Car. 127.
S. Thomas. 132. 133.
Turrerij prò Castris. 182. 12.
Trasanna super Stratam. 19.
Tribuna S. Iuvenalis. 33. 40. 93.
Terreni qui iacerent Sodi tempore Brighe. 116.
Tyolis. req. Itieli
Tayzanus. 66. 110. 132. 261
Terraplenum proiciendum et putred. 147.

ſanguine, & *dativa*, & *eſſet debitor alicuius Civis, vèl Comitatenſis*. cap. xlvii. pag. 159.
Dè Ferijs imponendis. cap. xlviii. pag. 159.
Dè Dote reſtituenda. cap. xlix. pag. 160.
Dè Baſtardo, ſeù ſpurio inobediente cogendo, & *carcerando*. cap. l. pag. 160.
Dè cauſa, & *quæſtione, quæ eſſet occaſione alicuius hæreditatis inter Coniunctos Dominus Vicarius poſſit cognoſcere ſummariè*, & *de plano*. cap. li. pag. 161.
Dè ijs, qui dederunt, & *receperunt accattum tempore retroacto, vel aliquam Simoniam*. Cap. lii. pag. 161.
Quòd Iudices dictæ Civitatis poſſint cauſas, & *quæſtiones ventilandas coram eis diffinire ſummariè, ùt in Capitulo continetur*. cap. liii. pag. 162.
Quòd Iudices, & *Officiales Communis Narniæ reddant Iura in Palatijs dicti Communis*. cap. liv. pag. 162.
Quòd Rectores, & *Officiales dicti Communis ultrà, vel præter formam præſentis Statuti non debeant aliquem gravare*. cap. lv. pag. 162.
De locationibus factis à Monaſterijs, Hoſpitalibus, & *Eccleſijs, in quibus eſſent deceptæ*. cap. lvi. pag. 163.
De reparatione, & *remundatione formæ Flagiæ*. C. lvii. p. 164.
Quòd de quibuſdam Molendinis inutilibus factis non ſolvatur dativa. cap. lviii. pag. 165.
Quòd fiat unus liber, in quo ſcribantur omnia nomina Dominorum ſex Electorum, & *Poteſtatum*, & *Notariorum Caſtri Colliſcipionis*. cap. lix. pag. 165.
Dè non petendo Inſtrumentum mutui, vel depoſiti facti prò cura alicuius Ronzeni. cap. lx. pag. 166.
Quòd nulli, qui reſpondeat Communi Narniæ in banno, ſanguine, & *dativa auferàtur pedàgium à Civibus, vel Comitatenſibus Narniæ*. cap. lxi. pag. 166.
Quòd in venditionibus fiendis de Terris, vel Domibus ſervetur jus Laboratoribus, & *Inquilinis*. C. lxii. p. 166.

Quod

Quòd ſi aliquod Matrimonium fuerit ſolutum morte Mulieris ſine filijs, quod Maritus lucretur tertiam partem Dotis. cap. lxxix. pag. 176.
Dè Dote reſtituenda. Cap. lxxx. pag. 176.
Dè conteſtatione litis fienda ſuper libello oblato Civili, vèl Criminali. cap. lxxxi. pag. 177.
De quæſtione ſcripturarum inter Notarium, & Partem terminanda per Iudicem Domini Vicarij. cap. lxxxii. pag. 177.
Dè Gabella ſolvenda per Vendentes Clareriam, ſeù nectar. cap. lxxxiii. pag. 178.
Dè Ædificijs Communibus, vel Molendinis reparatione indigentibus. cap. lxxxiv. pag. 178.
Quòd Rectores, & Officiales dicti Communis cum omnibus eorum Familiaribus debeant ſtare ad Syndicatum. Cap. lxxxv. pag 179.
Dè Formina lacus Plateæ Sancti Iuvenalis, quòd aptetur, & reparetur ùt in Capitulo continetur. cap. lxxxvi. pag. 179.
Quòd ſtrata de Arvoltis, & Ponticelli aptetur, & mattonetur. cap. lxxxvii. pag. 179.
De ijs, qui eſſent damnificati occaſione alicujus debiti contenti per alium, vel alios. cap. lxxxviii. pag. 180.
De modo admittendi exceptiones in cauſis, & quæſtionibus. cap. lxxxix. pag. 180.
Quòd Iudex, coràm quo proponuntur exceptiones, eas examinet, & pronunciet ſuper eis de admittendo, vel non. cap. xc. pag. 181.
Quòd Præcones dicti Communis omnes, quos mandaverit Officialis dicti Communis debeant exbandire. cap. xci. pag. 181.
Dè Poſſeſſionibus non habentibus viam, ſeù deaptatam, vel alio quocumque modo. cap. xcii. pag. 181.
Quòd Doti promiſſæ, & ſolutæ ſi tempore refutationis fa-

ctæ

ctæ alimenta non fuerint reſervata, peti non poſsint. cap. xciii. pag. 182.
Quòd proponatur in Conſilio de uno Carcere fiendo pro detentis occaſione debiti. Cap. xciv. pag. 182.
Quòd nullum Caſtrum, vel Rocca alicujus ſpecialis Perſonæ cuſtodiatur expenſis Communis. C. cxv. p. 182.
Dè Ponte Lagiæ fiendo de novo, & eo manutenendo. cap xcvi. pag. 183.
De cuſtodiendo, & rimando Civitatem de nocte, & de Cuſtodibus requirendis cap. xcvii. pag 183.
De quodam fonte fiendo de aqua Vallis Lenzæ in via Varcatorij contrata Alvenini. cap. xcviii. pag. 183.
Dè Conſilio dando per Iudicem, cui facta fuerit commiſſio infrà X. dies. cap ic. pag. 184.
De Domibus, & Poſſeſsionibus non aſcriptis in Cataſtro, noviter aſcribendis cap. c. pag. 184.
Quòd expenſis Cameræ Civitatis Narniæ fiant duo Volumina Statutorum ad minus. cap. ci. pag 185.
Quòd Hæredes filij, vel Nepotes Iuriſdictioni Curiæ ſæcularis ſuppoſiti alicujus, & cuiuslibet Defuncti teneantur ſolvere dativas. cap cii. pag. 185.
De ijs, qui ſunt, vel fuerint in mora ſolvendi dativas pro ſuo æſtimo. cap. ciii. pag 186.
Quòd pro dativis non ſolutis à certo tempore citrà poſsint cogi laboratores, & Inquilini ad ſolvendum eas. cap civ. pag. 186.
Quòd onus probandi ſupradictam exceptionem dativæ, ſeù dativarum non ſolutarum incumbat opponenti ipſas exceptiones. cap cv. pag. 187.
Quòd ij, qui fuerint ſocij in aliqua mercantia, vel arte teneantur alter alteri exhibere librum negociationis ipſorum. cap cvi. pag. 187.
Dè Poſitionibus admittendis in litibus, & quæſtionibus tenutarum, & damnorum datorum. Cap. cvii. pag. 187

Quòd cauſæ, & quæſtiones deciſæ per laudum, vel arbitratum obſerventur. cap. cviii. pag. 188.

Quòd alimenta præſtentur, & dentur Mulieribus, quibus debentur. cap. cix. pag. 188.

De eo, qui ceſſit, vel conceſſerit bonis ſuis, & inveniretur ipſe, vel eius filij aliquid poſsidere. Cap. cx. pag. 189.

De errore Notariorum corrigendo. cap. cxi. pag. 189.

De compromiſsis fiendis. cap. cxii. pag. 189.

EX LIBRO TERTIO.

Super Maleficijs, & Criminalibus Cauſis.

Q*VOD unus ex Iudicibus Domini Vicarij ſit, & deputetur ſuper Cauſis Criminalibus* Cap. i. p. 193.

De Citationibus fiendis in Cauſis Criminalibus, & Civilibus. cap. ii. pag. 193.

Quòd in arduis Maleficijs Procurator nullatenùs admittatur. cap. iii. pag. 194.

Quòd in Criminalibus cauſis, vel quaſi ferantur ſententiæ infrà xxx. dies. cap. iv. pag. 194.

Quòd poſsit inquiri de quolibet maleficio præterquàm de Adulterio, ſtupro, inceſtu, & verbis iniurioſis. cap. v. pag. 194.

Quòd ſententiæ in condemnationibus duplicentur antequàm legantur. cap. vi. pag. 195.

Quòd nulla Mulier bonæ famæ cogatur intrare aliquod Palatium Communis Narniæ. Cap. vii. pag. 195.

Quòd non deſtruatur, vel devaſtetur aliqua Domus, Turris, vel aliud Ædificium occaſione alicujus exequutiònis, vel inobedientiæ. cap. viii. pag. 196.

De pœna blaſphemantis Deum, & Beatam Mariam Virginem, & Sanctos. cap. ix. pag. 197.

De Pœna inſultantis. cap. x. pag. 197.

De Percuſsionibus, & homicidio. cap. xi. pag 198.

De

STATVTORUM.

Dè capientibus aliquem per naſum, ſeù barbam. cap. xii. pag. 199.
Dè pœna illius, qui cæperit aliquem per capillos, vel ſpinſerit. cap. xiii. pag. 200.
De pœna occidentis Patrem, Matrem, ſeù Fratrem. cap. xiv. pag 200.
Dè pœna tenentis aliquem in privato Carcere, vel eum offendentis in Perſona cap. xv. pag. 201.
De pœna proÿcientis lapides de Ædificio, vel alio loco. cap. xvi. pag 201.
De eo, qui occiderit aliquem Conſanguineum, vel Affinem pro podere habendo. cap. xvii. pag 202.
De ÿs, qui projecerint, vel proÿci fecerint lapides in Domibus, vel Plateis. cap. xviii. pag. 203.
De proÿcientibus lapides ſtudioſè in Domo alicujus. cap. xix. pag 203.
Dè pœna producentis falſum Teſtem, & de pęna falſi Teſtis. cap. xx pag 203.
Dè pęna producentis falſum Inſtrumentum, & de pęna ſcribentis illud. cap. xxi. pag 203.
Dè Pęna dantis Venenum in cibo, vel potu. cap xxii. p. 204.
Dè Pęna fabricantis, vel expendentis falſam monetam. cap. xxiii. pag 204.
De eo, qui dixerit alicui verba iniurioſa cap xxiv. pag. 204.
Dè Pęna reimproperantis alicui mortem, vel alias injurias ſibi factas. cap. xxv. pag. 205.
De eo, qui oppoſuerit exceptionem de falſo, & non probaverit cap. xxvi. pag 205.
De Pęna Furantis bladum de meta, area, vel cappanna, ſeù aliquo alio loco. cap. xxvii. pag 205.
De Pęna illius, qui furatus fuerit aliquid de cappanna, vel Domo in Civitate, vel Comitatu Narniæ. cap. xxviii. pag. 206.
Dè Pęna ſtuprantis, vel adulterantis aliquam mulie-

rem. cap. xxix. pag. 206.
De eo, qui proditorio nomine procuraverit, quòd aliquis perdat Vitam. cap. xxx. pag 207.
De eo, qui ſcientèr emerit, vel pignori acceperit rem furtivam. cap. xxxi. pag 207.
De Muliere maritata, quæ relicto Viro ſuo, malo modo viveret cùm aliquo ſibi ſanguine non coniuncto Cap. xxxii. pag. 208.
Dè Cive, vel Comitatenſe committente aliquod maleficium in Forenſem. cap. xxxiii. pag. 208.
Quòd nullus habens Vxorem publicè teneat Concubinam. cap. xxxiv. pag 209.
Dè Peregrino, vel Advena, qui mortuus fuerit in Domo alicujus cum Teſtamento, vel ſine. cap. xxxv. pag. 209.
Quòd nullus Leproſus, vel Leproſa vadat per Civitatem Narniæ contrà formam præſentis Statuti. cap. xxxvi. pag. 209.
De *conſueta menſura Turrium conſervanda*. C. xxxvii. p 210.
De graſcia deputata ad cibum, & potum conſtringenda, & nullus eam extrahat. cap. xxxviii. pag. 210.
De facientibus moleſtiam, ſive damnum Monaſteriys, & in Domibus eorum. cap. xxxix. pag. 211.
De Vocatis ad Teſtimonium perhibendum. cap. xl. pag 211.
De *iys, qui ſcientèr receptaverint exbanditum*. cap. xli. p. 211.
Dè *Pęna percutientium animalia cum armis*. cap. xlii. p. 212.
De *Diſrobatoribus, & eorum pęna*. cap. xliii. pag. 213.
Dè modo tormentorum, & ponendorum in Carceribus. Cap. xliv. pag. 213.
Dè pœna facientibus iniuriam Rectoribus, & Officialibus Forenſibus. cap. xlv. pag. 214.
De *modo corrigendi, & caſtigandi Familiam per Dominos* Domorum. cap. xlvi. pag 214.
De *Pęna prohibentis, ne poſſeſſio laboretur*. cap. xlvii. p. 215.
De *pęna imponenda riſſantibus*. cap. xlviii. pag. 215.

STATVTORUM.

De Pacibus ratis habendis. cap. cxix. pag 244.
Quòd habentibus Pacem de maleficijs diminuatur pœna in Statutis contenta. cap. cxx. pag 245.
Quòd Proceſſus factus, vel fiendus contra Filium familias valeat, & teneat. cap. cxxi. pag 245.
Dè Pęna frangentis Carcerem, & dantis ad alium operam, vel opem. cap. cxxii. pag. 245.
Quòd nullus ponat ligna, vel letamen in Plateis Communis Narniæ cap. cxxiii. pag. 246.
De modo laborandi Ceram in Civitate Narniæ. cap. cxxiv. pag 246.
De eodem. cap. cxxv. pag. 247.
De quodam muro fiendo in loco, qui dicitur Cannariculi. cap. cxxvi. pag 247.
De loco macelli purgando pèr Macellarios. C.cxxvii. pag 248
De eo, qui non permiſerit laborare Terras, & poſſeſſiones. cap. cxxviii. pag 248.
Quòd ſylva, quæ eſt in circuitu Specus Sancti Vrbani ſit ſub protectione Communis Narniæ. cap cxxix. pag 248.
Quòd non fiat Congregatio armatorum in Caſtris Comitatus Narniæ. cap. cxxx pag 249.
Quòd Poſſeſſiones Civium ſitæ in confinibus poſſint laborari per Caſanos, & partem eorum de fructibus reportare cap cxxxi. pag. 249.
De ſale non extrahendo ſinè apodiſſa. cap cxxxii. pag. 250.
De pœna negantis maleficium ſi poſteà probaretur. Cap. cxxxiii. pag 250.
Quòd nulla perſona poſſit habere Cappannam intrà muros alicuius Caſtri. cap. cxxxiv. pag 251.
Quòd nullus trahat cùm baliſtra, vel pallotteria per Civitatem Narniæ. cap. cxxxv. pag. 251.
De Aqua Molendinorum olivarum non fluenda per Civitatem Narniæ. cap. cxxxvi. pag. 251.
De pœna, quam imponere poſſunt Rectores Caſtrorum

 para

Dè confinandis paratis ad rixam. cap. xlix. pag. 215.

Quòd Convicti in cauſis homicidij, & alijs gravibus maleficijs non admittantur in Teſtes. cap. l. pag 216.

Dè pœna intrantis Tenutam rei immobilis penès alios conſiſtentem. cap. li. pag. 216.

De pœna incoptimantis Caſeum, Pullos, Ova, & quadam alia cap. lii. pag. 216.

Quòd nullus detineatur occaſione alicujus maleficij alibi quàm in ſala Palatij. cap. liii. pag 217.

Quòd nullus incìdat, ſeù vaſtet macinas alicujus Molendini. cap. liv. pag. 218.

Quòd nullus proijciat lapides in Plateis, vel mattonatu. cap. lv. pag. 218.

Quòd nullus cogatur pro damno dato, niſi in Palatio. cap. lvi. pag 218.

Quòd nullus proijciat ſozzuram, vel ſordem prope muros Eccleſiarum Religioſorum cap. lvii. pag 218.

Quòd nullus ludat ad barbam, & Crucem, nec ad lumachettas. cap. lviii. pag. 219.

Quòd nulla Perſona faciat ignem prope Pontes. cap. lix. pag. 219.

Quòd nulla Perſona faciat ſozzuram prope Fontes, vel circuitum eorum. cap. lx. pag. 219.

Quòd nulla Perſona proiiciat ſozzuram, vel Terraplenum in viis maioribus Civitatis, & Burgorum Narniæ, ubi faciat iniuriam vicinis. Cap lxi. pag 220.

Quòd nemo faciat Ædificium ſuprà mattonatum ſtratæ. cap. lxii. pag. 221.

De incendiariis, & guaſtis fiendis in quibuſcumque locis. cap. lxiii. pag. 221.

Quòd Delinquentes *poſſint expelli uſque in* 40. *milliaria longè*. cap. lxiv. pag 222.

De eo, qui tractaverit quod Commune Narniæ perdat aliquod Caſtrum, aut Villam, ſeù eius iuriſdictio

XXXVI

minuatur. cap. lxv. pag. 222.
Quòd nulla Mulier maritata ducatur de nocte ad Domum Viri ſui. cap. lxvi. pag. 223.
De mobilibus promittendis pro Mulieribus maritandis. cap. lxvii. pag. 223.
De *prælio non fiendo ad* Concham. Cap. lxviii. pag 223.
De incendiarijs, & depopulatoribus nocturnis. C. lxix. p. 224.
De eo, qui exterminaverit terminum. cap. lxx. pag. 225.
De *Tegulariis, & facientibus Mattones*. cap. lxxi. pag. 225.
De Laborantibus terram iuxtà terminos, qui iacerent in Confinibus. cap lxxii. pag. 226.
De *termino aſſignando, & de condemnatione ſolvenda*. Cap. lxxiii. pag. 226.
De *Cereis habendis tempore luctus ad* Corpora *Mortuorum*. cap. lxxiv. pag 227.
Quòd portantes ad Eccleſiam corpora mortuorum non redeant ad luctum. cap. lxxv. pag 227.
Quòd habentes inimicitiam perſonalem poſſint petere licentiam portandi arma. cap. lxxvi. pag. 227.
Quòd Pęnę delinquentibus de nocte duplicentur. cap. lxxvii. pag. 228.
Quòd *Hoſpites teneantur denunciare hoſpitibus, quòd arma deponant, & ea non portent*. cap. lxxviii. pag. 228.
De euntibus, vel ſtantibus poſt tertium ſonum Campanæ per Civitatem, & Burgos Narniæ. cap. lxxix. p. 229.
De Vendentibus vinum, vel muſtum ad minutum in Civitate, & Diſtrictu. cap. lxxx. pag 229.
De *iis, qui exportarent vaſa, & ciatos à Taberna*. cap. lxxxi. pag 230.
Dè pœna Conſiliarij, qui non iverit ad Conſilium. cap. lxxxii. pag. 231.
Quòd nullus in Conſilio arrenghet, niſi ſuper propoſita. cap. lxxxiii. pag 231.
Dè Pęna, quàm imponere poſſunt Rectores, & Officia-

les

les dicti Communis inobedientibus. cap. lxxxiv. p.231.
Quòd nullus Notarius ſcribat aliquam proteſtationem, vel ſcripturam contrà Commune. cap. lxxxv. pag 232.
Quòd nullus recipiat jus ceſſum contrà Commune Narniæ. Cap. lxxxvi. pag.232.
Quòd nulla Perſona in Feſto Beati Ioannis, vel alio Feſto vadat cum Corona. cap. lxxxvii. pag. 232.
Quòd nulla Perſona det manciam de pecunia alicui in anno novo ſeù in Kal. *Menſis Ianuarij*. cap. lxxxviii. p. 233.
Quòd nulla Mulier habeat Roccam ad latus dum vendit panem, vel fructus. Cap. lxxxix. pag 233.
Quòd nulla Perſona ſedeat ad vendendum aliquid in via antè Eccleſiam Sancti Iuvenalis. cap. xc. pag.233.
Quòd nulla Perſona auferat, vel amoveat de lignis, vel lapidibus alicujus Pontis. cap. xci. pag. 234.
De *pœna negantis filiationem, vel Vxorem, ſeù alia*. cap xcii. pag 234.
De Pęna corrumpentis Vicarium, ſeù alios Officiales. cap. xciii. pag.234.
De Pęna Venantium, vel mittentium Canes in Vineis. cap. xciv. pag.234.
De portantibus carnes mortacinas intùs Civitatem Narniæ. cap xcv. pag 235.
De Committentibus maleficium caſualitèr, & non ſtudioſè. cap. xcvi. pag.235.
Quòd nullus Rigatius currat per Plateas, vel ſtratas ſine licentia D. ſui Equum, vel Ronzenum. cap. xcvii. p.235.
De vendendo ad tranſactum Iure Dominij *rem duobus*. cap xcviii. pag. 236.
De *tenentibus arbores juxtà confines, ſeù fenaytas*. Cap. xcix. pag 236.
De Teſtibus, & modo cogendi ipſos ad Teſtimonium. cap. c. pag.237.
De *Meretricibus, & de loco ubi morari non poſſunt*.

Cap.

XXXVIIII

cap. ci. pag. 237

Quòd nullus cavet, vel emat lapides prope Pontem Maioris Montis Narniæ. cap. cii. pag 237.

De *præſtantibus impedimentum Aqueductui*. C.ciii. p 238.

Dè *Familÿs habitantibus in circuitu Aquæductus*. cap. civ. pag. 238.

Quòd Habitatores in circuitu Aquæductus teneantur capere præſtantes impedimentum in eo. cap. cv. pag. 238.

Quòd Dominus *Vicarius teneatur ſingulis duobus menſibus ire ad videndum Aquæductum*. cap. cvi. pag. 239.

Quòd Spiraculi Aquæductus murentur, eleventur in altum ſuprà terram per quinque pedes. cap. cvii. pag 239.

Quòd ſingulis annis dè menſe Maÿ, & Novembris fiat propoſita in Conſilio Populi, & Communis de Superſtantibus Aquæductus. cap. cviii. pag 240.

Dè *pœna illorum, qui iverint in ſubſidium alicujus Caſtri, ſeù Villæ ad aliquam brigam*. cap. cix. pag. 240.

Quòd *Cives Romani poſſint convenire Narniæ in qualibet Curia pro juſta cauſa*. cap. cx. pag. 240.

Quòd quilibet teneatur currere ad rumorem fiendum in quibuſcumque contratis D*iſtrictus Narniæ* C. cxi. p. 241.

Dè *Pęna aucupantis ad Columbos domeſticos, vel ſcoppiaiolos*. cap. cxii. pag. 241

De *eo, qui acceperit Starnam, Leporem, vel aliud Venaticum ab Aſtore*. cap. cxiii. pag. 242.

Quòd nulla Perſona proÿciat terraplenum, lapides, vel ſozzuram propè Portam *Feroniæ* cap. cxiv. pag. 242.

De *eo, qui emerit, vel vendiderit rem litigioſam*. cap. cxv. pag. 243.

De *Viculis inter Domos claudendis*. cap. cxvi. pag. 243.

De *eo, qui Electus fuerit ad aliquod Regimen, vel Officium quàliter debeat acceptare*. cap. cxvii. pag. 244.

De *procedendo de furtis, falſitate, & homicidio à certo tempore citrà commiſſis*. cap. cxviii. pag. 244.

De

Per intendere alcune parole degli antichi Statuti municipali si legga l'opera – Do: dictis Bartholi et Baldi ad intelligentiam Statutorum opera et industria I. U. D. Sigismundi Pronepotis Baldi &c. – Perusiæ: Vol: 1 – pag: 139 –

G. Eroli

Quantunque questo statuto fusse compilato nel 1371 e approvato, pure Narni già stava molti anni avanti col suo statuto – Giacchè nel MS. Bussoni pag: 505 an: 1347 – si trova scritto – prosequitur ... Lucas et Francisco Matthei ... dicte Lette secundum formam Statuti Narnie. Dunque nell'anno 1371 non avevano fatto altro i Narnesi che riformare l'antico Statuto

G. Eroli

STATVTORVM CIVITATIS NARNIÆ LIBER PRIMVS

PROHEMIUM.

IN NOMINE DOMINI AMEN.

CREAVIT Altiſſimus Hominem ad Imaginem ſui, dans ei rationalem animam, liberumque arbitrium, ùt declinans à vitijs, & inhęrens virtutibus perennem gloriam mereatur: Sed antiqui Serpentis implacabili ſuaſione deceptus, tranſgreſſionis lapſus eſt in peccato. Cujus Poſteri (pròh nefas!) ſequentes exemplar facti ſunt omninò proni rei, quę prohibetur eis, ex quo iniuſtitiæ, iniuriæque conſequuntur innumeræ. Expedit igitur neceſſariò leges condi, ſub quarum diſciplina lupi rapacitas, & agni manſuetudo ambulent pari paſſu; quo evenit, ùt boni per juſtitię ſemitam incedentes ſecurà tranquillitate lætentur: Mali verò commiſſorum nequiter ſupplicium luant, abſtineantque formidine pænæ, abſtinere nolentes amore virtutis. Hinc eſt igitur quod ſapientes Viri Benedictus Bicoli, Pancratius Falconi, Dominus Franciſcus Ciaptoli, Dominus Ludovicus Jannicelli, Paulus Petrucciolí, & Capitoncellus Capoccij Cives Narnieñ, ad hæc per Commune dictæ Civitatis poſiti, electi, & deputati vigore commiſſionis in eos factæ, & bailiæ eis attributę per conſilium dicti Communis.

Ad honorem, laudem, gloriam, & exaltationem, atque reverentiam Omnipotentis Dei, & Glorioſiſſimæ Marię ſemper Virginis dulciſſimę Matris, necnon Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac Beatiſſimi Martyris Sancti JUVENALIS Patroni, Gubernatoris, Defenſoris, & Protectoris Communis, & Populi Narnię: & totius Conſortij, & Troni Cœleſtis. Ad honorem, reverentiam, & exaltationem Sacroſanctæ Romanę Eccleſiæ Matris noſtrę, & ſanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini, D. Gregorij Univerſalis Eccleſię Summi Pontificis Papæ XI., & ſacri Collegii Cardinalium Fratrum ejus; ſpecialiterque Reverendiſſimi in Chriſto Patris, & Domini, Domini Petri miſeratione Divina Tit. Sanctę Mariæ Tranſtyberim Presbyteri Cardinalis Almæ Urbis, Provinciarum Beati Petri in Tuſcia, Maritimę, Campaniæ, Ducatus Spoletani, necnon Civitatis Peruſiæ, Tuderti, Narnię, & nonnullarum aliarum Civitatum, & Terrarum Romanæ Eccleſię immediatè ſubiectarum prò eàdem Eccleſia, & Domino Noſtro Papa Vicarij Generalis: Ad honorem, & reverentiam Magnifici, & Strenui Principis D. Nicolai dè Urſinis Nolani, & Palatini Comitis, Provincię Patrimonii prædictę, necnon Civitatis Narnię ſingulariſſimè Benefactoris: Ad bonum, pacificum, & tranquillum ſtatum prò devotione Eccleſię præmemoratę Communis, & Populi antedicti, necnon ad honorem, & reverentiam Officij Dominorum Vicarii, & Electorum Civitatis prædictę: Tonantis Altiſſimi, à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum, Sancto ejus nomine invocato fecerunt, compoſuerunt, & condiderunt infraſcripta Statuta, & Statutorum Capitula duratura, habituraque donec per dictum Commune contigerit revocari.

Quoàd Determinationem in multis pręsentium Statutorum Capitulis appositam. nempe = Hoc Capitulum non subsistit, nec obligat in parte et partibus pręiudicialibus Iurisdictioni, libertati, atque Immunitati Ecclesiasticę = requiratur Bonacina dè Censuris in Bulla Cęnę Car. 102. n.° 9. et seq. qui etiam docet in Car. 55. n.° 9 = incurri in excommunicationem. in c. ~~De~~ noverit de Sententia excommunicationis. à Scriptoribus, Statuta contrà libertatem Ecclesiasticam scribentibus, et à facientibus servare Statuta edita contrà libertatem Ecclesiasticam.

De Molendinariis, & Molendinis; & ordine Molendinorum.

CAP. I.

IN primis STATUIMUS, & ORDINAMUS quòd Dominus, ſeù Domini cujuslibet Molendini dè Funaria ex utràque parte fluminis debeat, ſivè debeant habere in flumine à columnis ipſius Molendini aperturam viginti pedum à pede pedalis Communis Narnię: videlicet quòd cluſa cujuslibet Molendini diſtet à columnis ipſius Molendini per vigintiquinque pedes prędictos in directum, & ſquatratum, in qua apertura debeat eſſe cupedo, & habere debeat cupedinem, ſivè profunditatem dictorũ pedum à dicto pede per totum, ſivè in qualibet parte ejus ad minus. Et nihilominus dictam aperturam incommorare non debeat, ſivè impedire lapidibus, lignis, ſcalis, vel alio incommoramento ſub litricine, vel in apertura, ſed etiam ejus aperturam, & cupedinem antedictam liberam, & expeditam tenere debeat; Itaquod aquę curſus, nullum impedimentum recipiat: & contrafaciens pœnam L. lib. Cort. incurrat Cammeræ Sanctę Matris Eccleſię applicandam, & nihilominus impedimenta, quæ erunt, & eſſent in dicta apertura, & ejus cupedine tollantur, & tolli debeant infra XV. dies poſt mandatum per dictum Vicarium, & Officiales Civitatis Narnię fiendum Dominis Molendinorum, & Molendinarijs dè Funaria, omnibus expenſis Dominorum Molendinorum: & ipſa impedimenta Dominus Vicarius, & Officiales dictę Civitatis tolli faciat, ſeù faciant infrà dictum tempus per ſuperſtitem eligendum, ſalvo quòd ſi quę impedimenta apparerent, & eſſent in dictis aperturis, ſivè aliquà ipſarum, quę commodè tolli, & amoveri non poſſent, Dominus talis Molendini ad dictam pœnam minimè teneatur; Sed debeat habere aperturam, quę diſtet à columnis in directum, & in quatrum per vigintiquinque pedes ad pedem prædictum ſub dicta pœna, & amotis omnibus impedimentis, quæ infrà dictum tempus commodè amoveri poterunt dè dictis aperturis. Ad quæ tollenda Dominus Vicarius, & Officiales prædicti, & ſuperſtans toto poſſe conentur, ùt dictum eſt. Et nullus de cętero in dictis aperturis lapides, ligna, vel alia impedimenta proiiciat dè die, vel dè nocte: & ſi contrafactum fuerit, ſolvat prò pœna Dominus, ſeù Domini Molendini prò quolibet menſe, quo fuerit contrafactum L. lib. Cort. applican. ùt ſuprà, ſalvis pactis, & conditionibus habitis, & habendis inter Dominos, & Molendinarios de pœna ſolvenda, dummodò quòd dicta pacta, & conventiones, dictæ Cammeræ non præjudicent. Et Dominus Vicarius, & Officiales dictæ Civitatis, ſingulis duobus menſibus ſemel ad minus, & quoties eis videbitur rimari faciat, vel faciant prò prędictis, & inquirat, ſeù inqui-

rant: Et ſit plena probatio in prędictis cujuslibet prædictorum relatio rimatoris, ſeu rimatorum ponendorum ſuper ijs auctoritate Conſilij Communis, & Populi dictæ Civitatis, vèl ſufficiat dictum unius Teſtis bonę famę, & opinionis; necnon ſtetur dicto, et relationi Officialis, Domini Vicarij inquirentis, & rimantis prò prædictis: etſi Vicarius, & Officiales fuerint negligentes perdat, ſeù perdant dè ipſorum ſalario C. lib. Cort. & dictæ Cammerę applicentur: ſalvo tamen, & exceptuato quòd Molendina habentia aliud Molendinum in conſpectu ipſius ex altera parte fluminis, ùt ipſam, & eamdem aperturam poſſint habere inter ambo Molendina, & debeant habere aperturam prędictam in medietate antè columnas, ùt dictum eſt. Ac dicimus quòd prędicta Molendina, quę habent in conſpectu alia Molendina ex altera parte fluminis remanente dictà aperturà in flumine: talia Molendina poſſint habere clusas antè columnas, dummodò non intelligatur à foſſato Sancti Caſſiani uſquè ad pontem: Teneantur etiam Vicarius, & Officiales dictæ Civitatis dè menſe Iulij, vel Auguſti, prout eiſdem videbitur, facere deſtrui omnes cluſas Molendinorum dè Funaria tam lapidum, quàm lignorum expenſis Domini Molendini quantùm altę ſunt, & altę apparent ſuper aquas dè ipſis menſibus, ſivè altero eorum, itaquòd de cętero non reædificentur altius (ſalvo ſi contigerit cluſam alicujus Molendini devaſtari in totum, vel in parte, quòd poſſit reaptari licitè ſecundum dictũ modum, & formã) videlicet, quòd non fiat altior alijs cluſis ſic deſtructis ſuprà aquas dè dictis menſibus. Teneantur etiam Vicarius, & Officiales dictæ Civitatis vinculo Juramenti ad pœnam prædictam Cameræ Narnień applican. dè Iulij, vel Auguſti, vel Septembris menſibus expenſis Dominorum Molendinorum facere tolli, & amoveri omne incommoramentum lignorum, & cujuſcumque alterius rei, quod eſſet ſub litricine Molendini, & ſuper litricine ipſorum Molendinorum, & quòd commodè tolli, & amoveri poterit, & remoto ipſo incommoramento, ut dictum eſt, menſuretur ut ſuprà cupedo, ſivè profunditas ſingulorum Molendinorum, quę erit ſub litricine, & ſuper litricine, & menſurata ſcribatur, & ſcribi faciat, ſeù faciant per Notarium Vicarij; qui tempore dictæ menſurationis cupedinis, & profunditatis ſit pręſens cum ſuperſtante ad hoc deputato, vel deputando prò tempore, ad hoc, ut inpoſterum ſi fieri contigerit aliqua novitas in dicta menſurata cupedine diſcernatur, & cognoſci poſſit. Etſi poſt hęc apparebit aliquandò aliquod incommoramentum, ſivè impedimentum innovatum fore in dicta cupedine ſuperſcripta, cujus occaſione non reperiretur dicta menſura, puniatur Dominus, ſeu Domini Molendini, & Molendinarij ejuſdem Molendini, in quo, ſivè prò quo facta eſſet dicta novitas pœna XX. lib. Cort. & ipſam pœnam incurrant, quæ dictę Camerę applicetur, & nihilominus ipſa novitas ſic facta tollatur, & amoveatur de ipſa cupedine expenſis Domini Molendini, & ſtetur de prędictis relationi ſuperſtantis, et menſuratoris, & ſuper prędictis omnibus, & ſingulis exequendis eligatur in Conſilio Communis, & Populi dictę Civitatis unus ſuperſtans ſufficiens, et legalis, qui ſummo ſtudio, et opere omnia, et ſingula

gula prędicta procuret, et ſtudeat adimplere: Et poſſit, et debeat tam in deſtructione cluſarum, quam in tollendis impedimentis prædictis, et alijs omnibus opportunis ad prędicta omnia, et ſingula exercenda intereſſe ad pœnam ſibi per Vicarium, et Officiales dictę Civitatis imponen. Et ſit, et eſſe debeat dictus ſupeſtans dè arte lignaminis, vel lapidum. Et dicto modo in dicto Conſilio eligatur unus fidelis menſurator ad menſurandum cum expedierit in caſibus ſupradictis. Quorum ſuperſtantis, et menſuratoris, et rimatoris ſupradictorum officium duret per totum annum tantùm, debeantque habere prędicti ſuperſtans, menſurator, et rimator, dè quibus mentio ſuprà habetur prò eorum ſalario, quandò iverint ratione rimationis prò quolibet Molendino, ubi inventum fuerit aliquod contrafactum ſecundùm formam præſentis Statuti duos ſol. Cort. prò quolibet eorum expenſis Dominorum Molendinorum. Sed quando irent ad deſtructionem cluſarum, et ad tollenda impedimenta, debeant habere per diem prò quolibet eorum quinque ſol. cort. Operarius verò conducendus ad prędicta habeat, et habere debeat pro ſuo ſalario, cujuslibet diei quatuor ſol. Cort., et ad rimationem prędictam non poſſint eſſe niſi tres perſonę computato ſuperſtante. Volumus etiam quod dicti ſuperſtans, rimator, et menſurator jurent, et jurare debeant nihil aliud petere, recipere, vel habere: Et etiam Domini Molendinorum jurent nihil dare, vel dari facere ultrà dictum ſalarium, etſi aliquis reperiretur plus dare, vel recipere ultrà dictum ſalarium; dans, et recipiens et quilibet ipſorum pœnam XXV. lib. Cort. incurrant. Et dicti ſuperſtans, menſurator, et rimator jurent eorum officium legaliter facere bonà fide, et ſine fraude. Et ſi quis eorum fraudem commiſerit in dicto ſuo officio ſolvat prò banno vice qualibet XX. lib. Cort., quam pœnam Vicarius, et Officiales dictæ Civitatis ei de facto auferant prò Camera prędicta. Volumus etiam quod in Molendinis Sancti Caſſiani habeatur tale temperamentum, quod exercitium enormiter non admittatur. Nullus inſuper cavet, vel cavari faciat in Monte Civitatis Narniæ, et in Monte Corviani, ſcilicet à Ponte uſquè ad Recentinum lapides, ſinè licentia Domini Vicarij, et Officialis dictę Civitatis in ſcriptis redactà; dum tamen juret, et promittat quòd ipſos lapides non proijciat in Flumine contra formam Statutorum, et hujus Capituli; Et qui contrafecerit ſolvat vice qualibet dictę Cameræ XX. lib. Cort. Et Operarius ad hoc conductus C. ſol. Cort. Et hoc Capitulum bandiatur quolibet menſe: Etſi quis ratione alicujus privilegij diceret, vel prætenderet ſe condemnari non poſſe, vel ad condemnationem ſolvendam non teneri, Molendinarij ipſius Molendini totam pœnam ſolvere teneantur, niſi allegans tale privilegium ſit Clericus, vel Perſona Eccleſiaſtica, quià tunc dicti Molendinarij ad ſolvendum dictam pœnam minimè teneantur. Et nihilominus tota cluſa, quæ eſt in Flumine Narico funditùs deſtruatur, et prædicta non vendicent ſibi locum in Molendinis ramalium S. Caſſiani; & ad obviandum maleficijs proijcientium lapides in Flumìne; Decernimus, quod ſi quandò reperiretur Lapides aliquos novitèr fuiſſe cavatos in Montibus ſuper Flumen, ſivè alibi propè flumen, nèc

videri

videri poſſent dicti cavati lapides, quòd præſumatur fuiſſe, & eſſe facta proiectio contrà prædictam formam in flumine in ſervitio, & utilitate propinquioris Molendini, vèl proùt æquitas monebit, & tùnc movère poterit animum Vicarij, & Officialium dictæ Civitatis, & tùnc Domini, & Molendinarij talis Molendini puniantur pœnis prædictis: Et idem dicimus ſi aliqui apparerent cavati Lapides propè flumen ordinati, ſeù congregati, firmiter præſumatur eſſe cavatos, congregatos, & ordinatos ad proijciendum in flumine prò utilitate propinquioris Molendini, vèl alterius; ſi æquitas ſimilitèr monebit animum Vicarij, & Officialium dictæ Civitatis: Et tùnc ità Domini, quòd Molendinarij pœnam incurrant, quam inciderent ex forma præſentis Capituli ſi ipſos lapides proieciſſent. Et dè apparitione cavationis lapidum ſtetur diſcretioni Domini Vicarij, & Officialium dictę Civitatis: in quibus omnibus caſibus, & quolibet ipſorum Domini Vicarius, & Officiales dictę Civitatis poſſit, ſeù poſſint procedere, ùt ſibi, & eis videbitur quoquo modo, ùt reperiatur in effectum, omni Iure Solemnitatis, & ordine prętermiſſis; & culpabiles punire cùm ſententia, vèl ſinè, & in minori quantitate ſi ei, vèl eis videbitur: Dè quibus ſindicari non poſſint in quocumque modo procederent ad prędicta, & quotiès videbitur Vicarius, & Officiales dictę Civitatis poſſint mittere dè die, & dè nocte ſecretos Cuſtodes prò prędictis inveniendis. Teneantur inſuper Vicarius, & Officiales dictę Civitatis, & debeant primo menſe ſui Regiminis mandare omnibus, & ſingulis Dominis, & Molendinarijs Molendinorum dè Funaria, quòd prędicta obſervent, & contrà non faciant sùb dictis pęnis. Volumus autèm quòd unica pœna tantùm poſſit auferri prò quolibet Molendinario, & non plus, ſi plures fuerint Domini, & Molendinarij Molendini. Hoc addito in Molendinis, qui ſunt à Molendino, qui vocatur Molendinus Cераſę infrà habeatur aliquod temperamentum per Vicarium, & Officiales dictę Civitatis in ijs, quę continentur in ipſo Statuto. & ùt ſervetur æquitas decernimus, quòd Molendinus, qui vocatur Polletra quondàm Iordani Thomę, et Sociorum eius àb omnibus, & ſingulis in dicto Capitulo ſpecialiter ſit exemptum.

Dè Molitura, quam accipere debent Molendinarij dè blado, quod moliunt.

CAP. II.

ITèm STATVIMVS, & ORDINAMVS, quòd dicti Molendinarij prò eorum Salario, & molitura poſſint, & debeant accipere, & habere dè viginti partibus unam cuiuſcumque bladi, quod moletur per eos tantùm, & non plus: prò qua vigeſima parte debeant macinare benè, purè, & legalitèr cuicumque petenti; & granum Civium portare ad molendinum, & ad domum ipſorum Civium: Et debeant habere

bere in quolibet Molendino unum Coppetellum dè Ferro, ſivè dè Ramine, & non plures, ſigillatum Sigillo Populi, & Communis Narniȩ per Adiuſtatorem menſurarum dicti Communis capacitatis unius partis dè viginti partibus Raſerij dicti Communis, in quo ſignari debeat numerus de viginti: cum quo tantùm, et non cum alio ipſam molituram accipiant. Qui coppetellus ſit largus in bocca tertia pars unius pedis pedalis Communis Narniæ, et non plus: Et dictus coppetellus teneatur per dictos Molendinarios, quando moliunt, publicè appenſus in columna juxtà tremogiam: & ſi quis contrafecerit in prȩmiſſis, vel aliquo prȩmiſſorum puniatur vice qualibet per dictum Vicarium, & Officiales dictæ Civitatis in XXV. lib. Cort. Cammeræ Apoſtolicæ applican., & emendet damnum, damnũ paſſo in duplum: de quo damno ſtetur juramento damnũ paſſi, uſque in quantitatem unius quarti bladi. Teneantur etiam cretar: farinar: circumcircà, & cuilibet petenti teneantur neptare, & ſcopare dictum farinarium ad pœnam prò quolibet contrafaciente, & qualibet vice C. ſol. Cort. dictæ Cammeræ applican..

misura
Coppetellum de ferro fissa di Narnia era la ventesima parte del Rasorio
G. Eroli

De Vijs Civitatis, & Diſtrictus Narniæ aperiendis, & reparandis.

CAP. III.

ITèm STATVIMVS, quod ſi quæ Via in Civitate, vèl Diſtrictu Narniæ fuiſſet in præteritum deſtructa, vèl clauſa per quemcumque, vèl in futurum clauderetur, ſeù deſtrueretur, quòd non obſtante præſcriptione alicujus temporis debeat aperiri, & refici in priſtinum ſtatum, ac debitum poni, ad petitionem cujuſcumque petentis expenſis tenentis ipſam deſtructam, vèl clauſam, ad quod de facto cogi poſſit, & debeat per Vicarium dictæ Civitatis, & quemlibet alium Officialem Civitatis prædictæ. Qui Vicarius, & Officiales circà exequtionem prædictorum poſſint imponere pœnam, uſque ad quantitatem L. lib. Cort. de facto auferendam eorum arbitrio; facti, & perſonæ conditione, & qualitate penſatis: de quibus poſſint, & teneantur inquirere ad pœnam L. lib. Cort. de eorum ſalario, & ad probationem prædictorum ſufficiat unus Teſtis de viſu cum duobus Teſtibus de publica fama, quòd ſi tantummodò non probaretur dicto modo Viam fuiſſe in loco, qui reperiretur clauſus, vèl clauſa eſſet; nihilominùs aperiri debeat expenſis ejus, qui clauſam teneret. Salvo ſemper Capitulo infraſcripto de Vijs permutandis per noua loca.

De Palio currendo in Feſto Beati IVVENALIS.

CAP. IV.

ITèm STATVIMVS, quòd Palium dictæ Civitatis curri debeat hoc modò videlicèt, quod Miles, ſeù ſotius Domini Vicarij dictæ Civitatis perſonalitèr accedere debeat ad Sanctum Andream in Lagia cum volentibus ad Palium currere, & ipſis adſcriptis ibidem ſi fuerint ſaltem duo; ipſos citrà, & juxtà lagiam ſtare faciat ſeriatìm, eoſque ſimul uno ictu, & impetu faciat moveri ad currendum verſus Narniam. & Palium ſtare debeat ſupra Petronum, ubi eſt affixa catena; & ei, qui primus attigerit, atque pervenerit ad ipſum Petronum ipſum Palium tradatur, & detur per illum tenentem. Volentes, quod ad præmiſſa currere non poſſit aliquis cum ronzeno, vel Jumento, vèl dari ſolito ad vecturam. Et quòd dictis equis currentibus ad dictum Palium, dum currunt, nullus de Civitate Narniæ, vèl aliundè faciat aliquod impedimentum, ſeù obſtaculum ad pœnam X. lib. Cort. de facto per dictum Dominum Vicarium auferendam.

De Anulo argenteo currendo in Feſto Beati IVVENALIS de menſe Maij.

CAP. V.

ut cap. 242.

ITèm STATVIMVS ad honorem, & reverentiam Glorioſiſſimi JVVENALIS Martyris Patroni, Gubernatoris, & Defenſoris Populi, & Communis dictæ Civitatis, quòd die feſtivitatis ipſius, quæ celebratur tertià die menſis Maij debeat curri Anulus de Argento, qui ſit valoris, & ęſtimationis C. ſol. Cort., & Palium, de quo ſupra fit mentio in præcedenti Capitulo ſit valoris trium lib. de auro, hoc modò, videlicèt, quòd Vicarius dictæ Civitatis bandiri faciat tribus diebus antè dictum feſtum qualibet die ſemel per Civitatem prædictam, quod quicumque equum habens ſe debeat præparare, ùt ſibi placuerit ad currendum anulum, & Palium dicta die: & quòd in Platea Majori ipſius Civitatis volentes currere debeant comparere, & quod ibidem exiſtentibus mandare debeat, quod ipſi omnes volentes currere ad anulum, debeant ſtare ab angulo Eccleſiæ Sancti Salvati infrà verſus fontem, & poſito anulo in loco ſolito debeant currere ſeriatim cum haſta, ſeù bortone ſingularitèr ſecundum voluntatem Domini Vicarij, vèl Officialis ibidem præſentis, & ei Currenti, qui currendo ſuam haſtam miſerit in anulum, ſecundùm judicium ipſius militis dari, & aſſignari debeat ipſe anulus in ſignum victoriæ, & honoris dummodò Ronzeni ad vecturam vèl Jumenta currere non poſſint, nec habere ipſum anulum. Hoc addito

dito, quòd primus currens ſit unus ex Poteſtatibus brigatarum mezùlis, ſecundus currens ſit unus ex Poteſtatibus fraportæ, tertius ſit unus ex Poteſtatibus Terzerij Sanctæ Mariæ.

Quod nullus Officialis dicta Civitatis recipiat pro ſe, & eius Familia, & Equis aliquid pro expenſis.

CAP. VI.

JTèm STATVIMVS rurſus, quòd nullus Officialis dictæ Civitatis recipiat pro ſe, vèl ejus familia, ſeù Comitiva, nèc prò eis, ſeù aliquo eorum equis aliquid, nec patiatur ſibi fieri aliquas expenſas victualium, vèl al qua alia, vèl alia ex cauſa quocumque quæſito colore ab eis à Caſtro, vèl Villa, vèl loco, ſeù perſonis ipſorum, quò ibunt, vèl Syndico eorum, ſeù alia perſona prò eis, quandò eos ire contigerit per Comitatum, vèl Diſtrictum ipſius Civitatis: ſèd ipſas expenſas abſquè credentia aliqua, vèl promiſſione, propria pecunia ſolvi faciat ipſo inſtanti in pecunia numerata, ad pœnam C. lib. Cort. dictæ Cammeræ applicandam: Et eamdem pœnam incurrant quæcumque Vniverſitas, vèl ſpecialis Perſona, aùt Syndicus, quæ, vèl qui quomodolibet fecerit, vèl fieri fecerit eis, vèl alicui eorum ipſas expenſas, ſeù aliquid eis, vèl alj prò eis quicumque dederit, vèl dari fecerit èx præmiſſa cauſa, vèl quacumque alia: Et qui contrafecerit in prędictis, vèl aliquo prædictorum quomodolibet in fine eorum Officij, quilibet Officialis, qui prò tempore fuerit debeat ſyndicari.

Quod nulla Perſona extrahat de dicta Civitate aliquam beſtiam Porcinam nutritam in ea, vèl eius diſtrictu.

CAP. VII.

JTèm STATVIMVS, quòd nulla Perſona extrahat, ſeù extrahi faciat aliquam beſtiam porcinam, quæ nutrita fuiſſet in dicta Civitate, vèl ejus Diſtrictu, vèl carnes ſalatas dè beſtijs in ipſa Civitate, vèl Comitatu occiſis, sùb pœna prò quolibet Porco. C. ſol. Cort., et qualibet vice ùſque in decem Porcos, et abinde verò ſuprà XL. ſol. Cort. prò quolibet porco, et ad pœnam X. lib. ſi quis extraxerit dictas carnes ùſque in C. lib. Abindè verò ſupra puniatur ampliùs arbitrio Vicarij, et Officialium dictæ Civitatis proceſſum habentium: Et nihilominùs perdat ipſas beſtias, et carnes, quæ extraherentur, et quilibet poſſit tales extrahentes, et res prædictas, quas extraherent capere ſi invenerint juxtà cõfinem Narnię per unum milliare, et in fortiam, ſeù potere dicti Domini Vicarij, vèl Officialium dictæ Civitatis mittere, et aſſignare eiſdem, ſeù Officialibus alterius eorum ipſa die inventionis, vèl ſaltèm ſequenti, et intelligatur extrahere, ſi inventus fuerit portare per prædictos confines per unum milliare, vèl circà eundo verſus extrà confines prædictos, et habeat quartam partem banni, et ipſarum rerum, et beſtiarum, et hoc Capitulum bandiatur, et Cammerarius Communis

de prædictis extrahendis nullam faciat apodiſſam, àd pœnam periurij, & X. lib. Cort. de ſuo ſalario prò qualibet vice. Hoc addito quod Perſona volens extrahere juret quod non ſint nutritæ in Diſtrictu Narniæ, et fide habita dè prædictis extrahere valeat ſinè pœna.

Quod nullus Macellarius inflet aliquam beſtiam.
CAP. VIII.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus Macellarius inflet aliquam beſtiam mortuam macellandam cum flàtu oris, vèl inflare faciat aliquo modo, nèc immittat graſciam circà Irgnones alterius beſtiæ, nèc dè graſſo alterius beſtiæ ejuſdem generis, ſeù ractam in aliquam beſtiam, vèl partes ipſius, nèc membro ſupponat ad pœnam XL. ſol. Cort. prò quolibet contrafaciente, & vice qualibet auferen:, & quilibet poſſit contrafacientes denuntiare, & accuſare, & teneatur in credentia, & habeat quartam partem banni, & ſit plena probatio juramento denuntiantis, vèl accuſantis, & unius Teſtis bonæ famæ. Et hoc Capitulum bandiatur per Vicarium, & Officiales dictæ Civitatis in principio eorum regiminis.

Quod Antiani Molendinariorum faciant unam fenaytam, ſeù formellum, quam nullus valeat pertranſire prò petendo blado.
CAP. IX.

ITèm STATVIMVS, & Ordinamus, quòd Antiani Molendinariorum debeant citrà, & ultrà Pontem infrà menſem à die publicationis præſentis Statuti ordinare, atquè facere fenaytas ſignatas per quemdam formellum, quas nullus Molendinarius excedat, nèc excedere debeat prò petendo, vèl peti faciendo aliquod genus bladi, quod ad macinandum portaretur ad Molendina poſita juxtà Flumen Naris, uſquè ad Recentinum: ad pœnam XL. ſol. Cott. prò quolibet contrafaciente auferen.

Quod dè omnibus contentis in Statuto pertinente ad Officium Cancellarij fiat quidam liber, qui ſit ſemper penès ipſum Cancellarium.
CAP. X.

ITèm STATUIMUS, quòd dè omnibus, & ſingulis contentis in Statuto Populi, & Communis Narniæ pertinentibus ad Officium Cancellarij dicti Communis, debeat fieri quidam liber, qui debeat eſſe penès dictum Cancellarium, & ſecundùm dictum librum jurare debeat obſervare, & facere, & idem dicimus fieri dè Cammerario dicti Communis, & Guardiano, & dè gerendis per eos; ad hoc ùt ignorantiam non prætendant, & ùt negocia Communis prædicti ſalubriùs procedant,

dum-

dummodò dictus Cancellarius debeat ſcribere dictum librum in principio ſui officij, & idem fieri faciant Guardianus, & Cammerarius per Notarios eorum. Hoc addito, quòd dicti libri remaneant penès Cammerarium Communis.

Quod nullus Hæres defuncti poſſit habere prò funere ad luctum alicuius ultrà duos cereos ceræ.

CAP. XI.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiſticæ,

ITèm STATVIMVS, quòd nullus Hæres defuncti poſſit habere prò funere ad luctum alicujus ultrà duos cereos ceræ ponderis ſi fuerit Miles, vèl Judex, aùt Canonicus ùſque in decem libras, ſi alius ùſque in quinque lib. prò quolibet cereo ad plus ad pœnam X. lib. Cort. prò quolibet contrafacien., & Vicarius dictæ Civitatis teneatur mittere unum ex notarijs cum familia, & bajulo ad quemlibet luctum ad inquirendum, & inveſtigandum de prædictis ad pœnam L. lib. Cort. de ſuo ſalario: & nullus, vèl nulla poſſit ſe nigro induere niſi Vxor, & famuli duo ad plus ad dictam pœnam. Hoc addito, quòd mulieres non vadant, nèc ire poſſint ad luctum Virorum: nèc colluctuare, nec complorare in publico luctu Virorum, nèc mulieres, ad quas luctum ſpectat ùſque in quartum gradum conſanguinitatis, vèl affinitatis ſequi corpus mortuum extrà domum ipſius defuncti ultrà duas domos tantùm ad pœnam XX. ſol. Cort. prò quolibet contrafacien., & àb infrà arbitrio Rectoris.

Quod Dominus Vicarius, & Officiales dictæ Civitatis teneantur defendere Caſtra ſubiecta dicto Communi.

CAP. XII.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, & Officiales dictæ Civitatis teneantur, & debeant defendere Caſtra ſubjecta, quæ dicto Communi ſerviunt, & ſervire tenentur; & omnes Cives Narniæ, quos ipſum Commune habet in Caſtro Carbij,& alibi:& etiam Dominus Vicarius, & Officiales dictæ Civitatis teneantur exigere cum effectu à Nobilibus, & alijs popularibus dè dicto Caſtro Carbij, qui juraverunt Cittadinantiam dictæ Civitatis XXVI. den. per quemlibet eorum ſecundùm promiſſionem per eos factam prò toto tempore retroacto, quò non reperiuntur ſolviſſe ſecundum quòd tenentur; & ſimili modo teneantur exigere affictum, & redditum terrarum, quas ipſum Commune habet apud Roccam Carlei.

Quod ſi aliqua obſcuritas, vèl ambiguitas eſſet in aliquo Capitulo præſentium Statutorum declaretur, proùt Conſilio Populi, & Communis videbitur.

CAP. XIII.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliqua ambiguitas, dubietas, ſeù obſcuritas emerſerit ſuper aliquo Statuto, vèl Capitulo Statuti Populi, & Communis Narniæ declaretur, terminetur, & interpretetur ad voluntatem Conſilij Populi, & Communis dictæ Civitatis, & quod declaratum, & terminatum fuerit, plenam obtineat roboris firmitatem, dummodò dicta declaratio non fiat contrà Eccleſiam, vel Eccleſiaſticam libertatem, & Perſonas Eccleſiaſticas.

De Caſtellanis, Poteſtatibus, Sergentibus, & Turrerijs Caſtrorum, & Roccarum Communis.

CAP. XJV.

ITèm STATVIMVS, quòd omnes, & ſinguli, quorum nomina ſcripta ſunt in ſacculis prò Caſtellanis, Sergentibus, & Turrerijs mittendis ad Cuſtodiam Caſtrorum, & Roccarum, quæ cuſtodiuntur, & cuſtodiri conſueverunt per dictum Commune, teneantur perſonalitèr ire, ſtare, & morari continuè ad cuſtodiam dicti Caſtri, vèl Rocchæ, ad cujus cuſtodiam fuerint deputati, vèl electi, omni perſonali privilegio ceſſante, itaquod nulla perſonarum exceptio admittatur: & ad prædictas cuſtodias nullum ſubſtitutum, vèl aliquem loco ſui mittere poſſit Electus, vèl Deputatus ad ipſam cuſtodiam faciendam, niſi dùm talis Electus eſſet infirmus, vèl abſens, & tùnc nomen talis infirmi, vèl abſentis remittatur in ſaccula, de qua extractus erat, & nomen alterius extrahatur de ipſa ſaccula loco ſui, ſalvo, quòd quilibet Sergens Electus poſſit mittere ad dictam cuſtodiam locò ſui prò ſcambio Patrem, Filium, Fratrem, vèl alium Conſanguineum attinentem ſibi, ùſque in tertium gradum, & in tertio gradu tàm ex paterna linea, quàm materna, dummodò ipſa ſcambia ſint idonea, & ſufficientia, quæ approbari debeant, ſivè approbata fuerint per Dominos ſex Electos, & Vicarium dictæ Civitatis, qui per tempora erunt, & qui per ipſos Dominum Vicarium, & ſex Electos, vèl majorem partem ipſorum fuerint approbati, mitti poſſint pro ſubſtitutis, ſivè ſcambijs Electorum, alias qui non fuerint approbati minimè admittantur, & quilibet ipſorum Deputatorum ad cuſtodiam prædictam ſit, & eſſe debeat benè munitus cerbelleria, gozeria, lancea, vèl baliſtra, cultello de perhide, vel corſetto, & dicti Caſtellani, Sergentes, & Turrerij in dictis Caſtris, vel Rocchis dè die, & dè nocte teneantùr facere continuam reſidentiam, ſalvo quod Caſtellanus cujuslibet dictarum Roccarum poſſit unum ex Sergentibus ſuis Narniam mittere prò neceſſarijs Victualibus eorumdem per diem tantùm, itaquòd ſequenti die redire ad cuſtodiam teneatur.

Caſtel-

Caſtellanus Perticariæ poſſit mittere ad pedagium colligendum duos, vel unum ex Sergentibus ſuis ſinè banno aliquo: Et nullum Sergentem poſſit Caſtellanus mittere, niſi ille priùs, qui licentiam habuit redierit ad cuſtodiam dictæ Rocchæ, & qui contrafecerit ſi fuerit Caſtellanus, vèl Turriſanus in relinquendo, ſivè dimittendo Roccham, vèl Caſtrum, ſolvat prò pœna, & banno Cammerario dictæ Cammeræ Apoſtolicæ XXV. lib. Cort. Et ſi fuerit Sergens in dicto caſu ſolvat pœnam XX. lib. & qui contrafecerit non habendo arma ſuperiùs dicta, vèl aliquod eorum, ſolvat pœnam V. ſol. Cort. prò uno quolibet dictorum armorum dictæ Cammeræ applican. vice qualibet: & quod nullus poſſit accedere prò Caſtellano, ſeù prò Poteſtate alicujus Caſtri, vel Rocchæ, qui eſſet minor XX. annorum adminus, & Sergentes, & Turrerij adminus XV. annorum. Et quod deinceps dictorum Caſtellanorum, Sergentum, & Turreriorum dicto modo Electio fiat completo eorum numero per Dominos ſex Electos, qui prò tempore erunt. Nemo etiã audeat, vèl præſumat petere, vel peti facere coràm aliquo Officiali dictæ Civitatis ſibi, vèl alteri ex aliqua cauſa in cuſtodiam dictas Roccas, vel aliquam earum, vel Caſtrum dari: & quod nullus audeat, vel præſumat etiam petere coram dictis Officialibus, quòd ſibi ſcambium, vel ſubſtitutum admitti debeat, & quicumque petierit ſcambium ſibi admitti, & quicumque Officialis admiſerit dictum ſcambium incurrat pœnam, & bannum vice qualibet, cũ quolibet dictorum petentium, & admittentium XXV. lib. Cort., ſuper quibus Dominus Vicarius, & Officiales dictæ Civitatis teneantur inquirere contra delinquentes, & repertos culpabiles punire in dicta pœna: & ſi Vicarius dictæ Civitatis in prædictis, & ſingulis fuerit negligens, vel remiſſus incurrat pœnam XX. lib. Cort. pro qualibet vice, & quolibet eorumdem, & de prædictis omnibus, & ſyngulis debeat ſindicari. Decernimus etiam quod nullus cogatur invitus per aliquem Officialem dictæ Civitatis accedere ad cuſtodiam alicujus Rocchæ, vel Caſtri pro Caſtellano, vèl Poteſtate, vèl pro Notario Caſtri Colliſcipionis, nèc aliquis voluntariè poſſit accedere prò Caſtellano, nec aliquis de ſua familia, niſi ſemel in anno tantùm, niſi Vicario dictæ Civitatis prò Statu Sanctæ Matris Eccleſiæ contrarium videretur, quod tunc poſſit ipſos cogere prò ſuo libito voluntatis: & ſi Caſtellanus, Poteſtas, vel Notarius Caſtri Colliſcipionis Electus modo, quo ſuprà ſolvere voluerit XL. ſol. & Sergens, & Turrerius XX. ſol. ad dictam cuſtodiam ire non cogantur, nec cogi debeant ullo modo: non obſtante, quod extraherentur de ſaccula. Nullus etiam Bubulcus in matricula bubulcorum adſcriptus boves habens accedere ad cuſtodiam alicujus Caſtri, vel Rocchæ dicti Communis cogatur invitus, videlicèt unus pro quolibet pari bobum tantùm, niſi præfato Vicario in præmiſſis pro Statu S. Matris Eccleſiæ contrarium videretur. Adijcimus, quod Caſtellanus non exeat, nèc Turrerium permittat exire de Roccha, nec aliquem Sergentem ſinè licentia ad dictam pœnam, & ſi exiverit aliquis eorum licentia non obtenta, ſolvat dictam pœnam XX. ſol. Cort. prò quolibet, & quoties, & Caſtellanus

nus teneatur denuntiare Domino Vicario infrà tres dies, & ſi non fecerit puniatur in pœnam prædictam: & Dominus Vicarius dictæ Civitatis dictis Caſtellanis, Sergentibus, & Turrerijs jurari faciat ùt obſervent prædicta, & tempore, quo pagam recipient Cammeræ, etiàm eos jurare faciat ſupradicta, & etiàm quod portent panem adminus prò octo diebus, & nullus poſſit eſſe prò ſcambio, niſi tantùm ſemel in anno. Nec etiàm in Caſtro Perticariæ, & in Roccha ipſius Caſtri, àc etiam in Roccha Carlei. Nullus poſſit eſſe Caſtellanus, qui non habeat lib. D. Sergens verò C. adminus. Volumus etiàm, quod finitis primis octo diebus, Caſtellanus poſſit remittere unum ex Sergentibus prò pane, & alijs neceſſarijs. Adijcimus quod nullus poſſit eſſe Caſtellanus, Sergens, vèl Turrerius Caſtri, vèl Rocchæ, undè eſſet Oriundus, vèl etiàm habitator. Et ſingulis octo diebus dicti Caſtellani remittant ſucceſſivè prò pane, & alijs neceſſarijs uſquè ad reditum ipſorum.

Quod fiat regeſtrum dè omnibus Terris, & Poſſeſſionibus, àc Familijs Rocchæ Carlei.

CAP. XV.

ITèm STATVIMVS, quod dè omnibus Terris, Poſſeſſionibus, Juribus, & familijs Rocchæ Carlei fiat regeſtrum publicum, & authenticum auctoritate Conſilij Populi, & Communis dictæ Civitatis, in quo diſtinctè ſcribantur omnes dictæ Terræ, & poſſeſſiones dictæ Rocchæ, quas tenet, & poſſidet dictum Commune, & olìm tenuit, & poſſedit, & quod fæuda antiqua reinveniantur, & indè fiat dè omnibus rebus, & poſſeſſionibus pertinentibus ad dictum Commune quoquomodo.

Quod primo menſe regiminis Domini Vicarij cogantur habentes Caſtra, Sedia, ſeù Roccas cavere dicto Communi dè non vendendo.

CAP. XVI.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, quod Dominus Vicarius dictæ Civitatis teneatur, & debeat primo menſe ſui regiminis cogere, & compellere omnes illos, qui habent Caſtra, ſedia, & Arces in diſtrictu Narniæ ad promittendum, & cavendum dicto Communi in toto, vèl in parte aliqua, non vendere, nèc aliquo titulo donationis, vèl alienationis transferre perpetuo in aliquam ſecularem, vèl Eccleſiaſticam perſonam, nèc in aliquem Dñm, vèl Prælatum cujuſcumque extiterit, nèc in aliquem Religioſum, Capitulum, ſivè Univerſitatem, etiàm ſi eſſent filij, vèl filiæ dicti habentis, niſi fieret Eccleſiæ Romanæ, ſeù alterius Perſonę recipienti nomine dictæ Eccleſię ſinè ſcientia, licentia,

&

& conſenſu Domini Vicarij, & Dominorum ſex Electorum dictæ Civitatis, qui prò tempore erunt, qui non eſſent ſubiecti, vèl ſubiectæ Communi Narniæ in banno, ſanguine, & dativa, quo caſu valeat licentia: ità demùm procedat ſinè læſione juris Communis prædicti, vèl damno, & ſecundum notam, quæ ſuper hoc data fuerit per Collegium Judicum dictæ Civitatis: & hujuſmodi, perpetuam curam, cautionem, & ſecuritatem in actis dicti Communis ſcribi, & notari faciant manu publica in regeſtro dicti Communis, & prò prædictis exequendis habeat prædictus Vicarius liberum arbitrium pœnas, & banna imponendi, & exigendi, proùt ei videbitur expedire: etſi conſors alicujus Caſtri, vèl Roccheę cavere noluerit ſuis conſortibus dè non alienando partem ipſius loci Communis ad petitionem ipſius, cogant conſortes ipſius ad mutuam cautionem inter ipſos faciendam de non alienando, proùt videbitur expedire prò pace, & ſecuritate ipſorum, Statuto Communis, & Populi non obſtante.

Quod Priores Judicum, Medicorum, Notariorum, & omnes alij Antepoſiti omnium Artium poſſint intereſſe omnibus Conſilijs.

CAP. XVII.

ITèm STATVIMVS, quòd Priores, Judicum, Medicorum, Notariorum, & omnes alij Antepoſiti omnium artium dictæ Civitatis, & quilibet eorum poſſit intereſſe omnibus Conſilijs, ſicùt alij Conſiliarij Populi, & Communis Civitatis jàm dictæ, & habeantur prò Conſiliarijs, & poſſint convocare in toto, vèl in parte Collegium eorum quandocumquè, & ubicumque eis, & cuilibet eorum videbitur, & placuerit ſinè pœna, & banno, obtenta priùs licentia à Domino Vicario Civitatis prædictæ. Poſſint etiàm dicti Priores, & Antepoſiti, & quilibet eorum pro qualibet vice non obtemperantibus, & inobedientibus eis imponend. pœnam V. ſol. Cort., & ipſam pœnam exigere, & eorum Collegio applicare non obſtante huic Capitulo, aliquo Capitulo ſuprà, vèl infrà poſito, & hoc Capitulum ſit præciſum, & Dominus Vicarius, & alij Officiales dictæ Civitatis teneantur ſinè interpretatione aliqua hoc Capitulum inviolabilitèr obſervare. Iſtud Statutum, quoad hoc reprobamus, & caſſamus, videlicèt, quòd nullus poſſit eſſe de Conſilio, nèc intereſſe Conſilio, niſi illi tantùm, qui ſunt dè Conſilio, ſecundum modum, & ordinem datum per Reformatores dictæ Civitatis, & non aliter.

Quod

Quod Maſſarij dè Tyolis, quod ſunt Vaſſalli Communis Narniæ defendantur in ſervitium Populi Narniæ, & Caſtellani veteris.

CAP. XVIII.

ITèm STATUIMUS, quod Maſſarij dè Tyolis, qui ſunt Vaſſalli dicti Communis defendantur in ſervitium Sanctæ Matris Eccleſiæ, & dicti Populi, & Communis in Caſtellani veteri, ubi Maſſarii dicti loci antiquitùs habitaverunt. Itaquod ſinè inquietatione, & moleſtia poſſint ad ſervitium Sanctæ Matris Eccleſiæ, & ipſius Communis, & Populi habitare, & moleſtatores quicumque à moleſtia ceſſent, & tollantur per Dominum Vicarium, & Officiales dictę Civitatis, qui prò tempore erunt; & quilibet eorum poſſint etiàm habere viam, ſeù vias per loca neceſſaria, per quas ire, & redire poſſint ad dictum Caſtrum, & prò prædictis Dominus Vicarius, qui prò tempore erit poſſit imponere pœnam XXV. lib. Cort. contrafacientibus quotiès opus fuerit. Poſſit etiàm murari facere in circuitu dicti Caſtri expenſis dictorum Maſſariorum, ad hoc ùt dictum Caſtrum manuteneatur, & conſervetur ad ſervitium, & honorem dictæ Sanctæ Matris Eccleſiæ, & Communis, & Populi Civitatis jàm dictæ.

Quod aliquis Rector, & officialis Communis Narniæ durante eorum officio non poſſint modo aliquo ſyndicari.

CAP. XIX.

ITèm STATUIMUS, quod Vicarius, Guardianus, Gabellarius, nèc aliquis alius Officialis Civitatis Narniæ, nèc aliquis eorum, ſeù alicujus eorum Officiales, & Familiares poſſint, nèc debeant ſyndicari durante eorum officio dè adminiſtratione eorum officij, niſi Dominus noſter Dominus Legatus aliud duxerit ſtatuendum, & quod durante eorum officio, dicti Vicarius, vèl ejus Officiales, & dicti alij Officiales per ſe, vèl alios non proponant, nèc proponi faciant, nèc permittant dè eorum Syndicatu abſolutionem fieri; & ſi contrarium fecerint, non valeat ipſo Jure, ſed ſit irritum, & inane, èx nunc, proùt èx tunc auctoritate præſentis Decreti, & Statuti, & nihilominùs Vicarius, & alij Officiales, qui proponerent, & cæteri, qui arrengarent ſuper Syndicatu, & abſolutione ipſorum, ſeù alicujus eorum, & Notarij, & Cęteri, qui ſcriberent, ſi tamèn ſciverint ipſos Officiales non compleviſſe eorum officium incurrant pœnam, & bannum. C. lib. Cort. Cammeræ Apoſtolicæ perſolvendam per quemlibet eorum, in qua pœna per Judicem ordinandum, & eligendum per dictum Commune ſuper cognitione rationis eorum condemnentur, & per ſucceſſorem ipſorum Vicarij, ſeù dictorum aliorum Officialium exigantur. Ita quod ipſa pœna ad Cammerarium dictæ Eccleſiæ perveniat, Statuto aliquo non obſtante. Proviſo quod nullus durante tempore dicti Syndicatus faciat, vèl

dicat aliquam injuriam, vèl offenſam prædictis Rectoribus, Vicarijs, Officialibus, ſeù Familiaribus eorum, ſeù alicujus eorum: Si verò aliquis aliqualem injuriam dixerit eis, vèl alicui ipſorum, ſolvat prò pœna, & banno Theſaurario dictæ Cammeræ Apoſtolicæ XXV. lib. Cort. Si verò cùm armis offenderet, ſeù offendi faceret ſolvat prò banno Cammeræ prædictæ mille lib. Cort. Si verò ſinè armis ſolvat D. C. lib. Cort. Et prædicti Vicarius, ſeù ipſius Officiales, & alij Officiales dictæ Civitatis jurent inviolabilitèr obſervare, & contrà non facere, vèl venire, nèc abſolutionem facere de prædictis: Et prædicta omnia, & ſingula per ſpecialem Capitulum ſcribi, & publicari poſſint, & faciant, non obſtante huic Capitulo aliquo Statuto Populi, vèl Communis, per quæ prædicta poſſent infringi quomodolibet, caſſari, vèl tolli. Et non obſtante ſi in Statuto præſertìm non fiat aliqua mentio ſpecialis. Adijcimus quòd Dominus Vicarius, & ejus Officiales, & Familiares, nèc non Guardianus, & Officiales quicumque dictæ Civitatis non debeant dè Civitate diſcedere donec ſatisfacerint dè ijs, dè quibus reperirentur obnoxij. Volumus etiàm quòd Dominus Vicarius, Guardianus, & alij Officiales quicumque dictæ Civitatis tempore, quo juraverint eorum officium, jurent non proponere, nèc proponi facere, nèc propoſito conſentire contrà formam dicti Capituli, & alterius Capituli dè eadem materia loquentis & nihilominùs ſi contrafecerint, quilibet pœnam. CC. lib. Cort. ipſo facto incurrant. Et hoc Capitulum tolli, vèl ſuſpendi non poſſit. Et quòd nullus contrà prædicta contenta in dicto Capitulo proponat, nec arrenget, vèl conſulat. Et ſi quis contrafecerit proponẽdo, conſulendo, arrengando, vèl ſcribendo pœnam perjurij, & infamiæ perpetuæ incurrat, & centum lib. Cort. Cammerario dictæ Cammeræ ſolvend., quam pœnam Succeſſor prædictorum Vicarij, Guardiani, & Officialium, qui propoſuerint teneantur auferre dèfacto, & dictæ Cammeræ applicare: Quod Statutum non fuit approbatum, ſcilicèt, quod dicti Officiales debeant ſyndicari per Syndicum deputatum per D. N. Papam, ſeù per Syndicum deputatum, & deputan. per D. Noſtrum Legatum.

De rogando Dominum Epiſcopum, ùt in Eccleſia Sancti Valentini in Campo, & Sancti Antimi inſtituat Clericos natos de Narnia.

CAP. XX.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ,

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis teneatur vinculo juramenti requirere Dominum Epiſcopum Narnien. & eum rogare ex parte Communis Narniæ unà cùm Dominis ſex Electis dictæ Civitatis, qui erunt per tempora, quòd procurent omni mo-

C do,

do, quo melius fieri poterit inſtituere in Eccleſia Sancti Valentini in Campo, & in Eccleſia Sancti Antimi Clericos natos dè Narnia, quandò vacare contigerit præbendas in ipſis Eccleſijs, vèl altera ipſarum.

Quòd Rector, & Officiales dicti Communis non habeant ceram, chartam, atramentum, nèc aliquid aliud ultrà ſalarium.

CAP. XXI.

ITèm STATVIMVS, quòd Vicarius, Guardianus, nèc aliquis alius Rector, vèl Officialis dictæ Civitatis dè cætero non habeant à dicto Communi ultrà eorum ſalarium chartam, ceram, vernicem, atramentum, paleas, oleum, nèc aliquid aliud: Et Cammerarius dicti Communis teneatur non dare, ſeù tradere eis, nèc dari facere ullo modo, nèc aliquo quæſito colore: & ſi dicti Vicarius, Guardianus, ſeù quivis alius Officialis peteret, & acciperet cogatur illud reſtituere dicto Communi in quatruplum, & Cammerarius, qui daret in duplum: quę dictus Cammerarius jurare debeat inviolabilitèr obſervare; à quo Statuto excipitur Cancellarius, qui prò factis Communis habeat chartam, & atramentum tantùm, in alijs ſit firmum.

Quod in muris circumſtantibus dictæ Civitatis, nèc in aliquo Caſtro diſtrictus eiuſdem non permittatur eſſe hoſtium, vel Roctura.

CAP. XXII.

ITèm STATVIMVS, & ordinamus, quòd in nullo Caſtro Diſtrictus Narniæ, nèc in muris dictæ Civitatis ſit aliqua ructura muri circumdantis ipſam Civitatem, vèl Caſtrum, vèl hoſtium in ipſo muro, per quam fracturam, ſeù hoſtium in ipſo muro poſſet haberi exitus extrà dictam Civitatem, vèl Caſtrum, niſi portas antiquas, & conſuetas, per quas pateat, & ſit conſuetus, & Communis aditus, & exitus omnibus. Et ſi quis habet, vèl habuit aliquam fracturam, vèl hoſtium contrà dictam formam cogatur illam remurare, & remurari facere, & Vicarius, & Officiales dictæ Civitatis prò ijs poſſint imponere pœnam X. lib. Cort. & majorem arbitrio ipſorum qualibet die, qua in mora fuerit, & eidem dictam pœnam auferre prò Cammera ſi contrafecerit, & ſi circa prædicta Vicarius, & Officiales dictæ Civitatis fuerint negligentes, perdant dè eorum ſalario L. lib. Cort., & dictæ Cammeræ Apoſtolicæ applicentur. Adijcimus quòd in omnibus Caſtris dictæ Civitatis muratis in circuitu, & habentibus portas, & hoſtia portarum; portæ vice qualibet claudantur per Antepoſitos dictorum Caſtrorum, & ſi quis exiverit dè dictis Caſtris, vèl aliquo ipſorum aliundè quàm per portas ſolvat prò banno Cammerario dictæ Cammeræ vice qualibet X. lib. Cort. Et Antepoſitus, qui non clauſerit dictas portas ſolvat prò qualibet vice dicto Communi pœnam XL. ſol. Cort. Et ſi quis exiverit

rit de dicta Civitate, vèl intraverit in dictam Civitatem aliundè quam per portas dictæ Civitatis, Vicarij arbitrio puniatur; inſpecta qualitate Perſonę, & temporis conditione.

Quod ſi qui ſuperſtantes fuerint, vel erunt alicuius Operis dicti Communis, ſeù alicuius Pontis, aut viæ debeant de geſtis reddere rationem.

CAP. XXIII.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi qui fuerint ſuperſtantes alicuius viæ, Pontis, Fontis, vèl Forminæ Communis Narniæ, & collegerint, ſeù colligi fecerint aliquam quantitatem pecuniæ ab Adiacentibus Pontis, Fontis, ſeù Forminæ teneantur, & debeant rationem reddere dè ijs, quæ geſſerint, & gerere debuerint in ipſo officio coràm ratiocinatoribus ponendis ſuper hoc auctoritate Conſilij dictæ Civitatis. Qui ratiocinatores debeant bandiri facere per ipſam Civitatem, quòd quicumque ipſis ſuperſtantibus dederit, vel ſolverit aliquam quantitatem pecuniæ, vel alijs prò eis, (credatur uſque in quantitatem duorum ſol. Cort.) veniat coram eis ad aſſignandum; & ea, quæ ad manus eorum pervenerunt ultrà ſummam expenſarum factarum, vel quæ probabitur habuiſſe, & non expendiſſe in dicto opere, perveniat ad Commune Narniæ, & pervenire faciant dicti ratiocinatores, Vicarius fieri faciat Inquiſitionem infrà primum menſem ſui regiminis èx ſuo officio, & etiam ad petitionem cuiuſcumque petentis: & ſi Vicarius ad prædicta adimplenda, & exequtioni mandanda negligens fuerit perdat dè ſuo ſalario XXV. lib Cort., & dictæ Cammeræ applicentur.

Quod habentes Ballatorium, traſannam, tabulatum, vel aliquod Ædificium ſuper ſtratam ultrà medietatem dictæ ſtratæ illud debeant amovere.

CAP. XXIV.

ITèm STATUIMUS, quòd quicumque habuerit, vel habeat, ſeù teneat, vel habebit, vel tenebit aliquod Ballatorium, ſeù Traſannam, vèl tabulatum, vèl ædificium lignorum, ſeù tectum ſuper aliquam ſtratam publicam Civitatis prædictæ ultrà medietatem ſtratæ, ſeù viæ prædictę, teneatur, & debeat tale Ballatorium, ſeù Traſannam ballatorij, ſeù ædificium lignorum, & tectum reducere uſque ad medietatem ſtratæ, ſeù viæ versùs domum illius, qui tale ædificium teneret nulla temporis prȩſcriptione obſtante. Et Vicarius, & Officiales dictæ Civitatis prout fuerint requiſiti ad petitionem cuiuſcumque petentis teneantur, & debeant vinculo Juramenti, & ad pœnam XXV. lib. Cort. de eorum ſalario dictum Tabulatum, Traſannam, ſeù Ballatorium reducere, & reduci facere ad medietatem dictæ viæ, vel ſtratæ infrà menſem poſtquam fuerit petitum. Et nihilominùs auctoritate, &

 decre-

decreto præſentis Statuti ipſi Vicarius, & Officiales proùt requiſiti fuerint poſſint, & debeant imponere pœnam contrafacienti C. ſol. Cort. prò qualibet die, qua fuerint in mora à dicto menſe in anteà reducendi ædificium prædictum ùſque ad medietatem dictæ viæ, ſeù mittere Officialem ad videndum prædicta, & facere menſurari per menſuratores, ſeù menſuratorem ad hoc per dictum Officialem ponendum, & Ballatorijs, traſannis, ædificijs, tectis, & vijs menſuratis, quod inventum fuerit habeatur prò plena probatione, & ea de facto amoveri faciat per ſuos exequtores ad pœnam DC. lib. Cort. & quilibet talem contrafacientem poſſit accuſare, & habeat medietatem pœnæ, & banni. Volumus tamen, & ordinamus, quod hoc Capitulum non ſe extendat ad illos, qui habent ædificia in domibus ab utràque parte viæ, ſeù ſtratæ publicæ, & hoc Capitulum ſit præciſum. Adijcimus quod ſi aliquis haberet, vèl teneret aliquam feneſtram, vel hoſtium in aliquo muro ſuæ domus, quæ exiret in domo vicini ſui poſita juxtà eam, quod illam talem feneſtram, ſeù hoſtium debeat remurare ad dictam pœnam; ſi hoc petitum fuerit per Dominum illius domus.

Quod Vicarius dictæ Civitatis teneatur ad petitionem ſuperſtantum Aquæductus fieri facere omnia, quæ fuerint opportuna.

CAP. XXV.

ITèm STATVIMVS, quòd Vicarius, & quilibet ejus Officialis teneatur, & debeat fieri facere expenſas per Commune Narniæ, & omnia, & ſingula, quæ per ſuperſtantes, ſeù Cuſtodes Aquæductus, & Fontium dictæ Civitatis eis, vèl alteri ipſorum prò utilitate, & conſervatione Aquæductus, & ipſorum fontium fuerit relata, ſeù denuntiata eſſe fienda. Et prædicta omnia, & ſingula ipſe Vicarius, & ejus Officiales teneantur exequi, & exequtioni mandare infrà octo dies poſt quam eis, vèl alteri eorum denuntiatum, ſeù relatum fuerit, ad pœnam C. lib. Cort., quam pœnam ipſo facto incurrant dictæ Cammeræ ſi prædicta omnia cum effectu neglexerint adimplere; teneantur quoq; amovere, & amoveri facere omnem putredinem, quæ eſt,& eſſet,& deflueret ſuper ipſo Aquęductu;& omnia opera,& ædificia, quę eſſent ſuper ipſis fontibus,& ſcalis ipſorum fontiũ, & ipſorũ alterum ſuprà locũ juxta dictas ſcalas ad octo pedes ad pedẽ pedalis dicti Communis à ſcalis inferioribus dictorum fontium dictis octò pedibus computando. Et hoc Capitulum ſit præciſum, & teneatur Dominus Vicarius illicò obſervare, & obſervari facere, non obſtante aliquo Statuto. Et ſi prædictus Vicarius non obſervaverit, & obſervari fecerit, ſolvat pro pœna, & banno dictæ Cammeræ C. lib. Cort. Adijcimus, quòd nulli Hebręi, ſeù Hebręę poſſint, nèc debeant habitare juxtà fontes propè XXV. pedales ad pœnam XXV. lib. Cort., & Vicarius vinculo Juramenti ad pœnam X. lib. Cort. dè ſuo ſalario, teneatur omni menſe dè prædictis inquirere,

& in-

& inquiſitionem facere, & repertos culpabiles punire, & condemnare ſecundùm formam prædictam, & applicare dictæ Cammerę.

De tribus Mercatoribus eligendis pro aiuſtandis aſſaiarolis, & Peſonibus.

CAP. XXVI.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

JTèm STATVIMVS, quòd infrà XXV. dies poſt aperturam hujus Statuti eligantur in Conſilio Populi, & Communis dictæ Civitatis tres boni, & legales Mercatores, ſcilicèt unus prò quolibet Terzerio dictæ Civitatis. qui habeant, & habere debeant aſſaiarolas, & peſonem florenorum dè auro, & aliarum monetarum dè argento eis dandas per dictum Commune ſignatas,& impromptatas ad arma Communis, & Populi Narnien. de eodem aſſecto: & illos florenos, & monetas, qui, & quæ ponderabuntur per eos, vel alium eorum cum dictis peſonibus, & aſſaiarolis, nullus debeat recuſare; & ſi quis contrafecerit, & recuſaverit ſolvat vice qualibet Cammerario dictæ Cammeræ dè facto XL.ſol.Cort.per dictum Vicarium auferendos. Et Vicarius Civitatis Narnię teneatur vinculo juramenti dè prædictis inquirere quolibet menſe ſemèl tantùm, & inventos culpabiles punire in dicta pœna, dictaque pœna de facto auferri debeat à contrafacientibus. Adijcientes quod dicti tres jurare faciant omnes Mercatores dictæ Civitatis dè ſervando prædicta, & dè non dando unum pannum prò alio, & non dare alicui Senſali aliquid prò venditione pannorum, & guarnellorum, & dè non vendendo pannum diebus Dominicis, Feſto Paſchatis, Feſto Nativitatis Domini, die Veneris Sancti, Feſto omnium Apoſtolorum, omnibus Feſtivitatibus Sanctæ Mariæ, excepto prò mortuis, & Dominis, & quicumque jurare recuſaverit pœnam incurrat XL. ſol. Cort., vel alterius eorum, & ipſi tres jurent referre Vicario, & ejus Officialibus, & ipſi teneantur auferre pœnam prædictam, & facere eos jurare obſervare omnia ſupradicta. Teneantur etiam dicti tres Mercatores ad pœnam. C. ſol. Cort. prò quolibet ſingulis menſibus facere aſſectum de valore florenorum, & monetarum argenti, qui aſſecti ſcribi debeant per Notarium Cammeræ quolibet menſe, per inſignitos numeros ſuprà banchum Cammerę litteris groſſis, ſecundùm quem aſſectum quilibet recipere debeat ad dictam pœnam qualibet vice florenos, & alias monetas, & quod ſingulis ſex menſibus per Dominos ſex Electos dictæ Civitatis dictorum trium Mercatorum officium renovetur: Adijcimus, quod diebus Sabbathi, & Feſto Beati Juvenalis poſſint teneri Apothecæ apertę ſinè pœna, & banno: & ſi Vicarius in hoc fuerit negligens incurrat pœnam L. lib. Cort. dè ſuo ſalario dictæ Cammeræ applican. Hoc addito, quod nulla Perſona poſſit retinere aliquas ſajarolas, vèl peſones, niſi ſint ſignati dicto ſigillo dicti Communis ad pęnam ſupradictam, & dicti Mercatores debeant renovari ſingulis ſex Menſibus.

De

De Feſtivitatibus cuſtodiendis.
C A P. XXVII.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, ad honorem, et reverentiam Omnipotentis Dei, et Glorioſiſſimæ Marię ſempèr Virginis Matris ejus, et Omnium Sanctorum, et Sanctarum Dei, quòd quilibet dè Civitate, et Diſtrictu Narniæ debeat diem Nativitatis Domini Noſtri Jeſu Chriſti cùm duobus diebus ſequentibus.

Sanctum diem Dominicum.
Feſtum Circumciſionis Domini.
Feſtum Epiphaniæ.
Feſtum Corporis Chriſti, quod celebratur quintà Ferià poſt Pentecoſtem.
Feſtum Apoſtolorum Petri, & Pauli dè Menſe Junij.
Feſtum Sancti Ioannis Baptiſtæ.
Omnes Feſtivitates Beatę Mariæ Virginis.
Feſtum Beati Juvenalis dè Menſibus Maij, & Auguſti.
Feſtum Paſchatis Reſurrectionis Domini, cùm duobus diebus ſequentibus.
Feſtum Sanctę Marię Magdalenę.
Feſtum Aſcenſionis Domini.
Feſtum Omnium Sanctorum.
Feſtum Sancti Laurentij.
Feſtum Sancti Michaelis Archangeli dè Menſibus Maij, & Septembris.
Feſtum omnium, et ſingulorum Apoſtolorum.
Feſtum Omnium, et ſingulorum Evangeliſtarum.
Feſtum Beati Bernardi.
Feſtum Sancti Caſſij Epiſcopi.
Diem Veneris Sancti, &
Feſtum Pentecoſtes.

Cum omni reverentia, et honore ſolemnitèr cuſtodire, et ab omni ſervili opere abſtinere, tàm in Civitate, quàm in Diſtrictu Narniæ perpetuò. Et quòd nullus Artiſta, nèc aliquis artem exercens, nèc aliqua Perſona audeat, vèl pręſumat aperire, vèl apertam tenere aliquam apothecam in dictis Feſtivitatibus, vèl aliquà, earum excepto, quòd quilibet poſſit portare paleas, herbas, ligna, fructus, granum, et muſtum. Salvo in Feſto Nativitatis Domini, in Feſto Paſchatis Reſurrectionis Domini, in quibus non liceat portare aliquid, niſi tantùm herbas prò beſtijs, et ſalvo quòd in dictis Feſtivitatibus fructus quęvis Perſona colligere, portare, vendere, vindemiare, et metere poſſit, et ſi quis Civis, vèl Comitatenſis contrafecerit in prædictis, vèl aliquo prędictorum incurrat pœnam, et bannum X. ſol. Cort. prò qualibet vice dictę Cammerę applicandam, et ſuper ijs poſſit inquiri, et procedi per Inquiſitionem, denunciationem, et accuſationem, et repertos culpabiles punire, et condemnare in dicta pœna: et prædicta non vendicent ſibi locum in venditione panis, vini, et aliorum fructuum.

Item de Feſtivitatibus cuſtodiendis.

CAP. XXVIII.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITêm STATVIMVS, quod infraſcriptę Feſtivitates in Civitate Narnię ab omnibus dictę Civitatis cùm honore, et reverentia cuſtodiantur, et celebrentur, videlicèt.

Feſtum Sancti Pancratij.
Feſtum Sancti Franciſci.
Feſtum Sancti Auguſtini.
Feſtum Sancti Petri Martyris.
Feſtum S. Ludovici.
Feſtum Sancti Eraſmi.
Feſtum Sancti Gregorij.
Feſtum Sanctæ Luciæ.
Feſtum Sancti Dominici.
Feſtum Sancti Nicolai.
Feſtum S.Martini Epiſcopi.
Feſtum Sancti Peregrini.
Feſtum Sanctæ Crucis de menſe Septembris.
Feſtum Sancti Leonardi.
Feſtum Sanctę Catharinę.

Quibus Feſtivitatibus, & diebus ipſorum Feſtivitatum quilibet dè dicta Civitate ab omni ſervili opere intùs dictam Civitatem ſe debeat abſtinere, & qui contrafecerit ſolvat pro banno dictæ Cammeræ vice qualibet X.ſol.Cort.& in prædictis poſſit procedi per Inquiſitionem,denunciationem, & accuſationem: & hoc Capitulum non vendicet ſibi locum in portando ſalmas quorumcumque fructuum; & in venditione panis, vini, & alios fructus, & in ijs, quæ permittuntur èx forma Capituli ſuperiùs poſiti. Adijcimus quòd in omnibus Feſtivitatibus ſcriptis in pręſenti Capitulo, & etiàm in Capitulo ſupradicto quilibet Pizzicaiolus,& Merciarius, ac etiam Barberij, & Ferrarij poſſint Apothecas tenere apertas, dummodò Mercatores, Pizzicaioli, & Merciarij nil teneant extrà hoſtium Apothecæ ad dictam pœnam. Sèd ſi ab aliquo ipſorum aliquid petitum fuerit, poſſint extrahere, oſtendere, vendere, emere intùs, & extrà, & antè hoſtium Apothecæ: ſimilitèr, & dicti Barberij poſſint radere, & ſanguinare in quolibet Feſto in dictis Capitulis contento, ſi venire contingat in die illo, vèl in alia Feſtivitate in dictis duobus Capitulis contenta, & dicti Ferrarij poſſint ferrare equos, & mulos ſinè pœna, dictis Capitulis non obſtantibus. Et Barberij, etiam poſſint radere corrocciosos, & etiam dorſos, & membra Equorum,& mulorum ſinè pœna dictis Capitulis non obſtantibus. Et quòd in omnibus Feſtivitatibus in dictis duobus Capitulis contentis Jus in civilibus cauſis, per Judices, & Officiales, qui per tempora erunt inNarnia non reddatur præterquàm in cauſis à Jure communi permiſſis: in Criminalibus autèm, ac damnis datis omni tempore reddatur, & procedi poſſit, non obſtantibus quibuſcumque ferijs in honorem Dei introductis.

Quod

Quòd ſi contingat aliquam dictarum Feſtivitatum venire de die Sabbathi, quòd quilibet poſſit portare bladum, ligna, & quædam alia.

CAP. XXIX.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi contigerit aliquam dictarum Feſtivitatum venire die Sabbathi, quòd quilibet poſſit portare ad forum ſalmas bladi, lignaminum, lignorum, & palearum, & omnes alias ſalmas, & res, quæ ſunt conſuetæ portari ad forum temporibus retroactis, poſſint etiam portari ſalmæ, & aliæ res à quibuſcumque venientibus extrà diſtrictum Narniæ, & tenere Apothecas apertas.

Quòd quilibet de arte lanæ in dictis Feſtivitatibus poſſit tingere, roſcellare, & alia quædam facere ſine pœna.

CAP. XXX.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, quòd dictis Feſtivitatibus exceptis in antedicto Capitulo primo dè Feſtivitatibus cuſtodiendis contentis, poſſit quilibet dè arte lanæ tingere, roſcellare, & lavare pannos, & alia omnia miniſteria facere causà tingendi in ipſis diebus. Poſſint etiam aperire Apothecas causà reſtituendi pannos, ac omnes alias res; & Apothecæ, quæ habitantur non habentes aliam habitationem ſeorsùm ab Apotheca, poſſint retineri apertæ. Et quòd indumenta etiam omni tempore reſtitui valeant ſinè pœna.

Quòd quilibet Cancellarius Communis ſit Civis, vel forenſis ùt Conſilio Populi, & Communis videbitur, & placebit.

CAP. XXXI.

ITèm STATVIMVS, quòd Cancellarius Communis Narniæ ſit, & eſſe debeat Civis, vèl forenſis, proùt placuerit Conſilio Populi, & Communis dictæ Civitatis, & de ejus electione modo, àc forma, & ſalario proponatur in dicto Conſilio primo menſe poſt publicationem præſentis Statuti, & proùt ipſi Conſilio placuerit, & videbitur, & in eo fuerit conſultum, & reformatum, sùb dicta forma exequtioni mandetur. Qui debeat ſyndicari, & non poſſit abſolvi in fine ſui officij niſi primo reſtituat libros, & ſcripturas omnes, quas fecerit tempore ſui offi-

officij dicto Communi, & dè quibus fuerit rogatus. Hoc intelligatur in ijs, quæ Cancellarius facit ad inſtantiam privatæ Perſonæ, ſeù in ijs, quæ facit ad inſtantiam Communis, quæ non tangunt ſuum officium; In ijs verò quæ ad ſuum officium pertinent ſufficiat ſalarium. Iſtud Statutum quantùm ad electionem Cancellarij fuit caſſum, quià ipſius Electio ſpectat ad Romanam Eccleſiam.

Quòd Vicarius Civitatis prædicta faciat cuſtodiri ſtratas per aliquos Cuſtodes, nè graſcia extrahatur, vel dohana defraudetur.

CAP. XXXII.

ITèm STATVIMVS, quòd Vicarius Civitatis Narniæ per aliquos homines, & Cuſtodes faciat cuſtodiri ſtratas, & vias Civitatis, & Diſtrictus Narniæ ad cuſtodiendum graſciam, & dohanam, & quos, & quæ invenerint dicti Cuſtodes aliquid portare contrà formam Statutorum, & Ordinationum dictę Civitatis eis accipiant, & aſſignent portantes, & portari facientes, & ducant ea, quæ acceperint eà die, vel ſequenti Domino Vicario, vèl eius Officialibus, ùt ſuperiùs dictum eſt.

Quòd nulla Perſona de Civitate, ſeù Diſtrictu Narniæ vendat vinum, vel acetum ad minutum ſine licentia Rectorum, & Antepoſitorum ſuper vino.

CAP. XXXIII.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Perſona vendat, vel vendi faciat vinum, vèl acetum ad minutum in Civitate, vel Burgis dictæ Civitatis, vèl etiam in Comitatu ſinè licentia Vicarij, vel Antepoſiti ſuper vino vendendo, quandò Antepoſitus adeſſet. Et quilibet volens vendere vinum ad minutum debeat ponere, & confiteri, ac etiam aſſignare cum Sacramento Cammeræ Communis prædicti, ac etiam Notario, & alijs Officialibus ſupèr hoc deputatis vinum, quod vendere voluerit eſſe tantæ quantitatis, quod reperitur in vegete, cujus vinum vendere vult, vel partem. Salvo quod ſi volens dictum vinum vendere, dixerit, vèl juraverit dè minori quantitate, quoad unam ſalmam vini vèl minorem quantitatem vini exiſtentis in dicta vegete, habità conſideratione, magnitudini, ac parvitudini ipſius vegetis, quod in pœnam, vel perjurium aliquod non incurrat, dummodò illud per fraudem non committat: & ſi quis inventus fuerit aliud vinum vendere, vèl prò minori quantitate vini dohanam ſolvere, ſivè gabellam, quàm ſit vinum talis vegetis, ſolvat; & ſolvere teneatur prò qualibet vice, qua contrafecerit C. ſol. Cort., & dictæ Cammeræ applicentur. Et talis aſſignatio fiat, & fieri debeat per Dominum vini, vbi eſſet Vir; ſi eſſet mulier fieri debeat per Tabernarium, qui vendere debet ipſum

vinum, qui juret ſolvere ipſam gabellam de pecunia, quam fecerit de ipſo vino, ultrà eam, prò qua ſolviſſet gabellam. Et Vicarius dictę Civitatis ad rimandum, & mittendum prò prædictis per loca dictæ Civitatis, & per burgos, ubi vinum venderetur ad minutum bis in hebdomada mittere teneatur. Proviſo nè in hujuſmodi venditione fraus aliqua committatur per hujuſmodi vendentes, quòd omnes apodiſſæ ponendæ ad vegetes, dè quibus vinum venderetur ponantur, & poni debeant ipſæ apodiſſæ in ipſis vegetibus per aliquem eligendum per Dominos ſex Electos dictæ Civitatis, qui ipſas apodiſſas, (ut dictum eſt) apponat in ipſis Vegetibus cùm duabus bullis confictis, & ſigillatis duobus ſigillis ordinandis per dictos Dominos ſex Electos dictæ Civitatis. Et Dominus Vicarius dictæ Civitatis, ſi ei videbitur, ut aliqua apodiſſa non debeat de vegete elevari per aliquem, & in aliqua alia vegete apponi, & hoc veniat ad notitiam ejus, quod illum, qui ad prædicta fuerit deputatus ſollicitè, & diligentèr perquirere debeat Juramentum recipiendo, vèl alio quocumque modo, ſi ſibi expedire videbitur, nè in prædictis fraus aliqua committatur. Perquiratur etiam per Civitatem, & Comitatum Narniæ, ùt dictum vinum non fraudetur, tàm dè vino, quod venditur ad minutum, quàm etiam ad groſſum, ſivè ad ſalmas, & talis Electus ad prædicta habeat, & habere debeat prò ſuo ſalario à dicto Communi XL. ſol. Cort. prò quolibet menſe, et ſi contingat ipſum Antepoſitum accedere, & circuire Comitatum prò ſuo officio exercendo; prò ipſo acceſſu per Commune tantùm provideatur eidem dè ſalario, ùt placuerit, & videbitur eſſe conveniens Dominis ſex Electis dictæ Civitatis, qui erunt per tempora. Super quibus omnibus, & ſingulis Vicarius dictæ Civitatis poſſit inquirere contrà delinquentes, & procedere, & culpabiles reperiendos punire in dicta pœna: Non obſtante aliquo Statuto, vèl Ordinamento, vèl reformatione in contrarium loquente. Adijcimus quòd quicumque vendere voluerit, vèl vendiderit in futurum, vel vendi faciet vinum ad minutum, quòd ſoluta gabella Camerario Cammeræ habeat ſpacium trium dierum dè conficcatione, & ſigillatione apodiſſæ cum duobus bullis, & ſigillis, & quòd poſſit vendere dictum vinum ſinè pœna. Hoc addito, quòd ſufficiat prò licentia, quòd habeatur apodiſſa ſolutæ gabellæ à Cammerario Cammeræ, vèl Emptoribus gabellæ vini prædicti.

Quòd notificetur locis vicinis, quòd nulla Perſona extrahat res pertinentes ad dohanam ſinè apodiſſa.

CAP. XXXIV.

ITèm STATUIMUS, quòd ſignificetur per Commune Narniæ locis, & Vicinis Comitatus, & Diſtrictus ipſius Civitatis, quòd nulla Perſona extrahat, vel extrahi faciat de ipſa Civitate, ſeù diſtrictu eius aliquas res ad dohanam pertinentes ſinè apodiſſa in ſcriptis redacta, & ſigillata per Cammerarium dicti Communis, vel per illum, qui poſitus fuerit ſuper hoc, ad pœnam in ordine contentam. Adijcimus, quòd

Camme-

Cammerarius prædictus teneatur ſolvere, & ſolvat Nuntijs, & dictæ litteræ regiſtrentur.

Quòd Syndici Caſtrorum, & Villarum Diſtrictus Narniæ caveant idonee dicto Communi.

CAP. XXXV.

ITèm STATVIMVS, quòd omnes Syndici Caſtrorum, & Villarum Comitatus Narniæ caveant idoneè Communi dictæ Ciuitatis cuſtodire, & cuſtodiri facere dohanam in Caſtris, & in Villis eorum, & Vias, àc ſtratas, per quas deferuntur, & deferri poſſunt res pertinentes ad illam, & dohanam ipſam proùt ordinatum erit exigere prò dicto Communi: et quod exigetur per dictos Syndicos reſignare quolibet die Sabbathi Cammerario, ſeù Præpoſito ſuper dicta dohana. Adijcientes quòd ſi quis fraudem commiſerit, vel non reſignaverit dictam dohanam ſolvat pœnam C. ſol. Cort. vice qualibet dictæ Cammeræ applicand.

De Libris habendis per Cammerarium Communis, & eius Notarios.

CAP. XXXVI.

ITèm STATVIMVS, quòd Cammerarius dicti Communis, & ejus Notarij teneantur facere, & habere prò Introitu Communis prædicti libros infraſcriptos videlicèt, unum librum, in quo ſcribantur introitus Dohanæ Generalis, alium librum, in quo ſcribantur introitus vini, alium, in quo ſcribantur introitus maleficiorum, & damnorum datorum, & extraordinariorum, & introitus gabellarum, & alium expenſarum Communis, & alium dè venditionibus Terrarum, & domorum, & alium dè gabella carnium, & piſcium. Salvo dè gabella, ſivè dohana beſtiarum, quæ ſolvi debet de menſe Maij; dè qua quandò ſolvitur fiat, & fieri debeat alter liber. Et prædicta facere teneatur vinculo juramenti. Volumus autèm quòd Notarij Cammeræ teneantur facere unum librum dè dativis imponendis, & quo tempore, & dè nominibus cultorum, & dè adventu Officialium Communis, & dè ſalarijs, & familijs ipſorum, & dè diſtributionibus dativarum Comitatus, & dè ſolutione dativarum dicti Communis, quilibet ſit, & in Cammera dicti Communis reperiatur.

Dè uno bono, & legali Syndico eligendo in Conſilio Populi, & Communis.

CAP. XXXVII.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus jurisdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, & ordinamus. quòd ad conſervationem, & reinventionem bonorum infraſcriptorum Hoſpitalium in Conſilio Po-

puli, & Communis dictæ Civitatis ad briſciulos eligatur, & eligi debeat unus bonus, legalis, & expertus Syndicus, qui debeat ſyndicare, et ratiocinare omnes, & ſingulos Rectores hoſpitalis Sancti Jacobi dè Narnia, qui fuerint in dicto Officio à XX. annis citrà, & cùm ipſis, & cùm illis, qui fuerunt per tempora ſingulis tribus menſibus dè adminiſtratione eorum officij, & cujuslibet eorum; & dè ijs, quæ pervenerunt ad eos dè bonis, rebus, & juribus dicti Hoſpitalis Sancti Jacobi, & aliorum Hoſpitalium dicti Communis quoquo modo, jure, & cauſa, & rationem trahere coram Judice maleficiorum, & Milite Domini Vicarij Civitatis prædictæ, qui debeant dictæ rationi perſonalitèr intereſſe; & ſi dictus ſyndicus invenerit ùt dictum eſt aliquem dictorum Rectorum defraudaſſe, vèl ſubtraxiſſe aliquid dè bonis, & juribus dictorum Hoſpitalium, ſeù alicujus ipſorum; ad reſtitutionem dupli ejus, quod defraudavit condemnetur, & ipſis Hoſpitalibus pœnitùs applicetur; & prædicta omnia, & ſingula Vicarius Civitatis Narniæ teneatur vinculo juramenti, & ad pœnam L.lib. Cort. dè ſuo ſalario dictæ Cammeræ applicand. exequi, & exequtioni mandare ad petitionem cujuſcumque petentis: Qui quidèm Syndicus ſupradictus teneatur, & debeat diligentèr perquirere prò bonis dictorum Hoſpitalium mobilium, & immobilium, & jurium quorumcumque, & procurare in Curia, & extrà, quòd ſi quæ bona dicti Hoſpitalis mobilia, & immobilia aliqui, ſeù aliquis tenerent occupata integrè Hoſpitalibus prædictis reſtitui faciat: & Vicarius dictæ Civitatis, & eius Officiales teneantur in prædictis facere, & fieri facere ſummarium ius ſinè libelli oblatione, & ſtrepitu, & figura judicij, & ipſa bona occupata ipſis Hoſpitalibus reſtitui facere cùm effectu. Nulluſque poſſit ad dictum Officium eligi, vèl vocari, qui habuerit aliquod Officium in dictis Hoſpitalibus, nèc frater, filius, vèl nepos, vèl Patruus, ſeù Auunculus carnalis ipſius. Et hoc Capitulum ſit præciſum, non obſtante aliquo Statuto Populi, vèl Communis, vèl ordinamento in contrarium loquentibus. Hoc Capitulum intelligatur dè Hoſpitalibus, quæ non ſunt loca pia, ſecùs dè alijs Hoſpitalibus, quorum Juriſdictio ſpectat ad Perſonas Eccleſiaſticas.

Quòd omnia acta, & ſcripturæ factæ per quoſcumque Cancellarios Communis ad dictum Commune pertinentes à decem annis citrà ſint in Cammera dicti Communis.

CAP. XXXVIII.

Item STATVIMVS, quòd omnia acta, & ſcripturæ factæ, & ſcripta manu omnium, & ſingulorum Cancellariorum dicti Communis, qui fuerunt in dicto officio à decem annis citrà, & qui nùnc ſunt, & erunt per tempora in dicta Civitate ad dictum Commune Narniæ pertinentia, & pertinentes, quæ inveniuntur, & inveniri poterunt: ſint, & eſſe debeant apùd Cammeram dicti Communis, & ad prædictam Cam-

Cammeram prò utilitate dicti Communis perveniant, & pervenire debeant ponendo, & conſervando in armario dicti Communis: & quilibet Cancellarius dicta acta, & ſcripturas habens penès ſe, vèl alibi, ſpatio unius menſis pòſt aperturam præſentis Statuti requiſitus, & monitus Mandato Vicarij dictæ Civitatis reſtituere, reddere, & reſignare publicata manu eius primò teneatur, & debeat ipſi Cammerario; non obſtantibus Statutis Populi, ſeù Communis, vèl reformationibus in contrarium loquentibus: & ſi prædicti Cancellarij, vèl aliquis ipſorum pòſt dictam aperturam, monitionem, ſeù requiſitionem ſibi factam dictas ſcripturas Communi prædicto reddere, reſtituere, & reaſſignare recuſaret, & negligens eſſet, puniatur vice qualibet in X. lib. Cort. dictæ Cammeræ applicandis, & Vicarius dictæ Civitatis teneatur prædicta omnia, ùt dictum eſt exequi, & exequtioni mandare, ac obſervare, & obſervari facere: ſub pœna XXV. lib. Cort. dè ſuo ſalario dictæ Cammeræ applicanda, & nihilominùs Cammerarius dicti Communis teneatur dictos Cancellarios requirere ùt prędicta faciant, & obſervent, & hoc Capitulum ſit præciſum.

Dè Iuramento Conſiliariorum dictæ Civitatis.
CAP. XXXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd cum Juramentum Conſiliariorum plerumquè in offenſam Communis, et in perjurium vertebatur, ſtatuimus, quòd omnes Conſiliarij Populi, & Communis dictæ Civitatis jurent ſub hac forma, videlicèt, quòd quandò erunt ad Conſilium congregati conſulant, & partitum accipiant, ſecundùm quòd eis meliùs videbitur prò Statu Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, et Domini Noſtri Papæ, et Statu Eccleſiaſtico, àc Communis dictæ Civitatis, et alitèr quàm ſecundùm dictam formam Officialis Communis Narniæ ſuper hoc deputandus ipſos Conſiliarios jurare non faciat, nequè cogat.

Quòd nulla Perſona audeat, vèl præſumat impedire divina Officia in quibuſcumque Eccleſiis.
CAP. XL.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Perſona cujuſcumque ætatis, et conditionis exiſtat audeat turbare tempore, quo baptiſteria in Eccleſijs Civitatis, et Comitatus Narnienſis fiunt, & quæcumque Officia celebrantur in ipſis Eccleſijs, nèc aliquem rumorem facere, ſivè ſonum cum lapidibus, ſivè lignis, aùt aliquo inordinato modo præſumat, èx quibus turbari, vel impedirì poſſint dicta Officia, ſivè baptiſteria, vèl Clericis, vèl Presbyteris, aut audientibus, vèl audire volentibus ipſa Officia, vèl baptiſteria moleſtiam inferre dicto, vel facto ſinè prolatione alicujus ſententiæ in C. ſol. Cort. puniatur: et teneatur Pater prò filio, et Frater pro Frater. Et Vicarius, et quilibet Officialis dictæ Civitatis ad petitionem cujuſcumque petentis teneantur, et debeant ipsā pœ-

pœnam auferre à delinguentibus vinculo juramenti,et ad pœnam XXV. lib. Cort. dè ſuo ſalario dictæ Cammeræ applicand. Et eo tempore,quo ipſa baptiſteria fiunt, Vicarius dictæ Civitatis teneatur, et debeat mittere unum èx Notarijs ipſius cum birruarijs, et familiaribus prò exequendis præmiſſis, cujus Notarij relationi ſtetur, et habeatur ipſius relatio prò plena probatione; et primà die Hebdomadæ ſanctæ debeat hoc Capitulum facere bandiri, ùt prædictorum notitia àb omnibus habeatur. Adijcimus quòd ſi per aliquem, in aliqua Eccleſia damnum illatum fuerit, quòd inferens pœnam X. lib. Cort. incurrat, et damnum duplicatum emendet. Adjicientes etiàm, quòd omnes pœnæ in noctibus baptiſteriorum quadruplicentur; et dè adulterio in ipſis noctibus commiſſo poſſit contrà committentes, vel committere tentantes procedi, etiam per Inquiſitionem, non obſtante aliquo quocumque Capitulo. Et etiam hoc Capitulum bandiri faciat Vicarius in die Dominico Olivarum.

Dè eleemoſyna danda per dictum Commune Conuentibus Fratrum dictæ Civitatis.

CAP. XLI.

ITêm STATVIMVS ad honorem, et reverentiam Domini Noſtri Jeſu Chriſti, et Glorioſiſſimæ Mariæ ſemper Virginis Matris ejus, et ùt infraſcripti Fratres in eorum Conventibus ſpirituale officium, et orationes faciant ad eumdem Dominum Noſtrum Jeſum Chriſtum ſingulis menſibus, ùt eorum miſeratione conſervetur ipſa Civitas in ſtatu pacifico, quòd Cammerarius Civitatis Narniæ dè pecunia, et havere Cammeræ Narnienſis det, et ſolvat Conventui Fratrum Prædicatorum, àc illi Fratrum Minorum, et ali Fratrum Eremitarum Sancti Auguſtini dè Narnia, et cuilibet ipſorum Conventuum prò opere Eccleſiarum eorum quinquaginta libras Cort., quas ejſdem ſolvere teneatur Cammerarius prædictus; et dictas. L. lib. prò quolibet dictorum Conventuum habere debeant in Kalendis menſis Martij proximi futuri. Ità tamen, quod in alio uſu, et operibus dicti Conventus pecuniam prædictam convertere non poſſint. Et Vicarius dictę Civitatis virtute prædicti juramenti teneatur aſſiſtere toto poſſe, quòd prædicta pecunia perſolvatur.

Quòd unus ex Dominis ſex Electis dictæ Civitatis quolibet menſe teneatur ire ad Roccas Communis.

CAP. XLII.

ITèm STATVIMVS, quòd per Dominos ſex Electos dictæ Civitatis, qui præſunt in dicta Civitate, et præerunt in futurum, ſcilicèt per unum eorum teneantur, et debeant vinculo juramenti ire, et accedere ad ſingulas Roccas, quæ cuſtodiuntur per dictum Commune, et Populum quolibet menſe ſemel ad minus cùm uno Notario, quem ſecum

cum habere voluerint, et faciant unum inventarium dè rebus, et maſſaritijs dicti Communis exiſtentibus in dictis Rocchis, & qualibet earum, quæ ſcribantur per dictum Notarium duplicatę, itaquòd unum teneant ipſi Domini ſex Electi, & aliud remaneat in ſingulis Rocchis, ſcilicet in qualibet Rocca inventarium dè rebus exiſtentibus in ipſa Rocca; jis factis, ſingulæ maſſaritiæ aſſignentur Caſtellano cujuslibet Rocchæ, in qua moratur, ùt eas cuſtodiat. Qui quidèm Caſtellanus, cui prædicta aſſignatio facta fuerit in fine ſui officij, dùm alter Caſtellanus ſucceſſor eius accedet, ipſas maſſaritias, & res aſſignatas ſibi, & ſcriptas in ipſo inventario aſſignet dicto Caſtellano ſucceſſori, & ipſum inventarium novus Caſtellanus ea die, vel ſequenti ſuis litteris notificet Vicario dictæ Civitatis, ſi ipſæ res, & maſſaritiæ à prædeceſſore ſuo ſibi fuerint aſſignatæ, quæ in ipſo inventario continentur; Necnon litteras ipſas per dictum Caſtellanum deſtinandas dictus Vicarius aſſignet Cancellario dicti Communis, ùt eas regiſtret. Qui Cancellarius dictas litteras debeat regiſtrare in ſuo libro, & poſt reditum Caſtellani ſcribentis immediatè idem Vicarius mittat prò eo, & coràm ipſo comparere faciat, ùt aſſignet ipſas regiſtratas litteras fuiſſe deſtinatas per eum, nè in opportuno caſu denegare poſſit. Quæ omnia idem Cancellarius facere teneatur ſub juramento ad pœnam XXV. lib. Cort. dè ſuo ſalario, & ſic ſucceſſivè procedatur, & fiat dè Menſe in Menſem, & Caſtellanus non obſervans, pœnam X. lib. Cort. incurrat, & Vicarius prædictus auferre teneatur. Requirat etiàm idem Vicarius dictum Caſtellanum, & eum interroget, àc eius ſcripta videat, ſi per ipſos Caſtellanos prædicta fuerint adimpleta, & quilibet Vicarius dictæ Civitatis notificet dictum Capitulum Dominis ſex Electis dictæ Civitatis, & Cancellario ipſius Civitatis, & ſtudeat toto poſſe quòd prædicta omnia, & ſingula obſerventur, & Cancellarius tempore cautionis recipiendæ à ſingulis Caſtellanis, eis, & cuilibet ipſorum prædicta notificet, & injungat, ac jurari faciat prò obſervantia prædictorum. Hoc addito, quòd prædicta ſerventur, proùt, & ſicùt videbitur, & placebit Domino Vicario dictæ Civitatis, qui nùnc eſt, & prò tempore erit.

Quòd Cammerarius Communis Narniæ teneatur dè geſtis per eum reddere rationem.

CAP. XLIII.

ITèm STATVIMVS, quòd Cammerarius dicti Communis teneatur dè geſtis, & adminiſtratis per eum Communi Narniæ reddere rationem, & poſt finem ſui officij moretur, & ſtet in dicta Civitate ad ſyndicatum quinque diebus de geſtis per eum tàm Communis, quàm ſpecialium perſonarum rationem plenariam redditurus, dummodò fiant tria legitima bandimenta, ut conſuetum eſt. Proviſo, quòd ſi infrà tres primos dies dictorum quinque dierum non fuerit ſibi data, & exhibita aliqua petitio coràm Syndico, qui eum prò tempore ſyndicabit; quòd dictus Syndicus poſſit, & debeat dictum Cammerarium ab-

ſol-

ſolvere, & abſolutione facta de eo, poſſit dictus Cammerarius diſcedere à Civitate Narniæ, non obſtante quod dicti quinque dies eſſent elapſi.

Dè Correctione Libræ.

CAP. XLIV.

ITèm STATVIMVS, quòd correctio libræ, & allibratio Communis Narniæ fiat, & fieri debeat sùb hac forma, videlicèt; quòd omnes, & ſingulæ Terrę, poſſeſſiones, & domus venditæ, vel alienatæ, ſeù, quæ venderentur, vèl alienarentur in poſterum per quaſcumque Perſonas Civitatis Narnię allibratas in Cataſtro Communis Narniæ ſcribantur, & ponantur, & ſcribi, & poni debeant in libra Ementis, in quem talis poſſeſſio translata fuerit, ſicùt in libra talis venditionis, vèl alienationis apparet allibrata; & elevari debeat dè libra vendentis, vèl alienantis. Et quilibet vendens, vel alienans, vel emens, ſeù alio titulo acquirens Dominus, vèl poſſeſſor teneatur infrà decem dies à die alienationis, vel venditionis notificare, ſeù denuntiare Notario ad hoc deputato, vèl deputando dictam venditionem ad pœnam C.ſol. Cort. per quemlibet eorum, & qualibet vice: & Vicarius teneatur vinculo juramenti inquirere, & inquiſitionem facere dè prædictis quolibet menſe, & inventos culpabiles de prædictis punire, & condemnare in pœna C. ſol.Cort.,& Communi Narniæ applicare, & hoc Capitulum Dominus Vicarius dictæ Civitatis faciat bandiri per dictam Civitatem in locis conſuetis quolibet menſe, ad hoc ùt nullus ex hoc poſſit ignorantiam allegare, & hoc dicimus valere poſt bandimentum factum de mandato Domini Vicarij. Super exequtione prædictorum, & ſcriptura hujuſmodi correctionis eligatur, & ſit unus Notarius bonus, legalis, & expertus dè dicta Civitate eligendus in Conſilio Populi,& Communis, prout ipſi Conſilio placuerit. Qui Notarius percipiat, & habeat prò ſcriptura, & correctione ſex denarios prò quolibet petio Terræ, & qualibet domo;tres denarios à qualibet parte: & etiam dictus Notarius eligendus nullam domum, vel Terram elevet alicui, niſi ipſam alteri acquirenti ponat, & quòd elevatio, & poſitio fiat ùt dictum eſt. Teneatur etiam corrigere ſummas utriuſque, cujus Notarij officium duret ſex menſibus tantùm, & teneatur qualibet hebdomada ſedere ad banchum ad dictum officium exercendum ad minus tribus diebus dè qualibet hebdomada ad pœnam X. ſol. Cort. pro qualibet die, qua non ſteterit, niſi legitima excuſatione præmiſſa. Teneatur etiam quolibet die Veneris accedere ad Cammeram Communis, & ſcribere nomina dictorum ementium, & vendentium domos, terras, & alias poſſeſſiones, & mittere pro eis; & teneatur eos facere gravari, & pignorari, ùt prædicta omnia exequantur.

De

BIBLIOTECA COMUNALE DI NARNI

De Opere Tribunæ Sancti JUVENALIS.

CAP. XLV.

ITèm STATVIMVS, & Ordinamus ad honorem, & reverentiam Omnipotentis Dei, & Glorioſi, àc Beati Martyris JUVENALIS Patroni, & Defenſoris Communis, & Populi dictæ Civitatis, ad hoc ùt ipſi Communi, & Populo aſſiſtat, quòd Dominus Vicarius, qui nunc eſt, & erit per tempora in officio dictæ Civitatis ſuo Juramento, & ad pœnam CC. lib. Cort. teneatur dare opus, & operam efficacem ùt procedatur in opere, & ad perfectionem operis Tribunæ novæ dictæ Eccleſiæ,& ùt per dictum Commune,& Canonicos dictæ Eccleſiæ obſerventur omnia, & ſingula pacta inter eos habita, & facta ùt ſcripta, & publicata apparent manu Gori Ricchij dè Aretio Notarij, & olim Cancellarij dicti Communis. Ita quòd annuatìm donec dictum opus perficiatur dè menſe Septembris cujuslibet anni teneantur exigere, & exigi facere à Caſtris, ſeù Communitatibus ſubiectis dicto Communi trecentas lib. Cort., quæ pecuniæ debentur à dictis Caſtris Communi Narniæ prò cenſu; quas Trecentas libr. Cort. niſi infrà dictum menſem Septembris exigerentur, Cammerarius Cammeræ dè ſalario debito ipſi Vicario prò dicto opere ſolvere teneatur, & in libro expenſarum dicti Communis eas reaptare. Licitum tamen ſit ipſi Vicario quantitatem, quam pro Caſtris ſolverit per manus Cammerarij, ab ipſis Caſtris recuperare, & recipere, quas Trecentas libras dari faciat Cammerario dicti operis, qui eſt, & erit per tempora in fabricationem dictæ Tribunæ, & Cæmeterij convertendas. Teneatur etiàm dictus Vicarius requirere Dominum Epiſcopum, & Capitulum dictæ Eccleſiæ, ùt ipſi Canonici, & Capitulum expendant, & in ipſo laborerio convertantur per manus Cammerarij dicti operis annuatim uſque ad perfectionem ipſius Operis de eorum pecunia CL. lib. Cort. Et omnia, et ſingula, quæ deinceps fuerint in ipſum Opus relicta, donata, obligata, et conceſſa ab aliquo, vèl aliquibus dictæ Eccleſiæ pro opere præfato, ſeù ad dictum opus; et fructus, redditus, et proventus beneficiorum, ſeù præbendarum, ſeù Canonicorum ipſius Eccleſiæ, qui deberentur pro operibus dictæ Eccleſiæ, ſcilicet primi anni ipſarum vacationis, ùt faciant pervenire pecuniam à Canonicis, et Capitulo, et Communi Narniæ debitam ad manus Cammerarij d. Operis; qui Cãmerarius d.Operis Communis,et Capituli dè ipſa pecunia pro rata prò ipſo opere expenſas facere teneatur,prout per Magiſtros,et ſapientes,et Antepoſitos per Cõmune,et Capitulum poſitos, vel ponendos viſum fuerit expedire:teneatur etiàm dè introitibus,et expenſis fieri facere tres libros,quorũ unus ſit penès Cammerarium dicti Operis, alius ſit penès Superſtantes dicti Operis, et alius penès aliquem probatum Virum per Capitulum eligendum. Teneantur etiàm ſingulis quatuor menſibus à Cammerario dicti Operis dè introitibus, et expenſis præteritis, et futuris exigere, et exigi facere plenariam rationem per aliquos probos Viros per Capitulum,

tulum, et Commune Narniæ eligend. Teneantur etiam Cammerarius Communis Narniæ, et Notarius eius ad petitionem Cammerarij dicti Operis ipſas Trecentas libr. ſolven. per Caſtra, et loca prædicta prò cenſu; dare, & dari facere Cammerario dicti Operis, & eas in introitibus, & expenſis dicti Communis ponere, & ſcribere ſinè aliqua apodiſſa, & deliberatione alicujus Conſilij auctoritate præſentjs Statuti, Statuto aliquo non obſtante, quod in contrarium loqueretur: Et præſens Statutum in prædictis volumus anteferri. Et ſi Cammerarius Communis, & Notarius eius prædicta facere neglexerint, eo ipſo eorum officio ſint privati, & etiam dè eorum ſalario: & qui ſyndicabunt, Vicarius, & Cammerarius, & Notarius eius teneantur dè prædictis inquirere, & ſententiam ferre ſub pœna XXV. libr. Cort. prò quolibet ipſorum Officialium, qui ſyndicarent prædictos. Adijcimus quòd prædicta vendicent ſibi locum, ſi prædicti Canonici primò expendant id, quod deberent, & promiſerunt. Hoc addito quòd prædictas 300. libr. Cort. Cammerarius Communis non ſolvat, nèc ſolvere debeat, niſi primò dicti Canonici aperiant viam Puſternæ, Tribunam dictæ Eccleſiæ, & juxtà ipſam Eccleſiam: Itaquòd per eam commodè iri, & rediri poſſit, & ſi Cammerarius Communis ipſas quantitates ſolverit antequàm primò aperta fuerit dicta via, vt dictum eſt, præter pœnam periurij, incurrat pœnam XXV. lib. Cort. dictæ Cammeræ perſolvend.: Niſi dicta pecunia, ſeù cenſus debitus per dictos Comitatenſes Romanæ Eccleſiæ deberetur; quià tùnc volumus præſens Statutum quantùm ad hoc eſſe nullius efficaciæ, vèl momenti.

Quòd Mercatores, & alij, qui recipiunt pecuniam prò Communi teneantur ſolvere eam vbi fuerit deputata, & non alibi.

CAP. XLVI.

ITèm STATVIMVS, quòd omnes, & ſinguli Mercatores Civitatis prædictæ deputati, & in poſterum per Commune Narniæ deputandi ad recipiendum aliquas pecunias, redditus, vèl proventus dicti Communis ſolvendas, vèl ſolvendos alicui, vèl aliquibus ſpecialibus perſonis dè dicta Civitate, vèl eius Diſtrictu, ſeù in certos uſus convertendas, vèl convertendos vigore alicujus Statuti, vèl reformationis Conſilij, Populi, & Communis dictæ Civitatis. Teneantur dictas pecunias, redditus, & proventus ſolvere cum effectu prædictis Perſonis, & in dictos uſus convertere, & non alios bonà fide ſinè fraude, proùt ad manus eorum pervenerint, & ad id arctari debeant, & conſtringi perſonalitèr per Vicarium dictæ Civitatis vinculo Juramenti, et ad pœnam XXV. lib. Cort. dè ſuo ſalario ad petitionem, et requiſitionem cujuſcumque petentis debètis aliquid recipere dè pecunijs, & redditibus perventis ad manus dictorum Mercatorum dè bonis, & havere dicti Communis.

Quòd

Quòd fiat unus Liber per litteras alphabeti de omnibus, & ſingulis exbanditis, & condemnatis Communis Narniæ, & quantitatibus, in quibus ſunt, & apparent condemnati, & exbanditi.

CAP. XLVII.

ITèm STATVIMVS, publicæ vtilitati providere volentes Communis dictæ Civitatis, àc prò exequtione pœnarum, ùt Tranſgreſſoribus viam præcludamus delinquendi, Ordinamus, quòd Vicarius dictæ Civitatis præſens, & futurus teneatur, & debeat vinculo Juramenti; & ad pœnam CC.lib. Cort. fieri facere vnum librum omnium exbanditorum, & ſingulorum condemnatorum, & condemnationum eorum sùb brevibus verbis per litteras alphabeticas; ad hoc ùt meliùs, & commodiùs valeant reperiri: adijcientes etiàm tempora condemnatorum, & exbanditorum, & quantitatem. Teneantur etiàm ſubtilem, ſollicitam, & acerrimam indaginem facere dè omnibus, & ſingulis bonis dictorum exbanditorum, & condemnatorum, et ipſa bona incorporare in Fiſcum, & Cãmeram S.MatrisEccleſię, & prò ipſa Cãmera; et ipſa bona locari facere bona fide, & ſinè fraude, & abſque aliqua humana gratia; & ad exequendum prædicta fieri faciat unum Syndicum ſpecialem, qui duret per ſex menſes; qui Syndicus fiat poſt aperturam præſentis Statuti infrà XV. dies tempore præſentis Vicarij; finitis dictis ſex menſibus fiat ſimilis Syndicus, & de omnibus, & ſingulis dictis bonis debeat fieri unus liber, & ſi aliquis diceret dicta bona ad ſe pertinere, vèl in eis aliquod jus habere; quòd Vicarius ſuper hoc poſſit, & debeat, & valeat cognoſcere, & diffinire ſimplicitèr, & dè plano, ac ſinè ſtrepitu, & figura Judicij. Proviſo quòd ſi aliquis fraudolentèr, vèl cum contractu fictivo, vèl ſimulato diceret ipſa bona ad ſe pertinere, ſeù in eis aliquod jus habere, puniatur in L. lib. Cort.; Et ad probationem fraudis, et ſimulationis hujuſmodi ſufficiat publica fama per quatuor Teſtes probanda cum aliquo indicio, ſeù cum aliqua præſumptione, quæ movere habeat animum Judicantis. Adijcientes, quòd bona mobilia, ſi quæ reperirentur, vendantur per dictum Syndicum Mandato Domini Vicarij, & prætium ipſorum adveniat in Cammera prædicta, et compenſentur in condemnatione, et banno prædictis, ſi quæ fuerint prò rata creditorum, et prædicta per dictum Syndicum etiàm exigantur, et exigi faciat dictus Vicarius ſimplicitèr, ſummariè, et dè plano ſinè ſtrepitu, et figura Judicij; et perveniant in dictam Cammerã ſcribend. per Cammerarium in introitibus dictæ Cammeræ, et compenſentur in condemnationibus, et bannis prędictis, ſi pecunię eſſent illius, cujus fuerint credita ſupradicta; et quòd idem Syndicus poſſit, et valeat, et etiàm teneatur debitores hujuſmodi à dictis creditis quietare, et abſolvere, et hujuſmodi ſolutionibus, abſolutionibus, et quietationibus factis, tales creditores exbanditi, et condemnati ſupèr ipſo credito in perpetuum

non audiantur, nec habeant aliquam actionem: et prò ijs exequendis idem Vicarius poſſit adhibere omnia remedia Juris, et facti, proùt ſibi placuerit, et pœnam Tranſgreſſoribus imponere C. lib. Cort. et ab indè infrà, et ſuprà, proùt ſibi videbitur, facti qualitate, et Perſonarum conditione penſatis. Teneatur etiam dictus Syndicus reddere rationem dè omnibus, et ſingulis geſtis per eum ratiocinatoribus deputandis per Dominum Receptorem Sanctæ Matris Eccleſiæ, et reſtituere dictæ Cammeræ omnia, quæ ad eius manus perveniſſent, et facta ratione teneatur reddere ſi quę haberet dè bonis prædictis exbanditorum, et condemnatorum infrà X. dies ad pœnam dupli eius, quod deberent remittere.

Quòd per Dominos ſex Electos dictæ Civitatis, vel maiorem partem ipſorum eligatur vnus Syndicus, qui qualibet hebdomada proteſtetur Officialibus quòd obſervent Statuta.

CAP. XLVIII.

ITèm STATVIMVS, quòd per Dominos ſex Electos, ſeù majorem partem ipſorum eligatur unus probus Vir, qui ſit Syndicus, et Officialis Communis Narniæ, cujus Officium duret ſex menſibus; qui Syndicus, et Officialis teneatur, et debeat qualibet hebdomada proteſtari Vicario, Guardiano, et cuilibet alio Officiali dictæ Civitatis, quòd obſervent, et obſervari faciant omnia Statuta dè ipſorum, et cujuſlibet ipſorum Officijs loquentia, et ea effectui demandare. Et dictus Syndicus faciat proteſtationem dictis Vicario, àc Guardiano, & cuilibet alteri Officiali dictæ Civitatis omni hebdomada, & ſæpiùs, ſi ab aliquo ſpeciali fuerit requiſitus ſuper aliquo Capitulo Statutorum; & ad id arctetur dictus Syndicus per Juramentum tempore, quo jurabit dictum Officium, & ad præmiſſa facienda, & obſervanda teneatur ad pœnam Ducentarum lib. Cort. Et quòd ſingulis ſex menſibus renovetur: Qui Syndicus ſit Notarius habens ad memoriam Statutum, & habeat prò ſalario dictorum ſex menſium tres lib. Cort. Et Cancellarius, et quilibet Notarius dictas proteſtationes ſcribere teneatur ad petitionem talis Syndici ad pœnam C. ſol. Cort. Et hoc prædicti Domini Sex facere teneantur ad pœnam juramenti, & C. lib. Cort. prò quolibet.

Quòd Notarij, qui erunt ſuper libra poſſint, & debeant corrigere patentes errores in ea cùm Conſilio Iudicum.

CAP. XLIX.

ITèm STATVIMVS, quòd Notarij, qui ſunt, & erunt ſupèr libra poſſint, & teneantur, & debeant cùm conſilio Judicis Domini Vicarii

rij corrigere omnes patentes errores, & ſi aliqua bona eſſent alicui aſcripta, quæ non reperirentur, & illæ, cui aſcripta ſunt juraverit ad Sancta Dei Evangelia ſe non habere, & probaverit per unum Teſtem, vèl publicam famam per tres Teſtes probatam ad minùs, quòd tunc dè ſua libra cancelletur, & in margine libri ſcribatur talis cancellatio. Et idem dicimus ſi aſſignaverit poſſeſſorem alium, & tunc adſcribatur poſſeſſori ſtatim ſi fuerit sùb ſæculari juriſdictione dictæ Civitatis, & Poſſeſſor ipſarum dativas ſolvere teneatur.

De Scretijs, & quæſtionibus terminandis inter Conſortes, Dominos Molendinorum, & habentes poſſeſſiones in Fluminata.

CAP. L.

ITèm STATVIMVS, quoniam intèr Conſortes, & Dominos Molendinorum dè Funaria ex parte una; & homines poſſeſſiones habentes in fluminata ex altera quandoque verſa ſit excitatio, & quærela, & eſſe dignoſcitur in præſenti, nec per Statuta ædita circà modos, & ordines, àc aſſettum Dominorum Molendinorum, & curſus aquæ Fluminis, & circà impedimenta, & cluſas ipſorum Molendinorum ipſa quærela, & excitatio non finitur, imò renovatur continuè extrà Judicia, & in judicijs propter multa Statuta; Statuimus, & ordinamus, quòd Vicarius dictæ Civitatis vinculo juramenti teneatur congregare in Palatio Communis Conſilium Populi, & Communis dictę Civitatis, & in eo proponere dè dictis Statutis, àc de omnibus, & ſingulis ſuprà aſſertis, & dè modo, & menſura, & aſſettamento, & forma prædictorum debeat adhiberi, vt finis quęrelæ, & excitationi hujuſmodi in poſterum imponatur, & quòd in dicto Conſilio deliberatum fuerit, & obtentum, plenam habeat roboris firmitatem.

Quòd nullus audeat cæſare in Montibus Communis Narniæ, & de pœna contrafacientis.

CAP. LI.

ITèm STATVIMVS, àd hoc, ùt in Civitate Narniæ abundantia lignorum venalium habeatur, & nullus audeat, vèl præſumat facere aliquam cęſam, nèc laborare in ſylvis Communibus cujuſcumque Caſtri, ſeù Villę Comitatus Narniæ, nec ignem mittere, nèc carbones facere in prædictis ſylvis; quòd qui contrafecerit ſolvat prò pœna, & banno dictæ Cammeræ X. lib. Cort., & quilibet poſſit dè prædictis contrafacientes accuſare, & denuntiare, & habeat medietatem banni, & teneatur in credentia. Et Dominus Vicarius teneatur, & debeat vinculo juramenti dè prædictis præterquàm in Caſtris Carbij, & Podij Medij, & eorum tenuta ſingulis duobus menſibus ſui regiminis inquiſitionem facere, & inventos culpabiles punire, & condemnare, ac etiàm

ipſas

ipſas ſylvas facere terminari, & terminos immitti facere intèr ipſas ſylvas proùt hactenus fuerunt terminatæ, et fenaytatæ. Inquirat etiàm ſingulis duobus menſibus dè contentis in dicto ordine dè poſſeſſionibus ſpecialium Perſonarum, quæ habent poſſeſſiones juxtà ipſas ſylvas per duos, vèl tres homines dè contrata, ubi ſitæ eſſent dictæ ſylvæ eligendos per Univerſitatem Caſtri, et Villæ, ad quos pertinent dictæ ſylvæ ad petitionem cujuſcumque Caſtri, vèl Villæ Comitatus, et Diſtrictus Narniæ. Et ſi prædictus Vicarius fuerit negligens in prædictis ſolvat prò banno dictę Cammeræ L. lib. Cort., et Cammeræ Narnien. applicentur ad petitionem cujuſcumque Petentis.

Quòd nullus incidat ligna in ſylva propè ſpecum Sancti Vrbani per centum pedales.

CAP. LII.

ITêm STATVIMVS, et Ordinamus ad honorem, et reverentiam Omnipotentis Dei, et Beatæ Mariæ ſemper Virginis, et Beati Franciſci, àc Beati Sylveſtri, àd hoc ùt locus Beatorum Franciſci, et Sylveſtri exiſtens in ſylva Sancti Vrbani poſſit, et valeat honorabilitèr ad ſtatum bonum reduci, cùm ſit quaſi devaſtatus: quòd nulla Perſona audeat, vèl pręſumat incidere ligna cujuſcumque conditionis exiſtat propè ipſum Specum, et locum ad centum pedales, ad pedalem Communis Narniæ circumcircà ipſum locum. et qui contrafecerit ſolvat prò banno dictæ Cammerę vice qualibet C. ſol. Cort.; et quilibet contrafacientes poſſit denuntiare, et accuſare, et habeat medietatem pœnæ, et habeatur in credentia, et ſtetur Sacramento denuntiatoris, vèl accuſatoris, qui dixerit ſe vidiſſe cum fama, vèl dicto vnius Teſtis dè viſu bonę famæ, & teneatur in credentia, & Vicarius dictæ Civitatis teneatur, & debeat vinculo juramenti Inquiſitionem facere de prędictis, et eorum ſingulis primo menſe ſui regiminis, et inventos culpabiles punire, et condemnare in dicta pœna; et ſi fuerit negligens in prædictis ſolvat prò banno Communi Narniæ L.lib.Cort. dè ſuo ſalario vice qualibet, et dictæ Cammeræ applicentur.

De ijs, qui occupaſſent de Bonis Communibus cuiuſcumque Caſtri, ſeù Villæ Diſtrictus Civitatis Narniæ.

CAP. LIII.

ITèm STATUIMUS, quòd ſi aliquis, vèl aliqui appræhendiſſent, vel occupaſſent dè poſſeſſionibus, et bonis Communibus cujuſcumque Vniverſitatis Caſtri, vèl Villæ Comitatus, et Diſtrictus Narnię quocumque modo, Dominus Vicarius dictæ Civitatis teneatur, et debeat vinculo juramenti ſummariè, et de plano ſinè ſtrepitu, et figura Judicij ad petitionem Syndici cujuſcumque Caſtri, vel Villæ Comitatus, et Diſtrictus dictę Civitatis, et etiàm ex ſuo officio ad petitionem cujuſcumque denuntiantis, vel promotionis cujuſcumque conſtringere talem,

& t-

& tales appræhenſores, vèl occupatores talium poſſeſſionum, & bonorum realitèr, & perſonalitèr ad reſtitutionem faciendam Communi, & Vniverſitati Caſtri, ſeù Villæ Comitatus, & Diſtrictus dictæ Civitatis, ad quos pertinerent poſſeſſiones sìc occupatæ, & appræhenſę, àc etiàm ad reſtitutionem fructuum perceptorum per eos, qui dicta bona, & poſſeſſiones apprehendiſſent, vèl occupaſſent, habitis primò probationibus legitimis dè jure quòd ipſæ terrę, & poſſeſſiones pertineant, & pertinere poſſint Communi, & Vniverſitati Caſtri, vèl Villę, ad quorum petitionem prædicta peterentur; & probato per tres Teſtes ſit, & eſſe debeat ſufficiens probatio in prędictis, vèl probatio publicæ famę, cùm alijs indicijs: & qui contrafecerit, & nollet reſtituere ipſa bona, poſſeſſiones, & fructus prædictos, ſolvat prò banno dictę Cammeræ vice qualibet XXV. lib. Cort. Et nihilominus teneatur ipſa bona, poſſeſſiones, & fructus ad petitionem illius, ad quem pertineret reſtituere. Ità tamèn quòd Vicarius dictæ Civitatis teneatur, & debeat conſtringere, & mandare Syndico Communis Caſtri, vèl Villę, ad quos pertinerent ipſa bona, quòd dictos fructus convertant, & convertere teneantur, & debeant in aptatione, & reparatione, & ędificatione eorum locorum circumcircà Caſtrum, vèl Villam, ad quæ dicta bona pertinerent. Pręterquàm ſi dicta bona,& fructus ſpectarent ad Cammeram Sãctæ Matris Eccleſię, quià tùnc prò ipſa Cammera volumus conſervari. & ſi idem Vicarius fuerit negligens ſuper prędictis ſolvat prò banno Communi Narniæ vice qualibet L. lib. Cort. ,et Communi Narniæ applicentur.

Quòd nulla Perſona proijciat ſozzuram in Canalibus, ſeù Viculis exiſtentibus intèr domos aliquorum.

CAP. LIV.

ITèm STATVIMVS, quòd Canalia intèr domos Vicinorum, & Clavettæ, & apparentia, per quæ fluit aqua pluvialis, & habet exitum in vijs publicis antè hoſtia alicujus domus, quòd nemo dè talibus vicinis, ad quos ipſa Canalia ſpectant, audeat in prædictis Canalibus proijcere aliquam turpedinem effluendam per ipſa Canalia ad exeundum in vijs publicis tempore pluviali, nèc aliquo alio tempore, niſi tantùm, quòd talis pluvia habeat uſum ad ipſa canalia. & qui contrafecerit ſolvat pœnam C. ſol. Cort. dictæ Cammerę applicand.. Et quòd nullus contrà voluntatem eius, ad cujus murus, vèl domus ſervitium eſſet, audeat facere ſua auctoritate aliquam noxiam, novitatemve, ad pœnam XXV. lib. dè facto auferend: , & ſi quis devaſtaſſet teneatur reducere in priſtinum ſtatum ſuis expenſis. & Officiales dicti Communis teneantur, & debeant ire ad videndum prædicta.

Quòd

Quòd Dativa Cenſus ſolvatur ſingulis annis per Comitatenses de Menſe Septembris.

C A P. L V.

ITèm STATVIMVS, quòd dativa cenſus, quæ ſolvi debet ſingulis annis dè menſe Septembris per Comitatenſes dictæ Civitatis, ſolutis primò Eccleſię Beati JVVENALIS dè dicta dativa cenſus Trecentis lib. Cort., quæ ſunt deputatæ ad Fabricam dictę Eccleſię, & in opere, & Fabrica Tribunę dictæ Eccleſiæ novę: Reſiduum dicti cenſus convertatur, & converti debeat in eleemoſynis, quas Religioſi, & Religioſæ Perſonæ dictæ Civitatis recipere, & habere debent annuatim à dicto Communi in Feſto Omnium Sanctorum. Et quòd denarij ipſius dativæ ſuperflui ultrà 300. lib. converten. in dicto Opere Beati Juvenalis alibi converti non poſſint, niſi in eleemoſynis ſupradictis: et quòd dativa, & cenſus, quam, & quos ipſi Comitatenſes ſolvere tenentur dè menſe Aprilis converti debeant in eleemoſynis, quas Religioſi prædicti habere debent à dicto Communi prædicto tempore, & quòd primò ſolvatur, & ſolvi debeat dicta eleemoſyna Fratribus Prędicatoribus dictę Civitatis. Salvo, & reſervato, quòd ſi dictus Cenſus Romanæ Eccleſię deberetur, quòd contenta in pręſenti Statuto ſint ipſo Jure nulla, & nullius efficaciæ, vèl momenti.

Quòd Cammerarius Cammeræ, & Notarii eius teneantur quolibet menſe facere requiſitionem.

C A P. L V I.

ITèm STATVIMVS, quòd Cammerarius Cammerę, & Notarij eius teneantur, & debeant quolibet menſe facere requiſitionem omnium Rerum, maſſaritiarum, & ſupellectilium exiſtentium in Palatijs Domini Vicarij, & aliorum Officialium dictę Civitatis, & etiàm in Cammera dicti Communis quolibet menſe, et de ipſis rebus, et maſſaritijs teneantur, & debeant in principio eorum Officij facere inventarium, & quòd ſi ipſa Palatia, vèl aliquod eorum indigeret aliquo reparamine, ſeù reacconcimine, debeant fieri facere in eis, & quòd poſſint ipſa Palatia, & quodlibet eorum reparari, & reaptari facere, proùt videbitur Conſilio Populi, & Communis dictæ Civitatis expenſis Communis prędicti: Et quòd Vicarius dictæ Civitatis, & quilibet alius Officialis tempore ſui ſyndicatus non poſſint, nec debeant abſolvi dè adminiſtratione eorum Officij, niſi integrè reaſſignaverint omnes res, & maſſaritias dicti Communis exiſtentes in eorum Palatijs, & ſibi aſſignatas per dictum inventarium perdictos Cammerarium, & Notarios Cammeræ, vel alterum eorum, vèl congruam ęſtimationem ipſarum rerum fiendarum per Cammeram prædictam.

Dè vno Mercatore eligendo in quolibet Terzerio ad colligendum dativas.

CAP. LVII.

ITèm STATUIMUS, quòd quotieſcumque dativa exigi contigerit in dicta Civitate, vèl eius Diſtrictu; quòd deputetur unus Mercator ad colligendum ipſas dativas in quolibet Terzerio, & ſit cum eodem Mercatore unus Notarius, qui ſcribat ſeparatìm à dicto Mercatore, ſeù Cultore dativam, ſeù dativas ipſas in ſuo quaterno: & dicti Mercatores, & Notarius eligendi per Dominos ſex Electos dictæ Civitatis habeant ſalarium XL. ſol. Cort. prò quolibet eorum, & dè pecunia dicti Communis, ùt conſuetum eſt, & debeant eſſe contenti.

Quòd liceat cuilibet levare in altum Domum ſuam, niſi iuſtà causà, & titulo fuerit impeditus.

CAP. LVIII.

ITêm STATVIMVS, quòd cuilibet ſit licitum qualibet præſcriptione remota, elevare in altum, & altiùs tollere prò libito voluntatis Domum ſuam, & quamlibet eius partem, non obſtante, quòd nocèret luminibus convicini, niſi probaverit inſtrumento, vèl Teſtibus fide dignis, quòd talis domus degat cùm titulo ſervitutem altius non tollendi: nèc ad hujus probationem ſufficiat titulum allegare, & præſcriptionem temporis alicujus, ſi memoria non exiſtat, niſi probaverit titulum inſtrumento, vèl Teſtibus ſuperiùs nominatis. Adijcimus quòd ſi aliquis convicinus dè facto Projectum haberet, vèl immiſiſſet aliqua ligna, vèl aliquas alias res ſuprà domum alicujus dè facto, & ſinè titulo; quòd Vicarius dictæ Civitatis, & eius Officiales ad petitionem cujuſcumque petentis infrà quinque dies faciat amovere, et poſſit, & debeat imponere pœnam C. ſol. Cort. per diem quamlibet, & ipſam pœnam dè facto auferre: & ſi dictus Vicarius in prædictis fuerit negligens, incurrat pœnam L. lib. Cort., & dictæ Cameræ applicentur.

Quòd nullus audeat bona, & poſſeſſiones Epiſcopatus Narniæ, & aliarum Eccleſiarum modo aliquo impedire, vel moleſtare.

CAP. LIX.

ITèm Volentes Epiſcopatui, & Eccleſijs Narnienſibus debitam reverentiam, et honorem ſervare. STATVIMVS, et Ordinamus, quòd nullus dè dicta Civitate cujuſcumque conditionis exiſtat, vèl etiàm aliundè audeat, vel præſumat bona, et poſſeſſiones Epiſcopi Epicopatus, Eccleſiæ Narnienſis, et aliarum Eccleſiarum dictæ Civitatis, et Diſtrictus ipſius quoquomodò impedire, vèl turbare per ſe, vèl alium

directè, vel indirectè, nec laboratores, ſeù cultores terrarum dicti Epiſcopatus, et Eccleſiæ Narnien. à cultura dictarum Terrarum retrahere, vèl amovere; & qui contrà prædicta, vel aliquod prædictorum fecerit, vel commiſerit per ſe, vel alium directè, vel per obliquum: per Dominum Vicarium Narnien. condemnetur in X. lib. Cort., & dictæ Cameræ applicentur, & qui non fuerit ſolvendo, alià pœnà debità puniatur. Ità, & talitèr, quòd ulteriùs ſimilia non attententur, et alijs in futurum tranſeat in exemplum. Hoc autèm Statutum ſalutare decrevimus perpetuò valiturum. Caſſantes, et revocantes expreſsè omne aliud Statutum æditum sùb quacumque forma verborum, quòd præſenti ordini in aliquo derogaret. Salvis ſemper contractibus, et Inſtrumentis, et in emphiteuſim dictantibus, et de ipſis bonis, et rebus quibuſcumque factis, vel in poſterum faciendis, proviſo, quòd ad bona, et res prædictas minimè ſe extendat.

Dè modo ſervando in petitionibus dandis, vel fiendis verbotenùs, vel in ſcriptis coram Officio Civitatis Narniæ.

C A P. LX.

Quòd nulla petitio mittatur ad Conſilium niſi primò deliberatum fuerit per Dominum Vicarium, et Sex Electos, et Sapientes.

nulla petitio mittatur ad Conſilium Sex Electorum et Sapientum seù Conſiliariorum députatorum ad illa.

in Car. 66 = Conſiliarios Conſilij

numerus Conſilij datus per Reformatores. Car. 59.

Creatio Conſilij. Car. 277.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Petitio ſpecialis Perſonę verbalis; vel in ſcriptis porrecta, mittatur ad conſilium Populi, et Communis dictæ Civitatis, nèc ſuper tali petitione in dicto Conſilio fiat per directum, vel per obliquum, niſi primò deliberatum fuerit per Dominum Vicarium, et ſex Electos dictæ Civitatis, et ſapientes eligendos per eos primà, vel ſecundà die temporis eorum Officij ad fabas albas, et nigras, et ſi aliter fieret Reformatio, quæ ſequeretur non valeat, nec teneat ipſo Jure: et nihilominùs Vicarius proponens, et Officiales, cùm quorum conſenſu talis propoſita fieret incidant in periurium, et pœnam incurrant ipſi, et quilibet eorum L. lib. Cort. dictæ Camerę applicand. Et quod infrà octo dies ultimos dictorum ſex Electorum nulla petitio ſpecialis Perſonæ mittatur ad Conſilium dictorum ſex Electorum, & ſapientum, ſeù Conſiliariorum deputatorum ad illa. Sed ſi ante octo dies prædictos deliberata fuerit petitio hujuſmodi, per Dominos ſex Electos, et Conſiliarios admittatur, et fieri poſſit propoſita ſuper ea. Hoc addito quod negocia Commune, et Populum tangentia, tùnc demùm ad Conſilium Populi, et Communis poſſint propoſitæ mitti, ſi primò deliberatum fuerit per Dominos Vicarium, et ſex Electos, vel majorem partem ipſorum, et aliter non.

Dè

Dè eo, qui poteſt eligi prò Rectore Hoſpitalis S. Iacobi.
CAP. LXI.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, quòd ex varietate Rectorum ſi contigerit aliquandò, quòd Moniales exiſtentes in Hoſpitale Sancti Jacobi minùs honeſtè, & debitè viverent: Provideatur quòd Rector, ſeù Syndicus, qui eligetur, ſeù vocabitur in futurum ad regimen dicti Hoſpitalis ſit, & eſſe debeat litteratus habens in bonis, & ſuo allibratu mille lib. Cort. & quòd non habeat in Emphiteuſim dicti Hoſpitalis dè bonis eius, nec etiàm aliquo alio titulo: Et quod in fine ſui Officij dè geſtis, & adminiſtratis per eum Syndico, & Officiali poſito, & electo ad Syndicandum Officiales dicti Communis teneatur reddere plenariam rationem. Hoc Capitulum intelligatur dè Hoſpitale non ſubiecto Eccleſiaſticis Perſonis.

Quòd Vicarius dictæ Civitatis teneatur, & debeat mittere ad Burgos Civitatis ad inquirendum, nè ibi exbanditi, vel fures modo aliquo receptentur.
CAP. LXII.

ITèm STATVIMVS conſiderantes, quòd in Burgis dictæ Civitatis Exbanditi, & Fures, & malæ Perſonæ receptantur: per quos in Hortis, & Poſſeſſionibus Perſonarum dictæ Civitatis damna non modica inferuntur: Quòd dictus Vicarius teneatur vinculo Juramenti; & ad pœnam XXV. lib. Cort. dè ſuo ſalario qualibet hedomada bis mittere unum ex Notarijs ſuis, cùm familiaribus ad burgos prædjctos ad rimandum prò ipſis exbanditis, àc furibus, & ludentibus ad azardum. Et ad hoc, ut ipſi Burgenſes malefactores receptare meritò expaveſcant.

Quòd Caſtrum Guaytamelli aptetur, & muretur, & de modo ſervando in aptatione ipſius Caſtri.
CAP. LXIII.

ITèm Volentes providere aptationi Caſtri Guaytamelli pro ſecuritate ipſius Caſtri, & Porti Sanctæ Luciæ Tenutæ dicti Caſtri, qui utilis eſt Communi prædicto. Statuimus quòd dictum Caſtrum Guaytamelli muretur muris bonis, & ſufficientibus circumcircà. Itaquòd commodè defendi poſſit expenſis Maſſariorum, Conſortum, & Adjacentium dicti Caſtri, dummodò calcina mandata, & mandanda per dictum Commune convertatur in opere dictorum murorum, & Vicarius dictæ Civitatis, qui dè hoc fuerit requiſitus sùb juramento, & ad pœnam C. lib. dè ſuo ſalario cogere debeat Conſortes, Maſſarios, & Adiacentes dicti

 Ca-

Caſtri ad eligendum eorum expenſis ſuperſtantem, vèl ſuperſtantes prò dicto opere perficiendo, & proùt deliberatum fuerit per Conſilium Populi, & Communis dictæ Civitatis, & etiàm ad petitionem dicti ſuperſtantis, vèl Superſtantum compellere, & conſtringere debeat omnes habitantes à ſtrata Romana infrà versùs flumen, & ùſque ad Flumen ad præſtandum tantùm prò dicto opere ſervitia neceſſaria cùm ſomarijs tantùm, & Vicarius dictæ Civitatis prædicta omnia, & ſingula, ſi dè hoc fuerit requiſitus teneatur, & debeat exequtioni mandare: Non obſtante aliquo Capitulo ſuprà, vèl infrà poſito.

Dè pœna defraudantis Dohanam, ſeù gabellam.
CAP. LXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus debeat defraudare dohanam, ſeù gabellam Communis Narniæ. Et quicumque defraudaverit ſolvat X. ſol. Cort. prò quolibet ſollo, in quo defraudaverit, & ad eamdem pœnam teneantur Portanarij, qui aliquid exire permiſerint ſinè apodiſſa per portas dictæ Civitatis, vèl aliquam earum, quæ pœna dè facto auferatur, & Cammeræ Sanctæ Matris Eccleſiæ applicetur, habita apodiſſa ſolutionis à Cammerario, & eius Notarijs.

Quòd nullæ litteræ Communis Narniæ ſigillentur niſi de voluntate maioris partis Dominorum ſex Electorum.
CAP. LXV.

ITèm STATVIMVS, quòd nullæ litteræ, quæ deſtinabuntur per tempora prò parte dicti Communis alicui Comitatenſi, vèl etiàm ſpeciali Perſonæ non debeant ſigillari ſigillo dicti Communis, niſi hoc proceſſerit dè licentia Domini Vicàrij, & majoris Partis Officij Dominorum ſex Electorum. Et Cancellarius dicti Communis teneatur Juramento, & ad pœnam XXV. lib. Cort. dè ſuo ſalario nullas litteras ſigillare, nèc mittere, niſi proceſſerit dè licentia dicti Vicarij, & majoris Partis Officij antedicti, quorum nomina concedentium licentiam dictus Cancellarius ſcribere teneatur: Et ad eamdem pœnam teneatur quilibet dè Officio, qui aliquas litteras miſerit èx parte dicti Communis dicto ſigillo ſigillatas ultrà dictam formam. Supèr quibus omnibus, & ſingulis Dominus Vicarius dictæ Civitatis poſſit, & debeat inquirere ex ſuo Officio, & Indicijs præcedentibus pœnam exigere à contrafacientibus vice qualibet. Proviſo quòd ſigillum Communis, & bullecta debeat continuo retineri per Priorem Dominorum ſex ſupradictorum.

Quòd

Quòd Collectores alicuius dativæ, ſeù alicuius pecuniæ, & Superſtantes alicuius Operis finito eorum Officio poſt XV. dies debeant reddere rationem.

CAP. LXVI.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliquis fuerit Electus Cultor alicujus Dativæ, vèl Superſtans alicujus Operis Communis, vèl Collector alicujus pecuniȩ; infrà XV. dies poſt completum terminum collectionis ipſius dativæ, vèl collectæ, vèl pòſt completum opus, ad quod fuit electus debeat dè receptis, & datis per eum reddere rationem ei, vèl eis, qui per Commune prædictum fuerint ad prædicta deputati; & ſi per dictum Commune non fuerit aliquis deputatus; infrà eumdem XV. dierum Terminum quicquid ſupereſſet, vèl haberet Cammerario dicti Communis reſtituere teneatur, & facere poni in introitibus Communis prȩdicti, facta primò ratione per Ratiocinatores dicti Communis, quòd ſi non reſignaverit, & dederit dicto Cammerario infrà dictum terminum; à dicto termino in anteà, ſi quo tempore fuerit ab eo exacta ratio, & repertum aliquid habere, illud teneatur, & debeat reſtituere duplicatum.

Quòd Vicarius dictæ Civitatis faciat diſcuti Apothecas Spetiariorum, ne ſyruppos, vel aliquid fœtidum teneant.

CAP. LXVII.

ITEM Providere volentes ſanitati corporum humanorum, Statuimus quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis per ſuum Officialem ſingulis menſibus à Feſto Paſchatis Reſurrectionis in anteà uſque ad Kalendas Novembris diſcuti faciat ſingulas Apothecas Spetiariorum, ſeù Aromatariorum dictæ Civitatis, nè ſyruppus, vel aliquid aliud deputatum prò infirmis ſit fœtidum, & ſi aliquid invenitur tale, illud proijci faciat, ad hoc ùt ulteriùs non valeat haberi in uſu. Et hoc Dominus Vicarius teneatur facere vinculo juramenti, & ad pœnam XXV. libr. Cort. dè ſuo ſalario ſolven.

De incidentibus ligna, & dantibus damnum in ſylvis Caſtri Perticariæ, & Rocchæ Carlei.

CAP. LXVIII.

ITEM Providere volentes Juriſdictioni Communis prædicti, & Caſtra Perticariæ, & Carlei manutenere, Statuimus, quòd liceat, & licitum ſit hominibus, & Perſonis dictorum locorum quibuſcumque forenſibus incidentibus, & damnum dantibus in ſyluis, & nemoribus dictorum locorum, & eorum Territoriorum, & ligna exportantibus accipere acceptam, roncium, & quodcumque aliud ferrum ſinè pœna, & te-

& tenere donèc damnum à tali forenſe fuerit emendatum Cammeræ, ſivè Syndico dictorum locorum: dummodò tamen notificet Vicario, ſivè eius Curiæ infrà ſecundam diem pòſt acceptionem prædictam.

Quòd quilibet Artiſta teneatur ſupportare onera cum hominibus illius artis, quamagis utitur, & exercet.

CAP. LXIX.

ITEM Volentes providere quòd intèr Artiſtas ſcandalum non valeat oriri: Statuimus, quòd ſi aliquis fuerit in matricula plurium artium aſcriptus, quòd onera, & præmia teneatur ſubire, & portare cum hominibus illius artis, quam ipſe magis exercet, & vnuſquiſque artiſta ſit tantùm in una arte, quam ipſe magis exercet, & non in pluribus ad pœnam C. ſol. Cort. pro quolibet.

Quòd fiat quædam Via per poſſeſſionem Hoſpitalis Sancti Jacobi à ſtrata Romana uſque in Viam Feroniæ.

CAP. LXX.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, quòd per poſſeſſionem Hoſpitalis Sancti Jacobi, per quam eſt quædam Via, per quam non poteſt commodè iri à ſtrata Romana in Viam Feroniæ, quòd à dicta ſtrata Romana vſque in dictam Viam Feroniæ per locum magis commodum fiat quædam via, per quam iri commodè, & rediri poſſit expenſis adiacentium ipſi viæ: & Notarius viarum ipſam viam fieri faciat expenſis dictorum Adiacentium; & eligi faciat duos Maſſarios, qui declarent Adiacentes, & diſtribuant inter eos pecuniam neceſſariam prò ipſa via, & adiacentes intelligantur omnes, qui per dictos Maſſarios fuerint declarati.

Quòd Fons, qui eſt in Contrata ſtallatorij iuxtà ſtratam aptetur, & reparetur.

CAP. LXXI.

ITEM Conſiderantes, quòd fons, qui eſt in contrata ſtallatorij iuxtà ſtratam, quà itur ad Caſtrum Sancti Gemini, & juxtà poſſeſſionem Johannelli Jacobi Bartholomæi eſt deaptatus, & occupatus. Statuimus, quòd dictus fons, & quilibet alius fons, qui eſſet deaptatus, & occupatus, reaptetur, & reparetur de pecunia adiacentium talis fontis deaptati, vèl occupati: & Notarius, qui per tempora erit ſuper vijs, talem fontem deaptatum, & occupatum ad petitionem cujuſcumque Petentis expenſis adiacentium talis fontis reaptari, & reparari faciat. Et poſſit dictus Notarius facere declarari adiacentes, & diſtribuere intèr eos pecuniam neceſſariam prò hujuſmodi fonte, vel fontibus reaptandis,

& poſ-

& poſſit imponere pœnam XX. ſol. Cort., & ipſam exigere prò Camera, & ſi in hoc dictus Notarius fuerit negligens, vel remiſſus perdat de ſuo ſalario X. lib. Cort., quæ dictæ Cameræ applicentur. Et hoc intelligatur de omnibus fontibus Diſtrictus Narniæ.

Quòd nullus audeat facere ballatorium ſuprà locum, quod dicitur libra Eccleſiæ Sancti IVVENALIS.

CAP. LXXII.

ITèm STATVIMVS, quòd juxtà locum, ſeù ſuprà locum, quod vocatur Pilora propè Eccleſiam Sancti JUVENALIS, nullus audeat vel præſumat facere, vèl fieri facere parvulum ballatorium, vel traſannam propè muros circumdantes ipſum locum: & qui contrafecerit ſolvat nomine pœnæ C. lib. Cort., quam pœnam teneatur, & debeat Dominus Vicarius auferre à Contrafacientibus, & in Cameram prædictam facere devenire, & nihilominùs ipſum opus facere deſtrui vinculo Juramentj, & ad pœnam C. lib. Cort. de ſuo ſalario ſolvend.

Quòd omnes, & ſinguli habitatores in Civitatem, & Burgis Narniæ teneantur facere cuſtodiam ſicut alij Cives dictæ Civitatis.

CAP. LXXIII.

ITèm STATVIMVS, & Ordinamus, quòd omnes, & ſinguli habitantes in dicta Civitate, & Burgis ipſius teneantur, & debeant in ipſa Civitate facere cuſtodiam ſicut faciunt alij Cives ipſius Civitatis; & de nominibus omnium habitantium in dicta Civitate, & Burgis, & Comitatu fiat unus liber, & Guardianus Communis infrà menſem poſt aperturam præſentis Statuti teneatur facere bandiri, quod quicumque à XIV. annis ſuprà, uſque in LXX. annos non faceret cuſtodiam, & non eſſet ſcriptus in dicto libro, quod infrà terminum prædictum per Guardianum ſtatuendum compareat coràm eo ad faciendum ſe ſcribi in dicto libro. Et ſi Guardianus inveniret aliquem poſt dictum terminum, qui non ſit ſcriptus teneatur eum punire in X. ſol. Cort., & prædictæ Cameræ applicare, & nihilominùs compellat ipſum ad cuſtodias, & omiſſas reficere: Veris Comitatenſibus dumtaxàt exceptis, qui à dicta cuſtodia ſint exempti: Et hoc Capitulum bandiri debeat ſemèl in menſe:

Quòd Cancellarius Communis omnes ſcripturas, & ordinamenta dicti Communis debeat ſcribere, & publicare in chartis pecudinis.

CAP. LXXIV.

ITèm STATVIMVS, quod Cancellarius Communis teneatur, & debeat ex nunc in anteà abſque prætio omnes, & ſingulas reformatio-

mationes, & ordines ſcribere, & reducere in publicam formam in chartis pecudinis, & in quodam quaterno pecudino, qui ſunt, & erunt penales ſcilicèt à C. ſol. ſuprà, & ligare in volumine Statutorum, & poſt ipſum Statutum sùb virtute præſtiti juramenti. Has liceat in publicam formam redigere, quæ fuerint confirmatæ auctoritate Superioris.

Quòd quilibet Comitatenſis habens poſſeſſiones teneatur facere, & habere Hortum de octava parte unius ſolli terræ ad minus.

CAP. LXXV.

ITèm STATVIMVS, quòd quilibet de quolibet Caſtro, & Villa Diſtrictus Narniæ habens Terram, teneatur, & debeat habere octavam partem ad minus vnius ſolli Terræ cum Horto, in quo ſint Olera, vèl agrumina, vèl ijs ſimilia quolibet anno, & qui non habuerit puniatur quolibet anno in XL. ſol. Cort., & hoc Capitulum bandiatur quolibet menſe ſemèl in die Sabbathi, nè habitantes in Comitatu valeant ſe per ignorantiam excuſare.

Quòd habeatur unus ſellarius forenſis in Civitate Narniæ.

CAP. LXXVI.

ITèm STATVIMVS, quòd in Civitate Narniæ ſit, & eſſe debeat vnus ſellarius forenſis ſufficiens, qui ſtare debeat, & permanere in dicta Civitate continuè ad exercendum ipſam artem pro prætio competenti, & habeat, & habere debeat dè pecunia, & havere dictæ Civitatis ſingulis annis prò mora prædicta XV. lib. den. Cort., quas XV. lib. Camerarius dicti Communis tali ſellario ſolvere teneatur ſingulis menſibus prò rata.

Quòd Camerarius Communis Narniæ de pecunia Cameræ Eccleſiæ ſolvat ſalarium Vicario, & alijs Officialibus

CAP. LXXVII.

ITèm STATVIMVS, quòd Camerarius Communis Narniæ de pecunia Cameræ Eccleſiæ Dominis Vicario, Guardiano, & cuilibet alteri Officiali forenſi det, & ſolvat, àc dare, & ſolvere debeat ſalarium eis, & cuilibet ipſorum ordinati, vel ordinand. hoc modo videlicèt, tertiam partem vnius ſalarij infrà primos XV. dies Officij ipſorum, & cuiuslibet eorum, & deindè prò rata ſingulis duobus menſibus ſolvere teneatur. Salvo, quod vltimam terzariam dictus Camerarius tenere debeat dè ſalario cujuslibet dictorum Officialium forenſium donèc dè adminiſtratis ſui officij fuerint abſolvti, & ſatisfecerint eorum Creditoribus cum effectu, & ſi alitèr fecerit, tales expenſæ dicto Camerario non debeant approbari.

Quòd

Quòd Conſtitutiones Papales, & Imperiales contrà Hæreticos debeant inviolabilitèr obſervari.

CAP. LXXVIII.

ITEM Ad honorem, & reverentiam Omnipotentis Dei, & Glorioſiſſimæ Mariæ ſempèr Virginis Matris eius, & Omnium Sanctorum, & Sanctarum Dei; & Sacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ, ac etiàm Fidei Catholicæ, Statuimus, & Ordinamus quòd omnes Conſtitutiones Papales, & Imperiales æditæ, & ædendæ contrà Hæreticos, Fautores, Coadiutores,& receptatores eorum per D. Vicarium,& quemlibet alium Officialem Civitatis prædictæ quocumque nomine cenſeantur debeant inviolabiliter obſervari, & ad petitionem Inquiſitoris Hæreticæ pravitatis prò defenſione Fidei Catholicæ, & exterminatione ipſius Hæreticæ pravitatis, & Hæreticorum, Coadiutorum, Fautorum, & Receptatorum eorum debeant conſilia congregare, & Inquiſitori, qui per tempora fuerit præbere auxilium, conſilium, & favorem, proùt fuerit opportunum, ùt eius Officium utiliùs exequatur.

Quòd Judices, & Notarij forenſes iurent eorum Officia benè, & legaliter exercere.

CAP. LXXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd Judices, & Notarij forenſes dictæ Civitatis jurent ad Sancta Dei Evangelia tactis ſcripturis eorum Officium benè, legalitèr, & fidelitèr operari, gerere, & exercere, remoto odio, amore, timore, prætio, & præcibus: credentias proprias tenere ad tempus, & nihil accipere à Communi, & ſpecialibus Perſonis ultrà eorum ſalarium, & omnia acta fidelitèr, & ſolemnitèr ſcribere, & nullam omiſſionem ſcripturarum, vèl alterius Judiciarij actus facere in meris maleficijs extrà Officiales ipſorum Curię; & quòd de ipſis actibus dare non debeant copiam ſua manu ſcriptam contrà voluntatem partis petentis, ſed dare debeant librum ad petitionem petentis pòſt datum terminum omnibus Partibus, quarum intererit, vel eorum Procuratoribus. Et finito eorum Officio, reddant rationem, proùt Statutum requirit, & fuerit reformatum. Reſervato Capitulo Statutorum, quod loquitur de copia danda Judiciorum.

Quòd Vicarius dictæ Civitatis primà, vel ſecunda die ſui officij nomina Officialium forenſium, & Familiæ eorum aſſignet.

CAP. LXXX.

ITEM STATVIMVS, quòd Vicarius dictæ Civitatis primà, vèl ſecunda die ſui Officij faciat dari, & aſſignari nomina Officialium, &

familiarium ipſius Officiali Eccleſiæ ad hoc deputato ſi per ipſum Officialem fuerit requiſitus; & jurare faciat omnes eius Officiales, & Familiares Officium eis, & cuilibet eorum commiſſum facere, & exercere benè, & legalitèr, & ſinè fraude, & omnia Statuta, & ordinationes obſervare, quæ dè eorum officio loquerentur: credentias retinere, ſi quandò eis impoſitæ fuerint, & hoc fiat in Conſilio Populi, & Communis dictæ Civitatis.

Quòd nulla Perſona ante initium Officij Domini Vicarij, vel alterius Officialis Forenſis mittat, vel poſſit aliquid mutuare.

CAP. LXXXI.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Perſona antè Officium Domini Vicarij, vèl alterius Officialis aſſumpti, vèl poſt ipſis, vèl aliquo ipſorum in officio exiſtentibus mittat, vèl mutuet aliquid ipſis Vicario, vel alteri Officiali forenſi, vèl alicui eorum Officialium forenſium, vel ali prò eis, vel alteri eorum aliquam pecuniæ quantitatem, vel aliam rem, nèc cum eis, vel altero eorum contrahat, vel quaſi contractum faciat: qui contrafecerit ſolvat prò banno dictæ Cameræ quadruplum eius quantitatis, quam dederit, vel promiſerit, vel mutuaverit, vel dè qua contractum, ſeù quaſi contractum fecerit. Hoc tamen non vendicet ſibi locum ad emptionem, ſeù venditionem rerum victualium, dùm tamèn in tali emptione, vel venditione non interveniat fraus, vel dolus; & ex tali contractu agi non poſſit, & nullus ſit ipſo Jure. Et dè ijs Syndicus dicti Communis debeat diligentèr inveſtigare: Vicarium verò, & Officiales, & Familiares eorum, qui receperint, vel contraxerint, vel quaſi contractum, ſeù depoſitum receperint, præter id, quod receperint, in quadruplum eius quantitatis, quam receperint, decernimus condemnandos, & ad Commune Narniæ nihilominus intereſſe. Et quòd idem intelligatur in Guardiano, & quolibet alio Officiali Civitatis Narniæ, & quod dictum Capitulum ſit firmum non obſtante aliquo Capitulo ſuprà, vèl infrà poſito: & Vicarius, & quilibet alius Officialis dictæ Civitatis primà, vèl ſecundà die ſui Officij publicè faciat bandiri, quòd nulla Perſona mutuet ſibi, ſuiſque Officialibus, & Familiaribus, nèc alia faciat contrà formam præſentis Capituli. Hoc verò ſe non extendat ad Camerarium Populi, & Communis dictæ Civitatis Narniæ.

Quòd non proponatur, vel reformetur in aliquo Conſilio, quòd detur aliquid Vicario; vel alicui alteri Officiali ultrà ſalarium Ordinarium.

CAP. LXXXII.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus in aliquo Conſilio publico, vèl ſecre-

ſecreto proponat, vèl proponi faciat, dicat, conſulat, vèl arrenghet, vel reformet, quòd aliquid detur, vel donetur, ſeù promittatur Vicario; vel alicui eius Officiali, ſeù Familiari, nec alicui alteri Officiali Civitatis Narniæ ultrà ſalarium eis conceſſum per Statutum, vel ordinamentum Populi, & Communis Narniæ. Nullus etiàm Vicarius; vel alius Officialis ipſius Communis aliquid recipiat dè bonis dicti Communis, vel ſpecialium Perſonarum ultrà ſalaria prædicta. Qui contrafecerint perdant, Vicarius de ſuo ſalario, vel alius Officialis CC. lib. Cort. prò quolibet eorum. Et quilibet alius Officialis, & non minus Vicarius, Judex, Officiales, & Familiares eius, vel Officiales alij contra prædictam formam recipientes; quod receperint in duplum dictæ Cameræ reſtituere teneantur: & quod dictum, arrenghatum, vel reformatum fuerit ſit ipſo Jure nullum. Et nullus Notarius de ijs, quæ in hoc Capitulo continentur, propoſitam, vel reformationem ſcribat ad pœnam XXV. lib. Cort. dictæ Cameræ applican., & hoc Capitulum non poſſit ſuſpendi, vel tolli per Conſilium: vel arrengham, nec poſſit in aliquo conſilio proponi, vel arrengharj, quod tollatur, vel ſuſpendatur. Qui contrafecerit ſoluat pęnæ nomine C. lib. Cort., & de ijs ſinguli Officiales, finito eorum officio ſyndicentur, & hoc Capitulum in Conſilio Communis, & Populi legatur publicè quolibet menſe per Cancellarium dicti Communis. Addito etiàm quòd ad dictam pœnam nullus proponat, dicat, conſulat, vel arrenghet, ſeù reformet, vel ſcribat, quod ipſi Officiales, vel aliquis eorum vadant prò aliqua ambaſſiata Communis, ex qua ſalarium à Commune conſequatur, vel quòd eis, ſeu alicui eorum detur contrà formam præſentis Statuti, nèc quòd detur ei licentia redeundi: Qui contrafecerit ſolvat dictæ Cameræ pœnæ nomine qualibet vice L. lib. Cort.

Quòd Rectores, & Officiales dictæ Civitatis Narniæ non recipiant enſenia, vel munera aliqua.

CAP. LXXXIII.

ITèm STATVIMVS, quòd Vicarius dictæ Civitatis, & ipſius Officiales, & Familiares, vèl aliquis alius Officialis Communis Narniæ nulla poſſint enſenia, vèl munerà cujuſcumque rei, conditionis, vel qualitatis exiſtant petere, vèl recipere per ſe, vel alium, ſeù alios toto tempore Officij eorumdem, vèl tempore ſyndicatus ab aliquo Cive, vel Comitatenſe ſæculari dictæ Civitatis, vèl Comitatus, ſivè Diſtrictus eius, vel eius Diçceſis in dicta Civitate, vel eius Burgis, vel etiam in Comitatu, niſi eſſent ad aliquod Officium exercendum per Comitatum per duo milliaria ultrà dictam Civitatem, & non infrà, ſed prò eo caſu poſſint comedere, & bibere cum quibuslibet in dicto Comitatu, ſemper tamen de eorum proprio, & ſalvo quòd ſeneſcalcus, vèl accaptator poſſit guſtare, & bibere de vino, quod emeret, vel emere vellet. Non poſſint etiàm arctare aliquos ad præſtandum lectos, vel pannos, vel aliquam maſſaritiam, niſi prò uſu Domini, & ſuorum Officialium,

& Familiarium, & pro ſtipendiarijs Sanctæ Matris Eccleſiæ, & alijs Officialibus, & Servitoribus dictæ Eccleſiæ. Non poſſint etiàm ludere ad aliquem ludum cùm aliquo Cive, vel Comitatenſe per Civitatem Narniæ niſi irent obviam alicui Officiali Forenſi prò facto Populi, & Communis Narniæ, vel ad videndum aliquam quæſtionem, & ſi Vicarius contrafecerit pretèr notam Periurij, quam incurrat, ſolvat vice qualibet X. lib. Cort.; Miles, ſeu Socius Vicarij V. lib. Cort.; quilibet autem Familiaris Tres lib. Cort.. Et idem intelligatur de quolibet alio Officiali Forenſi; Adijcimus quòd Domini ſex Electi dictæ Civitatis, qui per tempora erunt jurent in principio eorum officij dictum Capitulum inviolabiliter obſervare, & de non proponendo, nèc proponi permittendo, quòd aliquid detur dè bonis dicti Communis Domino Vicario, nec alicui alj Officiali dictæ Civitatis aliqua ratione, vel causà: Excepto de condemnationibus veteribus,& de malpagjs dativarum ad hoc ùt Officiales ſint promptiores ad dictam exequtionem faciendã: Et Cancellarius juret etiàm non ſcribere aliquid, quod fuerit contrà prædicta. Adijcimus etiàm, quòd ſi Vicarius, vel aliquis alius Officialis dictæ Civitatis cogeret aliquem ad accommodandum ſibi lectum, talis Vicarius ad petitionem talis coacti, vel alterius prò eo ab aliquo alio Officiali dictæ Civitatis pœnam prædictam dè facto ſibi auferre teneatur, debeat, atque poſſit, & hujuſmodi detentum facere teneatur relaxare sùb vinculo Juramenti, & pœnam auferre, ut dictum eſt.

Quòd Equi accavallatæ non mutuentur alicui Officiali.
CAP. LXXXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd Vicarius dictæ Civitatis, vel aliquis Officialis, vel Familiares ipſius de equis accavallatæ Communis prędicti non poſſint, nec debeant recipere ad æquitandum, nec etiàm aliũ Equum, Ronzenum, vel ſomarium poſſint eis facere mutuari, vel impreſtari ab aliquo Cive,vel forenſe niſi prò tantùm ſervitio Communis, ſed quando eis opus fuerit recipiant ad vetturam, & non aliter, & qui mutuaverit, vel accommodaverit Equum, vel Ronzenum incurrat pœnam XXV. lib. Cort., & prò ſomario C. ſol. Cort. Communi Narniæ applican.; & ad prædicta teneatur etiàm Guardianus, & quilibet alius Officialis forenſis, & quilibet poſſit hujuſmodi contrafacientes denuntiare, & accuſare, & teneatur in credentia, & habeat medietatem dictæ pœnæ, & alia medietas ſit dictæ Cameræ.

Quòd Vicarius, nec eius Officiales, vel Familia non poſſint recipere aliquod Officium, vel regimen in Civitate.
CAP. LXXXV.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, quòd Vicarius dictæ Civitatis, vel eius Officiales, vel Familiares non poſſint, vel debeant recipere, vel accepta-

ceptare aliquod Officium, vel Regimen quocumque nomine cenſeatur in dicta Civitate, vel Comitatu, ſeù Diſtrictu ipſius, vel etiàm Epiſcopatu, durante tempore eorum regiminis, vel Officij. Nec poſſit etiàm dictus Vicarius ad dictum ſuum Officium Vicariatus (niſi Domino Noſtro Legato pro Statu S.Matris Eccleſiæ contrarium videretur) refirmari, vel de novo eligi ad aliquod Officium ullo modo per tẽpus, vel per tempora ipſius Officij, vel Regiminis: & ſi aliter fieret non valeat, nec teneat ipſo Jure, & nullum jus acquiratur in prædictis hujuſmodi Electis: Et quodlibet Caſtrum, ſeù Villa Diſtrictus dictæ Civitatis, quæ, vel quod aliquem prædictorum eligeret in Rectorem, vel Officialem, puniatur nomine pœnæ in V. lib. Cort. Cameræ Sanctæ Matris Eccleſiæ applican., & talis electio evaneſcat, & ſit ipſo jure nullius valoris. Et ſi Vicarius, vel aliqujs alius Officialis dictæ Civitatis contrafecerit in prædictis tempore Syndicatus ipſorum debeant ſyndicari: & idem intelligatur de quolibet alio Officiali forenſi. Adijcimus niſi Domino Noſtro Legato prò Statu dictæ Eccleſiæ contrarium videretur, quòd nullus Officialis Civis, vel forenſis debeat, vel poſſit refirmari, & hoc jurent dicti Vicarius, & quilibet alius Officialis, & etiàm quilibet de Officio Dominorum ſex Electorum de non proponendo, nec proponi permittendo, & etiàm Cancellarius de non ſcribendo, & de non ſe rogando prò electione alicuius: & quilibet prædictorum, qui contrafecerit pœnam D. lib. Cort. incurrat, & de ijs ſtetur dicto, & probationj trium Teſtium.

Quòd nullum Caſtrum, ſeu Villa Diſtrictus Narniæ nominet, vel eligat aliquem Civem, vel Forenſem in Rectorem.

CAP. LXXXVI.

ITèm STATVIMVS, quòd nullum Caſtrum, vel Villa, vel Univerſitas Diſtrictus Civitatis Narniæ nominet, eligat, vel aſſumat aliquam Perſonam dictæ Civitatis, vèl eius Diſtrictus, vèl aliundè Eccleſiaſticam, vel ſæcularem ad Officium, ſivè Regimen Poteſtariæ, Capitaniatus, Protectoriæ, vèl Rectoriæ, ſeù Defenſoriæ, vèl ad aliquod aliud Officium quocumque nomine cenſeatur, niſi quatenùs procederet dè licentia, & voluntate Domini Noſtri Papę, & Domini Legati, ſeù alterius de hoc poteſtatem habentis, & ſi contrafactum fuerit ſolvere teneatur pœnæ nomine CC. lib. Cort., quam pœnam teneatur, & debeat Vicarius dictæ Civitatis ab Vniverſitate Caſtri, vel Villæ pro dicta Camera exigere ſummariè, & ſinè ſtrepitu, & figura Judicij; & electio ipſa non teneat ipſo Jure: Et nulla Perſona de dicta Civitate, vel eius Diſtrictu ipſam electionem, vel nominationem recipiat ullo modo per ſe, vel alium tacitè, vel expreſsè. Et dicta Officia, vel aliquod eorum non exerceat aliquo quæſito colore. Qui contrafecerit ſolvat vice qualibet in quolibet Capitulo ſupradicto C. lib. Cort. Quæ

pœna per Vicarium dictę Civitatis de facto auferatur, & idem Vicarius teneatur ſub vinculo juramenti indaginem facere de ijs quolibet menſe ſemel: & ſi fuerit negligens in hoc, perdat de ſuo ſalario CC. lib. Cort. Ita tamen, quòd hoc ſe non extendat, nèc intelligatur dè Officio Portariæ Capitoni, vèl Sergenteriæ Caſtrorum, & Roccarum Communis Narnię, quæ eligerentur per dictum Commune.

Dè electione Caſtallorum, & eorum Officio.
CAP. LXXXVII.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, quòd in principio Regiminis Domini Vicarij eligantur XV. Caſtalli, & Nuntij dicti Communis per Conſilium Populi, & Communis dictæ Civitatis, & qui per ipſum Conſilium, & eius auctoritate Electi, & nominati fuerint compellantur per Vicarium; & eius Officiales ad ſeruiendum in ipſo officio dicto Communi per totum annum à die electionis eorum. Salvo quòd qui voluerit ſe ab ipſo officio excuſare, non cogatur ſi juſtam cauſam excuſationis habuerit, nèc poſſit eligi niſi ſemel in anno. Qui Caſtalli jurent dictum Officium fidelitèr exercere, & obedire Vicario, & Officialibus, & eſſe contenti de ſalario eis conceſſo. Et quilibet eorum portet ſemper berrectum, ſiuè caputeum de panno rubeo cum ſigno clauium Sanctæ Matris Eccleſiæ per dictam Ciuitatem, & Comitatum ipſius: & quoties fuerit ſinè ipſo ſoluat prò banno dictæ Cammeræ X. ſol. Cort., quæ pœna auferatur de facto: & quando dicti Caſtalli ibunt ad eorum Officium exercendum, dictum caputeum portare debeant cùm ſignis prædictis sùb dicta pœna, & ſi iuerit ad pignorandum ſinè caputeo ſupradicto, liceat cuilibet, quem pignorauerit ſinè aliqua pœna reaccipere ſibi pignus ſuum, & recipiat quilibet eorum prò ſuo labore à ſpecialibus Perſonis hoc modo videlicèt prò qualibet citatione, & relatione IV. den. Cort., et prò inueſtimento, et Tenuta intùs Ciuitatem, vèl in Burgis XII. den. extrà verò Ciuitatem, et Burgos per Comitatū prò quolibet citato ſex denarios pro quolibet miliare; et pro Inueſtimento, et Pignoratione totidem, et prò prædicta citatione, et pignoratione extrà Ciuitatem. Si verò iuerit ad citandum; vèl pignorandum ultrà ſex Perſonas, habeat tres denarios prò quolibet miliare, et à qualibet Perſona uſque in X. à X. ſuprà duos denarios pro quolibet citato, et quolibet miliare, et pro quolibet pignorato. Ità tota familia computetur pro una Perſona; ſi ſecùs fecerint, et plus receperint, ſoluant vice qualibet X. ſol. Cort. Inſupèr teneantur, et debeant pignora, quę accipient prò eorum officio non portare ſecùm ultrà tres domos longè à domo, de qua accipient, niſi aliud eſſet eis per Officiales ſpecialitèr mandatum: Qui contrafecerit puniatur vice qualibet in XX. ſol. Cort. de facto: Teneantur inſupèr ipſi Caſtalli facere relationem die commiſ-
ſionis

ſionis, vel die ſequenti, et eorum dicto ſtetur, àc relationi dè actis prę-ſentationum, & pignorationum, & alijs ſibi commiſſis. Et Citatio non currat citato, niſi demùm relatione facta: & quilibet eorum teneatur facere citationem ad petitionem cujuſcumque petentis, & nemini renuntiare pœna X. ſol. Cort. prò qualibet vice, quæ pœna dè facto auferatur per quemcumque Officialem, cui quærela facta fuerit, & dè facto; Dicti verò Caſtalli in maleficijs nihil recipiant prò citatione aliquo modo ad pœnam prædictam, quas pœnas dè facto auferat quilibet Officialis: & ſtetur dicto illius qui dixerit ſibi factum eſſe contrà formam, ſeù formas ſupradictas: & ipſi Caſtalli nullam citationem faciant, vèl alium actum abſque licentia alicujus Officialis: & omnia pignora, quæ acceperint ſint ſalva, & ea penès eos non teneant, ſèd deponant apud uicinum Pignorati. Addito quòd cum ibunt ad pignorandum aliquem & invenerint domum clauſam nullo exiſtente in ea dè familia, non aperiant, nèc accipiant aliquam tabulam dè tecto alicujus sùb pœna X. ſol. Cort. prò quolibet, & qualibet vice, quam pœnam teneatur juramento quilibet Officiali dè facto auferre contrafacienti. Extrà Civitatem in Diſtrictu Narniæ cum ibunt mandato alicujus Officialis prò facto Cōmunis, habeant prò eorum viatico dè bonis dicti Communis II.ſol.Cort. prò qualibet die, & quilibet Caſtallus faciat ſibi ſcribi mandatum ei factum dè pignoratura, & prædicta omnia Vicarius dictæ Civitatis, & eius Officialis vinculo juramenti faciant obſervare ab eiſdem Caſtallis: & ſupèr ijs omnibus poſſint inquirere, & procedere dè facto ad petitionem cujuſcumque Petentis, & ſi in hoc fuerint negligentes, ſolvat quilibet ipſorum dè eorum ſalario XXV. lib. Cort. quæ dictæ Camerę applicentur. Adijcimus, quòd nullus auferat pignora ſinè licentia alicujus Officialis: Si quis fecerit contrà formam prædictam, qui ſe pignorari non permiſerit, ad pœnam XL. ſol. Cort. teneatur vice qualibet; & nullus Caſtallus accipiat prò pignore aliquos pannos, vel aliquam Çameram alicujus ad accipienda aliqua pignora intret, niſi prò exequutione dativarum, vel alicujus condemnati dè mandato Officialium dicti Communis ad pœnam X. ſol. Cort. prò quolibet, & qualibet vice dè facto auferendam; & quòd quilibet Caſtallus habeat prò ſuo ſalario dè bonis dicti Communis ſex lib. Cort. prò ſex menſibus tantùm. Adijcimus, quòd nullus poſſit eligi, & nominari prò Caſtallo, qui allibratus eſſet L. lib. Cort. Volumus inſupèr quòd quilibet Hæres Defuncti nuntiare debeat Vicario dictæ Civitatis talem Defunctum, & quando debet ſepelliri, ùt poſſit ad dictum luctum mittere unum dè Notarijs ſuis prò contrafacientibus contrà formam præſentis Statuti, & aliorum Statutorum ſuprà, vèl infrà poſitorum ad pœnam C. ſol. dè facto, & ſinè aliquo proceſſu exindè fiendo, auferendum per Vicarium antedictum.

Quòd

Quòd nullus Bubulcus poſſit eſſe Caſtallus, Sergens, vel Turriſianus alicuius Rocchæ.

CAP. LXXXVIII:

ITèm STATVIMVS, quòd nullus Bubulcus poſſit eligi, vel cogi eſſe Caſtallus, vèl Sergens, vèl Turriſianus, videlicèt dè ijs, qui habent boves tantùm, & ſi plures duobus bobus habebit, & fuerint plures in familia, quòd duo dè familia ſe valeant excuſare dè Sergentia, & Turreritia: & ſi eligerentur non valeat, nèc teneat ipſo Jure, dummodò dicti Bubulci ſervitia Eccleſiæ Romanæ, & maximè in Rocca dictæ Civitatis Narniæ proùt conſueti ſunt facere præſtent, & faciant, aliàs dicto Privilegio non valeant gaudere.

De Capitibus C. eligendis in ſingulis Parrochijs

CAP. LXXXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd in ſingulis Parrochijs dictæ Civitatjs per Dominos ſex Electos dictæ Civitatis fiant, & eligantur Capitibus C. ſeù Superſtantes, qui debeant aſſignare prò cuſtodia dictæ Civitatis, & alijs opportunis omnes maſculos à quartodecimo anno, uſquè in LXX. Et ſi quis commiſerit fraudem non aſſignando puniatur vice qualibet in X. lib. Cort. quorum officium duret ſex menſibus tantùm, & jurent in principio eorum Officij, ipſum facere benè, & legalitèr. Et Vicarius, & Guardianus dictæ Civitatis teneantur vinculo juramenti ad pœnam L. lib. Cort. de eorum ſalario prò quolibet dictæ Cameræ applican. fieri facere unum librum, in quo ſcribantur omnia nomina Maſculorum dictæ Civitatis, & Burgorum eius prò dicta cuſtodia, & alijs opportunis.

Quòd Mediani non poſſint unus alium eligere ullo modo.

CAP. XC.

ITèm STATUIMUS, quòd nullus Medianus, vèl Elector cùm fuerit cum alio ad faciendam aliquam electionem poſſit vnus alium eligere, nèc Pater eligat Filium, nèc Filius eligat Patrem, & ſi contrafecerit ipſa electio non teneat ipſo jure, & talis Elector, vèl tales Electores ſolvant prò pœna C. ſol. Cort. dictæ Cameræ applican.: quæ pœna immediatè dè facto auferatur. Excepto, quòd in Conſiliarijs poſſint unus alium eligere ſinè pœna. Volumus quòd Vicarius primo menſe ſui Regiminis faciat eligi Cuſtodes campanarum, & Palatiorum dictæ Civitatis.

De uno Magiſtro lignaminis eligendo prò reparatione Turrium, & cuſtodia campanarum.

CAP. XCI.

ITèm STATVIMVS, quòd Vicarius dictæ Civitatis primo menſe ſui

ſui Regiminis per Domjnos ſex Electos dictæ Ciuitatis faciat eligi unum Magiſtrum lignaminis, qui qualibet hebdomada teneatur, & debeat cuſtodire Turres Communis, & Populi Narniæ, & videre ſi aliquis defectus eſt in campanis; & ſi defectus inveniretur, illud emendet expenſis dicti Communis; & eamdem curam habeat de Palatijs, & Tectis Palatiorum Communis prædicti, & Dominorum ſex, & Guardiani. Itaquòd Campanæ, Palatia, & Tecta nullum patiantur defectum, vel læſionē; & talis Electus habeat prò ſuo ſalario pro ſex menſibus XL. ſol. Cort. Proviſo quòd quicumque habuerit, vèl habebit illud Officium, rehabere non poſſit ex tunc ad duos annos proximè tunc futuros.

De Iudicibus, & Notarijs extrahendis de ſacculis prò officio cauſarum civilium.

CAP. XCII.

ITèm STATVIMVS, quòd in Conſilio Communis, & Populi dictæ Civitatis extrahatur dè ſaccula, in qua ſunt, & erunt nomina Judicum Civitatis Narniæ, unus Judex dè ipſa Civitate, qui ſit de Collegio Judicum dictæ Civitatis, qui ſit in Officio Communis ſupèr cauſis civilibus minoris ſummæ dè XXX- lib., & ab indè infrà; cuius officium duret duobus menſibus tantùm; quas cauſas debeat terminare infrà ſpacium XXX. dierum utilium, qui computentur à tempore litis contextatæ, ac etiàm poſſit cognoſcere dè extromiſſis tenutarū ſummariè diebus feriatis, & fine debito terminare ſinè ſalario, & libelli oblatione: Poſſit etiàm, & debeat cognoſcere dè quæſtionibus extraordinarijs ad eorum officium ſpectantibus, de quibus Statutum non loquitur: & habeat pro ſuo ſalario de bonis dicti Communis X. lib. Cort., quas Vicarius dictæ Civitatis eis dari faciat, & cuilibet ipſorum: & dictus Judex poſſit imponere pœnam V. ſol. Cort. prò quolibet die, quam pœnam Vicarius dictæ Civitatis auferre teneatur, & Communi Narniæ applicare. Et ſi Judex, coràm quo cauſa fuerit infrà XXX. dies utiles malitioſè non finierit, vel non ſententiaverit inter Partes, puniatur in dictum ſalarium, & Communi Narniæ applicetur, ità videlicet ſi totum tempus XXX. dierum, vel major pars ſupereſſet Judici à die litis contextatæ, & locum habeat ſi per partes, vel aliquam earum non ſtaretur ſollicitè: Hoc addito quòd dictus Judex non poſſit aſſumere conſultorem ſinè voluntate partium. Si contrafecerit ſolvat pro bando Communi Narniæ vice qualibet XX. ſol. Cort., & ſucceſſivè prò alijs duobus menſibus in ipſo Officio ad ipſum Officium alius Judex ex eadem ſaccula extrahatur. Et uſquequò omnes de dicta ſaccula ſint extracti. Proviſo, & addito huic Capitulo quòd dictus Judex non poſſit, nec debeat cognoſcere, vel ſententiare de aliqua cauſa alicui parti, cujus eſt, vel fuit Advocatus, & eius Conſultor. Et ſi id faceret talis eius proceſſus, & ſententia non teneat ipſo Jure. Et inſuper hoc addito huic Capitulo. quòd Officium ipſorum Judicum ſit mixtum, & quòd cauſa coràm uno ipſorum incepta poſſit proſequi, & finiri coràm alio Ju-

dice ſucceſſore ipſius, & quòd dictus Judex dictum ſalarium ei conceſſum habere non poſſit, niſi primò juret coràm Camerario Communis ſe ſtetiſſe ſingulis diebus juridicis, vel tempore Judicaturæ ipſius ad bancum prædictum ad jura reddendum, & quod pro diebus juridicis, quibus apparebit eum non ſtetiſſe ad bancum prædictum per juramentum prædictum, per ipſum Camerarium ſalarium ipſius diei, quo non ſtetit prò rata debeat retinere, niſi fuerit prò factis Communis impeditus. Decernimus etiàm quòd nullus Judex tempore, quo eſſet, & erit ad d. Officium poſſit, nec debeat agitare dè aliqua ſua opinione ad dictum bancum: Et idem dicimus dè Notarijs; qui Notarij eorũ auctoritate, & ad petitionem ipſorum aliquam citationem non faciant durante tempore ſupradicto. Iſtud Statutum non fuit approbatum in quantum loquitur dè Judice Civitatis, qui reddat jus in dictis cauſis: ſed reddatur jus per Dominum Vicarium, vel unum èx ſuis Officialibus, quem ad hoc deputaverit, ſummariè, & dè plano ut in præſenti Statuto continetur.

Quòd ſacculæ, in quibus immiſſa erunt nomina Iudicum, & Notariorum Civitatis Narniæ ſigillentur.

CAP. XCIII.

ITèm STATVIMVS, quòd ſacculæ, in quibus erunt immiſſa, & recondita nomina Judicum, & Notariorum dictę Civitatis ſigillentur ſigillo Domini Vicarij, & ſigillatæ deponantur penès Sacriſtam Fratrum Minorum, & tempore, quo neceſſe fuerit nomina dictorum Judicum, & Notariorum extrahi debeant dè ipſis ſacculis aſportãdis in Conſilium Populi, & Communis per duos Fratres Minores; oſtenſo, & viſo primo ſigillo dictarum ſaccularum, & poſteà per ipſos Fratres opportuna nomina Judicum, & Notariorum dè ipſis ſacculis extrahantur in Conſilio prædicto, & ipſis nominibus extractis, dictæ ſacculæ in continenti recludantur, & ſigillo d. D. Vicarij ſigillentur, & reportentur per dictos Fratres in Sacriſtiam prædictam, & ibi recondantur, talitèr, quòd alicujus fraudis ſuſpicio non aſſiſtat, & ſi alitèr fieret Domini ſex Electi pœnam perjurij incurrant ipſo facto. Iſtud Statutum non fuit approbatum. Sed ſervetur modus datus per reformatores dictæ Civitatis.

Quòd Partita in Conſilijs fiant ad legumina alba, & nigra.

CAP. XCIV.

ITèm STATVIMVS, quòd omnes reformationes Conſiliorum fiant ad legumina alba, & nigra, & ſi alitèr fierent non teneant ipſo Jure. Et ſi Vicarius alitèr faceret, vèl fieri faceret, vèl permiſerit incurrat pœnam CC. lib. Cort. dictæ Cameræ applican., à qua pœna abſolvi non poſſit Conſilio, vèl arrengha: Adijcimus, quòd Conſiliarij teneantur, & debeant reddere ſecretè legumina banditori: quì contrafecerit, ſolvat prò banno dictæ Cameræ vice qualjbet XX. ſol. Cort., & ſi Vi-

ſi Vicarius fuerit negligens in prædictis perdat dè ſuo ſalario XXV. lib. Cort. vice qualibet. Adijcimus quòd in omni Conſilio Populi, vèl Communis debeat ſaltìm intereſſe numerus Conſilij datus per Reformatores, vèl major pars ipſius, & partita debeant obtineri per duas partes dicti numeri præſentis, & quod obtentum fuerit, plenam obtineat roboris firmitatem. Vbi dè expenſis faciendis in eorum Conſilio agitaretur, ſervetur forma prædicta, aliàs autem ſufficiat, quod per majorem partem obtineretur in dicto Conſilio.

Quòd in Camera Communis habeantur ſemper M.D. Panecti de ſepo, & etiàm quadrelli.

CAP. XCV.

ITêm STATVIMVS, quòd Camerarius dictæ Civitatis teneatur, & debeat ità facere, quòd ſemper in Camera dicti Communis habeat uſque in quantitatem M.D. Panectos dè ſepo, & XII. lanternas dè ferro pro luminibus nocturnis, & duos cereos dè cera; & ſex mille quadrellos, ùt quando opus fuerit, ſubitò habeantur, & dentur, & diſtribuantur proùt Domino Vicario videbitur; & de hoc fieri faciat ſcripturam. Adijcimus quòd Domini ſex Electi ſingulis menſibus inquirant, & diſcutiant, ſeù inquiri, & diſcuti faciant in Camera Communis, ſi prædicta habeantur: & ſi reperietur prædicta Camerarium non habere, ſolvat dictus Camerarius vice qualibet XX. ſol. Cort., & ſi Domini ſex Electi in prædictis fuerint negligentes ſolvant nomine pœnæ pro quolibet eorum XX. ſol. Cort., & dictæ Cameræ applicentur.

Quòd Dominus Camerarius continuè debeat morari, & iacere in Camera dictæ Civitatis.

CAP. XCVI.

ITêm STATVIMVS, quòd Camerarius dictæ Civitatis teneatur, & debeat vinculo Juramenti continuè morari, & jacère in Camera dicti Communis, quæ pro eo deputata eſt, & deputabitur prò eo, & ibi habeat omnes maſſaritias dicti Communis, & quas dictum Commune habere contigerit; & ſi hoc facere neglexerit, vèl omiſerit, nullum ſalarium habeat à Commune; & nihilominùs incurrat pœnam d. Communi X. lib. Cort. Adijcimus quòd ſingulis hebdomadis teneatur dictus Camerarius revidere maſſaritias, & res Cameræ, & expendere in ſoppeditam, & capſam, ùſque in quantitatem XX. lib. Cort. prò reponendo acta dicti Communis, dummodò faciat cum ſcientia Dominorum ſex Electorum dictæ Civitatjs.

Quòd fiat Inventarium de omnibus rebus mobilibus Communis, quæ ſunt, & erunt in Palatijs Populi Narniæ.
CAP. XCVII.

ITèm STATVIMVS, quòd Camerarius dicti Communis faciat Inventarium de omnibus rebus mobilibus, & maſſaritijs Communis, quæ ſunt, & erunt in poſterum in Palatijs Populi, & Communis dictæ Civitatis, & domibus quorumlibet Officialium dicti Communis, & Populi, & dè ijs, quæ ad dictam Cameram pervenerint, & quæ ſunt in Camera dicti Communis: & ipſas res ſingulis menſibus inquirere debeat, & videre ſi omnes inveniet. Et ſi aliquam ex illis non inveniet, ſeù invenerit, in continenti denunciet illud Dominis ſex Electis, qui erunt per tempora in ipſa Civitate, & ipſas faciat reinveniri. Et ipſa omnia in fine ſui officij reaſſignet per ſcripturam publicam ſucceſſori ſuo. Et faciat quòd illas Notarius Domini Vicarij videat ſingularitèr, & hoc Inventarium conſervetur per eum, qui deputabitur per Dominos Sex Electos dictæ Civitatis: & ſimile ſit apùd Cameras: & ſi Camerarius hoc facere neglexerit ſolvat prò pœna dictæ Cameræ vice qualibet X. lib. Cort. Adijcimus quòd hoc Capitulum vendicet ſibi locum tàm in perſonam Camerarij, quàm etiàm Notarij eius: & ſi ipſi Camerarius, & Notarius per ſyndicatum, quæ non reperirentur neglexerint aſſignare Syndico, qui fuerit ad ſyndicandum, quòd res ipſas eòrum proprio Communi prædicto reſtituere teneantur.

Quòd Vicarius faciat cuſtodiri Roccas, & Caſtra Populi, & Communis Narniæ, quæ neceſſaria ſunt, & ſolita cuſtodiri.
CAP. XCVIII.

ITèm STATVIMVS, quòd Vicarius dictæ Civitatis faciat cuſtodiri Roccas, & Caſtra Populi, & Communis Narniæ, quæ neceſſariò cuſtodiuntur, & ſunt ſolita cuſtodiri, ſecundùm quod de ipſorum cuſtodia modo, & forma continetur in hoc Statuto, & Capitulo ſuprà poſito; & hoc faciat ſub ea pœna, quæ in Statutis dicti Communis, & Populi continetur.

Quòd Poteſtates, Caſtellani, Sergentes, & Turrerij Caſtrorum, & Roccarum non permittant forenſes intrare in eis.
CAP. XCIX.

ITèm STATVIMVS, quòd Poteſtates, Caſtellani, Sergentes, & Turrerij, qui erunt per tempora ad cuſtodiam Roccarum, & Caſtrorum

rum Populi, & Communis Narniæ non permittant in eis intrare; vel morari aliquem forenſem ſinè licentia Domini Vicarij. Si contrafecerint, & in hoc fuerint negligentes: Caſtellanus, Poteſtas, & quilibet ipſorum in L. lib. Cort. puniatur dè facto: In Caſtris verò Colliſcipionis, & Perticariæ nullus poſſit intrare ſinè licentia Domini Vicarij dictæ Civitatis. In Rocca Carlei nullus poſſit intrare ſinè licentia prædicta: & idem dicimus de Caſtris Collis Majoli, & Lugnolæ nullus poſſit immitti ſinè licentia Domini Vicarii. Adijcimus quòd in dictis Rocchis, & qualibet earum, quæ cuſtodiuntur per dictum Populum, & Commune, nulla Perſona intrare audeat ſinè licentia prædicta ad pœnam prædictam, & plus arbitrio Domini Vicarij.

Quòd Vicarius mittat omni menſe unum ex Notarijs ſuis ad requirendum Cuſtodes Roccarum.

CAP. C.

ITèm STATUIMUS, quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis omni menſe mittat unum ex ſocijs, vel ex Notarijs ad Caſtra Populi, & Communis prædicti, & ad alia, quæ cuſtodiuntur, ad requirendum Caſtellanos, & Poteſtates, àc Cuſtodes ſi ibi morantur, & moram fecerint continuè, & ſi habent arma decentia, & quos invenerit delinquentes in ijs, vèl eorum aliquo puniat eos in pœna in Statutis contenta: & etiàm de facto pœnam auferre poſſit. Adijcimus quod fiat unum inventarium de omnibus rebus, quæ ſunt, & erunt in qualibet Rocca, quod ſemper ſit apud Vicarium, & aliud ſimilitèr apud Cameram Communis, & omni menſe, quando vadunt Caſtellani, & Sergentes ad dictam cuſtodiam, Notarius Cameræ vadat cum eis ad aſſignandum eis, & ad videndum ſi ibi ſunt res proùt in inventario continetur. Caſtellani, & Sergentes, apud quos fuerint ipſæ res, dicto Communi eas reſtituere teneantur, et nihilominùs puniantur in pœna quadrupli, quæ pœna dè facto poſſit auferri, ſalvo ſi aſſignaverint Ablatorem, Ablator puniatur, & non ipſi ſi probabitur per unum Teſtem, & dictus Notarius teneatur ipſas res reaſſignare ſequenti Caſtellano: & nullus poſſit eſſe Caſtellanus in aliqua Rocca, niſi ſemel in anno: & Sergens, qui fuerit in una Rocca, non poſſit eſſe in eàdem menſe ſequenti, & nullus Sergens cogatur invitus niſi ſemel in anno. Et annus ſumat initium die, qua ivit ad ipſam cuſtodiam, et prædicta locum habeant in præteritis, præſentibus, et futuris. Adijcimus quòd dictum Inventarium fiat per Notarium Cameræ ad pœnam X. lib. Cort., quod inventarium ſemper ſit in Camera Communis; et ſi ipſi Notarij, vèl aliquis eorum accedere non poſſent, locò ipſorum mittatur Subſtiturus, et illum mittere debeant ad dictam pœnam eorum expenſis, vetturà Equi, ſeù Ronzeni dumtaxat excepta.

Quòd

Quòd in ſingulis Rocchis Communis fiat in circuitu eius via ampla unius pedalis ubi non eſſet.

CAP. CI.

ITèm STATVIMVS, quòd in ſingulis Rocchis, quæ cuſtodiuntur, et cuſtodiri conſueverunt fiat, ubi non eſt, via ampla unius pedalis ad minus circà murum, per quam iri poſſit liberè, et rediri, et nulla domus appropinquet, vel appropinquata ſtet muro alicujus Rocchæ, ſed diſtet à muris cuiuſcumque Rocchæ per unum pedalem, et nullum impedimentum fiat in ipſis vijs, quominùs liberè poſſit iri, et rediri. Et prædicta Dominus Vicarius faciat fieri, et obſervari, sùb debito præſtiti juramenti.

De Modo eligendi Priores Mercatorum, qui debeant adiuſtare paſſus, & alia.

CAP. CII.

ITèm STATVIMVS, quòd Vicarius dictæ Civitatis infrà XV. dies ſui Regiminis teneatur, et debeat eligi facere Priores Mercatorum, qui habeant adjuſtare, et ſigillare ſigillo Eccleſiæ paſſittos pannorum lanæ ad paſſum Sancti Salvati, et libras ad libram lucchæ, et bilanciæ, et paſſi qui adjuſtabuntur ſint de ligno, et cum illis menſuretur, et illi tantùm ſint in uſu menſurandi, et libræ adjuſtatę ſint in uſu ſimilitèr, et non alitèr causà emendi, et vendendi: et quicumque cum alijs menſuraverit, vel ponderaverit, puniatur vice qualibet in XXV. lib. Cort., et qui bannum ſolvere non poterit, puniatur in Perſona arbitrio Domini Vicarij, et Vicarius faciat requiri paſſus, et bilancias, et libras omni menſe: et idem dicimus de bilancijs, libris, et ponderibus Macellariorum; et ſuper ijs credatur relationi aliquorum dè familia Domini Vicarij, quandò prò ijs per Civitatem irent, et poſſit dictus Vicarius à contrafacientibus pœnam dè facto auferre, et dictæ Cameræ applicare, et hæc aſſettatio fiat infrà XV. dies poſt aperturam hujus Statuti. Adijcimus quod nullus Mercator poſſit habere niſi unum pondus de octono prò florenis ad pondus Populi, et Communis Narniæ, et cum ipſis ponderibus ponderetur, et non cum alijs ſigillo Eccleſiæ ſigillatis. Et hoc jurent omnes Mercatores, Macellarij, et paſſus habentes, et nihilominùs in quolibet Terzerio eligatur unus Mercator per Dominos Sex Electos dictæ Civitatis, qui habeant peſam Juſtitiæ, et illos florenos, quos bonos eſſe dixerint, nullus debeat recuſare ad pœnam quinque ſol. Cort. prò quolibet floreno: cujus officium duret per ſex menſes.

Quòd omnes menſuræ, cum quibus menſuratur, & alia debeant eſſe altitudinis unius pedis.

CAP. CIII.

ITEM STATVIMVS, quòd omnes menſuræ, cum quibus menſuratur granum, vel aliud bladum, et legumen, vel calx, vel oliva, vel aliquid aliud debeat eſſe eiuſdem æqualitatis, et altitudinis tantùm unius pedis ad pedem pedalis, et hoc intelligatur dè meſalibus, et meſalibus apponatur raſeria, et omnes debeant eſſe ſigillatę ſigillo Eccleſiæ, et ferratæ. Salvo, quòd menſuræ calcis non ſint ferratæ, et debeant eſſe, et dari culmæ ad voluntatem Emptoris, ſed ſigillatæ ſigillo prædicto. Et nullus debeat cum aliquibus alijs menſurare, et etiàm cum ſigillatis per Perſonam eligendam per Dominos Sex Electos dictæ Civitatis; et qui menſuraverit cùm alia, vel alijs, ſolvat prò banno vice qualibet dictæ Cameræ C. ſol. Cort., quæ pœna dè facto auferatur. Et Dominus Vicarius hoc fieri faciat primo menſe ſui Regiminis, & dè hoc ſtetur juramento denuntiantis: & hoc Capitulum bandiatur. Adijcimus huic Capitulo, quod ille, vel illi, qui habebunt menſuras in plateis ad menſurandum bladum quolibet die Sabbathi habeant, & teneant ibi quatuor meſales, ſivè menſuras meſalis, unum quartum, & medium quartum: sùb pœna XL. ſol. Cort. prò qualibet die, quæ pœna dè facto auferatur: Et Dominus Vicarius teneatur vinculo juramenti omni die Sabbathi mittere milites ſuos, & Notarium ad videndum ſi talis habet quatuor meſales, quartum, & medium quartum, vt dictum eſt, & ſtetur relationi unius dè familia, & hoc bandiatur. Volumus etiàm, quòd quilibet vendens bladum, vel legumina debeat deducere raſeriam, & quilibet habens meſales, debeat habere cum eis raſeriam, & non mittere meſalia ſinè raſeria: & qui acceperit, vel dederit menſuram, non deducta raſeria, ſolvat X. ſol. Cort. prò qualibet vice dè facto auferen.: & hoc etiàm bandiatur. Et ad hoc etiàm teneatur ille, qui accommodaverit menſuras: & prò menſuratura cujuslibet raſerij bladi, & leguminis, vel cujuſcumque rei, quæ menſuraretur habeat unam jomellam rei, quæ menſuratur.

rasiera – mesale
qui la rasiera non è misura, ma arnese per radere la misura del mesale, del quarto, mezzo quarto
jomella o giomella, ch' è tanto quanto entra in due mani congiunte assieme dalla parte della palma
G. Eroli

Quòd requirantur Civitates, & loca circumſtantia, quòd eorum Cives non contrahant cum Civibus Civitatis Narniæ, nèc cum Comitatenſibus.

CAP. CIV.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius infrà XV. dies poſt aperturam hujus Statuti per litteras dicti Communis requirat, & requiri faciat Civitates, & loca circumſtantia Civitati Narniæ, quòd Cives, & Caſtellani eorum non contrahant cum Civibus, & Comitatenſibus Civitatis Narniæ, nè aliqua materia ſcandali valeat exoriri

riri, vèl repreſaliæ ſequi. Et qui contrafecerint ità ſibi provideant, quòd ab illo tantùm, cui datum fuerit requirant, & non à Communi Narniæ, cum ipſum Commune nolit dè ijs in aliquo teneri, nèc eſſe alicui obligatum: Et ea occaſione nolit, quòd ipſum Commune, vel aliqua ſpecialis Perſona ipſius in aliquo obligetur, vèl moleſtetur, & ipſæ litteræ regiſtrentur per Cancellarium dicti Communis, & per nuntios, qui ipſas litteras portaverint faciant referri per publicam ſcripturam bandimenti, & aſſignationis factæ ſuper ijs., & eadem forma ſervetur dè graſcia, quòd fiant litteræ per contratam, quòd nulla Perſona extrahat graſciam dè ipſa Civitate, & Diſtrictu ipſius.

Quòd non permittatur fieri Ædificium prope Confines Civitatis Narniæ.

CAP. CV.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis teneatur iuramento, & non permittat, vel patiatur fieri Ædificium in Confinibus Diſtrictus dictæ Civitatis, vèl propè Confines Epiſcopatus ipſius ab aliquo, qui non ſit de Narnia, vel eius Diſtrictu.

Quòd Caſtrum Collis Maioli perficiatur.

CAP. CVI.

ITèm STATVIMVS, quòd ab apertura hujus Statuti in anteà Dominus Vicarius dictæ Civitatis procuret toto poſſe quod Caſtrum Collis Majoli perficiatur, & in ipſius Opere procedatur in muris, & Turribus opportunis in circuitu ipſius, & lapides, & calcem portari faciat ibidèm: & ſi fuerit negligens perdat dè ſuo ſalario C. lib. Cort., quæ dictæ Cameræ applicentur, & faciat, & procuret, quod Caſtrum ipſum perficiatur, & continuè habitetur per Perſonas deputatas ad ipſum habitandum ſub dicta pœna.

Quòd quotieſcumque tractaretur in aliquo Conſilio de negocio alicuius ſpecialis Perſonæ, ille talis in dicto Conſilio non debeat intereſſe.

CAP. CVII.

ITèm STATUIMUS, quòd quotieſcumque tractaretur in aliquo Conſilio publico, vel privato dè facto alicuius ſpecialis, vel ſpecialium Perſonarum dictæ Civitatis, Domini Sex Electi, & Vicarius dictæ Civitatis ſub debito præſtiti iuramenti faciant recedere de Conſilio ipſo illum, vel illos, quorum intererit, vèl intereſſe poſſit, & eos, quos tangeret, vel tangere poſſet id, dè quo tractaretur in ipſo Conſilio, vel Conſilijs. Et ipſæ tales Perſonæ nullo modo ſint præſentes; & hoc publicè bandiri faciat in ipſis Conſilijs.

De Palijs offerendis per Commune infraſcriptis Eccleſijs.
CAP. CVIII.

ITèm STATVIMVS, quòd Vicarius dictæ Civitatis ad honorem, & reverentiam Omnipotentis Dei, & Glorioſiſſimæ Mariæ ſemper Virginis Matris eius, & Beatorum JVVENALIS Martyris, & CASSIJ Epiſcoporum, & aliorum Sanctorum, & Sanctarum Dei offerat, & offerri faciat infraſcriptis Eccleſijs videlicèt Eccleſiæ Beati Juvenalis in die Feſtivitatis ipſius dè menſe Maij unum pallium ſericum, & unum aliud Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Majoris loci Fratrum Prædicatorum in die Feſtivitatis ipſius de menſe Auguſti, & unum aliud Eccleſiæ S. Franciſci loci Fratrum Minorum in die Feſtivitatis ipſius; & unum aliud Eccleſiæ Sancti Auguſtini loci Fratrum Heremitarum in die Feſtivitatis ipſius; quæ Pallia ſint valoris infraſcriptæ quantitatis, videlicèt. Pallium prò Eccleſia Beati Juvenalis quatuor florenorum dè auro, & alia reſidua tria valoris XII. lib. Cort. pro quolibet, & hoc fiat expenſis dicti Communis dè pecunia Cameræ Narnien., & Camerarius dictæ Cameræ procuret antè tempus, quòd ipſa Pallia habeantur.

De Eleemoſyna danda per Commune prò veſtimentis Religioſorum.
CAP. CIX.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis teneatur juramento dari facere dè pecunia Cameræ Narnien. per Camerarium ipſius Civitatis prò adiutorio veſtimentorum infraſcriptis Religioſis quantitates infraſcriptas ad eorum, & cujuslibet eorum petitionem, videlicèt. Loco Conventus Fratrum Minorum Quinquaginta lib. Cort.. Item loco Conventus Fratrum Sancti Auguſtini L. lib. Cort., & loco Conventus Fratrum Prædicatorum L. lib. Cort.. Item cuilibet Donnæ, vel Moniali Monaſterij Majoris prò eius veſtimento XL. ſol. Cort.; Item cuilibet Moniali Monaſterij Sancti Lucæ XL. ſol. Cort.. Item prò qualibet Donna, ſeù Moniali Monaſterij Sanctæ Trinitatis XL. ſol. Cort.. Item cuilibet Moniali Monaſterij Sanctæ Crucis, & Sancti Dominici XL. ſol. Cort.. Item cuilibet Moniali Sanctæ Agnetis XL. ſol. Cort. dumtaxàt (exceptis Gettaticcijs recluſis in ipſo Monaſterio.) Item cuilibet Moniali Monaſterij Sancti Bernardi, & Sanctæ Margharitæ XL. ſol. Cort.. Item dicto Monaſterio Sanctæ Crucis Camerarius dicti Communis offerre, & dare teneatur expenſis dictæ Cameræ Narnien. in die Feſto ipſius dè menſe Septembris unum cereum dè cera ponderis V. lib. Proviſo quòd ſi reperiretur aliquod dictorum Monaſteriorum habere plures XXV. Domnabus, ſeù Monialibus, quod dicta Eleemoſyna ultrà quantitatem L. lib. non excedat. Itaquod hæc dentur ex nunc in antea omni anno dè menſe Novembris, & in hoc computentur omnes aliæ Eleemoſyne eis conceſſæ per Statutum Populi, vèl Communis Narniæ. Non obſtante aliquo alio Statuto ſu-

prà, vel infrà poſito. Proviſo quòd dicti Religioſi rogentur per DD. Sex Electos dictæ Civitatis quod quilibet Conventus hebdomadà ſuà, prout tangit qualibet hebdomadà ſucceſſivè, debeant celebrare, & facere celebrari Miſſas in Palatio Domini Vicarij ad petitionem, & requiſitionem ipſius. Et quolibet anno in Feſto Sanctæ Mariæ Magdalenæ Camerarius dicti Communis expenſis Cameræ prædictæ offerre debeat dicto Monaſterio unum cereum ponderis V. librarum ceræ videlicet, quòd cereum detur in loco, vbi erit dictum Monaſterium.

De honore fiendo Eccleſiæ Virginis Mariæ in Feſto ipſius de menſe Auguſti.

CAP. CX.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS ad ſpecialem reverentiam Virginis Glorioſæ MATRIS CHRISTI, quod Dominus Vicarius dictę Civitatis teneatur, & debeat juramento in Vigilia Feſtivitatis ipſius Virginis de menſe Auguſti ire apud Eccleſiam ipſius Virginis loci Fratrum Prædicatorum, & ſecum ducere Conſiliarios Conſilij Populi, & Communis, qui Conſiliarij una cum ipſo Domino Vicario ire debeant ad ipſam Eccleſiam quilibet cum uno cereo, vel candela in manu accenſa, & omnes, & ſinguli Artifices, ſeù dè Artibus dictæ Civitatis videlicèt, quælibet Ars per ſe faciat, & deferat unum cereum, vel plures, ſi hominibus dictarum artium videbitur, qui cerei portentur accenſi, & alij ſinguli homines vadant cum candelis accenſis cum alijs hominibus vniverſalitèr ad dictam Eccleſiam, & ipſi Eccleſiæ offerant ea illo ſero in dicta Eccleſia, & de ipſis Artibus intelligantur eſſe Judices, & Medici, ac Notarij, & qui contrafecerint ire nolentes, ſolvant prò banno dictę Camerę C. ſol. Cort. Et hæc omnia publicè banniantur per ipſam Civitatem, nè quis valeat ignorantiam allegare. Adijcimus, quòd mane ſequenti die Feſtivitatis, ipſe Dominus Vicarius faciat deferri ad ipſam Eccleſiam Pallium, de quo ſuprà fit mentio in hoc Statuto, & ſi in hoc fuerit negligens perdat dè ſuo ſalario XXV.lib. Cort. Adijcimus quod ſi aliquis Religioſus eſſet ibi ſuſpectus; ad petitionem officij tales ſuſpecti debeant amoveri, quod ſi non fecerint perdant dictum Pallium, & totum id, quod deberent accipere à Commune pro Eleemoſyna vigore præſentis Statuti.

Quòd Dominus Vicarius teneatur reinvenire Iura Communis dictæ Civitatis, quæ habet in Monte Tayzani.

CAP. CXI.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis infrà primos menſes ſui Regiminis ſollicità curà reinveniat, & reinveniri faciat

faciat Jura, quæ dictum Commune habet in Monte Tayzani per aliquos probos Viros, qui habeant notitiam dè prædictis eligendi per Conſilium Populi, & Communis dictæ Civitatis, & ſecundùm formam, quæ per ipſum Conſilium dabitur; & ipſis Juribus reinventis, & declaratis ea faciat terminare, & de ipſis apprehendi tenutam per Syndicum dicti Communis, ut Commune reponatur in poſſeſſione ſua ipſorum Montium. Non obſtante aliqua alienatione, vel locatione facta, vel conceſſa per aliquos ſpeciales, vel alio quocumque modo, quæ dè prędictis eſſet, vel apparere poſſet. Et idem dicimus fieri obſervari dè alijs bonis, & poſſeſſionibus bonorum, & jurium dicti Communis vbicumque ſint.

Quòd Vicarius in principio ſui Regiminis jurare faciat Agrimenſores Terrarum.

CAP. CXII.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius in principio ſui Regiminis jurare faciat Agrimenſores omnes dè dicta Civitate, quòd fidelitèr faciant eorum Officium omnibus, à quibus requiſiti fuerint menſurare, & ſalarium recipiant moderatum, & hoc faciant ad pœnam XXV. lib. Cort. pro quolibet eorum, & qualibet vice. Et ſi pœnam ſolvere non poſſent, puniantur in Perſonam arbitrio Domini Vicarij, & menſuram faciant ad pedale conſuetum in dicta Civitate, & Dominus Vicarius eorum pedale faciat adjuſtari. Proviſo quòd diebus Dominicis menſurare non debeant pœna C. ſol. Cort. prò qualibet vice. Et inſuper faciat eos, & quemlibet ipſorum jurare quod de omnibus menſuris Partium faciant memoriam in ſuo libro ad dictam pœnam, & ipſum librum conſervent penès eos. Volumus etiàm quod prò ſalario eorum nullus poſſit petere ultrà X. ſol. Cort. pro die à qualibet parte, & dictus Vicarius faciat per ipſos menſuratores eligi unum, vel plures ex eis, qui debeant diffinire omnes quæſtiones fenaytarum, & Terminorũ, & eorum diffinitioni ſtetur; & habeant pro ſuo ſalario pro quolibet termino, quem immiſerint duos ſol. Cort. dummodò ſuum ſalarium totius diei XX. ſol. Cort. non excedat ullo modo, & prò parte diei ſibi ſolvatur pro rata, & hoc Vicarius facere teneatur ad pœnam in dicto Capitulo contentam.

Quòd detur licentia veniendi Narniam ad vendendum carbonem, & ſal.

CAP. CXIII.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius teneatur dare ſecuritatem venire volentibus ad Civitatem Narniæ cum ſale, carbone, & alijs quibuſcumque rebus ad graſciam pertinentibus in veniendo, ſtando, & redeundo ab ea. Ita quòd venientes, veniant, ſtent, & redeant

ſalvi, & ſecuri in Perſonis, & rebus eorum exceptis Exbanditis dicti Communis, & alijs hominibus malæ famæ.

Quòd venientes ad ſtudendum Narniæ in ſcientia litterali gaudeant privilegio ſecuritatis.

CAP. CXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd Scholares, qui venirent ad ſtudendum ad CivitatemNarniȩ in ſciãtia litterali undecumque ſint, vel fuerint gaudeant privilegio ſecuritatis in veniendo, ſtando, & redeundo cum omnibus eorum rebus, & bonis, & etiàm qui ea occaſione venerint cum eis, & pro eis ad viſitandũ eos; non obſtantibus repreſalijs quibuſcumq; & nullus offendat eos, vel alterum eorum in perſona, vel rebus: Qui contrafecerit puniatur, àc ſi offenderet Narnienſes. Adijcimus quòd Magiſtri liberalium Artium, Juris periti, Medici, Phiſici, & Chirurgi poſſint, & debeant venire ad ipſam Civitatem, ſtare, & morari in ea ad legendum, & operandum eorum ſcientiam, & artem; Et ſi quis eum, vel eos offenderet ſolvat duplum pœnæ, in qua puniretur ſi offenderet Narnienſes: Non obſtante aliquo Statuto ſuprà, vel infrà poſito; niſi talis offenſus inveniretur riſſæ inceptor; qui tunc talis Offenſor non ſolvat duplum, ſed ſolummodò pœnam in Statutis contentam. Adijcimus quòd quicumque forenſis vellet venire, aùt veniret per annum ad retinendum Scholas in Grammatica, vel alia ſcientia, quod habeat, & habere debeat prò quolibet anno dè bonis dicti Communis XXV. lib. Cort. & Hoſpitium pro retinendis Scholis, et ubi ipſe habitet ultrà ſalarium Scholariorum, et hoc non habeat locum in Perſona Religioſa: Et quòd dicti ſex Electi procurent ſummo poſſe habere duos Magiſtros Grammaticæ, aut unam ad minus in dicta Civitate ad pœnam perjurij, et XXV. lib: Cort. prò quolibet eorum.

Quòd Fociani ſalvi veniant, & ſecuri ad Civitatem Narniæ.

CAP. CXV.

ITèm STATVIMVS, quòd Homines Caſtri Focis veniant, & venire poſſint ad Civitatem Narniæ ſalvi, & ſecuri in Perſonis, & rebus veniendo, ſtando, & redeundo, non obſtantibus aliquibus repreſalijs datis, vel conceſſis, & nullus eos offendat: & idem dicimus obſervari dè hominibus Caſtri Collis Vechij, & Caſtiglioni, & de venientibus ad vendendum vaſa.

Quòd venientes ad macinandum Narniam ſalvi veniant, & ſecuri.

CAP. CXVI.

ITèm STATVIMVS, quòd quilibet extrà Diſtrictum dictæ Civitatis,

tis, qui venerit ad macinandum ad Molendina dictæ Civitatis, vel ejus Comitatus veniat, & venire poſſit ſalvus, & ſecurus in veniendo, ſtando, & redeundo. Et ſi quis ei aliquid abſtulerit prætèr molituram, Dominus Vicarius ei reſtitui faciat qualibet exceptione remota, & dè rebus ablatis ſtetur juramento patientis. Jta tamen quòd hoc locum non habeat in perſonis, quibus prohibitum eſt, vel erit venire ad Civitatem Narniæ per ordinem, vel reformationes dicti Communis; & idem dicimus dè venientibus ad valcandos pannos. Ordinamento verò gabellæ ſemper ſalvo, cui per hoc Statutum non derogetur.

Quòd Iura, privilegia, & Inſtrumenta Communis deponantur ad Sacriſtiam Beati IVVENALIS.

CAP. CXVII.

ITèm STATUIMUS, quòd omnia jura, Privilegia, & Inſtrumenta, vèl quietationes dicti Communis, quæ pervenerunt, ſeù pervenerint ad manus Domini Vicarij, vel alterius Officialis dicti Communis, teneatur, & debeat Dominus Vicarius juramento præcisè illa deponi facere apud Sacriſtiam Eccleſiæ Sancti JVUENALIS, & ubi Conſilio Populi, & Communis videbitur, ùt ſint ſalva prò dicto Communi, ea facere regeſtrari in Regeſtro dicti Communis ſi non fuerint regeſtrata, & ſi in hoc fuerit negligens, vel remiſſus perdat dè ſuo ſalario C. lib. Cort., & dictæ Cameræ applicentur.

Dè Admodatione Victualium ſingulis menſibus facienda.

CAP. CXVIII.

JTEM STATVIMVS, quòd Panis, Vinum, & Carnes, aves, & alia ſylveſtria in vendendo in Civitate Narniæ debeant admodari, & ipſe modus fieri debeat omni menſe proùt placuerit Domino Vicario, & ſex Electis dictæ Civitatis: & quicquid per dictum Vicarium, & ſex Electos fuerit reformatum, illud obſervetur, & exeqution mandetur. Et idem dicimus obſervari dè carbonibus ſiccis, & alijs Victualibus: & idem dicimus dè Piſcibus. Et Dominus Vicarius teneatur omni menſe ſemel ad minus indaginem facere de facientibus, & vendentibus contrà modum, qui dabitur in præmiſſis, & poſſit à contrafacientibus pœnam auferre, & dictæ Cameræ applicare; quæ pœna Vicarij arbitrio relinquatur, dùm tamen non excedat ſummam X. lib. Cort.

De novis Civibus faciendis, & eorum ordine.

CAP. CXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque non eſt dè Civitate Narniæ, vel eius Diſtrictu, ſeù Epiſcopatu, & voluerit venire ad habitandum in Civitatem prædictam, & facere ſe Civem dictæ Civitatis teneatur, debeat, & poſſit emere domum in dicta Civitate, vel burgis ipſius, vel

ædi-

ædificare aliquam domum in aliquo Burgo; & ſi emerit, vel ædificaverit, ſit immunis ab omnibus dativis ſecundùm modum infraſcriptum, videlicèt, quòd promittat emere, & emat in dicta Civitate, vel Burgo aliquam domum, vel ædificare de novo de muris, calce, & lapidibus in aliquo burgo infra annum à die immunitatis conceſſæ; ſi emerit, habeat immunitatem quinque annorum, incipiendo à die conceſſionis ſuæ. Et ſi ædificaverit domum dè novo, vt dictum eſt, habeat immunitatem X. annorum de domo tantùm in utroque caſu. Proviſo, quòd ſi Domum non emerit, vel ædificaverit, ùt dictum eſt, & eam continuè non habitaverit, ipſa immunitas ſibi non proficiat ullo modo. Itaquòd hoc Capitulum non extendat ſe ad aliquem, qui habitaverit in dicta Civitate, vel Burgis retrò per V. annos, cui dicta immunitas non proſit, niſi Domum de novo ædificaverit. Adijcimus, quòd talis Civis novitèr aſſumptus poſſit, & valeat emere Terras, & poſſeſſiones in Diſtrictu, & Comitatu Narniæ, non tamen juxtà confines per duo milliaria. Et ſi ſecus factum fuerit, talis emptio non teneat ipſo jure, & ſit nulla. Et nihilominùs emens, & vendens, quilibet eorum pœnam C. lib. Cort. incurrant, & talis Civis noviter aſſumptus dictam Domum, & Terras non poſſit, nec valeat vendere, alienare, nec aliquo alio titulo in alium permutare: & ſi vendiderit, vel alienaverit, vel aliquo alio titulo permutaverit, ipſa venditio ſit nulla, & non valeat, nec teneat ipſo jure: Et ipſa res vendita, vel alienata ipſo jure ſit Romanæ Eccleſiæ confiſcata: Jurent etiàm Emptor, & Venditor, quòd venditio Domus non ſit ficta. Adijcimus, quòd talis novus Civis Terram, vel Domum non poſſit vendere ſinè licentia Domini Vicarij, Conſilij Populi, & Communis dictæ Civitatis: & Vicarius fieri faciat publicum Inſtrumentum dè immunitate, & omnia inſtrumenta immunitatis ſervet, et ſervari faciat ſecundùm dictum modum.

Quòd habentes immunitates debeant coram Domino Vicario præſentare Inſtrumentum ipſarum.

CAP. CXX.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius ſub virtute præſtiti juramenti primo menſe poſt aperturam præſentis Statuti faciat publicè bandiri, quòd omnes habentes immunitates à Commune Narniæ compareant coram eo, et producant inſtrumenta eorum, et immunitates; et ipſorum nomina, et tempus conceſſionis immunitatum ſcribi faciat in uno libro; et de ijs fiant duo libri, et duæ ſcripturæ, una quarum ſemper ſit in pede voluminis Statutorum Cōmunis, et alia in Archivijs Communis, ubi ſunt libri allibrati dicti Communis, et qui non comparuerit infra terminum XV. dierum ampliùs non audiatur, et non habeatur prò Cive, vel prò immune: et Dominus Vicarius debeat perquirere, et perquiri facere ſi tempus immunitatis eſt elapſum alicui, et eos, quorum invenerit tempus eſſe completum cogat ad ſolvendum dativas prò toto tempore completæ immunitatis. Perquirat etiàm, et per-

perquiri faciat ſi habent Domum, ut promiſerunt, et ſi habuerunt: et ſi non habent, et non habuerunt puniantur dè facto pœna in contractibus contenta, et ſtipulata, et nihilominùs cogat eos ad faciendum Domos in Civitate, vel Burgis.

Quòd Camerarius Cameræ non det alicui Officiali oleum, vel aliud.

CAP. CXXI.

ITèm STATVIMVS, quòd Camerarius Cameræ, qui nunc eſt, & erit per tempora non det, nec dare faciat Vicario, nec alicui Officiali ipſius, nec alicui Officiali dictæ Civitatis oleum, paleam, ſcolas, tabulas, camarcannas, nec aliquod genus ferri ſub debito præſtiti juramenti: ſi contrafecerit ſolvat, & reſtituat Communi duplum eius, quod appareret eis, vel alteri eorum dediſſe: niſi ſex Electi aliud duxerint ordinandum, quorum arbitrio contenta in præſenti Statuto penitùs relinquantur.

Quòd omnes, qui ſunt aſcripti in libro dictæ Civitatis, aſcribantur in libro focularis ſub Capocentis.

CAP. CXXII.

ITèm STATVIMVS, quòd omnes, & ſinguli, qui ſunt aſcripti in libro dictæ Civitatis inter Cives, & cum Civibus ipſius Civitatis aſcribantur, & aſcribi, & poni debeant in libro focularis dictæ Civitatis ſub Capocentis dictæ Civitatis. Et Vicarius incontinenti poſt aperturam hujus Statuti publicè bandiri faciat per dictam Civitatem quod omnes tales, qui in libro focularis ſunt aſcripti compareant coram eo, ſeù eius Socio, & Notario infrà octò dies ad aſſignandum ſe, & faciendum ſe ſcribi, & poni in libro focularis dictæ Civitatis; & qui non venerit, vel venire contempſerit (vt dictum eſt) ſolvat prò banno dictæ Cameræ X. lib. Cort. & nihilominus Vicarius faciat comparere coram ſe omnes Capocentos, & cum eis, & per eos cum quatuor hominibus de qualibet Parrocchia faciat indaginem de ijs; & eos, qui invenientur non fore aſcriptos inter foculares prædictos aſcribi, & poni faciat.

Quòd Dominus Vicarius procuret ſcire omnes, qui vendent aliquas Poſſeſſiones non ſubjecto.

CAP. CXXIII.

ITEM STATVIMVS, quòd Vicarius primo menſe poſt aperturam hujus Statuti, & ſui Regiminis per publicum bandimentum, & omni modo, quo poteſt procuret ſcire omnes, qui vendiderint aliquam, vel aliquas poſſeſſiones alicui, vel aliquibus non habitantibus, vel habitantibus in Civitate Narniæ, vel eius Comitatu, vel alicui, qui non reſpon-

reſpondeat Communi Narniæ in banno, ſanguine, & dativa, & eos comparere faciat coram ſe, & cogat eos ad ſolvendum dativam de talibus rebus venditis à tempore venditionis citrà, non obſtante, quòd Emptor, vel Emptores dicatur, vel dicantur, vel offerant eſſe, & fuiſſe Cives per Inſtrumentum Cittadinantiæ, ſi non emit, & habet Domum in Civitate Narniæ, vel ſi non ſolvat ipſas dativas. Et ſi Vicarius in hoc fuerit negligens, vel remiſſus perdat dè ſuo ſalario C. lib. Cort., quæ dictæ Cameræ applicentur.

Quòd Vicarius faciat terminari confines Caſtri Ballovini, & Cupparum.

CAP. CXXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, & eius Officiales faciant terminari confines Caſtri Ballovini, & Caſtri Cupparum per homines antiquos, qui ſunt in ipſis Contratis, & qui infrà dictos confines colerent aliquas poſſeſſiones per Vicarium cogantur ſolvere dativas, & collectas ipſarum poſſeſſionum Communi Narniæ prò rata ſecundùm quòd homines dictorum Caſtrorum ſolvunt. Et ſi ſuper hoc Vicarius fuerit negligens, ſolvat dè ſuo ſalario L. lib. Cort., & quòd ad terminationem prædictam eſſe debeat Syndicus Communis Narniæ. Et idem dicimus dè omnibus Caſtris, Territorijs Caſtrorum, qui ſunt juxtà confines dictæ Civitatis: & maximè Caſtri Perticariæ cum Caſtro Stronconi, & Rocchæ Carlei cum Caſtro Mirandæ, & Caſtri Confinei cum Caſtro Caſtiglioni.

Quòd Nullus, qui non ſit continuus habitator dictæ Civitatis, vel eius Diſtrictus faciat aliquod Ædificium in confinibus.

CAP. CXXV.

ITèm STATUIMUS, quòd nullus audeat, vel præſumat qui non eſſet continuus habitator dictæ Civitatis, vel Diſtrictus eius fieri facere, vel factum habere aliquod Ædificium, vel Fortellitiam muri, vel murorum in confinibus Diſtrictus dictæ Civitatis ultrà altitudinem XX. pedum, & ſi aliquis contrafecerit puniatur in mille lib: Cort., & tale Ædificium funditùs diruatur, & ſi aliquod factum eſſet Dominus Vicarius tale Ædificium vinculo juramenti tollere, & tolli facere teneatur uſque ad dictam menſuram, niſi talis, qui dictum Ædificium fecit, vel fecerit, ſeù factum habuit per ſe, & cum familia ſua ad habitandum in dicta Civitate, & in ea continuam moram traxerit. Addito quod contenta in præſenti Statuto Domini Noſtri Domini Legati arbitrio fuerint reſervata.

Dè

De ijs, qui ſint, & eſſe debeant Banditores Communis.

CAP. CXXVI.

ITèm STATVIMVS, quòd Peregrinus Nelli, Jannuccius Stephani, Mancia Lucetelli ſint, & eſſe debeant Banditores dicti Communis, & Tubicinæ etiàm, & Vannuccius Nacis ſit, & eſſe debeat Ciaramellator. Et dicti Banditores, & Vannuccius, & quilibet eorum debeant habere à dicto Commune quolibet anno prò eorum ſalario unam robam pannorum cum fodera æſtimationis XVI. lib. Cort. & XXX. ſol. Cort. prò quolibet menſe, & unum raſerium boni grani. Salvo quòd ſi raſerium grani pluſquàm quatuor lib., & X. ſol. Cort. valeret, quòd tunc prò quolibet menſe habeant ipſi, & quilibet ipſorum quatuor lib., & X. ſol., & non granum, & habere debeant offertam conſuetam.

Dè diſcordia, quæ eſſet inter Dominum Vicarium, & alios Officiales dictæ Civitatis terminanda per Officium.

CAP. CXXVII.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliqua contentio, vel diſcordia inter Dominum Vicarium, & alios Officiales dictæ Civitatis oriretur occaſione eorum Officij, vel aliâ quacumque causà, Domini Sex Electi prò tempore Præſidenres in Officio dictæ Civitatis per ſe, vel alios, quos vocare voluerint ipſam quæſtionem, & diſcordiam poſſint decidere, & ſedare, & de hujuſmodi diſcordia cognoſcere, & cauſas, quarum occaſione exortæ eſſent inter eos, & ipſam diſcordiam diffinire: Et quicquid per ipſos Dominos ſex Electos, vel illos vocatos, ſeù vocandos ab eis ſuper dictis diſcordijs diffiniendis dictum, diffinitum, ſeù determinatum fuerit dè Jure, vel dè facto, dicti Vicarius, & cæteri alij Officiales, & quilibet eorum teneantur cum effectu integralitèr obſervare, & obſervari facere, & contrà non venire sùb pœna L. lib. Cort. à dicto Vicario, & alijs Officialibus, & quolibet eorum Officiali quotiès contrafecerint auferendum. Non obſtante aliquo Statuto Populi, vel Communis in contrarium loquente. Et idem dicimus de quibuſcumque alijs Officialibus dicti Communis.

Quòd in dicta Civitate ſit Officium Dominorum ſex Electorum, & de eorum auctoritate.

CAP. CXXVIII.

ITèm STATVIMVS, quòd in Civitate Narniæ ſit, & eſſe debeat Officium Dominorum ſex Electorum, qui præſint ad reformationem, & conſervationem, & augumentationem pacifici ſtatus dictæ Civitatis, & Populi, & Communis ejuſdem, cum ſalario X. ſol. Cort. prò qualibet die prò quolibet ipſorum; quorum Officium duret per duos menſes tantùm, & finito Officio dictorum Dominorum ſex inſacculatorũ, & Ele-

& Electorum, ipſorum electio, & nominatio fiat ſecundùm quòd videbitur, & placuerit Domino Noſtro Legato. Qui Domini ſex Electi jurent eorum Officium purè, legalitèr, & fidelitèr facere, exercere bona fide, & ſinè fraude, & ſe eſſe Eccleſiaſticos, & dè parte Eccleſiæ, & alia in alijs Capitulis de eorum Officio loquentibus contenta jurent obſervare, & obſervari facere; & omnia, & ſingula Capitula loquentia dè ſyndicatu Domini Vicarij, & quorumlibet aliorum Officialium dicti Communis, & dè requiſitione ipſorum Officialium, & familiarium, & maſſaritiarum, & rerum dicti Communis, et dè proteſtationibus fiendis dictis Officialibus prò conſervatione, et pacifico ſtatu Eccleſiaſtico, & Populi, & Communis dictæ Civitatis. Et poſſint, & debeant intereſſe omnibus Conſilijs publicis, et privatis: Et Dominus Vicarius dictæ Civitatis conſilia inpoſterum fienda faciat dè ipſorum conſenſu; et propoſita faciat dè voluntate ipſorum, et eorum auctoritate, vel majoris partis ipſorum: & reformationes Conſiliorum, et Partita fiant, et mittantur per Dominum Vicarium cum deliberatione ipſorum Dominorum ſex, vel majoris partis ipſorum: Et nullas expenſas faciant, vel facere poſſint dè havere Communis, niſi uſque in quantitatem XL. ſol. Cort. per diem, et Camerarius Communis nullas alias expenſas faciat dè eorum mandato, vèl auctoritate, niſi uſque in ſupradictam quantitatem. Aliæ verò expenſæ neceſſariæ, quæ occurrerent per tempora fiant, proùt placuerit Conſilio Populi, & Communis dictæ Civitatis. Et alitèr expenſæ non fiant; nec fieri poſſint ullo modo. Salvis tamen Capitulis Statutorum dè Ambaſſiatis mittendis. Adijcimus quòd quatuor ad minùs dè d. Numero Dominorũ ſex computato Priore, debeant jacere dè nocte in Palatio reſidentiæ eorum, & morari de die ad pœnam perjurij; quod juramentum computetur eis per Cancellarium in principio eorum Officij.

Quòd nullus, qui non ſit ætatis XXV. annorum poſſit eſſe ad Officium Dominorum ſex.

CAP. CXXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus poſſit eſſe ad Officium Dominorum ſex Electorum, niſi fuerit ætatis XXV. annorum, et nullus debeat minorem eligere pœna XXV. lib. Cort. dictæ Cameræ applicanda, & talis electio ipſo Jure ſit nulla.

Quòd Electores Dominorum ſex debeant jurare eligere bonos, idoneos, & ſufficientes Viros.

CAP. CXXX.

ITèm STATVIMVS, quòd illi, qui habuerint eligere Dominos ſex, vel aliquos ex eis teneantur, et debeant jurare ad Sancta Dei Evangelia tempore dictæ electionis eligere ad dictum Officium homines idoneos, et ſufficientes Populares, et non minores XXV. annorum, et ama-

amatores præſentis boni ſtatus Eccleſiaſtici, & Populi, et Communis dictæ Civitatis, et Eccleſiaſticorum.

Quòd Domini de Officio habeant curam de cuſtodia Turrium.

CAP. CXXXI.

ITEM STATVIMVS, quòd Domini ſex Electi dictæ Civitatis unà cũ Vicario dictæ Civitatis debeant habere curam, et ſollicitudinem circà cuſtodiam Turrium dicti Communis, ut benè cuſtodiantur de die, et de nocte, et per viros amatores præſentis boni Eccleſiaſtici ſtatus, Communis, et Populi dictæ Civitatis.

Quòd Officium Dominorum ſex poſſit providere ſuper reparatione Palatiorum.

CAP. CXXXII.

ITèm STATVIMVS, quòd prædicti Domini ſex, vel major pars ipſorum, una cum dicto Vicario poſſint, & eis liceat providere circà aptationem, & reparationem Palatiorum, & Domorum Communis, & Populi dictæ Civitatis, & circà habitationem dandam Guardiano dictę Civitatis præſenti, et futuro, & quibuſcumque alijs Officialibus dicti Communis totiès, & quoties eis videbitur, et placebit.

Quòd Muri ſiti in circuitu Civitatis Dominus Vicarius, & Officium faciant revideri.

CAP. CXXXIII.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis, ac Domini ſex Electi teneantur, & debeant videri facere muros dictę Civitatis, et omnia loca exiſtentia in extremitate dictæ Civitatis, & ea, et eos facere aptari, reparari, et claudi proùt, et ſicùt eis videbitur expedire expenſis Cameræ Narnienſis, quas Camerarius dictæ Civitatis juxtà deliberationem eorum ſolvere teneatur. Itaquòd nullus poſſit intrare, vel exire dictam Civitatem, niſi per portas conſuetas dictæ Civitatis.

Quòd nullus intromittat, vel receptet aliquem forenſem tempore alicuius rumoris.

CAP. CXXXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus tempore alicujus rumoris, vel apparatus ad rumorem in dicta Civitate intromittat aliquem forenſem, nec receptet in Domum ſuam abſque licentia Domini Vicarij, vel Guardiani dictæ Civitatis, & contrafacientes pœnam D. lib. Cort. incurrant: Et nihilominùs talis forenſis capiatur per Dominum Vicarium,

vel per Guardianum ipſius Civitatis, & perſonalitèr, aùt pecunialitèr prò eorum, et cujuslibet eorum arbitrio puniatur.

Quòd relaxans linguam ſuam pertinaciter contrà præſentem ſtatum Eccleſiaſticum puniatur arbitrio Domini Vicarii uſque in 50. Lib.

CAP. CXXXV.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque pertinacitèr, ſeù ex voluntate, & non jocosè contrà ſtatum præſentem Eccleſiaſticum pacificum, et tranquillum directè, vel per obliquum linguam ſuam relaxaverit quoquo modo, puniatur arbitrio Domini Vicarij uſque in quantitatem L. lib. Cort., & poſſit per Dominum Vicarium confinari, delicti, & Perſonæ relaxantis linguā qualitatibus penſatis, et quòd poſſit in premiſſis per accuſationem, vel denuntiationem, ſeù inquiſitionem procedi.

Quòd Dominus Vicarius, vel eius Collateralis debeat eſſe præſens, quandò fiet Conſilium.

CAP. CXXXVI.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis, ſeù eius Collateralis debeat eſſe præſens in Conſilio generali, & Populi dictæ Civitatis, & cum conſenſu, et deliberatione Dominorum ſex Electorum ſi fuerint præſentes in dicto Conſilio debeant propoſita fieri, et eodem modo in Conſilio Populi propoſita fieri debeant cum conſenſu prædictorum Dominorum ſex ibi præſentium.

Quòd Domini de Officio ſex nullam poſsint condere legem, nec aliquid facere, niſi ùt Statutum permittit.

CAP. CXXXVII.

ITèm STATVIMVS, quòd Domini ſex Electi dictæ Civitatis eligendi per tempora nullam legem, nullum ordinem faciant, vel facere poſſint, nec aliquid per ſe reformare, & quòd aliquam auctoritatem non habeant, vel efficaciam; ſalvo quantùm eis permittitur ex forma alicujus Capituli Statutorum. Si verò aliquid prȩviderint eſſe utile dicto Communi, illud nuncietur Domino Vicario dictæ Civitatis, & illud ponant in Conſilio Populi, & Communis dictæ Civitatis, & illud ibi determinetur, & tunc fiat illud de illo, quod ipſi Conſilio placuerit, et D. Vicarius teneatur quamlibet propoſitam facere, quæ ipſis Dominis ſex Electis videbitur, et placebit dummodò tamen non ſit contrà ſtatum Sanctæ Matris Eccleſiæ Romanæ.

Quòd

Quòd nullæ litteræ mittantur dicti Communis, niſi de licentia Dominorum ſex Electorum, vel majoris partis ipſorum.

CAP. CXXXVIII.

ITèm STATVIMVS, quòd dicti Domini ſex Electi habeant Officium ad hoc videlicèt, quòd nullę litteræ mittantur per Vicarium, Conſilium, vel Commune dictæ Civitatis ſinè conſcientia ipſorum Dominorum ſex Electorum, vel majoris partis ipſorum. Et omnes litterę, quę mitterentur dicto Communi, notificentur eis: Et ipſi una cum Vicario habeant approbare Caſtellanos, Sergentes, & Turrerios mittendos, vel non, et ſi ſunt idonei, vel non, & omnes alios Cuſtodes Civitatis prędictæ intùs, & extrà dictam Civitatem.

Quòd nullus poſſit inſtituere, vel legare aliquod Caſtrum, vel receptum Diſtrictus Narniæ in Perſona non ſubiecta dicto Communi.

CAP. CXXXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus dè cætero audeat, vel præſumat vendere, donare, vel legare, in eis inſtituere, etiàm ſi eſſent filij, vel filiæ; qui, vel quæ non eſſent in omnibus dè juriſdictione, & ſubjectione Populi, & Communis dictæ Civitatis, vel alienare, vel in poteſtatem alicujus Perſonæ ponere cujuſcumque conditionis exiſteret non ſubiectæ dicto Communi, aliquod Caſtrum, Villam, Arcem, vel receptum ipſius, vel aliquod Palatium ſitum in Territorio, Diſtrictu, vel Epiſcopatu Narnienſi: vel Vaſſallos, ſeù Territorium, vel poſſeſſiones aliquas tenutæ illius Caſtri, Villæ, Arcis, vel recepti, vel Palatij ſinè licentia expreſſa, vel conſenſu Conſilij Populi, & Communis d. Civitatis. Et ſi ſecus fieret, ſeù facere attentaret ex nunc, prout ex tunc d. Caſtrũ, Villam, Palatium, ſeù Reductum cùm Juribus, & Pertinentijs ſuis Syndicus dicti Communis, & Populi ſua auctoritate apprehendat, & apprendere teneatur, & debeat prò dicto Communi. Et ipſe Dominus unus, vel plures Domini Caſtri, Villæ, Recepti, vel Palatij ipſo Jure, & facto à Juriſdictione Caſtri prædicti, & pertinentiarum ipſius ſit privatus, vel ſint privati, & ex nunc ipſum privatum decernimus auctoritate præſentis Statuti. Et nihilominùs talis Dominus Caſtri, Villæ, vel Palatij, ſeù Recepti prętèr confiſcationem bonorum, quæ Communi Narniæ applicentur, & applicata, & confiſcata ſint una cum dicto Caſtro, & pertinentijs ſuis, pœnam capitalem incurrat, ſi capi poterit, & ſi capi non poterit ſit dè Civitate Narniæ, & eius Diſtrictu perpetuò exbanditus. Notarius verò, & Teſtes, qui huic contractui interfuerint pœnam D. lib. Cort. quilibet eorum incurrat, quæ infallibi-

litèr

litèr exigatur ab eo, & in utilitatem Communis Narniæ convertatur, & eàdem pœnà puniantur omnes, & ſingulæ Perſonæ, quæ hujuſmodi contractui alienationis, venditionis, vel Legati auxilium, vel conſilium, ſeù favorem dederint in publico, vel occulto. Adijcimus quòd nullus poſt dictum contractum venditionis, alienationis, donationis, vel legati det Emptoribus, venditoribus, vel legatarijs conſilium, auxilium, vel favorem dicto, vel facto ad tenendum dictum Caſtrum, Villam, Arcem, Palatium, vel reductum; nec ad evitandum pœnas prædictas, quas incurrere decernimus ipſo facto. Et qui contrafecerit ſolvat pro quolibet eorum D. lib. Cort. dictæ Cameræ applicandas. Nullus etiàm Advocatus prò Emptore, ſeù Venditore advocet, vel eis, ſeu altero eorum, quantùm ad hoc negocium Advocati præſtet officium, & qui contrafecerit ultrà pœnam Mille lib. Cort., quam ipſo facto incurrat, Advocationis privetur officio; & nullus Judex, vel Officialis Civitatis Narniæ patiatur coram ſe advocare, vel poſtulare. Nullus etiàm Civis, vel Comitatenſis dictæ Civitatis audeat, vel præſumat in publico, vel occulto dicere, vel arenghare pro Venditore, vel Emptore ipſius Caſtri, vel aliquorum dictorum locorum, vel prò aliquo alio, qui prædictorum occaſione pœnam inciderit: Et qui contrafecerit ſolvat prò banno dictæ Cameræ D. lib. Cort. Adijcimus quòd prædictum Capitulum non habeat locum in illis, qui ſunt Cives dictæ Civitatis, & continui habitatores dictæ Civitatis, & reſpondent dicto Communi in banno, ſanguine, & dativa. Et dictum Capitulum, etiàm habeat locum in Romanis: non obſtante quòd eſſent Cives ut ſuprà: & d. Capitulum habeat locũ in futuris. Omnia, & ſingula in præſenti Statuto contenta Domini Noſtri Domini Legati arbitrio ſunt reſervata. Addito quòd non intelligatur iſtud in Clericis; Volumus enim quòd eis poſſit relinqui.

Quòd quicumque vendiderit aliquam rem ſtabilem alicui non ſubjecto, à quo dativa haberi non poſſit, quòd huiuſmodi venditor dativas ſolvere teneatur.

CAP. CXL.

ITêm STATVIMVS, quòd quicumque vendiderit, vel alio titulo tranſtulerit aliquam rem ſtabilem alicui Perſonæ, quæ non reſpondeat dicto Communi in banno, ſanguine, & dativa, à quo dativa haberi non poſſit per Vicarium, & Officiales Communis Narniæ; venditor talis rei prò rei æſtimatione teneatur dicto Communi perpetuò datia ſolvere, nec res ipſa dè ſua libra tollatur, vel minuatur. Et idem dicimus de quolibet alio alienante quocumque titulo.

Quòd

Quòd omnes, & ſingulæ Perſonæ ſecundum allibrationem bonorum ipſorum dativas ſolvere teneantur.

CAP. CXLI.

ITèm STATVIMVS, quòd omnes, & ſingulæ Perſonæ dè dicta Civitate, & eius Diſtrictu ſecundum allibratum, ſeù æſtimum ipſorum factum, vel faciendum de bonis ipſorum, proùt eis adſcripta, & æſtimata reperiuntur in allibrato, & Cataſtro, ſeù in libro Cultorum, vel Cultoris dativarum dicti Communis, dativas, & Collectas impoſitas, & imponendas ſolvere teneantur ad pœnam dupli contenti in ſequenti Capitulo hujus Statuti.

Quòd quicumque non ſolvit, vel non ſolverit dativas prò allibratu quamdiù fuerit in mora ſolvendi non audiatur in aliquo Iure ſuo.

CAP. CXLII.

ITèm STATUIMUS, quòd quicumque prò ſuo æſtimo, & allibrato dativas, & collectas non ſolverit, vel præteritas non ſolviſſe conſtiterit quamdiù fuerit in mora ſolvendi non audiatur in aliquo Jure ſuo civili, vel criminali, & quilibet licitè, & ſinè pœna poſſit tali non ſolventi dativam damnum inferre perſonalitèr, & cum beſtijs in Terris, Vineis, domibus, bonis, & poſſeſſionibus, ex quibus dicto Communi non ſolverit, nec ſolutæ eſſent dativæ, & collectæ, quorum damnorum occaſione per modum accuſationis, denunciationis, vel inquiſitionis contrà aliquem procedi non poſſit. Et ſi proceſſus fieret, vel ſententia ferretur ex ipſo, non valeat, nec teneat ullo modo. Hoc addito quòd quicumque ex dictis exceptiones dativarum non ſolutarum in civilibus cauſis, vel damnis datis oppoſuerit, & infrà terminum ei per Judicem, vel Notarium ſtatuendum non probaverit, ſolvat prò banno XX. ſol. Cort. applican. Cameræ Apoſtolicæ, & ſolutio dativarum poſſit per librum Cultoris ad hoc deputati cum juramento ipſius probari.

Quòd quicumqne vendiderit aliquam rem ſtabilem alicui non ſubiecto, prò ipſa re talis Venditor dativam ſolvere teneatur.

CAP. CXLIII.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi contigerit aliquam perſonam, Collegium, ſeù Univerſitatem alienare, vel in alium transferre quocumque titulo, ſinè cauſa aliquam Domum, Vineam, ſeù poſſeſſionem ſcriptam, ſeù æſtimatam in Cataſtro Communis prædicti, ſeù allibrato ipſius, ſeù in libro alicujus olìm Cultoris dativarum, ſeù dativæ, alicui

cui Perſonæ, Collegio, vel Univerſitati non ſuppoſitæ ſæculari Juriſdictioni dicti Communis, vel alicui Perſonæ, quæ non eſſet ſolvenda dativas, vel habens immunitatem à Commune prædicto dè dativis non ſolvendis toto tempore dictæ immunitatis, quòd Alienator dativas prædictas, quas non ſolviſſet, non obſtante dicta alienatione ſoluere teneatur, & pœnam incidat in Statutis contentam: Et hoc vendicet ſibi locum in prædictis alienationibus præſentibus, & futuris. Volumus, quòd iſtud Capitulum non vendicet ſibi locum in venditionibus factis, & quæ fient Clericis, ſeù Eccleſiaſticis Perſonis.

De ijs, qui abſentaverint ſe prò non ſoluendo Dativas.

CAP. CXLIV.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi quis dè Comitatu, vel Diſtrictu Narniæ allibratus in ipſa Civitate, vel Comitatu ipſius ſe abſentaverit, & ceſſaverit dativas ſolvere: Commune, & Univerſitas Caſtri, vel loci undè fuerit, teneatur per Syndicum legitimè denuntiare Domino Vicario Civitatis prædictæ Poſſeſſores bonorum talis abſentis, & quæ bona haberet in dicto Caſtro, vel loco, & eius Diſtrictu, poſtquam dativæ, & collectæ in dicta Civitate fuerint impoſitæ ad pœnam XXV. lib. Cort., & Dominus Vicarius dictæ Civitatis ad pœnam C.lib.Cort. dè ſuo ſalario, ſuo Officio teneatur bona prædicta apprehendi facere prò Communi Narniæ, & ipſos bonorum Poſſeſſores huiuſmodi cogere ad ſolvendum cum effectu dictas dativas prò dictis bonis Communi dicti Caſtri ad pœnam C. lib. Cort. dè ſuo ſalario dictæ Cameræ applican.

Quòd Forenſes habentes poſſeſſiones in Diſtrictu Narniæ dativas ſolvere teneantur.

CAP. CXLV.

ITèm STATVIMVS, quòd omnes, & ſinguli Forenſes, & extrà Juriſdictionem Communis Narniæ prò bonis, & poſſeſſionibus eis allibratis in Civitate Narniæ conſtitutis in Comitatu, & Diſtrictu ipſius Ciuitatis cogantur ſolvere dativas, & collectas dicto Communi: Adhibito omni remedio opportuno, & contrà eos, & contrà laboratores, colonos, & Inquilinos dictarum poſſeſſionum poſſit procedi ſicùt, & qualitèr placuerit Domino Vicario; & omni menſe Junij talitèr faciat, & procuret per ſequeſtrationem fructuum dictarum poſſeſſionum, coarctationem Laboratorum, cottimaiolorum, & Jnquilinorum, donèc prò dictis bonis dativæ ſolvantur, & poſſit procedere ad devaſtationem, & exportationem fructuum prædictorum.

Quòd Laboratores Poſſeſsionum, de quibus dativæ ſolutæ non ſunt ad ſolvendum eas poſsint detineri, & cogi.

CAP. CXLVI.

ITèm STATVIMVS, quòd omnes, & ſinguli Laboratores Terrarum, & poſſeſſionum, ex quibus dativæ non ſolverentur, vel ſolutæ non eſſent dicto Communi, poſſint detineri, & cogi ad ſolutionem dictarum dativarum, prò qua ſolutione fructus dictorum bonorum perceptorum,& percipiendorum Officio Curiæ poſſint percipi,et haberi. Et Vicarius teneatur Sacramènto, et ad pœnam C. lib. Cort. exequtioni mandare, & mandari facere.

Quòd de Malpaghis dativarum fiat unus liber in chartis pecudinis.

CAP. CXLVII.

ITèm STATVIMVS, quòd fiat unus liber in chartis pecudinis dè Malpaghis dativarum dicti Communis, quorum nomina ſint publica omnibus dè dicta Civitate, et exemplar ponatur in Camera dicti Communis. Adijcimus, quòd Cultor dativarum teneatur expenſas omnes Malpaghorum aſſignare, et dare ſcriptas Camerario dicti Communis, et quòd dictus Camerarius nomina ſingulorum Malpagharum ſingulis menſibus per ſuos Notarios legi faciat in Conſilio Communis, & Populi Civitatis jam dictæ.

De fraude, quæ fieret in aliqua re quò minùs ſolveretur dativa.

CAP. CXLVIII.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliqua fraus, dolus, vel machinatio facta eſſet, vel fieret imposterùm per aliquem dè Civitate prædicta, vel eius Diſtrictu quò minùs ſolveretur dativa, ſeù collecta Communi prædicto,et de aliqua poſſeſſione, Domo, vel Terra allibrata in libro dicti Communis, Dominus Vicarius; qui prò tempore erit, et ſua Curia tollat ipſam fraudem, dolum, vel machinationem, præjudicium, præſumptione, vel fama, quoquomodo voluerit. Itaquòd ex ipſis bonis, terris, & poſſeſſionibus dativa pænitus perſolvatur.

De rebus ſtabilibus permutandis aſcriptis in libro Communis.

CAP. CXLIX.

ITêm STATVIMVS, quòd ſi aliqua venditio, permutatio, donatio, vel alienatio, ſeù alicuius generis contractus fieret dè aliqua terra, vel poſſeſſione, aùt bonis, quæ ſcripta, & allibrata eſſent in libro, &

Cataſtro dicti Communis. Illa ſcribantur, & fiat per Notarios dè Civitate Narniæ, vel eius Diſtrictu ſuppoſitos ſæculari Curiæ dictæ Civitatis. Et ſi per alium Notarium fieret non valeat, nèc teneat ullo modo, & fides ipſi contractui, et Inſtrumento adhiberi non poſſit, & locum non habeat in Teſtamentis, & ultimis voluntatibus. Adijcimus, quòd hoc Capitulum habeat locum in inſtrumentis dè quibus ſolvi deberet gabella Communi prædicto, quòd vigore talium Inſtrumentorum, aliquis non audiatur in aliqua Curia.

Quòd nullus Notarius ſuppoſitus Iuriſdictioni ſæculari dicti Communi ſcribat aliquam permutationem fiendam, dè aliqua re alicui non ſubiecto.

CAP. CL.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus ex dictis Notarijs ſuppoſitis ſæculari Curiæ dictæ Civitatis ſcribat venditionem, permutationem, donationem, alienationem aliquam, quæ fieret dè aliqua re, domo, vel poſſeſſione ſcripta, & alligata in libro, & Cataſtro dicti Communis alicui Perſonæ, Collegio, & Vniverſitati, quæ non eſſet ſuppoſita Juri, & Juriſdictioni dicti Communis, & quæ ipſi Communi non reſponderent in datijs, & collectis: Et ſi ſcriberet, non valeat, nèc teneat ipſo jure, & ullo modo; niſi habuerit licentiam à Vicario, & Dominis ſex Electis. Et nihilòminus in L. lib. Cort. condemnetur vice qualibet. Quæ omnia prædicti Notarij jurent inviolabilitèr obſervare. Supèr quibus omnibus, & ſingulis, Dominus Vicarius dictæ Civitatis, qui prò tempore fuerit, habeat plenum, & liberum arbitrium inveſtigandi, puniendi, corrigendi, & condemnandi dè Jure, & dè facto, & ſummariè, & ſinè ſtrepitu, & figura Judicij, & de ijs, quæ venerint in Communi, non poſſit modo aliquo ſyndicari. Et hoc Capitulum vindicet ſibi locum in ſupradictis Capitulis dativarum, ut contenta in eis fiant, et exequtioni mandentur: non obſtantibus quibuſcumque Capitulis, & ordinamentis, vel reformationibus in contrarium loquentibus. Quibus, & cuilibet eorum ſit, et intelligatur auctoritate præſentis Statuti ſpecialitèr derogatum; et prædicta locum habeant in præteritis, pendentibus, et futuris. Salvo in ultimo, et penultimo Capitulo dè Notarijs, quæ locum tantùm habeant in futuris, et præteritis contractibus. Adijcimus quòd Dominus Vicarius teneatur: et debeat primo menſe ſui Regiminis facere coràm ſe comparere omnes Notarios dè dicta Civitate, et Diſtrictu, et eos faciat jurare obſervantiam omnium prædictorum, et in ipſis Capitulis contentorum.

Quòd

Quòd habentes aliquas poſſeſſiones, & bona non allibrata cogantur allibrari, & in libra poni.

CAP. CLI.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliquis dè dicta Civitate, vel Comitatu ipſius non reperiretur allibratus, & haberet aliquid, quod non eſſet allibratum in libro libræ dicti Communis quòd Dominus Vicarius faciat allibrari juxtà æquam æſtimationem bonorum ipſius, et ſupèr ijs plenam indaginem faciat tàm in Civitate, quàm Comitatu infrà duos menſes ſui Regiminis, et quos invenerit eſſe allibratos, et haberent aliquid, quod non eſſet allibratum, nèc feciſſe libram, cogat ipſos ſolvere dativas tàm prò tempore præterito, quo ſolutæ non eſſent, quàm futuro, de imponendis, juxtà libram, quæ facta fuerit de bonis eorum, et cogat eos dictum allibratum facere, et ſcribi, et poni in libro, et æſtimo dicti Communis infrà quinque dies expenſis eorum, et ſi dictus Vicarius fuerit negligens, perdat dè ſuo ſalario C.lib. Cort., et dictæ Cameræ applicentur.

Quòd quicumque non fecit libram cogatur facere dè bonis ſuis, & ſe in libro libræ aſcribi.

CAP. CLII.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius in principio ſui Regiminis infrà XV. dies bandiri faciat per dictam Civitatem in locis conſuetis, quòd quicumque non fecit libram dè bonis ſuis infrà octo dies poſt dictum bandimentum factum, bona ſua omnia faciat, et debeat allibrari, et poni, et ſcribi facere in libro, et Cataſtro dicti Communis, et qui non fecerit dictam libram, et non inveniretur allibratus, et clarum fuerit, puniatur in X. lib. Cort., et Vicarius teneatur dictam pœnam auferre, et dictæ Cameræ applicare. Et nihilominùs Vicarius teneatur ſolvi facere dativas tàm prò tempore præterito, quàm præſenti ſecundùm æſtimationem factam, vel faciendam de bonis ſuis.

De Forenſibus habentibus aliquas poſſeſſiones infrà Territorium.

CAP. CLIII.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius teneatur primis duobus menſibus ſui Regiminis diligentèr inveſtigare, et inquirere dè omnibus Perſonis Forenſibus, quæ tenent, et poſſident aliquas poſſeſſiones, et res infrà Territorium, et Diſtrictum Narniæ, et in Territorio dictæ Civitatis, et ipſa bona facere allibrari, et æſtimari, et ſcribi quantitates rerum æſtimatarum in libro allibrati dicti Communis; et cogere omnes, & ſingulos, qui poſſiderent poſſeſſiones hujuſmodi, vel eas colerent, ſolvere per æſtimationem, & allibrationem ipſorum bono-

r..m dativas, & collectas in dicta Civitate, & cùm hominibus ipſius Civitatis ſecundùm quòd alij Cives ſolvunt dè ſuis poſſeſſionibus prò modò allibrato eorum. Teneatur etiàm cogere omnes, & ſingulas Perſonas, quæ emerint à quolibet Narnienſe aliquas poſſeſſiones, dè quibus ſolvebatur dativa dicto Communi, ad ſolvendum dè ęſtimatione, & allibratione eorum, & contrà non ſolventes procedat Dominus Vicarius proùt ei videbitnr expedire, & ſi in prædictis Dominus Vicarius fuerit negligens ſolvat prò banno dictæ Cameræ C. lib. Cort.

Quòd nullus audeat facere cavalcatam, vel offenſam alicui Univerſitati non ſuppoſitæ Communi Narniæ ſinè ſpeciali licentia.

CAP. CLIV.

ITèm STATUIMUS, quòd nullus audeat, vel præſumat facere aliquam cavalcatam, vel offenſam alicuiUniverſitati non ſuppoſitæ, & non ſubiectæ Juriſdictioni Communis Narniæ abſquè deliberatione, & licentia Domini Noſtri Domini Legati, niſi haberet repræſalias ſecundùm formam Conſtitutionum, & qui contrafecerit, ſi fuerit Eques ſolvat pro banno dictæ Cameræ CC. lib. Cort., & ſi Pedeſter C. lib. Cort., & ſupèr dictis Dominus Vicarius teneatur, & debeat vinculo juramenti, & ad pœnam C. lib. Cort. dè ſuo ſalario inquirere, aliquo Statuto ſuprà, vel infrà poſito non obſtante. Et quòd quotiès in Conſilio Populi, & Communis proponeretur, vel proponi contigerit dè pace, vel guerra fienda per Commune dictæ Civitatis, vel dè aliquo damno dè bonis, & havere dicti Communis, vel de expenſis faciendis per dictum Commune à tribus libris ſuprà, vel dè dando licentiam Domino Vicario, vel alicui Officiali ipſius, vel de faciendo exercitum, vel cavalcatam, vel de alienatione alicuius boni dicti Communis, vel de Juriſdictione dicti Communis, vel de faciendo aliquo contractu dicti Communis, vel de quocumque, de quo poſſet Populo, & Communi dictæ Civitatis aliquod, & quomodolibet periculum imminère. Si Dominus Vicarius, qui prò tempore fuerit prædicta propoſuerit in aliquo Conſilio, teneatur, & debeat obſervare, & obſervari facere modum, & formam infraſcriptam in Reformando in dicto Conſilio, videlicèt. Quòd habeant, & habere debeant fabas albas tot, quot erunt Conſiliarij in dicto Conſilio: & totidem nigras: Et ſingulis Conſiliarijs, qui erunt in dicto Conſilio dari facere unam fabam albam, & unam nigram, & faciat partitum intèr eos de fiendo, & non fiendo id quòd in dicto Conſilio proponetur ſecundùm arrengationes, quæ factæ erunt in dicto Conſilio. Et qui voluerit fieri id, quod propoſitum, & arrengatum fuerit in dicto Conſilio, reddat fabam, ſecundùm quòd per Vicarium cùm conſenſu dictorum ſex Electorum dictum, & ordinatum fuerit dare fabas ſecretè manibus clauſis Banditori, vel Cancellario; vel ei qui per officium fuerit deputatus albam vel nigram, ut ſibi placuerit.

rit. Itaquòd à nemine poſſit diſcerni quam fabam dederit. Et qui contrafecerit Conſiliarius, & qui fraudem commiſerit, ſolvat prò qualibet vice XL. ſol. Cort. & Dominus Vicarius teneatur præcisè dictum Capitulum obſervare, nèc alio modo partitum facere ſupèr prædictis. Et ſi contrafecerit ſolvat prò qualibet vice de ſuo ſalario C. lib. Cort. dictæ Cameræ applican., et ſi alitèr fieret, Reformatio facta ſit nulla ipſo Jure, & nullius firmitatis exiſtat: Et ubi duæ partes fabarum albarum, vel nigrarum inveniuntur, illud ſervetur; & quandò aliquid proponitur dè prædictis, Dominus Vicarius vinculo juramenti legi faciat nomina Conſiliariorum, & omnes, qui eſſent in dicto Conſilio, qui non eſſent dè Conſiliarijs, dè dicto Conſilio expelli faciat: Itaquòd in eo nullam vocem habeant: Et nihilominùs ab eis, & quolibet eorum pœnam auferat X. ſol. Cort. prò Camera ad pœnam XXV. lib. Cort. dè ſuo ſalario. Adijcimus quòd prædicta non habeant locum in ſalarijs Officialium, & Rectorum, Caſtellanorum, Sergentium, & Turreriorum, & Portarum Caſtrorum Comitatus, & dè Civitate; & omnibus, quibus ex forma Statuti permittitur, & cavetur. Addito quòd propoſitio fieri non poſſit dè pace, & guerra fienda, licentia Domini non obtenta.

Quòd Domus, àc Turris, & Caſalenum olìm Domini Petri Falconis ſita in Parrochia Sancti Stephani manuteneatur.

CAP. CLV.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, & Guardianus dictæ Civitatis teneantur, & debeant Turrim, Domum, & Caſalenum, quæ fuerunt olìm Domini Nicolai Falconis ſitã in Parrochia Sancti Stephani, cùm eorum introitibus, & exitibus, & vtilitatibus, ac ædificijs, Juribus, & actionibus ſicùt antè fuerunt regere, manutenere, & conſervare, proùt patet publico Inſtrumento ſcripto manu Petri Caſtellani, olim Notarij ad utilitatem, & ſtatum bonum Populi, & Communis dictæ Civitatis, & ipſa reinvenire: dictam Turrim cum Domo, ſeù Domibus, et Campanile Sanctæ Mariæ Maioris manutenere, & reaptari facere expenſis dicti Communis, vt homo poſſit commodè aſcendere. Ità tamen quòd Domus, & Campanile prædictum faciant cuſtodiri ad commodum, & utilitatem Sanctæ Matris Eccleſiæ, & Populi, & Communis dictæ Civitatis, & ſi dè prædictis aliqua occupatio facta eſſet, vel aliquo prædictorum, reinveniantur, & reducantur in priſtinum ſtatum ad voluntatem Conſilij ſupradicti. Adijcimus, quòd dicti Dominus Vicarius, & Guardianus, ſingulis tribus menſibus teneantur, & debeant ire ad videndum eas, & diſcutere, nè indè aliquid ſit deſtructum, vel devaſtatum, ſivè ſubtractum. Et ſollicitam inquiſitionem facere teneatur: & res indè ablatas in quadruplum tales delinquentes ad reſtitutionem cogere, & in C. lib. Cort. condemnare prò pœna

na commiſſorum, & dictæ Cameræ applicentur, àc ipſas res in ſtatum priſtinum reduci faciant toto poſſe. Et quotieſcumque dicti Vicarius, & Guardianus, ſeù aliquis ipſorum dè prædictis fuerint requiſiti, vel requiſitus, ea teneantur exequtioni mandare ad pœnam C. lib. Cort. prò quolibet eorum dictæ Cameræ applican.

Quòd Ambaſsiatores mittendi Iurent eorum ambaſsiatam facere bona fide.

CAP. CLVI.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius ſemper cùm Ambaſſiatores aliqui prò factis Communis Narniæ mitterentur jurari faciat eos ad Sancta Dei Evangelia, tacto libro ambaſſiatas ei, vel eis impoſitas fidelitèr, & legalitèr facere, & portare bona fide, & ſinè fraude, & dolo aliquo, & ipſi Ambaſſiatores Juridicam relationem facere debeant Domino Vicario, & Conſilio dictæ Civitatis, vèl alijs ſapientibus Deputatis ad illud, proùt reſponſum habuerint, & nullum mendacium immiſcere, & ſcribi facere per Cancellarium dicti Communis, & ipſe Cancellarius ſcribere teneatur diem, quo ipſi Ambaſſiatores accederent, & etiàm revertuntur, & ſi ſcribi non fecerint ambaſſiatam hujuſmodi, quod hujuſmodi Ambaſſiator, vèl Ambaſſiatores ſalarium non habeant, vèl acquirant à dicto Communi.

Additio dè Electione Caſtallorum.

CAP. CLVII.

ITèm STATVIMVS, Addendo Capitulo ſuprà poſito loquente dè Electione Caſtallorum, quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis in principio ſui Regiminis, eligi faciat Caſtallos, qui ſint Caſtalli, & Nuntij Populi, & Communis dictæ Civitatis: Et ipſorum electio fiat proùt Conſilio Populi, et Communis placuerit. Qui Caſtalli habeant auctoritatem citandi, & referendi, & omnia alia faciendi proùt alij Caſtalli dictæ Civitatis habent, & credatur eorum relationibus. Qui Caſtalli jurent eorum Officium fidelitèr exercère, àc uti veritate, & obedire eidem Vicario, & Officialibus ſuis, & ſint obligati ad omnia, quæ ſunt obligati, & facere teneantur ea dicti Communis, proùt tenentur in Capitulo Statutorum dicti Communis ſuprapoſito. Volumus quod dicti Caſtalli poſſint facere citationes, & relationes in qualibet Curia dictæ Civitatis, & ſalarium habeant proùt in dicto Capitulo Statutorum dicti Communis continetur. Et ipſi Caſtalli ad omnia ſint obligati, & omnia facere teneantur, quæ facere tenentur alij dicti Communis èx forma Capituli Statutorum ſuprapoſiti dè hac materia loquentis. Adijcimus etiàm, quod pœnam ſolvant, qui eos offenderent, quæ ſolvi debet dè Caſtallat. deputato ad dictum Officium, proùt in ſupradicto Capitulo continetur. Et etiàm ad omnia contenta in dicto Capitulo teneantur.

Quòd

Quòd Officiium Dominorum ſex libere poſsit intrare Palatia Rectorum.

CAP. CLVIII.

ITèm STATUIMUS, quòd Domini ſex Electi dictæ Civitatis, qui nunc ſunt, & erunt per tempora in dicta Civitate liberè ſinè pœna poſſint intrare palatia Domini Vicarij, & aliorum Officialium, & hoſtia palatiorum eis non claudantur, ſed ipſi Vicarius, & eius Officiales nullum eis impedimentum præſtent verbis, vel factis, quominùs ipſi eorum Officium liberè exequantur. Et ſi contrafecerint ipſi Vicarius, & eius Officiales, & alij Officiales dictæ Civitatis ſolvant dictæ Cameræ nomine penæ de eorum ſalario C. lib. Cort. quotiès contrafecerint, & Capitulum ſit præciſum: Et intelligantur ire prò eorum Officio exequendo dicti Domini ſex eo ipſo, quòd duo ex ipſis ſimul irent, vel ibunt.

Quòd Rectores, & Officiales dicti Communis Statuta, & Ordinationes dicti Communis teneant, & obſervent.

CAP. CLIX.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis, & eius Officiales, & quilibet alter Officialis dictæ Civitatis Statuta, Ordinamenta, & Reformationes Conſiliorum fiendorum per Conſilium Populi, & Communis dictæ Civitatis, & aliorum auctoritatem rata, & firma habeant, & teneant, & obſervent: Statuto aliquo non obſtante, dummodò per Eccleſiam, ſeù eius Officiales ad hoc poteſtatem habentes fuerint approbata.

Quòd ſi aliquod Capitulum eſſet contrà præſentem ſtatum Eccleſiaſticum, ſeù contrà libertatem Eccleſiæ habeatur prò nullo.

CAP. CLX.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi in Statutis Populi, & Communis dictæ Civitatis fuerit, vel eſt aliquod Statutum, ſeù Ordinatio, quod eſſet contrà publicam, & evidentem vtilitatem Populi, & Communis dictæ Civitatis, ſeù contrà bonum præſentem ſtatum Eccleſiaſticum, ipſius Civitatis, ſeù contrà Eccleſiaſticam libertatem, vel ſupèr deciſione ſpecialis negocij, aùt contrà Juriſdictionem, ſeù in detrimentum Juriſdictionis Sanctæ Matris Eccleſiæ, & dicti Populi, & Communis: Tale Statutum, & Ordinatio ſit caſſum, irritum, & inane, àc nullius valoris, & firmitatis exiſtat. Et Dominus Vicarius, & quilibet alius Officialis dictæ Civitatis teneantur dicta Statuta, Ordinamenta minimè obſervare, vel obſervari facere, sèd in deciſione eius cauſæ, & negoçij ſervent cætera Statuta, & Ordinamenta dicti Populi, & Communis.

Et

Et hoc Capitulum ſit præciſum, & Dominus Vicarius teneatur obſervare, & obſervari facere non obſtante aliquo Statuto, vel Ordinamento Communis, vel Populi dictæ Civitatis, quibus per præſens Statutum ſit èx certa ſcientia derogatum; & ſi prædicta Dominus Vicarius dictæ Civitatis non obſervaverit perdat de ſuo ſalario C. lib.Cort. Salvo dè Superſtante Fontium, Banditoribus, & alijs Officialibus dicti Communis.

Quòd nullum Caſtrum, ſeù Villa Diſtrictus Narniæ petat, vel nominet aliquem in Rectorem.

CAP. CLXI.

ITèm STATVIMVS, quòd nullum Caſtrum, vel Villa Comitatus Narniæ eligat, vel nominet, ſeù petat à Commune Narniæ; vel eius Rectoribus aliquem Poteſtatem, ſeù Rectorem ipſius Caſtri, vèl Villæ, qui non ſit oriundus de dicta Civitate, & continuus habitator ipſius Civitatis; Nullus etiàm Nuntius ipſius Caſtri, vèl Villæ de Diſtrictu ipſius Civitatis petat Poteſtatem, vèl Rectorem in aliquo Caſtro, vèl Villa, qui non ſit continuus habitator Civitatis prædictæ. Sed quotiès aliquod Caſtrum, vèl Villa, quæ, vèl quod retroactis temporibus conſuevit habere, & voluerit Poteſtatem, vèl nominare, vel ſibi dari, ſeù petat à Commune dictæ Civitatis, & in Conſilio ipſius Civitatis: Quòd Conſilium eis Poteſtatem dari non poſſit, nèc debeat, niſi Civem, & continuum habitatorem dictæ Civitatis. Et ſi quis arrengando, vèl ſedendo dixerit, vèl tractaverit palàm, vèl occultè, quòd aliquis Forenſis, qui non ſit dè dicta Civitate originalitèr ſit Poteſtas ipſius Caſtri, vèl Villæ, ipſa Electio non valeat ipſo Jure, & talis Nuncius Caſtri, vèl Villæ, & ipſum Caſtrum, vèl Villa nominans ipſum Poteſtatem, vèl Rectorem ſolvat prò pœna dictæ Cameræ C.lib. Cort., & qui tractaverit, vel ordinaverit in dicto Caſtro, vèl Villa palàm, uel ſecretè ſolvat prò pœna dictæ Cameræ L. lib. Cort., & Poteſtas Civis, qui fuerit Poteſtas alicujus Caſtri, vel Villę Diſtrictus dictæ Civitatis juret obſervare Ordinamenta, & Reformationes Conſiliorum factorum ſupèr ijs à Conſilio Populi, & Communis dictæ Civitatis, ſi contrafecerit ijs, quæ continentur in ipſis Ordinamentis loquentibus de prædictis, ſubiaceat pœnis illis, quæ in dictis Ordinamentis, & Reformationibus continentur. Et qui arrengaverit, & propoſuerit, ſolvat prò pœna, & banno dictæ Cameræ L. lib. Cort.

Quòd de omnibus actis, & libris Communis Narniæ, fiat unum Regiſtrum.

CAP. CLXII.

ITèm STATVIMVS, quòd de omnibus actis, & libris Communis Narniæ fiat unum Regiſtrum, ſivè Inventarium; & omnes libri cujuſcumque Vicarij ponantur in armario ſeparatim, & ipſi libri ſeparatìm

tim collocentur, & ſtent in dicto armario: Et eligatur per Dominos ſex Electos unus bonus, & legalis Notarius ad rimandum pro ipſis actis: & ad dandum copiam de ſcripturis ipſorum, & ad tenendum clavem dicti armarij, & ſinè duobus illorum de Officio ad minùs, non poſſit ipſe locus, ſeù armarium aperiri ad petitionem alicuius Perſonæ, nèc ipſa copia dari: & Officium dicti Notarij duret per ſex menſes tantùm, & non poſſit eſſe, niſi ſemèl in anno in dicto Officio: Et finitis dictis ſex menſibus per ordinem alius eligatur: & Dominus Vicarius dictæ Civitatis teneatur vinculo juramenti, et ad pœnam XXV. lib. Cort. de ſuo ſalario prædicta omnia, & ſingula ſummo opere exequi, & exequtioni mandare. Et quia reconditi in dicto armario à muribus recipiunt læſionem libri prædicti; decernimus, quod ipſum armarium immediatè poſt aperturam, & publicationem præſentis Statuti Dominus Vicarius, & Domini ſex Electi expenſis dicti Communis reparari faciant tali modo, quod libri repoſiti, & reponendi in eo non devaſtentur à muribus, nèc alia cauſa, & occaſione aliqua lædantur.

Quòd eligantur duo Mercatores, & unus Notarius ad revidendum qualibet hebdomada introitum, & exitum dicti Communis.

CAP. CLXIII.

ITèm STATVIMVS, quòd ad hoc, ùt Avere Communis Narniæ, & bona ipſius manuteneantur, quòd in Conſilio Communis, & Populi dictæ Civitatis eligantur duo boni homines Mercatores, vel alij boni Viri, & unus Notarius, ſcilicet in quolibet Terzerio unus, qui debeant requirere, & requirant qualibet hebdomada quolibet die Veneris Camerarium dicti Communis de ratione, & introitibus, & expenſis factis per dictum Camerarium, & ſi invenerint dictum Camerarium aliquid defraudaſſe de bonis dicti Communis: dictus Camerarius teneatur, & debeat duplum reficere prò Communi: Quorum Officium duret per ſex menſes, & finitis dictis ſex menſibus, tres alij eligantur proùt ipſi Conſilio placuerit modo quo ſuprà, & facta ratione, & eo tempore finito reducantur in ſcriptis. Salva ſemper Reformatione Conſilij Populi, & Communis de materia loquente contenta in dicto Capitulo. Qui ratiocinatores habere debant pro eorum ſalario III. ſol. Cort. per diem pro quolibet eorum, & ipſam rationem debeant facere in una die tantùm. Teneantur etiàm apodiſſas introitus, & expenſarum affrontare cum libris introituum, & expenſarum dicti Communis.

Dè Conſilio congregando ad petitionem Domini Vicarij, & Dominorum ſex Electorum quoties eis videbitur.

CAP. CLXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, & Domini ſex Ele-

cti dictæ Civitatis, qui præſunt in Civitate Narniæ, & præerunt per tempora ſucceſſivè ſuper negocijs, & factis Communis, & Populi Narnienſis præſentibus, & futuris, poſſint quotiès, & quandò eis videbitur, et placebit bandire, congregare, et congregari facere Conſilium, Populi, & Communis dictæ Civitatis, & congregare, et convocare ſapientes, & homines, quos, et quot voluerint de voluntate, & licentia Domini Vicarij, & non alitèr, & quotiès in Palatio dicti Communis, & Populi proponere, et proponi facere per Priorem, vel alterum ipſorum vt majori parti eorum placuerit cùm præſentia, et conſenſu dicti Vicarij, ſeù ſui Collateralis: Et quod in ipſis Conſilijs, vel altero ipſorum propoſitum, dictum, & refotmatum fuerit, valeat, et teneat, & exequtioni mandetur.

Quòd lacus ſub Platea Sancti Iuvenalis ad petitionem cuiuſcumque petentis evacuetur, & remundetur.

CAP. CLXV.

ITèm STATVIMVS, quòd ad petitionem, & requiſitionem cujuſcumque Petentis, Lacus qui eſt sùb Platea Sancti Juvenalis debeat benè, & competentèr evacuari, et remundari expenſis Communis dictæ Civitatis, & quod nemo poſſit proijcere, nèc proijci facere in eo ſordem, vel ſozzuram, & ſi contrafactum fuerit vice qualibet puniatur contrafaciens in XL. ſol. Cort., qui deveniant in Cameram ad denunciationem cujuſcumque Perſonæ bonæ famæ, & talis denunciatio teneatur in credentia, & ſtetur, & credatur dicto ipſius: & Dominus Vicarius prædicta teneatur exequutioni mandare, & fieri facere sùb debito præſtiti juramenti, & ad pœnam XXV. lib. Cort. ſi contrafactum fuerit per eum dictæ Cameræ applicentur. Et bandiatur publicè per dictam Civitatem ex parte Domini Vicarij, quòd quicumque vult ipſum locum remundare, quod petat coram Domino Vicario, & aſſignet pro quanto prætio vult ipſum remundare: Et concedatur ei qui prò minori prætio remundare voluerit, & Camerarius Cameræ teneatur pecuniam ſolvere ad pœnam XXV. lib. Cort. de ſuo ſalario. Et de modo, & forma evacuationis proponatur in Conſilio Populi, & Communis dictæ Civitatis.

Dè ratione reddenda à quibuſcumque, qui pecuniam Communis geſſerunt, & perceperunt à quinque annis proxime præteritis citrà.

CAP. CLXVI.

ITèm STATUIMUS, quòd omnes, & ſinguli de dicta Civitate, & eius Comitatu, penès quos à quinque annis proximè præteritis citrà pervenerit aliquid de bonis, & Avere dicti Communis in pecunia, vel alijs Rebus, ſivè fuerint Camerarij, ſivè Mercatores, ſivè aliæ

quæ

quæcumque Perſonæ Eccleſiaſticæ, vel ſæculares reddant, & reddere teneantur, & debeant rationem adminiſtrationis eorum Officij tàm de introitibus, quàm de expenſis generalitèr, & particularitèr, & ſyndicentur, ac ſyndicari debeant de ijs. Itaquod omnes expenſæ particularitèr videantur utiles, et in quo, & ex qua cauſa, & cujus, seù quorum auctoritate expenſæ ipſæ factæ fuerint, & undè pervenit auctoritas & ſi aliquæ expenſæ reperiantur factæ, & non appareat cui, vel quibus data fuit pecunia, & prò utilitate Communis. Illam Camerarius prædictus, seù Mercator, vel alia quævis Perſona Communi reſtituere teneatur, & cogatur ipſo facto: Non obſtante refutatione, quæ appareret hactenùs indè facta. Adijcentes, quod Dominus Vicarius in principio ſui Regiminis teneatur vinculo juramenti, & ad pœnam XXV. lib. Cort. de ſuò ſalario eligi facere pro prædictis rationibus reddendis tres bonos Viros videlicèt unum pro quolibet Terzerio dictæ Civitatis,& ſic Electos eos jurari faciat,et in aliqua parte Palatiorum Communis,in qua ipſi Domino Vicario videbitur,& placebit cogat ipſos ad tradendum rationes prædictas, & eos diſcedere non permittat quouſque hujuſmodi rationes fuerint terminatæ: Et idem dicimus de Comitatenſibus omnibus, ad quos perveniſſet de dativis, & alijs quibuſcumque rebus alicujus Caſtri,seù Villæ ſpecialium Perſonarum prædictarum occaſione, quod reddant ſimilitèr rationem. Et prædicta omnia etiàm teneatur facere, & fieri facere D.Vicarius.Ad pœnam C.lib.Cort. de ſuo ſalario, & habeat in prædictis Dominus Vicarius arbitrium, et ſtetur Sacramento eius, qui ſolverit uſque in quantitate XX. ſol. Cort., & ab indè ſuprà cùm probatione vnius Teſtis. & hoc dictus Vicarius teneatur, & debeat legi facere in Conſilio Populi, & Communis ad minùs ſemèl in menſe virtute præſtiti juramenti per Cancellarium dicti Communis: Ad pœnam X. lib à dicto Cancellario applicandarum dictæ Cameræ.

Quòd à quinque annis proxime præteritis citrà, qui fecerunt aliquas expenſas de bonis Communis, de geſtis reddant plenariam rationem.

CAP. CLXVII.

ITèm STATVIMVS, & Ordinamus, & idem dicimus, fieri, et obſervari contrà omnes de dicta Civitate, & eius Comitatu, qui auctoritatem, & bayliam dicuntur habuiſſe à dicto tempore citrà faciendi expenſas de bonis, et havere dicti Communis; quòd ij tales quicumque ſint reddant, et reddere teneantur rationem adminiſtrationis eorum Officij quas, & quales expenſas fieri fecerunt, & ſi utiles, vel inutiles, ſi debitas, vel indebitas expenſas fieri fecerunt, & ad ſyndicandum prædictas Perſonas, & ad requirendum prædictas rationes deputentur, & deputari debeant aliqui probi Viri litterati, et Mercatores, et alij, proùt videbitur Conſilio Populi, & Communis dictæ Civitatis. Qui probi Viri habeant Poteſtatem, licentiam, et auctoritatem plenam faciendi

ciendi prædicta, et declarandi expenſas utiles, et inutiles, et ſi aliquas expenſas inutiles declaraverint, illas expenſas in eiſdem quantitatibus cogantur reſtituere Communi prædicto: Et Camerarius, et ille, vel illi, quorum auctoritate factæ fuerunt, et quorum mandato: cogantur, et cogi poſſint, et debeant ſummariè, et de facto in Perſona, et rebus uſque ad integram ſatisfactionem talium expenſarum, quæ declararentur indebitè eſſe factas, et ſi tales Perſonæ, quarum auctoritate tales expenſæ indebitę, et inutiles factæ, et declaratæ fuerint perſonalitèr haberi non poſſent citentur ad hoc per unam citationem factam ad Domum habitationis ipſorum, et publicum bandimentum, et ſi in termino non comparverint exbandiantur, et condemnentur in ipſis quantitatibus declaratis, et declarandis: Et per Syndicum dicti Communis capiantur omnia bona ipſorum, et talium, et fructus ipſorum bonorum deveniant in Communi. Non obſtante aliqua refutatione, quæ appareret hactenùs indè facta. Quod Capitulum Dominus Vicarius dictæ Civitatis teneatur, et debeat legi facere in Conſilio Populi, et Communis dictæ Civitatis per Cancellarium dicti Communis ad minùs ſemèl in menſe virtute præſtiti juramenti, et ad pœnam dicti Cancellarij X. lib. Cort. dictæ Cameræ applicandarum.

De rebus Immobilibus non vendendis, niſi primò ſolvatur gabella.

CAP. CLXVIII.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla res immobilis ſcilicèt Domus, Terra, Molendinum, ſeù Gualcheria, locus, ſivè ſitus in Civitate, ſeu Diſtrictu Narnien. poſſit vendi, alienari, vel in alium tranferri, niſi primò ſolvatur gabella de ea Camerario Cameræ duorum denariorum prò qualibet libra prætij, quo venderetur, alienaretur, vel in alium transferretur, ſcilicèt unus denarius ab Emptore, et alius à Venditore. Et poſt dictam ſolutionem gabellæ, niſi priùs habita licentia de tali venditione, et alienatione à Dominis ſex Electis dictæ Civitatis, vel majori parte ipſorum. Et idem dicimus obſervari in ſingulis ceſſionibus, venditionibus, donationibus Jurium contrà quaſcumque Perſonas in quibuſcumque bonis, et rebus Stabilibus, et Mobilibus. Et ſi alitèr fieret, dictæ venditiones, ceſſiones, alienationes, et donationes non valeant, nèc teneant ipſo Jure, et quilibet vendens, alienans, cedens, vel donans, & recipiens, àc emens ultrà modum, & formam prædictā puniatur vice qualibet in L. lib. Cort., & Notarius ſcribens prædicta in X. lib. Cort. condemnetur, & dictę Cameræ applicentur: prò quolibet contrafaciente, & qualibet vice. Adijcimus, quòd ſoluta gabbella prædicta de conſenſu Partium dicta venditio, alienatio, ſeù ceſſio fiat omninò; Si dicti Domini ſex dabunt, & concedent licentiam: ſi au-

ſi autem licentiam non dederint, & conceſſerint ipſis Partibus, per Camerarium dicti Communis reſtitui debeat integra gabella ſoluta. Addito, quòd quantùm ad hoc, quòd requiratur licentia Dominorum ſex in Venditionibus revocamus; cum rei ſuæ quilibet ſit Moderator, & Arbiter.

De Immunitate, & ſalario Meneci Magiſtri Guglielmi.

CAP. CLXIX.

JTèm STATVIMVS, quòd cùm M. Guillelmus Magiſtri Poncij Mareſcalcus Communis prædicti ſit adeò ſenectute gravatus, quòd ſervire in arte ſua non poteſt: Et Menecus eius Filius ſit ſufficiens, & utilis in dicta arte Mareſchalchi dicto Communi, & ſpecialibus Perſonis dictæ Civitatis, àc eius Diſtrictus, & etiàm amator præſentis ſtatus Eccleſiaſtici hujus Civitatis. Statuimus, quòd dictus Menecus ſit Mareſcalchus dicti Communis, & habeat, & habere debeat à Commune dictæ Civitatis infraſcriptam Immunitatem, videlicèt ſit immunis, & gravari non poſſit dè dativis, præſtantijs, & gabellis, collectis, & cuſtodijs ipſius Civitatis, & Comitatus ipſius prò bonis ſuis acquiſitis, & acquirendis: Dummodò idem Menecus teneatur; & debeat cùm Militibus dictæ Civitatis perſonalitèr accedere in exercitibus, & cavalcatis quotieſcumque, & quandocumque Milites dictæ Civitatis acceſſerint prò cura, & gubernatione Equorum dùm opus fuerit, aùt ei mandatum: ac etiàm debeat eſſe præſens ad omnes ęſtimationes Equorum fiendorum in Civitate prædicta Civium, & Foreniium unà cùm Comeſtabilibus Militum, ſeù alijs ęſtimatoribus dicti Communis, & habeat, & habere debeat prò ſalario de bonis dicti Communis ſingulis ſex menſibus XXV. lib. Cort., quas Camerarius dicti Communis dè pecunia dicti Communis ſibi dare, & ſolvere tene atur. Adijcientes, quòd Emptiones rerum Immobilium pro ſe ipſo facere poſſit: Et quilibet poſſit ſibi licitè vendere, & ſinè pœna, dummodò antè Emptionem fiendam per eum jurare debeat ad Sancta Dei Evangelia tactis ſcripturis, quòd rem, quàm emere intendit vult pro ſe ipſo, & non prò alio: Et ſi ſecùs fieret in ijs fraudem committendo videlicèt in emendo pro alio, vel alijs, quòd tunc ipſo facto ipſa immunitas ſibi conceſſa ſit nulla, et nullius Immunitatis privilegio gaudeat, et emptio per eum in fraudem facta nulla ſit ipſo Jure, et nullius valoris. Et quòd tempore accavallatæ cujuſcumque fiendę in dicta Civitate idem Menecus habere debeat unum Equum in accavallata prædicta.

De certis Hominibus eligendis ad perficiendum Opus Eccleſiæ B. IVVENALIS, ùt in hoc Cap. continetur.

CAP. CLXX.

ITèm STATVIMVS, ùt prò Opera fienda in Eccleſia Beatì JVVENALIS

NALIS Patroni, et Defenſoris Communis, et Populi dictæ Civitatis diligentiùs, et magis ſollicitè procedatur, quòd per dictum Commune ponantur, et poni debeant aliqui boni homines, qui eſſe debeant cùm proponendis Clericis per ipſam Eccleſiam, et Capitulum ipſius Eccleſiæ ad dictam Operam faciendam, qui unà cùm ipſis Clericis ſcribere, et facere debeant quemdam librum de introitibus dictę Eccleſiæ, et expenſis prò Opera prædicta. Et etiàm procurent Teſtamenta, et omnia Jura ipſius Eccleſiæ, et neceſſaria prò dicta Opera facienda. Et ſimilitèr procurent, quòd introitus ad manus eorum integralitèr deveniant prò Fabrica, et Opere ibi fiendo, quorum Officium duret per unum Annum, et finito dicto Anno, teneantur, et cogantur reddere rationem de geſtis, et adminiſtratis per eos, et quemlibet eorum, et ſucceſſivè per dictum Commune Narniæ alij eligantur.

De gabella colligenda de fructibus à Civibus, & Comitatenſibus Civitatis Narniæ.

CAP. CLXXI.

ITèm STATVIMVS, quòd quolibet anno exigi, et colligi debeat prò dicto Communi ab omnibus, et ſingulis Civibus, Comitatenſes, et ab omnibus alijs Perſonis habentibus Terras, et Poſſeſſiones in Diſtrictu dictæ Civitatis, et etiàm Forenſibus laborantibus Terras, et Poſſeſſiones in dictu Diſtrictu per Camerarium dicti Communis; vel alium proponendum per Dominum Cardinalem, ſeù alium Poteſtatem habentem ad exigendum, et colligendum gabellam infraſcriptam infraſcriptarum rerum, quantitates infraſcriptas, videlicèt.

Prò qualibet ſalma duorum Raſeriorum ad menſuram meſalis dicti Communis grani, ſegalæ, leguminis, et canapuccij.	II. ſol. Cort.
Item de qualibet ſalma grani ſpeltæ.	XVI. den.
Item de qualibet ſalma grani Ordei.	XVI. den.
Item de quolibet Raſerio ſpeltæ, et Alveſis.	IV. den.
Item de qualibet ſalma Ordei.	XII. den.
Item de qualibet ſalma milei, fagine, & panichi.	XII. den.
Item de qualibet ſalma muſti ad minorem.	VI. den.
Item de quolibet centenario ſertarum ficuum ſiccarum.	VIIJ. den.
Item de quolibet centenario Vvarum paſſarum.	X. den.
Item de quolibet Raſerio Nucuum, & Caſtanearum.	IV. den.
Item de quolibet centenario Canapis, & Lini.	VI. den.
Item de quolibet Raſerio glandium, quæ colliguntur	I. den.
Item de quolibet Raſerio Lupinorum.	IV. den.
Item de quolibet centenario Zuccarum ſiccarum.	IV. den.
Item de qualibet Libra pretij muſti, quòd venderetur ad groſſum.	II. ſol. Cort.

Quæ gabella ſolvi debeat omni anno à Kalendis Menſis Novembris, uſque ad Kalendas Menſis Martij proximè ſequuturi ad pœnam C. ſol. Cort. prò quolibet, & qualibet vice, & in duplicatæ gabellæ, quàm quili-

quilibet ſolvere deberet. Et elapſo dicto termino omnes non ſolventes dictam gabellam ſint prò condemnatis, et pro condemnatis habeantur, & contrà eos condemnatio celebretur abſque requiſitione, & citatione aliqua, & gabella fructuum duplicata ſolvatur, ut ſuprà continetur. Et eadem pœna puniri debeat, qui fructus prædictos non aſſignaverit in termino prædicto per principalem Perſonam, niſi eſſet abſens, vel alià juſtà cauſà impeditus, quòd tunc per aliquem dè familia poſſit aſſignatio fieri, proùt Officiali meliùs videbitur, & quòd quælibet Perſona jurare debeat tempore aſſignationis fiendæ ad Sancta Dei Evangelia tactis ſcripturis de facienda dicta aſſignatione bona fide, & ſinè fraude, & ſi aliqua Perſona tempore dictæ aſſignationis fraudem committeret in prædictis, non aſſignando bladum, & alios fructus, ſeù coptimum, aùt penſionem proùt in hoc Capitulo continetur condemnari debeat prò quolibet ſolido, quod defraudaret Communi Narniæ in XX. ſol. Cort. dictæ Cameræ applican., & Dominus Vicarius, & quilibet alius Officialis dictæ Civitatis proponens ſuper exequutione gabellarum dicti Communis teneatur, & debeat indaginem, & inquiſitionem facere de prædictis, videlicèt ſi aliqua Perſona defraudavit gabellam prædictam, etiàm non præcedentibus indicijs, & ſi aliquem invenerit fraudem commiſiſſe in pœna prædicta eum debeat condemnare, & quòd prædicti Officiales de inveniendo defraudantes prædictos habeant arbitrium, proùt eis meliùs videbitur expedire. Et ſi dicti Officiales, vel Imponendus ſuper exequutione ipſarum gabellarum negligentes fuerint, vel remiſſi, prætèr notam perjurij, pœnam L. lib. Cort. incurrant prò quolibet eorum de ipſorum, & cujuslibet ipſorum ſalario dictæ Cameræ applican. & quòd quolibet anno de menſe Auguſti, & Septembris debeant renovari libri Civitatis, & Comitatus prò dicta gabella hoc modo, videlicèt, liber Civitatis per homines centos cujuslibet Parrocchiæ, & per duos homines cujuslibet Caſtri, & Villæ, & Contratæ Comitatus Narniæ. Salvo quòd de Caſtro Colleſcipionis debeant eſſe quatuor, qui debeant jurare ad Santa Dei Evangelia corporaliter tactis ſcripturis de faciendo dictam aſſignationem bona fide, & ſinè fraude: & ſi fraudem commiſerit in aſſignatione prædicta, puniatur in X. lib. Cort. pro qualibet Perſona, quam omiſerit aſſignare. Adijcientes quòd dicta gabella exigi poſſit ad terminum prædictum, & citiùs, proùt Domino Vicario, & ſex Electis dictæ Civitatis, aut majori parti ipſorum videbitur expedire, & cum dicta gabella exigetur ab unaquaque Perſona exigi debeat gabella penſionum domorum, coptimi Terrarum, de quibus ſolvi debeant tres denarij prò qualibet libra. Adijcimus inſuper quòd Perſona nil recolligens de fructibus, cum juramento tactis ſcripturis ſe valeat excuſare. Quod Statutum fuit approbatum, niſi per Reformatores dictæ Civitatis aliter fuerit ordinatum.

menſe, & pro quolibet Molendino. Item de qualibet Fornachiata calcis, Tegularum, & Tegulonorum, & Mattonorum, quę fierent in Diſtrictu Narniæ X. ſol. Cort. ſolvi debeant pro Gabella. Iſtud Statutum fuit confirmatum, niſi per dictos Reformatores dictæ Civitatis fuerit aliter ordinatum.

Quòd in Macello conſueto macellentur carnes, & piſces vendantur, & de gabella ſolvenda de eis.

CAP. CLXXIII.

ITèm STATVIMVS, quòd in Macello dicti Communis, proùt hactenus conſuetum eſt macellentur beſtię per Macellarios dictæ Civitatis, & ibi vendi debeant carnes, & etiàm piſces: & quòd dicti Macellarij, et quilibet alius vendens carnes, vel piſces recentes debeant ſolvere pro gabella Camerario dicti Communis, vel ali proponendo per dictum Commune unum denarium Cort. pro qualibet libra ponderis carnium, & piſcium: Dummodò capita, pedes, et interiora beſtiarum ponderari non debeant, nèc pro eis aliquid ſolvi; & quòd carnes poſtquàm fuerint ponderatæ, ſigillari debeant ſigillo gabellarij: Itaquòd in quolibet quarto beſtię poni debeat ſigillum per Officialem dicti Communis: & quòd in carnibus porcinis, vaccinis, ſcrofinis, pecudinis, caprinis, et hircinis debeat poni ſigillum ceræ rubeæ, et in alijs carnibus cerę viridis. Et quod prædicti Macellarij vendentes carnes, quolibet die Veneris debeant ſolvere dictam gabellam carnium pro tota hebdomada ad pœnam XL. ſol. Cort. pro quolibet contrafaciente; Dummodò de Capitibus, Branchis, et peducijs beſtiarum nil teneantur ſolvere. Iſtud Statutum fuit confirmatum, niſi per Officiales Eccleſiæ, vel Reformatores prædictos alitèr fuerit ordinatum.

De Gabella de quolibet Capretto, & Agno.

CAP. CLXXIV.

ITèm STATVIMVS quòd de quolibet Capretto, Capretta, ſeù Agno, et Agna ſolvere teneantur dicti vendentes carnes ſex denarios Cort. quolibet die Veneris, ut dictum eſt, et ad dictam pœnam, et quod debeant ſigillari in pede cujuslibet dictarum beſtiarum.

Quòd nullus Macellarius vendat, nec incidat carnes, niſi primò fuerint ſigillatæ.

CAP. CLXXV.

ITèm STATVIMVS, quòd prædicti Macellarij, et vendentes carnes, non debeant incidere, nec alicui vendere carnes, niſi priùs fuerint ponderatæ, et ſigillatę omnes, ùt ſuprà dictum eſt, ad pœnam XL. ſol. Cort. pro quolibet contrafaciente, et qualibet vice dictæ Cameræ applican.

De non macellando alicui aliquam beſtiam in macello ſinè licentia Officialium.

CAP. CLXXVI.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus Macellarius, nec aliquis alius macellet aliquam beſtiam alicui Perſonæ in Macello, vel alibi ſinè licentia Officialis proponendi ſupèr dicta gabella ad pœnam XL. ſol. Cort. pro quolibet contrafaciente, et qualibet vice: et ille, qui macellare faceret, ſeù voluerit aliquam beſtiam, teneatur jurare ad Sancta Dei Evaugelia, quòd beſtiam macellare non vult cauſa vendendi.

De Gabella ſolvenda de Piſcibus recentibus vendendis.

CAP. CLXXVII.

ITèm STATVIMVS., quòd de qualibet libra piſcium recentium, et ſalitorum vendendorum in dicto Macello, vel alibi ſolvatur vnus denarius Cort. Salvo de Gamberis, et Spinarellis, de quibus nihil ſolvatur. Et quòd vendentes piſces, non poſſint vendere alicui, niſi primò fuerint ponderati, et ceſtæ ſigillatæ, ad pœnam pro quolibet contrafaciente, et qualibet vice XL. ſol. Cort., quas quantitates prædicti vendentes ſolvere teneantur Camerario Communis, vèl alicui alteri proponendo per ipſum Commune die, quo ven diderint, vel ſequenti ad pœnam prædictam pro quolibet, & qualibet vice. Adjicimus, quòd centinarius gambarorum non poſſit vendi ultrà duos ſolidos, et ſex denarios Cort., & deindè inſrà pro rata; ad pœnam X. ſol. Cort. pro qualibet vice. Iſtud Statutum fuit confirmatum, niſi per dictos Officiales Eccleſiæ, ſeù Reformatores prædictos aliud fuerit ordinatum.

Quòd vendentes carnes ſylveſtres debeant aſſignare.

CAP. CLXXVIII.

ITèm STATVIMVS, quòd vendentes capriolos, cervos, ſegnales teneantur, & debeant aſſignare Officiali prædicto, & eos ponderari faciant, & ſigillari, & teneantur ſolvere Camerario dicti Communis, vel ali proponendo per dictum Commune unum denarium per libram quamlibet ponderis, ad pœnam XL. ſol. Cort. pro quolibet contrafaciente, & qualibet vice de facto auferendam, & applicandam dictæ Cameræ. Iſtud Statutum ſit firmum, niſi per dictos Reformatores alitèr fuerit ordinatum.

Quòd Officiales ſuper gabellis diligenter perquirant de rebus pertinentibus ad gabellam.

CAP. CLXXIIX.

JTèm STATUIMUS, quòd Officialis dicti Communis ſuper gabellis ſollicitè, & diligentèr perquirere teneatur, & debeat de prædictis,

& de

& de omnibus alijs ad eius Officium ſpectantibus, & pro ipſis exequendis pœnas imponere, & auferre pro Camera, uſquè in quantitatem XL. ſol. Cort. pro quolibet, & qualibet vice, & plus uſquè in quantitatem C. ſol. Cort., & minus, qualitate negocij, & Perſonæ penſatis.

Quòd de pœnis occaſione gabellæ non fiat condemnatio. CAP. CLXXX.

ITèm STATVIMVS, quòd omnes dictæ pœnæ prò exactione, & exequtione gabellarum, (exceptis pœnis, dè quibus ſecundùm dicta Capitula, & Statuta fieri debet condemnatio) auferri poſſint, & debeant de facto à contrafaciente, & dictæ Cameræ applicari.

Quòd gabella carnium Communitatis vendatur. CAP. CLXXXI.

ITèm, quòd Gabella carnium Communitatis Narniæ vendatur quolibet anno in Conſilio Populi, & Communis dictæ Civitatis, ùt conſuetum eſt.

Quòd Officium DD. ſex Electorum faciat congregari Antepoſitos Artium de aſſectu ipſarum. CAP. CLXXXII.

ITèm STATVIMVS, quòd Domini ſex Electi dictæ Civitatis cum conſenſu, & præſentia dicti Domini Vicarij, cùm Sapientibus, & ſinè, teneantur, & debeant vinculo juramenti congregare, & congregari facere Antepoſitos Artiũ dictæ Civitatis, & cum eis tractare, & deliberare de aſſectu dictarum Artium, ut quælibet Ars pro decenti prætio, & mercede exerceatur, & de Operarijs etiàm: & hoc fieri debeat quolibet anno ſemel ad minus: & quòd per dictos Dominos, & Antepoſitos, & Dominum Vicarium, aut majorem partem eorum deliberatum, & permiſſum fuerit exequtioni mandetur auctoritate præſentis Statuti.

De ſalario ſcripturæ librorum pro dativis colligendis. CAP. CLXXXIII.

ITèm STATVIMVS, quòd prò ſcriptura librorum causà colligendi dativas Camerarius dicti Communis debeat ſolvere Scriptoribus dictorum librorum quantitates infraſcriptas, videlicèt; Pro ſcriptura libri Terzerij fraportæ XL. ſol. Cort. Pro ſcriptura libri cuiuslibet alterius Terzerij XXX. ſol. Et pro ſcriptura Malpagorum dicti Terzerij fraportæ XXX. ſol. Et pro ſcriptura Malpagorum cujuslibet alterius Terzerij XX. ſol. Et pro ſcriptura librorum Cuſtodiæ Civitatis baliſtrario-

rum, paveſatorum, & Curſorum XII. den. pro quolibet centenario hominum ſcribendorum: Quas quantitates Camerarius dicti Communis ſolvere teneatur abſque aliqua apodiſſa.

De propoſita facienda in Conſilio quolibet anno de electione Superſtantum Aquaeductus.

CAP. CLXXXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd proponi debeat in Conſilio Populi, & Communis dictæ Civitatis quolibet anno ſemel de Electione ſuperſtantum Aquæductus Forminæ, & Fontium dictæ Civitatis: Qui ſic electi teneantur, & debeant quolibèt menſe tempore Hyemali remundare, & lavare fontes ſemel ad minus, & bis in menſe tempore Æſtivo eorum expenſis, & etiàm Fontaniles, & plus ſi Domino Vicario videbitur, & placebit: & prædicti Electi teneantur ſervire, & laborare in dicta Formina, & Aquęductu, in cannellis, et Fontibus, & alijs neceſſarijs in dicta Formina intùs, & extrà dictam Civitatem cùm Perſonis eorum abſque aliquo ſalario. Salvo ſalario infraſcripto: Teneantur etiàm prædicti Eligendi quolibet menſe una vice adminus diſcutere Forminam intùs, & extrà dictam Civitatem, & neceſſaria referre Domino Vicario, & dictis ſex Electis, & cum eis continuè inſiſtere prò neceſſarijs dictæ Forminæ, ùt reparentur, & aptentur. Inſupèr teneantur ipſi, vel alter ipſorum continuè intereſſe omnibus operibns, dum laboraretur in dicta Formina, et Aquæductu: & teneantur ſic dividere aquam, quæ dividatur ad Oſtium Forminæ, quòd eſt juxta domum filiorum Manentis Guadagnoli. Ita, et talitèr quòd quilibet fons habeat ſuam partem aquæ. Et habeant, et habere debeant prò eorum ſalario pro quolibet eorum pro quolibet anno, unum par pannorum cum fodere valoris, & æſtimationis pro quolibet pare pannorum XVI. lib. Cort. in Feſto Beati JVVENALIS de menſe Maij. Item quolibet menſe unum Raſerium grani pro quolibet. Salvo quòd ſi granum valeret ultrà IV. lib., & X. ſol. Cort. debeant habere IV. lib., & X. ſol. Cort. & non granum pro æſtimatione dicti Raſerij grani; & quolibet menſe pro ſuis neceſſarijs XXX. ſol. Cort.: & quod Camerarius Communis prædictas quantitates ſolvere teneatur eis abſque aliqua apodiſſa: & prò reparatione, & neceſſarijs Forminæ, Aqueductus, & Fontium imponi debeat dativa per foculare in dicta Civitate, & eius Comitatu: & quòd prædicti ſic eligendi ſtudeant, & procurent quòd habeantur infraſcripta omnia nomina focularium dictæ Civitatis, & Comitatus, & ipſa ſcribi faciant in quodam libro expenſarum dicti Communis: & quòd dicti Domini ſex Electi dent dictis Superſtantibus in prædictis auxilium, & favorem.

Quòd Campana Communis pulſetur quolibet die prò jure reddendo.
CAP. CLXXXV.

ITèm STATVIMVS, quòd Campana Communis prædicti quolibet die ſonari debeat prò Jure reddendo in Palatijs dictæ Civitatis bis quolibet die ſcilicèt de mane ante Tertiam, & de ſero antè Veſperas: Ad ſonum cujus Campanæ Officiales Forenſes dictæ Civitatis, & Officiales Cives ad civilia debeant eſſe ad banchas ad Jura reddendum in dictis Palatijs. Et quòd Judices Forenſes dùm eſſent ad dictas banchas habere, & tenere debeant quilibet eorum in capite capputium cum fodere de Varibus, ad pœnam C. ſol. Cort. prò quolibet contrafaciente, & qualibet vice dicto Communi applicandam. Adijcimus, quòd tribus menſibus non cogantur portare foderaturas de varijs, ſcilicèt de Menſe Junij, Julij, & Auguſti.

Quòd Proventus Dohanæ groſſæ vendatur quolibet anno.
CAP. CLXXXVI.

ITèm STATVIMVS, quòd Proventus Dohanæ groſſæ, videlicèt Ponderis, & menſuræ vendatur, proùt conſuetum eſt, quolibet anno finito tempore venditionis hactenus factæ per dictum Commune cnm pactis, modis, & conditionibus infraſcriptis, videlicèt, quòd Emptor, ſeù Emptores Dohanæ prædictæ poſſint recipere, & habere prò menſuratura cujuslibet Raſerij bladi, quod venderetur, & menſuraretur in dicta Civitate, & eius Comitatu unam Jumellam dicti bladi, & ab indè infrà pro rata, & ſi venditor non haberet bladum ſolvatur eis æſtimatio decens ſcilicet in pecunia pro dicto blado; & pro menſuratura cujuslibet Recentarij olei, quod menſuraretur tantùm in Civitate, & Comitatu Narniæ XVI. den. Cort. poſſint recipere, & habere, & de qualibet decina canapis, lini, & aliarum rerum, quæ venderentur, & ponderarentur habere debeant IV. den. Cort. videlicèt, à qualibet parte duos. Salvo quòd de Rebus, quæ venderentur, & ponderarentur à XX. ſol. infrà cum bilancijs nil recipere debeant, neque poſſint: & hoc non habeat locum in canape, & lino, quod ſolvi debeat, ut dictũ eſt de qualibet Decina, et qualibet re, quę venderetur, & ponderaretur, quę eſſet valoris, & æſtimationis trium librarum prò quolibet cencenario, & ab indè infrà ſolvere debeat tantùm duos ſol. Cort. inter Emptorem, & venditorem. De alijs rebus valoris ultrà tres libras Cort. pro quolibet centenario ſolvantur duo ſol. & VIII. den. Cort. inter Emptorem, & venditorem, ſcilicèt XVI. den. per quamlibet Partem. Et hoc locum non habeat in carnibus recentibus, quæ venderentur in Macello dicti Communis; & poſſint, & debeant habere pro quolibet Molendino olivarum Civitatis, & Comitatus Narniæ, in quo macinarentur olivæ, & reciperentur olivæ ad oleum, vel emerentur olivæ pro compenſatione menſuræ oliva-

olivarum, et olei medium Recentarium olei pro quolibet anno, quo macinarentur olivæ; Dummodò Emptor, ſeù Emptores Dohanæ prædictæ teneantur, & debeant compreſtare meſalem causà menſurandi oleum in dicta Civitate tantùm dictis habentibus Molendina, quæ macinarent: & quòd dicti Emptores debeant, & cogantur retinere quolibet die Sabbathi in foro, & in platea, ubi venditur bladum ad minus IV. meſales, unum quartum, & unum medium quartum, & raſerias ad pœnam in Statuto deſupèr poſito contentam. Inſuper decernentes, quòd dicti habentes, & retinentes meſales, et alias menſuras, teneantur in qualibet menſura bladi ducere, ſeù menare raſeriam, ad pœnam X. ſol. Cort prò qualibet vice de facto auferendam pro dicta Camera. Et idem dicimus de venditione, ſeù ſenſaria olei, de quo accipiantur XII. denarij per Recentarium, & non plus. Et qui contrafecerit in prædictis accipiendo plus puniatur pro quolibet, & qualibet vice in X. ſol. Cort., & in reſtitutione rei plus acceptæ de facto, et cogi debeat per Officiales gabellæ dicti Communis: & prædicta venditio Dohanæ fiat in Conſilio Communis dictæ Civitatis ùt dictum eſt, et etiàm conſuetum per duos menſes antè finem anni, pro quo ipſa Dohana vendita eſſet. Et hoc Capitulum legi debeat in Conſilio tempore venditionis dictæ Dohanæ. Iſtud Statutum extitit confirmatum, niſi per Reformatores aliter fuerit ordinatum.

Quòd Gabella beſtiarum vendatur quolibet anno, & gabella de eis ſolvenda.

CAP. CLXXXVII.

ITèm STATVIMVS, quòd vendatur quolibet anno gabella beſtiarum groſſarum in Conſilio dictæ Civitatis, ut moris eſt, & aliæ gabellæ, quæ conſuetæ ſunt vendi, de qua gabella ſolvi debeant de qualibet libra prætij beſtiæ vendendæ IV. denarij Cort. ſcilicèt duo ab Emptore, et duo à venditore. Iſtud Statutum ſit firmum, niſi per dictos Reformatores alitèr fuerit ordinatum.

De Cereis fiendis ab Artibus ad honorem Beati IVVENALIS.

CAP. CLXXXVIII.

ITèm STATVIMVS, quòd quælibet Ars Civitatis Narniæ debeat facere cereum de cera in Feſto Beati JVVENALIS de menſe Maij, vt conſuetum eſt. Et quòd Antepoſiti dictarum Artium teneantur prędicta fieri facere ad pœnam L. lib. Cort. dictæ Cameræ applican., et quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis in principio Menſis Aprilis, quolibet anno faciat bandiri, quòd prædictæ Artes facere debeant prędicta ad ſupradictam pœnam, quæ de facto à qualibet dictarum Artium contrafacientium auferri poſſit, et debeat pro qualibet vice, & dictæ Cameræ applicari.

Quòd

Quòd in Conſilio fiat Syndicus ad vendendum proventus.

CAP. CLXXXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd in Conſilio Communis, & Populi dictæ Civitatis fieri debeat Syndicus, ſeù Syndici ad vendendum proventus Dohanarum dictæ Civitatis, & promittendum defenſionem earum, & obſervationem pactorum, & conventionum habitarum cum Dohanerijs, ſeù Emptoribus Dohanarum modo conſueto.

De poſſeſſionibus, & bonis Monaſteriorum, Hoſpitalium, & Eccleſiarum locatis in Emphitheuſim, de quibus Cenſus, & redditus ſoluti non ſunt tempore brighæ.

CAP. CXC.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiasticæ.

ITèm Conſideratis brighis, & novitatibus, & noxijs, quas Commune, & Populus, & Univerſitates dictæ Civitatis intùs, & extrà ipſam Civitatem ſubſtinuerunt, & paſſi fuerunt temporibus retroactis, & proptèr abſentiam plurium Perſonarum à dicta Civitate, & eius Diſtrictu dicta de cauſa videlicèt à M. CCCXLVIII. de Menſe Decembris uſque in M. CCC. LIII. de Menſe Junij, proptèr quas cauſas redditus, & olivellatica prò Domibus, Terris, Poſſeſſionibus, & bonis Eccleſiarum, Hoſpitalium, & Monaſteriorum dictæ Civitatis, & eius Diſtrictus locatis in Emphitheuſim: ſeù ad olivellum, vel alio modo quocumque ad tempus, & in termino, ſeù terminis debitis ſolvi, & ſatisfieri ſecundùm formam Inſtrumentorum repertorum de talibus locationibus non potuerunt, nèc ſoluti fuerunt ipſis Eccleſijs, Monaſterijs, & Hoſpitalibus. Statuimus, & Ordinamus, quòd per Commune dictæ Civitatis detur ipſis Conductoribus talium Domorum, Terrarum, & Poſſeſſionum, & locorum talium Eccleſiarum, Monaſteriorum, vel Hoſpitalium, ſeù Hæredibus ipſorum Conductorum, vel habentibus Jus venditum, & ceſſum ab eis auxilium opportunum omni modo, quo fieri poteſt, ut jus dictorum olivellorum, & locationum conſervetur eis illæſum. Et quòd ſint, & remaneant in eo ſtatu, in quo erant antè tempus prædictum. Et Dominus Vicarius, & quilibet alij Officiales, Cives, & Forenſes dictæ Civitatis præſentes, et futuri, qui de hoc fuerint requiſiti, teneantur, & debeant hoc Statutum inviolabilitèr obſervare, & obſervari facere ad requiſitionem, & petitionem cujuſcumque petentis ad pœnam C. ſol. Cort. prò quolibet, & qualibet vice de eorum ſalario dictæ Cameræ applican.

Quòd

Quòd Pons novus Narniæ manuteneatur, & Aqua Fluminis remittatur per omnes Pilas d. Pontis
CAP. CXCI.

ITèm STATVIMVS, quòd Pons novus d. Civitatis ſuper Flumine Narniæ manuteneatur, & aqua Fluminis remittatur, & reducatur per omnes pilas ipſius Pontis; itaquòd dicta aqua labatur continuè ſubtùs Turrim ipſius Pontis in abundantia. Et hoc Dominus Vicarius procuret quòd faciat tempore ſui Regiminis ad pœnam C. lib. Cort. de ſuo ſalario, & Syndicus Communis teneatur præcisè eum de ijs ſyndicare, et ipſam ſibi auferre ſi factum non fuerit. Et hoc fiat, non obſtante aliqua præſcriptione, vel temporis lapſu.

Quòd Dominus Vicarius libros, & acta ipſius octò diebus antè finem ſui Officij debeat in Conſilio reſignare.
CAP. CXCII.

ITèm STATVIMVS, quòd Vicarius dictæ Civitatis octò diebus antè finem ſui Officij, teneatur libros, et acta, et inſtrumenta, ac etiàm actitata ſui Officij in Conſilio generali, et Populi reſignare.

De tribus Notarijs eligendis in Conſilio ad revidendum acta, & libros Vicarij.
CAP. CXCIII.

ITèm STATVIMVS, quod tribus diebus antè reſtitutionem librorum, et actorum dicti Communis fiendam per Vicarium, et eius Officiales de actis per eos factis, et cæteris ſcripturis eorum, dictus Vicarius cùm Dominis ſex Electis faciant in Conſilio generali eligi tres Notarios bonos, et legales, et in arte expertos, qui revidere debeant omnia acta, proceſſus, ſententias, et quaſcumque alias ſcripturas factas per dictos Officiales Vicarij, ſi aliqua fraus, falſitas, interlineatio, caſſatio eſt per eos facta, vel factum aliquid contrà formam Statutorum Populi, et Communis dictæ Civitatis: Qui Notarij quicquid invenerint in ſcripturis dictorum Officialium debeant in ſcriptis reducere. Et facta reviſione prædicta ipſam ſcripturam debeant eorum ſigillis ſigillare, et eam ſigillatam dare, et portare debeant Syndico electo ad ſyndicandum prædictos.

De eo, qui voluerit aſcendere ad honorem Cinguli militaris.
CAP. CXCIV.

ITèm STATVIMVS, quod quicumque de Civitate, vel Comitatu Narniæ aſcendere voluerit, & aſcendet ad cingulum militare in Feſto

ſto Beati JVVENALIS de menſe Maij, vel alio tempore in ipſa Civitate, vel extrà dictam Civitatem, & Diſtrictum ipſius habeat, & habere debeat de bonis, & pecunia Cameræ Narnienſis centum Florenos de auro. Et Dominus Vicarius dictæ Civitatis ei præcisè dari faciat per Camerarium Cameræ ſupradictæ prò Sancta Eccleſia, dummodò talis emat, & habeat unum Tentorium, ſeù Paviglionem. Et ſi quis arrengaret, quòd plus haberet, ſolvat pro banno Communi Narniæ L. lib. Cort. non obſtante, quòd plures eſſent in una Domo Milites, & Tentoria, quòd ipſum emere debeat infrà V. annos à die receptæ pecuniæ: Si autem non emeret, pecuniam reſtituat dictæ Cameræ. Et hoc locum habeat in Civibus Civitatis Narniæ, qui habent Domum, vel Domos in ipſa Civitate, & habuerunt ab antiquo, & majorem partem Poſſeſſionum ſuarum in tenimento, & Diſtrictu dictæ Civitatis, & ſolverint dativas Communi Narniæ: Et quandò fieret hujuſmodi Miles, ad petitionem ipſius pro parte dicti Communis requirantur Civitates, & Communia circumſtantia, quòd eis placeat amore dicti Communis honorem facere hujuſmodi volentibus aſcendere ad cingulum militare. Addito, quòd contenta in præſenti Statuto remaneant in arbitrio Domini Noſtri Domini Legati.

De Iuvando eum, qui acquiſierit poſſeſſiones in Confinibus, vel extrà Diſtrictum Narniæ.

CAP. CXCV.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque haberet, habuit, habebit, ſeù acquiſiverit aliquod jus, ſivè poſſeſſiones aliquas extrà Diſtrictum Narniæ, ſeù in Confinibus Diſtrictus, vel Epiſcopatus ipſius Civitatis, Vicarius teneatur ipſum juramento juvare, & defendere, & ipſum, vel ipſos ad defendendum toto poſſe ipſas Poſſeſſiones, ſi ab aliquo, vel aliquibus fuerit moleſtatus, & Moleſtator non ceſſaverit à moleſtatione ipſius; ad primam requiſitionem Communis ipſe moleſtatus, ſeu moleſtati poſſint ſe juvare contrà eos, & ipſe, & juvatores ſui ſint ſinè pœna, & banno, dummodò priùs coram competenti Judice de dicta moleſtia jus ſuum fuerint proſequuti, & ibi fuerit juſtitia denegata, & nihilominus Vicarius teneatur eum juvare pro poſſe, quod ſi non fecerit, damnum emendet patienti. Inſupèr de talibus Poſſeſſionibus poſſint conſtringi Poſſeſſores ad reportandum bladum ad ipſam Ciuitatem, ſi commodè fieri poterit, vt Vicario, & Conſilio Populi, & Communis videbitur. Et hoc intelligatur in perſonis, quæ ſunt continuè habitatores Civitatis, & Comitatus Narniæ, & majorem partem poſſeſſionum ſuarum haberent in dicta Civitate, & Comitatu ipſius.

De Electione Ambaſſiatorum.

CAP. CXCVI.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, & Domini ſex Electi omnes, vel duæ partes ipſorum præſentes in concordia, ùt eis videbitur, poſſint eligere Ambaſſiatores, quos, quot, & quandò eis videbitur pro utilitate dicti Communis expedire, & eos mittere ad loca quæcumque, ùt eis placuerit, & proùt duxerint ordinandum, ac providere de ſalario, & diſpendijs eorumdem (conſideratis ſempèr conditione Perſonarum Ambaſſiatorum, & locorum ad quæ mitterentur, & qualitate temporis,) prout eis videbitur fore decens. Et Camerarius Cameræ Narnien. præſens, & futurus teneatur, & debeat de pecunia dictæ Cameræ dicta ſalaria, & ſtipendia ſolvere proùt, & ſicut, quomodò, & qualitèr per prędictos fuerit proviſum, vel etiàm ordinatũ; dummodò ipſi Electores jurent ad Sancta Dei Evangelia tactis ſcripturis, prędictos, quibus ſtipendia providerint fore danda, eos eſſe veros Ambaſſiatores: & hoc non facere colore quæſito, nec ipſa pecunia in alia cauſa expendatur: & declarentur nomina ipſorum Ambaſſiatorum, & loca, ad quæ ipſos Ambaſſiatores duxerint tranſmittendos.

De Roccha Sancta Maria de Monte defendenda per Commune Narnia.

CAP. CXCVII.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis, qui per tempora erit in dicta Civitate teneatur, & debeat defendere Roccham Sanctæ Marię in Monte ad Opus Domini Epiſcopi Narnienſis, & Epiſcopatus, & Communis Narniæ cùm Juribus, & pertinentijs ſuis, & confinibus ipſius præcipuè ad requiſitionem Domini Epiſcopi, maximè ab illa parte, quà tenent homines de Stroncone: Ita quòd ab hominibus de Stroncone minimè valeant occupari, nec ab alijs vicinis.

Quòd nullus Vicarius, vel alius Officialis poſsit eligi in Ambaſsiatorem dicti Communis.

CAP. CXCVIII.

ITèm STATVIMVS, quòd Vicarius, nec aliquis eius Officialis dictæ Civitatis præſentes, & futuri non poſſint eligi per Dominos ſex Electos in Ambaſſiatores extrà Diſtrictum dictæ Civitatis.

De Plateis Remundandis.

CAP. CXCIX.

ITèm STATVIMVS, quòd per Dominos ſex Electos dictæ Civitatis, etiàm ad petitionem cujuſcumque petentis eligatur vnus Homo, qui mundet, & mundare debeat plateas dictæ Civitatis videlicèt, Pla-

Plateam Lacus, Plateam Majorem, & Plateam Sanctæ Mariæ Majoris, àc Viam, & ſtratam generalem à Platea Majore uſque ad Eccleſiam Sancti JVVENALIS, & uſque ad ſilicem, & quomodò fieri debeat: & quòd in dicto Officio fuerit obtentum, ità fiat. Proviſo, quòd ille, qui fuerit electus ad hoc, ipſas Plateas, & Vias mundare debeat, & ſcopare qualibet hebdomada in die Sabbathi poſt Solis occaſum, & habeat pro ſuo ſalario ſingulis ſex menſibus XL. ſol. Cort., & etiàm teneatur ſi aliquod principale Feſtum fuerit de alio die, quàm Sabbathi ſimilitèr mundare debeat. Et ſi in prædictis, vel aliquo prædictorum contrafecerit, vel negligens fuerit ſolvat pœnam X. ſol. Cort. vice qualibet, & de facto auferantur ab eo.

De vijs remundandis quolibet die Sabbathi.
CAP. CC.

ITèm STATVIMVS, quòd Notarij viarum teneantur omni die Sabbathi omnes vias dictæ Civitatis, & burgorum ipſius Civitatis facere purgari, & mundari; Itaquòd viæ remaneant ſgommoratæ, & purgatæ lapidibus, oſſis, ſordibus, et alijs ſuperfluitatibus ſinè malitia, & ſordes proijciantur extrà Civitatem. Et hoc Capitulum omni die Sabbathi bandiatur, & in prædictis poſſint pœnam imponere, & exigere à contrafacientibus uſque in XX. ſol. & de facto.

Quòd Rectores, & Officiales teneantur videre quæſtiones viarum, & Fenaytarum.
CAP. CCI.

ITèm STATUIMUS, quòd Dominus Vicarius, & eius Judices, vel Notarij viarum teneantur, & debeant juramento ire ad videndum quæſtiones viarum, terminorum, fenaytarum, dum fuerint requiſiti ſemel, & pluries; & faciant ùt viæ in bono ſtatu permaneant: Et ſi quæſtio eſſet terminorum, vel ſimilium, illam faciant terminari, & diffiniri per duos homines de contrata; vbi talis quæſtio eſſet. Adijcimus, quòd prædicti Vicarius, Judices, & Notarij viæ, cum pro ijs fuerint requiſiti, non recipiant Equos à partibus, ſed vadant cum Equis ipſorum ſi habent intùs, & extrà dictam Civitatem, et ipſi ipſos Equos dare teneantur cum fuerint requiſiti pro prædictis pœnà XXV. lib. Cort. de ſalario ipſorum dictæ Cameræ applicandorum.

De vijs antiquis tenendis apertis, & liberis conſervandis.
CAP. CCII.

ITèm STATVIMVS, quòd Vicarius, & Judices ipſius, & Notarij viarum, qui de ijs fuerint requiſiti teneantur, & debeant facere aperiri, et apertas tenere vias antiquas dictæ Civitatis, & Comitatus ipſius, & ipſas apertas liberas conſervare in libero, & bono ſtatu tàm

per ſe, quàm per Vicarios deputatos, vel deputandos, & ipſas inventas facere terminari per duos homines de contrata adiacentes ipſi viæ, non obſtante præſcriptione longi, & longiſſimi temporis, vel aliqua alia præſcriptione, ſeù caſu cujuſcumque temporis; & pro ijs exequendis, & fieri faciendis Judices Vicarij, & eius Officiales, & Notarij viarum, vel quivis alius Officialis, & etiàm Vicarij deputati poſſint imponere pœnam qualibet vice uſque in quantitatem C. ſol. Cort., & ſi quis occupaverit, vel occupatam tenuerit, vel devaſtaverit aliquam viam publicam ſolvat pro banno dictæ Cameræ X. lib. Cort.

De Ramis arborum inclinatorum ſuper vijs incidendis.
CAP. CCIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quilibet poſſit incidere ramos arborum inclinatos ſuper vijs, & ſepes, quæ præſtant impedimentum vijs publicis, & vicinalibus ſinè pœna, & banno: Et Judices Domini Vicarij, ſeù Notarij viarum teneantur incidere, & facere incìdi ſepes, & arbores, quæ commeatum viarum impedirent: & etiàm viarum, quibus itur ad Perticariam, & Capitonem. Adijcimus, quòd ille, cujus ſunt ſepes, ſivè arbor incidere teneantur ad pœnam C. ſol. Cort., & idem dicimus obſervari de ſepibus, quæ ſunt ſuper poſſeſſionem alterius.

De Equis mortuis, & vulneratis ſervitium Communis.
CAP. CCIV.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliquis Equus in aliqua ambaſſiata, maſnata, tracta, battaglia, ſivè prælio Communis Narniæ fuerit mortuus, vulneratus, magagnatus, vel perditus itaquòd efficiatur, vel ſit factus inutilis, vel rehaberi non poſſit ad ſervitia Communis cum decreto Conſilij, facta delatione ad ipſum Conſilium per Dominum Vicarium dictæ Civitatis ſecundùm fidem geſtorum, fiat emenda, & reddita ipſius Equi. Non obſtante quòd hujuſmodi Equus factus inutilis non eſſet æſtimatus, ſed fiat æſtimatio per Mareſcalcum dicti Communis, & Comeſtabilis Militum, qui per tempora erunt, & ſecundùm dictam æſtimationem fiat emenda dicti Equi, proùt videbitur Domino Vicario; & Dominis ſex Electis, qui per tempora fuerint, niſi præſumptiones, & indicia mala contra Dominum ipſius Equi adverſarentur: et talis emendatio dicti Equi mortui, vel ſic percuſſi, magagnati, vel inutilis facti fiat, & fieri debeat infrà duos menſes à die declarationis factæ de æſtimatione dicti Equi. Et prædicta locum habeant in præſentibus, & futuris. Addito, quòd prædicta emenda, ſeù reddita fiat, & fieri debeat de pecunia Cameræ Narnienſis, & Camerarius dictæ Cameræ ſolvere teneatur.

De Campana Communis pulſanda ad dividendum diem à nocte.

CAP. CCV.

ITèm STATVIMVS, quòd ad dividendum diem à nocte Campana Communis, & Populi Narniæ pulſetur ſempèr ſummo mane in aurora diei, & de ſero in hora, qua pulſari conſuevit in Completorio apud Eccleſiam Sancti JVVENALIS pro nnncio noctis; & maleficia, quæ committerentur poſt pulſationem dictæ Campanæ de ſero pro nocturnis maleficijs habeantur ſecundùm formam Statutorum: & quæ committerentur poſt pulſationem Aurorę campanæ, pro diurnis maleficijs puniantur. Adijcientes, quòd omnes pœnæ maleficiorum, quæ committerentur de nocte duplicentur, & malefactor, ſeù malefactores, qui maleficium committerent pœna duplici puniantur, & condemnentur, quibus punirentur pro maleficijs de die commiſſis.

De Pactis inter dictum Commune, & Dominos de Striano, & Sancto Vito conſervandis.

CAP. CCVI.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, & eius Officiales teneantur infrà duos menſes Regiminis eorum requirere Dominos Caſtrorum Striani, & Sancti Viti, quòd faciant omnes conventiones, & pacta factas, & facta inter ipſos, & dictum Commune inviolabilitèr obſèrvari. Ità quòd non poſſit aliquid minui, vel infringi de ipſis pactis, & conditionibus: Et qui contrarium publicè, vel occultè tractaverit, ſeù arrengaverit, pœnam C. lib. Cort. incurrat: & etiàm requirantur, & rogentur Domini dictorum Caſtrorum quòd veniant ad Civitatem Narniæ in Feſto Beati JVVENALIS de Menſe Maij ad honorem dicti Communis, et reverentiam Feſtivitatis ipſius.

De opere Caſtiglioni incepto per dictum Commune perficiendo.

CAP. CCVII.

ITèm STATVIMVS, quòd opus Caſtri Caſtiglioni, quod inceptum eſt per Commune Narniæ effectui demandetur, & fiant ibi Turres, & Palatia ùt utiliùs videbitur pro Communi: & hoc ſi placuerit Domino Noſtro Domino Legato.

De ratione reddenda per Tutores Pupillorum.

CAP. CCVIII.

ITèm STATVIMVS, quod quicumque fuerit Tutor alicuius Pupilli, qui Pupillus ſit, vel fuerit mortuus: vel alijs; ſi ſit finita Tutela, tenea-

neatur talis Tutor ei, vel cui intereſt, vel intererit reddere rationem ipſius tutelæ, & adminiſtrationis ipſius, & de bonis ipſius Pupilli, & ſibi reliqua reſtituet, quam rationem dictus Tutor reddere teneatur infrà ſpacium unius menſis, & reddere ipſi Pupillo, vel ipſius Succeſſoribus reliqua, & in dictum terminum, et ſpacium reſignare: & hoc Dominus Vicarius, et eius Judices fieri facere teneantur ſummariè, & ſinè ſtrepitu judicij, omni appellatione ceſſante: & quilibet Pupillus habeat, & habere debeat duos Tutores adminus: et quòd unus ſinè conſenſu, vel requiſitione alterius facere non valeat, nec teneat ipſo Jure: et idem dicimus obſervari in Pupillo facto adulto, cujus tutela fuit adminiſtrata, & contrà quemlibet Curatorem generalem, et bonorum adminiſtratorem, et Dominus Vicarius, et eius Officiales ad petitionem ipſius Pupilli, vel adulti, vel eius ſucceſſorum, vel cujuſcumque intereſt, vel quorumcumque conſanguineorum ipſorum, vel alterius eorum, teneantur, et debeant reddi facere rationem ſemel in anno ſi fuerit requiſitus ad pœnam L. lib. Cort. pro quolibet de ſuo ſalario dictæ Cameræ applican.

Quòd venditiones, & pacta facta Dohanerijs obſerventur eis.

CAP. CCIX.

ITèm STATVIMVS, quòd venditio, ſeù venditiones factæ, vel facta Dohanerijs per Syndicum Communis Narniæ, et pacta, promiſſiones, et conventiones ùt apparet, ſeù apparebit manu cujuſcumque Notarij eis inviolabilitèr obſerventur. Et Dominus Vicarius, et eius Officiales in ſuo Officio faciant obſervari nulla exceptione obſtante: itaquod dicti Dohanerij emant Dohanam eorum riſico, et fortuna, àc periculo. Adijcimus inſuper quod hujuſmodi Emptor, vel Emptores in emptione, quam fecerint, vel facerent, non poſſint prætium ipſius compenſare cum aliqua quantitate pecuniæ, vel rei, quam deberent recipere à Communi, ſed præcium ipſum teneatur ſolvere integralitèr cùm effectu.

De Cereis, qui debentur Communi à Caſtris, & Villis Comitatus Narniæ.

CAP. CCX.

ITèm STATVIMVS, quòd Villæ, et Caſtra, quæ debent deferre cereos in Feſto Beati JVVENALIS, deferant hoc modo, quod Caſtrum Colliſcipionis deferat cereum octò librarum ceræ, Perticarię quatuor librarum ceræ, Rocchę Carlei trium lib., Finocchieti trium librarum, Acutij trium librarum, Vaſciani duarum lib., Confinei duarum librar. Sancti Urbani trium librarum, Caſtrum Thiulorum quatuor librarum, Alvenini quatuor librarum, Villa Frattæ trium librarum, Burgariæ unius lib., Villa Viſciani duarum librarum, Villa Maſſæ cum Caſtro

Tay-

Tayzani quatuor librarum , Caſtrum Buſoni duarum librarum , Lugnolæ quatuor lib., Caſtrũ Colliſmajoli trium librarum, Caſtrũ Capitoni quatuor librarum . Qui cerei omnes offerantur , et etiàm faculæ , et Cerei Artiſtarum dictæ Eccleſiæ Beati JVVENALIS in Feſto prædicto , quæ convertantur in Opere Tribunę dictæ Eccleſiæ in dicto Feſto ; et qui facere omiſerit , ſolvat pro banno dictæ Cameræ X. libr. Cort. pro qualibet libra omiſſa .

De Auxilio , & fauore dando per Commune pro recuperatione poſſeſsionum , & bonorum Eccleſiæ Sancti Valentini in Campo .

CAP. CCXI.

ITèm STATVIMVS quòd Dominus Vicarius teneatur dare auxilium, et favorem ad recuperandum poſſeſſiones , et bona Eccleſiæ Sancti Valentini in Campo ubicumque ſitæ eſſent hoc modo videlicèt , quòd cùm Interamnenſes , et homines ipſius Civitatis occupaverint , et occupatas tenuerint , et teneant Terras , et Poſſeſſiones dictæ Eccleſiæ , et ex ipſis Poſſeſſionibus , et Terris à tempore motę guerrę inter Commune Narniæ , et Commune Interamnenſe fructus perceperint : Ita quod Clerici ipſius Eccleſiæ, et alij, quorum intereſt, et Poſſeſſiones ipſæ fuerint , et ſint ab ipſis Interamnenſibus infrà formas , vel ultrà verſus Interamnam vexati , et non modicum damnum paſſi . Volumus quòd hujuſmodi Clericis , et perſonis cum auctoritate , et licentia dicti Domini Vicarij Narnię de Terris , et Poſſeſſionibus Interamnenſium , quæ poſitæ ſunt circà formam verſus Civitatem Narniæ , liceat ſupèr apprehendere,et tenere,et poſſidere, àc fructus percipere uſque ad ſatisfactionem condignam fructuum, et aliarum terrarum, et poſſeſſionum ipſius Eccleſiæ,et aliarum ſpecialium perſonarum ſupradictarum,quæ fuerunt,et ſunt occupatæ ; & Dominus Vicarius tales Clericos dictæ Eccleſiæ,& quemlibet tenentem , & poſſidentem de bonis , & Poſſeſſionibus hujuſmodi Civitatis Interamnenſis teneatur , & debeat vinculo juramenti cum effectu defendere , & juvare pro poſſe ipſos , & quemlibet ipſorum contrà Rebelles ipſorum Clericorum : & ipſis Clericis , & Laicis , quorum Poſſeſſiones occupatæ ſunt , vel fuerunt , & ſocijs eorum dare auxilium , & favorem ad plenam defenſionem eorum ; & ſi Vicarius fuerit negligens pro obſervantia prædictorum perdat de ſuo ſalario C. libr. Cort. , quæ Communi Narniæ applicentur . Et Domini ſex Electi , qui per tempora fuerint , exequutionem de prædictis faciant : Non obſtante aliquo Capitulo ſuprà , vel infrà poſito . Adijcimus quòd Dominus Vicarius requiſitus à Clericis , & Laicis , quorum Poſſeſſiones occupatæ fuerint (poſtquàm conſtiterit ità eſſe)teneatur, & debeat dare licentiam apprehendendi de bonis ipſorum Interamnenſium uſque ad condignam ſatisfactionem eorum .

De percuſſo, vel magagnato in ſervitium Communis.

CAP. CCXIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque Pauper Civis, vel Comitatenſis de dicta Civitate fuerit, vel erit percuſſus, impeditus, vel magagnatus in ſervitio dicti Communis in exercitu, maſnata, vel cavalcata juvetur per Commune Narniæ in expenſis pro liberatione ipſius de bonis dicti Communis de Medicis, & vita ipſius, convenienti ſalario, & expenſis uſque ad liberationem: & hoc intelligatur de quocumque allibrato uſque in quantitatem CC. lib. Cort., & etiàm ubicumque fuerit magagnatus, percuſſus, vel vulneratus in ſervitio Communis prædicti.

De libra antiqua Hominum Civitatis Interamnæ, & aliorum Locorum revidenda, & fiat de ea ſpecialis libra.

CAP. CCXIII.

ITèm STATVIMVS, quòd ad hoc ùt libra antiqua Civitatis Narniæ facta de Poſſeſſionibus Hominum Civitatis Interamnæ, Caſtri Sancti Gemini, Cæſarum, Rocchæ Sanctæ Mariæ in Monte, Montis Calvi, Carbij, Stronconij, & etiàm Caſtri Ucriculi, & aliorum locorum rata, & firma perduret, & reficiatur: quòd per Vicarium, & eius Officiales vinculo juramenti, & ad pœnam C. lib. Cort. reinveniatur ipſa libra, & fiat unus ſpecialis liber de ipſis Poſſeſſionibus; proùt hactenùs factus fuit: & de æſtimationibus, menſuris, & ſummis, ſecundùm quàm ſolvere teneantur, & debeant dativas, & collectas cum Civitate Narniæ, & proùt Cives dictæ Civitatis. Et ſi Univerſitas alicuius Caſtri de ipſis Poſſeſſionibus adſcribi, & poni fecerit in Cataſtro, & allibrato ſuo; talis Forenſis in dicto Cataſtro dativas ſolvere nullatenùs teneatur, ſed cum Civibus dictæ Civitatis, et hoc ſit præciſum non obſtante aliquo Capitulo in contrarium loquente.

De adiutorio dando illi, cui aliqua res eſſet furto ſubtracta.

CAP. CCXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi alicui Narnienſi, vel Comitatenſi aliqua res furto ſubtracta fuerit, & ipſa res fuerit reperta in aliqua Civitate, vel alio loco; quòd Dominus Vicarius teneatur vinculo juramenti ad petitionem eius, cuius res fuerit, requirere litteris, & ambaſſiata expenſis petentis Commune illius Terræ, vbi res fuerit reinventa, quòd ipſam rem, vel æſtimationem reſtitui faciat illi, cui fuit res ipſa furata: & ſi Commune illius loci, non reſtituerit, vel reſtitui fecerit,

Domi-

Dominus Vicarius teneatur illi, cui dicta res fuit ſubtracta dare auxilium, & favorem ad recuperandum ipſam, & ſibi dare licentiam accipiendi, & reappræhendendi de bonis Communis, & hominum illius Terræ, in qua reperta fuerit talis res. Ita tamen quod ille, qui petierit, fidem faciat, quod ipſa res perdita ibi fuerit.

Quòd per Officium Dominorum ſex Electorum requiratur Vicarius, quod ea, quæ tenetur facere ex forma Statutorum, & Reformationum faciat, & exerceat.

CAP. CCXV.

ITèm STATUIMUS, quòd Domini ſex Electi dictæ Civitatis, qui per Tempora fuerint in ipſa Civitate ſingulis menſibus debeant requirere Vicarium dictæ Civitatis pro Sancta Romana Eccleſia, & ei proteſtari, quod omnia, & ſingula, quæ tenetur facere, & exercere, & fieri facere ſecundùm formam Statutorum dictæ Civitatis, & per Reformationes Conſiliorum faciat, exerceat, & exequatur, & de hujuſmodi proteſtationibus apparere faciant publica Inſtrumenta, & ſcribi, & publicari per eorum Notarios: & ſi proteſtationes, & requiſitiones hujuſmodi facere neglexerint, nihil habeant, vel recipiant de eorum ſalario, Et Camerarius Communis eis ſolvere minimè teneatur: & de hoc ſyndicentur, & ratiocinentur per dictum Camerarium finito eorum Officio: & ſi Vicarius ſic requiſitus, & interpellatus ipſam interpellationem, & requiſitionem neglexerit, incurrat ipſo facto pœnam in Statuto comprææhenſam: & Camerarius Communis nihil de eius ſalario ſolvere teneatur; ſalvo quòd ſi Conſilio Populi, & Communis aliud placuerit reformare.

Quòd Fogliarolæ, & Panem vendentes non impediant viarum tranſitum.

CAP. CCXVI.

ITèm STATVIMVS, quòd Fogliarolæ, & vendentes Panem, & alias res minutas, àc fructus continuè in Plateis dictæ Civitatis, vel in aliqua ipſarum Platearum, vt non impediant ipſas plateas, ſedeant, & teneant res earum venales; itaquod tranſitum publicum non impediant, ſed relinquant in medio ad minus aditum amplũ trium pedũ. Et quilibet, et quęlibet earũ ſolvat, quę ſolvere ſolita eſt, et ſolvat, et ſolvere teneatur d. Camerę quolibet menſe XII. den. Cort. quæ cõtinuè ſteterit, & quilibet, & quęlibet alia VI. den. Cort. pro gabella d. Communis: & Notarius Vicarij ad extraordinaria deputatus teneatur, & debeat quolibet menſe exigere à prædictis, & applicare dictæ Cameræ: et quicumque, ſeù quęcumque contrafecerit ſedendo, vel ſtando alitèr ad vendendum res

ſolvat

ſolvat pro banno dictæ Cameræ VI. ſol. Cort., quæ pœna de facto auferatur. Proviſo quòd Vendentes hujuſmodi res ſcribantur in quodam libro, qui ſit penès Camerarium dicti Communis ad hoc ùt fraus committi non poſſit.

Quòd Viæ, Fontes, Foſſata, Formæ Comitatus Narniæ aptentur.

CAP. CCXVIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd omnes Viæ, Fontes, Formę, Foſſata, ſeù Pontes Comitatus Narniæ ad petitionem cujuſcumque petentis aptentur, & aptari debeant, dummodò Officiales Domini Vicarij, qui de hoc fuerint requiſiti, illud fieri faciant expenſis adiacentium operis fiendi, et ponant, & poni faciant aliquos Superſtantes bonos, et idoneos, qui hoc fieri faciant, & ipſi Superſtantes pro exequtione eorum Officij poſſint imponere pœnam inobedientibus V. ſol. Cort. per diem; et etiàm vice qualibet, et Officiales Forenſes, qui eſſent ad dictum Officium, et quilibet Judex Domini Vicarij, qui de hoc fuerit requiſitus poſſit ipſis pœnas de facto auferre, & Communi Narniæ applicare. & Vicarius teneatur juramento in exequtione prædictorum dare auxilium, & favorem, ùt per ipſos opera perficiantur ſecundùm diſpoſitionem talium Superſtantium.

De *Puellis reclaudendis in Palatio propè Hoſpitale Sancti Iacobi.*

CAP. CCXVIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd in Palatio facto propè Hoſpitale Sancti Jacobi morentur, & reclaudantur omnes Puellæ, quæ lacte non indigent expenſis dicti Hoſpitalis, in quo immittantur, & gubernentur quouſque maritentur: & quæ maritari voluerint, maritentur expenſis dicti Hoſpitalis. Nulla niſi Iactaticia recipiatur, nèc etiàm moretur, nèc recipi, nèc immitti poſſit in dicto Hoſpitali. Et ſi immitteretur, ſeù immitterentur, quòd perdant aliæ Eleæmoſynam à Commune, & omnes dictæ iactaticiæ gubernentur, vt dictum eſt, expenſis dicti Hoſpitalis, & aliud pro prædictis peti non poſſit pro expenſis, nèc pro alia cauſa de bonis Hoſpitalis prædicti; & nihilominus Rector dicti Hoſpitalis faciat eas filare lanam, vt lucrari poſſit aliquid.

De *locationibus factis de bonis Communis in damnum Communis prædicti.*

CAP. CCXIX.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, quòd omnes locationes, conceſſiones, & alienatio-

nationes perpetuò, vel ad tempus ſub quocumque titulo, et ex quacumque cauſa per Commune Narniæ per quemcumque Syndicum dicti Communis quocumque tempore, ſeù quibuſcumque Perſonis ſæcularibus, vel Eccleſiaſticis de quibuſcumque bonis, vel rebus, et Juribus dicti Communis, vtpotè factæ in grave damnum, & enorme præjudicium dicti Communis, & contrà ipſius Communis evidentem vtilitatem; ſint, et eſſe debeant ex nunc caſſæ, & irritæ, àc nullæ, & pro caſſis, irritis, & nullis totalitèr habeantur, & ex eis, illis, quibus alienatio, et ceſſio facta fuiſſet, nullum jus agendi, vel excipiendi, ſeù juriſdictionis acquiratur, ſeù acquiſitum ſit, (lege aliqua non obſtante,) Immò hujuſmodi perſonæ, quibus conceſſio, vel locatio facta fuiſſet teneantur infrà terminum eis per Dominum Vicarium, vel eius Judices ſtatuendum, bona, res, & Juriſdictiones hujuſmodi liberè reſignare, & Juri prædicto renuntiare, sùb pœnis, bannis, & mulctis arbitrio Domini Vicarij, & eius Judicum imponendis, & de facto ſinè ſtrepitu, & figura judicij inremiſſibilitèr exigendis.

De Cereis portandis in ſero Vigiliæ Feſtivitatis Beati IVVENALIS ad eius Eccleſiam.

CAP. CCXX.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus Civis Narniæ, vel quivis alius audeat, vel præſumat in ſero Vigiliarum Beati JVVENALIS de Menſe Maij portare, vel portari facere aliquem cereum, ſivè doplerium ad dictam Eccleſiam ponderis ultrà duarum librarum, ſalvis cereis Artium, & Officialium dicti Communis: Qui contrafecerit ſolvat pro pœna X. lib. Cort. & quilibet poſſit contrafacientem denuntiare, & accuſare, et habeat medietatem banni, et teneatur in credentia, et hoc non habeat locum in militibus, et Judicibus.

Quòd Iudices de Collegio dictæ Civitatis non habentes Equos de Accavallata non teneantur ire in Exercitu, nec facere Cuſtodiam.

CAP. CCXXJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Judices dictæ Civitatis, et de Collegio Judicum non habentes Equos, vel Equum de accavallata non teneatur ire in exercitu, vel cavalcata fienda per dictum Commune, nèc etiàm teneantur facere cuſtodiam generalem, àc ſpecialem, nèc etiàm ire ad cuſtodiam Caſtrorum, et Roccarum dictæ Civitatis, ſed à prædictis totalitèr ſint Immunes, et exempti, non obſtante aliquo Statuto, Reformatione, ſeù Ordinamento in contrarium facto, vel faciendo. Salvo ſemper quòd ſi aliquis ipſorum Judicum habeat

Equum de accavallata, quòd teneatur ire, vel mittere filium, vel alium Conſanguineum, ſeù alium idoneum locò ſui: Quòd ſi non fecerit pœnam incurrat, vt alij Cives dictæ Civitatis; et Guardianus, ſeù Officialis ad guardiam deputatus, et quilibet alius Officialis dicti Communis, hoc Statutum obſervent, et obſervari faciant vinculo juramenti ad pœnam XXV. lib. Cort. de ſuo ſalario dictę Cameræ applican.

De Terris ſodis, quæ jacerent tempore brighæ, quòd de eis dativa non ſolvatur.

CAP. CCXXII.

ITèm STATVIMVS, quòd tempore brighæ, quam haberet Commune Narniæ cum aliqua Civitate, vel Caſtro, vel aliqua poſſeſſione alicuius Civis, vel Comitatenſis dictæ Civitatis, in Confinibus, ſeù propè confines poſita Terrę jacerent ſodę occaſione dictæ brighæ: ita etiàm, et alię vicinorum dictæ terrę ſodæ jacerent ex ea cauſa: quòd de talibus Poſſeſſionibus ſodis tempore dictæ brighę Domini dictarum Poſſeſſionum dativam aliquam ſolvere non cogantur, nèc teneantur: et ſi Dominus Vicarius, ſeù quivis alius Officialis contrafecerit ſolvat de ſuo ſalario nomine pœnæ XXV. lib. Cort., et dictæ Camerę applicentur. Adhibito, quòd ſi non appareret æſtimum dictarum Poſſeſſionum in Cataſtro Communis, quòd fiat æſtimatio ipſius per duos proximiores vicinos, per eos pręſtito juramento, dummodò probentur legitimè per tres teſtes bonæ famę poſſeſſiones ipſæ.

Quòd Medici, & Magiſtri Grammatices ſint exempti ab omni Cuſtodia exercitu, & accavallata.

CAP. CCXXIIJ.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, quòd pro neceſſitate, & ſanitate hominum, & Infirmorum, quòd Medici, & Magiſtri Grammaticæ ſint exempti à Cuſtodia Civitatis, Caſtrorum, & Roccarum dicti Communis, & non teneantur Cuſtodiam aliquam facere, nec etiàm ire ad aliquem exercitum, vel cavalcatam fiendam per dictum Commune: & quòd ſit licitum ipſis Medicis, & Speciarijs tenere apertas Apothecas cum Medicinis diebus Dominicis, & Feſtivis ſinè pœna. Adijcimus quòd dicti Medici, & Speciarij poſſint tenere Apothecas apertas de die, & de nocte, & ire per Civitatem prædictam pro utilitate infirmorum ſinè pœna, habita tamen licentia à Vicario dictæ Civitatis, & non alitèr.

Dè

De auxilio dando Civi habenti poſſeſſiones extrà Diſtrictum Narniæ occupatas.

CAP. CCXXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliquis Civis, vel Comitatenſis dictæ Civitatis, qui reſpondeat dicto Communi in banno, ſanguine, & dativa haberet aliquas Poſſeſſiones occupatas extrà Diſtrictum dictæ Civitatis ab aliquo, qui non eſſet Civis, & diſtrictualis dictæ Civitatis, vel qui non reſponderet dicto Communi in banno, ſanguine, & dativa, quod hujuſmodi occupator, miſſis litteris, & Ambaſſiatoribus, proùt Domino rei placuerit occupatæ, & ad petitionem eius requiratur prò parte dicti Communis expenſis petentis quod hujuſmodi Rem occupatam reſtituat cùm fructibus debitis hujuſmodi Civi, vel Comitatenſi Narniæ. et ſi infrà terminum ſibi aſſignandum litteris, nuntio, vel ambaſſiata non reſtituerit, quod proſequatur ſuum jus coram Judice competenti.

De Aqua ſuperflua Fontis Sancti Salvati danda Fratribus Prædicatoribus de Narnia.

CAP. CCXXV.

ITèm STATVIMVS ad honorem, et reverentiam Omnipotentis DEI, et Glorioſiſſimæ MARIÆ ſemper Virginis Matris eius, et Beati Dominici, quòd detur, et cedatur Fratribus Prædicatoribus dictæ Civitatis pro loco dictorum Fratrum licentia, et poteſtas extrahendi, et ducendi de aqua ſuperflua, quæ erit de Fonte Sancti Salvati ad locum dictorum Fratrum, et per locum, vndè dictis Fratribus videbitur expedire, et prædicta fiant expenſis dictorum Fratrum ſinè contradictione aliqua, vel alicuius Perſonæ: et Dominus Vicarius teneatur vinculo juramenti dictis Fratribus ad petitionem ipſorum ad prædicta fienda, et exequenda dare auxilium, et favorem, vt melius fieri poſſit: Ita tamèn quòd dicta cannella aquæ trahatur ſinè damno Fontis de ſuperflua aqua, quæ exit de ipſo Fonte, et extrà ipſum Fontem in ipſo loco Fratrum trahatur dicta aqua per quamdam cannellam clauſam quando, et quoties erit neceſſe dictis Fratribus loci prædicti. Et cannella ſit exiſtens in dicto loco. et ſtet ſempèr clauſa, niſi quando traheretur aqua ex ea, ùt dictum eſt. Et ſi Dominus Vicarius in prædictis fuerit negligens perdat de ſuo ſalario XXV. lib. Cort. dictæ Cameræ applican.

De Vijs occupatis in Civitate Narniæ contrà formam Statutorum.

CAP. CCXXVI.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliqua Via eſſet, vel fuiſſet occupata in Civitate Narniæ per aliquem contrà formam aliquorum Inſtrumento-

mentorum indè factorum in aliquo à Cœlo, uſque ad Terram, reducatur ad ſtatum antiquum, ſecundùm quòd in Inſtrumentis continetur: Non obſtante aliqua præſcriptione temporis, dummodò ipſa Inſtrumenta præcedant occupationem prædictam. Et Vicarius, & omnes, quos dicta Inſtrumenta tangerent, qui habent Domum juxtà ipſam viam occupatam, teneantur, & debeant amovere omne id, quod appareret eſſe factum contrà formam pactorum ipſorum Inſtrumentorum, vel Inſtrumenti à Cœlo uſque ad Terram. Et Dominus Vicarius, & quilibet Judex in ſuo Officiò teneatur, & debeat præcisè hoc Capitulum obſervare, & obſervari facere: & pro exequtione prædictorum quilibet Officialis poſſit, & debeat imponere pœnam XX. ſol. Cort. pro qualibet die, & auferre pro Camera ab inobediente, quod ſi non fecerint Officiales, qui ſuper hoc fuerint requiſiti perdant de eorum ſalario C. lib. Cort., & dictæ Cameræ applicentur.

De Forma, qua vadit per Poſſeſſionem Rontij remundanda.
CAP CCXXVIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Vicarius, & quilibet eius Officialis teneatur, & debeat vinculo juramenti ad petitionem cujuſcumque petentis facere remundari, & manuteneri formam, quæ eſt, & habet curſum per Poſſeſſionem Hæredum Magiſtri Nicolai Petroni, ac per Poſſeſſionem Hæredum Roncij, & per Poſſeſſionem olim Cuculi Amatæ poſitam in Tenimento Narniæ, & Vocabulo Renenari, & habet exitum in ſtratam publicam, ad hoc ut ipſa ſtrata publica propter aquam non deaptetur: & quod habeat dictum curſum liberum ſubtùs ſtratam prædictam, & quòd ad hoc ſuper ijs fieri faciat unum Superſtantem ad petitionem cujuſcumque petentis, ùt dictum eſt. Et ſi Dominus Vicarius, vel quivis alius Officialis, qui de hoc fuerit requiſitus, fuerit negligens perdat de ſuo ſalario XXV. lib. Cort.

De Cereo offerendo in Feſto Beati Ludovici.
CAP. CCXXVIII.

ITèm STATVIMVS ad honorem, & reverentiam Beati Ludovici Ordinis Fratrum Minorum, quòd in die Feſtivitatis ipſius expenſis dicti Communis per Cameram dicti Communis fiat unus Cereus ponderis ſex librarum ceræ, vel duo tanti ponderis inter ambos, qui offerantur per Dominum Vicarium ad Miſſam celebrandam in dicta Eccleſia dicta die Feſtivitatis ipſius. Et idem dicimus fieri in Feſto Beati Caſſij, qui offerantur apud Eccleſiam Prædicatorum.

De via, quæ eſſet in poſſeſſione alicuius poſſe ad locum habilem mutari.
CAP. CCXXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliquis haberet aliquas Poſſeſſiones, inter quas eſſet aliqua via, ſenayta, ſeù redera publica, privata,

vel

vel vicinalis, quòd ille, cuius eſſent hujuſmodi Poſſeſſiones poſſit hujuſmodi viam mutare, & mittere inter ſuas Poſſeſſiones per alium locum minùs damnoſum, proùt ſibi placuerit ſinè pœna legis, & Curiæ, dummodò talis via mutata ſit illius amplitudinis, & bonitatis, ùt fuerat illa via antiqua, & dummodò poſſit iri, & rediri per ipſam viam mutatam, & reiectam à via, à qua habeat exitum; Et de pejoratione ſtetur declarationi, & relationi duorum vicinorum ponendorum, & eligendorum per partes prædictas, ſcilicèt per utramque partem unius, vel per Curiam Vicarij dictæ Civitatis.

Quòd primo menſe Regiminis D Vicarij æſtimentur omnes Ronzeni, & Equi dari ſoliti ad vecturam.

CAP. CCXXX.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius primo menſe ſui Regiminis teneatur æſtimare, & æſtimari facere omnes Ronzenos, ſivè Equos dictæ Civitatis, qui dantur ſeù dari conſveti ſunt, ſeù darentur ad vecturam, ùt ſciatur ſi caſus occurreret, quòd talis Equus, ſiuè Ronzenus perderetur aliquo caſu ab illo, qui dedit aliquem Equum, vel Ronzenum ad vecturam, & de dictis Equis, ſivè Ronzenis æſtimatione factà appareat in libris dicti Communis: quæ æſtimatio fiat per eſtimatores factos, vel eligendos per Conſilium Populi, & Communis dictæ Civitatis. Et d.Liber æſtimationum talium Equorum, & Ronzenorum ſit apud Camerarium, & in Camera dicti Communis. Hoc addito quòd ille, qui acceperit Equum, ſivè Ronzenum ad vecturam, vel alio quocumque modo, alienaret eum ſinè licentia illius, qui dedit Equum, ſivè Ronzenum ad vecturam ſolvat pro æſtimatione d. Equi, ſivè Ronzeni duplum eius quantitatis, quæ inveniretur æſtimata in libro prædicto ei, cuius eſt Equus, ſivè Ronzenus prædictus: & de vectura ſtetur juramento dantis illum ad vecturam.

Quòd inquiratur ſi aliquis apprahendit de bonis dicti Communis, vel poſuit ædificium in muris dictæ Civitatis.

CAP. CCXXXJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius juramento teneatur inquirere, & inquiſitionem facere ſi aliquis appræhendit de bonis dicti Communis, vel poſuit aliquod ædificium in muris dictæ Civitatis, vel in alio loco, qui pertineat ad dictum Commune, & ad Juriſdictionem dicti Communis, tàm intùs, quàm extrà dictam Civitatem; & ſi invenerit aliquem appræhendiſſe, vel aliquid fuiſſe appræhenſum de bonis prædictis, vel occupaſſe aliquam Juriſdictionem dicti Communis, teneatur, & debeat ipſe Dominus Vicarius mandare Syndico ipſius Cõmunis, quòd appræhendat, & recipiat ipſa bona occupata, & nomine dicti Communis teneat, vel compenſationem faciat cum illis, qui occupaverunt illa bona ad utilitatem dicti Communis, ſemper tamèn de

con-

conſcientia Dominorum Vicarij, & ſex Electorum, qui erunt per tempora. Et ſi Dominus Vicarius prædicta facere neglexerit perdat de ſuo ſalario L. lib. Cort., & applicentur dictæ Cameræ, & idem obſervari decernimus in Comitatenſibus. Non obſtante aliqua temporis præſcriptione, & hoc etiàm locum habeat in Terris, & Aquis.

Quòd Dominus Vicarius teneatur murari facere in ſchifa Colliſmajoli.

CAP. CCXXXII.

ITèm STATVIMVS, quòd quilibet Vicarius dictæ Civitatis, qui pro tempore fuerit in dicta Civitate teneatur, & debeat vinculo præſtiti juramenti, & ad pœnam XXV. lib. Cort. dictæ Cameræ applican. de ſuo ſalario murare, & murari facere in ſchifa, quæ eſt in circuitu Caſtri Collismajoli expenſis dicti Communis X perticas muri. Dicimus etiàm, quòd deinceps nullus poſſit eſſe Superſtans ad dictum opus fieri facien., qui fuerit à XXV. annis citrà. Salvo ſi aliud placuerit Conſilio Populi, & Communis dictæ Civitatis.

De una Forma magna fienda in contrata Marrani.

CAP. CCXXXIIJ.

ITèm STATVIMVS ad petitionem cujuſcumque, ſeù quorumcumq; conſortum, ſeù adiacentium contratæ Marrani eligantur duo Superſtantes, vel plures, ſi eiſdem conſortibus videbitur: qui Superſtantes fieri facere teneantur quamdam formam magnam in Poſſeſſione ipſorum conſortum, ùt ipſis conſortibus videbitur, & parare debeant ramale, quod eſt in ſylva filiorum Merlini, proùt meliùs fieri poterit de lignis, fraſchis, & cannuccijs, & alijs raminibus: Itaquòd aqua dicti ramalis non fluat, nèc labatur versùs Marranum per locum undè non habet curſum: & ſimilitèr debeat reparari, & mundari forma Staynelli, uſque in Flumen, & aliæ formæ neceſſariæ in dicta contrata fiant: & prędicta fiant expenſis adiacentium dictæ contratæ. Et prædictos Superſtantes Vicarius, & Officiales ipſius, qui de hoc fuerint requiſiti teneantur vinculo juramenti, & ad pœnam C. ſol. Cort. de eorum ſalario fieri facere primo menſe ſui Regiminis poſtquàm ab ipſis, vel ipſorum altero fuerit poſtulatum, & dicti Superſtantes poſſint imponere dativas, & Collectas inter dictos Adiacentes proùt fuerit neceſſe: & eas exigere, & exigi facere teneantur dicti Domini Vicarius, & eius Officiales ad petitionem dictorum Superſtantum; & prędicti Superſtantes poſſint imponere pœnam X. ſol. Cort. à quolibet inobediente auferen., & convertere in dicto opere, & prædictam pœnam prædicti Vicarius, & eius Officiales exequi teneantur ad petitionem dictorum Superſtantum. Et Adiacentes intelligantur omnes poſſeſſiones habentes in dicta contrata, qui damnificantur à dicto Flumine per dictum locum, ubi dicta parata fieri debet. Et idem dicimus obſervari de forma Doghæ manute-

nutenenda, et aptanda poſita juxtà poſſeſſionem Magiſtri Dominici uſque ad Flumen, et intelligantur adiacentes dictæ formæ omnes de contrata Doghæ.

De Portantibus res ad Dohanam pertinentes ſinè apodiſſa.

CAP. CCXXXJV.

ITèm STATVIMVS, quòd omnes de dicta Civitate, & eius Diſtrictu poſſint omnes, quos invenerint portare, vel ducere aliquas res ſinè apodiſſa, & ſolutione Dohanæ illas res, & beſtias, & Perſonas hominum ducere poſſint ad Civitatem Narniæ, & coram Domino Vicario, & eius Officialibus præſentare, & habeant,& habere debeant ipſi capientes,& præſentantes medietatem omnium beſtiarum,& rerum, quas abſtulerint, & Curiæ Domini Vicarij, & Camerario dicti Communjs præſentaverint: & ſi negligentes fuerint ea die, vel ſecunda præſentare, vel fraudem aliquam commiſerint in prædictis, ſolvat quilibet eorum qualibet vice XXV. lib. Cort., & plus, & minus inſpecta qualitate delicti, & rerum. Adijcimus, quòd non poſſint capi infrà milliare à Civitate Narniæ.

De ordine ſcribendo in apodiſſis de rebus extrahendis.

CAP. CCXXXV.

ITèm STATVIMVS, quòd Notarius, qui poſitus erit ad ſcribendas apodiſſas Dohanæ teneatur, & debeat ſcribere in apodiſſa quantitatem rerum, de quibus licentia concedetur deferendi, & diem, quo datur, & pro quo conceſſa eſt ipſa licentia, & pecuniarum ſolutio, & ſi fuerit negligens dictus Notarius à dicto Officio removeatur, & à termino in antea in ipſa licentia expreſſa, non valeat, nèc teneat. Decernimus inſuper, quòd omnes apodiſſæ fiendæ per Camerarium Communis, tàm Dohanæ, quàm aliæ ſcribantur per Notarium Cameræ Cōmunis,& non per alium,& ſi alitèr fieret per alium,ipſæ apodiſſæ ſcribendæ manu alterius Notarij non valeant, nèc teneant, & eis fides non adhibeatur.

Quòd via Igliani, quà itur ad Eccleſiam Sancti Peregrini aptetur, & manuteneatur.

CAP. CCXXXVJ.

JTèm STATVIMVS, quòd via, quà itur per contratam Igliani ſuprà Domum olim Joannis Salvatelli uſque ad Eccleſiam Sancti Peregrini manuteneatur, & Adiacentes teneantur ad pœnam XL.ſol.Cort. pro quolibet contrafaciente incidere ſepes, et ſpinos, et alia impedimenta juxtà eam, et quòd ipſa via reinveniatur, et aptetur expenſis adjacentium dictæ viæ. Et Dominus Vicarius, qui de hoc fuerit requiſitus, teneatur ad petitionem cujuſcumque petentis de Adiacentibus

ponere duos bonos homines, qui reinvenire, et terminare debeant ipſam viam; Itaquòd ſit ampla quinque pedum. Et quicumque occupaverit, et davaſtaverit dictam viam ſic terminatam ſolvat pro banno dictæ Cameræ C. ſol. Cort.

De *Aqua Pozzudi peſce ducenda ad alium locum.*
CAP. CCXXXVIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Aqua Pozude peſce, quæ eſt in poſſeſſionibus olim Magiſtri Franciſci Maſſei converſa expenſis hominum de contrata extrahatur, & ducatur in ſtrata, quæ eſt juxtà dictas Poſſeſſiones, quà itur versùs Caſtrum Stronconi. Et Dominus Vicarius dictæ Civitatis teneatur prædicta exequutioni mandare ad petitionem cujuſcumque de Adiacentibus, ad pœnam X. lib. Cort. de ſuo ſalario dictæ Cameræ applican.

De pœna defraudantis Gabellam, ſeù Dohanam.
CAP. CCXXXVIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque defraudaverit gabbellam, ſeù Dohanam Communis Narniæ in non ſolvendo id, quod ordinatum fuerit, vel aliam fraudem committendo puniatur in X. lib. Cort. pro quolibet ſollo, quo defraudaverit Dohanam, vel Gabellam prædictam: Et Dominus Vicarius, ac quilibet Officialis deputatus ſupèr dicta gabella poſſit, & debeat contrà talem defraudantem, ſeù defraudantes ipſam Dohanam, vel gabellam procedere per accuſationem, denunciationem, & inquiſitionem ad petitionem cujuſcumque petentis èx eorum, & cujuſcumque ipſorum Officio etiàm Indicijs non præcedentibus, & ſupèr inquiſitione, indicijs non probatis.

Quòd Syndicus ad ſyndicandum Rectores Statuta, & Ordinamenta perquirat.
CAP. CCXXXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd Syndicus, qui erit ad ſyndicandum Vicarium, & eius Officiales, & alios Officiales Communis Narniæ, Statuta, Ordinationes, & Reformationes perquirat diligentèr, & ſingularitèr, & particularitèr ſi prædicti Vicarius, & eius Officiales ſervaverunt Statuta prædicta, & omnia, & ſingula, quæ obſervare debuerint; & maximè in proceſſibus, quos facere tenentur ex forma Statutorum: & ſi invenerit non feciſſe condemnet eos ſecundùm formam Statutorum prædictorum.

Dè

Quòd Macellarij poſsint, & teneantur diebus Dominicis macellare tempore Æſtivo de certis menſibus.

CAP. CCXL.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS Volentes fætorem carnium evitare, conſiderantes, quòd carnes in Æſtivo tempore macellandæ uno die pro altero fætorem reddunt, quòd Macellarij poſſint, teneantur, & debeant de menſe Junij, Julij, Auguſti, & Septembris diebus ſingulis Dominicis, & Feſtivis dictorum menſium macellare, & macellari facere, & carnes vendere volentibus emere ad pœnam XX. ſol. Cort. pro quolibet contrafaciente, & qualibet vice. Et Vicarius teneatur, & debeat conari pro poſſe, quòd Macellarij macellent, & carnes faciant ipſis diebus de dictis menſibus, & à contrafacientibus poſſit dictam pœnam auferre de facto, & Communi Narniæ applicare.

Quòd proponatur in Conſilio de modo habendi granum in Communi.

CAP. CCXLJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Civitas Narniæ, ut victualium habeat ſupplementum, Dominus Vicarius infrà XV. dies poſt aperturam hujus Statuti, proponat in Conſilio Communis, & Populi dictæ Civitatis de modo habendi in Commune Narniæ, quòd habeantur ùſque in tria millia raſeria grani Forenſis, videlicèt in quolibet Terzerio mille raſeria, & de modo, & forma undè dicta pecunia pro dicto grano deveniat in Communi: & faciat ſecundùm quòd ipſi Conſilio placuerit, et exequtioni mandetur. Statuto aliquo, vel ſolemnitate contraria, vel contrarijs non obſtantibus. Itàquod dictum granum penitùs habeatur.

De Palio, & anulo currendo in kal. Menſis Maij, & de pactis Iudæorum eis ſervandis.

CAP. CCXLII.

ITèm STATVIMVS, quòd Judæi, ſivè Hæbrei, qui morantur in Civitate prædicta, vel etiàm morabuntur in poſterum ad habitandum teneantur, & debeant ſolvere quolibet anno in Kalendis Menſis Maij Camerario dicti Communis quatuor Florenos de auro, qui convertantur, & converti debeant in prætium, et prætio unius palij, & unius anelli ſuper aurati de argento, quod palium curratur per milites, ſeù Equites dictæ Civitatis in aliquo loco, proùt videbitur DD. Vicario, & ſex Electis dictæ Civitatis: et detur illi Militi, ſeù Equiti, qui primò

ipſum Palium acceperit, ſeù attigerit. Et ad anulum curratur etiàm, et percutiatur cum haſta, proùt videbitur dictis Vicario, et ſex Electis et ſit illius, qui eum in ſua lancea portaverit, ſivè haſta: et ad prædicta prædicti Hæbrei, ſeu Hæbraici compellantur, et conſtringantur per Dominum Vicarium, et ſi Vicarius in prædictis fuerit negligens, et exequutioni mandare omiſerit perdat de ſuo ſalario XXV. lib. Cort., et dictæ Cameræ applicentur. Adijcimus quòd prædicti Hæbrei, ſeù Hæbraici in Civilibus, et criminalibus gaudeant privilegio Civium dictæ Civitatis. Volumus etiàm, et decernimus, quòd pacta, et conventiones olim habita inter ipſos, et dictum Commune, proùt patet manu Petri Andreæ de Narnia olim Notarij, et Jacobi Maſſariciæ, et Blaſij Pauli, et manu quorumcumque Notariorum, ſint rata, et firma, et eis per dictum Commune inviolabilitèr obſerventur. Non obſtante elapſu alicuius temporis: et quòd quæcumque pacta apparent, et ſcripta ſunt manu cujuſcumque Notarij in Perſona alicuius, ſeù aliquorum ipſorum Judæorum ſint, et intelligantur eſſe facta in perſona, et perſonis quorumcumque ipſorum Judæorum habitantium in Civitate prædicta: et in ipſis Judæis, et ipſorum quolibet vendicent ſibi locum: et Vicarius, et quilibet alius Officialis dictæ Civitatis virtute præſtiti juramenti ipſa pacta eis, et cuilibet ipſorum faciant, et obſervent.

De propoſita, qua non obtineretur in Conſilio, quod tempore illius Officij iterum proponi non poſſit.

CAP. CCXLIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quotieſcumque aliqua propoſita proponeretur in Conſilio Populi, et Communis dictæ Civitatis, ſupèr qua fuerit arrengatum, vel conſultum, quæ in ipſo Conſilio non fuerit reformata, vel obtenta, quòd illud, de quo talis propoſita mitteretur, vel fieret iterato ad Conſilium mitti non poſſit, nèc de eo propoſita fieri toto tempore, quo duraverit Officium Dominorum ſex Electorum, qui talem propoſitam proponi fecerint, niſi de factis Eccleſiæ tractaretur: et ſi contrafactum fuerit Vicarius, ſex Electi, et eorum quilibet incurrat pœnam XXV. lib. Cort. dictæ Cameræ applican.: et nihilominùs ſi proponeretur non valeat, nèc teneat ipſo Jure.

De Domibus, vel Poſſeſsionibus alicuius Monaſterij, vel Eccleſia olivellatis ad ipſum Monaſterium, vel Eccleſiam redactis, quòd talia bona leventur de libra illius tunc poſſeſſoris.

CAP. CCXLIV.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliqua Terra, vel Domus alicuius Eccleſiæ, Monaſterij, vel Hoſpitalis reperiretur alicui allibrata, quæ fuiſſet alicui livellata in tertiam generationem, et dicta tertia generatio

tio eſſet finita proptèr generationem finitam: et hujuſmodi Terra, vel Domus redijſſet ad ipſam Eccleſiam, Monaſterium, vel Hoſpitale, quòd talis Terra, vel Domus debeat de libra talis, cui erat aſcripta amoveri, et caſſari, et poni in libra poſſidentis, ſi poſſeſſor apparuerit, qui poſſideat. Si verò locatio appareat uſque ad tempus, et minus XXIV. annorum, quòd poſſeſſio in libra ſua debeat minimè aggregari, nèc pro datis ſolvendis in dictis caſibus quomodolibet aggravari, vel moleſtari.

De Domo, vel Terra vendenda ponenda in libra Emptoris, & amovenda Venditori.

CAP. CCXLV.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque vendiderit, vel alio titulo tranſtulerit aliquam poſſeſſionem, terram, vel Domum infrà octo dies à die venditionis factæ teneatur, et debeat comparere coram Notario prædicto, tempore, quo Notarius ad dictum Officium fuerit, et facere amoveri talem rem alienatam de ſua libra, et ponere in libra acquirentis; quòd ſi non fecerit, non obſtante alienatione prædicta perpetuò dativas, et Collectas ſolvere teneatur, et nihilominùs pœnam incurrat XL. ſol. Cort., et eamdem pœnam incurrat ille, qui aliquam poſſeſſionem acquiſiverit, ſeù Domum ſi infrà eumdem terminum ſibi in ſua libra non fecerit apponi, et ſcribi. Et ad habendam notitiam de prędictis, dictus Notarius ſingulis diebus Veneris videre teneatur libros introituum Cameræ dicti Communis, de venditione Terrarum, & Domorum: & quas non invenerit aſſignaſſe, aſſignare debeat Domino Vicario, ùt ipſos puniat in dicta pœna: & dictus Vicarius teneatur, & debeat delinquentes hujuſmodi punire in dicta pœna, nè quis ſe valeat per ignorantiam excuſare, & de hoc facere teneatur dictus Notarius examinationem juramento de quibuscumque rebus ſtabilibus alienatis à quocumque tempore citrà, quas ſimilitèr ponat in libra poſſidentis, & hoc Capitulum ſit præciſum, non obſtante aliquo Capitulo ſuprà, vel infrà poſito.

De Notarijs deputandis per Dominum Vicarium ad Officia dicti Communis.

CAP. CCXLVJ.

ITèm STATUIMUS, quòd per Dominum Vicarium Civitatis Narniæ, qui per tempora erit in dicta Civitate eligantur, & eligi debeant in Conſilio Populi, & Communis dictæ Civitatis ſuper maleficijs, et extra miſſionibus tenendis duo ex Notarijs ſuis, alius quorum ſit ſuper extraordinarijs, & alius ſuper damnis datis. Qui Notarij dicta eorum Officia exercere teneantur, & debeant ſecundùm formam Statutorum, & Ordinamentorum, & Reformationum dicti Communis factarum, & fiendarum, legalitèr, & bona fide, ſinè fraude, proùt ipſi, & ipſo-

& ipſorum quilibet meliùs , & legaliùs noverint expedire : quòd ſi non fecerint pœnas incurrant in ipſis ſtatutis , Ordinamentis , & Refòrmationibus contentas , & Communi Narniæ applicentur .

De eleamoſyna danda Fratribus Heremitarum Eccleſiæ Sancti Ioannis de Caſtro Lugnolæ .

CAP. CCXLVIJ.

ITèm STATVIMVS ad honorem, & reverentiam Omnipotentis Dei, & ùt Civitas Narniæ conſervetur in ſtatu pacifico , quòd Camerarius Communis dictæ Civitatis dare , & ſolvere teneatur , & debeat de bonis dicti Communis Fratribus Heremitarum loci Eccleſiæ Sancti Joannis de Caſtro Lugnolæ omni anno in Feſto Omnium Sanctorum pro auxilio veſtimentorum ipſorum Fratrum octo lib. denariorum Cort. , & quòd in Feſto Beati Caſſij de menſe Octobris die XII. fiant expenſis dicti Communis quolibet anno vnus, ſivè duo cerei de cera ponderis ſex lib. inter ambos , vel unus tantùm ſex librarum : qui emi debeant per Camerarium dicti Communis , & offerri apud locum Fratrum Prædicatorum dictæ Civitatis, & prædicta dictus Camerarius facere debeat abſque aliqua apodiſſa .

Ceſare Franciotti nella Vita di San CASSIO Veſcovo di Narni atteſta che in Lucca si celebra la Feſta del d.to Santo nel dì 13 d'Ottobre. il che adduceſi mediante il riferito nelle Vite de due SS. Giovenali stampate in Roma l'anno 1646. à Car. 94.

De cereo offerendo loco Fratrum Sancti Auguſtini .

CAP. CCXLVIII.

ITèm STATVIMVS , quòd fiat unus cereus ceræ ponderis ſex librarum ceræ expenſis dicti Communis Eccleſiæ Sancti Auguſtini in Feſto Beati Andreæ, & ibi dum miſſarum ſolemnia celebrantur offerri debeat per Officiales dicti Communis , quem cereum Camerarius dicti Communis teneatur, & debeat ſolvere de bonis dicti Communis abſque aliqua apodiſſa .

Quòd Atrium Sanctæ Mariæ Majoris mattonetur .

CAP. CCXLIX.

ITèm STATVIMVS, quòd Atria antè Eccleſiam Sanctæ Mariæ Majoris mattonentur, & mattonari debeant expenſis hominum, & Perſonarum Terzerij Sanctæ Mariæ , ſemper tamèn cum voluntate , & aſſenſu Fratrum Prædicatorum : & Dominus Vicarius dictæ Civitatis , qui de hoc fuerit requiſitus à dictis Fratribus teneatur , & debeat fieri facere , & imponi datia per focularia dicti Terzerij pro dictis expenſis fiendis . Itaquòd dictum opus penitùs fiat : & ſi in prædictis fuerit negligens , vel remiſſus , perdat de ſuo ſalario C. lib. Cort. , & dictæ Cameræ applicentur .

De modo Teſſetricum pannorum canapis.

CAP. CCL.

ITèm STATVIMVS, quòd Mulieres Teſſitrices, & quæ teſſunt, & teſſent pannos, & telas alijs pro prætio in Civitate, & Comitatu Narniæ recipiant pro textura, ſeù pro præcio texturæ quantitates infraſcriptas, & non plus: videlicèt: de panno XI. legaminum XII. den. Cort. per brachium: de XII. legaminibus XIV. den. Cort. per brachium: de XIV. legaminibus XVIII. den. per brachiũ: de XVI. legaminibus II. ſol. Cort. per brachium. De panno pro ſaccho VIII. den. Cort. per bracchium, & non plus. Et nihil aliud petant, vel recipiant; & quę contrafecerit ſolvat pro banno dictæ Camerę vice qualibet XL. ſol. Cort., & ſtetur juramento denuntiantis, vel accuſantis videlicèt illius, quæ, vel qui faceret, vel facere vult texere, vel alius de Domo ſua, & ſi aliqua èx dictis Textricibus ipſam artem exercens denegaverit, vel recuſaverit texere pro dicto præcio, teneatur ad ſupradictam pœnam, & hoc Capitulum bandiatur, & Dominus Vicarius teneatur, & debeat procedere in prædictis. Proviſo quòd Dominus Vicarius primo menſe ſui Regiminis per Caput centum cujuslibet Parrocchiæ dictæ Civitatis debeat ſibi facere aſſignari pro quolibet Caput centum, omnes fœminas Textrices de ſua Parrocchia, & eis aſſignatis, illas facere faciat jurare quòd dictum Capitulum obſervent ad pœnam in eo contentam, & inſuper Dominus Vicarius teneatur, & debeat de prædictis inquirere, & inquiri facere in ſingulis Parrocchijs dictæ Civitatis, & Burgorum eius Mulieres ſi vltrà d. præcium dederunt, & ſtetur juramento eius, quæ dixerit ſe dediſſe: & prædicta Dominus Vicarius facere, & fieri facere teneatur ad pœnam XXV. lib. Cort. de ſuo ſalario.

De modo coquendi Panem.

CAP. CCLJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque exercebit Officium, ſeu artem Cribanarij, & quilibet Fornarius, vel Fornaria Civitatis, & Burgorum Narniæ coquat, & coquere debeat panem benè, fidelitèr, & legalitèr, & pro pecunia cuilibet volenti, & petenti ad rationem trium ſolidorum Cort. pro quolibet Raſerio, & nullum debeat refutare, & ſic facere, & coquere: & plùs, vel aliud quàm hoc non petat, nèc recipiat, nèc peti, vel recipi faciat: qui, vel quæ contrafecerit ſolvat pro banno Communi Narniæ vice qualibet XL. ſol. Cort., quæ pœna poſſit de facto auferri, & credatur juramento quærelam, vel reclamam facientis; & hoc Capitulum bandiatur. Proviſo, quòd Dominus Vicarius quolibet menſe ſemel vinculo juramenti, & ad pœnam XXV. lib. Cort. de ſuo ſalario, teneatur indaginem facere de prædictis per juramentum Furnariorum, & Furnarij, & vicinorum aſtantium juxtà furnos, & ipſam pœnam à contrafacientibus de facto auferre, & dictæ

Came-

Cameræ applicare: & de ijs non poſſit modo aliquo ſyndicari. Et ipſe Dominus Vicarius primo menſe ſui Regiminis teneatur vinculo juramenti, & ad pœnam prædictam jurari facere omnes Furnarios, et furnum menantes de ſervando dictum Statutum, & ad dictam pœnam in eo contentam, & Dominus Vicarius teneatur, & poſſit procedere in prædictis, & quolibet prædictorum.

De Captivis per Cuſtodem Carceris cuſtodiendis.
CAP. CCLIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Cuſtos, ſeù Cuſtodes Carceris Communis Narniæ teneantur, & debeant benè, & fidelitèr cuſtodire intrà ipſum carcerem, ſeù intrà cancellum ipſius Carceris omnes, qui ſibi recommendabuntur ad cuſtodiam pro aliquo debito, vel debitis. Et nullum de talibus ſic pro debito recommendatis de carcere extrahat, vel exire permittat ſinè licentia, et voluntate Creditorum. Qui contrafecerit ſolvat prò banno dictæ Cameræ vice qualibet, et pro qualibet die X. lib. Cort., quam pœnam Vicarius, & quilibet Judex, qui de hoc fuerit requiſitus, de facto auferre teneatur, et debeat à contrafaciente: Et nihilominùs talis cuſtos teneatur, & debeat illum talem debitorem in carcerem, et cuſtodiam reponere: et ſi non repoſuerit infrà tertium diem ſolvere teneatur tali creditori debitum, pro quo tenetur, vel tenebatur ille talis coactus.

De puzzolana non cavanda propè ſtratam Romanam.
CAP. CCLIII.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla perſona debeat fodere, vel cavare, vel cavari facere puzzolanam propè Ripam ſtratæ Romanæ per octo pedales, qui contrafecerit ſolvat nomine pœnæ vice qualibet XL. ſol. Cort., et quilibet poſſit contrafacientes denuntiare, et accuſare, et habeat medietatem dicti banni, et teneatur in credentia, et juramento denuntiantis, vel accuſantis ſtetur; dummodò accuſator, ſivè denuntiator ſit Perſona bonæ famæ: et Vicarius de prædictis quolibet menſe inquirere teneatur ad pœnam Quinquaginta lib. Cort. de ſuo ſalario dictæ Cameræ applicandam.

De vijs occupatis, vel deſtructis reducendis ad ſtatum priſtinum.
CAP. CCLIV.

ITèm STATUIMUS, quòd ſi per aliquam Perſonam via publica, vel vicinalis fuerit occupata, et probetur deſtructa, ſeù cavata, vel alitèr occupata, Dominus Vicarius, et quilibet eius Officialis teneatur ipſam viam, ſeù vias occupatas, ſeù occupatam reſtitui facere, et reduci in ſtatu priſtino, non obſtante, quòd prædicta teneatur occupata

per aliquem, qui ſe dicat à Juriſdictione Communis Narniæ, et ſeculari Judicio fore exemptum: et ſi quis contravenerit, et contrà mandatum factum, quòd viam non occupet, vel occupatam in priſtinum ſtatum non reducat, et reſtituat; et ſi occupaverit, vel tenuerit ipſam viam, nèc reſtituat ad priſtinum ſtatum, puniatur per Dominum Vicarium, et eius Officiales in L. lib. Cort., et nihilominùs ipſam viam in priſtinum ſtatum reducat, et reſtituat: et prædicta Dominus Vicarius faciat, et fieri faciat ſtatim cum ſupèr hoc fuerit requiſitus: et ſi negligens fuerit perdat de ſuo ſalario C. lib. Cort., et dictæ Cameræ applicentur. Et hoc intelligatur de vijs occupatis à quocumque à XL. annis citrà: et hoc fiat ad petitionem cujuſcumque petentis. Hoc addito, quòd ſi illi, qui viam occupaverint, vel aliundè translataverint fuerint proteſtati, quòd eam in priſtinum ſtatum reducerent: et ſi non fecerint infrà terminum octò dierum, quòd incurrant dictam pœnam: et nihilominùs in priſtinum ſtatum reducere teneantur. Quam quidem pœnam Vicarius auferre teneatur, et dictæ Cameræ facere applicare ad petitionem cujuſcumque petentis, et prædicta via occupata terminetur per duos homines antiquos de contrata eligendos per Vicarium, ſi Partes non fuerint concordes, ad petitionem cujuſcumque petentis, et Dominus Vicarius teneatur, et debeat inquirere, et indaginem facere de prædictis, et punire in dictis pœnis, et in reſtitutionem priſtinam ipſarum viarum.

De Cloachis diſcoopertis non habendis intùs Civitatem.
CAP. CCLV.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Perſona habeat, nèc habere debeat aliquam cloacham diſcoopertam intùs Civitatem Narniæ, de qua fluat ſozzura, ſeù ſtercora, quæ videantur, & videri poſſint aſpectu oculorum de via, vel alio loco: & quòd ad petitionem cujuſcumque petentis elevari debeat, & tolli: itaquod videri non poſſit, nèc abominationem alicui faciat ullo modo: & qui contrafecerit ſolvat pro banno Cõmuni Narniæ pro qualibet vice C. ſol. Cort., qua fuerit contrafactum, & quilibet ſit de prædictis legitimus accuſator, & teneatur in credentia, & habeat medietatem banni: & nihilominùs Vicarius dictæ Civitatis vinculo juramenti, & ad pœnam XXV. lib. Cort. teneatur, & debeat dèprædictis inquirere quolibet menſe, & Notarium extraordinarium ſingulis menſibus mittere ad rimandum pro præd. per majores ſtratas dictæ Civitatis. Adijcimus quòd de contrafacientibus ſtetur relationi familiæ ipſius Domini Vicarij dum tamèn ipſa familia pro eorum denuntiatione de dicta pœna nihil conſequatur, nèc habeat. Proviſo, quòd ſi fuerit Viculum juxtà Ripas dictæ Civitatis, vel in extremitatibus ipſius Civitatis poſitis in reſpectu alicujus viculi, ubi ſit Cloaca, vel fuerit aliqua clavetta propè cloacam, ad quæ loca ſozzura proveniret, ſeù fætor ex cloaca, & commodè duci poſſet opere manifeſto, vel fiendo, quòd expenſis illorum, quorum cloaca eſt ad dictum viculum, vel cloa-

cam deducatur, ùt illi, quorum eſt viculum pati non debeant: & Dominus Vicarius hoc facere, & fieri facere teneatur ad petitionem cujuſcumque petentis, & etiàm ex ſuo Officio, & pro prædictis exequendis pœnam imponere poſſit proùt ei videbitur expedire.

De Ponderibus, ac ſtateris, & bilancijs defectivis non habendis.

CAP. CCLVI.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque habuerit pondera, Marcum, libram, ſtateram, vel decinam in aliquo defectivam, non tamèn fraudolentèr, & evidentèr eſſent defectivæ ſolvat pro banno vice qualibet XL. ſol. Cort. pro quolibet dictorum ponderum, ſivè bilanciarum, & ſi ſcientèr, & evidentèr eſſent defectivæ puniatur habens ipſas bilancias, & pondera in X. lib. Cort. dicto Communi applican., & quòd ad vidend. dictos defectus fraudolentèr factos, & habitos Dominus Vicarius dictæ Civitatis teneatur, & debeat vinculo juramenti habere ad inveſtigandum dictas bilancias, & pondera adjuſtatores, qui tempore Rectoriæ ſui Regiminis eligantur in Civitate prædicta. Et hoc Capitulum ſit præciſum. Non obſtante aliquo Capitulo Statutorum in contrarium loquente, & in omnibus in eis contentis. Qui adjuſtatores eligantur in Conſilio Populi, & Communis dictæ Civitatis, & adjuſtare debeant dicta pondera, & bilancias, ùt dictum eſt; & quibuslibet ſex menſibus in principio Regiminis dicti Domini Vicarij debeat facere adjuſtare.

Quòd nulla perſona mittat calcem in cura panni canapis.

CAP. CCLVII.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus Civis, vel Comitatenſis homo, vel fœmina de dicta Civitate, vel eius Comitatu audeat mittere calcem in cura panni canapis, vel lini; nèc audeat mittere ſtercus bobum, ſed quandocumque mulieri, vel viro dabitur ad curandum vel petias panni canapis, vel lini, benè, & fidelitèr curare, & albare debeat ſinè calce. Qui, vel quæ contrafecerit vice qualibet pro qualibet petia panni, in qua calcem immitteret ſolvat pœnam XL. ſol. Cort., & dictæ Cameræ applicetur: & de prædictis, & ſingulis quilibet homo, vel mulier bonæ famæ, & conditionis ſit legitimus accuſator, & denuntiator; & Dominus Vicarius, et eius Officiales poſſint inquirere, & procedere contra delinquentes, et punire eos, et condemnare in dicta pœna, et etiàm teneantur inquiſitionem facere quolibet menſe de prædictis, et repertum culpabilem punire in dicta pœna. Et hoc Capitulum bandiatur primo menſe ſui Regiminis, ùt nullus poſſit de hoc ignorantiam allegare: et ſi Dominus Vicarius fuerit negligens ſolvat de ſuo ſalario X. lib. Cort. Proviſo quòd ſoluta pœna prædicta damnum Domino panni emendet.

Dè

De Gabella ſolvenda de vino vendendo ad groſſum, vel ad minutum.

CAP. CCLVIIJ.

ITèm STATVIMVS proùt conſuetum eſt tempore retroacto, quòd quicumque vendere voluerit in Civitate, & Comitatu Narniæ vinum ad groſſum, vel ad minutum ſolvat, & ſolvere teneatur Camerario dicti Communis, ſivè Antepoſito per ipſum Commune deputato prò Dohana, & præcio dicti vini illud, quod in Conſilio Populi, & Communis dictæ Civitatis fuerit deliberatum, & ordinatum; de quo, & venditione vini quolibet menſe in principio proponi debeat, ùt in alio Capitulo ſuprà poſito continetur, dummodò cuilibet liceat, et vendere poſſit vinum præcio XXVIII. den. per P. ad plus, & quòd vendenti vinum non liceat creſcere præcium vini ejuſdem vegetis dum vendiderit ad minutum, ſed decreſcere ſi opus fuerit, & ei liceat: dummodò ſolvat, & ſolvere teneatur gabellam prò vino reſiduo in vegete, quòd decreſcere voluerit etiàm cum nova apodiſſa ſecundùm dictum modum in Statuto ſuprà poſito contentum: & qui contraferit in ſingulis Capitulis ſupradictis ſolvat pro pœna dictæ Cameræ XL. ſol. Cort. vice qualibet auferenda: & quilibet vendens vinum ad minutum debeat dare cuilibet ementi menſuras plenas: contrafaciens pœnam prædictam incurrat Communi Narniæ perſolvendam, quæ de facto eidem pœnitùs auferatur. Et Vicarius dictæ Civitatis teneatur, & debeat ſemel in Hebdomada ſaltim mittere Notarium ſuum per Tabernas dictæ Civitatis, & Burgorum ad inquirendum de præd., & ſtetur dicto, & relationi Notarij, ſeù familij, vel vniusTeſtis de ipſis menſuris nō plenis etiā ſi Teſtis ipſe dixerit ſibi menſuram datam non fuiſſe plenam: In quo caſu ipſe Venditor vini contrafaciens puniatur in pęna præd. de facto ùt ſuperiùs eſt expreſſum: & de præd. & quolibet prædictorum Vicarius inquirat omni hebdomada: & invētus culpabilis de facto omni Juris ſolemnitate omiſſa puniatur in d. pęnis. Adijcimus quòd non liceat alicui vendenti vinum poſt vacuatas vegetes, mittere vinum in ipſa vegete, & ipſum vendere cum apodiſſa prima: Sed iterum acquirere, & habere aliam apodiſſam obtentam ab Officialibus Communis Narniæ, & qui contrafecerit ſolvat qualibet vice X. lib. Cort., & Dominus Vicarius, & eius Officiales poſſint, & debeant inquirere, & inquiſitionem facere à contrafacientibus omni menſe. Adijcimus inſuper quòd Syndici omnium Caſtrorum Comitatus Narniæ debeant denuntiare contrafacientes in prædictis ſicut dictum eſt. Iſtud Statutum ſit firmum, niſi per Reformatores alitèr fuerit ordinatum.

De ſperis apponendis de nocte in ſtrata.

CAP. CCLIX.

ITèm STATVIMVS, quòd in ſtrata Mercantiæ ab Apotheca Ju-

culi Thomæ Joannis, ſeù Cecchelli quondam ſui filij, ùſque ad Apothecam, ſeù Domum olim Angelutij Clericoni debeant continuè de nocte eſſe accenſæ tres ſperæ, una in Domo Hæredum Cobelli Thomæ Joannis, in ballatoris ſuprà angulum Apothecæ Hæredum Petruccioli Thomæ Joannis. Alia in angulo Proculi, & dictorum Hæredum Petruccioli juxtà Apothecam filiorum Benedicti Apelli: & alia inter Domum Hæredum Somarelli Paulutij, & Hæredum dicti Petruccioli expenſis adiacentum ipſius ſtratæ: Quæ ſperę ſingulis noctibus debeant accendi, & accenſæ teneri tota nocte ad pœnam XL. ſol. Cort.; & de ijs debeat Vicarius inquirere in dicta mercantia omni menſe, & repertos culpabiles punire in dicta pœna etiàm Jndicijs non præcedentibus: & ad probationem prædictorum, & infraſcriptorum ſufficiat fama publica probata per tres Teſtes bonæ famæ: & nullus ad dictas ſperas debeat proijcere lapidem, nec aliquod aliud impedimentum, ſeù moleſtum facere, nè ipſas ſperas rumperet. Qui contrafecerit in X.lib. Cort. vice qualibet puniatur. Et hoc Capitulum bandiatur, nè quis valeat ignorantiam allegare.

De quibuſdam vijs aptandis per Comitatum dictæ Civitatis.

CAP. CCLX.

ITèm STATVIMVS, quòd homines de Caſtro Montorij, & de Caſtro Montis teneantur, & debeant aptare à dictis Caſtris uſque ad ad Villam Stifoni, & etiàm Pontem Conteſſę, & homines Oſuli, Foreſtæ, & Guaitamelli, Caſtellutij olim Domini Covati, & Gualli teneantur, & debeant aptare vias à locis eorum incolatus vſquè ad Crucem quartæ: & homines de Viſciano, Maſſæ, & Tayzano uſquè ad Intratorium, & ad dictam Crucem. Et homines de Stifono, & Burgaria à dicto Caſtro uſque ad foſſatum Recentini, et uſque ad Intratorium: & homines de Bufono, Jorda, & Piccarello vſque ad Puzulanas Maſſæ: & homines Cuccagnæ, Cerri, Campi Vechij, dè Collerubeo, & Valle Cupa à Domibus, & locis prædictis vſquè ad Crucem Nardi Fratris Jacobi; & Homines de Villa Pontis Sanguinarij, Collis Hoſpitalis, Crucis, & de Sodoris à dicta Cruce uſque ad Sanctum Thomam: & Homines de Alvenino, Fracta, & locis circumſtantibus à locis habitationum ipſorum vſque ad Crucem, quà itur Carbium: et homines Caſtri Finocchieti, et Cupparum vſque ad Lagiam Sancti Petri: et Homines de Lugnola, & Acutio, & Caſtro Lagiæ, Septemviarum, & locis circumſtantibus uſque ad Domum Tani Maſſei: & homines de Confineo, Vaſciano, Sancto Vrbano, Caſtro Vecchio, & locis circumvicinis ab ipſa Eccleſia vſque ad Domum Antonij Domini Thomæ, & Homines de Rocca Carlei, & Perticariæ ab eorum Caſtris vſque in ſtratam, quà itur Interamnam. Et Homines de Caſtro Thyulorum, Vallium, & à locis circumſtantibus ab jpſa Eccleſia Sancti Petri in Lagia, vſque ad Domum Antonij Domini Thomæ: Homines prædicti de dictis Caſtris Pertica-

ticariæ, & Rocchæ Carlei teneantur etiàm aptare viam, ſeù vias à dictis Caſtris, vſque in viam, ſeù ſtratam, quà itur ad Caſtrum Colliſcipionis, quæ vocatur Capuroſulo: & Homines de Caſtro Colliſcipionis ab ipſo loco vſque ad Sanctum Andream in Lagiam ſimilitèr teneantur aptare, & reparare, prout eis, & cuilibet eorum per Notarium ſupèr vijs fuerit impoſitum, vel iniunctum, & idem dicimus, quòd expenſis Civium, proùt quiſque adiacet viæ à Civitate per ſtratam Romanam vſque ad Sanctum Thomam, & à Porta Pretæ, vſque ad foſſatum Recentini: & à Porta de Arvoltis vſque ad Domum Antonij Domini Thomæ aptentur. Et Notarius viarum, qui pro tempore erit teneatur ad pœnam L. lib. Cort. dictas vias aptari facere dicto modo, & in aptatione, & pro aptatione dictarum viarum poſſit imponere pœnam vſque in quantitatem XX. ſol. Cort., & ipſam pœnam exigere pro Communi, & habeat arbitrium in incidendo, & incidi faciendo limites, & arbores. Ità quòd quælibet ipſarum ſtratarum ſit ampla ad minus duorum pedalium, quas vias dictus Notarius teneatur, et debeat facere terminare, & pro manutenendo ipſas ſtratas teneatur dividere Caſtra, & Villas cum litteris appoſitis de parte Caſtri, & Villæ cujuslibet ipſorum: quam diviſionem faciat, & fieri faciat ſecundùm numerum Perſonarum Caſtrorum, Villarum, & locorum deputatorum ad aptationem, & reparationem ipſarum viarum, dictus verò Notarius conetur, quòd via à Porta Ariæ, vſque ad Fontanellam amplietur, et via Communis remaneat ampla ſatis. Et quòd à muro versùs Flumen dictæ Portæ prout protendit Cæſa Petrocchi Scolinæ committatur, quòd murus fiat de denarijs, quos habuerint ſuperſtites olim dictæ Portæ.

Forse la presente porta è quella la quale ... ponte ... anche oggi cavalca il fiume Nera, e che sta dirimpetto al ponte rotto di Augusto
G. Eroli

Quòd Via, & ſtrata Civitatis qualibet hebdomada purgentur.

CAP. CCLXI.

ITèm STATVIMVS, quòd viæ, & ſtratæ Civitatis, & Burgorum Narniæ mundentur, & purgentur qualibet hebdomada de die Sabbathi poſt Nonam per quemlibet habitantem dictæ Civitatis antè ſuam Domum ad pœnam vſque in X. ſol. Cort. arbitrio Officialis: et quòd id bandiri faciat Dominus Vicarius quolibet die Sabbathi: et prædictus Dominus Vicarius teneatur vinculo iuramenti ad pœnam XXV. lib. Cort. mittere unum ex Notarijs ſuis quolibet die Sabbathi prò prædictis.

Quòd de Porcis, & Porcabus extrahendis de Civitate Narniæ relinquatur decima.

CAP. CCLXIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd de quibuſcumque Porcis, & Porcabus ad macellandum aptis, qui occurrerint ad Civitatem Narniæ, vel eius Diſtrictum, vel voluerint extrahi de dicta Civitate, & Diſtrictu ipſius

ſius debeat dimitti in ipſa Civitate decima pars ipſorum ſcilicèt de quibuslibet X. vnus, vel una ad pœnam XXV. lib. Cort. quotiès fuerit contrafactum, qui debeant ſignari, & macellari in macello dicti Communis. Et Macellarij cogi debeant per Dominum Vicarium dictæ Civitatis prædictam decimam, ſeù beſtias prò Decima emere à talibus conductoribus prò prætio decenti videlicèt pro præcio, quo tunc carnes in dicta Civitate venderentur, vel venduntur: & alitèr niſi dimiſſa dicta decima Camerarius dicti Communis apodiſſam de extractione dictorum porcorum, vel porcarum reliquorum conductoribus minimè dare teneatur ad pœnam XXV. lib. Cort. præter notam perjurij, quam ipſo facto incurrat: & nullus poſſit de Civitate, vel Diſtrictu Narniæ in dicta Decima parte porcorum, aliquem ſuum porcum, vel porcam dare, vel petere intèr ipſos, vel dare ad pœnam prædictam.

De Pœna ludi Taſſillorum.
CAP. CCLXIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus de Civitate, vel Diſtrictu Narniæ, vel etiàm aliundè ludat ad aliquod ludum Taſſillorum, vel ad monticellos de die, vel de nocte in Civitate, vel Burgis prædictis, vel etiã in Comitatu. Et nullus teneat ipſum ludum in Domo ſua propria, vel conducta gratis, vel alio modo; nèc aliquis mutuet ad ipſum ludum: Qui contrafecerit ſolvat vice qualibet in quolibet caſu X. lib. Cort: & de illo mutuo non audiatur, (ludo Tabularum ſemper excepto de die, vel de nocte, et ludentibus, et tenentibus tabulerium ad ludum,) et ſtetur relationi Notarij Domini Vicarij, ſeù duorum famulorum juratorum Domini Vicarij. Et dictus Dominus Vicarius de ijs omnibus, et ſingulis poſſit, et debeat inquirere, et etiàm procedere per Inquiſitionem, accuſationem, vel denunciationem, et eos, qui contrafecerint de prædictis punire in dictam pœnam ſinè aliquo proceſſu.

De pœna portantium arma per Civitatem, & Burgos Narniæ.
CAP. CCLXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus de Civitate, ſeù Diſtrictu Narniæ audeat, vel præſumat portare per Ciuitatem, et Burgos d. Ciuitatis infraſcripta Arma ſub infraſcripta pœna: prò enſe, ſeù ſtocco IV. lib. Cort.: pro quadrelletto, cauallotta, mandaria, roncha pro quolibet dictorum XL. ſol. Cor. pro baſtone de ferro IV. lib. Cor. Item pro quolibet cultello malitioſo, vel excedente palmum inter manicam, et ferrum XL. ſol. Cor, et quando prædicti cultelli tales inuenirentur per quoſcumque Officiales dicti Communis ſpuntari debeant, et reduci ad dictam menſuram: prò quolibet alio genere armorum offendibilium XL. ſol. Cor, et pro quolibet alio genere armorum defendibilium X. ſol. Dor., qualibet vice, exceptis . . . .

de

de quibus nulla pœna ſolvatur:de nocte verò omnes dictæ pœnæ duplicentur. Et Dominus Vicarius dictæ Civitatis teneatur, & debeat ſemel quolibet die tantùm mittere Notarium, & familiam ad rimandum prò armis, & qui non permiſerit ſe rimari, aùt aufugeret, itaquod non permiſerit ſe rimari, ſolvat prò pœna pro qualibet vice XX. lib. Cort. Forenſes autèm puniantur ad pœnam dupli, niſi de cultellutijs acutis ſubtùs unum palmum, de quibus non teneantur ad pœnam; & quòd Macellarij non poſſint, nèc debeant ipſi, vel aliquis eorum portare cultellos magnos aptos ad macellandum ultrà formam prædictam unius palmi extrà macellum, & Apothecas macelli ad pœnam X. lib. Cort. prò quolibet, & qualibet vice. Adijcimus quòd quicumque fuerit inventus portare arma ligata, vel aliquod genus armorum, vel in ferro lanceæ, vel ſpedi, vel cavallottæ aliquod affixum ad pœnam non teneatur. Similiter euntes foràs, & redeuntes foràs arma portantes cum cappello, vel alio ſigno veriſimili ad pœnam non teneantur: De quo ſi erit bonæ famæ ſtetur eius Sacramento: dum tamèn per ipſam Civitatem portet ligata, niſi iverit, vel redierit foris equeſter, Adijcimus quod Homines Caſtrorum Sancti Gemini, Stronconi, Mirandæ, & Utriculi in pœnis prædictis contractentur, & teneantur ut Cives dictæ Civitatis. Adijcimus etiàm quod tempore alicujus rumoris, vel ſuſpitionis in Civitate prædicta, prædicti Macellarij, nèc aliquis eorum audeat, vel præſumat cum cultellis aptis ad macellandum, nèc cum aliquo alio genere armorum trahere ad plateam, nèc plateam Majorem intrare, nèc accedere ad alia loca dictæ Civitatis, & Burgorum eius ad pœnam XXV. lib. Cort. prò quolibet eorum, & qualibet vice: & Vicarius de prædictis omnibus, & ſingulis poſſit, teneatur, & debeat inquirere contrà quoſcumque delinquentes, & repertos culpabiles punire in dicta pœna, & dictæ Cameræ applicare, & de facto, & ſinè aliquo proceſſu.

De bandimento fiendo pro igne tempore ventoſo.

CAP. CCLXV.

ITèm STATVIMVS, quòd ſemper Vicarius tempore ventoſo publicè bandiri faciat per Civitatem Narniæ, quòd quilibet diligentèr, & ſollicitè debeat ignem cuſtodire, nè ignis ſe, vel alios offendat, vel offendere poſſit. Adijcimus quòd nullus poſſit portare cannuccios accenſos, nèc tizzonem accenſum tempore ventoſo, ad pœnam arbitrio Vicarij ei auferendam: dum tamen non excedat ſummam Centum ſol. Cort.

Dè

De ſtrata Majore Narniæ mattonanda.

CAP. CCLXVJ.

ITèm STATVIMVS, quòd via, & ſtrata Major Narniæ à Porta Pulellorum vſque ad Portam ſtratæ : & via à fonte Tregij, uſque ad Domum olim Peregrini Gualterotti reparentur hoc modo, quòd fiant tres Superſtantes boni, & fideles unus pro quolibet Terzerio ad aptandum dictam ſtratam ubi neceſſe fuerit expenſis Communis de mattonibus, vel ſpongis tantùm, in quibus mattonibus pro dicto opere Dominus Vicarius teneatur convertere, & converti facere præcium, ſeù pecuniam Carcerum Communis Narniæ, niſi dicta pecunia ad Cameram Romanæ Eccleſiæ pertineat : Et prædictus Vicarius facta venditione dicti Carceris teneatur ad pœnam C. lib. Cort. de ſuo ſalario Communi Narniæ applicandam ſolvi facere ipſum præcium, & pecuniam dicti Carceris, vel quæcumque alia : Si ipſa non fuerint in Camera.

LIBER SECVNDVS

IN NOMINE DOMINI AMEN.

INFRASCRIPTA SVNT CAPITVLA SECVNDI LIBRI

STATVTORVM

POPVLI, ET COMMVNIS DICTÆ CIVITATIS NARNJÆ.

Quòd Vnus ex Iudicibus Domini Vicarij ſit, & deputetur ſuper cauſis civilibus.

CAP. I.

IN primis STATVIMVS, & ORDINAMVS, quòd vnus ex Judicibus Domini Vicarij dictæ Civitatis prò Sancta Romana Eccleſia ſit, & deputetur ſuper cauſis civilibus, & poſſit cognoſcere de omnibus cauſis, & quæſtionibus quantitatis, & æſtimationis Decem lib. Cort., & ab indè ſupra: & de omnibus extraordinarijs, & ipſas cognoſcere, & terminare infrà quadraginta dies utiles: & ſuper extraordinarijs poſſit cognoſcere de quibuſcumque quantitatibus, & rebus, & de omnibus rebus alijs, ad quæ eum Dominus Vicarius duxerit deputandum ad pœnam XXV. lib. Cort. dictæ Cameræ applicandam. Et idem dicimus quòd eodem modo deputetur alter Judex, ſeù Miles dicti Domini Vicarij ad Officium Cauſarum civilium minoris ſummæ dictæ Civitatis; ita tamèn, quòd ipſi Judices, ſeù aliquis eorum, nèc alius Judex dicti Domini Vicarij dictæ Civitatis, non poſſint, vel debeant recipere aliquam conſulturam ab aliquibus de dicta Civitate, vel eius Diſtrictu, excepto ſi ambæ Partes eſſent in concordia, vel ſi arbitrum, vel arbitratorem ipſum eligerent in Conſultorem.

Quòd quilibet Iudex Civis, vel Forenſis poſſit cognoſcere in ſuo Officio de Cauſis Civilibus.

CAP. IJ.

ITèm STATUIMUS, quòd quilibet Judex in ſuo Officio in Civilibus cauſis cognoſcat, & cognoſcere poſſit, & debeat de omnibus quæſtionibus extraordinarijs, & extràmiſſionibus tenu tarum, alimentorum, & relictorum factorum à quacumque Perſona cuicumque in quacumque ultima voluntate, ſeù diſpoſitione ſinè libelli oblatione, & litis conteſtatione, & ſinè ſalario, diebus feriatis, & non feriatis, & terminare infrà XV. dies: quod ſi non fecerit, ſolvat prò banno vice qua-

libet XXV. lib. Cort. Communi Narniæ applican. , ſi per Partes non ſteterit, & dictus Judex juſto impedimento non fuerit impeditus.

Quòd Dominus Vicarius, & eius Iudices teneantur facere plenum jus omnibus petentibus coram eis.

CAP. III.

ITèm STATVIMVS, quòd Vicarius dictæ Civitatis prò Sancta Romana Eccleſia, & eius Judices, & quilibet eorum teneantur facere plenum Jus omnibus petentibus coram eis, vel aliquo eorum in civilibus quæſtionibus, vel mixtis ſecundùm formam Statutorum Populi, & Communis Civitatis Narniæ. Et ubi Statutum non loquitur, fiat ſecundùm Jus commune. Jtaquod quicumque vocatus fuerit prò aliquo debito, vel aliqua re coram aliquo Judice dictæ Civitatis; ſi res, vel debitum clarum fuerit confeſſione, ſeù Teſtibus, vel Inſtrumento, ſi quantitas fuerit à XXX. lib. infrà Dominus Vicarius, ſeù Judex, coràm quo fuerit talis cauſa, quilibet in ſuo Officio faciat ei dari, & ſolvi ad terminum XV. dierum: & ab indè ſuprà ad terminum unius menſis. Salvis exceptionibus de falſo, tranſacto, finito, ſoluto, & pacto habito inter partes, & exceptione ſi contractus non eſſet factus inter Perſonas principales: quas exceptiones, vel altera earum opponere poſſit, & probare infrà octo dies poſtquàm juratum fuerit de calumnia, & quòd poſſit opponere exceptionem rei judicatæ legitimè factæ; quòd ſi non probaverit, ulteriùs non poſſit opponere. Teneatur inſuper, & poſſit quilibet Judex in ſuo Officio omnes, & ſingulos terminos, præcepta, arbitria, arbitratus, amicabiles compoſitiones, & ſententias per appellationem non ſuſpenſas infrà octò dies, poſtquàm petitum fuerit exequi, & exequtioni mandare, niſi opponeretur aliqua dictarum exceptionum, quæ opponerentur, & probarentur infra octo dies; & quòd oppoſitiones, dictaſque exceptiones unam tantùm infrà terminum à Judice ſtatuendum poſſit eligere, quod ſi non fecerit ex tunc Reus non audiatur, & indè poſſit cogere debitorem, & conſtringere in perſona, & rebus ad voluntatem creditoris ad prædicta facienda, & adimplenda, & ſi deficerent bona, & non invenirentur ad ſufficientiam, poſſit redire ad perſonalem exequutionem prætextu actorum factorum, & iterato fiat exequutio creditori in perſona ad eius petitionem. Ita tamen quòd ſuper exequutionibus non ſit opus conteſtari litem, neque jurare de calumnia: non obſtante quòd ſuprà dicatur poſtquàm juratum fuerit.

Quòd antè litis conteſtationem ſolvatur ſalarium pro Communi.

CAP. IV.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi coram aliquo Judice lis debeat conteſtari, & jurari de calumnia, Judex, coràm quo cauſa eſt, vel lis, faciat ſolvi ſalarium pro Communi à Partibus antè litis conteſtationem ſcili-

ſcilicèt ſex denarios Cort. pro qualibet libra à qualibet Parte Camerario Communis Narniæ; & ſi actor non ſolverit ſalarium non procedatur ad calumniæ juramentum: & Reus ſimilitèr non audiatur, niſi primò ſolverit ſalarium antedictum in omnibus petitionibus: ſalvo quod in Dotibus, Guarentitijs, laudis, ultimis voluntatibus, quòd in dictis cauſis ſalarium non ſolvatur: & ſi aliqua pars fuerit contumax, ille, qui contumaciam reciperet ſolvat totum ſalarium ſcilicet XII. denarios pro qualibet lib. Camerario dicti Communis. Itaquod ante prolationem contumaciæ ſolvat: ſalvo in cauſis ſupradictis, & quilibet Judex poſſit imponere pœnam quinque ſol. Cort. pro qualibet die cuilibet Parti, pro dicto ſalario ſolvendo quotiès opus fuerit, & de facto auferatur, & ſi Judex hoc omiſerit, ſolvat illud ſalarium de ſuo proprio, & proceſſus non valeat, ſi ſalarium non fuerit ſolutum, & ſalarium illud perveniat ad Cameram immedietè, & non ad Notarium banchi.

Quòd Iudex minoris ſummæ juſta de cauſa poſſit revocari ſuſpectus.

CAP. V.

ITèm STATVIMVS, quòd Judex ſupèr cauſis civilibus minoris ſummæ poſſit revocari ſuſpectus ex Juſta cauſa propoſita, & probata per juramentum. Et de illa cauſa, de qua fuerit ſuſpectus, & revocatus, non poſſit audire, vel cognoſcere: ſed de ea cognoſcat, & cognoſcere poſſit Judex Domini Vicarij majoris ſummæ, & ſententiare proùt ſibi de jure videbitur, & idem de Notarijs, ſi ambo fuerint revocati ſuſpecti, ſi verò allegans ſuſpitionem non probaverit puniatur pœna X. lib. Cort.

Quòd quilibet Rector, & Officialis dicti Communis cauſas incohatas coràm Praceſſore ſuo valeat proſequi.

CAP. VI.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, & quilibet Judex poſſit, teneatur, & debeat diffinire, & ſententiare in cauſis, & de cauſis, litibus, & quæſtionibus incohatis coràm Præceſſore ſuo, ſuper quibus pronunciatum non eſſet per acta pendentia, ſecundùm quòd eis meliùs de jure videbitur juxtà terminum ſibi conceſſum in primo Capitulo de Civilibus ad pœnam in eo contentam. Proviſo quod novus Judex novam dilationem dare teneatur, & debeat ad probandum ſi petitum fuerit in cauſis pendentibus. Adijcimus quòd locum non habeat ſi in cauſa eſſent Teſtes publicati, & datus terminus Parti ad recipiendum copiam ad opponendum.

Quòd Cauſæ Monaſteriorum, Hoſpitalium, & Miſerabilium Perſonarum tractentur, & fiant ſinè ſtrepitu, & figura Iudicij.

CAP. VIJ.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, quòd cauſæ Eccleſiarum, Monaſteriorum, & Hoſpitalium, Viduarum, & Miſerabilium Perſonarum, & Pauperum, videlicèt non habentium aliquid in bonis, niſi quod potitur, fiant, tractentur, & cognoſcantur, àc diffiniantur in Curijs Civitatis Narniæ ſinè ſtrepitu, & figura Judicij, & ſinè ſalario: itaquod in finali determinatione ſervetur inſtantia Partibus, non obſtante Statuto, quod loquitur de ſalarijs ſolvendis, & alijs quibuſcumque in contrarium facientibus.

De Pupillis, & minoribus deceptis, & defraudatis à Tutoribus, Curatoribus, Actoribus, & eorum negociorum geſtoribus.

CAP. VIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd cum in Civitate Narniæ, & eius Diſtrictu per Tutores, Tutrices, Curatores, Actores, & Negociorum geſtores multa enormia, nefanda, & abominabilia adversùs Pupillos, & minores, quorum tutelam, curam, & negocia adminiſtraverunt, & adminiſtrant commiſſa ſint, & committantur continuè; maximè in alienando de bonis, & poſſeſſionibus Pupillorum, vel minorum quæſitis falſis coloribus, & cauſis: Statuimus, & inviolabilitèr obſervari volumus, quòd ſi aliqui Pupilli, vel aliquis eorum; Aliquis, vel aliqui Conſanguinei diceret, vel dicerent rem, vel res alicuius Pupilli jam facti adulti, ſeù ipſius adulti, vel minoris per Tutorem, vel Tutricem, ſeu Actorem, vel Curatorem, aùt Negociorum geſtorem, qui, vel quæ tutelam, actoriam, vel curam, ſeù negociorum geſtionem, vel adminiſtrationem talis Pupilli facti adulti, vel minoris, qui dicto modo ſe deceptum, vel enormitèr læſum dixerit; quòd Dominus Vicarius Civitatis Narniæ, & quicumque Judex ipſius ad requiſitionem talis Pupilli jam facti adulti poſſit, teneatur, & debeat vinculo juramenti, & ad pœnam C. lib. Cort. de ſuo ſalario ſolvendam, de ipſa quærela cognoſcere ſummariè, & de plano, ſinè ſtrepitu, & figura Judicij, & ſinè libelli oblatione, & litis conteſtatione, & ſalarij ſolutione diebus feriatis, & non feriatis: Et ſi invenerit talem rem, ſeù res Pupilli, vel iam facti adulti fuiſſe per Inſtrumenta, vel Teſtes, vel aliquo judicio, ſeù præſumptionibus alienatam, ſeù alienatas, ſtatim àc ipſe Vicarius, vel eius

eius Judex, & in continenti cognoverit de ipſa quærela, vel cauſa; modis omnibus, quibus poteſt cogat Poſſeſſorem talis rei alienatæ, & faciat ipſi Pupillo, vel adulto, ſeù minori ipſam rem, ſeù res petitas reſtitui, reſtituto præcio, quo fuit vendita, & factis quietationibus habitis compenſationibus fructuum perceptorum: Non obſtante quòd talis, ſeù tales res fuerit, ſeù fuerint per plures, & plures ſucceſſivè alienatæ, ſeù alienata, & permutata. Et talis adultus, ſeù minor talis rei, ſeù rerum recuperet, & recuperare poſſit, & utatur, & fruatur ùt verus Dominus, & Poſſeſſor. Et ſi Dominus Vicarius, & quicumque ipſius Iudex, qui de ijs cognoverit in prædictis, & circà prædicta fuerit negligens, vel remiſſus ipſam quæſtionem non diffinire infrà duos Menſes, à die quærelæ poſitæ ſit, & incurrat pœnam prædictam, niſi ſteterit per partes, vel juſto impedimento fuerit impeditus. Et Camerarius Cameræ Romanæ Eccleſiæ, & Camerarius Cameræ ad petitionem talis adulti, ſeù minoris tenere debeat pro Camera; & prædicta locum habeant in præſentibus, præteritis, & futuris, & habeant locum prædicta ſi prædictæ fraudes, & alienationes factæ, & commiſſæ fuerint à XIV. annis citrà: Et intelligatur talis alienatio in fraudem, vel enorme damnum Pupilli facta, ſi probaretur modis prædictis, vel aliquo eorum, rem talem fuiſſe venditam minùs dimidia juſti prætij tempore contractus. Adijcimus quòd nulla refutatio de adminiſtrarione tutelæ poſſit fieri per aliquem, qui fuerit Pupillus, qui ſit adultus, donèc qui ſit ſaltem ætatis XV. annorum adminùs, & tunc fiat cum præſentia quatuor Conſanguineorum propinquorum tali olìm Pupillo ex linea Paterna, vel Materna. Qui ſi nollent adeſſe requiſiti Mandato Iudicum, ſeù Iudicis Domini Vicarij, quod poſſit talis refutatio fieri cum præſentia, & licentia duorum Iudicum Domini Vicarij, ſeù alterius eorum, & valeat, & teneat àc ſi facta eſſet cum præſentia dictorum Conſanguineorum.

De citationibus fiendis in cauſis civilibus.
CAP. IX.

ITèm STATVIMVS, quòd Citationes in Cauſis civilibus fiant, & fieri debeant in qualibet Curia dictæ Civitatis hoc modo, videlicèt. Prima Citatio per apodiſſam, & cedulã miſſam, et relictam per Caſtaldũ, cui committitur ad Domum citati, vel habitationem ipſius, vel in qua conſueverit habitare: in qua apodiſſa, ſeù cedula contineatur nomen Iudicis, et Notarij, coràm quo citatur, et dies citationis, et terminus, in quo comparere debeat: Et per unam cedulam, ſeù citationem non poſſint citari niſi tres Perſonæ, niſi fuerint Teſtes; alitèr prima citatio non valeat, nèc teneat. Aliæ citationes fiant in cauſis ſinè cedula. Proviſo quòd ſi in cauſis alicujus eſſent plures tribus Perſonis, quæ deberent citari, quòd tunc ſufficiat una cedula de omnibus. Non obſtante, quòd ſuperiùs dictum eſt, quòd non poſſint citari niſi tres Perſonæ in una cedula: et credatùr Caſtallo, qui dixerit ſe citaſſe, et

cedu-

cedulam dimiſiſſe: ità tamèn quòd dè cedula diximus locum non habeat in litigijs, & cauſis X. lib., & ab indè infrà. Aliæ autèm Citationes in proceſſu Judicij omnes fieri poſſint ſinè apodiſſa.

De citatis, & non comparentibus pro aliquo debito, & de huiuſmodi proceſſibus.

CAP. X.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliquis citatus, vel vocatus fuerit legitimè per Caſtallos Communis Narniæ ſemel, bis, & tertiò peremptoriè prò aliquo debito, vel credito perſonalitèr, vel ad Domum habitationis ſuæ, vel in qua ſolitus eſt habitare, vel ad alium locum, in quo moraretur, dummodò citatio perveniat, vel pervenire poſſit ad notitiam citati, vel alicujus de ſua familia, vel vicinorum, vel quòd cedula primæ citationis ſit portata, & non comparverit, datis uno, vel pluribus inducijs proùt Iudici videbitur, & placebit: Judex pronuntiet actorem mittendum in Tenutam, & Poſſeſſionem bonorum citati: Primò Mobilium, ſecundò Stabilium, tertiò Nominum debitorum pro menſura debiti declarati, & expenſarum, & ſalarij ſoluti: Præſtito juramento ſecundùm formam juris: in qua Tenuta dictus Vicarius, & quilibet Iudex in ſuo Officio teneatur, & debeat talem immiſſum defendere. Itaquod poſſit ipſam rem in qua immiſſus fuerit pacificè poſſidere, & fructus percipere. Ità tamèn quòd fructus percipiendi compenſentur in ſortem pro ea æſtimatione, quæ fuerit tempore perceptionis eorum, & ſtetur locationi, quam fecerit debitor, et fructus percipiat ſecundùm formam, et pactum ipſius locationis: et ipſa ſors fructuum æſtimetur: Si verò talis res non eſſet locata, et immiſſus poſſit eam locare, et dare ad laborandum, vel Domum ad habitandum, ſicùt poterat Dominus Rei, fructus percipiat, et in omni caſu fructus compenſentur in ſortem. Quam Tenutam ille, contrà quem facta eſt immiſſio recuperare poſſit refectis expenſis, et fidejuſſore præſtito infrà duos menſes à die factæ dictæ immiſſionis, et elapſis duobus menſibus Iudex ad petitionem Creditoris poſſit, et debeat procedere ad ſecundum decretum, citato priùs dicto Reo, quod infrà terminum per ipſum Iudicem ſtatuendum compareat ad dicendum, allegandum, et opponendum quicquid vult, et poteſt, quarè non debeat procedi ad immiſſionem, et adjudicationem ex ſecundò decreto ſupèr tali re, in qua immiſſus fuit in poſſeſſionem ex primo decreto. Si quis verò fuerit, vel fuit in poſſeſſione alicujus rei ex ſecundo decreto, fructus percepti non computentur in ſortem. Si verò Actor noluerit Tenutam bonorum, ſed voluerit exequutionem perſonalem, tunc Reus contumax poſſit exbandiri, et Iudex imponere pœnam, vel bannum quinque ſol. Cort. per diem quantùm in mora fuerit debitor ſolvendi, vel ſatisfaciendi: dummodò pœna moræ non poſſit excedere ſummam ſortis; In qua pœna condemnetur per Dominum Vicarium dictæ Civitatis pro qualibet vice die moræ, ùt dictum eſt: Et exequutio hujuſmodi non fiat niſi ad petitionem Creditoris.

Si verò Creditor renuntiaverit antè exequutionem, et ſententiam cauſæ: quod ulteriùs Officialis procedere non teneatur ſuper tali accuſatione. Proviſo quòd Actor immiſſus ùt dictum eſt, qui fructus percipiet, referat Iudici, et ſcribi faciat apùd acta Iudicis, à quo exequutionem meruit, vel Succeſſori eius fructus perceptos: & ſi neglexerit referre, ſtetur juramento debitoris de fructibus perceptis: ſi verò Reus non habitaret in Civitate, vel Comitatu Narniæ, quòd Citatio fiat in Palatio Communis, & antè Palatium in ſchalis, vel platea, & valeat, & teneat, àc ſi fieret perſonalitèr, vel ad Domum habitationis, & fiat altà voce. Adijcimus quod in Comitatu ſufficiat una citatio peremptoria cùm cedula miſſa, & dimiſſa, ut dictum eſt; dummodò in citatione non minùs trium dierum terminus aſſignetur. Adijcimus quòd ſtetur juramento debitoris, ùt ſuprà dictum eſt de fructibus perceptis cum uno Teſte bonæ famæ.

De Eo, qui meruerit exequutionem contrà aliquem, de quo non reperiretur aliquid in bonis.

CAP. XJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque meruerit, vel meruit exequutionem per dictum Dominum Vicarium dictæ Civitatis pro Sancta Romana Eccleſia, vel aliquem Judicem dictæ Civitatis contrà aliquem debitorem, vel hæredem debitoris, quòd mitteretur in Tenutam, & Poſſeſſionem bonorum vacantium Debitoris, vel Hæredis eius, & relatum fuerit, vel erit per exequutorem ſe non inveniſſe, vel invenire de bonis vacantibus eius, vel eorum, contrà quem, vel quos pronunciatio facta eſſet, vel fuerit, quòd poſt dictam relationem fiat quoddam publicum bandimentum per Præconem Communis in Palatio Communis prædicti, & in contrata, in qua habitant, habitabant, vel habitare conſueverant tales debitores, vel Debitor, quod quicumque ſcit de talibus bonis vacantibus talium debitorum, vel debitoris, debeat comparere coràm Judice, coràm quo cauſa fuerit infrà illum terminum, infrà quem tali Iudici videbitur aſſignandum ad docendum bona vacantia talium debitorum, vel debitoris: & ſi aliqua bona vacantia aſſignata non erunt, Iudex procedat ſecundùm formam præſentis Capituli: & ſi aliquis infrà terminum talis bandimenti comparuerit aſſignando aliqua bona Vacantia; tunc Iudex, coràm quo talis cauſa erit, teneatur, & debeat recipere juramentum ab hujuſmodi aſſignatore, quod talem aſſignationem non facit animo calumniandi. Et tunc recepto ab eo juramento prædicto ſtatuat ei terminum ad probandum ipſa bona per eum aſſignata eſſe vacantia, & ſi non probaverit eum in expenſis condemnet: & tunc abſque alia exequutione, & non facta alia excuſſione, vel proceſſu, poſſit quilibet Creditor, vel Hæredes eius agere actione hypothecaria contrà Poſſeſſores hujuſmodi, vel Poſſeſſiones olim talis Debitoris, vel Hæredum eius, alio proceſſu facto, vel fiendo, circà talem excuſſionem, non obſtantibus alijs contrarijs: & ſuper

per ipſo proceſſu actionis hypothecariæ procedatur coràm quocumque Judice, proùt Actori placuerit omnibus ſuperfluis dilationibus reſecatis. Et intelligatur res fuiſſe in bonis Debitoris, vel Heredum eius, etiàm ſi ille, contrà quem agitur poſſederit antè obligationem, vel poſt ſpacium X. annorum, niſi probaretur antè obligationem de qua ageretur per Debitorem alienatam fuiſſe legitimè: poſſit etiàm Judex, qui de ijs cognoſcet, ſummariè de temporis prioritate cognoſcere inter partes.

De citatis, & convictis hypothecaria actione.
CAP. XIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque fuerit citatus, vel convictus hypothecaria actione, quod Iudex, qui de hoc fuerit requiſitus teneatur ad petitionem hujuſmodi citati, vel convicti, vel Hæredum eius facere plenum jus ſummarium tali Convicto, ſivè Hæredibus eius ſinè libelli oblatione, litis conteſtatione, ſalarij ſolutione contrà tales Poſſeſſores bonorum talis primi Debitoris, proùt qualitas facti exigit, & requirit ad contribuendum cùm eo in debito, proùt quiſque poſſidet pro rata in contributione debiti, pro quo convictus fuerit. Ità tamèn quod ad ipſam contributionem non teneatur Poſſeſſor, vel Poſſeſſores habens, vel habentes Jus primò, & poſſidentes pro priori debito.

Quòd Dominus Vicarius cogat Debitorem in Perſona, & rebus ad petitionem eius, pro quo in aliquo fideiuſſit.
CAP. XIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis pro Sancta Romana Eccleſia, & eius Iudices, & quilibet Iudex in ſuo Officio cogat, & compellat ad petitionem Fideiuſſoris Debitorem in Perſona, & rebus, pro quo in aliquo fidejuſſit, vel fidejubet, vel prò quo aliquid ſolvit, vel condemnatus fuit, vel erit, vel pro quo in obligatione ſtet, vel ſtabit quantocumque magno, multo, vel modico tempore in fidejuſſione obligatus ſtetit, vèl ſtabit; extrahere, & conſervare ipſum Fidejuſſorem, vel eius Hæredes indemnes, & etiàm reficiat ipſi Fidejuſſori, vel eius Hæredibus expenſas, & damna, & fiat dicto fidejuſſori, vel eius Hætedibus contrà dictum Debitorem, pro quo fidejuſſit, & fidejubebit jus ſummarium ſinè ſtrepitu, & figura Judicij, & libelli oblatione, omnibus Juris ſolemnitatibus omiſſis, & non obſtantibus ferijs quibuſcumque: & hoc ſi clarum fuerit Inſtrumento, confeſſione, Teſtibus, vel alio modo legitimo; & cohartatio fiat in Perſona, & rebus ad voluntatem fidejuſſoris, vel eius Hæredis: Et causà exemptionis, & extractionis à fidejuſſione, Dominus Vicarius, & quilibet Judex ad hoc requiſitus ad petitionem fidejuſſoris, vel eius, qui ſolvit, vel Hæredum ipſius, dummodò appareat ſe ſolviſſe, vel eius Hæredes, mandare debeat principali, vel eius Hæredibus quod infrà menſem debeat talem à fidejuſſione eximere, & liberare

rare, & extrahere: & etiàm pro ijs exequendis quilibet eorum poſſit imponere pœnam, & bannum X. ſol. Cort. pro qualibet die Moræ à termino in anteà, & eam exigere pro dicta Camera. Et nihilominùs à dicto menſe in anteà cogat eum ad ſatisfaciendum prædicta realitèr, & perſonalitèr ad voluntatem fidejuſſoris, vel eius Hæredis quouſque extractio fidejuſſionis facta fuerit cum effectu. & inſupèr licitum ſit fidejuſſori, vel eius Hæredibus ſua auctoritate ſinè pœna curiæ in bonis illius, pro quo fidejuſſit, vel Hæredum eius intrare, & poſſidere, & fructus percipere uſque ad ſatisfactionem ſortis, & damnorum, & expenſarum, & ſi principalis in hoc fuerit contrarius ſolvat pro banno dictæ CameręC. ſol. Cort., & prædicta omnia ſuprà, & infraſcripta quilibet Judex in ſuo Officio teneatur, & debeat inviolabilitèr obſervare, non obſtante aliqua exceptione Iuris, vel facti, & non obſtantibus ferijs ſolemnibus, vel repentinis, vel aliqua alia exceptione, niſi ſoluta refectione rei judicatę, finitæ, vel tranſactæ, & ad hoc Dominus Vicarius teneatur vinculo juramenti; & ad pœnam C. lib. Cort. aliquo Capitulo ſuprà, vel infrà poſito non obſtante.

Quòd nullus fidejuſſor poſſit cogi, nec ſibi aliquid peti, ſi Principalis fuerit ſolvendo.

CAP. XIV.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Perſona poſſit, vel debeat in aliqua Curia Civitatis Narniæ convenire aliquem fidejuſſorem, vel fidejuſſores pro debito, vel obligatione Civili priuſquàm Principalem, vel Principales, vel priuſquàm Hæredem Principalis, nèc agi, vel peti poſſit aliquid ab aliquo fidejuſſore, vel eius Hæredibus pro Civili debito ſi principalis, vel principales, vel eius Hæredes ſunt, & erunt ſolvendi, & idonei. Scilicèt tunc demùm poſſit conveniri fidejuſſor, convento Principali, & non invento idoneo, & ſolvendo: Et excuſſione bonorum vacantium principalis facta, vel Hæredum hujuſmodi principalis, videlicèt pro ea Parte, pro qua non eſſet idoneus, & non repertis bonis vacantibus, & non alitèr. Non obſtante renunciatione, quæ diceretur facta per fidejuſſorem, qui renunciavit, vel renunciabit beneficio novæ Conſtitutionis, vel renuncians omni beficio præſentis Statuti, & Capituli, cui renunciari non poſſit. Fidejuſſor verò in cauſa criminali, & qui pro quocumque delinquente fidejuſſerit conveniri poſſit ſecundùm formam Iuris Communis, & obligationis ſuæ.

Quòd nullus Notarius ponat in aliqua ſua ſcriptura, quod aliquis renunciet beneficio præſentis Statuti.

CAP. XV.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus Notarius ponat, vel ſcribat in aliqua ſua ſcriptura publica, vel Prothocollo, quòd aliquis Fidejuſſor renunciet Beneficio, & Capitulo præſentis Statuti, quo cavetur quod primò conveniantur Fidejuſſores, quàm Principales &c. & quicumq; Notarius

tarius contrafecerit in ſcribendo in aliquo contractu, vel Inſtrumento puniatur vice qualibet in X. ſol. Cort., quam pœnam teneatur Dominus Vicarius auferre pro Camera de facto. Adijcimus quod excuſſio fiat expenſis principalis, & Hæredum ipſius ſummariè, ùt continetur in Capitulo præſentis Statuti ſuprà poſito. Et quod requiratur Fidejuſſor in ipſa excuſſione ad docendum de bonis vacantibus.

Quòd ſi aliquod Inſtrumentum eſſet præſcriptum contrà Principalem, & contrà fideiuſſorem ſit idem.

CAP. XVJ.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliquod Inſtrumentum eſt, vel erit præſcriptum contrà aliquem, vel aliquos principales Debitores, in quo intravit, vel intraverit Fidejuſſor; intelligatur, & ſit eſſe præſcriptum contrà Fidejuſſorem, & etiàm ſi eſſet præſcriptum contrà unum Debitorem, & ſi plures eſſent principales Debitores, contrà omnes intelligatur eſſe præſcriptum.

Quòd in Cauſis Civilibus exceptio Triennalis poni non poſſit.

CAP. XVII.

ITèm STATVIMVS, quòd in Cauſis Civilibus agitatis, & agitandis in Curijs dictæ Civitatis coràm quocumque Judice pendentibus, & quæ pendebunt, Triennalis exceptio, vel alius proceſſus opponi non poſſit, nèc habeat impedire proceſſum ſententiæ ferendæ in ipſa cauſa, vel cauſis.

Quòd Iudex majoris ſummæ poſſit abbreviare terminum ad ſolvendum.

CAP. XVIIJ.

ITèm STATVIMVS, quod Judex majoris ſummæ Cauſarum Civilium poſſit abbreviare terminum Debitori ad ſolvendum, vel præſtandum, vel faciendum aliquid in modicis Cauſis, & quantitatibus, vel rebus æſtimationis C. ſol. Cort., vel infrà ſuo arbitrio, non obſtante Capitulo, quod loquitur de termino vnius menſis, vel XXX. dierum.

Quòd quilibet, qui ſucceſſerit alicui ex Teſtamento, vel ab inteſtato debeat hæreditatem infrà ſex menſes acceptare, vel repudiare.

CAP. XIX.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliquis Succeſſor alicui ex Teſtamento, vel ab Inteſtato, vel alicui fuerit delata hæreditas ex Teſtamen-

mento, vel ab inteſtato; teneatur, & debeat infrà ſex menſes computandos tempore obitus defuncti per ſe adhire, vel repudiare hæreditatem ipſam: & ſi non repudiaverit hæreditatem ipſam infrà dictum tempus, eam intelligatur adhiviſſe, & conveniri poſſit, vt hæres, & beneficio Inventarij vti non poſſit, nèc poſſit poſteà hæreditatem ipſam repudiare, ſi verò hæreditatem ipſam adhiverit infrà id tempus, ſi vti voluerit beneficio Inventarij, teneatur facere Inventarium, & complere, aliàs pro Inventario faciendo non audiatur. Proviſo quòd quicumque repudiaverit hæreditatem ipſam modo prædicto in terminum antedictum, teneatur, & debeat de ipſa repudiatione facere fieri publicum Inſtrumentum, & ipſum Cancellario Communis prædicti facere exhiberi: Qui Cancellarius teneatur, & debeat infrà XV. dies poſt aſſignationem ipſam legere in Conſilio Generali, ùt nota ſit repudiatio antedicta, & alitèr repudiatio facta non teneat ipſo Jure: ſi verò non apparuerit infrà dictum tempus repudiatio hujuſmodi, vel ipſam adhiviſſe, vel poſſiderit per ſe, vel alium aliqua bona hæreditaria: quòd hæres cenſeatur, & tanquàm hæres conveniatur, & conveniri poſſit, & cenſeatur hæreditatem adhiviſſe: Poſſit tamèn ſi voluerit facere Inventarium infrà tempus à lege Statutum, dum tamèn metas dictorum ſex menſium non excedat. Si verò poſt dictam repudiationem adhiverit, vel poſſiderit Domum, vel aliqua bona hæreditaria, tanquàm inſolidùm poſſit conveniri à Creditore, vel Creditoribus hæreditatis, niſi conſtet ipſum ex juſta cauſa, & titulo pro ſuo Jure, & non pro Jure hæreditario poſſediſſe; & prædicta non vendicent ſibi locum in Minoribus XIV. annorum, qui adhire, vel repudiare hæreditatem non poſſunt ſine auctoritate alterius: Et in abſentibus à Territorio Civitatis Narniæ, & ab ipſa Civitate, dummodò hujuſmodi abſens, vel abſentes juraverint ad Sancta Dei Evangelia hujuſmodi delationem hæreditatis, quæ deferri potuit non perveniſſe ad eorum notitiam; & tunc præſtito juramento prædicto habeat talis abſens terminum poſitum, àç ſi præſens, vel præſentes fuiſſent, vel fuiſſet in Civitate prædicta.

Quòd Ripæ, quæ ſunt in circuitu Civitatis apparentur.
CAP. XX.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliqua Ripa dictæ Civitatis eſt ſinè apparimine muri, quòd illa ripa debeat aptari, & reparari lapidibus, & calce in altum uſque ad quinque pedes, ut indè Paruuli cadere non poſſint, & fieri debeat expenſis hominum de Parrochia, in qua ſita eſt dicta ripa ad petitionem cujuſcumque petentis: & hoc fieri faciat Dominus Vicarius infrà XV. dies poſtquàm petitum fuerit; ad quod opus fieri faciendum eligi debeat vnus ſuperſtans ad petitionem cujuſcumque de dicta contrata.

De affictibus, & censibus, qui debentur Communi Narniæ, ac etiàm redditibus exigendis.

CAP. XXJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis, & alij Officiales ipſius Civitatis teneantur juramento prò poſſe exigere pro dicto Communi quod ſibi debetur à Dominis de Labro, Hominibus de Monte Calvo, & à fidelibus dictorum Dominorum, & Hominibus Caſtri Focis: & ab Hominibus, & Commune Caſtiglioni, & à Commune Caſtri Utriculi, & ſalmam piſcium pro Capitulo Narnienſi pro cenſu Caſtri Modij, & à Commune S. Gemini, & Caſtri Stronconij, Caſtri Carbij, & ſpecialium Perſonarum d. Caſtri, & Collis Vetuli, & Caſtri Sancti Viti, Caſtri Iſtriani, & Dominis dictorum Caſtrorum; & à Caſtro, quod fuit Domini Ægidij Normandi, & omnia, quæ ipſi Communi tenentur. Et ſi Dominus Vicarius hoc facere neglexerit perdat de ſuo ſalario C. lib. Cort., & idem facere fieri teneatur, & debeat ab Hominibus, locis, & Perſonis, quæ Communi Narniæ ſubire, & ſubeſſe conſueverunt realitèr, & perſonalitèr, & utroque modo, conſuetudine, vel permiſſione: & idem dicimus de filijs Riccardi Petri de Sabina, & ſi Caſtrum, vel Perſona hujuſmodi hoc facere, vel præſtare contempſerit; ex nunc habeantur prò exbanditis dicti Communis, & nullus det eis auxilium, conſilium, vel favorem: & Molendinarij Civitatis, & Comitatus Narniæ ipſos, vel alterum ipſorum, vel eorum per ſe, vel per alios nullo modo recipiant, & eis, vel alijs pro eis non macinent bladum, & etiàm alij Artifices dictæ Civitatis non miniſtrent eis de artificijs, & artibus eorum merito, vel gratis, & nullus recipiat, vel receptet eos in dicta Civitate, vel eius Comitatu; et qui contrafecerit in X. lib. Cort. vice qualibet condemnetur, et quilibet poſſit contrafacientes denuntiare, et accuſare, et habeat medietatem banni, et teneatur in credentia, et ſtetur juramento denuntiantis cum uno Teſte fide digno. Proviſo quod quandò opus fuerit Dominus Vicarius cum conſilio Populi, et Communis moneat Artifices, et molendinarios prædictos ſicut cautiùs eis videbitur, quod quilibet de præmiſſis cavere ſe debeat nè pœnas incidant ſupradictas, et nè contrafaciant in prædictis.

De Arbitris, & Arbitratoribus cogendis ferre arbitria.

CAP. XXIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis teneatur juramento, et etiàm eius Officiales teneantur infrà X. dies poſtquàm petitum fuerit cogere Arbitratores, Arbitros, et amicos Communes, et amicabiles compoſitores ferre arbitrium, ſivè laudum ſecundùm formam compromiſſi: et quilibet Judex poſſit imponere pœnam cuilibet Arbitro XX. ſol. Cort. pro qualibet die, qua erunt in mo-

ra

ra ferendi laudum, vel arbitrium, et nihilominus perſonalitèr cogat eos. Adijcimus quod ſi Arbitri, Arbitratores, et amicabiles compoſitores non tulerint arbitrium, ſeù arbitratum, et amicabilem compoſitionem infrà tres menſes à die compromiſſi in eos facti, poſt dictos tres menſes ſit caſſum compromiſſum: et arbitrium, et arbitramentum, ſeù amicabilem compoſitionem ferre non poſſint, et ſi tulerint non valeat, nèc teneat ipſo Jure.

De Arbitratibus, & ſententijs latis per Arbitratores.
CAP. XXIIJ.

ITèm STATUIMUS, quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis, & Officiales ipſius Civitatis teneantur præcisè ſinè contradictione aliqua, & exceptione facere obſervari arbitria, & arbitratus, & amicabiles compoſitiones, ſententias diffinitivas interloquutorias, in quibus continetur aliquid fieri, vel dari inter Partes, & earum Hæredes. Proviſo quòd ſi aliqua ſententia fuerit lata per aliquos Arbitros, vel Arbitratores; arbitrum, vel Arbitratorem de aliqua quæſtione compromiſſa per aliquos Conſanguineos, quòd nulla Partium poſſit petere reduci ad arbitrium boni viri ad pœnam quinquaginta lib. Cort. quam pœnam Dominus Vicarius teneatur, & debeat auferre de facto; quod Capitulum bandiatur.

De Notarijs cogendis ad ſcribendum, & reſtituendum Inſtrumenta, & acta pro ſalario competenti.
CAP. XXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, & quilibet Judex in ſuo Officio poſſit cogere, & cogat ſi petitum fuerit quemlibet Notariũ ſcribere, & reſtituere acta, & Inſtrumenta publica Perſonis, ad quas pertinent pro ſalario competenti, & pro obſervantia horum poſſit imponere pœnam XL. ſol. Cort. pro qualibet vice, & ipſam auferre de facto: & quod de ſalario competenti ſtetur declarationi, & arbitrio Collateralis Domini Vicarij Narnienſis.

De auxilio, & favore dando Domino in Vaſſallum non obedientem.
CAP. XXV.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliquis Vaſſallus alicujus Caſtri, vel Villæ Comitatus Narniæ non obedierit mandatis Domini ſui, quod Dominus Vicarius, & quilibet alius Officialis dictæ Civitatis, qui de hoc fuerit requiſitus teneatur tali Domino dare auxilium, & favorem ad petitionem talis Domini, vt ſibi videbitur ad præſtandum ſervitia.

Dè

De Teſtamento, & ultimis voluntatibus ratis habendis.

CAP. XXVJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis, & quilibet Officiales teneantur juramento ipſi, & quilibet alius Officialis dictæ Civitatis ratum, & firmum habere, & exequutioni mandare omnia, & ſingula Teſtamentade Jure facta in ultimis voluntatibus à perſonis, quæ erunt, vel fuerunt in ætate teſtandi, & Teſtamenta condere potuerunt de bonis Teſtatoris facta: & idem dicimus in quibuſcumque ultimis voluntatibus factis, & fiendis.

De Iuribus Eccleſiæ Beati IVVENALIS; & Sancti Valentini in Campo manutenendis, & conſervandis.

CAP. XXVIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, & alij Officiales dictæ Civitatis teneantur pro poſſe de Jure defendere, conſervare, & manutenere bona, Poſſeſſiones, Jura, & Juriſdictiones Beati JVVENALIS Eccleſiæ Sancti Valentini in Campo, & omnium aliarum Eccleſiarum Civitatis, & Comitatus Narniæ, & laudabiles conſuetudines Eccleſiæ Sancti Pauli Tenutæ Caſtri Carbij, Sancti Victoris de Utriculo, & Sancti Nicolai de Monte, & ubicumque fuerint: Et dare Capitulo ipſius Eccleſiæ Beati JVVENALIS auxilium, & favorem juxtà poſſe cum fuerint requiſiti, quòd ſi negligentes fuerint perdant ipſi, & quilibet ipſorum de ſuo ſalario C. lib. Cort.

De reparatione alicuius Domus, Molendini, vel Ædificij Communis intèr aliquos conſortes.

CAP. XXVIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Domus, Ædificium, vel Molendinum, ſeù ſedium alicujus Molendini, quod eſt, vel erit Communis quantùm ad proprietatem, vel uſumfructum, vel quantùm ad utrumque inter aliquos, & talis Domus, vel Ædificium indigeat aptatione, vel reparatione in toto, vel in parte; ſuus ſocius, vel ſui ſocij; conſors, vel conſortes poſſit, vel poſſint illud tale Ædificium, vel caſalenum, ſeù Molendinum, aut ſedium alicujus Molendini reaptare, reparare, & reficere ſuis expenſis alijs conſortibus invitis: ſalvo tamèn ſempèr Jure omnium pro partibus indiviſis, & liceat tali reficienti tali Ædificio, Domo, vel caſaleno, ſeù Molendino uti, tenere, & poſſidere, àc fructus de eis percipere, & habere, àc locare donèc expenſas factas prò rata prout competit rehabeat à conſortibus ſuis pro eorum parte: & Dominus Vicarius, & eius Officiales dent auxilium tali conſorti, vel conſortibus aptanti, vel aptantibus, ſeù aptare volentibus talem Domum, vel Ædificium, caſalenum, vel Molendinum: et inſupèr tales conſortes ad petitionem cujuſcumque eorum compellantur per Dominum

num Vicarium, et eius Officiales ad diviſionem rerum ſuperiùs poſitarum in cæteris Regionibus, ſi commodis Regionibus dividi poteſt, vel in pecunia dividere ſi commodis Regionibus dividi non poſſet: ità quod ille, vel illi, qui in licitatione ſuperantur à conſorte, compellantur cedere Jura ei, cui res remanere debet, ſolutà pecunià licitationis. Adijcimus quòd hujuſmodi conſors, vel conſortes de tali Ædificio, vel Domo refecta nullam poſſit utilitatem præcipere quouſque refecerit hujuſmodi reficienti, vel facienti expenſas pro parte, quam habet.

Quòd Agens ex Iure ſibi conceſſo ab aliquo non ſubiecto, non audiatur, nec eius petitio admittatur.

CAP. XXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus Agens de Jure ſibi ceſſo ab eo, qui non eſſet de Juriſdictione dictæ Civitatis, vel continuus habitator Civitatis, vel Comitatus Narniæ, et qui non reſpondeat dicto Communi in banno, ſanguine, et dativa audiatur in aliqua Curia dictæ Civitatis, nèc ullo modo petitio admittatur: Adijcientes tali Capitulo quòd talis contractus non valeat etiàm ſi eſſet Narniæ factus, et hoc locum habeat in præſentibus, præteritis, et futuris.

Quòd nullus Vaſſallus alicuius Domini recipiatur in Civem.

CAP. XXX.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus Vaſſallus alicujus Domini recipiatur in Civem dictæ Civitatis modo aliquo ſinè Jure.

De modo conſtringendi Filios, vel Nepotes, & alios ad petitionem Conſanguineorum.

CAP. XXXJ.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi quis habet, vel habuerit Filium, vel Avus Nepotem, vel Patruus Nepotem contumacem, inobedientem, diſſipatorem, prodigum ſubſtantiæ ſuæ, vel aliàs diſſolutum, uel malæ vitæ, ſeù in converſationibus, vel in actibus inhoneſtis deductum, Domiuns Vicarius Narniæ, & quilibet Officialis dictæ Civitatis ad petitionem Patris, Avi, vel Patrui coerceat, & conſtringat talem Filium, vel Nepotem in Perſona, donèc ad Patris reverentiam, ac obedientiã, & etiàm Avi, & Patrui ſe convertat, & à malis moribus recedat. Prouiſo quòd ſi dictus talis prodigus, vel malis moribus deductus non haberet Patrem, Avum, vel Patruum, quòd Dominus Vicarius, & quilibet alius Officialis debeat eum coercere, & conſtringere, & eum coerceat, & conſtringat ad petitionem tamèn Conſanguineorum talis prodigi, & inobedientis, & detineatur coactus, donèc convertatur ad obedientiam, & gubernetur de ſubſtantia ipſius inobedientis: & ſi non haberet

beret undè ſe aleret, quòd talis Pater, Avus, Patruus, vel Conſanguineus, ad quorum petitionem detinetur coactus eum gubernent: ſi verò talis prodigus, & inobediens in tali protervitate perſiſteret prorsùs à comunione omnium ſeparetur, & excludatur: Alioquin Pater, & Avus ſibi imputet ſi talis inobedientis Filij, vel Nepotis inobedientia tollerabitur, & idem dicimus fieri ad petitionem Matris de Filio, ſi talem habuerit, ut dictum eſt: Volumus etiàm quòd pro captione prædicta nihil ſolvere teneatur.

De ſuccedentibus ab Inteſtato.
CAP. XXXIJ.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATUIMUS, quòd ſi contingat aliquem Civem, vel Comitatenſem dictæ Civitatis habentem filium, vel filios maſculum, vel maſculos de ſe legitimè natum, vel natos, vel Nepotes carnales ex filio, vel filijs, & filiam, vel filias dè ſe legitimè natas, uel ex filio, decedere ab inteſtato ſuperſtitibus filijs, & filiabus, vel ſuperſtitibus Nepotibus maſculis ex filio, vel filijs. Filius, vel Filij maſculi (dummodò non ſint Monaci, vel Religioſi) ſuccedant, & veniant ad ſucceſſionem totius Hæreditatis Paternæ, & Maternæ: & filiæ fœminæ, vel Neptes ex filio mortuo ſi eſſent dotatæ, ſint contentæ dotibus earum, quas Pater, vel Auus dedit, uel promiſit. Et idem dicimus de Nepotibus maſculis, quòd ſuccedant in totam Hæreditatem, dummodò non ſint Monaci, vel Religiòſi, ſi ex tali Defuncto non ſuperſint filij maſculi: & ſi filiæ fœminæ, vel Neptes non eſſent maritatæ ſuccedant in ea parte, in qua Pater, vel Auus dotaſſet eam, uel eas de parradio ſecundùm æſtimationem trium, uel ad minus duorum Conſanguineorum earum, uel Propinquorum talium mulierum, & præſtare eis conuenientia alimenta donèc fuerint maritatæ, & ſi noluerint ſe maritare conſtituatur eis dos, ùt dictum eſt, & hoc habeat locum in præſentibus, præteritis, & futuris.

De pactis cum Commune Caſtri Collisvetuli obſervandis.
CAP. XXXIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius Narniæ faciat, & procuret, ità, & talitèr quòd pacta, & conuentiones facta, & habita, ſeù habitæ cùm Commune, & Hominibus Caſtri Collis Vetuli, & Commune Narniæ inuiolabilitèr obſeruentur, & effectui mandentur, & Homines teneantur obſeruare dicto Communi omnia promiſſa per eos, dummodò non ſint contrà Eccleſiaſticam libertatem.

Dè

De Iure reddendo per Officiales Communis dictæ Civitatis publicè in Palatijs.
CAP. XXXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd Officiales Communis dictæ Civitatis publicè reddant Jura in Palatijs dicti Communis, & Populi ad bancas, ſalvis ijs, quæ ſecundùm negocij qualitatem opportuerit alibi expediri: & ſi aliqua in ſchalis Palatiorum dicti Communis, & Populi actitata fuerint, quòd valeant, & teneant, dummodò ſint facta mandato Judicis juriſdictionem habentis. Proviſo quod ſummo manè uſque ad Tertiam, & ab hora Nonæ uſque ad Veſperas omnibus diebus juridicis Jura reddantur, & Campana Communis pulſetur, ut Officiales Communis d. Civitatis pro S. Romana Eccleſia vadant ad jus reddendum ad banchas, ad quas fuerint deputati, ad pœnam X. lib. Cort. pro quolibet Officiali, & quolibet die, quo contrafecerint. Adijcimus quod in Audientia nova Palatij novi dicti Communis, & Populi debeat reddi Jus in Civilibus, & Criminalibus cauſis.

Quòd Victus condemnetur Victori in expenſis.
CAP. XXXV.

ITèm STATVIMVS, quòd victus victori condemnetur in expenſis, & omnes expenſæ factæ in cauſa, & quæſtione tàm in prima, quàm in cauſa appellationis, taxatione Judicis præcedente, quilibet Judex in ſuo Officio refici faciat ad pœnam X. lib. de ſuo ſalario dictæ Cameræ applicandam: niſi juſtam cauſam habuerit litigandi.

De Partitis fiendis coràm Iudice occaſione debiti.
CAP. XXXVJ.

ITèm STATVIMVS, quòd in modicis cauſis uſque in quantitatem X. lib. Cor., & etiam in quacumque quantitate magna, vel parva pecuniæ, vel rerum; ſi Actor voluerit deferre juramentum Reo, & facere partitum ei, à quo petitur; Iudex teneatur fieri facere, et cogere illum à quo petitur ad partitum hujuſmodi capiendum, vel referendum juramento Actoris, de petitis per eum: in tali cauſa, vel caſu non petatur, vel peti poſſit libellus, et ſi petitur Actor non teneatur ad id. Adijcimus quod quælibet Partium teneatur ſolvere Camerario pro d. Camera recipienti ſi quantitas petita fuerit C. ſol. Cor., & ab indè infrà ſex denarios pro qualibet lib., & ab indè ſuprà tres denarios Cor. pro qualibet lib. quantitatis petitæ.

De Cive, qui moleſtaretur ab aliqua Univerſitate Diſtrictus Narniæ occaſione alicuius Oneris realis, vel Perſonalis.

CAP. XXXVIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus de dicta Civitate, & qui fuerit Oriundus de dicta Civitate, & in ea continuus habitator poſſit, vel debeat moleſtari, vel inquietari ab aliqua Univerſitate, vel Commune alicujus Caſtri, vel Villæ Diſtrictus dictæ Civitatis occaſione alicujus oneris realis, vel perſonalis, dummodò talis Civis nihil habeat in Territorio talis Caſtri, vel Villæ, nèc fuerit habitator illius Caſtri, vel Villæ aliquo tempore, ſed ſolùm cum Civitate Narniæ, & cum Civibus ipſius Civitatis ipſa onera ſubire debeat.

Quòd quilibet poſſit portare, & proijcere terraplenum.

CAP. XXXVIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Habitantes hujus Civitatis, àc omnes, & ſinguli adiacentes, & propinquiores, & alij, quibus neceſſitas fuerit per tempora poſſint licitè,& ſecurè portare, & portari facere omnes ſordes, & immunditias, ac ſuperfluitates Domorum, & Viarum dictæ Civitatis, & etiàm terraplenum, & proijcere, ac proijci facere extrà dictam Civitatem ad plajas, & loca conſueta proijci, & portari: & nulla Perſona præſtet, det, vel faciat per ſe, vel alium impedimentum, vel moleſtiam portantibus, vel proijcientibus in locis prædictis, vel aliquo eorum. Qui contrafecerit ſolvat pro banno vice qualibet C. ſol. Cor. ſi verò talis contradicens non eſſet ſubiectus Curiæ ſeculari, illum remittat Dominus Vicarius Narniæ puniendum ad Curiam Eccleſiaſticam, & procuret quod puniatur cùm effectu. Prouiſo quòd ille, qui portabit ſordes, vel terraplenum ad aliquem dictorum locorum, illud proijci faciat deorſum ad ripam eo die, vel ſequenti; & ſi non fecerit puniatur vice qualibet in XL. ſol. Cor. pro qualibet die, qua fuerit in mora proijciendi deorſum. Quam pœnam Dominus Vicarius auferat, & auferri faciat de facto, & ſi de ijs aliquis fuerit denuntiatus, Denunciator habeat medietatem banni, & pœnæ, & teneatur in credentia.

Quòd Filij familias poſſint contrahere etiam ſi minores eſſent.

CAP. XXXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd filij familias Mercatores, & quilibet alius ſui Juris etiàm ſi fuerit minor XXV. annorum major tamen XV. annorum Mercantiam aliquam exercens liberè contrahere, & mer-

cari poſſint, & poſſit: & quod cùm tali, vel talibus actum, vel geſtum fuerit mercando, vel contrahendo, & promittendo valeat, & teneat, àc ſi cum majore XXV. annorum, & Homine ſuis Juris geſtum, contractum, vel promiſſum eſſet, dummodò contractus ipſe, promiſſio, vel obligatio non faciat in fraudem. Quam fraudem Dominus Vicarius, & quilibet eius Judex poſſint præſumere, & ipſa præſumptio habeatur prò plena, & legitima probatione: & hoc locum habeat dummodò tales Perſonæ, vel Mercatores, vel contrahentes ſint ætatis XVIII. annorum, vel circà, & ſint bonæ, & diligentes Perſonæ, & non diſſolutæ, vel aliàs malefacientes facta eorum. Poſſint etiàm ſupradictæ Perſonæ in Judicio eſſe tàm in agendo, quàm in defendendo ſinè conſenſu Patris, vel Curatoris, & valeat quod geſtum fuerit cùm eis in Judicio, àc ſi geſtum eſſet cùm Homine ſui Juris, & majore XXV. annorum.

De *Muliere dotata, vel dotanda, quod non habeat regreſſum ad bona Paterna, vel Materna.*

CAP. XL.

ITèm STATVIMVS, & Ordinamus, quòd nulla Mulier dotata, vel in futurum dotanda, maritata, vel maritanda à Patre, Matre, et Avo, Fratre, vel Nepote, vel Patruo poſſit, vel debeat habere regreſſum ab inteſtato ad bona Paterna, vel Matris, vel Patrui, ſed ſit contenta de dote ſua ſibi ſoluta, vel promiſſa, dummodò ex tali Patre, aut Matre ſubſint filij maſculi, vel Nepotes maſculi: ex filio, et Patruo ſubſint filij, vel ex Fratre talis Patrui maritantis exiſterent filij maſculi, ſivè filius; & prædicta vendicent ſibi locum in præſentibus, pendentibus, præteritis, & futuris.

Quòd nullus Notarius, qui ſit Iudex Ordinarius interponat auctoritatem in venditione fienda à Minoribus, & furioſis.

CAP. XLI.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus Notarius de Civitate Narniæ, vel eius Comitatu, qui ſit, vel dicatur eſſe Judex Ordinarius interponat decretum aliquod in alienationibus Minorum, furioſorum, mentecaptorum, vel eorum, quibus interdicta eſſet adminiſtratio bonorum, vel ſimilium, nèc in alienationibus Tutorum, & ſi fieret non valeat, nèc teneat ipſo Jure. Sed talia decreta cùm opus fuerit interponantur, & interponi debeant per aliquem Judicem de Judicibus dicti Vicarij Civitatis prædictæ deputatum, vel deputandum ad aliqua Officia, vel Officium, ſolemnitatibus debitis præmiſſis.

De Interdictione bonorum furioſis, & mentecaptis ad petitionem Coniunctorum ſuorum.

CAP. XLIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi ad petitionem Fratris, vel alterius Coniuncti cujuſcumque prodigi, vel Avi eius, ſeu diceretur ſibi aliquo modo coniunctus, famæ malæ, ſeù diſſipator bonorum ſuorum, furioſus, vel mentecaptus: D. Vicarius, qui ad hoc fuerit requiſitus teneatur, & debeat interdicere bonis talis, vel talium, & interdicere ſibi adminiſtrationem bonorum: Et intelligatur eſſe talis prodigus, vel diſſipator bonorum, vel furioſus, vel mentecaptus etiàm ſi probaretur per famā publicā per quatuor Teſtes: & ex tunc facta tali indagine, et ex tali interdictionepublicè faciat bādiri quòd nullus contrahat cū tali, vel quaſi contrahat, vel emat ab eo, vel pignus recipiat, vel ſibi mutuet: & facta tali interdictione, dentur eidem tali prodigo, vel illi, cui interdicta fuerit adminiſtratio, Curator, ſivè Curatores, qui teneantur facere inventarium de bonis hujuſmodi, & de contractu, vel quaſi contractu facto cùm tali in aliqua Curia non audiatur. Nihilominùs pœnam C. lib. Cort. talis contrahens cùm prædicto, vice qualibet dicto Communi ſolvere teneatur. Et idem volumus valere in illis, qui contraherent cum hujuſmodi Perſonis, quibus in præterito dicta adminiſtratio interdicta fuit.

De Emptore, qui paſſus fuerit rem Emptam alium poſſidere.

CAP. XLIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi Emptor cujuſcumque rei, vel eius Hæredes paſſus fuerit Venditorem, vel eius Hæredes, vel habentem cauſam ab eo poſſidere, & uti ipſa re empta, & fructus hujuſmodi rei pacificè percipere per tempus XV. annorum, niſi appareant locationes, contractus hujuſmodi emptionis habeatur ſublatus, & ipſo Jure ſit, & ex eo agi non poſſit, & in hujuſmodi poſſeſſione continuetur poſſeſſio venditori cùm poſſeſſione hæreditatis, vel habentibus cauſam ab eo à tempore venditionis citrà: & talis emptor Inſtrumentum hujuſmodi poſſeſſionis cancellatum reſtituat: & hoc etiàm locum habeat in donationibus non obſtante ſi talis venditor, vel donator conſtituit ſe talem rem Emptoris, vel donatarij nomine poſſidere. Proviſo quod locum habeant inter Cives, & Comitatenſes ubicumque poſita eſſet res vendita, vel donata, & etiàm locum habeant in præſentibus, præteritis, & futuris: Non tamèn hoc locum habeat in venditionibus factis à Syndico dicti Communis Narniæ, & quæ in futurum fierent. Hoc addito, quòd idem ſit, & ſervetur in qualibet alienatione recipienti.

Quòd Priores Iudicum, Notariorum, & Medicorum poſsint imponere certam pœnam.

CAP. XLIV.

JTèm STATVIMVS, quòd Priores Judicum, Medicorum, & Notariorum dictæ Civitatis, & quilibet eorum poſſint imponere pœnam cuilibet Judici, Medico, & Notario dictæ Civitatis uſquè in quantitatem XX. ſol. Cor. in ijs, quæ pertinent ad eorum Officium, quæ ordinata ſunt, & ordinabuntur in eorum Collegijs pro honore, & utilitate ipſius Officij; & quæ ordinata ſunt, & ordinabuntur in poſterum valeant, & robur firmitatis obtineant: & ipſas pœnas exigere pro Collegio. Et Dominus Vicarius pro ijs exequendis præſtet eis auxilium, & favorem.

De Cauſis, & quæſtionibus compromittendis, & terminandis.

CAP. XLV.

ITèm STATUIMUS, quòd ad tollendum quæſtiones, & ſcandala intèr coniunctos, quòd quotieſcumque aliqua lis, cauſa, vel controverſia fuerit, vel pendens eſſet, vel ſperaretur eſſe intèr coniunctos coràm Domino Vicario; ſèù quocumque alio Officiali Communis dictæ Civitatis, & maximè inter aliquos Fratres carnales, vel aliquos alios Conſanguineos, vel Affines attinentes inter ſe uſque in tertium gradum ſecundùm Jus Canonicum computandum, & in ipſo tertio gradu incluſivè, Partes, & Conſanguinei hujuſmodi cogantur per Dominum Vicarium, & quemlibet alium Officialem dictæ Civitatis, & cogi debeant realitèr, & Perſonalitèr, ad compromittendum coràm quo dicta cauſa, quæſtio, vel controverſia fuerit, vel erit, ùt de plano concordentur, & fine legitimo terminentur de Jure, & de facto in procedendo, tàm in ſententiando, ſivè diffiniendo ſervetur Jus, & Juſtitia Partibus; quod compromiſſum fiat, & fieri debeat in duos Conſanguineos, vel Affines eligendos ab unaquaque Parte unum. Et quod dicti Arbitri poſſint, & debeant procedere de plano, & ſimplicitèr, & ſinè ſtrepitu, & figura Judicij, diebus feriatis, & non feriatis: Qui Arbitri ſic electi cogantur per dictos Officiales dictum compromiſſum recipere, ad pœnam XL. ſol. Cor. pro quolibet die moræ. Teneantur inſuper dicti Arbitri dictam quæſtionem eis commiſſam, ſivè committendam diffinire, & terminare infrà menſem à die compromiſſi faciendi: Quod ſi non fecerint incurrant pœnam X. ſol. Cor. pro quolibet eorum qualibet die moræ: Et Dominus Vicarius, & quilibet alius Officialis poſſint d pœnam auferre de facto, & dictæ Cameræ applicare: & quod per ipſos Arbitros fuerit laudatum, terminatum, ſivè diffinitum teneantur dictæ Partes omni contradictione ceſſante firmitèr obſervare ad pœnam L. lib. Cor., & hoc intelligatur ſi dicti Arbitri fuerint concordes, ſi autèm fuerit diſcor-

des

des prædicti Arbitri ſic electi , eligatur tunc tertius Arbiter , ſeù Arbitrator , de quo Partes ipſæ ſint concordes : & ſi non concordauerint , quod tùnc eligatur alius neutri Partium ſuſpectus rationabilitèr prout Judici videbitur : & quod per ipſos , vel majorem partem ipſorum dictum , et laudatum fuerit , valeat , et teneat , & Partes ipſæ teneantur obſeruare ad dictam pœnam ùt ſuprà dictum eſt . Et prædicta non intelligantur ſi hujuſmodi quæſtio fuerit de dotibus , vel undè appareret publicum Inſtrumentum . Et Dominus Vicarius , et quilibet alius Officialis poſſint imponere pœnam pro ijs exequendis cuilibet eorum pro qualibet die X. ſol. Cor. , & de facto auferre . Adijcimus quòd dictum Capitulum non habeat locum poſtquàm fuerit lis conteſtata , nèc etiàm habeat locum poſtquam fuerit de hujuſmodi cauſa terminatio, vel diffinitio ſubſequuta, et quod hujuſmodi cauſæ in caſibus prædictis compromitti non poſſint excepto quòd ubi in præteritum eſſet lata ſententia , vel foret laudatum , ſeù ſententiatum ſuper Re , uel quæſtione, ſivè cauſa , ubi appareret publicum Inſtrumentum , quod ad petitionem cujuſcumque Partium poſſit , et debeat recompromitti , diffiniri , et revideri dictis modo, et forma ; Et laudo, ſeù ſententiæ per ipſos latæ ſtari debeat ſub dicta pœna , omni exceptione , ſeù contradictione remotis . Adijcimus quòd ad petitionem aliquorum Conſanguineorum dicti Officiales teneantur facere citari Partes , & compromitti , & obſervare ferenda in ſententia ſic lata : & nulla partium poſſit petere reduci ad arbitrium boni Viri , & qui contrafecerit incurrat pœnam L. lib. Cort. , quam de facto dicti Dominus Vicarius , & alij Officiales poſſint , teneantur , & debeant auferre .

De Debitore ſuſpecto cogendo ad petitionem Creditoris .

CAP. XLVI.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque creditor , & principalis Perſona , ſeù fidejuſſor alicujus comparverit coràm quocumque Judice dictæ Civitatis , vel Vicario ejuſdem Civitatis , & dixerit ſe ſuſpitionem habere de aliquo Debitore , vel eo , pro quo fidejuſſit, dubitando , nè recedat , vel fugiat , & non ſolvendo , ad cauthelam talis , Judex ad petitionem hujuſmodi Creditoris , vel fidejuſſoris talem Debitorem faciat coràm ſe comparere , & ipſum teneatur , & debeat talis Officialis cogere perſonalitèr , & ipſum tenère coactum quouſque ſatisfaciat Creditori de debito ; & ſi ſolvere noluerit , præſtet idoneos fidejuſſores de Judicio Siſti , & Iudicatum ſolvendo , facta fide priùs de debito : & recepto juramento de ſuſpitione præmiſſa . Non tamèn hoc vendicet ſibi locum ſi Forenſis hoc petierit contrà Civem Narnienſem , niſi Forenſis cum Cive contraxerit in Civitate Narniæ , vel ſe in dicta Civitate promiſerit ſoluturum .

Dè

De Eo, qui reſponderet Communi Narniæ in banno, ſanguine, & dativa, & eſſet debitor alicuius Civis, vel Comitatenſis.

CAP. XLVIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque Communi Narniæ non reſpondet in dativis, & Collectis, & etiàm fuit, vel erit alicuius, vel aliquorum Civium Narnienſium, qui dicto Communi reſpondeat in banno, ſanguine, & dativa, & reſpondére conſueverit Debitor ex cauſa mutui, vel depoſiti, vel ex Jure ſibi ceſſo ab aliquo, vel aliquibus, & talis Debitor habitaret Caſtrum, vel Poſſèſſionem in Territorio dictæ Civitatis: Viſo Inſtrumento debiti, vel ceſſionis compellatur omni exceptione remotà, niſi oppoſuerit tantùm de exceptionibus contentis in Statutis Generalibus infrà octo dies poſt oſtenſionem talis Inſtrumenti per Dominum Vicarium, & eius Officiales, qui de hoc fuerit requiſitus ad petitionem dicti Creditoris ad ſolvendum cogatur debitum: ad quod obligatus appareret cùm damnis, àc expenſis, & intereſſe; in Perſona, & rebus, & per mulctam, & impoſitionem pœnæ ad voluntatem Creditoris donèc ſolverit cùm effectu, Ita tamèn quòd talis Debitor tenutam, & poſſeſſionem tàm èx primo, quàm ex ſecundo Decreto infrà annum recuperare poſſit, ſoluto primò integralitèr debito, & refectis expenſis, damnis, & intereſſe Creditori prædicto. Non obſtante aliquo Capitulo ſuprà, vel infrà poſito. Adijcimus quòd ſi hujuſmodi Debitor perſonalitèr pro Creditore haberi non poſſit, Dominus Vicarius, qui de hoc fuerit requiſitus teneatur, & debeat dicto Creditori dare exequutionem realem, & eum immitti facere in Tenutam, & Poſſeſſionem bonorum talis Debitoris, & cùm eo mittere familiam ſuam ad dictam Tenutam capiendam, & dare eidem Creditori omne auxilium opportunum. Itaquòd hujuſmodi Creditor de Poſſeſſione, de qua fuerit immiſſus fructus poſſit percipere, & habere, dùm tamèn computentur in ſortem: & contenta in præſenti Statuto non vendicent ſibi locum, ſi talis Forenſis dederit idoneum fidejuſſorem de Judicio Siſti, & Judicatum ſolvendo.

De Ferijs imponendis.

CAP. XLVIIJ.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus jurisdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATUIMUS, quòd Feriæ fiant per Dominum Vicarium dictæ Civitatis, & eius Officiales, & quemlibet alium Officialem dictæ Civitatis in qualibet Curia in hunc modum, videlicèt. Octo diebus antè Feſtum Nativitatis Domini Noſtri JESV CHRISTI, & octo

die-

diebus poſt : & octo diebus antè Feſtum Paſchatis Reſurrectionis Domini, & octo diebus poſt : & tribus diebus antè Feſtum Beatæ MARIÆ Virginis de Menſe Auguſti, & tribus diebus poſt : & tribus diebus antè Feſtum Beati JVVENALIS de Menſe Maij, & totidem poſt, & in Feſto Beati CASSIJ Epiſcopi Narnienſis, in Feſto Sancti Actij ipſo die tantùm : In die Feſtivitatis Sancti Petri Martyris, Sancti Franciſci, Sancti Angeli, Sancti Ludovici, Sancti Dominici, Sancti Peregrini, & die Feſtivitatis omnium Apoſtolorum, & Sancti Joannis Baptiſtæ, & omnes dies Veneris totius Anni, & omnes dies Jeiuniorum ab Eccleſia inductorum poſt Nonas tantùm : In Feſto Beati IVVENALIS de Menſe Auguſti, & uno die antè, & uno die poſt ipſum Feſtum. Et tempore meſſium XII. diebus intrà Menſem Iunij, uſque Kalendas Menſis Auguſti : & tempore Vindemiarum XX. diebus intrà Menſem Septembris, & uſque ad XX. dies Menſis Octobris ſequentis : & omnes Feſtivitates Beatæ MARIÆ Virginis, Sanctorum Evangeliſtarum, Sanctæ Crucis, atque Beati Bernardi, in quibus diebus nullæ quæſtiones audiantur, niſi in cauſis maleficiorum, & de quæſtionibus muſti, & bladi, & de extromiſſione Tenutæ : qui dies omnes ſint feriati in Cauſis Civilibus prætérquàm in extraordinarijs : & nullus proceſſus fiat, et etiàm omnes dies, in quibus Milites, et Pedites dictæ Civitatis fuerint abſentes à Civitate prædicta in ſervitio dicti Communis ſint feriati pro ipſis abſentibus tantùm, & non alijs, & nullus proceſſus fiat contrà ipſos, et ſi fieret non valeat, nèc teneat ipſo Iure, & quod dictum eſt de Militibus, et Peditibus habeat locum de Ambaſſiatoribus Communis.

De Dote reſtituenda.
CAP. XLIX.

JTèm STATVIMVS, quòd ſi aliqua Dos venit, & ceſſit in caſu reſtitutionis, reſtituatur ipſa Dos ei, qui dedit eam, vel eius Hæredibus, dummodò appareat de Dote ſoluta per ſolutionem, vel refutationem; Non obſtante quòd non reperiatur Inſtrumentum Dotale, vel Inſtrumentum reſtitionis Dotis : & idem dicimus obſervari de mobilibus Dotalibus apparentibus.

De Baſtardo, ſeù Spurio inobediente cogendo, & carcerando.
CAP. L.

JTèm STATVIMVS, quòd ſi aliquis Nobilis, vel alius quivis haberet Spurium, ſivè Baſtardum, qui eſſet inobediens Patri, vel Fratri, ſivè alicui de Domo Patris talis Baſtardi, poſſint eorum auctoritate ſinè pœna Curiæ ipſum Baſtardum, ſivè Spurium capere, et ducere coram Domjno Vicario, et eius Curia, et ipſum mittere faciat Vicarius ad petitionem prædictorum in Carcere, et tenere, et ſi hujuſmodi Baſtardus fuerit offenſus à prædictis Perſonis, vel percuſſus, talis percutiens

tiens ſit ſinè pœna, & banno, dummodò ipſum non lædant enormitèr.

De cauſa, & quæſtione, quæ eſſet occaſione alicuius hæreditatis inter Coniunctos Dominus Vicarius poſſit cognoſcere ſummariè, & de plano.

CAP. LJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quotieſcumque aliqua lis, & controverſia, vel quæſtio fuerit, vel eſt inter aliquos Conſanguineos, vel prętextu alicujus hæreditatis, quæ diceretur delata ex Teſtamento, vel ab inteſtato, Dominus Vicarius dictæ Civitatis de tali lite, quæſtione, ſeù controverſia cognoſcat, & cognoſcere debeat ſummariè, ſinè ſtrepitu, & figura Judicij: & ſinè libelli oblatione diebus feriatis, & non feriatis: & declaret, & determinet inter Partes de prioritate Juris, & declaret quantum de hæreditate ſpectet ad quèlibet: & ijs pendentibus donèc terminetur faciat deponi fructus hæreditatis hujuſmodi apud fidelem Perſonam dividendo poſteà ſecundùm declarationem, vel reſtituendo ei, qui pro prioritate potiora Jura habebit. Et ad hoc teneatur Dominus Vicarius; & eius Judices juramento: non obſtante aliquo Capitulo ſuprà, vel infrà poſito. Proviſo quòd ſi eis, vel alteri eorum videbitur, poſſint cogere dictos Conſanguineos ad compromittendum in aliquos de Jure, & de facto de lite, quæſtione, & controuerſia hujuſmodi. Itaquod ſi dicti Arbitri, & Arbitratores, ſivè eligendi non fuerint in concordia, quòd idem Dominus Vicarius debeat dare tertium neutri partium ſuſpectum.

De ijs, qui dederunt, & receperunt accattum tempore retroacto, vel aliquam Simoniam.

CAP. LIJ.

ITèm STATVIMVS, quia multi Malevoli, & habentes officia in Civitate Narniæ, & etiàm non habentes officia revendebant homines: Statuimus, quòd ſi aliquis Civis, vel Comitatenſis à M. CCC. XLVIII. citrà uſque in diem confirmationis præſentis Statuti dedit alicui Civi, vel Comitatenſi, vel dari fecit aliquod accaptum, vel Simoniam publicè, vel occultè aliqua occaſione, & poſita fuerit quærela coram Vicario hujus Civitatis, vel aliquo alio Officiali per aliquem Civem, vel Comitatenſem; quòd Dominus Vicarius, & quilibet alius Officialis teneatur, & debeat cogere talem recipientem, ſeù illum, qui recepit per ſe, vel alium realitèr, & perſonalitèr ad reſtituendum dictum accaptum, vel Simoniam illi, vel illis, qui hujuſmodi accaptum, vel Simoniam dederunt, vel eorum Hæredibus: & quilibet poſſit comparere, & aſſignare illos, vel illum, cui, vel quibus tale accaptum, vel ſimoniam dederunt ſinè pœna, & banno: & ſi Dominus Vicarius,

ſeù alius Officialis aliquem invenerit recepiſſe accaptum, vel ſimoniam hujuſmodi, debeat ipſum cogere de facto ad reſtituendum dictum accaptum, vel ſimoniam danti, vel dare facienti, & ipſum recipientem punire in duplum dicto Communi quantum recepit de accaptu, & ſimonia. Et ſufficiat ad probationem dictum vnius Teſtis bonæ famæ de viſu, & dictum mediatoris, vel illius, qui ſolviſſet pro tali, qui dediſſet accaptum, vel ſimoniam, vel publica fama probata per quatuor Teſtes bonæ famæ: & Dominus Vicarius faciat bandiri per dictam Civitatem, quòd ſi aliquis dederit, vel dediſſet, ſecurè veniat ad aſſignandum, quoniàm ſibi reſtitui faciet, ut dictum eſt.

Quòd Iudices dictæ Civitatis poſſint cauſas, & quæſtiones ventilandas coram eis diffinire ſummariè, ut in Capitulo continetur.

CAP. LIIJ.

ITèm STATVIMVS, ad hoc ùt Judices dictæ Civitatis Cauſas coram eis ventilandas poſſint citiùs expedire, & fine debito terminare, & ùt citiùs pervenire poſſint ad conteſtationem litis, quòd quilibet Judex Communis prædicti in ſuo Officio ſupèr exceptionibus propoſitis, & proponendis in aliqua cauſa, ſeù lite poſſit, & debeat cognoſcere, & diffinire ſummariè, ſinè ſtrepitu, & figura Judicij, & pronunciare eas admittendas, & non admittendas, ſicut eidem Judici videbitur de Jure.

Quòd Iudices, & Officiales Communis Narniæ reddant Iura in Palatijs dicti Communis.

CAP. LIV.

ITèm STATVIMVS, quòd Judices, et Officiales dicti Communis in Palatijs dicti Communis reddant Jura, ſalvis ijs, quæ ſecundùm negocij qualitatem opportet alibi expedire: decernentes quòd ſummo manè, & poſt Nonas Campana Communis pulſetur, ad cujus campanę ſonitum Officiales dicti Communis vadant ad jus reddendum omnibus petentibus coràm eis. Contrafacientes prætèr notam periurij in X. lib. Cor. per ſyndicatores debeant condemnari.

Quòd Rectores, & Officiales dicti Communis ultrà, vel præter formam præſentis Statuti non debeant aliquem gravare.

CAP. LV.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis, et ſui Officiales, et quilibet alius Officialis dictæ Civitatis nullum

Ci-

Civem, vel Comitatenſem, ſeù aliquam aliam Perſonam ultrà, prætèr, vel contrà formam Statutorum dicti Communis, vel Populi dictæ Civitatis debeant aggravare: ſed debeant obſervare omnia, et ſingula Statuta, Ordinamenta, et Reformationes dictæ Civitatis, et ſi contrafecerit, vel contrafecerint, puniantur, et puniri debeant tempore Syndicatus ipſorum pro qualibet vice contrafacientes dictæ Cameræ in pœnis in ipſis Statutis contentis, et gravari ad intereſſe.

De locationibus factis à Monaſterijs, Hoſpitalibus, & Eccleſijs, in quibus eſſent decepta.

CAP. LVJ.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſtica.

ITem STATVIMVS, quòd ſi quod Monaſterium, vel Hoſpitale, ſeù aliqua Eccleſia Civitatis, vel Diſtrictus Narniæ locaverit aliquam rem, vel locum, vel ſitum, ſeù aliquod jus alicui Perſonæ in Emphitheuſim, ſivè ad livellum, in qua locatione ipſum Monaſterium, vel Hoſpitale, ſeu Eccleſia fuiſſet in aliquo deceptum, vel læſum ultrà dimidium juſti prætij, quod ipſum Monaſterium, ſeù Eccleſia, vel Hoſpitale ſuo jure, et auctoritate poſſit ipſam rem, ſitum, vel jus locatum, ſitum, et opus, ſi quod factum eſſet in eo loco ſua auctoritate deſtruere, amovere, et tollere per ſe, et per Operarios, quos habere, et ducere voluerit: et Dominus Vicarius hujuſmodi Monaſterijs, Eccleſijs, ſeù Hoſpitalibus teneatur ad prædicta præſtare opus, & operam, auxilium, & favorem non obſtante Emphitheutica locatione; Et præſumatur Monaſterium, Eccleſia, vel Hoſpitale deceptum, ſi locus, vel res, ſivè ſitus fuerit à dicto Monaſterio, Eccleſia, vel Hoſpitale conceſſus prò minori quantitate, vel redditu, quàm retroactis temporibus conſueverunt habere antè locationem prædictam dictæ rei, vel loci, ſeù Juris, vel ſi alia bona, vel aliȩ res dicti Hoſpitalis, Eccleſiæ, vel Monaſterij damnum aliquod paterentur ex locatione prædicta, vel ex opere facto in ipſa re, ſitu, vel loco: & nihilominùs dictus contractus locationis prædictæ ſit, & eſſe intelligatur nullus ipſo Jure: & ad petitionem Perſonæ legitimæ pro dictis Monaſterio, Eccleſia, vel Hoſpitale, teneatur Dominus Vicarius dictum contractum locationis reſcindere, & reſcindi facere, non obſtante aliqua exceptione, facta primò fide, quòd tale Monaſterium, Eccleſia, vel Hoſpitale fuerit, & ſit deceptum: Et ſi ad Mandatum Vicarij ipſum opus factum in re, vel ſitu locato tollere, vel amovere neglexerit puniatur per Vicarium qualibet vice in L. lib. Cor., & nihilominùs ipſum opus deſtruere, & amovere teneatur per Vicarium ſupradictum, & in ipſo loco, uèl ſitu locato, ſinè voluntate talis Monaſterij, Eccleſiæ, vel Hoſpitalis non poſſit facere aliquam novitatem, nèc fieri facere; & qui contrafecerit ſolvat vice qualibet L. lib.

Cor., & nihilominùs ſi contrafactum fuerit, tale Monaſterium, Eccleſia, vel Hoſpitale dictum opus tollere, & amovere poſſit per ſe, & quos ducere voluerit; & quilibet poſſit tali Monaſterio, Eccleſiæ, vel Hoſpitali ad deſtruendum tale opus, ſivè Ædificium dare auxilium, Conſilium, vel favorem. Et hoc Capitulum ſit præciſum, & tolli non poſſit; & ſi Vicarius fuerit negligens perdat de ſuo ſalario CC. lib. Cor., & dictam cauſam Dominus Vicarius teneatur, & debeat diffinire infrà ſpacium unius menſis, dummodò de locationibus Emphitheuticis ad modicum tempus factis de bonis Eccleſiarum non habeat locum niſi à quinque annis proximè præteritis. Adijcimus præſenti Capitulo, quòd ſi alicui Monaſterio, Eccleſiæ, vel Hoſpitali fuerit promiſſum per publicum Inſtrumentū aliqua vendi, vel alienari pro ipſis Monaſterio, Eccleſijs, vel Hoſpitalibus, quòd dicta promiſſio ſibi ſervetur, non obſtante, quòd dicta, vel dictæ res ſint alijs poſteà vendita, vel venditæ, & Vicarius, hoc faciat obſervari ad dictam pœnam, & ipſa venditio, vel alienatio poſteà facta ſit ipſo Jure irrita, & inanis.

De reparatione, & remundatione formæ Flagiæ.

CAP. LVIJ.

ITem STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius præciſè teneatur vinculo juramenti conſtringere duos, vel quatuor adiacentes formæ Flagiæ ad eligendum quemdam Antepoſitum, cuius Officium duret per unum annum ſupèr reparatione hujus formæ expenſis adiacentium. Qui Antepoſitus teneatur, & debeat ipſam formam facere mundari, vel alitèr reparari, proùt ſibi videbitur expedire, àc etiàm facere aliam formam infrà Poſſeſſiones Adiacentium prædictorum, in qua derivetur, & immittatur aqua formæ majoris Flagiæ, ad hoc ùt dicta forma major meliùs poſſit, & commodiùs retineri: & ſi aliquis poſt reparationem prædictam fuerit auſus facere, vel fecerit aliquam novitatem perſonalitèr, per quam curſus aquæ impediretur, vel valeat impediri ſolvat pro pœna XX. ſol. Cor., & cum beſtijs V. ſol. Cor. Communi Narniæ applican., quàm pœnam Dominus Vicarius poſſit de facto auferre: & ſupèr ijs teneatur, & debeat adminus quolibet menſe inquirere etiàm non præcedentibus indicijs, ad pœnam XXV. lib. Cor. de ſuo ſalario applican. Communi Narniæ. Et nihilominùs dictum impedimentum expenſis præſtantis debeat removeri. Ad quod exequendum dictus Antepoſitus cum duobus ex Conſortibus dictæ formæ eligendis per eum poſſit ſemel, & pluriès Adiacentibus imponere Collectam pro expenſis fiendis in ea; & ipſa pecunia colligi, & retineri poſſit, & debeat per unum bonum, & legalem Mercatorem, qui ſolvat operarijs ad ipſas formas adhibitis ad requiſitionem Antepoſiti ſupradicti; & Dominus Vicarius teneatur vinculo juramenti, & ad pœnam C. lib. Cor. de ſuo ſalario prædicta exequutioni mandare, & Collectam impoſitam temporibus elapſis, & imponendam per Antepoſitum cum Adiacentibus antedictis facere ſolvi, & exigi: & poſſit ſuo arbitrio inobedientibus

pœ-

pœnam imponere. Adiicientes huic Capitulo, quòd Adiacentes intelligantur, & habeantur omnes, qui poſſident aliquid juxtà ipſam formam, & qui de reparatione ejuſdem utilitatem perciperent declarandam per Antepoſitum ſupradictum cum ipſis adiacentibus electis per eum ad imponendum Collectam: & talis Antepoſitus poſſit percipere pecuniam ſupradictam pro ſuo ſalario, die quolibet unum populenum tantummodo quandò cum quatuor operarijs, vel pluribus laboraret, & laborari faceret. Proviſo quod aqua foſſati Gragiæ in antiquum alveum expenſis Adiacentium derivetur modo, quo ſuprà nè ipſa aqua impedimentum præſtet operi fiendo, & in operibus ſuperiùs nominatis. Et ſi illi, quibus eſſet Collecta impoſita non ſolverent ad terminum aſſignatum, ſolvant vice qualibet quartum plus in ipſo opere convertendum. Adjjcimus quòd Dominus Vicarius, & quilibet Officialis, qui fuerit requiſitus cogat Adiacentes in perſona, & rebus ad ſolvendum impoſitas fiendas pro ipſa forma, quæ ſit ampla octò pedum ad pœnam XXV. lib. Cor.: Et quod tales Adiacentes qui habent poſſeſſiones juxtà dictam Formã primò cogantur ad ſolvendum: & idem dicimus fieri, & obſervari de forma Verſecchij.

Quòd de quibuſdam Molendinis inutilibus factis non ſolvatur dativa.

CAP. LVIII.

ITèm STATVIMVS, quòd de Molendinis factis inutilibus à foſſato Recentini uſque ad Stifonum, quæ reparari non poſſunt utilitèr, quod Dativæ de eis non ſolvantur, nèc de eis ſolvi debeant ullo modo.

Quòd fiat unus liber, in quo ſcribantur omnia nomina Dominorum ſex Electorum, & Poteſtatum, & Notariorum Caſtri Colliſcipionis.

CAP. LIX.

ITèm STATVIMVS, quòd fieri debeat unus liber, in quo ſcribantur omnia nomina Dominorum ſex Electorum, & nomina Poteſtatum, & Notariorum Caſtri Colliſcipionis, qui fuerint ſub Anno Domini M. CCC. LXVIII. citrà, & qui erunt per tempora in futurum in Officio antedicto ad hoc ut ſciatur qui fuerunt, & eſſe debeant in quo tempore ſupradicto. Itaquod in ordinatione annuali ordinata per Statuta Officialium prædictorum error, vel ignorantia non valeat allegari, & hunc librum per ſe Cancellarius faciat, vel per alium fieri procuret proùt ſibi videbitur expediri.

De non petendo Inſtrumentum mutui, vel depoſiti facti prò cura alicuius Ronzeni.

CAP. LX.

ITèm STATVIMVS, quòd ad hoc ut aliquis non petat quod petere non debet, quod de cętero nullus audeat, vel præſumat petere, vel peti facere exequutioni mandare coràm aliquo Judice dictæ Civitatis aliquod Inſtrumentum mutui, vel depoſiti, vel aliqua alia cauſa alicuius quantitatis Florenorum, vel alterius pecuniæ, quod eſſet factum pro cura, & cautione hujuſmodi alicuius Ronzeni, ſivè Equi dati ad vecturam, & ſufficiat probatio hujuſmodi Inſtrumenti, ſi Notarius, qui tale Inſtrumentum fecit dixerit quòd credit ipſum Inſtrumentum fuiſſe factum pro cura, & cautione hujuſmodi, ſivè Teſtium adſcriptotum in eodem Inſtrumento, vel alio legitimo modo, ſivè per alios Teſtes, & hoc vendicet ſibi locum reſtituto Ronzeno, & ſolutà vecturà: & ſi hujuſmodi Ronzeni exequutio peteretur, vel facta eſſet, non audiatur, nec valeat ipſo Jure. Et facta hujuſmodi probatione; quòd ille, qui dictum Inſtrumentum haberet, cogatur realitèr, & perſonalitèr dictum Inſtrumentùm reſtituere cancellatum, non obſtante aliquo Capitulo ſuprà, vel infrà poſito.

Quòd nulli qui reſpondeat Communi Narniæ in banno ſanguine, & dativa auferatur pedàgium à Civibus, vel Comitatenſibus Narniæ.

CAP. LXI.

ITèm STATVIMVS, quòd nulli, qui reſpondeat Communi Narniæ in banno, ſanguine, & dativa auferatur pedagium ab aliquibus Civibus, vel Comitatenſibus dictæ Civitatis, quòd ſi ab ipſo Cive, vel factore ſuo contrafactum fuerit, Dominus Vicarius teneatur cogere dictum Civem ad reſtituendum illud, quod ablatum eſſet alicui Narnienſi, vel Comitatenſi in quadruplo: & nihilominùs puniatur pœnis in Statutis contentis.

Quòd in venditionibus fiendis de Terris, vel Domibus ſervetur jus Laboratoribus, & Inquilinis.

CAP. LXIJ.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atquè immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque vendiderit Terras, vel Domos alicui teneatur, & debeat in contractu venditionis hujuſmodi

Jus

Jus Laboratorum hujuſmodi Terrarum, vel Inquilino Domus reſervare. Itaquod Inquilinus, vel Laborator in re locata occaſione locationis hujuſmodi non poſſit aliquatenùs moleſtari, vel inquietari pro illo anno tantùm, in quo facta fuit talis venditio: & ſi contigerit talem Venditorem Jus prædictum Colono, vel Inquilino non ſervare prò uno anno, Dominus Vicarius, & eius Judices teneantur, & debeant juramento talem Conductorem in Jure ſuo pro anno defendere. Itaquod re locata prò dicto tempore uti, & frui liberè, & pacificè valeat. Hoc addito quòd per Emptiones Eccleſiæ Emptori nullum jus acquiratur contrà Colonum, ſeù Laboratorem, niſi quantùm habeat Dominus quandò vendit, nèc etiàm poſſit petere contrà Venditorem, nèc agere pro majori parte, quàm illa, quam ipſi Domino reſtituere tenebatur. Non obſtante quòd contineatur in venditione quod ſit facta ſinè reſervatione aliqua.

Quòd non poſſit dari Tenuta ex ſecundo Decreto, niſi ex primo data ſit in aliqua re dotali.

CAP. LXIIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, & eius Officiales, vel quivis alius Officialis dicti Communis non poſſint dare Tenutam ex ſecundo Decreto, ſi ex primo ſit in re dotali, vel æſtimatione pto dote alicujus mulieris, niſi mulier conſenſerit pro debito, pro quo daretur Tenuta, ſeù obligatio, & ſi daretur non valeat, nèc teneat ipſo Jure.

Quod Dominus Vicarius teneatur dividi facere res Communes.

CAP. LXIV.

JTèm STATVIMVS, quòd ſi aliqui haberent aliquas res Communes, Dominus Vicarius, & eius Judices cùm fuerint requiſiti teneantur, & debeant ipſam rem facere dividi ad petitionem cujuſcumque petentis, ſinè libelli oblatione, & litis conteſtatione, & juramento calumniæ, diebus feriatis, & non feriatis, nulla temporis præſcriptione obſtante; & ſi res ipſa commodè diviſionem non reciperet in ſe ipſa, fiat per viam licitationis, vel pecuniæ, proùt Judici meliùs, & convenientiùs videbitur: & pro ijs exequendis poſſit imponere pœnam X. ſol. Cor. pro qualibet die: & hoc facere teneatur ad pœnam XXV. lib. Cort.

Quòd Mulier condemnata de alio, quam de adulterio ſolvat condemnationem ipſam de dote ſua.

CAP. LXV.

ITèm STATUIMUS, quòd ſi aliqua Mulier fuit, vel fuerit condemnata occaſione alicuius Maleficij, vel exceſſus, excepto quàm de

de adulterio, Dominus Vicarius teneatur ipſam condemnationem ſolvi facere de dote ipſius Mulieris, & Maritus dictæ ſolutioni conſentire teneatur;& ad ſolvendum eamdem recepta refutatione ab hujuſmodi vxore de dicta dote reſtituenda, quantum de dicta condemnatione ſoluta fuit, vel fuerit condemnata, & etiàm ſi dicta condemnatio fuerit ſoluta per alium muliere volente, Maritus ei, qui pro ea ſolverit reſtituere teneatur.

De alimentis præſtandis à Patre filijs, vel Nepotibus.
CAP. LXVI.

ITèm STATVIMVS, quod ſi aliquis habeat, vel habuerit filiũ, vel filios legitimum, vel naturalem, vel ſpurium, vel inceſtuoſum, vel ex eo filio Nepotem, cogatur ipſis filijs, vel filio, ſeù nepotibus, qui ex eo nati ſunt ſufficientia alimenta præſtare, & eos alere, & nutrire Judicis arbitrio: & Dominus Vicarius cogat, & cogere teneatur ipſum, qui tales filios, vel Nepotes habuerit alere, & nutrire ſummariè, & ſinè ſtrepitu, & figura Judicij, & libelli oblatione, àc litis conteſtatione: & Dominus Vicarius, qui de hoc fuerit requiſitus aliqua contradictione non obſtante fieri facere teneatur. Et hoc Capitulum ſit præciſum, & Dominus Vicarius ad eius obſervantiam teneatur, non obſtante aliquo Capitulo ſuprà, vel infrà poſito. Salvo ſemper quod ſi aliquis filius, vel nepos fuiſſet, vel eſſet in aliqua iniuria, vel offenſa Patris, vel Avi, vel alicuius de Domo, quòd tunc alimenta non habeat, nèc recipiat vllo modo.

De Guarentitijs, arbitratibus, Teſtamentis, & alijs.
CAP. LXVIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd termini, & præcepta ritè facti, & facta, & arbitria, & arbitratus, & contractus Guarentitiarum facti intèr Perſonas, quæ ſe obligare, & contrahere poſſunt, & ſententiæ non ſuſpenſæ per appellationem; & Teſtamenta, & vltimæ voluntates de Jure factæ per Dominum Vicarium Narnienſem, & quemlibet alium Judicem dictæ Civitatis ad civilia deputatum exequutioni mandentur infrà X. dies, poſtquam exequutio de prædictis fuerit poſtulata, & exequutio prædictorum impediri non poſſit per aliquam exceptionem, niſi tantùm per exceptionem falſi, ſoluti, & pacti opponendam infrà tres dies à die citationis de eo factæ: ex quibus exceptionibus reus unam tantùm, quàm voluerit opponere poſſit, & non plures: Nec poſſit opponere exceptionem nullitatis, nèc reſtitutionis in integrum, nèc aliquam aliam exceptionem: & in oppoſitione alicujus ex dictis exceptionibus, probare debeat dictam exceptionem, quam elegerit infrà octo dies à die oppoſitionis computandos. Quam quidem exceptionem ſic oppoſitam ſi non probaverit infrà octò dies ùt dictum eſt perInſtrumentum publicum, vel per Teſtes idoneos bonæ famæ exequutio celebretur: & ſi ex contuma-

tumacia Debitoris exequutio fuerit celebrata, & obtenta: cogatur talis Debitor per Dominum Vicarium, & quemlibet alium Judicem realitèr, & perſonalitèr ad voluntatem Creditoris: & pro ijs exequendis Vicarius, & quilibet Judex poſſit imponere pœnam X. ſol. Cor. pro qualibet die moræ, quam pœnam à tali Debitore pòſt exequutionem obtentam exigere teneatur prò Camera ad petitionem Creditoris: & ſi Reus fuerit accuſatus per Creditorem de contemptu mandati, vel mora ſolvendi poſt exequutionem obtentam, Dominus Vicarius, & quilibet eius Judex infrà XX. dies poſt accuſationem depoſitam cauſam debeat diffinire, & ſententiam ferre de ea: dummodò Dominus Vicarius, & eius Judices facta condemnatione de Debitore hujuſmodi occaſione moræ ſolutionis non factæ Creditori, teneatur exequutioni mandare in duobus ſollis per quamlibet libram dictæ condemnationis factæ, vel fiendæ de dicto Debitore exequi teneatur prò dicta Camera ipſo Creditore non petente, vel etiàm contradicente. Adijcimus quòd Birruarij Domini Vicarij teneantur, & debeant ad petitionem Creditoris capere talem Debitorem exbanditum,& habeant,& habere debeant à d.Creditore duos ſol.Cor.prò quolibet famulo,& non plùs intùs Civitatem,&Burgos: extrà verò Civitatẽ,&Burgos habere debeãt pro quol.famulo V.ſol.Cor. Volumus etiàm quòd prædicta non vendicent ſibi locum in contractibus mutui, vel depoſiti factis ad ludum Taſſillorum, vel occaſione dicti ludi, & maximè inter Perſonas, quæ conſueverunt ludere ad taſſillos, ſi probaretur quòd dicti contractus facti ſint occaſione dicti ludi taſſillorum per duos Teſtes fidedignos. Quibus probatis Vicarius, nèc aliquis eius Officialis Judex, nèc aliquis Officialis dicti Communis tale Inſtrumentum, vel contractum, ſivè inſtrumenta exequi, & exequutioni mandare debeat, immò teneatur, & debeat ipſum Inſtrumentum, vel inſtrumenta reſtitui facere cancellata tali petenti, & pactum fieri de ulteriùs non petendo, nèc agendo occaſione prædicta: & idem dicimus obſervari ſi dicta Inſtrumenta, vel Iura alicui eſſent ceſſa. Proviſo quòd ſi Creditori antè ſententiam fuerit ſatisfactum, vel ſi Accuſator renunciaverit accuſæ, quòd indè ulteriùs ſuper tali accuſa non procedatur. Et hoc Capitulum ſit præciſum, non obſtante aliquo Capitulo ſuprà, vel infrà poſito: Hoc addito quòd contrà arbitria, & arbitratus non ſuſpenſos per provocationem appellationis, vel petitionem reductionis ad arbitrium boni Viri: & etiam contrà exbandimentum, vel exequutionem obtentam prætextu contumaciæ, non poſſit opponi, niſi exceptio ſolutionis, falſi, & pacti de non agendo, vel petendo, vel præſcriptio XX. annorum, dummodò ſuper ijs exceptionibus lis non debeat conteſtari, nèc poſſit opponi aliqua exceptio nullitatis: & quòd de ipſis exceptionibus unam tantùm poſſit opponere talis opponens, & ſibi eligere, & non plures; quam probare debeat infrà octo dies à die oppoſitionis exceptionis computandos: & in opponendo hujuſmodi exceptiones, & oppoſitiones non audiatur,nèc admittatur, niſi priùs juret ad Sancta Dei Evangelia quòd prædictas exceptiones animo calumnię non opponit, nèc malitiosè, nèc animo litem differendi, & niſi reficiat expen-

ſas Creditori, & præſtet fidejuſſores idoneos de Iudicio Siſti, & judicatum ſolvendo. Addito etiàm quòd ſi aliqua exequutio fuerit per contumaciam obtenta vigore alicujus Inſtrumenti conditionalis, vel in pœna, quòd hujuſmodi contumax poſſit ſuam contumaciam purgare refectis expenſis, & præſtita fidejuſſione ùt dictum eſt. Addito etiàm quòd præſcriptio exbandimenti non currat Creditori contrà Debitorem, qui fuiſſet abſens occaſione alicuius maleficij, vel exceſſus prò tempore, quo fuit abſens, quòd tempus Debitori reſtituatur ipſius abſentiæ. Proviſo quòd Statutum, quod loquitur de pœna petentium debitum perſolutum in ſuo robore permaneat. Et idem dicimus obſervari de apodiſſis mercatorum, & aliarum quarumcumque Perſonarum factis, & faciendis ùt de Inſtrumentis Guarentitiarum dummodò de apodiſſa fieri debeat comparatio litterarum. Hoc addito quod opponens exceptiones prædictas debeat facere depoſitum XX. ſol. Cort. tantùm pro qualibet exceptione penès Camerarium Communis, quam ſi non probaverit infrà dictum terminum, quòd dictum depoſitum amittat, & Communi Narniæ applicetur.

Dè modo, & ordine ſervandis in contractibus, & ſcripturis publicis.

CAP. LXVIII.

ITèm STATVIMVS, quoniàm ſæpe in contractibus, & ſcripturis publicis per Notarium eſt erratum, & errores multiplicitèr ſunt reperti proptèr labilem Notariorum memoriam, qui non in continenti in ſcripturis redigunt quæ aguntur: inſupèr providere, quòd deinceps in ſcripturis publicis per Notarios in Civitate Narniæ, & eius Diſtrictu fiendis talis modus, & forma ſervetur videlicèt; quòd quilibet Notarius quandò, & quotiès fuerit requiſitus rogari facere, & ſcribere aliquod Inſtrumentum, ſivè contractum, ſcribat ſub brevitate tenorem, & pacta eorum, quæ agi debent per ſingula Capitula, vel contractus Inſtrumentorum: & ipſa forma ſic ſcripta, & à partibus approbata legat coram Teſtibus, & contrahentibus; & adhibeatur ad hoc alius Notarius, qui ſe ſubſcribat in Teſtem in eàdem charta, in qua ſcriptus erit tenor, & forma hujuſmodi contractus, vel ſcripturæ: & poſteà Notarius, qui recipit poteſtatem publicandi ponat ipſum Inſtrumentum, ſivè contractum in rogationibus ſuis, & dictam ſcripturam primam ſervet penès ſe, ùt ſi contigerit aliquis error oriri, & expedierit, recurratur ad eam. Et ſi quis contractus alitèr fieret, ſivè ſcriptura publica factus, ſeù facta reperiretur in poſterum, talis ſcriptura ſit nullius efficaciæ, vel momenti: & nihilominùs Notarius contrà, vel præter dictam formam faciens ſolvat prò banno dictæ Cameræ C. ſol. Cor. vice qualibet, quæ pœna de facto poſſit haberi, & auferri per Dominum Vicarium Civitatis prædictæ. Proviſo quòd in contractibus, & Inſtrumentis fiendis in Comitatu, inpoſterum, ubi numerus duorum Notariorum, vel plurium non reperiretur, ſaltim Presbyter Caſtri, vel Villæ, ſeù alter Teſtis; qui ſit litte-

litteratus, qui ſe ſubſcribat in Teſtem ſufficiat, valeat, & teneat: dicimus etiàm quòd ſi in tali prima ſcriptura aliquid repeniretur cancellatum, vel additum, vel interlineatum, quòd Notarius, ſivè Præsbyter, ſeù alter litteratus, qui ſe ſubſcripſerit in Teſtem de tali, vel de talibus cancellationibus, abolitionibus, additionibus, ſeù interlineationibus in ſubſcriptione teneatur facere mentionem. Volumus etiàm, quod ſi alicui fieret aliqua proteſtatio in ſcriptis, & Perſona, cui talis proteſtatio fieret nollet audire, quod Notarius rogatus poſſit proteſtationem ſic datam in ſcriptis factam ſcribere, & publicare, dummodò alter Notarius ſe ſubſcribat in Teſtem, ùt ſuperius eſt expreſſum: Qui Notarius rogatus de tali proteſtatione poſſit reſponſionem, quam fecerit Pars ad dictam proteſtationem ſcribere, etiàm ſi non daret in ſcriptis. Hoc addito moderamine quòd prædicta locum non habeant in contractibus, & Inſtrumentis quibuſcumque, qui non excedant ſummam, ſeù quantitatem X. lib. Cor., & in contractibus Tenutarum, Procuræ, Curæ, Tutelæ, Actoriç, & in actibus Judiciarijs, & in licentijs concedendis per Officiales dictæ Civitatis, & quod dictum eſt ſuprà in contractibus, idem dicimus obſervari in Teſtamentis, & ultimis voluntatibus. Additum eſt ùt credatur cuilibet prothocollo, ſeù Inſtrumento, in quo appareret ſubſcriptio etiàm ſi non fuerit duplicatum, vel in aliquo quaterno ſcriptum. Adijcimus etiàm quòd ſi non reperiatur ſubſcriptio, & Notarius faciat mentionem in ſua ſcriptura, credatur, & ſtetur ſuæ ſcripturæ.

De modo contractuum fiendorum cum Minoribus.

CAP. LXJX.

JTèm STATVIMVS, quod nullus contractus fiat, nèc fieri debeat cum Minore XXV. annorum, in quo contractu donet, vel vendat, vel alienet, vel debitum contrahat, aut refutationem faciat, vel ſe ad aliquid obliget, niſi hoc fiat in loco publico præſentibus quinque Teſtibus ad minus, de quibus ſint duo Conſanguinei attinentes tali Minori uſque in tertium gradum ſecundùm Jus Canonicum computandum, ſivè ex linea Paterna, vel Materna: & ſi alitèr fieret tale Inſtrumentum, ſivè contractus non valeat, nèc teneat ipſo Jure, & ex eo agi, vel defendi non poſſit. Et quià Mulieres de levi decipi ſolent: idem dicimus obſervari de Mulieribus cujuſcumq; ætatis. Salvo quod ſi hujuſmodi Conſanguinei per Mulierem, vel Minorem requiſiti fuerint, quòd debeant eſſe ipſi contractui venditionis, vel alienationis, vel ſi per Officialem aliquem dictæ Civitatis, vel ipſius mandato fuerint requiſiti, quòd infrà certum terminum debeant eſſe præſentes, & ſi non fuerint, ſeù neglexerint, vel contradixerint, quòd hujuſmodi Mulieres, vel Minores poſſint vendere, alienare, & cõtrahere proùt voluerint ùt Major XXV. annorum dummodò tamèn Decretum Judicis interveniat. Adijcimus qòud prædicta non vendicent ſibi locum in Teſtamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus; & in procurationibus Mulierum, & Minorum

eo caſu,quo ritè eſt permiſſum , & etiàm in locationibus Mulierum , & Minorum XXV. annorum ad tempus VIII. annorum tantùm . Proviſo, quod ſi Mulier , vel Minor contrahens , vel quæ contrahere vellet maniſeſtè, & apertè , dictos Conſanguineos non haberet ſecundùm formam dicti Statuti , & juraverit ad Sancta Dei Evangelia coràm Notario, qui ſcriberet tale Inſtrumentum ſe ipſos Conſanguineos non habere jn dicta Civitate , vel eius Diſtrictu ſecundùm formam dicti Capituli , quòd dictum juramentum ſufficiat, & contractus cum eis factus dicto modo valeat , & teneat pleno Jure, dummodò quinque Teſtes interſint, & Decretum Judicis interveniat : Hoc addito, quòd Mulieres XXV. annorum, & abindè ſupra poſſint ſe obligare ſinè aliquibus Conſanguineis uſque in C. ſol. Cor.

Dè modo exemplandi , vel publicandi Prothocolla Notariorum mortuorum .

CAP. LXX.

ITèm STATVIMVS, quòd quotieſcumque aliquis Notarius voluerit publicare aliquod Prothocollum, ſeù ſcripturam aliquam ex Prothocollo alicujus Notarii mortui , vel defuncti , illud exemplare , vel publicare non audeat niſi primò oſtenderit Prothocollum illud, ſeù ſcripturam primam duobus bonis Notarijs , qui ſint Judices Ordinarij , & duobus , ſeù vni ex alijs Notarijs ; & niſi habeat ab eiſdem Notarijs , & Judicibus ordinem , & à Priore Notario licentiam publicandi , & in ipſius ſubſcriptione apponatur eorum præſentia , & conſenſus cùm idoneis Teſtibus : & ſi alitèr fieret Notarius ; qui contrafecerit incurrat pœnam C. ſolid. Cor. dictæ Cameræ perſolvendam : & nihilominùs hujuſmodi exemplo fides nullatenùs habeatur : Decernimus etiam quod dicti Notarij poſtquàm fuerint requiſiti, teneantur , & debeant ipſum Prothocollum , vel Protocolla , ſivè ſcripturam , vel ſcripturas videre , & habere debeant pro eorum ſalario quilibet eorum ab illo, qui tale Prothocollum , ſeù ſcripturam publicare fecerit duos ſol. Cor. vice qualibet , & non plus : & qui contrafecerit ſolvat vice qualibet XX. ſol. Cor. dictæ Cameræ applicand. . Proviſo quod ſi in aliquo folio, vel cedula chartæ bambacinæ reperietur aliqua ſcriptura in figura Teſtamenti, vel Codicillorum , vel alterius contractus aſcripta cùm anno Domini , & nominibus Teſtium , quæ diceretur ſcripta manu alicuius Notarij de dicta Civitate , vel eius Diſtrictu, vel ipſorum locorum habitatoris, quòd facta comparatione litterarum cum litteris Prothocollorum , vel Inſtrumentorum, ſeù Inſtrumenti , vel alterius ſcripturæ ſcriptæ manu talis Notarij,quòd illa ſcriptura ſcripta in illa cedula, vel folio, poſſit per aliũ Notariũ copiari, & ex ea exemplum ſumi;& publicari d.modo, & forma, & ei habeatur fides in Judicio , et extrà ùt publicis Guarantitijs Inſtrumentis. Et quod ipſa comparatio litterarum fieri debeat per dictos Priorem, ſeù Priores, & Notarios , & prædicta locum habeant in præſentibus, præteritis , & futuris . Adijcimus quòd prædictus Prior pro præ-

miſſis

miſſis non poſſit recipere niſi tres ſol. Cor. tantùm, & non ultrà: & Notarij, & Judices Ordinarij duos ſol.Cor.ad plus ad pœnam XL.ſol.Cor. pro qualibet vice contrafacienti.

Quòd Paces factæ, & fiendæ ſint ratæ, & firmæ.
CAP. LXXI.

ITèm STATUIMUS, quod omnes paces olim inter aliquos de Civitate Narniæ, & eius Diſtrictu factæ, & de novo fiendæ ſint ex nunc ratæ, & firmæ: & pro ratis, & firmis habeantur, & teneantur, & debeant inviolabilitèr obſervari, & eas faciant obſervari Dominus Vicarius, & quilibet alius Officialis dictæ Civitatis à Perſonis, quarum intereſt, & à contrafacientibus, & eis qui in ipſis pœnis appoſitis inciderint, vel incidiſſent pœnam exigere in Inſtrumento Pacis contentam: & ipſę Paces rumpi, & infringi non poſſint ullo modo per Perſonas principales, Filios, Fratres, vel Nepotes carnales eorum ex ſtirpe Paterna natos: & ſi quis contrafecerit ſolvat pœnam contentam in Inſtrumento pacis, & ſi in prædictis Dominus Vicarius, & eius Officiales fuerint negligentes perdant de eorum ſalario CC. lib. Cor., & dictæ Cameræ applicentur.

De eo, qui citari fecerit ad aliquam Curiam, extrà Curiam Civitatis Narniæ.
CAP. LXXII.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliqua Perſona Civitatis Narniæ, vel eius Diſtrictus, & Comitatus citabitur, vel citari contigerit ad aliam Curiam extrà Curiam dictæ Civitatis ſupèr aliqua civili, vel criminali cauſa, niſi ad Romanam Curiam tantùm, cogatur qui eum, vel eos citari fecerit, vel ad aliam Curiam tranſierit, & Poſſeſſores, & Detentores bonorum ipſius cauſam retrahere, & agere coram Domino Vicario dictæ Civitatis, & eius Judicibus: & ei, vel illis, qui tales citari fecerit nihilominùs cogatur facere, & reficere expenſas tam itineris, quàm litis, & cauſæ, & quocumque alio modo: et ad prædicta, modis omnibus compellatur: Et Dominus Vicarius, et quilibet eius Officialis, qui de præmiſſis fuerit requiſitus, et Perſona, quæ hujuſmodi citari fieri fecerit, vel Detentor, et Poſſeſſor bonorum ipſius per Dominum Vicarium, et eius Officiales cogi poſſit, et debeat realitèr, et perſonalitèr ad prædicta fieri faciendum ſi reperiretur, et inveniri poteſt: et prædicta dicti Dominus Vicarius, et ſex Electi debeant vinculo juramenti exequutioni mandare: et ſi negligentes fuerint, vel remiſſi, quilibet eorum perdat de ſuo ſalario C. lib Cor., quæ irremiſſibilitèr exigantur ab eis, et dictæ Camerę applicentur.

Quòd in Palatio, quod eſt juxtà Hoſpitale Sancti Iacobi nulla alia Mulier, quàm gettaticiæ poſſint ingredi, ſivè ſtare.

CAP. LXXIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd ad hoc ùt Monaſterium, ſivè Palatium, ſivè Domus, quod, et quæ eſt juxtà Hoſpitale Sancti Jacobi, in quo morantur Mulieres gettaticiæ dicti Hoſpitalis, quæ ad Chriſti ſervitium ſe diſponunt, ad utilitatem, commodum, & tutelam corporum, & animarum ipſarum meliùs, & commodiùs conſerventur, quòd deinceps nulla alia Mulier, quàm gettaticiæ dicti Hoſpitalis, vel Nutrices ipſarum ingredi poſſint, vel in ipſum jmmitti; & nullus Rector dicti Hoſpitalis patiatur contrà prædicta fieri, nèc aliquis alius faciat pœna XXV. lib. Cor. dictæ Cameræ applicanda.

Quòd coactus occaſione alicuius maleficij non poſſit prò aliquo debito tunc conſtringi, vel detineri.

CAP. LXXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi quis fuerit coactus, vel detentus in Palatio Communis, vel Populi, vel Domo reſidentiæ alicuius Officialis, ſivè in Carceribus Communis Narniæ per Dominum Vicarium, vel alium Officialem dicti Communis occaſione alicuius maleficij, vel delicti; vel occaſione alicujus condemnationis criminalis latæ contrà eum non poſſit cogi, nèc etiàm detineri, vel conſtringi ad petitionem alicujus ſpecialis Perſonæ occaſione alicujus debiti quamdiù coactus eſſet occaſione, & ratione dicti Maleficij, vel delicti, nèc etiàm occaſione debiti capi poſſit, vel debeat in via, dùm vadit ad Domum cùm à dicta coactione, vel Carceribus eſſet relaxatus.

Quod de Exequutione ſententiarum nullus Officialis, vel alius partem recipiat, ſivè ſortem.

CAP. LXXV.

ITèm STATVIMVS, quòd Familia Domini Vicarii, vel alterius Officialis dictæ Civitatis quocumque nomine cenſeatur, ſeù quæ vis alia Perſona non habeat, ſeù habere poſſit, nèc debeat aliquam partem alicujus condemnationis, ſententiæ, vel exceſſus, undè ſententia ferretur, nèc de aliqua alia re, vel exequutionem, niſi tantùm de ijs, quæ permittuntur ex forma alicujus Statuti dicti Communis, & ſecundùm formam dicti Statuti: non obſtante aliquo alio Statuto ſuprà, vel infrà poſito, quod in contrarium loqueretur: & Dominus Vicarius, & quilibet alius Officialis dicti Communis, & quævis alia perſona petens partem prædictam incurrant pœnam prò quolibet eorum dictæ Cameræ appli-

plicandam: Volumus tamèn quòd hoc Capitulum non vendicet ſibi locum in exequutionibus dativarum in Civitate, & Comitatu Narniæ, ſed quod proviſum fuerit per Conſilium Communis dictæ Civitatis, & alitèr habere non poſſint.

Dè uno Fonte fiendo in ſtrata Gualamonis de aqua, quæ labitur, & exit de Ciſterna Sancti Angeli.

CAP. LXXVJ.

ITèm STATUIMUS, quòd Aqua, quæ exit, & labitur de Ciſterna Sancti Angeli in Paſtena ducatur uſque ad ſtratam Gualamonis ſi commodè fieri poteſt, & juxtà ipſam ſtratam fiat quidam fons de ipſa Aqua, proùt ſuperſtanti eligendo ad hoc videbitur convenire: & prædicta fiant expenſis adiacentium declarandorum per ipſum ſuperſtantem eligendum ad petitionem trium ex ipſis adiacentibus. Qui tres Adiacentes prædicta fieri petentes eligant, & eligere poſſint ſuperſtantem antedictum. Quæ omnia Dominus Vicarius, & eius Officiales teneantur facere, & fieri facere vinculo juramenti, & ad pœnam XXV. lib. Cor. de ſalario ſuo quotiès fuerint negligentes dum fuerint requiſiti.

Quòd ſtrata, quà itur ad Caſtrum Vtriculi aptetur, & de modo aptandi eam.

CAP. LXXVII.

ITèm STATVIMVS, quòd ſtrata major dictæ Civitatis, quà itur ab ipſa Civitate ad Caſtrum Ocricoli aptetur, & aptari debeat expenſis Adiacentium dictę ſtratæ: pro qua aptatione eligantur ſuperſtantes inſraſcripti per Dominos ſex Electos dictæ Civitatis hoc modo videlicèt, duo Superſtantes, qui eam aptari faciant à Civitate Narniæ uſque ad ſtratam, & viam, quà itur ad Caſtrum Alvenini: & duo alij Superſtantes, qui eam aptari faciant à d. via, quà itur ad Caſtrum Alvenini, uſq; ad Pontem Sanguinarium: & duo alij à d. Ponte Sanguinario uſq; ad Eccleſiã S. Pellini: & duo alij à dicta Eccleſia S. Pellini, uſq; ad Caſtrum Cerri: & illi intelligantur eſſe adiacentes dictæ ſtratæ, qui declarati fuerint per dictos Superſtantes: & diſtributio expenſarum fiendarum pro aptatione dictæ ſtratæ fiat etiàm per dictos Superſtantes, & ſecundùm quòd fuerit declaratum per eos: & prædicta Dominus Vicarius dictæ Civitatis, & eius Officiales teneantur exequutioni mandare ad petitionem cujuſcumque petentis. Decernimus etiàm quod aptetur via à Porta Prętæ uſque ad Caſtrum Guaitamelli: & etiàm à via de Arvoltis uſque ad Pontem Naris: & à dicto Ponte uſque ad Foſſatum Moſceficus ad petitionem cujuſcumque Petentis expenſis adiacentium dictarum viarum.

Quòd ſi aliquod Capitulum eſſet in hoc præſenti Statuto contrà libertatem Eccleſiæ ſit caſſum.

CAP. LXXVIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi in volumine præſentis Statuti reperiretur, vel eſſet contrà libertatem Eccleſiæ aliquod Capitulum ſuprà, vel infrà poſitum, vel etiàm factum eſſet contrà publicam utilitatem libertatis dictæ Eccleſiæ, vel contrà Eccleſiaſticas ſanctiones, aùt contrà Perſonas Eccleſiaſticas, vel in favorem uſurarum, ex nunc tale Capitulum, vel Ordinamentum, ſivè unum, ſivè plures fuerint, in quantum contrà publicam utilitatem, ſeù Eccleſiaſticas Sanctiones, vel in favorem uſurarum eſſent, decernimus eſſe caſſum, nullum, irritum, & inane: & ex nunc caſſamus, annullamus, irritamus, & volumus, & decernimus nullatenùs obſervari debere.

Quòd si aliquod Matrimonium fuerit ſolutum morte Mulieris sine filijs, quod Maritus lucretur tertiam partem Dotis.

CAP. LXXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliquod Matrimonium fuit, vel fuerit ſolutum morte Mulieris, liberis non extantibus: Itaquòd Dos veniat, & ſit in caſu reſtitutionis; quòd Maritus lucretur tertiam partem Dotis, & mobilium dotalium promiſſorum, & illam tertiam partem reſtituere non teneatur; & nullus pro dicta tertia parte in aliqua Curia Civitatis Narniæ audiatur, non obſtante promiſſione facta de reſtitutione dictæ dotis, vel alia cauſa, vel Teſtamento, & non obſtante aliquo alio Capitulo ſuprà, vel infrà poſito, & alio Jure Canonico, vel Civili.

De Dote reſtituenda.

CAP. LXXX.

ITèm STATVIMVS, quod ſi caſus reſtitutionis Dotis advenerit, & ceſſerit ſoluto Matrimonio morte Mulieris; quòd Dos ipſa reſtituatur danti, vel eius hæredibus integralitèr, & ſinè diminutione aliqua infrà illos terminos, in quibus Dos ipſa ſolvenda promiſſa fuit, non obſtante aliquo Statuto in contrarium loquente. Si verò Dos reſtituenda fuerit morte Viri, ſoluto Matrimonio; reſtituatur infrà annum à die ſoluti Matrimonij, & dentur alimenta Mulieri viventi ab Hæredibus Mariti, vel ab alio, à quo Dos eſſet reſtituenda, ſi Mulier non habeat alitèr undè ſe alat. Adijcimus quod ſi Dos fuerit in caſu reſtitutionis morte Mulieris filijs non extantibus, & proptèr Dotem non ſolutam Viro, vel antè ipſius alimenta fuerint decurſa, & ipſa alimenta non fuerint

rint

rint petita, vel exacta conſtante matrimonio, vel poſt ſolutum matrimonium non fuerint exacta; quòd ipſa alimenta peti, vel exigi non poſſint, nèc compenſari: ſalvo ſemper Capitulo, quod loquitur, quòd Maritus lucretur tertiam partem Dotis; cui Capitulo derogari non poſſit, nèc per præſens Capitulum derogetur eidem.

De conteſtatione litis fienda ſuper libello oblato Civili, vel Criminali.

CAP. LXXXJ.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi oblatus fuerit aliquis libellus civilis, vel criminalis coràm aliquo Judice Communis Narniæ, in quo aliquid peteretur; quòd Judex viſo libello, fieri faciat conteſtationem litis ſupèr ipſo libello, & ſupèr ipſo procedi facere, & nullam exceptionem admittat antè litis conteſtationem; ſed ſervet eas exceptiones in proceſſu Judicij, niſi proponeretur exceptio ad legitimandam Perſonam tantùm, nèc etiàm ſimilis quæcumque: de quibus antè litem conteſtatam cognoſcatur, non obſtante aliquo alio Capitulo ſuprà, vel infrà poſito.

De quæſtione ſcripturarum inter Notarium, & Partem terminanda per Iudicem Domini Vicarij.

CAP. LXXXIJ.

ITèm STATVIMVS, ùt Notarij dictæ Civitatis Narniæ, & eius Diſtrictus deinceps recipere non debeant ultrà ſalarium, quod evenit de ſcripturis; quòd ſi aliquis petierit ab aliquo Notario aliquod Inſtrumentum, ſivè ſcripturam in publicam formam, vel ſimplicitèr, ùt petitum fuerit ei, cujus intereſt prò ſalario competenti infrà tres dies poſtquàm de ijs ab aliquo fuerit requiſitus dare teneatur: & ſi aliqua quæſtio oriretur intèr Notarium, & illum, qui peteret ipſum Inſtrumentum, vel ſcripturam ſibi fieri, quòd illa decidatur, vel terminetur per Judicem Domini Vicarij, cum àb aliquo fuerit requiſitus: & Notarius teneatur, & debeat illud Inſtrumentum, vel ſcripturam tali petenti, cujus intererit reſtituere publicatam, vel non publicatam ad voluntatem Petentis prò eo ſalario, quo dictus Judex mandaverit, & declaraverit infrà terminum per dictum Judicem ſtatuendum ad pœnam, quam ei Judex duxerit imponendam: & ſi fuerit in mora dictam pœnam auferre teneatur ad petitionem eius, qui ipſam ſcripturam peteret ſibi reddi: & Dominus Judex, coràm quo fuerit poſtulatum, poſſit & debeat dictum ſalarium diffinire, & terminare, & omnia, & ſingula ſupradicta ſine debito terminare: Non obſtante aliquo Capitulo ſuprà, vel infrà poſito, & non obſtantibus feriis quibuſcumque, & ſinè aliquo proceſſu: & idem dicimus de ſalario Advocatorum eo caſu, quo certi ſalarij non eſt facta permiſſio.

De Gabella ſolvenda per Vendentes Clareriam, ſeù nectar.

CAP. LXXXIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque vendiderit Clareriam, ſivè nectar, teneatur pro gabella dicto Communi XIJ. den. de qualibet libra prætij dictæ Clareriæ, ſeù Nectaris, quàm vendiderit; & proùt de prætio, & libra vini, quod venditur, ad pœnam XL. ſol. Cort. prò qualibet vice: & nihilominùs dictam gabellam ſolvere teneatur, niſi per Reformatores dictæ Civitatis aliud fuerit ordinatum.

De Ædificijs Communibus, vel Molendinis reparatione indigentibus.

CAP. LXXXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque de dicta Civitate, vel eius Diſtrictu haberet commune Palatium, ſeù Domum, Caſalena, vel alia Ædificia, ſeù Molendina, quæ refectione, reparatione, ſeù aptatione aliqua indigerent, quòd Dominus Vicarius ad petitionem cujuſcumque petentis teneatur, & debeat conſortes conſtringere ad eligendum quemdam Superſtantem ſuper refectione, reædificatione operis ſupradicti, in cujus electione ſi ipſi conſortes non erunt concordes, quòd tunc Dominus Vicarius, quem voluerit eligere poſſit, & valeat prò Superſtante. Qui ſuperſtans ipſam reparationem, refectionem, & aptationem fieri faciat expenſis ipſorum Conſortium, proùt ſibi videbitur expedire: inter quos Conſortes ſemèl, & plurièſ poſſit collectam imponere prò ſuo arbitrio, opere inſpecto: & illi intelligantur Conſortes talis Palatij, Molendini, vel alterius Ædificij, qui per ipſum Superſtantem fuerint declarati. Adijcimus quòd Dominus Vicarius teneatur, & debeat collectas, & pœnas per eum imponendas, ſivè impoſitas prò exequutione ſui Officij exigi facere, & exigere toto poſſe, & ſibi bajulos, ſivè Caſtaldos concedere, ùt poſſint per eos requirere Conſortes, & pignorari facere prò libito voluntatis: Qua reparatione facta ipſa Palatia, Ædificia, Domus, Caſtrum, Molendinum, ſivè aliud Ædificium ipſi Conſortes teneantur manutenere, & conſervare in ſuo eſſe: & ſi quis ex eis in totum, vel in partem ipſum opus deſtrueret, ſeù deſtrui faceret puniatur arbitrio Domini Vicarij. Et ſi quis Conſortum prædictorum aliquas expenſas faceret ad requiſitionem dicti Superſtantis ultrà qnod ei contingerit, dictus Dominus Vicarius ei refici faciat à conſortibus, ſivè Adiacentibus ſupradictis ſecundùm diſtributionem Superſtantis ſuperiùs nominati.

Quòd Rectores, & Officiales dicti Communis cum omnibus eorum Familiaribus debeant ſtare ad Syndicatum.

CAP. LXXXV.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, & omnes eius Officiales, & omnes Officiales dictæ Civitatis unà cùm Familiaribus ſuis debeant ſtare, & morari in Civitate Narniæ ad Syndicatum depoſito eorum Officio diebus, & temporibus contentis in ſyndicatu eis præſentato, vel præſentando pro parte dicti Communis, & quòd in contrarium non poſſit proponi, nèc arrengari: & contrafaciens, proponens, vel arengans, & ſcribens, & capiens ad partitum ultrà pœnam perjurij, pœnam incurrat CC. lib. Cor., quas teneatur vinculo juramenti futurus Vicarius auferre de facto, & dictæ Cameræ applicare. Et prædicta omnia, & ſingula teneantur jurare, & obſervare, ac etiàm obſervari facere, & in contrarium non conſentire Domini ſex Electi, & omnes Conſiliarij Populi, & Communis Civitatis prædictæ; & hoc Capitulum ſit præciſum, & tolli non poſſit Conſilio, vel arenga: Hoc addito quòd omnes prædicti Officiales, & Familiares eorum ſtent ad Syndicatum proùt continetur in Conſtitutionibus.

De Formina lacus Plateæ Sancti IVVENALIS, quòd aptetur, & reparetur ùt in Capitulo continetur.

CAP. LXXXVI.

ITèm, STATVIMVS, quòd Formina lacus Narniæ, quæ habet initium ab ipſo lacu per Domum, ſeù juxtà Domos Moriconi Lutij juxtà dictum lacum, & juxtà Epiſcopatum Narniæ, & quæ pergit per Domum olim Locti Joannis Sebaſtiani, & nunc hæredum Joannis Blaſij, & hæredum Joccelli Domini Leonardi pro commodo, & utilitate dicti lacus aptetur ab ipſo lacu uſquè ad exitum antiquum conſuetum per Domos prædictas quondam dicti Jocti, & uſquè ad Ponticellum: & prædicta Dominus Vicarius, & eius Officiales fieri facere teneantur expenſis adiacentium vinculo juramenti ad petitionem cujuſcumque petentis: Et Adiacentes dictæ Forminæ lacus intelligantur omnes habentes Domos juxtà viam, quæ eſt juxtà foſſatum Ponticelli, & viam, quę eſt antè uſque ad portum Ponticelli, & juxtà aliam viam, & nullus pro pluribus Domibus, quas haberet ſit exemptus.

Quòd ſtrata de Arvoltis, & Ponticelli aptetur, & mattonetur.

CAP. LXXXVII.

ITèm STATVIMVS, quòd via, ſeù ſtrata, quæ incipit à Ponticello

 uſque

uſquè ad Domum Petri Sabenæ, & ſtrata, quà itur ad Portam de Arvoltis aptetur, & mattonetur expenſis adiacentium ad petitionem cujuſcumque petentis, ſeù petentium: & Dominus Vicarius, ſi de hoc fuerit requiſitus teneatur vinculo juramenti prædicta exequutioni mandare, & cogere Adiacentes dictæ ſtratæ ad aptandam, & mattonandam ſtratam prædictam.

De ijs, qui eſſent damnificati occaſione alicujus debiti contenti per alium, vel alios.

CAP. LXXXVIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi occaſione alicujus quantitatis pecuniæ, vel rei debitæ, ſeù mercantiæ cujuſcumque conditionis beſtiarum, vel aliarum rerum emptarum, vel ablatarum per aliquem Civem, vel Comitatenſem dictæ Civitatis, ſeù habitatorem in ipſa Civitate, vèl Comitatu aliquis Civis, vel Comitatenſis Civitatis prædictæ fuerit captus, vel detentus, ſivè damnificatus in aliquo, ſivè in Perſona, ſivè in rebus: Dominus Vicarius, qui de hoc fuerit requiſitus teneatur, & debeat juramento ad pœnam D. lib. Cort. dictæ Cameræ applicandam; quas Theſaurarius dictæ Cameræ ad petitionem cujuſcumque petentis de ſuo ſalario retinere teneatur, & debeat ipſo facto; hujuſmodi talem, qui quantitatem pecuniæ deberet, ſeù mercantiam, vel aliam rem, vel res, ſeù beſtias emiſſet, vel accepiſſet,cogere realitèr, & perſonalitèr ad faciendum liberari, & conſervari indemnes quoslibet captos, damnificatos, vel gravatos illa occaſione, & ità, & taliter detineri, & conſtringi, quòd hujuſmodi gravati, capti, vel damnificati, vel detenti nullum patiantur damnum; & quouſque liberati fuerint ſinè damno, ſeù impedimento aliquo: ſi Dominus Vicarius, ſeù eius Officiales de hoc fuerint in aliquo negligentes, vel remiſſi prætèr notam periurij ſupradictam pœnam incurrant pro quolibet eorum, & qualibet vice.

De modo admittendi exceptiones in cauſis, & quæſtionibus.

CAP. LXXXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla exceptio à Procuratore oppoſita admittatur,niſi tempore oppoſitionis Procurator juret corporaliter ad Sancta Dei Evangelia, quòd non excipit per calumniam, nèc animo malitiosè litem differendi, & ſi alitèr fieret, productio talis ſit nulla ipſo Jure: ſi verò opponat exceptiones principalis Perſona Judex antequàm admittat, vel reijciat, faciat jurare Principalem in abſentia Procuratoris, & Advocati, & legantur ſingularitèr ſi vult eas opponere, vel non, & alitèr ſuper exceptionibus procedi non poſſit.

Quòd

Quòd Iudex, coràm quo proponuntur exceptiones, eas examinet, & pronunciet ſuper eis de admittendo, vel non.

CAP. XC.

ITèm STATVIMVS, quòd Judex, coràm quo proponuntur exceptiones ad petitionem eius, contrà quem proponuntur examinet eas ſingularitèr, & pronunciet ſupèr eis, quæ ſunt admittendæ, & quæ non, & quas admittit, & quas non admittit.

Quòd Præcones dicti Communis omnes, quos mandaverit Officialis dicti Communis debeant exbandire.

CAP. XCJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Præcones Communis Narniæ teneantur, & debeant homines, & Perſonas ſingulares, quos, & quas Officiales dicti Communis mandaverint exbandiri, exbandire ad petitionem hujuſmodi Officialium, & pro hujuſmodi exbanditione nihil debeant, vel poſſint percipere, vel habere, nèc occaſione relationis, nèc alicujus alterius rei, niſi prò debito; de quibus exbandimentis prò debito, poſſint percipere, & habere ſex denarios prò quolibet Homine, vel perſona, quem, vel quam ponerent in banno à ſpeciali Perſona, quæ eum, vel eam fecerit exbandiri. Hoc addito quòd ſi plures fuerint exbanditi occaſione hujus, vel ejuſdem debiti, ad quod erunt in ſolidum obligati; quòd prò omnibus in eodem Inſtrumento contentis non poſſint, nèc debeant percipere ultrà dictos ſex denarios.

De Poſſeſſionibus non habentibus viam, ſeù deaptatam, vel alio quocumque modo.

CAP. XCIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliqua poſſeſſio non haberet viam, & ſi haberet, & eſſet deaptata, itaquòd commodè reaptari non poſſet; quòd convicinus, qui eſſet intèr viam publicam, vel vicinalem talis poſſeſſionis teneatur tali non habenti viam dare pro prætio competenti ſecundùm æſtimationem duorum Hominum vicinorum per eos Communitèr eligendorum: & idem dicimus de illis, per quorum Poſſeſſiones iret d. via deaptata, quæ refici non poſſet, quòd habita fide quòd refici non poſſit commodè, teneatur talem viam remutare per ſuas poſſeſſiones per locum minùs damnoſum ſibi ad petitionem ſui convicini, ad quem ſpectabat dicta via deaptata: & prædicta Dominus Vicarius, & ſui Officiales fieri facere teneantur vinculo juramenti ad petitionem cujuſcumque petentis.

Quòd

Quòd Doti promiſſa, & ſoluta ſi tempore refutationis facta alimenta non fuerint reſervata, peti non poſſint.

CAP. XCIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliqua Dos fuiſſet promiſſa alicui, & appareret ſoluta, & ſatisfacta, & promiſſioni illius Dotis alimenta aliqua decurriſſent, quòd ſi tempore ſolutionis, & ſatisfactionis ipſius Dotis, de ipſa Dote non fuerint in tali refutatione alimenta hujuſmodi reſervata, quòd peti non poſſint.

Quòd proponatur in Conſilio de uno Carcere fiendo pro detentis occaſione debiti.

CAP. XCIV.

ITèm STATVIMVS, quòd ad hoc ùt Homines, & Perſonæ, qui, & quæ ſunt debitis onerati non valeant detineri iu Carceribus, & captivitate; in quibus detinentur Malefactores pro graviſſimis maleficijs, quòd Dominus Vicarius poſt aperturam præſentis Statuti teneatur proponere in Conſilio Populi, & Communis dictæ Civitatis de modo, & forma cujuſdam novi carceris fiendi pro hominibus, qui prò debitis conſtringuntur; & ſicùt in Conſilio fuerit reformatum, ità debeat exequutioni mandare infrà menſem ad pœnam C. lib. Cort. dictæ Cameræ de ſuo ſalario ſolvendam: & ſi per Conſilium prædictum appareret de prædictis aliquod reformatum, teneatur exequutioni mandare.

Quòd nullum Caſtrum, vel Rocca alicujus ſpecialis Perſonæ cuſtodiatur expenſis Communis.

CAP. XCV.

ITem STATVIMVS, quòd nullum Caſtrum, vel Rocca alicujus ſpecialis Perſonæ Civis Civitatis Narniæ poſſit, nèc debeat cuſtodiri expenſis Communis Narniæ, nèc pro cuſtodia aliquorum Caſtrorum, & Roccarum aliquid ſolvi debeat de pecunia, & Avere Communis prædicti; & Camerarius Communis prædicti in tali cuſtodia nil ſolvere teneatur, vel debeat ad pœnam XXV. lib. Cort. de ſuo ſalario. Et ſi ſolveret, quòd talis ſolutio, & expenſæ non admittantur, nèc ſibi debeant acceptari. Hoc tamèn proviſo, quod tempore neceſſitatis in qualibet dictarum Roccarum poſſit immitti unus Turrerius tantùm, & non plus expenſis dicti Communis, cui Turrerio dictus Camerarius teneatur ſolvere ſalarium, quod habet Turrerius Roccarum dicti Communis, dummodò nullus poſſit eſſe Turrerius dictorum Caſtrorum, vel Roccarum dictorum ſpecialium Civium, qui non ſit extractus de ſaccula, undè extrahuntur alij Turrerij pro Caſtris, & Rocchis Communis prædicti. Proviſo quòd approbatio, & declaratio neceſſitatis temporis ſupradicti ſit in proviſione Domini Vicarij, & quòd Camerarius

rius facta declaratione ſolvere teneatur: & idem dicimus de Rocca Sanctæ Mariæ in Monte, quæ eſt Epiſcopatus dictæ Civitatis Narniæ.

De Ponte Lagiæ fiendo de novo, & eo manutenendo.
CAP. XCVJ.

ITEM, cùm Pons Lagiæ, qui eſt in ſtrata, quà itur ad Interamnam propè Eccleſiam Sancti Andreæ deſtruatur, & ſit in caſu ruinæ, ad hoc nè incommoditas dicto Communi, & ſpecialibus Perſonis dictæ Civitatis evenire poſſit. Statuimus, & Ordinamus, quòd dictus Pons Lagiæ fiat de novo, & quandò factum fuerit prò opportuno tempore aptetur, reparetur, àc etiam manuteneatur expenſis dicti Communis benè, & ſufficientèr. Et Dominus Vicarius dictæ Civitatis teneatur vinculo juramenti; & ad pœnam XXV. lib. Cort. de ſuo ſalario d. Cameræ applicand. ipſum Pontem facere reaptari, & reparari infrà ſpacium unius menſis: & Camerarius Communis teneatur dare, & ſolvere de pecunia dicti Communis ad petitionem dicti Domini Vicarij tantam quantitatem pecuniæ, quanta ſufficiat pro opere, & reparatione dicti Pontis. Adijcientes quòd prædictus Dominus Vicarius teneatur, & debeat ſub dicta pœna facere reaptari, & reparari Pontem Sanguinarium infrà dictum ſpacium expenſis illorum de contrata, in qua poſitus eſt dictus Pons, & alitèr arbitrio Domini Vicarij.

De cuſtodiendo, & rimando Civitatem de nocte, & de Cuſtodibus requirendis.
CAP. XCVIJ.

ITEM ad hoc ut ipſa Civitas diligentiùs cuſtodiatur, & ut via Malefactoribus claudatur, Statuimus, & Ordinamus quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis poſt tertium ſonum Campanæ, bis, & plus ſi opus fuerit teneatur, & debeat ſi in dicta Civitate non fuerit Guardianus facere requiri Cuſtodes, & cuſtodias dictæ Civitatis, & facere diſcuti prò armis. Et ſi in prædictis fuerit negligens incurrat pœnam qualibet nocte XXV. lib. Cort. dictæ Cameræ applican.

De *quodam fonte fiendo de aqua Vallis Lenzæ in via Varcatorij contrata Alvenini.*
CAP. XCVIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Aqua fontis Vallis Lenzæ, qui eſt propè Domum Magiſtri Angeli Petri Raynaldi, & Domum Hæredum Thomæ Portajogiæ, & aqua, quæ eſt in quodam petio terræ Mathielli Martonconi Gemmæ poſito in contrata Alvenini in vocabulo Vallis Lenzæ ſimul congregentur, & ducantur in via Varcatorij: Et fiat ibi quidam fons muratus cùm quodam fontanili expenſis adiacentium: & Dominus Vicarius, & eius Officiales ad petitionem cujuſcumque peten-

tentis prædicta teneantur fieri facere per Adiacentes; & Adiacentes intelligantur omnes de Alvenino, & circumſtantes ibidem, & omnes habitantes continuè in via, quà itur Sguignanum uſque ad Sanctum Laurentium de Pezzano: & prædicta teneantur fieri facere Dominus Vicarius, & eius Officiales ſpacio unius menſis poſtquam fuerint requiſiti, & poſſint imponere pœnam ipſi, & quilibet ipſorum uſque in quantitatem XXV. lib. Cort., & plus, & minus, prout eis videbitur expedire: & prædictus Fons cum fontanili fiat in loco magis decenti, qui videbitur Syndico Caſtri Alvenini; & ad prædicta facienda, & exequenda Dominus Vicarius teneatur mittere unum ex Officialibus ſuis ad petitionem cujuſcumque petentis, & ad exequendum pecuniam à dictis Adiacentibus. Qui Officialis prædicta fieri faciat, & ordinet, & alteri committat ordinanda, prout ſibi videbitur, & placuerit expedire: & ſi Dominus Vicarius, & eius Officiales in prædictis fuerint negligentes perdant de eorum ſalario C. lib. Cort., quas Camerarius Communis prædicti teneatur de eorum ſalario retinere, & ſi non retinuerit Camerarius perdat de ſuo ſalario triginta lib. Cort.

De Conſilio dando per Iudicem, cui facta fuerit commiſſio infrà X. dies.

CAP. IC.

ITèm, STATVIMVS, quòd ſi in aliqua lite, cauſa vel quæſtione in quacumque Curia dictæ Civitatis contigerit committi aliquod Conſilium alicui Judici Civitatis Narniæ de Collegio Judicum dictæ Civitatis, talis Judex Conſultor, & cui Conſilium committitur teneatur, & debeat ſuum conſilium exhibere, & dare Judici, coràm quo cauſa fuerit, infrà decem dies; quòd ſi non faceret, & ſi non dederit perdat ſalarium datum ſibi, & commiſſio ſibi facta, ſeù electio à termino prædicto in anteà non teneat ipſo Jure: & Dominus Vicarius juramento teneatur, & debeat ſalarium tali conſultori datum reſtitui facere: & nihilominus talis conſultor electus puniatur in XL. ſol. Cort., quæ pœna de facto auferatur per dictum Vicarium, & eius Judices, & ipſum negocium conſulendum alteri Conſultori Judici committatur.

De Domibus, & Poſſeſſionibus non aſcriptis in Cataſtro, novitèr aſcribendis.

CAP. C.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliquæ Terræ, Domus, & Poſſeſſiones eſſent, ſeù reperirentur, quæ non eſſent ſcriptæ, æſtimatæ, & allibratæ in libro, ſeù Cataſtro libræ dicti Communis; quòd Notarius, qui erit ſupèr libra dicti Communis expenſis illius, cujus eſt dicta terra, poſſeſſio, ſeù Domus teneatur, & debeat talem terram, Domum, vel Poſſeſſionem facere æſtimari per vicinos aliquos per ipſum Notarium eligendos, & terram facere menſurari infrà octò dies poſtquàm ad notitiam

titiam dicti Notarii pervenerit: & ſi ille, cuius eſſet talis Domus, Terra, vel Poſſeſſio citatus perſonalitèr non comparuerit infrà terminum citationis, vel bis ad Domum ipſius; talem Poſſeſſionem dictus Notarius teneatur facere menſurari, & æſtimari proùt ſibi videbitur, & facta æſtimatione, & menſura, ipſam Domum, terram, vel Poſſeſſionem ponat in libra poſſidentis eius quod fuerit æſtimatum: & nihilominùs Dominus Vicarius teneatur vinculo juramenti cogere poſſeſſorem talis Domus, Terræ, vel poſſeſſionis ad ſolutionem omnium dativarum pro hujuſmodi Poſſeſſione, Domo, vel Terra per dictum Commune impoſitarum currentibus Annis Domini M. CCC. XXVI. de Menſe Aprilis citrà.

Quòd expenſis Cameræ Civitatis Narniæ fiant duo Volumina Statutorum ad minus.

CAP. CJ.

ITèm STATVIMVS, quòd fiant expenſa Cameræ Civitatis Narniæ, & fieri debeant duo volumina Statutorum ad minus in chartis pecudinis, de quibus unum ſit in Palatio Domini Vicarij, & aliud ſit apud Dominos ſex Electos, & alios Officiales dictæ Civitatis; & Domini ſex Electi eligant, & eligere debeant Scriptores dictorum Statutorum, & eis ſalarium facere proùt eis videbitur, aùt majori Parti eorum: & Camerarius Cameræ dictæ Civitatis debeat emere chartas prò dictis Statutis, & ſalarium eis ſolvere abſque aliqua apodiſſa, & eis dare atramentum, vernicem, & alia opportuna. Qui Scriptores poſſint, teneantur, & debeant dicta Statuta publicare, & in publicam formam redigere, non obſtante, quòd non interfuerint ad confecttionem, & publicationem dictorum Statutorum auctoritate præſentis Statuti.

Quòd Hæredes filij, vel Nepotes Iuriſdictioni Curiæ ſecularis ſuppoſiti alicuius, & cuiuslibet Defuncti teneantur ſolvere dativas.

CAP. CIJ.

ITEM, quòd prò dativis, & collectis, accavallatis, & alijs oneribus realibus impoſitis, & imponendis per Commune, & Populum dictæ Civitatis à tempore M. CCC. XLVIII. citrà Hæredes, ſeù filij cuiuſcumque Defuncti, & Nepotes, qui ſuppoſiti fuerunt, ſunt, vel erunt Juriſdictioni ſæculari dictæ Civitatis teneantur, & debeant pro toto allibrato talis Defuncti ſolvere dativas, collectas, & accavallatas, & alia onera ſupradicta, dummodò hæreditas talis Defuncti ad prædictos pertineat pleno Jure, & ipſam hæreditatem adhiverint, & non alitèr. Et quilibet Officialis Civitatis prædictæ poſſit, teneatur, & debeat tales Hæredes, ſeù filios, & nepotes ſuppoſitos dictæ Juriſdictioni ſæculari dictæ Civitatis cogere realitèr, & Perſonalitèr ad ſolvendum, & ſolvi

faciendum ipſas dativas, & collectas, & accavallatas, & alia onera prædicta pœnà C. lib. de ſuo ſalario ſolvenda Camerario dictæ Cameræ tempore ſui ſyndicatus.

De ijs, qui ſunt, vel fuerint in mora ſolvendi dativas pro ſuo æſtimo.

CAP. CIII.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque fuerit, & in futurum erit ſuo nomine, vel tanquam Hæres alterius in mora ſolvendi dativas, et collectas pro ſuo æſtimo, et allibratu, vel alicuius Defuncti Communi Narniæ, ſeù cultoribus poſitis, et ponendis per ipſum Commune ad colligendum dativas, et collectas prædictas: quamdiù fuerit in mora ſolvendi ipſas dativas; et collectas non audiatur in aliquo ſuo Jure civili, vel criminali, et ſit licitum in Poſſeſſionibus, et bonis talis non ſolventis dare damnum perſonalitèr, et cum beſtijs ſinè pœna, et banno; etiàm ſi ipſæ Poſſeſſiones, et bona fuerint comunes cùm alijs fratribus, vel nepotibus ſuis, ſeù alijs quibuſcumque Perſonis; et quòd prò tali damno per Officialem aliquem d. Civitatis procedi non poſſit contrà aliquem damnum dantem, ſeù qui damnum dedit in dictis bonis modo aliquo; et ſi procederetur, ſeù ſententia ferretur, ipſe proceſſus, et ſententia ſit nullus, et nulla ipſo Jure.

Quòd pro dativis non ſolutis à certo tempore citrà poſſint cogi laboratores, & Inquilini ad ſolvendum eas.

CAP. CIV.

ITEM quòd pro allibratu cujuſcumque non ſolventis dativas, & Collectas, ſeù bonorum ipſius, ſeù cujuſcumque Defuncti, pro cujus allibratu à tempore, quo Civitas Narniæ devènit ad Populum uſquè nunc, & etiàm in futurum poſſit cogi ad ſolvendum dativas, & Collectas per Commune Narniæ impoſitas à dicto tempore citrà, & etiàm imponendas realitèr, & perſonalitèr per quemlibet Officialem dictæ Civitatis laborator, ſeù Coptimajolus, vel Inquilinus, dummodò talis Inquilinus poſſit penſionem Domus tenere pro ipſa dativa, quæ per ipſum ſoluta fuerit, ſeù in ipſa penſione compenſare, uſque ad quantitatem, quam ſolverit; & etiàm quilibet Laborator, Coptimajolus poſſit, & ſibi liceat retinere, & reſervare fructus, ſeù coptimum talis Poſſeſſionis, quæ per eum fuerit laborata, ſeù ad coptimum conducta, uſque ad quantitatem illam, ſeù valorem ipſius quantitatis, quam prò illis dativis, & collectis ſolverit; & quilibet Officialis dictæ Civitatis tali Coptimajolo, Laboratori, vel Inquilino ſit, & eſſe teneatur favorabilis in prædictis, & cogere talem Dominum Rei ſuprà locatæ per ipſum ad faciendum ſibi fieri finem, & refutationem de tanto coptimo, penſione, & fructu, quanta fuerit quantitas per ipſum ſoluta occaſione prædicta pœnà XXV. lib. Cor. qualibet vice Officialium contrafacien.

Quòd

Quòd onus probandi ſupradictam exceptionem dativæ, ſeù dativarum non ſolutarum incumbat opponenti ipſas exceptiones.

CAP. CV.

ITEM quòd ad probationem exceptionis, ſeù exceptionum dativæ, ſeù dativarum non ſolvtarum, ſeù quæ ſolutæ non fuerint incumbat onus probandi opponenti exceptionem, ſeù exceptiones, & ad probandam ipſam exceptionem, ſeù exceptiones ſufficiat liber Cultoris dativæ, ſeù Cultorum dativarum impoſitarum à dicto tempore citrà, ſeù imponendarum per Commune Narniæ, in qua reperiatur talis, contrà quem ipſa exceptio fuerit oppoſita non ſolviſſe ipſam dativam, ſeù dativas in ipſa exceptione contentas, aùt nomine ſuo, aut Hæredum alterius Defuncti; & ſi talis opponens ipſam exceptionem non probaverit infrà terminum ſibi per Judicem Statuendum, pœnam XX. ſol. Cort. qualibet vice incurrat, quæ de facto ſibi auferatur per quemcumque Officialem dictæ Civitatis.

Quòd ij, qui fuerint ſocij in aliqua mercantia, vel arte teneantur alter alteri exhibere librum negociationis ipſorum.

CAP. CVJ.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi fuerint aliqui ſocij in quacumque arte, ſeù negocio ipſius artis communitèr habuerint codicem rationum, quilibet ipſorum, vel alius habens ipſum librum, teneatur alteri ſuo ſocio, vel ei, cujus intereſt exhibere, eiuſque copiam reddere, etiàm ſocietate finita: & ad hoc aſtringi, & cogi poſſit, & debeat ſummariè, & de plano ſinè ſtrepitu, & figura Judicij per Vicarium dictæ Civitatis, eiuſque Officiales remedijs opportunis. Quod idem dicimus Statuendo de Notario, qui denegaret, ſeù malitioſè differret in publicam formam reddere contractum, vel Inſtrumentum, de quo fuiſſet rogatus Parti, ad quam ſpectaret, & ſibi de Jure deberet reſtitui, recepto ſalario competenti. Volumus etiàm obſervari in qualibet Perſona, quæ haberet Prothocolla, vel Inſtrumenta, ſeù libros Mercatorum, in cuius poteſtate eſſent.

De Poſitionibus admittendis in litibus, & quæſtionibus tenutarum, & damnorum datorum.

CAP. CVIJ.

ITèm STATVIMVS, quòdin litibus, & quæſtionibus civilibus, & in quæſtionibus tenutarum, & damnorum datorum omnes poſitiones admit-

admittantur à quolibet Judice, & etiàm omnes articuli, ſalvo jure impertinentium, dependentium, contrariorum, implicitorum, & aliorum non admittendorum de Jure. Qui articuli, poſitiones, & Jura ſint ſalva Partibus in proceſſu Judicij, & eis reſpondeatur. Salvo ſi Judici aliud videbitur ponendum fore de jure. Addito quòd ſi reſpondens poſitioni diceret non credere, ùt ponitur, non admittatur niſi Judici videbitur poſitionem eſſe implicitam, vel obſcuram: & etiàm addito, quòd ſi alicui poſitioni videbitur Judici, coràm quo erit quæſtio, reſpondendũ per verbum credo, vel non credo ſimplicitèr: Volumus etiàm quod nulli reſponſioni alicujus actus Judiciorum interſit aliquis Advocatus, Procurator, vel Patrocinator alicujus Partis, niſi eſſet Curator, Tutor, vel Actor ad pœnã X. ſol. Cor., quã pęnam Judex, coràm quo fuerit quæſtio, vel cauſa à contrafaciente teneatur, & debeat auferre vinculo juramenti, & dictæ Cameræ applicare: & addito etiàm, quòd ſi aliqua poſitio fuerit per aliquem, vel aliquam negata, quæ poſtmodùm fuerit legitimè probata, quòd negans ſolvat, & ſolvere teneatur prò qualibet poſitiòne per eum negata, & poſtmodùm probata XL. ſol. Cor., quam pœnam Judex, coram quo fuerit cauſa, ſeù quæſtio ſub vinculo juramenti de facto auferre teneatur, & applicare dictæ Cameræ.

Quòd cauſa, & quæſtiones deciſa per laudum, vel arbitratum obſerventur.

CAP. CVIII.

ITèm STATVIMVS, quòd omnes, & ſingulæ quæſtiones, cauſæ, ſivè ſcretia, quæ terminata ſunt, & deciſa per ſententiam, ſivè laudum, vel arbitratum inviolabilitèr ſecundùm ipſam terminationem ſerventur, & rata ſint, & firma ipſa lauda: & qui contrà ipſam ſententiam, laudum, ſeù arbitratum venerit, & eum, vel eam, vel ea non obſervaverit ſolvat pro banno vice qualibet XXV. lib. Cort., dummodò ipſa ſententia, laudum, arbitrium, ſeù arbitratum non ſit legitimè petitum reduci ad arbitrium boni viri.

Quòd alimenta præſtentur, & dentur Mulieribus, quibus debentur.

CAP. CIX.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, & quilibet eius Judex in ſuo Officio teneatur juramento, ſi aliqua Mulier, vel aliqua Perſona, quæ alimenta ab aliquo petierit coràm eis, vel altero eorum ſibi dari, & præſtari alimenta, vel quantitatem pecuniæ, ſeù bladi, vel aliquid aliud pro regimine Vitæ ſuæ: & clarum fuerit hoc deberi confeſſione, Teſtibus, vel Inſtrumento, laudo, vel alio modo, faciant ei dari, & præſtari infrà decem dies, poſtquàm petitum fuerit à tali, vel alio prò ea, omni exceptione remotà, niſi ſolùm ſolutionis, & refutationis, rei judicatæ, finitæ, & tranſactæ, quas proponere poſſit, &

pro-

probare infrà octò dies ; & ſi non ſolverit, & præſtaverit (ùt dictum eſt) puniatur de facto qualibet die moræ in X. ſol. Cort., ſalvo ſemper ſi Socer, vel Maritus vellet Mulierem reducere ad Domum ſuam, & ipſam bonà fide præſtito juramento, & ſatisdatione tenere, & etiam alere juxtà poſſe cum eo ad bonum, & malum, quod ipſe habet, & per eum non ſteterit hoc facere, ſcilicèt reducere, & tenere; quòd tunc talis Socer, vel Maritus ad alimenta præſtanda extrà Domum ſuam non teneatur; & ſi aliquis Pater, vel Avus, Mater, vel Avia petierit alimentari à filio, vel nepote, vel pronepote, quòd quilibet Iudex Communis prædicti teneatur vinculo juramenti ſummariè ſinè ſtrepitu judicij talem Patrem, Matrem, Avum, vel Aviam ab hujuſmodi filio, nepote, vel pronepote facere alimenta præſtari, et dari proùt eius poſſibilitas patitur, niſi hujuſmodi Pater, Mater, Avus, vel Avia haberet aliud undè ſe aleret, et alere poſſet, et de contentis in præſenti Statuto poſſit omni tempore agitari non obſtantibus ferijs quibuſcumque.

De eo, qui ceſſit, vel conceſſerit bonis ſuis, & inveniretur ipſe, vel eius filij aliquid poſſidere.

CAP. CX.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliquis ceſſit, vel ceſſerit bonis ſuis, & inveniatur ipſe, vel filius eius bona ipſa tenere, et poſſidere Dominus Vicarius, et quilibet Iudex in ſuo Officio teneatur cogere talem cedentem bonis ſuis, vel filium eius ſolvere Creditori debitum ſuum, niſi filius ex aliqua alia juſta cauſa, quàm hæreditaria ipſa bona poſt mortem Patris poſſidere reperiatur.

De errore Notariorum corrigendo.

CAP. CXIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliquis Notarius Civitatis, & Diſtrictus Narniæ erraverit, vel erratum aliquo, vel aliquibus Inſtrumentis, vel ſcripturis, ſeu ſcriptura, vel ſe erraſſe dixerit; quòd talis Notarius poſſit dictum ſuum errorem corrigere cum conſenſu Priorum Notariorum, & trium Notariorum benè expertorum dictæ Civitatis eligendorum per Priores Notariorum proùt æquitas facti ſuadebit ſinè pœna, & pœna banni quoties veritas imminebit: & hoc Capitulum ſit præciſum.

De compromiſſis fiendis.

CAP. CXIJ.

ITèm STATVIMVS in primis ad conſervandum parentelas, & amoris charitatem inter Conſanguineos, & Affines; & ad conſervandam unionem Civium Civitatis Narniæ, & etiam Comitatus eiuſdem, & ad ceſſandas inter eos diſcordias, & odia, quæ de quæſtionibus, cauſis,

& li-

& litibus civilibus intèr eos interdùm oriuntur, & oriri poſſunt. *Statuimus*, & Ordinamus, quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis, & quilibet alius Officialis dictæ Civitatis cognitionem habens de cauſis Civilibus, & quilibet eorum; & eorum, & cujuslibet eorum Judices poſſint, teneantur, & debeant motà lite, & quæſtione, causà, vel controverſià coràm eis, vel aliquo eorum, vel alterius eorum Judicibus inter Conſanguineos, vel Affines, vel inter quoſcumque Cives Narnienſes, ſeù Comitatenſes, vel alias Perſonas, quæ prò Civibus, vel Comitatenſibus Narnienſibus haberentur ſi dicto Domino Vicario, ſeù dictis Judicibus videatur cogere Partes litigantes ad eligendum, & compromittendum de Jure, & de facto in duos Conſanguineos, vel Affines, aùt alios amicos Communes, de quibus Partes concordarentur: itaquòd omni modo compromittatur infrà octò dies à die motæ litis, controverſiæ, vel quæſtionis ubi per Principales Perſonas ageretur: & intelligatur lis mota, vel controverſia, vel quæſtio per porrectionem libelli, ſeù ſimplicis quæſtionis, & petitionis, & citationis partis, non obſtante aliqua exceptione, quæ opponi poſſet contrà Perſonam agentis, vel petentis compromiſſum fieri, vel contrà petitionem, ſeù libellum, vel facti narrationem: Vbi verò ageretur, vel peteretur per Procuratorem, Curatorem, vel aliam perſonam legitimum mandatum habentem, debeat talis Perſona una cum petitione, ſeù narratione producere Inſtrumentum ſui mandati in publicam formam, aliàs eius petitio admitti non debeat ullo modo, nec ipſe audiri; & ſine mandato nullus admittatur ullo modo, vel cauſa: & facta productione ſui mandati, debeat talis Perſona infrà quinque dies continuos legitimari, ſi legitimanda veniret, vel non eſſe legitimam pronunciari per Judicem, coràm quo quæſtio mota fuiſſet, proùt Juris fuerit: & facta legitimatione Perſonę, talis quæſtio infrà octò dies ſimplices compromitti debeat, ùt ſuperiùs dictum eſt: & facto compromiſſo in primis duobus arbitris, quorum nullus eſſe poſſit, qui ſit extrà Civitatem, vel Comitatum Narniæ; ipſi Arbitri ſi non fuerint in concordia cogantur, & cogi debeant per Judicem, coràm quo talis quæſtio mota eſſet ad eligendum Tertium Arbitrum exiſtentem in Civitate, vel eius Comitatu Narniæ. Et perſonalitèr dicti Arbitri teneantur, & non relaxentur quouſque dictum Tertium elegerint, pœna ipſi Judici ſi prædicta non fecerit, & ipſos Arbitros non coegerit, vel ſi ipſos dimiſerit antè electionem dicti Tertij, X. lib. Cor. auferendarum eidem tempore ſui ſyndicatus per Syndicum, qui eum, vel eos ſyndicabit, ſub pœna eidem Syndico D. lib. dictæ monetæ ſi prædicta non fecerit retinenda eidem per Camerarium Communis de ſuo ſalario ad pœnam D. lib. dicto Camerario auferen. & facta electione dicti Tertii, dictus Judex teneatur, & debeat ipſum Tertium cogere infrà duos dies poſt electionem de eo factam ad pœnam prædictam: & prædictos Arbitros, & Tertium poſſit, teneatur, & debeat Judex, coràm quo talis quæſtio mota fuiſſet ad ſententiandum, terminandum, & arbitrandum, àc diffiniendum infrà unum menſem à die electionis dicti Tertij computandum. Et poſſint, teneantur, & debeant

beant dicti Arbitri, & Tertius judicare, ſententiare, & diffinire de veritate, & æquitate, de Jure, vel de facto ſinè conſilio alicujus Conſultoris in ſcriptis redacto diffinitivè; itaquòd de ipſa re, ſeù lite, vel ipſa de cauſa non poſſit ulteriùs lis, ſeù quæſtio innovari; non tamen poſſit reponere partes litigantes in priſtinum ſtatum, nèc eos abſolvere ab inſtantia litis petitionis, & quòd ad minùs duo ſint concordes in qualibet parte laudi. Poſſit tamèn dictus Tertius Arbiter colloquium habere ſapientis expenſis Partium: à quorum laudo, ſententia, ſeù arbitrato non poſſit recurſus haberi, nèc de injuſtitia, iniquitate, vel nullitate opponi, vel alitèr, ſeù alio modo ad aliquem Judicem, & Officialem, ſeù Curiam, vel ad bonum Virum, niſi coràm Judice appellationis tantùm; ſed prout lata fuerit, ità debeat per Partes plenariè obſervari, & nihil contrà prædicta poſſit opponi, objici, ſeù peti, niſi coràm dicto Judice appellationis tantùm; & hoc fieri debeat infrà decem dies à die latæ ſententiæ, ſeù arbitramenti computandos: & quicquid ſecùs fieret non valeat, ſeu teneat ullo modo: ſed ſit ipſo Jure nullius efficaciæ, vel valoris: & nihilominus contrafaciens in D. lib. puniatur de facto per Officialem, coràm quo quæſtio mota fuiſſet; ſub pœna Partibus non eligentibus infrà V. dies ut dictum eſt; Arbitris, & Arbitratoribus, & Tertio non laudantibus, & non definientibus infrà dictum tempus C. lib. Cor. pro quolibet, & qualibet vice de facto, & ſinè ullo proceſſu, vel condemnatione auferenda per Officialem, coràm quo lis mota fuiſſet: & nihilominus Partes eligere, & compromittere, àc Arbitri, & Arbitratores, & Tertius laudare, & diffinire infrà tantundèm tempus ſub dicta pœna pœnitùs teneantur. Et poſſit, & teneatur Dominus Vicarius, vel alius Officialis Juriſdictionem habens Cauſarum Civilium, & quilibet eorum, et cujuſcumque eorum Judices Partes contendentes, & litigantes, & Arbitros, àc Arbitratores, & Tertium, & quemlibet eorum perſonalitèr, & realitèr detinere, carcerare, pignorare, & mulctare, et alia gravamina realia, et perſonalia inferre, & imponere, & ab eis auferre de facto quomodò, & quotiès, & prout videbitur convenire, ad hoc ut Partes compromittant; & ut illi, in quos compromiſſum fuerit acceptent, & laudent, & diffiniant ut dictum eſt. Et pro obſervatione, & exequutione omnium prædictorum, & de prædictis, et de gravaminibus, quæ inferrentur, vel imponerentur pro prædictis, aut prædictorum occaſione, obſervatione, vel exequutione dictus Vicarius, et quilibet alius Officialis dicti Communis de Civilibus cognitionem habens, et eorum, et cujuslibet ipſorum Judices, et Officiales, et Familiares, vel aliquis eorum non poſſint, vel debeant ſyndicari, gravari, vel moleſtari, et eorum Syndici, et Syndicatores nullam de prædictis cognitionem habeant contrà eos, non obſtantibus Statutis, Ordinamentis, ſeu reformationibus loquentibus de Syndicatu Officialium, et non obſtante aliquo alio generali, vel ſpeciali in contrarium loquente, quibus ſit, et eſſe debeat derogatum. *Si* verò ipſi Vicarius, vel alius Officialis cognitionem civilem habens, ſeù alter eorum in prædictis, ſeù aliquo prædictorum, vel eorum exe-

quutio-

quutiores fuerit negligentes, vel remiſſi in D.lib. ſupraſcriptæ monetæ, et quicumque ipſorum negligens fuerit debeat condemnari per eorum Syndicos ex Officio Syndicatus, vel ad petitionem cujuſcumque ad pęnam dicto Syndico ſi prædicta non fecerit D. lib. retinentur eidem per Camerarium Communis de ſuo ſalario, et ad pœnam ipſi Camerario D. lib. den. ſi prædicta non fecerit. Et quod ipſi Arbitri, àc Arbitratores, & Tertius habere poſſint, & debeant pro ipſorum ſalario à Partibus compromittentibus ſex den. per libram totius quantitatis, de qua lis fuiſſet, & prædicta omnia, & ſingula locum habeant in cauſis, litibus, & quæſtionibus movendis, non autem in motis, vel pendentibus, pupillis, filijs familias: non tamèn prædicta omnia, vel aliquod prædictorum locum ſibi vendicent, nèc per directum, neque per obliquum in cauſis, litibus, quæſtionibus, aùt controverſijs, de quibus diſponeret Statutum, quod loquitur de guarentitijs terminis, arbitratibus, ultimis voluntatibus, ſententijs apodiſſis Mercatorum, quæ terminari debeant, & finiri ſecundùm formam dicti Statuti, & Ordinamenta ſupèr ipſa Mercantia facta: Non obſtante ad prædicta omnia, vel aliquod prædictorum aliquo Statuto, Ordinamento, vel Reformatione, in aliquo generali, vel ſpeciali in contrarium loquente: Quibus ſit, & eſſe debeat plenariè derogatum. Hoc addito quòd non poſſit eſſe Arbiter, vel Arbitrator aliquis Advocatus, nèc Procurator, ſeù ſolitus eſſe Procurator, aùt ſolitus eſſe Advocatus, niſi ambæ Partes fuerint in Concordia.

Finis Secundi Libri Statutorum Narniæ.

LIB. III.

LIBER TERTIVS

JN NOMINE DOMINI AMEN.

INFRASCRIPTA SVNT CAPITVLA TERTII LIBRI

STATVTORVM

COMMVNIS, ET POPVLI CIVITATIS NARNIÆ

Super Maleficijs, & Criminalibus Cauſis.

Quòd unus ex Iudicibus Domini Vicarij ſit, & deputetur ſuper Cauſis Criminalibus.

CAP. I.

IN PRIMIS Quidem Statuimus, & Ordinamus, quòd unus ex Judicibus Domini Vicarij Civitatis Narniæ prò Sancta Romana Eccleſia deputetur, & ſit Aſſeſſor ſupèr cognitione, & examinatione quæſtionum, & cauſarum maleficiorum, vel quaſi ſupèr omnibus delictis Civitatis, & Comitatus Narniæ, & Conſilio ipſius ferat Dominus Vicarius omnes ſententias condemnationum, & abſolutionum: ita tamèn quòd ipſe Judex non poſſit recipere aliquam conſulturam ab aliquibus de dicta Civitate, vel eius Diſtrictu.

De Citationibus fiendis in Cauſis Criminalibus, & Civilibus.

CAP. IJ.

ITèm STATVIMVS, quòd in Criminalibus Cauſis, & quaſi Criminalibus, & in Civilibus fiant citationes per Caſtallos Populi, & Communis dictæ Civitatis, dummodò fiant citationes mandato Judicis, vel alicujus Officialis habentis juriſdictionem competentem, & eorum relationi credatur, & ſtetur; ita tamèn quòd in Criminalibus, vel quaſi præterquàm in damnis datis fiant duę citationes, una cum apodiſſa miſſa ad Domum citati cum ſubſtantialibus citationis, ſcilicèt denunciationis, accuſationis, & inquiſitionis, & alia ſinè apodiſſa. Et ſi t citatio unà die prò alia ſequenti: & ſi citatus non comparverit ponatur in banno, in quo detur terminus trium dierum, in quo termino ſi non comparverit, habeatur pro confeſſo, & tanquàm confeſſus condemnetur. Salvo quòd ſi comparverit antè ſententiam poſſit ſuam contuma-

tumaciam purgare reſpondendo, & dando Fidejuſſores idoneos, & ſolvendo Cameræ V. ſol. Cor., qui ſolvantur Camerario Cameræ; & tali comparenti detur terminus quinque dierum; & ſimili modo fiant duę citationes ſuper accuſationibus coràm quocumque Judice de contemptu mandati, vel mora dierum: & ſi deberet citari aliquis non habitator Civitatis, vel Comitatus Narniæ, citetur publicè ad ſonum Tubæ in ſchalis Palatij dicti Communis, ſeù Populi, in quo caſu fiat una ſola citatio, cum termino trium dierum: & ſi alitèr procederetur non valeat, nèc teneat; & nihilominùs ſi videbitur Vicario notificetur Poteſtati, ſeù Officiali loci undè eſſet talis citandus per litteras continentes ſubſtantialia denunciationis, accuſationis, vel inquiſitionis cum certo termino aſſignato ſecundùm diſtantiam locorum: infrà quem compareat coràm dicto Officiali Narniæ, & eius Curia dictas litteras mittente ſe excuſaturum; quo termino elapſo procedatur ùt ſuprà, & hoc volumus ne aliqua fraus de cætero fiat.

Quòd in arduis Maleficijs Procurator nullatenùs admittatur.

CAP. IJJ.

ITèm STATVIMVS, quòd in arduis maleficijs Procurator nullatenùs admittatur; & ardua maleficia intelligantur quæ declaraverit Judex maleficiorum dicti Domini Vicarij.

Quòd in Criminalibus cauſis, vel quaſi ferantur ſententiæ infrà XXX. dies.

CAP. IV.

ITèm, STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, & Judex eius in Criminalibus, vel quaſi ferant ſententias infrà XXX. dies contrà Comparentes: ſed contrà Contumaçes infrà XX. dies continuos à die juramenti Partium ſupèr accuſatione, denunciatione, & Inquiſitione. Et ſi in hoc fuerint negligentes, ſeù remiſſi vice qualibet ſolvant d.Cameræ L.lib.Cor., quę d.Cam.applicen.ipſo facto, ſalvo quòd Proceſſus tenutarũ, quos expedire non poſſunt in uno menſe, in alio expediant omninò.

Quòd poſſit inquiri de quolibet maleficio præterquàm de Adulterio, ſtupro, inceſtu, & verbis iniurioſis.

CAP. V.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, & eius Judex maleficiorum, & Curia poſſint inquirere ſupèr quolibet, & in quolibet maleficio, àc omnibus exceſſibus, & iniurijs quocumque modo commiſſis, & committendis in Civitate, & Comitatu Narniæ, præterquàm de adulterio, ſtupro, inceſtu, & verbis injurioſis, de quibus inquiri non poſſit ullo modo, præterquàm de ijs, quæ dicta fuerint coràm eo,

vel

vel aliquo eius Officiali, vel alio Officiali dicti Communis, de quibus poſſit inquiri.

Quòd ſententiæ in condemnationibus duplicentur antequàm legantur.
CAP. VJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius teneatur præcisè antequàm ferat, & legi faciat ſententias condemnatorias ſupèr maleficijs facere ſcribi, & exemplari eas in quaterno chartarum pecudinarum de verbo ad verbum per Notarios ſuos: ita quòd Notarij ipſius duos quaternos ſententiarum, & condemnationum in chartis publitatis in formam publicam faciant, & dent ipſi Notarij, ſeù Notarius, & aſſignent unam ſcripturam, ſivè exemplum ipſarum Camerario, ſivè Cancellario dicti Communis ad petitionem cujuſcumque petentis: & ſi Notarij Domini Vicarij hoc non fecerint incurrant pœnam X.lib. Cor. vice qualibet. Proviſo quòd Dominus Vicarius, & eius Officiales, & quivis alius Officialis dicti Communis non poſſint ſententiam ferre in criminalibus, vel quaſi niſi præſente Notario Cameræ, qui poſſit, & debeat cancellare ipſas ſententias tempore ſolutionis.

Quòd nulla Mulier bonæ famæ cogatur intrare aliquod Palatium Communis Narniæ.
CAP. VIJ.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atque immunitati Eccleſiaſticæ.

ITem STATVIMVS, quòd nulla Mulier bonæ famæ cogatur per dictum Dominum Vicarium, vel per aliquem alium Officialem dicti Communis, vel familiarem Communis prædicti intrare Palatium Communis, vel Populi; ſed ſi neceſſe fuerit ipſam habere, faciat ipſam venire in aliqua Eccleſia dictæ Civitatis, ubi Mulieri placuerit; excepto, quandò procederetur contrà aliquam Mulierem pro aliquo maleficio, vel ſi ipſa Mulier eſſet Teſtis prò aliquo debito, & tunc debeat examinari per Judicem in præſentia unius ſui Conſanguinei, vel duorum Teſtium de Terra. Proviſo quòd quotieſcumque aliqua Mulier examinabitur ab aliquo Officiali Forenſe pro Teſtimonio, vel aliqua cauſa; ſemper Judex, vel alius Officialis adhibeat, & ſecum habeat Teſtem alium, ſeù aliquam aliam Mulierem, vel Conſanguineum Mulieris juxtà eam, quæ examinabitur ad audiendum id, de quo ab ea quæritur, & ſinè aliquo Teſte non loquatur eidem: & ſi alitèr fecerit Officialis, qui contrafecerit incurrat pœnam X. lib. Cor., & alitèr dictam Mulierem non teneat. Adijcimus quòd ſi prædicta contenta in dicto Capitulo ſervata non fuerint dictum ſuum, & ſententia non valeat, nèc teneat.

Quòd non deſtruatur, vel devaſtetur aliqua Domus, Turris, vel aliud Ædificium occaſione alicuius exequutionis, vel inobedientiæ.

CAP. VIII.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, vel eius ſocij, vel ſocius, Miles, Judex, Notarius, vel alius Officialis, ſeu Familiaris ipſius, vel alius Officialis Populi, vel Communis Narniæ non deſtruat, vel deſtrui faciat, ſeù cavari aliquam Domum, Turrim, vel aliud Ædificium, tabulatum, tectum, vel aliam habitationem, ſeù aliquas arbores alicujus, occaſione alicujus exequutionis, vel inobedientiæ alicujus, ſeù alia cauſa (exceptis caſibus, in quibus per formam Conſtitutionum alitèr eſſet ordinatum) ſed ſi voluerint procedere contrà aliquem quacumque occaſione, faciant eum citari, & ſi fuerit inobediens, exbandiant eum, & capiant, & condemnent eum de inobedientia, & contemptu. Salvo quòd uſque in quantitatem XL. ſol. Cor. prò inobedientia dictus Dominus Vicarius, & ſui Officiales poſſint ipſos XL. ſol. prò ipſa inobedientia accipere de facto ſinè aliquo proceſſu, non obſtante aliquo Statuto ſuprà, vel infrà poſito; & ſi cõtrà factum fuerit, Vicarius incurrat pœnam C. lib. Cor., & Judex L. lib. Cor., Miles, ſivè Notarius XXV. lib. prò quolibet, quilibet alius Officialis, & Familiaris in X. lib. Cor. prò qualibet vice dictæ Cameræ applicanda, & emendet damnum Patienti. Et Volumus, & Statuimus quòd ſi Dominus Vicarius, vel eius Officialis, & Familiares contrà prædicta fecerit, vel fieri fecerit; quòd Syndicus eum puniat, & condemnet ad petitionem cujuſcumque Petentis in pœnam in dicto Capitulo contentam: & ipſam exigat prò Camera Apoſtolica vinculo juramenti, & ad pœnam C. lib: Cort. de ſuo ſalario; & ſi Gabellarius, vel aliquis eius Officialis, vel alius Officialis dictæ Civitatis contrafecerit, contrafacientem puniat, & condemnet ad pœnam C. lib. Cor. de ſuo ſalario, & ipſam, ſeù ipſas pœnas exigat pro Camera prædicta. Et hoc Capitulum ſit præciſum; & tolli non poſſit, neque ſuſpendi, dummodò ad malpagos dativarum nullatenùs extendatur. Proviſo quòd dictum Capitulum ſe non extendat ad rebelles Communis Narniæ, ſeù Sanctæ Matris Eccleſiæ, & quòd de hoc Dominus Vicarius, & quilibet alius Officialis dicti Communis debeat ſpecialitèr ſyndicari, & ipſam pœnam dictæ Cameræ de ſalario dicti Officialis devaſtantis teneatur, & debeat retinere Cameræ prędictæ ad petitionem cujuſcumque Petentis vinculo juramenti, & ſub pœna XXV. lib. Cor, & quòd dictum Capitulum non vendicet ſibi locum in exbanditis, & condemnatis, ſeù condemnandis dicti Communis, ſcilicèt de enormibus Maleficijs,

De pœna blaſphemantis Deum, & Beatam MARIAM *Virginem, & Sanctos.*

CAP. IX.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque relaxaverit linguam ſuam in iniuriam, ſeù blaſphemiam Omnipotentis Dei, vel Beatæ MARIÆ ſemper Virginis; ſolvat prò banno dictæ Cameræ XXV. lib. Cort.; Si verò alicujus Sanctorum eius X. lib. Cort., cujus pœnæ ſit denunciatoris, ſeù accuſatoris quarta pars, & aliæ tres partes ſint dictæ Cameræ: & denuntiator, ſiuè accuſator habeatur in credentia, & ſufficiat ad plenam probationem juramentum denuntiatoris, vel accuſatoris cum uno Teſte bonæ famæ; & ſi de pluribus vicibus in eadem accuſa accuſaverit, tunc non teneatur in credentia: & ſi delinquens bannum ſolvere non poterit, mittatur ſibi forficulus in lingua, & cum eo ducatur publicè per Civitatem Narniæ ab Eccleſia Sancti Jacobi, uſque ad Hoſpitale Sancti Lucæ cum Præconibus Tubis ſonantibus: & de ijs Dominus Vicarius faciat inquiri ſemel in menſe. Teneatur etiàm Dominus Vicarius juramento facere eligi Cuſtodes ſecretos in qualibet Parrochia duos bonæ famæ, qui denunciare teneantur, &debeant omnes delinquentes in prædictis; & ipſis Cuſtodibus ſic electis credatur juramento proprio ipſorum cùm uno Teſte, & ipſi Cuſtodes ſint in credentia, Teſtis autèm non; & ſi ipſi Cuſtodes non denunciaverint, ſolvat quilibet eorum vice qualibet C. ſol. Cort., quæ pœna de facto auferatur: Qui verò juraverit, vel dixerit per Corpus, vel Sanguinem Chriſti, vel Beatæ Mariæ Virginis Matris eius, vel per alia membra, vel per budella Chriſti Dei, vel per Cor Chriſti, vel per ſimilia ſolvat pro banno dictæ Cameræ vice qualibet viginti ſol. Cort., & ſtetur juramento denunciatoris: & de hoc poſſit inquiri. Adijcimus, quòd ſi de pluribus vicibus in eadem accuſa accuſaverit, tunc non teneatur in credentia.

De Pœna inſultantis.

CAP. X.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque inſultum fecerit contrà aliquem, vel aliquos, movendo ſe de loco ad locum ſinè armis, ſolvat pro banno Cameræ X. lib. Cort. vice qualibet; *Si* verò quis inſultum fecerit contrà aliquem, vel aliquos cum armis, videlicèt lancea, ſpedo, ſeù cum clavarena ferri, mazzaferri, vel ligni, ſpontone, cultello evaginato, enſe, ſeù ſtoccho evaginatis, mandaria, falcione, vel roncha, accepta, vel zappa, vel aliquo dictorum armorum, vel aliquo alio genere armorum, ſolvat pro banno dictæ Cameræ XX. lib. Cor. Si verò quis inſultum fecerit contrà aliquem, vel aliquos cum armis aptis ad extrahendum, & evaginandum, non extrahendo ipſa arma, vel aliquod eorum, ſolvat pro banno vice qualibet X. lib. Cort.; & ſi quis uno actu inſultum fecerit contrà plures, de omnibus puniatur.

Et

Et quicumque fecerit inſultum contrà aliquem ad Domum propriam, vel conductam, & in qua habitat, ſi cum armis prædictis, ſolvat pro banno dictæ Cameræ XXX. lib. Cor. ſi verò ſinè armis XV. lib. Cor.

De Percuſſionibus, & homicidio.
CAP. XJ.

JTEM STATVIMVS, quòd quicumque percuſſerit aliquem manu vacua, & clarum fuerit Vicario dictæ Civitatis, vel ſuo Judici maleficiorum confeſſione, Teſtibus, vel alio legitimo modo: ſi in facie, capite, vel gula ſinè ſanguinis effuſione, ſolvat pro banno dictæ Cameræ, pro qualibet percuſſione XX. lib. Cor.; Sed ſi livor ex dicta percuſſione eſſet ſequutus in facie, ſolvat XXX. lib. Cort.. Si verò percuſſerit manu vacua in facie, capite, vel gula cum ſanguinis effuſione, ſolvat pro banno Cameræ prædictæ XXX. lib. Cor. Si verò percuſſerit manu vacua in alijs partibus corporis alicujus, ſi ſinè ſanguinis effuſione ſolvat X. lib. Cor. pro qualibet percuſſione: Si cum ſanguine ſolvat pœnam XX. lib. Cor. Si verò aliquis percuſſerit aliquem cum aliquo genere armorum, videlicèt, cultello, ſpada, ſpontone, ſtoccho, rovaria, mandaria, ſpedo, lancea, mandareſe, falcaſtro, ſeù cùm aliquo genere armorum ferri, ſeù cum ligno, in quo eſſet ferrum aptum ad nocendum, ſeù cum ralda, aùt lapide, vel latere. Si in capite, facie, renibus, ſpatulis, collo, vel à collo ſuprà, ſi cum ſanguine, ſolvat prò banno dictæ Cameræ pro qualibet percuſſione, & qualibet vice C. lib. den. Cort. ſi ſinè ſanguine in aliquo locorum prædictorum cum aliquo genere dictorum armorum ſolvat L. lib. den. Cort. Camerario dictæ Cameræ. Si verò quis percuſſerit aliquem in capite cum aliquo genere dictorum armorum, ſeù cum baſtone etiam non ferrato cùm fractura cranij, ſolvat pro banno Camerario dictæ Cameræ CC. lib. Cort.. Si verò percuſſerit aliquem cum aliquo genere dictorum armorum in aliqua parte corporis, ſi cùm ſanguinis effuſione ſolvat LX: lib. Cort., ſi ſinè ſanguine ſolvat XXX. lib. Cort.. Si verò ex percuſſione facta in facie cum aliquo prædictorum armorum remanſerit ſignum evidens cum cicatrice; proptèr remanſuram ſolvat pro banno dictæ Cameræ CCC. lib. Cor. pro quolibet ſigno cum dicta cicatrice. Si verò naſum, manum, vel pedem amputaverit ſolvat pœnam D. lib. Cort. Cameræ prædictæ: Si verò quis amputaverit digitum pedis, vel manus, pro primo ſolvat CL. lib. Cort., & ſi plures amputaverit, ſolvat dictæ Cameræ à primo ſuprà C. lib. Cort. Si verò quis percuſſerit aliquem cum armis, vel ſinè, ex qua percuſſione dens ceciderit de ore ſuo, ultrà pœnam percuſſionis ſolvat pro banno dictæ Cameræ LX. lib. Cort., & ſi plures dentes ceciderint, ultrà dictas LX. lib. ſolvat XXV. lib. Cort. pro quolibet ab indè ſuprà. Si verò cum aliquo dictorum armorum percuſſerit, itaquod oculum offenderit, vel cecaverit, ſeù extraxerit, vel ipſum occaſione dictæ percuſſionis cecaverit, de uno oculo ſolvat pœnam CCCC. lib. Cort. Si verò percuſſerit cum aliquo genere armorum, videlicèt cum

baſto-

baſtone, baculo de ligno, cioccho, & alijs ſimilibus armis, ſi à collo ſuprà ſinè ſanguine ſolvat L. lib. Cort., ſi cum ſanguine à collo ſuprà ſolvat C. lib. Cort. Salvo quod ſi ex dicta percuſſione facta in facie cum aliquo dictorum armorum remanſerit ſignum evidens cum perpetua cicatrice, ſolvat CCC. lib. Cort. Si verò cum dictis armis, ſeù aliquo ipſorum percuſſerit à collo infrà, ſi ſinè ſanguine ſolvat XXV. lib. Cor. ſi cum ſanguine L.lib.Cor. Hoc addito, quod ſi quis percuſſerit aliquem manu vacua uno impetu in facie alicujus, & fecerit plures raſchiaturas, quòd pro una percuſſione tantùm puniatur. Si verò percuſſerit cum aliquo genere armorum, & fuerit debilitatus aliquo membro, ſcilicèt manu, pede, oculo, vel aliquo alio membro, ſolvat talis percutiens proptèr quàm percuſſionem dictum membrum fuerit debilitatum pro quolibet membro CCC. lib. Cort.. Salvo quòd ſi inciſerit auriculam, ità quòd pro majori parte eſſet ſeparata à corpore, ſolvat C. lib. Cort. Si verò membrum tale perderetur,non intelligendo de oculo, de quo ſuprà expreſſum eſt,ſolvat pro banno CCC.lib.Cor.Si verò una percuſſione quis fuerit debilitatus uno digito,ſolvat pro banno C.lib.Cor.ſi duobus, vel ab indè ſuprà ſolvat pro bãno CC.lib. Cor.Si vero ex percuſſionibus, uel percuſſione factis cùm armis, uel ſinè, quis mortuus fuerit pœna capitis puniatur. Si uerò aliquis pręſtiterit alicui ad aliquod maleficium committendum auxilium, conſilium, vel favorem; ſolvat talis pręſtans dimidiam pœnæ, in qua principalis veniret puniendus (excepto homicidio) quo caſu puniatur pœna capitis. Si verò quis evaginaverit contrà aliquem aliquod genus armorum, vel cum aliquo genere armorum adminaverit, & non percuſſerit ſolvat XX. lib. Cort.. Hoc addito quod ſi quis aliquod prædictorum commiſerit de nocte videlicèt poſt primum ſonum campanæ Communis, quæ pulſatur de ſero pro pœnis duplicandis, & antè ſonum campanæ dicti Communis, quæ pulſatur in dicta Civitate in Aurora diei, quòd tali delinquenti pœnæ duplicentur, & ſimili modo duplicentur pœnæ delinquenti in omnibus locis, & caſibus in Capitulo de præſenti materia loquente: ſalvo quòd ſi quis aliquod prædictorum fecerit ad ſui defenſionem, & hoc liquidè probaverit ad pœnam aliquam non teneatur. Si verò cum aliquo ſupradictorum quis aliquem percuſſerit in ventre, proptèrquam percuſſionem tangerentur, ſolvat pro banno C. lib. Cort.

De capientibus aliquem per naſum, ſeù barbam.
CAP. XII.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliquis cæperit aliquem per naſum, ſeù barb m, & ſanguis exiverit, ſolvat pro banno Camerario dictæ Cameræ L. lib. Cort. Si verò aliquis extraxerit alicui pilos de barba, & ſanguis exiverit, ſolvat pro banno XL. lib. Cort., ſi autem ſanguis non exiverit ſolvat pro banno XXV. lib. Cort.

De

De pœna illius, qui cæperit aliquem per capillos, vel ſpinſerit.

CAP. XIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque cæperit aliquem per capillos, vel ſpinſerit, vel calciaverit, vel pede, vel calce percuſſerit, & ſanguis non exiverit; pannos ſtracciaverit, vel dilaniaverit alicui; ſolvat pro banno dictæ Cameræ XX. lib. Cort., ſi verò ſanguis exiverit ſolvat pro banno XXX. lib. Cort. Ità tamèn quòd nullus condemnetur de inſultu, ſi condemnaretur de percuſſione facta in ipſo inſultu, & in eadem riſſa, una, & eadem hora, & uno actu, & loco. Adijcimus quòd ſi quis fuerit condemnatus, vel contrà aliquem proceſſum fuerit de proſtratione in terram, quòd non poſſit condemnari, nèc procedi de ſpinſione, ſi eàdem hora quis fuerit proſtratus in terram, & ſpintus in eodem actu, & loco. Et quòd eo caſu, ubi inſultus præcedit, & ſequitur percuſſio, confundatur inſultus, niſi fuerit ex intervallo, vel alitèr appareret, quod voluerit utrumque facere ſibi inſultum, & percuſſionem; & ſi aliquem inſpinſerit, & in terram ejecerit, ſolvat pro banno pro dicta proſtratione in terram, ſi ſanguis non exiverit XXX. lib. Cort., & ſi ſanguis exiverit à collo ſuprà, ſolvat L. lib. Cort., ſi ex alia parte corporis XL. lib. Cort.

De pœna occidentis Patrem, Matrem, ſeù Fratrem.

CAP. XIV.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi Filius, vel Filij Patrem, vel Matrem occiderint; ſeù ſi Pater, vel Mater occiderit Filium, vel Filiam: aùt ſi Nepos, vel Neptis; ſeù Pronepos, vel Proneptis occiderit Avum; vel Aviam; Proavum, vel Proaviam: vel ſi Avius, vel Auia; ſeù Proauus, vel Proauia occiderit Nepotem, vel Neptem; Pronepotem, vel Proneptem; aùt ſi Frater carnalis, vel Soror carnalis occiderit Fratrem, vel Sororem carnalem, ſeù Patruus carnalis occiderit Nepotem carnalem, vel Nepos carnalis occiderit Patruum, vel Maritus Vxorem, vel Vxor Maritum pœnà capitis puniatur. Si verò aliquam percuſſionem ſtudiosè, & appenſatè cum armis fecerit in aliquem ex dictis Perſonis, proùt ſuperiùs eſt diſtinctum, & ſcriptum; & ſanguis exiverit ex percuſſione prædicta, ſoluat pœnam duplam eius pœnæ, qua puniretur ſi alium percuſſiſſet: & ſimilitèr ſi ſanguis non exiuerit. Si verò ſinè armis percuſſerit ſtudiosè, & appenſatè, ſoluat pœnam duplam, & ſimilitèr modo ſupradicto puniatur ſi unus alterum vulnerauerit. Prouiſo quod ſi caſu, vel jocosè, vel ad correctionem, ſeù ad emendationem prædictæ percuſſiones ſinè armis, vel cum armis, tamèn ſinè ſanguinis effuſione factæ fuerint; quod nulla pœna imponatur, niſi ex prædicta percuſſione membrum, ſeù oſſum membri eſſet ruptum, ſeù fractum, quo caſu Vicarij arbitrio puniatur. Et in percuſſionibus per Filium, uel Nepotem.

tem in Patrem, Auum, uel Auiam inferendis non uendicet ſibi locum; Sed ſempèr percuſſiones hujuſmodi puniantur ſecundùm formam ſuprà dictam, niſi caſu modo factæ fuerint.

De pœna tenentis aliquem in privato Carcere, vel eum offendentis in Perſona.

CAP. XV.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque cæperit, vel introduxerit aliquem, vel unum in aliqua Domo, gripta, ſylva, vel aliquo loco retinuerit eum violentèr per unum diem, vel per unam noctem, ſolvat pro banno dictæ Cameræ CCC. lib. Cort., & ſi ipſum ſic captum decæcaverit uno oculo, vel amputaverit ſibi naſum, manus, pedes, linguam, vel labia, vel eum ſtincaverit, vel amputaverit pedes, ſivè pedem, vel aliàs eum debilitaverit aliquo membro, itaquòd Officium membri ſit inutile, ſolvat pro banno D. lib. Cort.. Si verò cæcaverit utroque oculo, vel amputaverit ambas manus, ſeù pedes pœnà ſimili puniatur. Si verò alias percuſſiones fecerit: ſolvat pœnam CCC. lib. Cort. pro captione; & pro omnibus alijs percuſſionibus committendis in ipſum ſolvat pœnam contentam ſuprà in Capitulo de percuſſionibus, & homicidio ſuprà poſito. Si verò acceperit pecuniam, vel alias res ultrà pœnam captionis ſolvat pro banno pœnam contentam infrà de furtis, & robbaria, & reſtituat duplum rerum ablatarum. Si verò redimi faceret per pecuniam, furcis laqueo ſuſpendatur, & reſtituat ſibi ablatum in duplum. Si verò contractum, vel Inſtrumentum talis captus fecerit cum eodem, tale Inſtrumentum, & contractus nullius ſit valoris, & puniatur talis captor pro dicta captione in CCC. lib. Cort., & ſi plures fuerint ad præmiſſa committenda, vel aliquod prædictorum, quilibet ſolvat inſolidum dictas pœnas. Ità tamèn quòd hoc non vendicet ſibi locum in ijs, qui cæperint Tenutam in aliqua Domo, vel clauſerint oſtia dictæ Domus occaſione Tenutæ; & de rebus ablatis ùt ſuprà dictum eſt, & earum etiàm æſtimatione ſtetur juramento perdentis, & injuriati. Et etiàm in acceptione, & detentione, non vendicet ſibi locum in ijs, qui cæperint aliquem exbanditum, vel malefactorem, & eum in fortiam Communis duxerint, vel poſuerint eadem die, vel ſequenti, nèc in caſibus, quibus permiſſum eſſet ex forma aliquorum Statutorum, vel Reformationum Populi, & Communis dictæ Civitatis. Adijcimus huic Capitulo, quòd in hujuſmodi capto, & detento quis extraxerit ſibi dentem, vel dentes ſolvat pro banno CC. lib. Cort. Ab uno dente ſuprà, ultrà dictas CC. lib. pro quolibet dente C. lib. Cort.

De Pœna proijcientis lapides de Ædificio.

CAP. XVJ.

JTem STATVIMVS, quòd de quocumque loco, vel Ædificio alto

à XX. pedibus infrà, uſque in X. pedes fuerint projecti lapides, vel ligna contrà aliquem, vel aliquos in prælio, vel occaſione prælij, ſeù in Domo, vel ſuprà Domum alicujus: ille cuius eſt Domus, vel Ædificium, & locus ſolvat pro banno dictæ Cameræ XXV. lib. Cort.. Si verò de loco à XX. pedibus ſuprà; ſolvat ille, cujus eſt Ædificium, vel locus undè projectio facta eſt L. lib. Cort., niſi hoc quis fecerit ad ſui defenſionem, quod tunc bannum non ſolvat. Volumus etiàm, quòd ſi aliquis fuerit Frater carnalis, conſobrinus, cuſinus, Patruus, vel Nepos, qui habuerit duas, vel tres Turres conjunctas ſimùl, & de eis fuerint projecti lapides, quod dictum unum bannum ſolvat, & non plus, pro omnibus Turribus ſic conjunctis. Et ſi quis contrà voluntatem Domini Domus, vel Turris, vel Ædificii, ſeù loci lapides proiecerit talis projector bannum duplum ſolvat. Et Dominus Ædificii bannum non ſolvat. Si quis prædicta, vel aliquod prædictorum fecerit de nocte bannum duplum ſolvat, & in quolibet caſuum prædictorum emendet damnum patienti. Adijcientes, quod ſi rumorem contigerit eſſe in Civitate Narniæ, vel apparatus ad brigam, & de Domo, vel Turri alicujus proijcerentur lapides contrà Dominum Vicarium, Guardianum, vel aliquos Officiales, & Familiares eorum, & eorum ſequaces, vel gentem euntem ad Dominum Vicarium, & Guardianum dictæ Civitatis pro Sancta Romana Eccleſia, ſeù ad Officium Dominorum ſex dictæ Civitatis, vel ad aliquam Portam, vel ad locum, quod dicebatur Mons Maius, vel ad alium locum dictæ Civitatis, ubi eſſet rumor, uel prælium, ſeù pro cuſtodia dictæ Ciuitatis, vel in turbatione præſentis Eccleſiaſtici Status, uel contrà præſentem Eccleſiaſticum Statum ueriſimilitèr, uel præſumptiuè ſecundùm declarationem Domini Vicarij, uel probationem publicæ famæ per quatuor Teſtes, quod talis Domus, & Turris funditùs diruatur, & nihilominùs proijciens, & proijci faciens lapides antedictos facti qualitate, & conditione perſonarum penſatis Domini Vicarij arbitrio puniatur.

De eo, qui occiderit aliquem Conſanguineum, vel Affinem pro Podere habendo.

CAP. XVIJ.

JTEM STATVIMVS, quòd quicumque occiderit, uel occidi fecerit aliquem ſuum Conſanguineum, uel propinquum, ſeù Affinem, cui deberet ſuccedere, & hoc clarum fuerit confeſſione, Teſtium probatione, vel alijs proprijs indicijs pœna capitis puniatur. Ita quòd moriatur omninò, & ipſe, & ſui Hæredes ſucceſſioni talis ipſo facto ſint privati, & prædicta hæreditas pertineat ad alios proximiores agnatos, vel Cognatos.

Dè

De ijs, qui projecerint, vel proijci fecerint lapides in Domibus, vel Plateis.

CAP. XVIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque projecerit, vel proijci fecerit in aliqua Domo, uel Palatio Dominorum ſex Electorum, vel Communis, vel Populi, vel Guardiani Narniæ lapidem, ſeù lapides; ſi de die fuerit ſoluat pro banno C. lib. Cort., & in majorj pœna Domini Vicarij arbitrio facti qualitate, & Perſonæ conditione penſatis, & intelligatur de Palatio Vicarij, Guardiani, & Sex Electorum, ſi de nocte pœnæ duplicentur.

De proijcientibus lapides ſtudiosè in Domo alicujus.

CAP. XIX.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque projecerit lapidem, vel lapides ſtudiosè in Domo alicujus, ſi de die ſolvat dictæ Cameræ XXV. lib. Cort.; Si verò de nocte ſolvat L. lib. Cort., & ſuper hoc inquirat Dominus Vicarius, & eius Curia, ùt ſibi videbitur conuenire. Adijcimus quod ſi proijciens fuerit ætatis à XXIV. annis infrà, uſque in X. annos ſoluat qualibet vice X. lib. Cort.: à X. annis infrà non teneatur ad pœnam.

De pæna producentis falſum Teſtem, & de pæna falſi Teſtis.

CAP. XX.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque in Ciuitate Narniæ produxerit falſum Teſtem, & probatum fuerit Teſtibus, vel alio legitimo modo, ſoluat pro banno dictæ Cameræ CC. lib. Cort., & quilibet, qui tulerit falſum Teſtimonium ſoluat pro banno dictæ Cameræ CC. lib. Cort., & coquatur in fronte. Et ſi productor falſi Teſtis bannum ſoluere non poterit amputetur ſibi pes, & Teſti manus, ſi bannum ſolvere non poſſet; & hoc idem locum habeat ſi coram Arbitro, vel Arbitratore factum fuerit, ſed ſi non probauerit Accuſator ſoluat L. lib. Cort. pro banno dictæ Cameræ. Sed ſi ſemiplenè probauerit, vel per publicam famam, non teneatur ad pœnam.

De pæna producentis falſum Inſtrumentum, & de pæna ſcribentis illud.

CAP. XXJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque in aliqua Curia Ciuitatis Narniæ, vel coràm aliquo Judice, & Officiali dicti Communis produxerit aliquod Inſtrumentum falſum, & probatum fuerit Teſtibus,

Inſtrumento, vel alio legitimo modo ſoluat pro banno D. lib. Cort., & Notarius, qui ipſum Inſtrumentum ſcripſerit totidem ſoluat ſcilicèt D. lib. Cort., & ſi introducens bannum ſoluere non poſſet amputetur ſibi pes, & Notario ſcribenti ipſum; & ſi quis de ijs, vel aliquo ipſorum denunciauerit, vel accuſauerit, & non probauerit ſoluat pro banno Camerario dictæ Cameræ L. lib. Cort., & in hoc caſu reficiat Denunciator omnes expenſas accuſato prædicto. Saluo quod ſi quis accuſauerit, vel denunciauerit aliquem Teſtem, vel Inſtrumentum producentem de falſo, & non probauerit, ſoluat pro banno L. lib. Cort., & ſi ſemiplenè probauerit, tunc bannum non ſoluat, ſed cogatur ille contrà.

De Pœna dantis Venenum in cibo, vel potu.
CAP. XXII.

ITèm, STATVIMVS, quòd quicumque in cibo, vel potu, vel aliter Venenum, ſeù aliquid mortiferum dederit alicui ſoluat pro banno D. lib. Cort., & ſi ille cui datum fuerit Venenum moriretur ex eo, Dator hujuſmodi comburatur igne: Ità quod moriatur: & ità dicimus de eo, qui dari fecerit. & ſi quis compoſuerit tale venenum, & ſcientèr dederit ſoluat totidem videlicèt D. lib., & ſi ille cui datum fuerit venenum moriatur, comburatur talis componens.

De pœna fabricantis, vel expendentis falſam monetam.
CAP. XXIII.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque in Ciuitate Narniæ, vel eius Diſtrictu fabricauerit, vel fabricare fecerit falſam monetam igne comburatur, ità quod moriatur omninò. Et ſi quis ſcientèr expendiderit ſupèr unam florenatam uſque in C. ſol. Cort., pœnam CC. lib. Cor. incurrat, & ab indè ſuprà ſit pœna CCC. lib. Cort., & hoc non habeat locum de expendentibus florenos. ſed de expendentibus florenos in florenos, ſi unum tantùm expendiderit falſum, pœnam C. lib. Cort. incurrat, & ab indè ſuprà uſque in quinque florenos ſit pœna CC. lib. Cort., & prædicta ab indè ſuprà ſit pœna CCC. lib. Cort., & prædicta locum habeant in eo, qui fecerit ſcientèr: & Domus, ſeù locus, ubi fieret deſtruatur funditùs.

De eo, qui dixerit alicui verba iniurioſa.
CAP. XXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque dixerit alicui verba iniurioſa, ſeù iniurioſum verbum, ſi dixerit alicui proditor, homicida, rouaglioſo, falſo, cornuto, vel æquipollentia incurrat pœnam X. lib. Cor. pro qualibet vice, de alijs verbis iniurioſis ſit pœna vice qualibet XL. ſol. Cort., & in verbis iniurioſis non habeat locum Statutum de duplicatio-

catione pœnarum, niſi prædicta verba iniurioſa dicerentur Militi, Judici, ſeù Medico.

De Pœna reimproperantis alicui mortem, vel alias iniurias ſibi factas.

CAP. XXV.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque reimproperauerit alicui occiſionem, vel mortem Patris, Matris, vel Fratris carnalis, ſeu Filij ſoluat pro banno L. lib. Cort. vice qualibet. Si verò reimproperaverit verecundiam ſibi factam, ſeù Patri, Matri, vel Fratri carnali ſoluat XXV. lib. Cort.. Saluo quod ſi reimproperauerit ſuſpenſionem, mutilationem capitis, vel alterius membri, vel combuſtionem ſolvat camdem pœnam L. lib. Cort. Si verò reimproperaverit fuſtigationem, vel perſonalem verecundiam factam alicui Perſonæ, quæ fuiſſet ducta per Civitatem mandato Curiæ, vel D. Inquiſitoris cùm Caſtallis, vel Tubis, ſoluat vice qualibet X. lib. Cort.. Addito quod ſi Mulier dixerit prædicta, vel aliquod prædictorum, ſoluat dictam pœnam de dote ſua.

De eo, qui oppoſuerit exceptionem de falſo, & non probaverit.

CAP. XXVJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque oppoſuerit exceptionem de falſo in aliqua Curia Civitatis Narnię per directum, vel per obliquum contrà aliquem, vel contrà aliquod Inſtrumentum, vel Scripturam publicam ſcriptam manu alicujus Notarij dictæ Civitatis, vel Comitatus, & eam non probaverit infrà terminum ſibi à Judice aſſignandum, vel aſſignatum, coràm quo exceptio ipſa producta fuerit, ſolvat pro banno dictæ Cameræ vice qualibet L. lib. Cort., & Dominus Vicarius ad petitionem cujuſcumque Petentis talem Opponentem condemnet in dicta pœna, & exigat pro dicta Camera. Saluis omnibus alijs pœnis, Statutis, & Ordinationibus dicti Communis, & saluis Capitulis loquentibus contrà Accuſatores de falſo.

De Pœna Furantis bladum de Meta, area, vel cappanna, ſeù aliquo alio loco.

CAP. XXVIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque furatus fuerit bladum de Meta, Campo, Area, cappanna, vel alio loco, ſivè frumentum, oleum, ſivè olivas, canapem, ſeù ſciamum ſolvat pro banno de die XXV. lib. Cort., ſi de nocte quis prædicta fecerit, ſeù aliquod prædictorum, ſolvat L. lib. Cort., & emendet damnum patienti in utroque caſu in duplum, & ſtetur juramento Patientis uſque in quantitatem XL. ſol. Cort., & ab indè ſuprà ſtetur juramento damnum paſſi cum uno Teſte, niſi ille,

le, qui acceperit, probauerit ablationem ad ſe pertinere. Prouiſo quòd in ablatione, & furto bladi uſque ad duas gregnas ſit pœna XX. ſolid. Cort. pro qualibet gregna bladi, reſervata voluntate Domini Poſſeſſionis ubi fuit dictum bladum. Et ab indè ſuprà ſit pœna prædicta ſuprà in præſenti Capitulo contenta, videlicèt, quòd quis abſtulerit aliquam ſupradictarum rerum contrà voluntatem Domini, & intelligatur contrà voluntatem Domini eo ipſo, quòd Dominus non fuerit præſens, & conſenſiens: & eàdem pœna puniatur qui devaſtauerit ſciamum, ubicumque eſſet ſitum, ſivè in arbore, ſivè in Domo; vel quocumque alio loco.

De pœna illius, qui furatus fuerit aliquid de cappanna, vel Domo in Civitate, vel Comitatu Narniæ.

CAP. XXVIII.

ITèm STATVIMVS, quòd quæcumque Perſona furata fuerit aliquid de Domo, vel cappanna Civitatis, vel Comitatus Narniæ ſoluat pœnas infraſcriptas, videlicèt, ſi furtum fuerit valoris uſque in quantitatem X. ſol. Cort. ſoluat pro pœna XXV: lib. Cort.. Si verò fuerit valoris à XL. ſol. Cort. ſuprà, uſque in quantitatem C. ſol. Cort. ſolvat L. lib. Cort. Si verò ab indè ſuprà ſolvat C. lib. Cort., & emendet damnum, & reſtituat furtum in duplum patienti in quolibet caſuum prędictorũ:& idem dicimus obſervari ſi furtum factum fuerit de aliquo Molendino, vel de aliqua cappanna. Salvo ſemper Capitulo loquente de furto bladi, canapis, & aliorum fructuum: & ſi furans captus, vel capta fuerit in furto, & offenſus, vel offenſa fuerit, & percuſſus citrà mortem, offenſor tranſeat impunè. Et ſi furtum fuerit de nocte, ſufficiat ſemiplena probatio, vel publica fama probata per quatuor Teſtes bonæ famæ, &ad torturam ponatur. Si verò talis furator eſſet publicus, & famoſus fur, furcis laqueo ſuſpendatur. Et publicus, & famoſus fur intelligatur ille, qui ter commiſerit furtum; & quod dictum eſt de fure, in omnibus, & per omnia intelligatur de latrone, & diſrobatore ſtratarum, & eàdem pœna puniatur.

De pœna Stuprantis, corrumpentis, vel adulterantis aliquam Mulierem.

CAP. XXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque ſtupraverit aliquam Mulierem Viduam, vel corruperit Virginem, ſeù Nuptam adulterauerit eam carnalitèr cognoſcendo pœna capitis puniatur: Si verò ſtuprare, vel corrumpere, ſeù adulterare voluerit, vel attentaverit ſolvat pro banno CC. lib. Cort.; Et ſi probaretur conſenſum Mulierum intervenisse: uterque puniatur in C. lib. Cort:, & de ijs poſſit fieri accuſa, & alitèr procedi non poſſit; facta accuſa tamèn per Maritum Mulieris, vel per Patrem, vel Fratrem carnalem ipſius Mulieris, vel alium Conſangui-

neum

neum Mulieris, vel Virum attinentem eidem uſque in ſecundùm gradum, & non per alios: & Dominus Vicarius, & eius Officiales tunc in ijs poſſint procedere. Proviſo quòd ſi Mulier fuerit malæ famæ, non ſolvatur niſi medietas pœnæ prædictæ, & ſi fuerit publica Meretrix, ad pœnam minimè teneatur. Et ſi fuerit Forenſis committens prædicta ſolvat ſupradictam pœnam duplicatam in quolibet caſuum prædictorum: & ſi hujuſmodi Forenſis pœnam ſolvere non poterit, amputetur ei manus, & ſit de Civitate Narniæ perpetuo exbanditus.

De eo, qui proditorio nomine procuraverit, quòd aliquis perdat Vitam.

CAP. XXX.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi quis proditorio nomine procuraverit, quòd aliquis Civis Narnienſis, vel Comitatenſis perdat Vitam, vel membrum, vel periculum Perſonæ patiatur, ſolvat pro banno illam pœnam, quam ſolvere deberet delinquens, vel committere deberet attentans: Salvis omnibus alijs majoribus pœnis in Statutis, & Ordinationibus contentis. Hoc addito, quòd prædicta locum habeant ſi procuratio, vel proditio habuerit effectum: Si non habuerit puniatur talis procurans proditionem in L. lib. Cort., & ab indè ſuprà ad arbitrium Domini Vicarij, uſque in C. lib. Cort.

De eo, qui ſcientèr emerit, vel pignori acceperit rem furtivam.

CAP. XXXJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque in Civitate Narniæ, vel eius Territorio, & Diſtrictu emerit, vel pignori acceperit rem furtivam ſcientèr, ſolvat pro banno L. lib. Cort., & rem ipſam reſtituat ſinè prætio: & ſi ignorantèr emerit etiàm reſtituat ſinè præcio; ſed tùnc bannum non ſolvat; & ad probandum rem eſſe furtivam, & ad probationem ipſius rei ſufficiat probare repetenti, quòd hujuſmodi res fuerit ipſius. Adijcimus quòd in omni caſu in pignore recepto teneatur exhibere rem, & ſi non exhibuerit, intelligatur rem eſſe furtivam, & ſcientèr eo ipſo quòd non exhibuerit, vel aſſignaverit præſumatur emiſſe tanquàm ré furtivam, & ſcientèr. Et pro prędictis D. Vicarius ad petitionem Repepetentis mittat Notarium ſuum, & familiam ad ſciendum ſi habet; & ſi reperiret eum habere, puniat eum in dictis pœnis, ac ſi emerit ſcientèr, & rem reſtituat duplicatam; & ſi Dominus Vicarius, & Officialis requiſitus non mitteret ad reinveniendam, pœnam L. lib. Cor. de ſuo ſalario incurrat: & ad ſciendum rem eſſe furtivam, vel non, remaneat in proviſione Domini Vicarij, qualitate rerum, & Perſonæ penſatis.

De Muliere maritata, quæ relicto Viro ſuo, malo modo viveret cùm aliquo ſibi ſanguine non coniuncto.

CAP. XXXII.

ITèm, STATVIMVS, quòd quæcumque Mulier maritata de dicta Civitate, vel Comitatu ipſius relicto Viro ſuo viueret cum aliquo non ſuo conjuncto conſanguineo malo modo extrà dictam Civitatem, vel Comitatum ipſius, vel per alia loca adulterium committendo, vel inhoneſtè viuendo, perdat dotem ſuam, & eam Maritus eius lucretur: & à Marito talis Mulieris, dos ipſi repeti, vel exigi non poſſit, vel debeat ab ipſa Muliere, vel eam dotante, vel eius Hærede. Et contrà talem Maritum, vel eius Hæredes agi non poſſit pro ipſa dote reſtituenda ullo caſu, & ſi ageretur non audiatur in aliqua Curia Narniæ. Et nihilominùs ille, qui eam duxerit ſolvat pro banno CC. lib. Cort.; & idem dicimus obſervari in eo, vel eis, qui duxerint, vel extraxerint de Civitate Narniæ, vel eius Diſtrictu aliquam aliã fœminam Virginem, ſeù Viduam eo modo, quo ſuprà ſolvant pro banno CC lib., & ad plenam probationem hujus delicti, ſeù maleficij, videlicèt, quòd Mulier ſic inuenta receſſerit, & adulterium, vel ſtuprum commiſerit, ſufficiat ſola publica fama probata per ſex Teſtes ad minus bonæ famæ, & de ijs, & quolibet eorum poſſit inquiri: & hæc omnia locum habeant in præteritis, præſentibus, & futuris: Non obſtante aliquo Capitulo ſuprà, vel infrà poſito in contrarium loquente.

De Cive, vel Comitatenſe committente aliquod maleficium in Forenſem.

CAP. XXXIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliquis Civis, vel Diſtrictualis Ciuitatis Narniæ commiſerit aliquod maleficium in aliquem, qui non eſſet de Diſtrictu dictæ Civitatis, & non reſponderet dicto Communi in banno, ſanguine, & dativa puniatur, & condemnetur ea pœna, in qua talis Forenſis condemnaretur in Terra ſua de Forenſibus ſecundùm formam loci undè eſſet talis Forenſis; & dictus Ciuis ſic delinquens teneatur facere fidem dicto Domino Vicario de pœna prædicta per publicum Inſtrumentum juxtà terminum per dictum Dominum Vicarium, ſeù eius Judicem maleficiorum ſtatuen., & ſi infrà dictum terminum non faceret fidem de pœna prædicta, tunc prædictus Vicarius eum puniat ſecundùm formam Statutorum Civitatis Narniæ, ſicùt ſi maleficium commiſſum eſſet in Narnia, & ſi talis Forenſis fuerit brighæ, vel riſſæ inceptor, ſoluat pœnam duplam dictæ Cameræ Narniæ.

Quòd nullus habens Vxorem publicè teneat Concubinam.

CAP. XXXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus habens Vxorem publicè teneat Concubinam: qui contrafecerit ſolvat vice qualibet C. lib. Cort., & Concubina expellatur de dicta Civitate ad petitionem conſanguineorum propinquiorum tenentis eam, vel eius Vxoris. Et ſi Dominus Vicarius de hoc fuerit requiſitus, & fuerit negligens ſolvat de ſuo ſalario L. lib. Cort.

Dè Peregrino, vel Advena qui mortuus fuerit in Domo alicuius cùm Teſtamento, vel ſine:

CAP. XXXV.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atque immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, quòd quotieſcumq; aliquis Peregrinus, vel advena mortuus fuerit in Domo alicujus cũ Teſtamento, vel ſinè Teſtamento, Dominus Domus illum denuntiet Domino Vicario Civitatis Narniæ, vel Domino Epiſcopo dictæ Civitatis, vel eorum Curijs, & aſſignet eiſdem omnes res, quæ remanſerunt ex tali mortuo, & dè eis fiat ùt poſtulat ordo Juris, & ſi Dominus Domus, vel Hoſpes hoc non fecerit, ſolvat pro banno C. lib. Cor., & hoc publicè bandiatur. Addito, quòd Dominus Vicarius, vel Dominus Epiſcopus bona dicti mortui debeat dare Pauperibus infrà duos menſes, niſi appareat legitimus Hæres talis Defuncti ad pœnam quadrupli de ſuo ſalario retinendam; dictaq; bona volumus quòd detineantur donèc ſciatur ſi habet aliquos conſanguineos, qui ei ſuccedant, & hoc ubi ſciatur, undè eſt.

Quòd nullus Leproſus, vel Leproſa, vadat per Civitatem Narniæ contrà formam præſentis Statuti.

CAP. XXXVI.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus Leproſus, vel infectus, ſeù Leproſa audeat, nèc debeat ire per Civitatem Narnię, ſeù burgos, nèc etiàm per Comitatum aliqua die, & nullus de Civitate, Burgis, vel Comitatu hoſpitetur eos, vel eas, & qui contrafecerit in X. lib. Cort. vice qualibet condemnetur: & Leproſus, vel Leproſa vice qualibet in XX. ſol. Cort. condemnetur: & hoc Dominus Vicarius publicè bandiri faciat per ipſam Civitatem: & nihilominùs ipſis Leproſis notificari faciat ad eorum Hoſpitale Collis Capræ primo menſe eorum Regiminis. Et hoc Dominus Vicarius facere teneatur vinculo juramenti ad petitionem cujuſcumque Petentis. Adijcimus, quòd nullus Portanarius permittat

eos, vel eas intrare dictam Civitatem, ſinè licentia Vicarij ad pœnam X. ſol. Cort. vice qualibet, & hoc teneatur Guardianus notificare Portanarijs, & ad probationem prædictorum ſufficiat eo ipſo, quòd viſi fuerint ipſi, vel eorum aliquis ire per dictam Civitatem: & pro prædictis ipſi Leproſi habeant annuatim de bonis dicti Communis C. ſol. Cort.. Itàquod dictamEleemoſynam perdant ſi intraverint dictamCivitatem; liceat tamèn ipſis Leproſis intrare poſſe dictam Civitatem impunè in die Feſti Nativitatis Domini, in Feſto Paſchatis Reſurrectionis Domini, in Feſto Beati JVVENALIS de Menſe Maij, in Feſtivitatibus Beatæ Mariæ VIRGINIS de Menſe Martij, & Auguſti, & in Feſto Omnium Sanctorum.

De conſueta menſura Turrium conſervanda.
CAP. XXXVIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius conſervet, & conſervari faciat conſuetam menſuram Turrium dictæ Civitatis, & Burgorum eius; qui contrafecerit puniatur in C. lib. Cort., & id quod ultrà dictam menſuram factum eſt, deſtrui faciat, & minui: quę pœna auferatur vice qualibet, qua fuerit contrafactum.

De graſcia deputata ad cibum, & potum conſtringenda, & nullus eam extrahat.
CAP. XXXVIII.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, & quilibet Officialis Communis Narniæ faciant, curent, & ordinent qualitèr graſcia deputata ad cibum, & potum conſtringatur, & nullus extrahat eam de Civitate, & Comitatu, vel Diſtrictu Narniæ; qui contrafecerit ſolvat pro banno C.lib. Cort.,& quòd ipſa graſcia ſit conſtringenda deputentur Cuſtodes diuturni, & nocturni, & publici, & privati in Civitate, & Diſtrictu Narniæ. Proviſo quòd liceat cuilibet de Civitate, & Comitatu Narniæ, & eius Diſtrictu deferre ſinè licentia, & ſinè pœna ad locum ubi habitaverit, & extrà Civitatem Narniæ de blado, & alijs victualibus pro ſe, & ſua familia, & etiàm cauſa ſeminandi, proùt ſibi fuerit opportunum; & pœna ſupradicta de facto poſſit auferri per Vicarium, & eius Officiales, ſi conſtiterit eis ſinè denunciatione, accuſatione, vel Inquiſitione facta, vel fienda contrà delinquentes. Et quòd in ijs poſſit procedere Vicarius dummodò hoc locum non habeat in rebus victualibus, quæ extrahi poſſunt ſecundùm formam Capitulorum Dohanæ, quæ extrahi poſſunt ſoluta Dohana, & habita apodiſſa. Adijcimus quòd nullus poſſit dare licentiam extrahendi Porcos, Scrofas, Pecudes, Caſtratos, vel Hircos, qui ſteterint, & nutriti fuerint in Civitate Narniæ, vel eius Comitatu ad dictam pœnam. Et ille, qui erit Antepoſitus ad Portas ad exigendum Dohanam, ſeù Gabellam Communis extrahentes dictas beſtias ſinè apodiſſa remittere inCivitate

Narniæ, & ipſo die Domino Vicario referre teneatur ad pœnam XL. ſolid. Cort. ; quam apodiſſam Camerarius Cameræ dare, vel ſigillare non poſſit ſinè licentia Domini Vicarij, & Dominorum Sex Electorum.

De facientibus moleſtiam, ſive damnum Monaſterijs, & in Domibus eorum.
CAP. XXXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque fecerit moleſtiam, ſivè damnum in Monaſterijs, ſivè in Domibus Monaſteriorum Dominarum de Monte Narniæ, vel alteriùs Monaſterij dictæ Civitatis, & Burgorum ipſius, vel propè Narniam ſolvat pro banno XV. lib. Cort. vice qualibet, & ſtetur de ijs juramento unius ex familiaribus ipſius Monaſterij iniuriati, & quilibet Servitor, vel Familiaris Monaſterij poſſit denunciare, & accuſare delinquentes. Si verò quis dederit damnum in Poſſeſſionibus alicujus Monaſterij ſolvat pœnam, quam ſolveret, ſi damnum daret in Poſſeſſionibus alicujus Narnienſis, & hoc Capitulum bandiatur.

De Vocatis ad Teſtimonium perhibendum.
CAP. XL.

ITEM STATVIMVS, quòd quicumque citatus fuerit ſemel, bis, & tertio peremptoriè pro Teſtimonio ferendo, datis ſibi inducijs, ùt Vicario, vel eius Officialibus videbitur, & non iverit, ſolvat pro banno, pro prima citatione X. ſol. Cort., pro ſecunda XX. ſol., & pro tertia XL. ſol. Cort.. Si verò vocatus fuerit ad Teſtimonium, vel pro aliquo maleficio examinandum, & non comparverit ſolvat, & ſolvere teneatur, & debeat illam pœnam, quam ſolvere deberet ille, contrà quem ageretur de maleficio, ſi ſibi probatum eſſet uſquè in quantitatem L. lib. Cort., & nihilominùs compellatur ferre Teſtimonium, quòd Capitulum publicè per Civitatem Narniæ bandiatur.

De ijs, qui ſcientèr receptaverint exbanditum.
CAP. XLJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque ſcientèr receptaverit aliquem exbanditum, vel condemnatum, vel qui per tempora fuerit exbanditus, vel condemnatus dicti Communis occaſione alicujus maleficij Perſonalis; ſolvat pro banno dictæ Cameræ pœnas infraſcriptas, videlicèt, ſi fuerit exbanditus pro homicidio, furto, incendio, depopulatione, robbaria, adulterio, ſtupro, falſitate, proditione, vel alio maleficio undè eſſet pœna C. lib. Cort., & ab indè ſuprà: Si ille exbanditus ſteterit in Domo, vel ille eum in Domo retinuerit ſoluat talis receptator LX. lib. Cort. pro qualibet vice, dando ipſi exbandito comedere,

dere, vel bibere, vel permittendo eum jacere in Domo, vel dormire: Si verò fuerit exbanditus occaſione alicujus maleficij a C.lib. infrà ſoluat receptator XXV. lib. Cort., & nullus Perticarenſius, Colliſcipulanus, Inſulanus, Capitonenſius, vel aliquis Caſtellanus, Poteſtas, vel Sergens aliquorum ipſorum Caſtrorum aliquem ullo modo in dictis locis, vel aliquo eorum debeant receptare ſub dicta pœna. Adijcimus quod Receptator, vel Receptatores talium exbanditorum ad pœnam aliquam non teneantur ſi talis, vel tales exbanditi ſe cùm Eccleſia concordauerint, vel eorum condemnationum cauſam dictæ Cameræ ſoluerint cum effectu. Et Dominus Vicarius, & eius Officiales teneantur ſingulis duobus menſibus facere indaginem, & Inquiſitionem per Civitatem, & Comitatum Narniæ pro hujuſmodi exbanditis: & ſi invenirentur aliqui capiantur, & Receptatores ipſorum puniantur ùt ſuprà continetur, & hoc Capitulum bandiatur. Adiicimus quòd exbanditos occaſione homicidij, incendij, furti, depopulationis, robbariæ, adulterij, falſitatis, proditionis, vel alterius eorum, & cujuſcumque ipſorum exceſſuum, quilibet poſſit ſinè pœna legis, & Curiæ liberè percutere, ferire, occidere, & etiàm offendere in perſona, & rebus: & ſi aliquis dictorum exbanditorum exceſſuum prædictorum, vel alicujus eorum venerit in fortiam dicti Communis aliquo tempore, & pœnam, in qua reperiretur condemnatus ſolvere non poſſet, ſuſpendatur per gulam, ità quod moriatur.

De *Pœna percutientium animalia cum armis.*
CAP. XLII.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi quis percuſſerit aliquod animal cùm armis, ſeù cùm aliquo genere armorum offendibilium, ſcilicèt cultello, ſpata, vel ijs ſimilibus, & ſanguis exiuerit, & mors ſequuta fuerit: Si fuerit Bos, Vacca, Aſinus, vel Somarius, ſoluat pro banno Cameræ Narniæ XV. lib. Cort., & emendet damnum patienti. Si verò fuerit Porcus, Capra, Hircus, Caſtratus, Pecus, Canis, Scrofa, ſoluat pro banno C. ſol. Cort., & emendet damnum; Si verò mors ſequuta non fuerit, ſanguis tamèn exiuerit, ſoluat pro quolibet ex dictis animalibus groſſis XL. ſol. Cort., De alijs minutis ùt dictum eſt XX. ſol. Cort. Si verò percuſſerit Equum, Mulum, Jumentum, & fuerit mortuum ſoluat pro banno XXV. lib. Cort., & emendet damnum. Si verò mors ſequuta non fuerit, & ſanguis exiuerit, ſoluat X. lib. Cort., & idem dicimus obſervari; quod de morte dictum eſt, ſi Equus, Mulus, Jumentum, Somarius, Somaria, Bos, Vacca facta fuerit inutilis. Et quod beſtias quaſcumque ſi quis inuenerit in ſua poſſeſſione damnum dare, poſſit ipſas capere, & retinere, & infrà tres dies dicto Communi præſentare, vel Camerario dicti Communis, quod ſi non fecerit furti actione teneatur. Si verò aliquis Dominus, vel Familiaris, aut Laborator inuenerit aliquem damnum dare, liceat ſibi accipere tunicam, vel alium pannum, ſeù ferramentum, vel funem valoris, & æſtimationis,

uſque

uſq;in quantitatem X.ſol. Cort. ſit pignus,quod accepit,& ab indè ſuprà non : Et ſimilitèr ſtetur eius juramento . Quod pignus teneatur reſtituere recepta emendatione damni paſſi uſque in quantitatem X. ſol. Cort. Adijcimus quòd quilibet poſſit percutere , & occidere Canem repertum ſibi damnum dare ubique , & ſinè emendę reſtitutione .

De Diſrobatoribus , & eorum pœna .
CAP. XLIIJ.

ITèm STATVIMVS , quòd quicumque derobbaverit aliquem , vel aliquos , ſeù depredatus fuerit ſoluat pro banno Cameræ Narniæ C. lib. Cort. ſi res ablata fuerit valoris X. lib. Cort. , & ab indè infrà uſque in quantitatem XX. ſol. Cort. . Niſi eſſet publicus , & famoſus Diſrobbator , ſeù latro , qui furcis laqueo ſuſpendatur ; & intelligatur publicus , & famoſus Diſrobbator , ſeù latro , qui bis talia commiſerit: & à XX. ſol. Cort. infrà uſque in quantitatem X. ſol. Cort. , ſolvat pro banno dicto Communi XXV. lib. Cort. & à X. ſol. Cort. infrà , ſoluat X. lib. Cort. , Si verò res ablata fuerit à X. lib. Cort. ſuprà , ſoluat pro banno dictæ Cameræ CC. lib. Cort. , & ſi ſæpiùs in ijs commiſerit, vel derobando occiderit , ſuſpendatur per gulam , itàquòd moriatur , & derobbator res ablatas reſtituat in duplum . Et eàdem pœna puniantur Receptatores Derobbatoris, ſi ſciuerint eum Derobbatorem . Et dantes in derobbando auxilium , conſilium , vel favorem ciuilitèr , & criminalitèr ſimùl poſſint intentari in eodem Judicio , & libello , & idem dicimus , & volumus ſeruari in furtis .

De modo tormentorum , & ponendorum in Carceribus .
CAP. XLJV.

ITèm STATVIMVS , quòd neque Dominus Vicarius , neque aliquis eius Officialis ponat in tormento , nèç opprimat per aliquam ſpeciem tormentorum, nèc teneat in Carcere , vel alio loco aliquam perſonam pro aliquo maleficio , vel exceſſu , nèc occaſione alicujus maleficij , vel exceſſus niſi legitima indicia , & præſumptiones exiſterent de maleficio , de quo ageretur per denunciationem , accuſationem , vel Inquiſitionem , & tùnc cùm legitima indicia , & præſumptiones exiſterent procedatur ad tormenta , vel detentionem Palatij , vel Carceris , videlicèt Dominus Vicarius cum conſenſu , & conſilio ſui Collateralis , & eius Curiæ , & eius Collateralis , & Curia de conſenſu , & voluntate ipſius Domini Vicarij : & ſi alitèr fieret , & procederetur , confeſſio , vel confeſſiones extractæ ab aliquo , vel aliquibus per tormenta , vel aliam coactionem, vel detentionem, non valeant, nèc in aliquo præjudicent confitenti . Saluo quòd ſi aliquis , contrà quem procederetur ex aliquo maleficio non poſſet fidejuſſorem , vel fidejuſſores præſtare ſecundùm criminis , vel maleficij qualitatem , liceat indifferentèr , & poſſit qualitate penſata detineri in Palatio , vel carcere ſecundùm arbi-

trium

trium Vicarij, donèc fidejuſſores idoneos dederit, vel dare voluerit, & per eum non ſteterit quominùs fidejuſſores præſtaret idoneos, ſecundùm formam alicujus Capituli Statutorum loquentis de dantibus, vel dare volentibus fidejuſſores, quod Capitulū in ſuo robore perſeveret; & legitima indicia intelligantur cum contrà aliquem fuerit probatum per unum Teſtem reddentem plenam cauſam ſcientiæ, vel publicam famam, vel aliquo alio legitimo indicio. Adijcientes quò nullus audeat tormentare aliquem, niſi ei copia Proceſſus data fuerit, & poſſit tortura probari per famam publicam. Saluo quòd pro percuſſione facta manu vacua ſinè ſanguine, nullus valeat torqueri, vel ad tormenta poni ſi legitima indicia præceſſerint contrà eum, neque pro moleſtatione tenutæ, neque pro damno dato uſque in quantitatem X. lib. Cort., & ab indè ſuprà.

De pœna facientibus iniuriam Rectoribus, vel Officialibus Forenſibus.

CAP. XLV.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque offenderit, vel iniuriam perſonalitèr fecerit Domino Vicario, vel alicui eius Officiali, vel Familiari ipſius ſoluat pro banno quadruplum pœnæ, quam ſi offenderet Narnienſes: & de ijs poſſit, & debeat punire, & cognoſcere Dominus Vicarius, & eius Curia. Reſevato, & excepto ſemper ſi Vicarius, vel aliquis Officialis, vel Familiaris eius, vel alterius eorum, ſeù alius Officialis Forenſis dicti Communis, vel ipſius Officialis, vel Familiaris offenſam aliquam faceret, vel iniuriam in aliquem Civem, vel Comitatenſem dictæ Civitatis quòd ſoluat eamdem pœnam, quam ſolveret de eo Narnienſis. Et de ijs omnibus puniat Dominus Vicarius vinculo iuramenti, & ad pœnam C. lib. Cort. de ſuo ſalario, & dicta pœna dictæ Cameræ applicetur. Et ſi Dominus Vicarius, vel alij Officiales principales unus contrà alterum offenſam aliquam fecerit, videlicèt unus Dominus contrà alium Dominum, & unus Officialis contrà alterum, & unus Familiaris contrà alterum puniatur arbitrio Domini Syndici Syndicantis eoſdem, ſecundùm qualitatem maleficij, & perſonarum conditione penſata.

De modo corrigendi, & caſtigandi Familiam per Dominos Domus.

CAP. XLVI.

ITem STATVIMVS, quòd quicumque Dominus Domus verberaverit ſinè armis aliquem de ſua Familia, Frater Fratrem, qui non diviſerint bona ipſorum, & viuerent communiter in expenſis, Magiſter Diſcipulum, vel alium de ſua Familia, vel Conſanguineus Conſanguineum uſque in ſecundum gradum, ſecundùm Jus Canonicum computandum, qui malè tractaret negocia ſua, ſeù Pater Filium, vel Maritus Vxo-

Vxorem, aut Patruus Nepotem ex Fratre, vel Sorore, dummodò modum legitimum non excedant, & ſinè effuſione ſanguinis ad pœnam aliquam non teneantur.

De pœna prohibentis, ne poſſeſſio laboretur.
CAP. XLVII.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque prohibuerit per ſe, vel alium nè poſſeſſio alicujus laboretur, vel Domus locetur, vel habitetur, ſeù à colono, inquilino, vel laboratoribus alterius non laboretur, ſolvat pro banno L. lib. Cort. pro qualibet vice, & ſtetur juramento unius Teſtis bonæ famæ. Salvo quod ſi prohibens habet aliquod jus in ipſam, quòd tunc bannum non ſoluat, & hoc probare debeat legitimè infrà terminum ſibi dandum, per Teſtem, vel Inſtrumentum, quod ſi non probauerit, ſoluat ipſam pœnam. Hoc addito quòd talis prohibens cogatur per prædictum Vicarium dare idoneos fidejuſſores ad eius Vicarii voluntatem quòd de cætero non faciet prohibitionem, quod ſi ad prædictam prohibitionem poſteà contrafecerit, puniatur in L. lib. Cort., & ſufficiat in prædictis juramentum illius, cui dicta prohibitio facta eſſet cum tribus Teſtibus bonæ famæ.

De pœna imponenda riſſantibus.
CAP. XLVIIJ.

ITèm STATVIMVS ad tollendum rixas, quæ oriri poſſent, & quæ erunt in procintu paratæ, quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis, ùt per eius mandatum fortius timeatur: ſaluis alijs Statutis, poſſit imponere pœnam rixantibus XXV. lib. Cort. per diem conditione, & qualitate facti ſempèr penſatis, quoties ei videbitur expedire. Proviſo quod ſi rixa eſſet parata ad conturbationem Status Eccleſiaſtici pacifici, & Communis dictæ Civitatis, quòd tùnc poſſit imponere pœnam realem, & perſonalem pro ſuo arbitrio quibuſcumque pro conſervatione pacifici Status Eccleſiaſtici, & Populi, & Communis dictæ Civitatis.

De confinandis paratis ad rixam.
CAP. *XLJX.*

ITèm STATVIMVS pro ſalute Civium conſervanda, quòd dùm probabilitèr videbitur aliquos ad diſcordiam devenire, & ad rixam paratos, antè tempus Dominus Vicarius poſſit confinare, àc expellere eos, vel alios, de quibus timeretur diſcordia poſſe oriri per Civitatem, & Burgos ejuſdem per dies, quibus ei videbitur convenire, quoties opus fuerit, & per Epiſcopatum, & Diſtrictum Narnienſem, ſicùt fuerit opportunum. Adijcimus quòd pro prædictis melius obſervandis Dominus Vicarius poſſit imponere pœnam uſque in quantitatem XXV. lib. Cort. qualitate facti, & perſonarum penſatis: & intelligantur parati ad rixam

co

eo ipſo, quòd fuerit ei notificatum per Dominos Sex Electos dictæ Civitatis, vel majorem partem ipſorum, ſeù per nuncium miſſum ex parte dicti Domini Vicarij, ſeù eius Collateralis.

Quòd Convicti in cauſis homicidij, & alijs gravibus maleficijs non admittantur in Teſtes.

CAP. L.

ITèm STATVIMVS, quòd in cauſis maleficiorum, homicidij, & aliis graviſſimis maleficijs factis, ex utraque parte conjuncti, vel ex altero coniuncti parente conſobrino, Nepotes carnales, Patrui, Avunculi non admittantur in Teſtes, niſi veriſimilibus, & evidentibus præſumptionibus jàm permiſerit diſcretio Vicarij, vel Judicis ad maleficia deputati: ulteriores autèm maſculi, vel fœminę admittantur in cauſis quibuſcumque.

De pœna intrantis Tenutam rei immobilis penes alios conſiſtentem.

CAP. LJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque intraverit Tenutam rei immobilis pęnès alium conſiſtentem ſoluat pro banno Cameræ Narniæ X. lib. Cort. niſi talis intrans antè juramentum renunciaverit Tenutæ, & reſtituat fructus de ipſa re accepta, & de ipſa renunciatione appareat publicum Inſtrumentum, quòd tùnc bannum non ſoluat: & ſi intraverit poſt renunciationem Tenutæ, & fuerit condemnatus, iterùm condemnetur talis accuſatus in X. lib. Cort., & amplius ſibi renunciatio non proſit, niſi hoc fieret mandato, & auctoritate Curiæ, vel eius licentia; & ſi talis intrans, vel moleſtator damnum dederit in ipſa re, illud emendet juramento patientis uſque in quantitatem X. ſol. Cort., & ab indè ſuprà proùt habebit Teſtium confeſſionem, vel alio modo legitimo. Et idem dicimus de rebus immobilibus datis in Tenuta auctoritate Curiæ Civitatis Narniæ.

De pœna incoptimantibus Caſeum, Pullos, Ova, & quædam alia.

CAP. LIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Perſona de Civitate, vel Comitatu Narniæ, vel aliundè incoptimet, vel emat Caſeum, Ova, Pullos, Aues, vel aliquam aliam rem commeſtibilem in aliqua parte dictæ Civitatis, vel extrà per tria milliaria propè, cauſa revendendi, prętèr Panem, Salem, Oleum; Ficus ſiccas, Carnes, & Piſces ſalitos: & qui contrafecerit ſoluat pro banno vice qualibet XL. ſol. Cort., quæ pœna de facto poſſit auferri, & ſtetur, & credatur relationi Notarij Domini Vicarij, & quilibet poſſit contrafacientes denunciare, & accuſare,

&

& teneatur in credentia : & de ijs poſſit inquiri quoties fuerit opportunum : & hoc Capitulum bandiatur quolibet menſe : & illa , vel ille,qui panem vendiderint non renuntient vendere illum panem alicui Perſonæ ad pœnam V. ſol. Cort. pro qualibet vice, de quo ſtetur juramento denuntiantis,vel accuſantis. Adijcimus quod omnes Pizzicaroli teneãtur, & debeant omnia animalia , & Aves , quæ & quas habent ad vendendum tenère ad oſtia Apothecæ : itaquod à quolibet volente emere valeant videri ; qui contrafecerit ſolvat pro banno vice qualibet X. ſol. Cort. , & de ijs Dominus Vicarius , & Officiales eius teneantur , & poſſint inquirere quolibet menſe vinculo juramenti;& ad pęnam XXV. lib. Cort. de ſuo ſalario . Adijcientes quod à Nonis in antea de omnibus fructibus arborum, & hortorum cuilibet emere liceat ſinè pœna dicto Capitulo non obſtante . Volumus inſuper quòd quilibet Pizzicarolus , vel Pizzicarola , vel vendens olera in Civitatę prædicta non poſſit nèc debeat emere niſi unam ſalmam foliarum , & mediam ſalmam porrorum , & quatuor ſollatas ad plus de olemento , & prædictos porros , folia , & olementum non reportent ad domum ipſorum , vel ipſarum , ſed teneant ad vendendum continuè in plateis dictæ Civitatis ſingulas volentibus emere ad pœnam XXV. lib. Cort, dictæ Cameræ applicandam : Si verò non poſſent vendere dicto die , quo emerent prædicta , quòd de ſero in crepuſculo poſſint ad Domum reportare ſinè banno , & de mane debeant dicta olera, porros , & olementa ad plateam reportare ſub dicta pœna : & non poſſint aliam ſalmam foliarum , & porrorum emere donèc integralitèr non vendiderint illa prima ſub dicta pœna , quam pœnam Officialis Domini Vicarij de facto poſſit eius Officio auferre ſingulis fogliarolis contrafacientibus , & dictæ Cameræ applicare: Et teneatur vinculo juramenti dictus Officialis Domini Vicarij de prædictis , & ſingulis quolibet menſe inquirere ex ſuo Officio prout ſibi videbitur ad pœnam X. lib. Cort. Adijcimus quòd liceat ſupràdictis Pizzicarolis, & cuilibet ipſorum omni die ad apothecas ipſorum , ſeù antè banchas ipſarum apothecarum prædicta emere, & ſinè pœna;die Sabathi poſt Nonam poſſint prædicta etiàm emere , & ſinè pœna : nèc poſſit aliquis ipſorum aliquam Avem , vel Leporem , ſeù aliquod animal fœtidum tenere ad dictam pœnam , nèc vendere carnes vacatas pro bonis, nèc ſcrofinas prò porcinis ad dictam pęnam. Quod Capitulum Dominus Vicarius ſingulis Pizzicarolis jurare faciat obſervare prędicta primo menſe ſui Regiminis .

Quòd nullus detineatur occaſione alicuius maleficij alibi quàm in ſala Palatij.

CAP. LIIJ.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit , nèc obligat in parte , & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atque immunitati Eccleſiaſticæ .

ITèm STATVIMVS , quòd Dominus Vicarius , vel eius Officiales

nullum detineant pro aliquo maleficio alibi, quàm in Palatio dicti Communis, vel carcere Communis; ſi contrafecerit perdat vice qualibet de ſuo ſalario L. lib. Cort., quæ dictæ Cameræ applicentur, niſi fuerit mulier, quæ detineatur in aliqua Eccleſia, vel in aliquo alio loco honeſto, quo meliùs honeſtè fieri poterit, ſi fidejuſſorem dederit: Addito quod per Conſilium Populi, & Communis dictæ Civitatis provideatur de aliquo novo carcere pro mulieribus, et pro detentis prò debito: & hoc proponi debeat in Conſilio primo menſe poſt aperturam hujus præſentis Statuti.

Quòd nullus incìdat, ſeù vaſtet macinas alicuius Molendini CAP. LIV.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus incidat ligna, vel guaſtet; nèc etiàm macinas alicujus Molendini Civitatis, vel Comitatus Narniæ: qui contrafecerit ſolvat pro banno vice qualibet X. lib. Cort. ſi damnum fuerit à XX. ſol. infrà; Si verò fuerit à XX. ſol. ſuprà ſolvat XXV. lib. Cort.: ſi verò factum fuerit de nocte ſolvat duplum dictarum pœnarum, & emendet damnum patienti in utroque caſu.

Quòd nullus proijciat lapides in Plateis, vel mattonatu. CAP. LV.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus proijciat lapides in aliqua parte mattonati, nèc in plateis, nèc alibi in aliquo loco mattonati dictę Civitatis animo probationis, vel experiendi: qui contrafecerit ſolvat pro banno vice qualibet XL. ſol. Cort., & quilibet poſſit eum, vel eos denuntiare, & accuſare, & habeat medietatem banni, & teneatur in credentia, & credatur relationi Officialis.

Quòd nullus cogatur pro damno dato, niſi in Palatio. CAP. LVI.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, ſeù eius Judices, vel Notarij nullam perſonam pro aliquo damno dato, vel dando teneant, vel modo aliquo cogant invitam, niſi in ſala Palatij, ubi Jura redduntur, niſi fuerit condemnatus.

Quòd nullus proijciat ſozzuram, vel ſordem prope muros Eccleſiarum Religioſorum. CAP. LVIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus faciat aliquam ſozzuram, vel ſordem, vel immunditiam proijciat propè muros alicujus loci aliquorum Religioſorum, vel Religioſarum Civitatis, vel Burgorũ Narniæ, vel propè aliquam Eccleſiã ipſius Civitatis: qui contrafecerit ſolvat vice qualibet

pro

pro pœna XX. ſol. Cort. ; & quòd nullus proijciat Zampas , Oſſa , vel Cornua Bobum , Aſinorum , vel aliorum animalium in ſtrata publica : & quòd nullus ponat aliquod Corum recens alicujus animalis in plateis , vel aliqua platearum dictæ Civitatis , vel in ſtrata Romana , vel alijs ſtratis principalibus , vel Burgorum ; qui contrafecerit in prædictis, vel aliquo prædictorum , ſolvat pro banno vice qualibet XX. ſol. Cort. quæ pœna de facto auferatur , & quilibet poſſit contrafacientem denunciare , & accuſare , & teneatur in credentia , & ſtetur dicto unius Teſtis , & poſſit , & debeat procedi per Inquiſitionem . Adijcientes quòd pro reparatione viarum quilibet poſſit eijcere , & ejci facere Terraplenum in ſtratis , & vijs ſinè pœna , & banno .

Quòd nullus ludat ad barbam , & Crucem , nec ad lumachettas .

CAP. LVIII.

ITèm STATVIMVS , quòd nullus ludat ad barbam , & Crucem , vel ad lumachettas in Eccleſia Beati JVVENALIS , vel ad decem pedes propè , vel in alio loco ubicumque : Qui contrafecerit ſolvat pro banno XL. ſol. Cort. quorum medietas ſit Communis , ſeù Cameræ , & alia medietas denunciantis , & teneatur in credentia ; & de ijs credatur relationi Officialis , vel Familiaris Domini Vicarij ,

Quòd nulla Perſona faciat ignem prope Pontes.

CAP. LJX.

ITEM STATVIMVS , quòd nulla perſona faciat ignem propè Pontem novum Narniæ , vel propè Pontem Cupulum , vel propè Pontem Lagiæ , vel propè Pontem Ruttum ad quatuor pedes , quæ contrafecerit ſolvat pro banno X. ſol. Cort. vice qualibet . Proviſo quòd Portanarij Pontis non poſſint facere ignem propè dictum Pontem .

Quòd nulla Perſona faciat ſozzuram prope Fontes , vel Circuitum eorum .

CAP. LX.

ITèm STATVIMVS , quòd nullus faciat ſozzuram in aliquo Fonte , vel circuitu alicujus Fontis Civitatis Narniæ , vel ejus Territorij , & Diſtrictus , nèc ibi lavet pannos , herbam , nèc aquam de Fontibus dictæ Civitatis extrahat pro oliva facienda , & nullus mittat in aliquo Fonte dictæ Civitatis , vel Vallis Braculæ circulos , bariles , ſeù tinam, vel tinotium ; qui contrà prædicta , vel aliquod prædictorum fecerit , ſolvat pro banno vice qualibet XL.ſol.Cor.,et etiàm nullus prædicta,vel aliquod prædictorum faciat propè aliquem prædictorum Fontium ad duos pedales ſub dicta pœna . Adijcimus quòd nullus balneet ſe in aliquo Fonte ; qui contrafecerit ſolvat pro banno vice qualibet XXV. lib.

lib.Cort.; & quòd nullus balneet ſe in Fontanilibus ad pœnam XX. ſol. Cort., quę pœnæ de facto poſſint auferri; & pro Fontibus Civitatis fiant Cuſtodes per Commune prædictum, & credatur relationi, & denunciationi ipſorum Cuſtodum, vel alterius eorum, ſi aliquem denunciaverint feciſſe contrà prædicta, vel aliquod prædictorum, & ſtetur juramento cujuslibet alterius denunciatoris cum uno Teſte, & habeat medietatem banni: & ſtetur, & credatur relationi Officialis, ſeù Familiaris dicti Domini Vicarij; & etiàm fiant Cuſtodes pro Fontibus forminæ, & Vallis Braculæ; & quilibet poſſit portare, ac extrahere, & habere ſinè pœna liberè, & abſolutè bariles, & alia, quæ immitterentur in alio Fonte contrà formam præſentis Statuti. Et idem dicimus obſervari de fontanilibus: & de ijs Dominus Vicarius poſſit inquirere, excepto quòd de Tinotijs, & barilibus non ſit pœna.

Quòd nulla Perſona proijciat ſozzuram, vel Terraplenum in vijs maioribus Civitatis, & Burgorum Narniæ, ubi faciat iniuriam vicinis.

CAP. LXI.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus proijciat Terraplenum, ſozzuram in aliqua via publica de vijs majoribus Civitatis Narniæ, vel Burgorum, ubi præſtet, vel faciat injuriam convicinis, ſeù impedimentum; qui contrafecerit ſolvat pro banno vice qualibet XX. ſol. Cort., cujus pœnæ medietas ſit Cameræ, & alia medietas denunciantis, vel accuſantis, & ſtetur juramento denunciatoris, vel accuſatoris; & teneatur in credentia. Et nihilominùs proijciens elevet illud ſuis expenſis: & idem dicimus de Dominis Domorum, de quibus flueret ſozzura ad loca prædicta. Adijcimus quòd nullus faciat fluere aquam ſozzuræ olivarum per viam publicam, undè poſſit venire fętor tranſeuntibus; qui contrafecerit ſolvat pro banno vice qualibet XL. ſol. Cort., & denunciator, vel accuſator habeat medietatem banni, & teneatur in credentia. Parentes etiàm compeſcant pueros ſuos, quòd non deponant in locis publicis; ſi negligentes fuerint, puniantur vice qualibet in V. ſol. Cort. Adijcimus quòd nullus in dictis vijs antè ſonum tertium Campanę proijcere poſſit de aliquo profello, vel alio loco in aliqua via aquam, vel aliquam turpitudinem ad pœnam XL. ſol. Cort., nèc poſt dictum tertium ſonum Campanæ, niſi primò clamet ter *guarda*, ad pœnam XL. ſol. Cort., & de ijs quilibet poſſit accuſare, & teneatur in credentia, & teneatur Dominus Domus ſolvere dictam pœnam: & Dominus Vicarius, & eius Officiales teneantur inquirere ad petitionem cujuſcumque Petentis: & hoc Capitulum bandiatur: & ſi in prædictis Dominus Vicarius, vel eius Officiales fuerint negligentes ſolvant pro banno de eorum ſalario XXV. lib. Cort.

Quòd

Quòd nemo faciat Ædificium ſuprà mattonatum ſtrata.

CAP. LXII.

ITèm STATVIMVS, quòd nemo ſuper mattonatum faciat aliquod Ædificium, vel in ipſo mattonatu ligna, vel lapides ponat, vel poni faciat, vel aliquam ſuperfluitatem, vel ſozzuram; qui contrafecerit ſolvat pro banno vice qualibet XX. ſol. Cort., & Ædificium, & appoſita elevet; ſalvo quòd ſit licitum unicuique habere antè Domum ſuam ſedile amplum trium ſommeſſorum, vel ſcamnum ejuſdem menſuræ, vel ſchalas lapidum cauſa intrandi Domum ſuam amplas duorum pedum à muris: ſalvo quod conſuetæ ſchalæ remaneant ùt conſuetæ ſunt in ſtatu ſuo, & ſedile, & ſcamnum ſit de ligno; itaquòd ſi expedierit elevari poſſit. Adijcimus quod ſuper ſtratas infraſcriptas, videlicèt in ſtrata Romana à Porta Pulellorum uſque ad Portam Novam Lagiæ, & in ſtrata de Arvoltis à Porta uſque ad Plateam Lacus, nèc in aliqua ſtrata dictæ Civitatis nullus debeat ædificare ſinè licentia Judicis majoris ſummæ, vel alterius Officialis ſuper vijs ſchalas, vel aliquod Ædificium murorum, vel lignorum ad pœnam X. lib. Cort., & ſi aliquæ ſchalæ eſſent ædificatæ à X. annis citrà, illę debeant amoveri, & Officialis faciat eas amovere, & reduci ad amplitudinem trium ſommeſſorum: & pro ijs poſſit imponere pœnam X. lib. Cort. per diem. Proviſo quòd ſi alicui opus fuerit habere incomboramentum lapidum, lignorum, calcis, & puzolanæ cauſa murandi, & ædificandi poſſit habere, & tenere in ea per unum menſem tantùm dummodò exitum viæ non impediat: & ab ipſo menſe in anteà removeat omne incomboramentum, quod ſi non fecerit, puniatur vice qualibet in XL. ſol. Cort. ſcilicèt pro quolibet die, quæ pœna de facto auferatur; & hoc locum habeat in omnibus vijs publicis, & quilibet poſſit denunciare, & accuſare, & habeatur in credentia, & habeat medietatem banni. Idem dicimus de cornubus beſtiarum, Judex, ſocius, & Notarius Vicarii teneantur facere indaginem, & poſſint de facto auferre pro Camera.

De incendiarijs, & guaſtis fiendis in quibuſcumque locis.

CAP. LXIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliqua contrata Civitatis Narniæ extrà ipſam Civitatem, & Burgos, vel in Tenuta alicujus Caſtri, ſeù Villæ ipſius Civitatis fieret, vel factum fuerit aliquod incendium, vel guaſtum in metis, vel Palearijs, Domibus, Cappannis, Vineis, arboribus fructiferis, vel infructiferis, vel depopulatio arborum, vel fructuum per aliquem exbanditum Civitatis Narniæ, vel aliundè de die, vel de nocte homines, & quicumque adiacentes, & vicini loci, in cuius Tenuta aliquod prædictorum factum fuerit, teneantur, & debeant delinquentes in ijs capere, & in fortiam Domini Vicarij, & Communis Nar-

Narniæ ducere, & eum proſequi toto poſſe; ſi talis committens eſſet exbanditus Communis Narniæ, vel non eſſet ſolvendo. Et ſi ipſum capere non poſſent, vel non cæperint, teneantur homines, & adiacentes, & vicini loci, ſivè contratæ, in qua prædicta, vel aliquod prædictorum commiſſa fuerint ipſum damnum emendare damnum paſſo; & prædicta Dominus Vicarius teneatur obſervare ipſe, & eius Officiales, & obſervari facere, & mittere unum ex Officialibus ſuis ad videndum damnum. Et de damno ſit plena probatio dictum unius Teſtis, vel fama Vicinorum, & in prædictis procedatur ſummariè, ſinè ſtrepitu, & figura Judicij, & examinatio damni fiat per duos homines Vniverſitatis, Caſtri, vel Villæ, seù contratæ,in qua prædicta, vel aliquod prædictorum geſta, & commiſſa fuiſſent communiter eligendos; & ipſi duo debeant declarare vicinos, & Adiacentes, & diſtribuere inter eos æſtimationem damni: & Adiacentes, et Vicini intelligantur qui non diſtent à loco, ubi commiſſum eſt damnum per unum milliare. Ita tamen quòd hæc locum non habeant in ijs, quæ contingerent in Civitate Narniæ, & Burgis, vel ſub Burgis. Si verò aliqua combuſtio acciderit caſu, hoc locum non habeat. Adijcimus quòd ſi quis in ſua poſſeſſione ignem immiſerit, & damnum dederit in Vicino, uel contratis, quod non teneatur ad pœnam, niſi tantùm ad emendationem damni duplicatam: et ſi ſoluere non poterit exbandiatur in amputatione manus dexteræ, et ſi in fortiam Communis peruenerit, et non emendauerit damnum, amputetur ſibi manus prædicta.

Quòd Delinquentes poſſint expelli uſque in 40. milliaria longè.

CAP. LXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, et Judex maleficiorum poſſint expellere delinquentes uſque in XL. milliaria extrà Civitatem Narniæ per unum menſem pro homicidio, & cauſa homicidij; & de alijs, et pro alijs per Epiſcopatum Narniæ per XV. dies tantùm. Pro verbis iniurioſis ſinè factis extrà Ciuitatem Narniæ, et Burgos per octo dies, et infrà, proùt Domino Vicario, et eius Judici uidebitur conuenire: et ſi ultrà Dominus Vicarius, uel eius Judices proceſſerint, quilibet eorum perdat de ſuo ſalario L. lib. Cort. Prouiſo quòd poſiti ad confinia, ſi confines à dictis diebus in antea fregerint, non teneantur ad pœnam, et poſt dictum terminum confinatum, redire liceat ſinè pœna.

De eo, qui tractaverit quod Commune Narniæ perdat aliquod Caſtrum, aut Villam, ſeu eius juriſdictio minuatur.

CAP. LXV.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi quis ex nunc tractauerit, uel ordinauerit, aut operam dederit cum effectu, quod Commune Narniæ per-

perdat aliquod Caſtrum, Roccam, Villam, vel Juriſdictionem, quod, & quas Commune Narniæ habet in aliquo Caſtro, Rocca, ſeù Villa tollatur, vel minuatur, capite puniatur, & omnia ſua bona ſint dictæ Cameræ confiſcata. Et ſi Comune alicujus Caſtri, vel Villæ talia committeret, ſolvat nomine pœnæ Tres mille lib. Cort., & damnum dicto Communi emendet.

Quòd nulla Mulier maritata ducatur de nocte ad Domum Viri ſui.

CAP. LXVJ.

ITèm STATVIMVS, quòd deinceps nulla Mulier maritata mittatur, vel ducatur de nocte ad Virum, vel ad Domum Viri, ſeù ſoceri; quando primò mittitur, vel ducitur ad Virum, niſi ſit, vel fuerit Vidua ex alio Viro: qui contrafecerit, ſolvat pro banno tàm mittens, quàm ducens X. lib. Cort. pro quolibet, & omnes, qui talem Mulierem ſociarētur de nocte eundo ſic ad Virum ſolvant pro quolibet eorum XL. ſol. Cort., quam pœnam in utroque caſu Dominus Vicarius poſſit de facto auferre. Et quilibet contrafacientes poſſit denunciare, & accuſare, & teneatur in credentia, & habeat medietatem banni, & hoc Capitulum bandiatur.

De mobilibus promittendis pro Mulieribus maritandis.

CAP. LXVII.

ITèm STATVIMVS, quòd pro aliqua Muliere maritanda, vel dotanda non poſſint promitti, vel dari pro mobilibus dotalibus, niſi hæc mobilia dotalia infraſcripta, videlicèt panni lanæ pro Muliere, duo letta pannorum, unum ſoppedanium de ligno, ad pœnam dantis, promittentis, vel convenientis, aùt promiſſionem recipientis XXV. lib. Cort. d. Cameræ applicandarum. Et talis promiſſio ab indè ſuprà non valeat, nèc teneat ipſo Jure, & ex ea agi, vel defendi non poſſit in Curijs Civitatis Narniæ, & nullus Notarius ultrà dictam formam faciat, nèc ſcribat ad pœnam X. lib. Cort. dictæ Cameræ applicandam. Et quilibet poſſit contrafacientes de prædictis denunciare, & accuſare.

De prælio non fiendo ad Concham.

CAP. LXVIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius non permittat fieri prælium puerorum ad Concham, nèc aliorum hominum, nèc in aliquo alio loco d. Civitatis, vel parte ipſius Civitatis, & dictus D. Vicarius ad petitionem cujuſcumque petentis mittere teneatur Officiales, & Familiares ſuos, nè ipſa prælia fiant, & quicumque ad dicta prælia iverit, & fecerit, ſi fuerit à quatuordecim annis infrà uſq;ad X. annos, ſolvat pro banno XX. ſol. Cort.. Si fuerit à quatuordecim annis ſuprà, ſolvat C. ſol. Cort. guerra di ragazzi

Cort., & detineatur in Carcere donèc ſolvat dictas pœnas. Et ad dicta prælia poſſit rimari pro armis, & quos invenerit cum armis puniat in pœna videlicèt ſi fuerint arma offendibilia, pro quolibet genere armorum XXV. lib. Cort., & pro quolibet alio genere armorum defendibilium medietatem dictæ pœnæ. Et ſi quis alicui dictorum Officialium, vel Familiari eorum injuriam fecerit, vel intulerit, pœnam quadrupli eius, quod in Statuto continetur ſolvere teneatur: & etiàm in dicto prælio omnes offenſæ, & maleficia duplicentur non obſtante, quod inventus habuerit licentiam portandi arma; & quilibet huiuſmodi præliantes denunciare, & accuſare poſſit, & ſtetur juramento denunciatoris, qui dixerit ſe vidiſſe cum uno Teſte, & teneatur in credentia, & habeat medietatem banni, & ſtetur dicto, & relationi Notarij Domini Vicarij; & ſi Officiales prædicti in hoc fuerint negligentes ſolvant pro pœna L. lib. Cort. Et hoc Capitulum qualibet hebdomada in die Dominico de manè bandiatur.

De incendiaryjs, & depopulatoribus nocturnis.

CAP. LXJX.

JTèm STATVIMVS, quòd Depopulatores, Incendiarij, & Devaſtatores nocturni, & eorum ſocij complices, & ſequaces ipſorum, ſi clarum fuerit confeſſione, Teſtibus, vel alio legitimo modo ſolvat quilibet eorum pro banno pœnas infraſcriptas. Si incendium, ſivè vaſtum fuerit de nocte, & fuerit valoris, & æſtimationis X. lib. Cort., & ab indè ſuprà CC. lib. Cort. ſolvat. De die verò ſolvat C. lib. Cort. A X. lib. infrà uſque in C. ſol. Cort. ſolvat Malefactor, de die L. lib. Cort. Si de nocte C. lib.. A C. ſol. verò infrà uſque in quantitatem III. lib. Cor. Si de die fuerit ſolvat pro banno XXV. lib. C. Cort.. Si de nocte lib. L. Cort.. Et à tribus libris infrà Vicarij arbitrio puniatur. Et ſi quis ipſum bannum ſolvere non poſſet, puniatur in perſona arbitrio Domini Vicarij: & quicumque exbanditus Communis Narniæ præterquàm de homicidio, furto, falſitate, disrobaria, prodimento, & incendio caperet aliquem prædictorum ſi condemnatus eſſet, & in fortiam Domini Vicarij, & Communis duxerit, & poſuerit rebandiatur ſinè ſolutione ſuæ condemnationis, vel exbandimenti. Proviſo quod depopulatio intelligatur de arboribus domeſticis, & alijs arboribus, quæ eſſent valoris X. lib. Cort.; & ab indè ſuprà. Adijcimus quod Incendiatores bladi; & Domorum, & ignem immittentes in eis, quilibet exbanditus capiens, & in fortiam Communis ducens exceptis exbanditis de homicidio, furto, robaria, falſitate, prodimento, & incendio, ùt dictum eſt rebandiatur ſinè ſolutione ſuæ condemnationis.

De eo, qui exterminaverit terminum.
CAP. LXX.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque exterminaverit terminum intèr ſe, & convicinum ſuum, vel intèr alias perſonas malitioſè, ſolvat pro banno L. lib. Cort. ſi clarum fuerit confeſſione, Teſtibus, vel alio modo legitimo, hoc tamèn locum habeat, ſi talis exterminatio facta fuerit ſinè voluntate vicini, vel vicinorum.

De Tegularijs, & facientibus Mattones.
CAP. LXXI.

ITèm STATVIMVS, quòd omnes Tegularij faciant, & teneantur facere bonas, & idoneas tegulas, tegulones, & mattones pro murando, & planellas pro mattonando Domos, & Plateas ſecundùm menſuram, & groſſitudinem formæ datæ, & quæ eſt pœnès Cameram; & dare, & vendere debeant centenarium tegularum, & tegulonum ad Domum Emptoris in Narnia pro quatuor lib. Cort. Ad Fornacem pro tribus lib. Cort. proùt Emptores elegerint, & milliare planellarum, vel mattonum pro quatuor lib. Cort. ad Domum Emptorum in Narnia, & pro tribus lib. Cort. ad Fornacem, proùt placuerit Emptori: & qui contra prædicta, vel aliquod prædictorum fecerit, ſolvat pro banno XL. ſol. Cort. vice qualibet. Et de ijs ſtetur juramento denunciantis, ſi fuerit homo bonæ famæ. Et quilibet teneatur ad ſufficientiam de prædictis operibus ſaltem de menſe Maij, Junij, Julij, Auguſti, Septembris, & Octobris facere ad dictam pœnam: & Dominus Vicarius mittere teneatur Notarium ſuum pro prędictis ad inquirendum, & ſtetur relationi dicti Notarij, & poſſit, & debeat pœnam exigere, & hoc Capitulum teneatur Dominus Vicarius facere jurare omnes de dicta arte pro obſervantia prædictorum: & ſimilitèr cogantur omnes, qui conſueverunt facere Tegulas, & mattones, & planellas à quatuor annis citrà: & nullus Forenſis, vel Civis extrà Diſtrictum Narniæ poſſit extrahere tegulas, vel mattones, ſeù planellas ſinè apodiſſa Cameræ, quam Camerarius prædictus dare non poſſit, niſi ſolvat duodecim denar. Cort. pro qualibet ſalma ad pœnam XX. ſol. Cort. pro qualibet ſalma. Adijcimus, quod nullus incoprimet tegulas, vel emat ultrà ſibi neceſſarias, qui contrafecerit ſolvat pro banno vice qualibet C. ſol. Cort., & Dominus Vicarius de ijs poſſit inquirere, & procedere eius Officio, & pœnam de facto auferre, & ſi Dominus Vicarius in ijs fuerit negligens perdat de ſuo ſalario XXV. lib. Cort. Proviſo quod quilibet mattonarius teneatur continuè habere mattones neceſſarios pro vijs Communis de menſura, de qua fit mentio in dicto Capitulo, & liceat cuilibet mattonario facere, & fieri facere planellas, & mattones de quacumque menſura ab eis, vel altero eorum fuerit petitum ſinè pœna præcio competenti. Et Dominus Vicarius teneatur primo menſe

ſui Regiminis facere jurare omnes tegularios de obſervando hoc Capitulum, ſivè Statutum, & Manuales, & Operarij conducti ad dictum opus ſi contrà prædictam formam fecerint ad pœnam non teneantur, ſed ad pœnam prædictam teneantur conductores ipſorum manualium, & operariorum contrafacientium.

De Laborantibus terram juxtà terminos, qui jacèrent in Confinibus.

CAP. LXXIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Perſona colat, vel laboret terram juxtà aliquem terminum, qui jaceat in confinibus ad unum pedem, & dimidium propè in circuitu ipſius termini. Qui contrafecerit in XL. ſol. Cort. puniatur, & de hoc ſtetur juramento illius, qui dixerit ſe vidiſſe. Adijcimus, quod Notarius Domini Vicarij ad petitionem cujuſcumque petentis teneatur juramento ire ad locum ſi fuerit requiſitus, & ſi invenerit contra formam prædictam, à contrafaciente exigere pœnam prædictam de facto abſque prolatione ſententiæ.

De termino aſſignando, & de condemnatione ſolvenda.

CAP. LXXIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd in qualibet condemnatione pecuniaria per Dominum Vicarium lata, & qui ipſam ſententiam tulerit contrà aliquem fidejuſſorem non habentem in carcere detentum, vel alium quemcumque teneatur terminum aſſignare X. dierum ad ſolvendum dictam condemnationem à die ſententiæ latæ computandam. Et ſi hujuſmodi Perſona condemnata ſententiam condemnationis non ſolverit infrà ipſos decem dies à die ſententiæ latæ ſi comparverit, vel infrà decem dies poſtquàm in fortiam Communis pervenerit ſi contumax fuerit, quod puniatur in Perſona, non obſtante quod in ſententia fuerit omiſſum ſecundùm infraſcriptum modum. Si fuerit latro publicus, quod ſuſpendatur per gulam, ità quod moriatur: Si fuerit pro homicidio amputetur ei Caput, itàquod moriatur. Prò alijs maleficijs quibuſcumque ſi fuerit condematus in XXV. lib. ab indè ſuprà puniatur in amputatione membri, vel captura, pròut Vicario videbitur. Si verò condemnatus fuerit à XXV. lib. infrà, Dominus Vicarius eum faciat fuſtigare per totam Civitatem Narniæ ſi condemnationem non ſolverit infrà dictum terminum. Et quod Dominus Vicarius in condemnationibus pecuniarijs ferendis contrà aliquem aſſignet terminum in ipſis condemnationibus X. dierum ad ſolvendum eorum condemnationem ad pœnam quarti pluris.

De Cereis habendis tempore luctus ad Corpora Mortuorum.

CAP. LXXIV.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atque immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus pro aliquo mortuo, vel mortua die luctus faciat, vel teneat, vel fieri, vel teneri faciat in ipſo luctu, vel in loco luctus, nèc mittat cum corpore mortuo niſi duo cerea, vel duppleria ceræ per ſe, vel alium clam, vel palam, & nullus mortuus, vel mortua portetur ad Eccleſiam facie diſcooperta; qui contrafecerit in quolibet caſuum prædictorum, ſolvat pro banno vice qualibet C. ſol. Cort., & in utroque caſu pœna auferatur de facto à contrafacientibus, & quilibet de ijs, & quolibet eorum poſſit denunciare, & accuſare, & teneatur in credentia, & habeat medietatem banni, & hoc Capitulum locum non habeat in militibus, Judicibus, Medicis, & Clericis. Addito, quod nullus ad luctum Defuncti vadat, vel ſedeat capite diſcooperto, & nullus redeat ad luctum ad dictam pœnam, nèc aliqua mulier exeat poſt mortuum, niſi convicinæ tantùm ad eundum poſt mortuum ad Eccleſiam, & vadant admantatæ ad dictam pœnam. Liceat tamèn Uxori defuncti non habenti filios exire poſt corpus defuncti cauſa redeundi ad Domum, & omnibus mulieribus cum ea ire volentibus, dummodò ex quo luctu ſucceſſerint honeſtè vadant cum mantello in capite, & nullus homo audeat ſurgere alicui mulieri ploranti ad pœnam XL. ſol. Cort.

Quòd portantes ad Eccleſiam corpora mortuorum non redeant ad luctum.

CAP. LXXV.

ITèm STATVIMVS, quòd illi, qui deferunt ad Eccleſiam corpora mortuorum non redeant ad luctum, vel ad locum luctus ſedendo, vel alta voce gridando, vel capite diſcooperto: qui contrafecerit puniatur vice qualibet in XL. ſol. Cort. pro quolibet, quæ pœna poſſit de facto auferri, & quilibet poſſit contrafacientem denunciare, & accuſare, & habeat medietatem banni, & teneatur in credentia, & hoc Capitulum bandiatur.

Quòd habentes inimicitiam perſonalem poſſint petere licentiam portandi arma.

CAP. LXXVI.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque habet, vel habuerit inimicitiam perſonalem poſſit petere licentiam portandi arma defendibilia, videlicèt corſettam, & coratias, gorzerinam, & cerbellariam,

riam, & habita licentia, & apodiſſa poſſit ipſa arma portare: & Vicarius teneatur ipſam licentiam, & apodiſſam juramento dare portandi ea; & ſinè pœna per Civitatem, & Burgos portare liceat etiàm non dato fidejuſſore: & ſi portaret arma offendibilia, ſolvat pœnam duplam eius, quæ in Statuto continetur.

Quòd pœnæ delinquentibus de nocte duplicentur.
CAP. LXXVIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd pœnæ duplicentur delinquentibus de nocte poſt pulſationem primi ſoni campanæ, quæ pulſatur de ſerò pro cuſtodia Civitatis uſque ad pulſationem campanæ, quæ vocatur pulſatio campanæ diei; ac etiam duplicentur pœnæ contrà delinquentes in Domo, vel antè Domum injuriati, propriam, vel conductam apothecam, vel antè apothecam. In Palatio Domini Vicarij, Officij Dominorum ſex Electorum, Guardiani, vel in aliqua ex plateis Communis, videlicèt Platea Lacus, Platea Majori, & Platea Sanctæ Mariæ, & ab ipſa Platea Sanctæ Mariæ ad Portam Pulillorum, in ſtrata, quæ eſt ab ipſa Platea Majori ad Plateam Lacus, & ad Plateam Sanctæ Mariæ: & à Platea Lacus ad Portam ſtratæ, vel in aliqua Eccleſia, vel in prædicatione, ſeù in luctu, vel in narraglis, ſeù in Macello Communis Narniæ, vel in exercitu, aut in cavalcata, vel in aliquem, qui fuerit de Officio Dominorum ſex Electorum, vel hactenus durante eorum Officio, vel in aliquem redeuntem à Conſilio, vel vocatum ad aliquod Conſilium ſapientum, vel ad aliud Conſilium: & diebus Natalis Domini, & Paſchatis Reſurrectionis, & Aſcenſionis Domini, & Glorioſæ Virginis Mariæ de Menſe Auguſti, et Septembris, et Martij, Sancti Juvenalis de Menſe Maij, in Feſto Omnium Sanctorum, et locis ubi ſit forum, et diebus fori intùs, & propè Civitatem Narniæ.

Quòd Hoſpites teneantur denunciare hoſpitibus, quòd arma deponant, & ea non portent.
CAP. LXXVIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quilibet Hoſpes Civitatis, et Burgorum Narniæ denunciet, et dicere, et denunciare teneatur, et debeat omnibus in ſuo Hoſpitio hoſpitantibus, quòd arma deponant per Civitatem, et Burgos Narniæ, et ſi denunciare neglexerit pro qualibet vice ſolvat pro banno id, quod debet ſolvere Hoſpes, cui inventa fuerint arma, et hoc ſtetur juramento talis Hoſpitis, ſeù Hoſpitati. Et ſi Hoſpitato fuerint inventa arma poſt denunciationem ſibi factam, ùt dictum eſt, ſolvat pœnam, ùt ſuprà de armis continetur.

De euntibus, vel ſtantibus poſt tertium ſonum Campanæ per Civitatem, & Burgos Narniæ.

CAP. LXXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque in Civitate Narnienſe, vel Burgis eius inventus fuerit per familiam Domini Vicarij, vel Guardiani ire, vel ſtare poſt tertium ſonum campanæ Communis ſonantis de nocte pro cuſtodia Civitatis extrà Domum, ſolvat pro banno vice qualibet XX. ſol. Cort. ſinè diminutione aliqua, excepto tempore meſſium, vel Vindemiarum, quòd tunc pœnam non ſolvat, & cuilibet ſcolari litterarum liceat ire ad Hoſpitium, & ad ſcholas cum lumine, & ſinè pœna, dummodò talis in ſcholis jaceat. Et quilibet Molendinarius poſſit ad Molendinum ire cum lumine, dummodò ſomarium ducat, & unus ſomarius ſufficiat omnibus Molendinarijs euntibus poſt eum. Adijcimus, quod quicumque fuerit inventus de nocte poſt tertium ſonum Campanæ contrà formam Statuti per familiam Domini Vicarij non dimittatur, ſed ad Curiam ducatur, & teneatur quouſque fidejuſſorem dederit de ſe repræheſentando, & pœnam ſolvendo: & ſi fideiuſſorem dare voluerit, & dederit recipiatur fidejuſſio, & tunc ad Curiam non ducatur, & quilibet bonæ famę, poſtquàm pulſata fuerit campana Communis, quæ pulſatur in Aurora de manè die, poſſit ire per Civitatem Narniæ ſinè pœna.

De Vendentibus vinum, vel muſtum ad minutum in Civitate, & Diſtrictu.

CAP. LXXX.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque vendiderit vinum ad minutum in Civitate, Burgis, & Diſtrictu Narniæ, ſeù muſtum debeat vendere cum menſuris juſtis, & ſigillatis ſigno Sanctæ Matris Eccleſiæ. Sed non teneatur, nèc debeat dare vinum, ſeù vendere poſt tertium ſonum Campanæ, ad pœnam L. lib. Cort., & teneatur habere ſignum, ſeù ramum olivæ antè tabernam, ſeù Domum, ubi vinum venditur, & vendetur, & habere debeat petittum, medium petittum, fogliettam, & numatam ubi venderetur vinum à XV. den. infrà petittum, ùt dictum eſt, ad pœnam XX. ſol. Cort. pro qualibet menſura, quam non habuerit, & quicumque cùm alijs menſuris non ſigillatis vendiderit, & ipſas menſuras ſigillatas non habuerit, ſolvat pro banno Cameræ Narniæ vice qualibet XL. ſol. Cort. : & nihilominus hujuſmodi venditores vini ad minutum, & quilibet vendens vinum non deneget dare vinum, ſed det cuilibet petenti ad pœnam V. ſol. Cort. prò qualibet vice, & ſtetur juramento denunciantis, vel accuſantis ſi fuerit homo bonæ famæ, ſi dixerit juramento ſibi vinum fuiſſe denegatum: & quilibet non habens ſignum olivæ, ſolvat pro banno Communi Narniæ, ùt dictum eſt vice qualibet XX. ſol. Cort., & Dominus Vicarius teneatur vinculo juramenti

Osterie obbligate tenere per segno un ramo di oliva

misure da vino petitto, mezzo petitto, foglietta e numata o num=mata

menti quolibet menſe bis indaginem facere de prædictis, & eis pœnas prędictas poſſit de facto auferre. Adijcimus, quod vendens vinum ad minutum à XVI. den. ſuprà per petittum, ſi nummatam non habuerit, quòd ad pœnam aliquam minimè teneatur. Inſupèr quod ſi aliquis Tabernarius, vel vendens vinum fuerit repertus cum aliqua menſura, vel menſuris ſigillatis, & non juſtis, quod ad pœnam teneatur Tabernarius, vel hujuſmodi vendens vinum. teneatur etiam ad pœnam in dicto Capitulo contentam ille, qui non juſtam menſuram ſigillavit: & ſi vinum vendi contigerit ad aliquod prætium, quod dari non poſſit, vèl vendi ſinè roctura den., fogliettam habere minimè teneatur, ſed locò fogliettæ liceat ei habere menſuram, quam voluerit, dummodò ſit juſta, & ſigillata. Salvo, & reſervato, quod vinum ad minutum non non poſſit vendere niſi Dominus Vini, & quicumque de ſua familia famulus, vel Conſanguineus ipſius uſque in quartum gradum, ad pœnam cuilibet contrafacienti X. lib. Cort. dictæ Cameræ applicandam. Et in omnibus prædictis caſibus contentis in præſenti Statuto ſtetur, & credatur relationi Notarij Domini Vicarij, & habeatur pro plena probatione.

De ijs, qui exportarent vaſa, & ciatos à Taberna.
CAP. LXXXJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque portaverit à Taberna vas, vaſa, vel ciatos contrà voluntatem vendentis vinum ſolvat pro banno vice qualibet XL. ſol. Cort., & etiam quicumque diſceſſerit non ſolvendo, ſolvat eamdem pœnam, & credatur juramento vinum vendentis, & ad eamdem pœnam teneatur qui vaſa, vel ciatos ſtudioſè fregerit, & credatur juramento Tabernarij hujuſmodi, ùt ſuperius eſt expreſſum; & hoc Capitulum bandiatur: & quod quælibet perſona vendens vinum in Civitate, vel Diſtrictu Narniæ teneatur, & debeat ſolvere Communi prædicto nomine gabellæ prò qualibet lib. fienda de vino vendendo, de quo debeat habère apodiſſam Cameræ Communis in vegete, ubi eſt vinum, ſivè acetum, quod vendi debet, ad pœnam contrafacienti pro qualibet vice C. ſol. Cor. proùt per Conſilium Communis, & Populi, ſeù per Dominos ſex Electos fuerit ordinatum, ſeù proviſum. De aceto autèm vendendo ad groſſum quilibet teneatur ſolvere gabellam, ſcilicèt vendens XII. den. Cor. pro qualibet lib. prętij ad dictam pœnam. Et in eadem Domo, & Taberna non poſſit vendi niſi unum vinum de una vegete ſimùl, & ſemèl ad dictam pœnam pro quolibet, & qualibet vice. Adijcientes, quod quolibet menſe per Vicarium dictæ Civitatis proponi debeat in Conſilio Communis, & Populi Narniæ de venditione vini, & clareriæ tempore, quo conſuevit vendi clareriam, & pro prætio ipſorum, & ſicùt in dicto Conſilio obtentum, & reformatum fuerit exequutioni debeat mandari. Et ſi Dominus Vicarius fuerit negligens in prædictis pratèr notam perjurij pœnam L. lib. Cort. incurrat Communi Narniæ applicandam: & idem

dici-

dicimus obſervari de ſolutione gabellę Vini dicto Communi. Item quòd nullus moretur in Taberna aliqua Civitatis, vel Burgorum Narniæ poſt primum ſonum Campanæ, quæ pulſatur de nocte pro cuſtodia Ciuitatis, nèc in aliqua Domo, ubi Vinum uenderetur ad minutum; qui contrafecerit ſoluat pro banno uice qualibet XX. ſol. Cort., & totidem ſoluat Tabernarius, uel uendens Vinum, et ille, cujus eſſet Domus ſi præſens eſſet; & ſi abſens fuerit Dominus Domus non teneatur ad pœnam, niſi Venditor uenderit, et dederit extrà Domum. Saluo quod ad dictam pœnam non teneatur familia illius, qui in dicta Domo continuè habitaret. Supèr quibus omnibus Dominus Vicarius poſſit inquirere. Adijcimus, quod familia Domini Vicarij cum Notario teneatur ire, & diſcutere in ipſis Tabernis noctis tempore pro armis. Et qui inventus fuerit ibi cum armis puniatur, ùt in Capitulo de portantibus arma continetur (Hoſpitatis Forenſibus exceptis) quod Capitulum extitit confirmatum, niſi per Riformatores dictæ Civitatis aliud fuerit ordinatum.

De Pœna Conſiliarij, qui non iverit ad Conſilium.
CAP. LXXXIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quilibet Conſiliarius teneatur, & debeat ire ad Conſilium quatenus fieret, & fiet Conſilium; & qui non iverit ſolvat pro banno vice qualibet X. ſol. Cort. niſi excuſationem habuerit legitimam tempore Conſilij.

Quòd nullus in Conſilio arrenghet, niſi ſupèr propoſita.
CAP. LXXXIII.

ITèm STATVIMVS, quòd in Conſilio nullus arrenghet, dicat, vel conſulat, niſi ſupèr propoſita, & ab ea dependentibus ſinè licentia Domini Vicarij, ſub pœna XL. ſol. Cort. vice qualibet. Adijcimus, quòd in Conſilio non arrenghent niſi Conſiliarij ſinè licentia Domini Vicarij, & Dominorum Sex Electorum, vel majoris partis ipſorum, & quod dictum, & arrengatum fuerit per unum Conſiliarium, ſequens arrenghare non debeat, niſi adderet, vel minueret aliquid dicto prædicto: Contrafaciens ſolvat pro banno vice qualibet X. ſol. Cort., quæ pœna in utroque caſu auferatur de facto, & de licentia arrengandi intelligatur de Dominis in dicto Conſilio ſtantibus.

De pœna, quam imponere poſſunt Rectores, & Officiales dicti Communis inobedientibus.
CAP. LXXXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd Officiales Communis Narniæ poſſint imponere pœnam, & auferre ab inobedientibus uſque in quantitatem XL. ſol. Cort. dumtaxàt ſi eis videbitur, & non plùs pro inobedientia manda-

mandatorum ſuorum inſpecta qualitate factorum, & perſonarum, ſalvis ſemper Capitulis, quibus Vicarius poſſit imponere pœnas, ùt ſuprà in ipſis Capitulis continetur: Hoc addito quod non poſſit auferre ultrà pœnam contentam in hoc Statuto, & ſi ultrà faceret parte volente Rector, vel Officialis incurrat pœnam XXV. lib. Cort., & debeat ſpecialitèr ſyndicari. Salvo quod Vicarius poſſit imponere pœnam C. ſol. Cort., & auferre ab inobedientibus de facto.

Quòd nullus Notarius ſcribat aliquam proteſtationem, vel ſcripturam contrà Commune.

CAP. LXXXV.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus Notarius ſcribat aliquam proteſtationem, vel ſcripturam contrà Commune, & Populum dictæ Civitatis, per quam poſſit Juriſdictionem ipſius Communis, & Populi tolli, vel minui: Qui contrafecerit ſolvat pro banno dicto Communi vice qualibet C. ſol. Cort.

Quòd nullus recipiat jus ceſſum contrà Commune Narniæ.

CAP. LXXXVJ.

ITem STATVIMVS, quòd nullus contrà Commune Narniæ recipiat jus ceſſum, vel ſi receperit talis ceſſio non valeat, nèc teneat, nèc audiatur recipiens in aliqua Curia dictæ Civitatis: & nihilominùs recipiens in XXV. lib. Cort. Communi Narniæ condemnetur. Salvo ſemper quòd ſi aliquis fidejuſſerit pro Communi prædicto, quòd tunc eum Commune indemnem conſervet, in quo caſu fidejuſſor recipere poſſit jus ceſſum.

Quòd nulla Perſona in Feſto Beati Ioannis, vel alio Feſto vadat cum Corona.

CAP. LXXXVII.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atque immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla perſona cujuſcumque ætatis fuerit, vel ſit vadat per Civitatem Narniæ, vel Burgos cum Corona in Feſto Beati Joannis, vel alio Feſto, nèc aliquis aliquid petat illa de cauſa, vel recipiat; & nulla perſona cujuſcumque ætatis vadat pro candiculis, vel vadat cantando candicula de die, vel de nocte: qui contrafecerit ſoluat pro banno vice qualibet XX. ſol. Cort., & Pater, & Mater contrafacientes ſoluant bannum pro filio, vel Filijs, & Frater pro Fratre, vel Sorore; Si verò habuerit Patrem, vel Matrem: Et qui-

quilibet contrafacientes poſſit denunciare, & accuſare, & habeatur in credentijs, & habeat medietatem pœnæ: & in utroque dictorum caſuum pœna hujuſmodi poſſit auferri de facto, & hoc Capitulum bandiatur.

Quòd nulla Perſona det manciam de pecunia alicui in anno novo, ſeù in kal. Menſis Ianuarij.

CAP. LXXXVIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd in anno novo, ſeù die Kal. Menſis Januarij nulla Perſona det manciam alicui in pecunia puerorum, vel alteri Perſonæ: & nulla perſona tempore carnispriuij à quindecim diebus antè finem carnisprivij mittat Filiæ, vel Nepti, vel Pronepti, aùt Sorori, vel alteri merendam, ſeù aliquid coptum, vel crudum, & contrafaciens puniatur vice qualibet in X. lib. Cort., quæ pœna de facto auferatur, & Communi Narniæ applicetur, & quilibet contrafacientem poſſit accuſare, & denunciare, & ſtetur juramento denunciantis, vel accuſantis, & habeat medietatem banni, & habeatur in credentia, & hoc Capitulum bandiatur.

Quòd nulla Mulier habeat Roccam ad latus dum vendit panem, vel fructus.

CAP. LXXXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Mulier quandò ſtat ad vendendum panem, olera, vel fructus, teneat, vel habeat ad latus conochiam, neque filet, nèc etiàm teneat propè ſe: Quæ autem contrafecerit ſolvat pro banno vice qualibet XX. ſol. Cort., & quilibet contrafacientes poſſit denunciare, & accuſare, & habeat medietatem banni, & habeatur in credentia, & hoc Capitulum bandiatur.

Quòd nulla Perſona ſedeat ad vendendum aliquid in via antè Eccleſiam Sancti IVVENALIS.

CAP. XC.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Perſona ſedeat, vel ſtet ad vendendum aliquid in via antè Eccleſiam S.Juvenalis,& antè introitum Palatij Epiſcopatus,ſcilicèt à Columna ipſius Eccleſiæ, uſq; in angulum muri ipſius Eccleſiæ versùs Plateam Lacus, & qui, vel quæ contrafecerit, in XL. ſol. Cort. vice qualibet puniatur: & quilibet contrafacientem poſſit denunciare, & accuſare, & habeatur in credentia, & habeat medietatem banni, & Dominus Vicarius hoc bandiri faciat omni die Sabathi, & mittere unum ex Notarijs ſuis ſi contrafieret, & ſtetur, & credatur relationi Notarij dicti Domini Vicarii in prædictis.

Quòd nulla Perſona auferat, vel amoveat de lignis, vel lapidibus alicujus Pontis.

CAP. XCJ.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Perſona auferat, vel amoveat de lignis, vel lapidibus alicujus Pontis Civitatis, vel Comitatus Narniæ, vel de ferris, nèc de ſteccatis alicujus Caſtri: qui contrafecerit in XX. lib. Cort. vice qualibet puniatur, & rem ablatam in quadruplum reſtituat, & convertatur in ipſo opere; Et nullus incigliet canapem propè aliquem Pontem, vel ſteccatum ad pœnam XX. ſol. Cort. pro qualibet vice.

De Pœna negantis filiationem, vel Vxorem, ſeù alia.

CAP. XCII.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atque immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque negaverit filiationem alicujus mortui, vel Vxorem, vel aliquem eſſe Vicarium, Poteſtatem, ſeù Officialem, vel Notarium, ſeù Abbatem, vel Monacum, Capitularem, vel Epiſcopum, vel Monacem alicujus: & clarum fuerit Teſtibus, vel Inſtrumento, ſeù alio modo legitimo, ſolvat prò banno vice qualibet C. ſol. Cort. niſi renunciaverit ea die, qua negaverit. Et hoc locum habeat in qualibet Curia Civitatis Narniæ Eccleſiaſtica, vel ſeculari, & coram quibuſcumque arbitris, vel arbitratoribus: Et idem obſervetur ſi reſponſum fuerit, non credit.

De Pœna corrumpentis Vicarium, ſeù alios Officiales.

CAP. XCIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque corruperit, vel corrumpere attentaverit Vicarium, vel alium Officialem Civitatis Narniæ, ſolvat pro banno vice qualibet C. lib. Cort., & eàdem pœna puniatur corruptus: & hoc Capitulum bandiatur, & notificetur Colleſcipulanis. Hoc addito, quòd de corruptione hujuſmodi debeat cognoſcere Syndicus, qui haberet ipſum ſyndicare, contrà corrumpentes poſſit cognoſcere Vicarius.

De pœna Venantium, vel mittentium Canes in Vineis.

CAP. XCIV.

caccia

ITèm STATVIMVS, quòd nullus audeat venari per aliquas Vineas Civitatis, vel Comitatus Narniæ, vel in eis mittere, vel ducere Canem, ſeù Canes, dùm ibi ſunt Vvæ, & ſpecialitèr à Kalen. Menſis

Apri-

Aprilis, uſque ad XV. diem Menſis Octobris: qui contrafecerit in C. ſol. Cort., vice qualibet puniatur: & de ijs Vicarius teneatur inquirere juramento, & ſtetur, & credatur dicto, & relationi Notarij Domini Vicarij.

De portantibus Carnes mortacinas intùs Civitatem Narniæ.

CAP. XCV.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus Macellarius, vel alia Perſona portet, vel portari faciat intùs Civitatem, vel Burgos Narniæ aliquas Carnes mortacinas, vel morboſas: qui contrafecerit ſoluat pro banno vice qualibet XX. ſol. Cort., & quilibet contrafacientes poſſit denunciare, & accuſare, & ſtetur juramento denunciantis, vel accuſantis, & habeat medietatem banni. Proviſo quòd quicumque voluerit eas vendere teneatur, & tenere eas debeat extrà Portas dictæ Civitatis, & ibi debeat eas vendere, & non alibi ad dictam pœnam.

De Committentibus Maleficium caſualitèr, & non ſtudiose.

CAP. XCVI.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi quis non ſtudioſè, ſed caſu aliquod maleficium commiſerit perſonale, non poſſit inquiri, nèc procedi contrà eum, niſi Pater, Avus, Amicus, Patrinus, vel Nepos ex Filio, vel Filia, Frater, vel Soror accaſarent eum, & alitèr procedi non poſſit. Hoc verò non vendicet ſibi locum in illis, qui, vel quæ Parentes offenderent, nèc etiàm in damnis datis. Proviſo quòd in caſibus prædictis quandò fieret accuſatio, ùt dictum eſt committens caſuale maleficium ſoluat medietatem banni contenti in illo Statuto de Maleficijs.

Quòd nullus Rigatius currat per Plateas ſine licentia Domini ſui Equum, vel Ronzenum.

CAP. XCVIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus Rigatius, vel Familiaris alicujus currat aliquem Equum, ſivè Ronzenum ſinè licentia Domini Equi per aliquam plateam, vel ſtratam publicam Civitatis Narniæ contrafaciens ſolvat pro banno vice qualibet X. ſol. Cort., & de ijs poſſit inquiri. Adijcimus quòd quicumque curſerit Equum, & dixerit tribus vicibus alta voce, guarda, & retines, ſeù habent ſe truncaverint, & tunc ſi Equus aliquem offenderit quòd ad pœnam aliquam minimè teneatur, & hoc Capitulum bandiatur.

De vendendo ad tranſactum Iure Dominij rem duobus.

CAP. XCVIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque vendiderit, vel alio titulo alienaverit ad tranſactum Dominij rem duobus. Solvat pro banno L. lib. Cort., & res vendita tradatur primo Emptori, vel Acquiſitori, & incontinenti venditor ſecundo Emptori præcium reſtituat: & primus Emptor, ſivè Acquiſitor, vel eius hęredes propria auctoritate poſſint ipſam rem intrare, tenere, & poſſidere ſi juſto titulo debita ſolemnitate ſervata eam emit, vel acquiſivit.

De tenentibus arbores juxtà confines, ſeu fenaytas.

CAP. XCIX.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Perſona habeat, vel teneat in poſſeſſione ſua arbores juxtà, ſeù propè poſſeſſionem alicujus ad tres pedes propè poſſeſſionem convicini ſui coniuncti, ſeù conjunctorum, & unam arborem propè aliam arborem ad quinque pedales, ſed ſempèr una arbor ſit longè ab alia per quinque pedales ad menſuram pedalis Communis Narniæ, & qui alitèr arborem habuerit, vel habebit ultrà, vel præter formam prædictam illam, vel illas teneatur, & debeat incidere funditùs, & amovere tali modo, quòd ipſæ arbores remaneant diviſæ, & diſtantes una ab alia per quinque pedales, & hoc teneatur facere ſcilicèt incidere, & amovere ad petitionem Vicini hoc petentis obſervari: & Dominus Vicarius, & quilibet Judex eius, qui de hoc fuerit requiſitus teneatur hoc facere fieri, & obſervari, & mandet ei, qui arbores habet, vel habebit prætèr dictam formam, & menſuram quòd hoc faciat infrà terminum octo dierum, & poſſit imponere pœnam pro ijs exequendis XX. ſol. Cort. prò qualibet die, quam pœnam auferat Vicarius, ſivè Judex, qui de hoc fuerit requiſitus inobedientibus pro ſingulis diebus moræ, & inobedientiæ, & auferre teneatur de facto: Itàquod hoc Capitulum non vendicet ſibi locum in Olivis, Ficubus, Nucibus, & in pedibus Pirorum, & Malorum, & in ſylvis, & in quibuſcumque alijs Arboribus fructiferis, dummodò dictæ arbores remundentur in altum. Itàquod Vicarius poſſit terram ſuam commodè laborare. Addito quòd ſi ille cujus ſunt arbores non inciſerit eas infrà terminum à Curia ſibi datum, ille ad cujus petitionem fit propria auctoritate, & ſinè pœna poſſit à termino in anteà incidere, & amovere. Addito etiàm quòd Quercus ſtantes contrà dictam formam debeant amoveri, dummodò ſit ibi Vinea, vel vicinus habeat vineam in oppoſito: Et idem dicimus de arboribus infructiferis, quòd non obſtantibus pergulis reducantur ad debitam formam, & prædicta non vendicent ſibi locum ubi via eſſet in medio.

De Teſtibus, & modo cogendi ipſos ad Teſtimonium.

CAP. C.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Perſona occaſione alicujus Teſtimonij lati, vel ferendi ponatur, immittatur, vel retineatur in Carcere, intèr Cancellos Carceris, vel in aliquo alio loco præterquā in ſala inferiori Palatij Populi, vel Communis ubi ſunt Banchæ Juris, & tunc in dictis ſalis poſſit ſi opus fuerit detineri per tres dies tantùm, & non plus, et non denegetur ſibi cibus, neque potus, nèc per directum, nèc per obliquum gravari poſſit, niſi in detentione trium dierū. Et Dominus Vicarius, vel alius Officialis, qui contrafecerit perdat de ſuo ſalario vice qualibet XXV. lib. Cort., qua contrafecerit. Et elapſis dictis tribus diebus hujuſmodi detenti, poſſit de Palatio diſcedere ſinè pœna: et prædicta locum non habeant in Teſtimonio ſuper aliquo proceſſu homicidij, furti, perditionis, falſitatis, robbariæ, adulterij, incendij, et depopulationis, et alijs arduis maleficijs.

De Meretricibus, & de loco ubi morari non poſſunt.

CAP. CI.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Mulier meretrix moretur, vel ad meretricandum hoſpitetur propè aliquod Monaſterium, vel locum Religioſorum ad X. Domos, vel in oppoſito alicujus Monaſterij Dominarum ad dictam menſuram, et ſi aliqua inveniretur puniatur vice qualibet in C. ſol. Cort., et ſi ſolvere non poſſet, fuſtigetur per dictam Civitatem, et nulla perſona det, vel locet tali mulieri Domum infrà dictam menſuram, uel teneat eam. Qui contrafecerit puniatur vice qualibet in X. lib. Cort., quæ de facto auferantur ad petitionem cujuſcumque denunciantis, nèc aliqua ipſarum ſtet à die Mercurij Sancto, uſquè ad Feſtum Paſchæ ad meretricandum, nèc in die Feſti Sancti Marci ad dictam pœnam, quam Camerario dictæ Cameræ ſolvere teneantur pro qualibet contrafaciente. Proviſo quòd non poſſint ire per dictam Civitatem niſi die Sabathi, & uſque ad Angulum Palatij Domini Vicarij, & per Palatium Communis Narniæ ſinè pœna, dummodò non ſtent propè aliquod Monaſterium ultrà dictam menſuram pœna XX. ſol. Cor. pro qualibet, & qualibet vice dictæ Cameræ applicanda de facto.

Quòd nullus cavet, vel emat lapides prope Pontem Maioris Montis Narniæ.

Monasterij Maioris Montis Narniæ.

CAP. CIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus Emat, vel cavet lapides propè fontem, vel Pontem olìm Monaſterij Montis Narniæ; qui contrafecerit in X. lib. Cort., vice qualibet condemnetur.

De

De præſtantibus impedimentum Aqueductui.

CAP. CIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque dederit, vel præſtaverit impedimentum Aqueductui, qui venit ad Civitatem Narniæ devaſtando, vel fodiendo, aut proijciendo lapides, vel ligna, ſeù aliquod aliud impedimentum, ſolvat prò banno vice qualibet uſque in quantitatem CC. lib. Cort., & plus, & minùs arbitrio Domini Vicarij qualitate delicti, & conditione Perſonæ penſatis.

De Familijs habitantibus in circuitu Aqueductus.

CAP. CIV.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius teneatur ſcribi facere ſeriatìm in vno quaterno, qui ſempèr ſit in Camera Communis Narniæ omnes familias habitantes in circuitu juxtà Aqueductum continuè liceat non habitantes à contrata Tyolorum uſque ad Civitatem Narniæ, & ipſas jurari faciat, quæ fidelitèr, & ſollicitè ipſum Aqueductum in ſuò ſtatu toto poſſe conſervent, & omnes res, quæ portarentur prò dicto opere fidelitèr cuſtodire, & ſalvare, & ſimilitèr faciat, ſcribere in dicto quaterno omnes familias, & homines Caſtri Tyolorum, & contratæ Vallis, ſeù Vallium, Adiacentes ipſius Aqueductus, & eos, qui habent poſſeſſiones juxtà Aqueductum licèt non habitantes à contrata Tyolorum uſque ad Civitatem Narniæ, & ipſos jurare faciat ùt dictum eſt: Itàquod ipſe Aqueductus ab aliquo impediri non valeat, neque ipſę res valeant exportari: Itàquod ſi aliquod damnum, vel leſio fieret in eo, vel aliquid acciperetur: vicini loci ubi prædicta committerentur duplum reſtituant, & emendant. Et de ijs Vicarius finito ſuo Officio ſyndicetur.

Quòd Habitatores in circuitu Aqueductus teneantur capere præſtantes impedimentum in eo.

CAP. CV.

ITèm STATVIMVS, quòd Habitatores dictorum locorum nominatorum in proximo Capitulo teneantur, & debeant procurare toto poſſe capere illum, vel illas Perſonas, qui, vel quæ præſtarent, vel facerent aliquod impedimentum in dicto Aqueductu, & captos Domino Vicario præſentare in continenti, ſi perſona eſſet ſuſpecta, & pauper & bannum ſolvere non poſſet, ſi non eſſet idonea, & ſufficiens ad ſolvendum debeant nunciare ea die: & ſi prædicta, vel aliquod prædictorum facere fuerint negligentes, & ſi malefactor reperiri, vel ſciri non poſſet prædicti laboratores dictorum locorum in C. lib. den. Cort., puniantur. Hoc addito quòd prædicti de contrata Tyolorum teneantur ad prædicta facienda, & obſervanda quantum Aqueductus prætendit

per

per contratam Tyolorum à Spiraculo magno, & ab ipſo Spiraculo mõtis Appoliti ultrà versùs Caſtrum Sancti Urbani, & eius tenimento: & Habitatores Vallium teneantur quantùm Aquęductus progreditur: & contrata Vallium à dicto Spiraculo Montis Appoliti uſque ad Pontem Foſſati de Squetrone uſque ad Civitatem Narniæ: Necnon Habitatores ibidèm teneantur, & debeant capere toto poſſe, & denunciare quoſcumque delinquentes in caſibus ſupradictis, ut ſuperiùs continetur quamprimò poterunt in formam publicam de impedimento prædicto, & ſi negligentes fuerint in prædictis, vel aliquo prædictorum, poenam C. lib. Cort. ipſo facto incurrant; & ſi neſciretur de impedimento quis feciſſet expenſis eorum in ſtatum priſtinum reducatur.

Quòd Dominus Vicarius teneatur ſingulis duobus menſibus ire ad videndum Aqueductum.

CAP. CVI.

ITem STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius teneatur, & debeat vinculo juramenti perſonalitèr ire ad videndum Aqueductum Narniæ ſemèl ſingulis duobus menſibus ad minus cum uno de Dominis ſex Electis, & duobus Magiſtris expertis in ipſo opere, & ipſum opus, & totum Aqueductum per ipſos Magiſtros diſcuti, reperire, & videri facere ſi benè permanet, vel ſi habet aliquam lęſionem; & quicquid fuerit faciendum, fieri faciat proùt ipſis Magiſtris videbitur. Et ſi in ijs ipſe Dominus Vicarius fuerit negligens perdat de ſuo ſalario XXV. lib.

Quòd Spiraculi Aquaductus murentur, & eleventur in altum ſuprà terram per quinque pedes.

CAP. CVIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Spiraculi Forminæ, & Aquęductus Narniæ eleventur, & murentur in altum per quinque pedes muro groſſo duorum pedum; Itàquod tota volta Forminæ cooperta, planata; & per eam ſit bona ſtrata, & per eam commodè poſſit iri, & rediri equeſter, & pedeſter, et cum beſtijs ſarcinatis, et hoc fiat per omnes, et ſingulas Parrochias Civitatis Narniæ, et ipſa via aptetur uſque baſchias: et nulla perſona præſtet impedimentum in ipſa via, ſed ſemper remaneat in ſuo banno, et ſtatu ùt terminata eſt, et qui faceret aliquam offenſam, vel impedimentum in ea, vel in deſtructione eius ſolvat pro banno vice qualibet decem lib. Cort., et hoc Dominus Vicarius teneatur vinculo juramenti, et ad poenam C. lib. Cort. obſervari facere. Adijcimus, quòd ad poenam X. lib. Cort. nullus laboret, vel laborando ſe appropinquet ad murum ipſius Aquęductus per unum pedale: et nulla arbor etiam remaneat vicina ipſi Aqueductui, et ſi quæ ibi eſſet Dominus Vicarius eam faciat incidi indè, et amoveri funditùs; itàquòd ampliùs remitti non poſſit, & ſit ampla unius pedalis in unaquaque parte ipſius Forminæ, & ab utraque parte. Et Dominus Vicarius

poſſit,

poſſit, & teneatur inquirere de prædictis, & de omnibus contentis in Capitulis ſupradictis de Aqueductu loquentibus, & puniat omni modo, & via, quos ei videbitur expedire: & ſi dictus Dominus Vicarius in ijs fuerit negligens perdat de ſuo ſalario C. lib. Cort.. Addito quòd propè ipſam Forminam per tres pedales ad pedalem Communis Narniæ non poſſit ſtare, vel eſſe aliqua arbor.

Quòd ſingulis annis de menſe Maij, & Novembris fiat propoſita in Conſilio Populi, & Communis de Superſtantibus Aqueductus.

CAP. CVIII.

ITèm STATVIMVS, quòd ſingulis annis de menſe Maij, & Menſe Novembris fiat propoſita in Conſilio Populi, & Communis dictæ Civitatis de ſupraſtantibus cuſtodibus Forminæ, & Aqueductus dictæ Civitatis sùb pœna perjurij Domino Vicario, & Dominis Sex Electis dictæ Civitatis.

De pœna illorum, qui iuerint in ſubſidium alicujus Caſtri, ſeu Villæ ad aliquam brigam.

CAP. CIX.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus vadat ad aliquim Civitatem, Caſtrum, ſeù Villam de die, vel de nocte in ſubſidium alicujus brighæ, vel aliquorum, qui brigam facerent, ſeù haberent ſinè expreſſa licentia Domini Vicarij, vel Dominorum Sex Electorum dictæ Civitatis. Qui contrafecerit ſolvat pro banno ſi fuerit Equeſter L. lib. Cort. ſi pedeſter XXV. lib. Cort., quam pœnam Dominus Vicarius teneatur auferre à contrafacientibus tàm Civibus, quàm Comitatenſibus dictæ Civitatis, quam pœnam exigere debeat Vicarius pœna X. lib. Cort.

Quòd Cives Romani poſſint conuenire Narniæ in qualibet Curia prò juſta cauſa.

CAP. CX.

ITèm STATVIMVS, quòd quilibet Civis Romanus, qui voluerit convenire aliquem Narnienſem, vel Comitatenſem in aliqua Curia Civitatis Narniæ ex aliqua Juris cauſa liberè poſſit agere; & nullus talem Romanum dùm conveniret aliquem Narnienſem, vel Comitatenſem in aliqua Curia Narniæ, & in veniendo, ſtando, & redeundo audeat, vel præſumat offendere, vel offendat, vel quomodolibet inſultet: qui contrafecerit ſolvat eamdem pœnam, quam ſolueret ſi offenderet Narnienſem: & prædicta non vendicent ſibi locum, ſi talis Romanus fuerit brighæ, vel riſſæ inceptor, ſeù initiaror.

Quòd

Quòd quilibet teneatur currere ad rumorem ſiendum in quibuſcumque contratis Diſtrictus Narniæ.

CAP. CXI.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi in aliquo loco, vel contrata Civitatis, vel Comitatus Narniæ fieret aliquis inſultus, ſivè rumor per aliquos inimicos dicti Communis, vel alias perſonas quaſcumque: quòd Adiacentes vicini dicti loci teneantur currere, & tranſire ad dictum locum, & talem, vel tales, contra quos fieret inſultus, vel injuria juvare, & defendere toto poſſe, & ſi non currerent, & damnum aliquod aliquis Narnienſis, vel Comitatenſis incurreret, vel ſubſtineret, Dominus Vicarius, qui de hoc fuerit requiſitus teneatur, & debeat compellere, & conſtringere adiacentes contratæ illius, in qua fuerit damnum datum emendare damnum paſſo. Adijcimus, quòd ſi talis rumor eſſet de die, & Adiacentes prædicti non currerent, vel tragerent ad dictum rumorem, quòd Vicarius poſſit, & debeat punire tales non currentes, ſeù tragentes in XXV. lib. Cort., & ipſorum quemlibet qualibet vice: & ſi de nocte in L. lib. Cort., & Dominus Vicarius de prædictis, & quolibet prædictorum poſſit, & debeat inquirere, & culpabiles punire, & condemnare in prædictis pœnis non obſtante quòd alitèr per inquiſitionem incohatam inditia non eſſent probata.

De pœna aucupantis ad Columbos domeſticos, vel ſcoppiaiolos.

CAP. CXIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus aucupet, vel aucupare debeat ad Columbos domeſticos, vel ſchioppajolos, ſeù de palombarijs, nèc aliquis de dictis Columbis capiat, & ſi aliquis de dictis Columbis ceperit, vel aucupaverit ſolvat pro banno, & pœna pro qualibet vice X. lib. Cort., & ſi de nocte duplum pro qualibet vice; & ſi quis projecerit in aliqua Columbaria lapides, vel quodcumque aliud, quod nocere poſſet dictæ Columbariæ, ſeù Columbis, ſeù dictam Columbariam percuteret cum lapidibus, & lignis, ùt dictos Columbos expellat ſolvat de die X. lib. Cort. Si de nocte duplum prò qualibet vice: & in omnibus prædictis, & ſingulis caſibus emendet damnum patienti Sacramento patientis, & ſufficiat ad probationem prædictorum, & cujuslibet prædictorum probatio publicæ famæ per quinque Teſtes bonæ conditionis, & famæ: & Dominus Vicarius teneatur, & debeat inquirere ad petitionem cujuſcumque petentis, non obſtante quòd antè Inquiſitionem inchoatam indicia non ſint probata. Rumpentes verò Columbariam ſtudioſè, ſeù devaſtantes pœnam incurrant C. lib. Cort., & damnum emendent in duplum damnum paſſo, ſecundùm æſtimationem fiendam Sacramento patientis cum uno Teſte. Adijcimus inſupèr quòd nullus Pizzicajolus, vel Pizzicajola, vel quivis alius de Civitate, vel

Comitatu Narniæ, vel undecumque debeat vendere, vel tenere ad vendendum, nèc portare alicui ad vendendum, nèc alicui donet aliquam ex dictis Columbis: Qui contrafecerit ſolvat nomine pœnæ C. ſol. Cort., ac etiàm qui emerit ſolvat dictam pœnam: & quòd nullus Judæus emat aliquam ex dictis Columbis: & qui contrafecerit ſolvat prò banno C. lib. Cort. prò qualibet vice: Et ſi pœnam prædictam ſolvere non poſſet fuſtigetur per totam dictam Civitatem, & per ſtratas dictæ Civitatis, & de dicta Civitate Narniæ expellatur. Et in omnibus ſupradictis caſibus Dominus Vicarius teneatur, & debeat inquirere ad petitionem cujuſcumque petentis. Salvo ſemper, & reſervato quòd quilibet poſſit emere pipiones à quibuſcumque. Adijcimus, quòd Dominus Vicarius in principio ſui Regiminis bandiri faciat per loca conſueta dictæ Civitatis, quòd omnes aucupantes, ſeù Vcellatores ad retia cujuſcumque conditionis, veniant, & venire debeant coràm eo, vel coràm ſocijs ſuis, & ipſos, & quemlibet ipſorum jurare faciat, quòd non aucupent, ſeù ucellent, ſeù capiant aliquam ex dictis Columbis, & quòd debeant denunciare coràm dicto Domino Vicario omnes aucupantes, ſeù Vcellantes ad dictas Columbas, & omnes capientes dictas Columbas infrà tres dies. Et quòd nullus de dictis Columbis recipiat in Donum, vel enſenium, ſeù recipi faciat: & qui contrafecerit ſolvat prò banno vice qualibet XL. ſol. Cort., & ſi Dominus Vicarius, vel eius socij, ſeù milites in prædictis, vel aliquo prædictorum fuerint negligentes ſolvant de eorum ſalario prò quolibet nomine pœnæ L. lib. Cort., & prædictum Capitulum habeat locum in præſentibus, & futuris, & etiàm in commiſſis à duobus menſibus proximè præteritis citrà.

De eo, qui acceperit Starnam, Leporem, vel aliud Venaticum ab Aſtore.

CAP. CXIII.

cacia del falcone o pur falconerio

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Perſona auferat Starnam, vel aliquem alium Avem, ſeù Leporem, vel aliquid aliud Venaticum alicui Aſtori, Tertiolo, Falconi, Ancipiti, vel alicui alteri Avi habenti ſonaglium; qui contrafecerit ſolvat pro banno vice qualibet XXV. lib. Cort., & emendet damnum ſi hoc fecerit contrà voluntatem hujuſmodi Tertioli, vel alterius Avis, vel ſinè licentia talis, qui portaret talem Avem ad ucellandum; & de ijs ſtetur juramento denunciantis, & etiàm poſſit inquiri de hoc, & hoc Capitulum bandiatur.

Quòd nulla Perſona proijciat terraplenum, lapides, vel ſozzuram propè portam Feroniæ.

CAP. CXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Perſona proijciat Terraplenum, lapides, vel ſozzuram propè Portam Ferognæ, nèc propè viam, quà

quà itur Feroniam, ſeù propè alias Portas d. Civitatis: qui contrafecerit in XX. ſol. Cort. vice qualibet puniatur, & quod proijceret, ſuis expenſis debeat removere. Proviſo, quòd poſſit proijci in Codaleva, & etiàm ſuprà Portam Pulillorum uſque ad clavicam quandò eſſet dicta via ab aqua cavata.

De eo, qui emerit, vel vendiderit rem litigioſam. CAP. CXV.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque vendiderit, vel emerit rem litigioſam mobilem, vel immobilem, jus, & actionem; de qua, vel quo tunc eſſet, vel fuiſſet aliqua lis, ſeù quæſtio, vel controuerſia inter aliquos, et clarum fuerit confeſſione, vel alio legitimo modo, ſoluat pro banno tàm Emptor, quàm venditor L. lib. Cort., et talis contractus non valeat, nèc teneat ipſo Jure, et ſit caſſus, et irritus; et hoc locum habeat in reali, ubi oblatus ſit libellus: et in Perſonali ubi fuerit litis conteſtatio.

De viculis inter Domos claudendis. CAP. CXVI.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque habet aliquem viculum inter aliquas Domos Civitatis Narniæ teneatur ſuis expenſis, & cujus viculus eſſet, de quorum Domibus ſordes fluerent, ipſum viculum claudere lapidibus, & calce: & ità quòd in viam publicam ſordes non exeant, vel fluat etiàm fætor; ac teneatur etiàm ipſum viculum remundare dùm fuerit opportunitas: qui contrafecerit ſoluat pro banno vice qualibet poſtquàm banditum fuerit C.ſol.Cor.. Adijcimus, quòd ſi opus fuerit, vel eſt, et commodè fieri poteſt teneatur ille, vel illi, cujus, vel quorum eſſet viculus clauitare, et clauectam facere, et per viam, et ſtratam dicti Communis ab initio dicti Viculi uſque ad exitum Civitatis, vel ad aliam clauectã ſinè pœna ducere, nèc eis contradici poſſit ſi tranſcendat aliam partem viæ, dummodò alicui non inferat læſionem, nèc aliquem in ſuo Jure lædat: et Dominus Vicarius prædicta fieri faciat vinculo juramenti ad requiſitionem cujuſcumque petentis ad pœnam L. lib. Cort., et quod prædicta clauecta fieri debeat ad petitionem cujuſcumque de adiacentibus, qui primò petierit; et quilibet Judex Vicarij, qui de hoc fuerit requiſitus teneatur dictam clauectam fieri facere expenſis adiacentis vinculo juramenti ad pœnam X. lib. Cort. de ſuo ſalario. Adijcimus quod quicumque haberet aliquam priuatam, ſeù clauectam in aliqua Domo, uel loco, ex qua, uel quo fætor poſſet exire, uel uideri poſſet, et quilibet Officialis, qui de hoc fuerit requiſitus teneatur fieri facere infrà XV. dies ad petitionem cujuſcumque petentis ad dictam pœnam, et teneatur diſcutere pro prædictis, et pro ijs poſſit dictus Officialis pœnam imponere XX. ſol. Cort.

De eo, qui Electus fuerit ad aliquod Regimen, vel Officium qualiter debeat acceptare.

CAP. CXVIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque fuerit electus, vel aſſumptus ad aliquod Officium Poteſtariæ, Capitaniatus, Rectoriæ, vel Vicariatus, ſivè Camerariatus, vel Notariatus alicujus Civitatis, vel Caſtri extrà Diſtrictum Narniæ, illud Officium non acceptet, vel aſſumat ad pœnam CC. lib. Cort., niſi cum licentia, & deliberatione Conſilij Populi, & Communis dictæ Ciuitatis; in quo Conſilio juret, & jurare teneatur, & debeat Officium, ad quod electus eſt, facere bona fide, & ſinè fraude, & de ipſa Ciuitate, vel Caſtro, ubi vocatus fuerit non diſcedere ſine Inſtrumento abſolutionis, quod Inſtrumentum ad Ciuitatem Narniæ deferat, vel niſi condemnatus, de condemnatione ſolutio facta fuerit; juret etiàm, & promittat non petere, nèc peti facere contra Commune illud repræſalias, vel repræhendendi licentiam: qui contrafecerit ſolvat pro banno dictam pœnam, & repræſaliæ ſibi non concedantur. Prouiſo quod hoc Capitulum non habeat locum ad Judices, & Notarios, qui erunt vocati ad Officium ſuo nomine, & ibunt cum alijs Dominis.

De procedendo de furtis, falſitate, & homicidio à certo tempore citrà commiſſis.

CAP. CXVIII.

ITèm STATVIMVS, quòd Rectores, & Officiales Civitatis Narniæ poſſint cognoſcere tantùm de Maleficijs commiſſis per unum annum antè initium ſui Regiminis, præterquàm de furtis, falſitatibus, & homicidijs, in quibus poſſint procedere, ſcilicèt de commiſſis per tres annos antè initium ſui Officij, ſed contrà alienantem rem immobilem perſonæ non ſubiectæ Communi Narniæ, & quæ non reſpondeat Communi prædicto in banno, ſanguine, & datiua, quod poſſit perpetuò cognoſci.

De Pacibus ratis habendis.

CAP. CXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd Paces omnes factę inter quoſcumque Narnienſes, vel Comitatenſes ratæ ſint, & firmæ, & ratæ perdurent; & Dominus Vicarius inter ſe faciat obſervari, & inter ſucceſſores ipſorum, non obſtantę quòd inter alios quoſcumque pax rupta fuerit, vel rupta dici poſſet: & qui pacem fregerit condemnetur in pœna compræhenſa in Inſtrumento facto de pace; itàquod ad Cameram Sanctæ Matris Eccleſiæ perueniat, & nihilominùs condemnetur in pœnis contentis in Statuto loquentę de Maleficijs, non obſtante aliquo Capitulo Statutorum ſuprà, vel infrà poſito.

Quòd

Quòd habentibus Pacem de Maleficijs diminuatur pœna in Statutis contenta.

CAP. CXX.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque fecerit pacem de aliquo maleficio, vel maleficijs cum injuriato, puniatur, & condemnetur in medietate illius pœnæ, quam ſolvere deberet ex forma Statutorum, vel Ordinamentorum loquentium de hujuſmodi maleficio; & Pax poſſit fieri, & produci quandocumque antè ſententiam ferendam de illo maleficio: Dummodò Vicarius non ferat ſententiam infrà XV. dies à die citationis numerandos, & terminus defenſionis non poſſit eſſe minor quinque dierum, & pax poſſit fieri cum injuriato, vel eius Hæredibus: & ſi hæres fuerit pupillus, poſſit fieri cum Tutore, vel Tutrice cùm præſentia, & conſenſu duorum conſanguineorum Pupilli, vel pupillorum. Ità tamen quod pax non habeat locum in caſibus furti, falſitatis, proditionis, vel robbariæ, nèc in damnis datis, & in Tenutis.

Quòd Proceſſus factus, vel fiendus contra Filium familias valeat, & teneat.

CAP. CXXI.

ITem STATVIMVS, quòd ſi contrà Filium familias, vel Nepotem procederetur in quacumque Curia Narniæ pro aliquo maleficio, vel quaſi; proceſſus factus, vel qui fieret contrà eum valeat, & teneat etiàm ſi Pater, vel Avus non fuerit præſens, vel non conſenſerit, ſeù non conſenſiſſe reperiatur, & procedi poſſit contra talem ad condemnationem de dicto maleficio, vel exceſſu.

De pœna frangentis Carcerem, & dantis ad alium operam, vel opem.

CAP. CXXIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque fregerit, vel aperuerit Carcerem Communis Narniæ, vel opus, ſeù operam dederit quocumque modo quod Carcer dicti Communis aperiatur, vel frangatur, ex quo Carcere aufugerit, vel evaſerit aliquis detentus pro aliquo maleficio, vel aliqui alij; puniatur in D. lib. Cort. Et nihilominùs teneatur captum, ſeù captos, qui evaſerint, ſeù aufugerint reducere, ſeù reponere in fortiam dicti Communis, vel ſolvere id, quod ſolvere debebat captiuus, qui detinebatur, vel aufugit de Carcere, ſivè de captivitate quomodocumque, & qualitercumque; & hoc non intelligatur, ſi hoc commiſerint Carcerati, ſivè detenti in Carcere prædicto. Si verò prædicta, vel aliquod prædictorum commiſerit aliquis captiuus Carceris fugiendo, vel aperiendo Carcerem, puniatur talis captiuus pro fractione Carceris in CC. lib. Cort., & nihilominùs perſonalitèr detineatur

quo-

quouſque reducatur in fortiam Communis captus, qui aufugit, vel ſatisfaciat Communi quod ſolvere debebat captiuus, qui evaſerit.

Quòd nullus ponat ligna, vel letamen in Plateis Communis Narniæ.

CAP. CXXIIJ.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atque immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Perſona in Platea Majori, vel in Platea Lacus Sancti JVVENALIS, vel in Platea Sanctæ Mariæ Majoris ponat, vel teneat ligna, lapides, vel letamen: ſaluo quòd in Platea Sancti Juvenalis poſſint retineri ligna ad vendendum in uno loco tantùm, videlicèt juxtà murum ipſius Eccleſiæ uſque ad Lacum in directum à pede ſchalarum ipſius Eccleſiæ intèr ipſas ſchalas, & murum Cappellæ novæ ſuprà carnarium. Qui contrafecerit, vel aliter habebit, vel habeat; ſoluat pro banno vice qualibet X. ſol. Cort., & de majori, & minori pœna remaneat; & ſit in proviſione Domini Vicarij; & Dominus Vicarius quolibet menſe bis faciat videre, & requiri ipſas Plateas per Notarium ſuum, & de facto poſſit auferre dictam pœnam à contrafaciente, & credatur relationi Notarij, vel alicujus de familia, & hoc Capitulum bandiatur.

De modo laborandi Ceram in Civitate Narniæ.

CAP. CXXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius in principio ſui Regiminis teneatur, & debeat coràm ſe facere comparere perſonalitèr omnes vendentes, & vendere volentes, & qui conſueuerunt vendere torcios, cereos, & candelas de cera, & eos jurari faciat quod papyrus ſit de bambace, et ceram nouam pro noua dent, & uſitatam pro uſitata, itaquòd ſi fuerint interrogati debeant ueritate uti ad pœnam infraſcriptam: & non immiſcere cum eis ſmorchum olei, ſæpum, fabam, nèc aliquid aliud. Qui contrafecerit ſoluat pro banno uice qualibet C. ſol. Cort., & Dominus Vicarius teneatur omni menſe inueſtigare, & inquirere de ijs per ſe, & alios Notarios de ijs, & de fraude commiſſa, & in pœna prædicta puniantur delinquentes, & ſi Dominus Vicarius in hoc fuerit negligens perdat de ſuo ſalario X. lib. Cort. ſaluo ſempèr infraſcripto Capitulo de dicta materia loquente.

De eodem.
CAP. CXXV.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atque immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, quòd omnes laborantes Ceram in Civitate teneantur, & debeant laborare Ceram nouam ſinè aliqua ſuffiſtigatione cum papyro de bambace, & etiàm Ceram uſitatam proùt in Capitulo proximo ſuprà poſito eſt expreſſum: non obſtante aliquo Capitulo ſuprà, vel infrà poſito quod in contrarium loqueretur: itàquod in qualibet libra Ceræ mittatur media uncia bambacis, vel minus, & non plus. Et quod jurent omnes laborantes Ceram hoc Capitulum, & ſupradictum proximum Capitulum obſervare, & contrafacientes vice qualibet incurrant pro quolibet ipſorum pœnam C. ſol. Cort. ſalvo ſemper quod ſi aliquis ipſorum pro ſui uſu alitèr Ceram voluerit facere laborare, quòd tunc pœna non ſolvatur, & dictam Ceram alitèr laboratam in eorum apothecis habere nequeant ullo modo. Adijcimus quod Notarius Vicarij, qui ibit ad luctum teneatur videre torcios, & candelas, ſi ſunt ſecundùm dictum modum, & etiàm ad Eccleſiam, ad quam portatur Defunctus: Et ad diſcernendum Ceram antiquam à noua ſtetur Sacramento unius boni Viri artiſtæ de dicta arte eligendi per ipſum Dominum Vicarium, ſeu eius Notarium cum juramento etiàm illius, cuius dicta cera invencta eſſet.

De quodam muro fiendo in loco, qui dicitur Cannariculi.
CAP. CXXVI.

ITèm STATVIMVS, quòd in loco, qui dicitur Cannariculi ab angulo Domus Petri Domini Quirici uſque in murum horti Angeli Petrochi Coph fiat quidam murus dimiſſo oſtio, undè ut volentes poſſint per ipſum oſtiũ ire, & redire expenſis Hominum Parrochiæ horti Canonicæ, itaquòd terraplenum poſſit deferri ad ipſum locum proijciendo ipſum in Plaias: & nullus Macellarius, vel aliquis alius in ipſo loco candariculi de nocte antè pulſationem tertij ſoni campanæ poſſit portare, vel proijcere carnes mortacinas, beſtiam mortuam, ſanguinem, vel putredinem; qui contrafecerit portando, vel portari faciendo de die ſolvat pro banno vice qualibet XL. ſol. Cort., & portantes, & deferentes poſt dictum tertium ſonum illum ſanguinem, carnes, beſtiam, vel putredinem proijcere teneantur per foramen ibi factum in plaias, nè fætor reſultare poſſit ad dictam pœnam; & quilibet poſſit contrafacientes denunciare, & accuſare, & accuſator habeat medietatem banni. Volumus inſupèr ſtatuentes quod per Officiales Civitatis prædictæ ſi quis fuerit repertus cum hujuſmodi ſanguine in eundo, vel redeundo ſit ſinè pœna, & de hoc ſtetur juramento inventi, dummodò portet

Urceum

Vrceum, vel aliud vaſcellum, & hoc Capitulum bandiatur per dictam Civitatem.

De loco Macelli purgando per Macellarios.
CAP. CXXVIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Macellarij Civitatis Narniæ curent, & faciant ità, quòd locus Macelli, ubi macellantur, & venduntur carnes ſit benè purgatus oſſibus, & cornibus, lapidibus, & alijs ſuperfluitatibus, & ſanguine, & immunditijs: & Dominus Vicarius ad minùs bis in qualibet hebdomada faciat ipſum locum, & Macellum videri, & requiri per aliquos de eius Familia, & ſi reperirentur aliqua oſſa, cornua, vel ſordes, ſeù lapides, puniantur Macellarij vice qualibet in XX. ſol. Cort., quam pœnam ſolvere teneantur ille, vel illi, qui ſunt Antepoſiti ipſius artis: & ſi non haberent Antepoſitos, auferatur dicta pœna ab omnibus Macellarijs: & ſuper ijs poſſit Vicarius inquirere, & procedere ex eius Officio: & ad denunciationem, & relationem Notarij, vel duorum, ſeù unius de ſua Familia, relationi cujus, vel quorum credatur, poſſint ipſam pœnam de facto auferre dictus Vicarius, & eius Judices; & ad exequendum prædicta teneatur Vicarius juramento, & ad pœnam XX. lib. Cort. de ſuo ſalario; & ità faciat, quòd ſit purgata via juxtà ipſum macellum ad dictam pœnam.

De eo, qui non permiſerit laborare Terras, & Poſſeſſiones.
CAP. CXXVIIJ.

ITèm STATVIMVS, quod ſi aliquod Caſtrum, vel Villa, ſeù Univerſitas alicujus Caſtri, vel Villæ Epiſcopatus Narniæ ſtatuerit, ordinaverit, vel Reformaverit in futurum quòd Poſſeſſiones alicujus Narnienſis, vel Comitatenſis non laborarentur per homines dicti Caſtri, vel loci, & hoc clarum fuerit Vicario, vel eius Officiali aliquo legitimo modo, ſeù forma publica, quod nullus laboret dictas Terras, ſeù Poſſeſſiones: Commune, & Univerſitas dicti loci vice qualibet in X. lib. condemnetur, quæ pœna per dictos Officiales ab Vniverſitate prædicta debeat auferri, & Cameræ Sanctæ Matris Eccleſiæ applicari.

Quòd ſylva, quæ eſt in circuitu Specus Sancti Vrbani ſit ſub protectione Communis Narniæ.
CAP. CXXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd ſylva, quæ eſt in circuitu Specus Sancti Vrbani ſit ſub poteſtate Communis Narniæ ad C. pedales propè ipſum ſpecum, & sùb ſpeciali protectione dicti Communis; & nulli ſpeciali perſonæ liceat in ipſa ſylva incidere Ligna aliqua, vel exportare ea: & ipſa ligna ſint ad uſum, & commodum Communis Narniæ

niæ quin Communi placuerit, & opus fuerit habere ligna. Qui contrafecerit incidendo, vel exportando ſinè licentia dicti Communis ſolvat pro banno vice qualibet XX. lib. Cort., & pro ijs Dominus Vicarius poſſit, & teneatur inquirere, et procedere ſuo Officio omni modo, et ſufficiat probatio unius Teſtis: Addito quod in dicta ſylva nulla perſona debeat cæſare, ſeù laborare; qui contrafecerit ſubiaceat dictæ pœnæ. Et Vicarius contrà hujuſmodi delinquentes debeat inquirere, et procedere, et repertos culpabiles punire in pœna prædicta quoties fuerit contrafactum ad pœnam XXV. lib. Cort. de ſuo ſalario ſi in hoc fuerit negligens. Volumus inſupèr quod tota dicta ſylva remaneat, et ſit ſylva, nèc in aliqua parte ipſius poſſit fieri cęſa, nèc cæſari, vel laborarj sùb dicta pœna quotiès fuerit contrafactum.

Quòd non fiat Congregatio armatorum in Caſtris Comitatus Narniæ.

CAP. CXXX.

ITèm STATVIMVS ad evitandum Congregationem gentium armatorum Caſtrorum, et Villarum, et in Caſtris, et Villis Comitatus, et Diſtrictus Narniæ, quod nullus in aliquo ipſorum Caſtrorum, ſeu Villarum faciat aliquam Congregationem armatorum ſinè licentia Domini Vicarij, & Dominorum Sex Electorum dictæ Civitatis: qui contrafecerit ſoluat pro banno vice qualibet X. lib. Cort., & quilibet de Hominibus congregatis ſoluat C. ſol. Cort., & hoc Capitulum ſit præciſum, non obſtante aliquo Capitulo ſuprà, vel infrà poſito; Hoc tamen locum non habeat in locis vicinis, àc rebellibus, & inimicis Sanctæ Matris Eccleſiæ, & Communis Narniæ, & in alijs locis, ſi fieret ad defenſionem ipſorum, vel ad utilitatem, & tuitionem Juriſdictionis alicujus Caſtri, vel Villæ dicti Diſtrictus Narniæ, vel prò recuperatione Perſonarum, & rerum ipſorum, quæ perderentur, vel viderentur perdi.

Quòd Poſſeſsiones Civium ſita in confinibus poſsint laborari per Caſanos, & partem eorum de fructibus reportare.

CAP. CXXXI.

ITèm STATVIMVS ad hoc ùt Terræ, & Poſſeſſiones Hominum Civitatis Narniæ poſitæ in confinibus, quas laboratores de Narnia colere non poſſunt, colantur, & ſodæ, & incultæ non remaneant; quod Cæſani, & illi de Sancto Gemino, & quicumque alij, qui colunt, & colent de Terris, & Poſſeſſionibus Diſtrictus d. Civitatis ſitis in contratis Campacciani, Muſcignani, & aliarum contratarum, & locorũ propè confines, vel in ipſis, ſeù infrà confines poſitis Tenutę, & Diſtrictus d. Civitatis poſſint, & valeant ſinè pœna partem eis contingentem de fructibus ipſarum Terrarum reportare ad propria loca ipſorum, dummodò nullus poſſit reportare in ſpicis, ſed ipſum debeant triturare in Diſtrictu Nar-

niæ, & de blado triturato poſſint reportare cum licentia Domini Vicarij dictæ Civitatis partem eorum tantùm, ſolvendo gabellam dicto Communi debitam, et ordinatam per dictum Commune, et alitèr portare non poſſint. Et nullus graſcerius, vel quiuis alius eos, vel aliquem ipſorum occaſione graſciæ impediat in reportatione ipſorum fructuum aliquo modo, ſoluta gabella, et licentia prædicta obtenta, et aliter non: qui contrafecerit ſoluat pro banno vice qualibet XXV. lib. Cort., et quicquid acceperit reſtituat. Proviſo quod beneficium præſentis Statuti locum non habeat, ubi in hoc fraus aliqua committeretur, aliud bladum cum ſuo quomodolibet immiſcendo; et talis talem fraudem committens pro extractione graſciæ puniatur.

De ſale non extrahendo ſinè apodiſſa.
CAP. C XXXII.

ITem STATVIMVS, quòd nulla Perſona extrahat, vel exportet ſal extrà Civitatem, et Diſtrictum Narniæ ſinè apodiſſa Cameræ Communis dictæ Ciuitatis, & niſi primò ſolverit dohanam, ſeù pedagium ipſi Camerario in introitu, & exitu dictæ Civitatis ſecundùm quod conſuetum eſt: ſi quis contrafecerit perdat ſalem, & ſomarium, & ſoluat pro banno X. lib. Cort., & Vicarius dictæ Civitatis teneatur per Litteras Civitates, & Caſtra vicinia requirere: & hoc Capitulum notificare eiſdem, nè quis ignorantiam valeat allegare, & ſolutà dohanà, nullus auferat pedagium in via Perticariæ, vel alibi per Diſtrictum Narniæ ullo modo. Proviſo quòd dictum Capitulum ſit firmum, & tolli, vel ſuſpendi non poſſit, nèc caſſari, nèc alicui extrahendi licentia concedi poſſit ſinè ſolutione prædicta. Et ſi quis propoſuerit, quòd caſſetur, ſuſpendatur, vel tollatur, ſeù licentia concedatur pœnam incurrat C. lib. Cort.; qui arengaverit, vel ſcripſerit L. lib. Cort., quam pœnam futurus Vicarius à contrafacientibus teneatur auferre de facto, & dictæ Cameræ applicare.

De pœna negantis Maleficium ſi poſteà probaretur.
CAP. CXXXIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque in Curia Narnienſe reſpondens alicui inquiſitioni, denunciationi, vel accuſationi negaverit id, quod in inquiſitione, accuſatione, vel denunciatione continetur, vel continebatur, & poſteà probatum fuerit contrà eum: itaquòd ex probatione ſequatur, et ſequi poſſit ſententia condemnatoria, ſoluat talis negans pro hujuſmodi negatione, & perjurio vice qualibet prò banno quartum plus eius, in quo debet condemnari pro aliquo Maleficio, vel exceſſu, & ſicut propriam confeſſionem Maleficij ſibi quarta pars pœnæ detrahitur, ſic et per negationem quarta pars pœnæ augeatur. Adijcimus quòd reſpondens inquiſitioni, denunciationi, vel accuſationi ſuper damnis datis, et negaverit id, quod in dicta inquiſitione, denuncia-

nunciatione, vel accuſatione continetur, et probatum fuerit contra cum per Teſtes, vel alio modo legitimo, ſolvat pro pœna perjurij X. ſol. Cort. tantùm, et non plùs.

Quòd nulla Perſona poſſit habere Cappannam intrà muros alicujus Caſtri.

CAP. CXXXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd in Caſtro Colliſcipionis, nèc in alijs Caſtris Comitatus dictæ Civitatis, nèc etiàm intrà muros dictorum Caſtrorum ulla Perſona habeat, nèc habere poſſit, nèc etiàm facere, vel tenere aliquam Cappannam. Qui contrafecerit puniatur vice qualibet in C. ſol. Cort., et talem Cappannam deſtruere teneatur, et de ijs Dominus Vicarius inquirere teneatur.

Quòd nullus trahat cùm baliſtra, vel pallotteria per Civitatem Narniæ.

CAP. CXXXV.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus trahat cum baliſtra, arcu, vel pallotteria per Civitatem Narniæ, per Turres, vel Palatia ad Columbas, vel ad alia loca. Qui contrafecerit ſolvat XL. ſol. Cort. vice qualibet, et Dominus Vicarius juramento hoc publicè bandiri facere teneatur infrà octo dies principij ſui Regiminis, et quilibet contrafacientes poſſit denunciare, & accuſare, & habeat medietatem banni; & ſit in credentia.

De Aqua Molendinorum olivarum non fluenda per Civitatem Narniæ.

CAP. CXXXVJ.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Perſona permittat aquam olivarum exire, vel fluere, ſeù diſcurrere per aliquam viam publicam Civitatis Narniæ, ſed ille, cujus eſt Molendinum, ſeù Domus Molendini faciat, & curet ſuis expenſis mittere ipſam aquam sùb terram, & ipſam cooperiat uſque ad locum, itaquòd non appareat ſuper via; qui contrafecerit ſolvat pro banno dictæ Cameræ C. ſol. Cort., & quilibet poſſit contrafacientes denunciare, & accuſare, & teneatur in credentia. Adijcimus quòd aliquis Tinctor, ſeù Molendinarius olivarum non poſſit facere deflui paſtatum, vel aquam Vaſcelli, ſeù olivarum ſuper Terram propè aliquam portam, ubi gabella colligitur, nèc propè ipſam portam ad XV. pedales; & in prædictis, & quolibet prædictorum ſtetur dicto, & relationi Officialis Domini Vicarij, & habeatur pro plena probatione.

De Pœna, quam imponere poſſunt Rectores Caſtrorum paratis ad riſſam.

CAP. CXXXVIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi contingat aliquam rixam eſſe, vel eſſe paratam in aliquo Caſtro Comitatus Narniæ, ubi eſt, vel erit Poteſtas, ſeù Rector pro Communi Narniæ; talis Poteſtas, ſeù Rector pro ijs quoties ſibi videbitur poſſit imponere pœnam cuilibet de ipſo loco C. ſol. Cort. per diem ijs, quibus ſibi videbitur pro bono pacis; & poſſit expellere, & confinare de quibus ſibi videbitur, & mandare talibus quòd recedant de Caſtro, vel loco, & Narniæ veniant coràm Domino Vicario, & ab inobedientibus Dominus Vicarius pœnam impoſitam per dictum Rectorem, vel Poteſtatem de facto auferre teneatur pro dicta Camera. Addito quòd de prædicta inobedientia credatur juramento dicti Rectoris, vel Poteſtatis.

Quòd confitẽs Maleficium, habeat beneficium quartæ partis pœnæ, ſeù banni.

CAP. CXXXVIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque in Curia Narniæ ſpontè confeſſus fuerit maleficium, de quo erit, vel fuerit denunciatus, accuſatus, vel de quo procederetur per Inquiſitionem contrà eum quandò primo ibit ad ſe excuſandum, defendendum, vel reſpondendum accuſationi, denunciationi, vel inquiſitioni, habeat beneficium quartæ partis eius, quod deberet condemnari ex tali maleficio, videlicèt, quòd minuatur ei pœna in quarta parte eius pœnæ, in qua deberet condemnari, ſi negaret Maleficium, & probaretur. Hoc tamen non vendicet ſibi locum in ijs, qui reperirentur ire per dictam Civitatem, & Burgos de nocte contra formam Statutorum, & in damnis datis, & de introitu, & moleſtatione Tenutæ.

Quòd nullus Civis, vel Comitatenſis vadat ad macinandum ad alia Molendina, quàm ad illa de Civitate Narniæ.

CAP. CXXXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus Narnienſis, vel Comitatenſis vadat ad macinandum ad alia Molendina, quàm ad Molendina Civitatis, & Comitatus Narniæ, qui contrafecerit ſolvat pro banno L. lib. Cort.; & hoc Capitulum bandiatur, & notificetur Hominibus Caſtri Confinei, & de hoc Dominus Vicarius ſingulis duobus menſibus Inquiſitionem faciat generalem vinculo juramenti.

De

De pœna incidentis ligna, & ea exportantis de fracta Capitoni.

CAP. CXL.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, nèc aliquis alius Officialis Narniæ, nèc aliquis alius de dicta Civitate, Comitatu, vel etiàm aliundè incidat, vel incidi faciat ligna in fracta Capitoni, ſeù ſylva dicti Caſtri, vel extrahat indè ligna, vel deferri faciat; qui contrafecerit ſoluat quilibet Narnienſis, vel Comitatenſis vice qualibet X. lib. Cort., Vicarius: qui hoc permiſerit perdat de ſuo ſalario C. lib. Cort., quilibet alius Officialis L. lib. Cort. Et ſi aliquis non ſubiectus juriſdictioni ſeculari hoc fecerit, vel commiſerit, liceat cuilibet talem offendere ſinè pœna, niſi ſit Clericus, vel perſona Eccleſiaſtica, dùm tamèn ex dicta inciſione effectum mortis non ſequatur, nèc inciſio alicujus membri, & in Curia Narnienſe prò aliqua cauſa non audiatur; & quòd Vicarius faciat inquiri per Notarium damnorum datorum ſingulis duobus menſibus ad minus ad pœnam XXV. lib. Cort.

De facientibus conventiculam, vel tractatum contrà præſentem ſtatum.

CAP. CXLJ.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi quis fecerit, ſeù fieri fecerit conjurationem, conſpirationem, ordinationem, congregationem, conventiculam, tractatum, ſeù contractum contrà Sanctam Romanam Eccleſiam, ſeù eorum Rectores, & Officiales, & contrà Populum, & Commune Civitatis Narniæ, vel contrà bonum, & pacificum Statum Eccleſiaſticum, & Commune ipſius Civitatis, vel in ipſius Status ſubverſione directè, vel per indirectum capiatur per Dominum Vicarium, vel per Guardianum Populi dicti Communis dictæ Civitatis pro Sancta Romana Eccleſia, & ità, & talitèr puniatur, quòd moriatur, & Domus, ſeù locus, ubi prædicta facta fuerint funditùs diruatur; & ſi talis capi non poſſet, puniatur, & condemnetur in dicta pœna, & perpetuò exbandiatur, & exbandimento ſubiaceat, & non poſſit aliquo modo rebandiri; & Dominus Vicarius, vel Guardianus dictæ Civitatis poſſint cognoſcere de prædictis per Inquiſitionem aliquo Capitulo non obſtante, & poſſit contrà hujuſmodi delinquentes ad torturam procedi præcedentibus inditijs, vel quaſi ſimilibus præſumptionibus, & coniecturis.

De condemnationibus, & ſententijs exequendis.

CAP. CXLII.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, & Officiales eius, & quilibet alius Officialis dicti Communis teneantur, & debeant exequi, & exequutioni mandare omnes ſententias, & condemnationes,

quas

quas tulerint ſupèr Maleficijs quibuſcumque; Ita quòd nulla remaneat ſinè effectu ſuæ exequutionis, niſi per defectum facultatis, & fugam condemnati, vel condemnandi quominùs debita exequutio fiat. Inſuper exequantur omnes ſententias condemnatorias latas, & factas per prædeceſſores ipſorum, de quibus exequutio facta non eſſet ſinè aliquo prætio ad pœnam D. lib. Cort., niſi fuga, vel inopia condemnatorum recuſaret eaſdem, vel niſi aliqua ſententia fuiſſet caſſata, ſeù annullata auctoritate Conſilij Communis, & Populi Narniæ; & ſi Dominus Vicarius fuerit negligens, eo ipſo incurrat pœnam C. lib. Cort. prò quolibet, & vice qualibet Cameræ applicentur de ſuo ſalario. Hoc addito, quòd ſi ſententia eſſet majoris quantitatis C. lib. Cort., & non fieret exequutio de ea, quòd prædicti Officiales teneantur ſolvere quantitatem in dicta ſententia contentam, de qua non eſſet exequutio facta; & de hoc ſyndicentur in fine eorum Officij: & ſuper ijs Cancellarius, & Notarius Cameræ teneantur compellere Vicarium, & alios Officiales in ſcriptis. Proviſo quòd Dominus Vicarius, & quilibet Officialis Populi, & Communis Narniæ debeant ferre ſuas ſententias, & condemnationes ſinè aliquo ſalario, vel reſervo, & terminum aſſignare ad ſolvendum X. dierum ad pœnam C. lib. Cort. de eorum, & cujuslibet eorum ſalario, & ſententiam proferre: Et quòd ſi infrà dictum terminum condemnationem ſuam non ſolverit, intelligatur eſſe condemnatus ipſo Jure in quarto pluri, & cum ipſo quarto debeat fieri exequutio contrà eum.

Quòd non fiat injuria, vel offenſa Mulieribus euntibus ad fontes.

CAP. CXLIIJ.

JTèm STATVIMVS, quòd nullus verbo, vel facto dicat, vel faciat injuriam, vel offenſam Mulieribus, quæ ad Fontes Aquarum in Civitate Narniæ, Feroniæ, & Canali Forminæ pro aqua portanda in eundo, ſtando, vel redeundo; & qui contrafecerit ſolvat pro banno duplum eius pœnæ, quæ continetur in Statuto de ſimili Maleficio, & cum multitudo Mulierum occurrit ad ipſos Fontes, vel ad aliquem ipſorum pro aqua ſumenda, Viri intèr ipſas non debeant ſe immiſcere, niſi ſtarent ad ipſum Fontem pro aqua ſumenda pro eorum neceſſitate, vel Dominorum ſuorum, vel alicuius, in cujus ſervitio eſſent; & qui contrafecerit puniatur vice qualibet in XL. ſol. Cort.. Proviſo, quòd Parentes teneant filios ſuos impuberes, qui ad dictos Fontes aliquam læſionem, vel levem infeſtationem non faciant, & hoc Dominus Vicarius faciat per Civitatem Narniæ publicè bandiri, & poſſit imponere pœnam, & bannum XX. ſol. Cort., & de prædictis Vicarius omni menſe inquirere teneatur.

De ijs, qui occuparent doloſè Palatia Populi, vel Communis.

CAP. CXLIV.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atque immunitati Eccleſiaſticæ.

ITèm STATVIMVS, & ORDINAMVS, quòd nullus præſumat auferre, vel occupare doloſè Palatia Populi, & Communis Narniæ, vel Palatia, vel Turres ipſorum Palatiorum, vel Campanile S. Mariæ Majoris, vel Campanile S. Juvenalis, vel Palatia, ſeù Domos Populi, & Communis Narniæ, quæ Domus ſtant in Civitate Narniæ, & Parrochia S. Stephani, quæ ad Commune, & Populum Civitatis prædictæ ſpectare noſcuntur; nèc ipſa Palatia, vel Turres appræhendere, nèc aliquod ipſorum Palatiorum, Turrium, vel Turrerium impedire per directum, vel per obliquum, quominùs Populus, & Commune ipſius Civitatis, & Rectores ipſius per ſe, vel alios liberè pro eis cum ad ea, vel ad alterum eorum tranſmiſerit, tenere valeat, atque uti; & ſi quis contrà prędicta, vel aliquod prædictorum fecerit, capite puniatur, & bona eius omnia confiſcentur, & applicentur dictæ Cameræ. Et quia veræ rationi conſentaneum eſt, ùt dantes ad id operam, auxilium, vel favorem ſimili pœna plectantur, ſeù puniantur: deliberamus, & Ordinamus, quòd nullus permittat ipſe, aut permittatur à ſua Familia per Domum, vel Turrim eius habere aditum, vel aſcenſum ad aliquam ipſarum Turrium, vel Palatiorum, vel ipſam Domum, Palatia, vel Turres, vel alterum eorum occupare, quominùs Vicarius in eius Palatijs liberum aſcenſum, & deſcenſum ſinè contradictione alicujus habeat; Qui contrafecerit puniatur pœna ſuprà contenta. Et nihilominùs Domus ipſæ, ſivè Turres hujuſmodi, per quas Palatia, ſivè Turres hujuſmodi, ſeù altera eorum fuerit occupata, funditùs diruatur, abſque ſpe ulterius reædificandi; & ſupèr prædictis Vicarius de tanta temeritate, & audacia poſſit inquirere indicijs præcedentibus, aliquo loquente in contrarium non obſtante, & eos cùm accuſatione, & ſinè punire; & ſi quis prædicta facere neglexerit, alitèr nihilominùs exequatur. Et ſi requiſitus facere neglexerit, ſoluat de ſuo ſalario D. lib. Cort., & d. Cameræ applicentur. Et Camerarius Cameræ ipſum ſalarium teneat, & retinere teneatur, nèc ipſum ſalarium ſolvat Vicario, nèc alicui eius Officiali. Et nullus dicto, vel facto dicat, vel faciat aliquid contrà Cuſtodes ipſarum Turrium, dùm morantur ad ipſam cuſtodiam; & qui contrafecerit ſolvat duplum pœnæ, quam de eodem delicto ſolvere teneretur ex forma Statutorum Populi, vel Communis prædicti.

Quòd

Quòd quæratur à Teſtibus examinandis de Maleficio, vel exceſſu, de cauſa ſcientiæ.

CAP. CXLV.

ITèm STATVIMVS, quòd quotieſcumque contigerit procedi per Dominum Vicarium, vel eius Officiales, vel quemcumque alium Officialem dictæ Civitatis contrà aliquam aliam Perſonam occaſione alicujus Maleficij, vel exceſſus: Judex, coràm quo cauſa vertitur hujuſmodi teneatur quærere à Teſtibus, qui ſuper hujuſmodi delicto depoſuerint coràm eo dictum eorum, & dicta ſcientiæ eorum, quæ dixerint; & ſi omiſſum fuerit, Teſtem ipſum repetere poſſit ante quàm ad ſententiam, vel tormenta, vel coactionem Palatij, vel alias contrà eum procedat. Teneatur, & debeat proceſſum ipſum facere publicari, & aperiri, & dare proceſſus copiam, & competentem dilationem ad opponendum, & ad probandum contrà Perſonas, & dicta: & alitèr omiſſa forma prædicta prædicti Officiales contrà aliquem non procedant, vel procedere valeant ullo modo, & ſi alitèr procederent non valeat, nèc teneat ipſo Jure: & nihilominùs Vicarius, & eius Officiales, qui contrafecerint pœnam L. lib. Cort. vice qualibet incurrant.

De fraude committenda per Comitatenſem pro elevando ſe de libra Comitatus.

CAP. CXLVI.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliquis Comitatenſis per dolum, vel fraudem accuſatariam, vel ſimoniam per ipſum, vel alium commiſerit, vel per eum, vel alium evidentèr dolum, ſeù fraudem, quæ ſimonia, vel accuſataria commiſſa fuiſſet alicui cum Civitate Narniæ prò ipſo Comitatenſe elevando de libra Comitatus dictæ Civitatis, & bona ſua, àc bona, quæ ipſe haberet, & poſſideret, mittere in libra Civitatis ad hoc, ut ipſe in Civitate intèr Cives fuiſſet allibratus: & prædicta probarentur contra talem, ſeù tales Comitatenſes per famam publicam cum alijs inditijs, ſeù indicio, præſumptionibus, vel coniecturis, quòd talis Comitatenſis, & Dominus committens accaptũ, ſeù ſimoniam puniatur in C. lib. Cort. per Vicarium dictæ Civitatis, & Camerario Eccleſiæ applicentur; & de prædictis poſſit Dominus Vicarius cognoſcere ad petitionem cujuſcumque Petentis; & nihilominùs ipſe, & bona ſua in Caſtro, ſeù Villa undè eſſet talis Comitatenſis debeat allibrari, & prædicta locum habeant in præſentibus, præteritis, & futuris, non obſtante aliquo alio Capitulo, vel Statuto Communis, vel Populi Narniæ, ſalvo quod de præteritis ad pœnam non teneatur. Adijcimus quòd ſi quis accuſatariam, vel ſimoniam receperit ſolvat dictam pœnam C. lib. Cort., & dictæ Cameræ applicentur, & de hoc poſſit inquiri per Dominum Vicarium. Adijcientes quòd ſi quis reperiretur commiſiſſe prædicta, vel committeret in futurum, quòd teneatur ad ſolu-

ſolutionem dativarum tàm in Civitate , quàm in Caſtro , ſeù Villa in quo , vel qua bona hujuſmodi reperirentur quouſque reducatur ad libram veram .

De ſciamis Apum non emendis, nec vendendis.
CAP. CXLVII.

ITèm STATVIMVS , quòd nullus Civis , Comitatenſis , ſivè Forenſis audeat vendere alicui , vel aliquibus aliquos ſciamos , vel ſciamen Apum, & quòd nullus audeat emere dictos ſciamos Apum cauſa occidendi eos , vel extrahendi extrà Diſtrictum Narniæ ad pœnam C. ſol. Cort. pro quolibet ſciamo , & quilibet poſſit denunciare , & accuſare contrafacientes hujuſmodi, & denuncians habeat tertiam partem banni, & teneatur in credentia : & nihilominùs contrà inobedientes Dominus Vicarius, & eius Officiales teneantur inquirere omni menſe , & repertum culpabilem punire , & condemnare in dicta pœna : & hoc Capitulum bandiatur , ùt nullus valeat præſentem ordinem ignorare . Et ſi Dominus Vicarius negligens fuerit , vel remiſſus perdat de ſuo ſalario XXV. lib. Cort. . Adijcimus quòd quicumque furatus fuerit ſciamum , vel devaſtaverit eum , etiàm ſi in arbore fuerit ſciamum , ſolvat nomine pœnæ XXV. lib. Cort. , ſi melaverit X. lib. Cort. , & in quolibet caſu Domino talis ſciami damnum reſtituat duplicatum : & quòd de prædictis omnibus , & ſingulis per Vicarium , & eius Officiales poſſit inquiri à quatuor annis citrà .

De Portanarijs non permittentibus extrahi res pertinentes ad Dohanam ſinè apodiſſa.
CAP. CXLVIII.

ITèm STATVIMVS , quòd Portanarij , qui ſunt , vel erunt ad cuſtodiam Portarum Civitatis Narniæ , diligentèr , fidelitèr , & ſollicitè cuſtodiant ipſas Portas , & nullum Civem , Comitatenſem , vel Forenſem permittant extrahere , & exportare , vel exire de dicta Civitate aliquas res cujuſcumque conditionis exiſtant ad Dohanam pertinentes ſinè apodiſſa in ſcriptis redacta , & ſigillata ſigillo gabellarij dicti Communis , vel eius , qui ad colligendum Dohanam poſitus fuerit, & qui contrafecerit ſolvat prò banno prò quolibet ſollo , quem ſolvere deberet X. ſol. Cort. nomine pœnæ : & Cuſtodes ipſarum Portarum teneantur qualibet die omnes apodiſſas accipere à deferentibus , & ipſas apodiſſas reſignare eo die Camerario dicti Communis , & eius Notario , & qui ex ipſis Cuſtodibus contrafecerit ſolvat prò pœna vice qualibet C. ſol. Cort. . Adijcimus quòd res pertinentes ad Dohanam non poſſint , nèc debeant extrahi , niſi per Portam de Polellis , & per Portam Romanam , & per Portam de Arvoltis , & per Portam de Preta , & non aliundè .

Quòd liceat cuilibet Forenſi venire ad Civitatem Narniæ cum ſuis Mercimonijs.

CAP. CXLIX.

ITèm STATVIMVS, quòd licitum ſit cuilibet Forenſi venire ad Civitatem Narniæ cum ſuis Mercimonijs, & rebus ad vendendum, & ipſas res, & Mercimonia vendere poſſint in quocumque loco dictæ Civitatis, plateis, & vijs, ùt eis placuerit ſinè contradictione alicujus Perſonæ, non obſtantibus aliquibus Statutis, ſeù Ordinamentis dictæ Civitatis, et quicumque eum offenderit in perſona, vel rebus, vel eum impediret condemnetur in pœna, in qua condemnari debet, ſi offenderet, vel impediret in ipſis caſibus Narnienſes; Hoc verò non vendicet ſibi locum in exbanditis, et condemnatis dicti Communis.

De Porcis non mittendis, & non euntibus per Civitatem Narniæ.

CAP. CL.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus in Civitate Narniæ extrà Domum ſuam audeat, vel præſumat tenere, vel mittere per ipſam Civitatem aliquem Porcum, ſeù Scrofam: qui contrafecerit puniatur vice qualibet in XL. ſol. Cort.; Exceptis Porcis de Sancto Antonio in quantitatem VI. Porcorum tantùm, qui poſſint teneri per dictam Civitatem, & ire per eam ſinè pœna. Et conſiderantes quòd natura Porcorum eſt cavare, ne ipſi Porci Sancti Antonij vias, & Plateas valeant devaſtare; Volumus, & Statuimus, quòd ille, qui præeſt dictis Porcis de Sancto Antonio teneatur ipſis porcis mittere anulum ferri in naribus, & ſi aliquis ex dictis porcis fuerit repertus ſinè anulo, quòd talis, qui præeſt, vel præerit dictis porcis puniatur vice qualibet in XX. ſol. Cort., & ſupèr prædictis Dominus Vicarius teneatur inquirere omni menſe, & repertos culpabiles punire etiàm non præcedentibus inditijs, & ipſos porcos capi facere, & tenere, & ſi non reperiretur infrà biduum cujus eſſet dictus porcus, ipſum vendi facere, & pecunia, ſeù præcium eius Camerario dictæ Cameræ facere aſſignare.

Quòd committentes Maleficia in Comitatu Narniæ capiantur, & in fortiam Communis ducantur.

CAP. CLI.

ITèm STATVIMVS, quòd Homines cujuſcumque Caſtri, ſeù Villæ in Tenuta, & Diſtrictu Narniæ; in cujus Caſtri, ſeù Villæ Territorio commiſſum eſſet aliquod Maleficium cum ſanguinis effuſione, vel aliqua robbaria, ſeù violentia, ſeù adulterium, ſtuprum, vel inceſtum contrà voluntatem Mulieris, vel aliquod guaſtum, depopulatio fructuum, vel arborum, ſeù incendium, vel aliquod aliud Maleficium enor-

enorme, ſeù grave teneatur proſequi, & capere Malefactorem infrà tres dies à die commiſſi Maleficij, vel exceſſus, & Domino Vicario Civitatis Narniæ perſonalitèr præſentare ad pœnam, quæ de tali maleficio, vel exceſſu, quod eſſet commiſſum imponitur per Statutum Populi, et Communis Narniæ, ubi pœna pecuniaria eſt ſequuta, vel ſequutura: ſi autem in Statuto eſſet pœna perſonalis, ad pœnam uſque in CCCC. lib. Cort. per Vicarium dictæ Civitatis ſuo arbitrio auferendam facti qualitate, perſonarum, Caſtri, ſeu Villæ ſtatu, et conditione penſatis. Proviſo quòd ſi aliquod dictorum Maleficiorum eſſet commiſſum de nocte, vel circà confinia dictorum Caſtrorum, ſeù Villarum Diſtrictus Narniæ poſſit imponere pœnas ſupèr adnotatas uſque ad dimidiam eorum arbitrio.

Quòd Camerarius, & Cancellarius dicti Communis Forenſes non comedant, neque bibant cum Civibus.

CAP. CLIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Camerarius, et Cancellarius dicti Communis Forenſes non comedant, nèc debeat bibere durante eorum Officio cum aliquo Cive, vel Comitatenſe dictæ Civitatis, etiàm ſi Officiales fuerint intèr ipſam Civitatem, et Burgos ad pœnam X. *lib.* Cort. pro qualibet vice, et de hoc jurare teneantur in principio eorum Officij. *Salvo*, et reſervato quòd Cancellarius poſſit comedere, et bibere cum D.D. Sex Electis dictæ Civitatis in Palatio Reſidentiæ ipſorum Dominorum.

Quòd ſententiæ latæ, & ferendæ per Dominum Vicarium ſint ratæ, & firmæ.

CAP. CLIIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd ſententiæ latæ, & ferendæ in Criminalibus Cauſis per Dominum Vicarium dictæ Civitatis cùm Conſilio, & aſſenſu omnium Judicum ipſius Vicarij ſint ratæ, & firmæ, & ſupèr ipſas niſi in tempore ſyndicatus non poſſit de injuſtitia, vel nullitate opponi, niſi coràm Judice appellationis; Immò ipſarum exequutio fieri debeat, proùt latæ fuerunt per ipſum Dominum Vicarium, cùm Conſilio prædictorum, & ſucceſſorum eorum; & ipſarum ſententiarum condemnationis exequutio non poſſit modo aliquo impediri, niſi per ſolutionem factam per pecuniam numeratam Camerario dictæ Cameræ de quantitate pecuniæ in ipſa ſententia, & condemnatione contenta; & quòd de caſſatione, ſeù ſuſpenſione, vel termini aſſignatione ipſarum ſententiarum, vel aliquo alio actu, per quem poſſet earumdem ſententiarum, & condemnationum exequutio impediri, proponi, arrengari, vel ſcribi non poſſit in Conſilio Populi, vel alio loco dictæ Civitatis ad pœnam mille lib. Cort. auferendam à quolibet contrafaciente ultrà pœnam perjurij, quam ipſo facto incurrant; In quorum Syndicatu per ip-

ſorum Syndicum debeant ſpecialitèr ſyndicari,& Cancellario,atq; Conſiliario arrenganti auferendam ſtatìm de facto per Vicarium, qui per tempora fuerit : & quòd ſi ſecus fecerint in proponendo, ſcribendo, arrengando, conſulendo, vel reformando non teneat ipſo Jure : & ipſius Reformationis vigore, niſi facta fuerit ſolutio abſque compenſatione aliqua in pecunia numerata ſententiæ, & condemnationis cancellari, vel aboleri non poſſint, & ſi cancellatæ fuerint, dictus Cancellarius dictam pœnam incurrat : & prædicta jurent Domini Sex Electi, & Vicarius,àc abſque omni fraude obſervare teneātur:& hæc tolli non poſſint, vel ſuſpendi ipſius Civitatis Conſilio, vel arrenga.

De eo, qui produxerit accuſam coràm aliquo Officiali, quam non probaverit.

CAP. CLIV.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque porrexerit aliquam accuſam coràm aliquo Officiale d. Civitatis,quam non probaverit plenè,vel ſemiplenè,vel ſaltìm per publicā famam,ſi ipſa accuſa fuerit de aliquoMaleficio, de quo eo caſu poneretur pœna XXV.lib.Cort.,& ab indè ſuprà condemnetur in XL. ſol. Cor.; Si verò ab indè infrà, vel fuerit de turbatione Tenutæ comdemnetur in X. ſol. Cort.; Si autèm de ipſo delicto ſecundùm formam Statutorum ipſius Civitatis perſonalis pœna eſſet impoſita in L. lib. Cort. pœnam incurrat.

Quòd nulla Perſona vadat, vel mittat ad macinandum ad Interamnam.

CAP. CLV.

Com.tes poſsunt Statutum condere ut Cives omnes eant ad Molendina publica. Cohel. ad Bullam Boni Regim. Cap. 31. n.o 226

ITèm STATVIMVS, quòd nullus, ſeù nulla perſona vadat ad macinandum, ſeù mittat, vel res victuales portet, vel deferat, aùt portari, vel deferri faciat ad Civitatem Interamnæ ad pœnam XXV. lib. Cort. ultrà pœnam, quæ imponeretur ibi per Statutum ipſius Civitatis de ſimplici acceſſu; Si verò ad alia loca X. lib. pœna mulctetur, de quibus Dominus Vicarius inquirere debeat quolibet menſe ad minus, & maximè in Caſtro Collis Scipionis, Perticariæ,& Rocca Carlei.

Quòd nullus armatus Forenſis intret aliquod Caſtrum Comitatus Narniæ.

CAP. CLVJ.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus Forenſis intret armatus aliquod Caſtrum Comitatus Narniæ, nèc etiàm ſinè armis poſſit aliquam Roccam intrare abſque ſpeciali licentia Domini Vicarij in ſcriptis redacta, ad pœnam L. lib. Cort. Cameræ Narniæ applicandam.

De

De Pœna illius, qui ſubmiſerit, vel procuraverit ſubmittere alicui aliquod Caſtrum, vel Roccam Diſtrictus Narniæ.

CAP. CLVIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd quicumque attentaverit ſubmittere, vel ſubmitti facere aliquod Caſtrum, ſeù Roccam Diſtrictus Civitatis Narniæ, vel ſubmiſerit, ſeù ſubmitti fecerit Juriſdictioni alicujus Comitatus, Collegij, vel ſpecialis Perſonæ in præjudicium Communis, vel Populi Civitatis Narniæ, vel eorum Juriſdictionis, ſeù Juris puniatur pœna capitis.

Quòd nulla perſona cavet, vel aſportet letamen à Domo Herrigetti uſque ad Portam Pontis Narniæ.

CAP. CLVIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Perſona cavet, fodeat, vel aſportet, aùt fodere, vèl aſportari faciat letamen, Terraplenum de aliquo loco à Domo Herrigetti Domini Maſſei ſita propè Sanctum Marcum, via mediante, uſque ad Januam, ſeù Portam Pontis Narniæ incluſivè: qui contrafecerit in C. ſol. Cort. vice qualibet puniatur, & quilibet de prædictis ſit legitimus accuſator, & habeat medietatem banni, & teneatur in credentia.

Quòd Syndici dicti Communis Iura, & Iuriſdictiones dicti Communis à quibuſcumque apprahenſa debeant reinvenire.

CAP. CLIX.

ITèm STATVIMVS, quòd Syndici dicti Communis Juriſdictiones, & Jura dicti Communis ubicumque conſiſtentia ſuper appræhenſas, vel ſuper appræhenſa debeant reinvenire, & ad manus dicti Communis, & in dicto Communi reducere cum effectu, & ſpecialitèr ea bona, & Jura, quæ dictum Commune habet in Monte Tajzani, ſicut patet manu Thomæ Joannutij Notarij, & de prædictis, & pro prædictis reinveniendis, prædictus Syndicus debeat Inquiſitionem facere: & ſi negligentiam commiſerit iu prædictis, ſolvat Camerario dictæ Cameræ nomine pœnæ de ſuo ſalario L. lib. den. Cort.

reædificandum

Quòd Dominus Vicarius eligat tres bonos Viros, & unum Camerarium ad ædificandum Hoſpitale in Domo olìm Clericutij Thomæ.

CAP. CLX.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, qui nunc eſt, & per tempora erit, eligat prò ſex menſibus tres Homines de dicta Civitate, & unum Camerarium ad reædificandum, ſeù fieri faciendum quoddam Hoſpitale in Domibus olìm Domini Clerici Maſſei Petri Saluſtri; qui etiàm Camerarius recipiat bona dicti Hoſpitalis, & expendat prò dicto opere Hoſpitalis prædicti, ut fuerit per dictos tres proviſum, & declaratum; & prædicti tres ſic electi, & Camerarius dent operam efficacem ad ædificationem, & conſtructionem dicti Hoſpitalis: Qui etiàm teneantur bona dicti Hoſpitalis conſervare, & cuſtodire, colere, & ſalvare, & finitis dictis ſex menſibus teneantur ad petitionem dictorum Officialium Communis prædicti illis Perſonis per eos poſitis de omnibus geſtis integralitèr reddere rationem.

De eo, qui non fuerit ſubiectus Iuriſdictioni ſeculari dictæ Civitatis, non poſſit habere aliquod Officium in dicto Communi, & in eius Diſtrictu.

CAP. CLXI.

Hoc Capitulum non ſubſiſtit, nèc obligat in parte, & partibus præjudicialibus juriſdictioni, libertati, atque immunitati Eccleſiaſticæ.

ITem STATVIMVS, quòd aliquis, qui non fuerit ſubjectus Juriſdictioni Seculari dictæ Civitatis non poſſit habere aliquod Officium in dicto Communi, nèc in dicta Civitate, & eius Diſtrictu, ſi non ſolverit dativas, & collectas, & accavallatas pro ſuo allibratu cujuſcumque Defuncti, ſi eſſet hæres, impoſitas à dicto tempore citrà, & imponendas. Et ſi Electus fuerit, vel extractus ad aliquod Officium dictæ Civitatis, ipſa electio non valeat, nèc teneat ipſo Jure; & quicumque ipſum elegerit, ſeù nominaverit ad aliquod Officium dictæ Civitatis, vel Comitatus, & Diſtrictus incurrat pœnam L. lib. Cort. dictæ Cameræ applicandam, quæ pœna de facto auferatur, & auferri poſſit eidem per Dominum Vicarium, & quemlibet alium Officialem dictæ Civitatis, qui de ijs fuerit requiſitus; & ſi fuerit extractus de aliqua ſaccola ad aliquod Officium, ipſa extractio non valeat, nèc teneat ipſo Jure, & ipſum Officium operari non poſſit per ſe, nèc per alium; & ſi operaretur incurrat pœnam C. lib. Cort. per dictos Officiales, & quemlibet eorum auferendam, & nihilominus quod fecerit in ipſo Officio non valeat, nèc teneat ipſo Jure.

De

De pœna illius, qui vendiderit, vel aliquo titulo tranſtulerit aliquam poſſeſſionem, vel Domum alicui non ſubiecto.

CAP. CLXII.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Perſona audeat, vel præſumat vendere, donare, alienare, ſeù quocumque modo, cauſa, vel titulo transferre aliquam poſſeſſionem, ſeù aliquam Domum poſitam in Civitate Narniæ, vel eius Diſtrictu alicui Perſonæ non ſubiectæ Juriſdictioni Seculari dictæ Civitatis, & quæ non reſpondeat dicto Communi in banno, ſanguine, & dativa ad pœnam C. lib. Cort. per quemlibet Officialem dictæ Civitatis auferendam à tali, ſeù talibus contrafacienti, ſeù contrafacientibus pro qualibet vice, & dictæ Cameræ applicare: & nullus Notarius dictæ Civitatis, vel eius Diſtrictus audeat, vel præſumat ſcribere, vel ſcribat aliquem contractum, ſeù Inſtrumentum de prædictis ad pœnam XXV. lib. Cort. dictæ Cameræ applicandam, & ſibi de facto auferendam prò qualibet vice, ùt dictum eſt: & nihilominùs tale Inſtrumentum, ſivè contractus non valeat, nèc teneat ipſo Jure, & ex eo agi, vel defendi non poſſit, nècnon talis Domus, vel poſſeſſio tali modo vendita, donata, ſeù alienata, aùt quocumque modo translata ſit, & eſſe debeat Communis Narniæ: & quilibet poſſit tales contrafacientes denunciare, & accuſare, & teneatur in credentia: & hoc Capitulum locum habeat in præſentibus, præteritis, & futuris: ſed hoc Capitulum non habeat locum in vendentibus Eccleſiaſticis Clericis, ſeù Eccleſiaſticis perſonis.

Quòd nullus Notarius qui non ſit ſubiectus Curia Seculari dicti Communis poſſit rogari de aliquo contractu, nec ſcribere.

CAP. CLXIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus Notarius, qui non ſit ſuppoſitus Juriſdictioni, & Curiæ ſeculari dicti Communis, & qui non reſpondeat dicto Communi in banno, ſanguine, & dativa poſſit rogari ab aliqua perſona dictæ Civitatis, vel eius Diſtrictus pœna X. lib. Cort. pro quolibet contrafaciente de aliqua venditione, donatione, ſeù alienatione, quæ de aliquibus bonis, & Poſſeſſionibus fieret, ſitis in Civitate Narniæ, & eius Territorio, & Diſtrictu, quæ pœna poſſit de facto auferri per quemlibet Officialem dicti Communis: & nihilominùs talis contractus, ſivè Inſtrumentum non valeat, nèc teneat ipſo Jure, & ex eo agi, vel defendi non poſſit. Iſtud Capitulum non intelligatur, nèc vendicet ſibi locum in Clericis Notarijs.

De Pœna committentis crimen nefandi ſceleris ſodomiæ.

CAP. CLXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd cum omnia Jura inſurgant adversùs committentes nefandum ſcelus ſodomiæ: quòd ſi aliquis illud crimen commiſerit exiſtens ætatis à XIV. annis ſuprà abſque redemptione aliqua concremetur: ſi autem fuerit ipſius, vel minoris ætatis, puniatur Domini Vicarij arbitrio, coràm quo tale delictum denunciatum fuerit, Perſonarum, temporis, & qualitate penſatis.

Quòd Dominus Vicarius, & Guardianus faciant custodiri captivos ad eorum Officium pertinentes.

CAP. CLXV.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, & Guardianus, qui per tempora fuerint in dicta Civitate, teneantur, & debeant quilibet eorum in Domo, ſeù Palatio ſuæ habitationis diligentèr per eorum, & cuiuslibet ipſorum Familiarem facere cuſtodiri omnes, & ſingulos captivos, quos quilibet ipſorum habere contigerit pro exequutione ſui Officij, & pro ſuo Officio exercendo, & ipſos captivos in Carceribus, qui ſunt sùb ſchalis Palatij olìm Capitanei, Vicarius; & qui ſunt in Palatio olìm habitationis Guardiani, Guardianus omni eorum, & cujuslibet eorũ periculo, riſchio, & fortuna: & ſi aliquo caſu aliquem, vel aliquos captivos cõtigerit aufugere de dictis Carceribus, teneantur d. Vicarius, & Guardianus, ſcilicèt ille ipſorum, de cujus carceribus aufugerit, ſeù aufugerint, & ipſum, vel ipſos repræheſentare ſi fuerit Guardianus ad petitionem Vicarij, & in termino ei per ipſum Vicarium ſtatuendo; ſi fuerit Vicarius, ſeù de captivis, qui cuſtodirentur per Vicarium infrà terminum ei per Guardianum ſtatuendum repræheſentare debeat; Quod ſi non fecerit, ille, qui omiſerit hoc facere teneatur ille, sùb cujus cuſtodia captiuus hujuſmodi permanebit ſi erat condemnatus captiuus, vel captivi hujuſmodi teneatur ſolvere illam pœnam, in qua condemnatus, vel condemnati erant; Si verò tales captivi, qui aufugerent non eſſent condemnati, ille sùb cujus cuſtodia erat, & permanebat ſolvere teneatur Camerario dictæ Cameræ pro ipſa recipienti illam pœnam, ſeù illam pecuniæ quantitatem, quæ imponeretur per Statutum dictæ Civitatis de illis maleficijs, delictis, vel exceſſibus, de quibus contrà eum procederetur per Inquiſitionem, vel accuſationem, vel cujus de cauſa in Carceribus, ſeù Palatio tenebatur: Si verò tales captivi, qui aufugerint eſſent detenti, vel detinerentur prò debito alicujus ſpecialis Perſonæ, ſeù illos Vicarius, sùb cujus cuſtodia permanebant, teneatur hujuſmodi captum, vel captos pro debito detentum, vel detentos repræheſentare ad petitionem creditoris, vel creditorum: Quod ſi non fecerit ille, sùb cujus cuſtodia permanebant, vel permanebat, teneatur, & debeat ad illam quantitatem ſolvendam, pro qua

hujuſ-

hujuſmodi capti detinebantur, & ſatisfacere creditori, vel creditoribus in pecunia numerata; Si verò hujuſmodi captivi, vel captivus, qui aufugerint, vel aufugerit detinerentur pro Maleficio, vel exceſſu, prò quo poneretur pœna perſonalis ſecundùm formam Statutorum; ille, ſub cujus cuſtodia permanebat, vel permanebant teneatur ſolvere Camerario dictæ Cameræ cùm effectu prò ipſa Camera recipienti prò quolibet tali modo detento, qui aufugerit de Carceribus quantitatem quingentarum lib. Cort. pro quolibet, & quotiès; quas quantitates in quolibet ſupradictorum caſuum Camerarius, qui per tempora fuerit teneatur, & debeat ad petitionem cujuſcumque petentis ſupradictas quantitates, & pœnas tenere de ſalario talis Officialis, ſub cujus cuſtodia eſſent captiuus, vel captivi, qui aufugerint, & non repræheſentaverint. Et etiàm nullum captiuum, vel captivos dicti Vicarius, vel Guardianus debeant relaxare, niſi ſolverit cum effectu Camerario Communis hoc modo, videlicèt XII. den. Cor. pro quolibet die intèr diē, & noctem, qua ſtetur in Carceribus per unum menſem tantùm, & ab indè citrà: & ab indè ſuprà uſq; ad tres menſes teneatur ſolvere Sex den. Cort. tantùm, & ab indè ſuprà quantumcumque ſteterit teneatur ſolvere Carceratus quatuor den. per diem, & noctem: Et non poſſit ultrà accipi ad pœnam X. lib. Cort. prò quolibet contrafaciente, & qualibet vice. Item non debeant relaxare ipſum, vel ipſos, niſi habita apodiſſa ſolutionis à Camerario antedicto, cujus ſalarij medietas ſit, & eſſe debeat dictorum Officialium, videlicèt illius, sùb cujus cuſtodia eſſet, & alia medietas ſit Communis Narniæ, quam medietatem dictus Camerarius cuilibet dictorum Officialium prò capitiuis, quos detineri facerent, & poſteà relaxare, habita ſolutione, ſolvere teneatur. Et dicti Vicarius, & Guardianus, ſeù alterius ipſorum Familiares non poſſint, nèc debeant aliquid à dictis captivis recipere, vel habere, & ſi aliquid acciperent, illud reſtituant duplicatum: & nihilominùs qui reciperet pro qualibet vice, & quoties incurrat pœnam XXV. lib. Cort. Cameræ prædictæ applicandam, ad cujus pœnæ ſolutionem quilibet dictorum Officialium teneatur prò ſuis Familiaribus, niſi ipſum Familiarem repræheſentaverit, & tunc facta repræheſentatione prædictus Officialis minimè teneatur: & Camerarius prædictus tempore relaxationis dictorum captivorum Jurare faciat ipſos captivos quot diebus ſteterunt in Carcere, & ſi aliquid dederunt Familiaribus dictorum Dominorum, & ſi reperietur aliquid eſſe datum, illud ſcribere teneatur, & dare Syndico, qui erit ad ſyndicandum Vicarium, & Guardianum; nèc poſſint ipſi Cuſtodes aliquid percipere, vel habere ab illis, qui detinerentur prò Teſtimonio perhibendo, nèc ex aliqua alia cauſa, ex qua non ferretur ſententia; detentis pro debito ſpecialium Perſonarum dumtaxàt exceptis, qui ſolvere teneantur XII. den. Cort. pro die, & nocte, ùt dictum eſt. Et hoc ſignificari debeat prædictis Vicario, & Guardiano tempore, quo præſentabitur eis Officium, ſeù ſyndicatum eorum Officij.

Quòd Dominus Vicarius teneatur facere ſententias criminales cum conſenſu Iudicum ſuorum.

CAP. CLXVJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis teneatur, & debeat facere ſententias criminales cum conſenſu omnium Judicum ipſius; & quòd tempore ſyndicatus ipſius teneatur, & poſſit ſyndicari de injuſtitia.

Quòd nullus de homicidio invitus cogatur facere pacem.

CAP. CLXVIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus de dicta Civitate cogatur invitus facere pacem cum aliquo de homicidio; & ſi Vicarius, ſeù quis alius Officialis dictæ Civitatis contrà prædicta, vel aliquod prædictorum fecerit, ſeù auſus fuerit attentare per directum, ſeù per obliquum perdat de ſuo ſalario, & bonis ſuis L. lib. Cort., & Syndicus, qui talem Officialem ſyndicaverit teneatur ſibi auferre dictam pœnam, & dictæ Cameræ applicare, & de prædictis, ſeù aliquo prædictorum hujuſmodi Officiales abſolvi non poſſint; & nihilominus pax ſic facta non valeat, nèc teneat ipſo Jure: & de prædictis nulla pœna per directum, vel per obliquum poſſit auferri alicui, vel imponi; & ſi aliquis pœnam aliquam pateretur, vel damnum aliquod ſuſtineret, hujuſmodi Officialis, qui hoc faceret, talem pœnam, ſivè damnum ſibi teneatur reficere, & reſtituere in duplum: Non obſtante quòd talis coactus poſt dictam coactionem dicatur ſpontè facere pacem. Contenta in præſenti Statuto non vendicet ſibi locum, ſi Domino Noſtro Domino Legato contrarium videretur.

Quòd Dominus Vicarius primo menſe ſui Regiminis faciat comparere coràm ſe Syndicos Caſtrorum Comitatus Narniæ.

CAP. CLXVIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius primo menſe ſui Regiminis teneatur facere coràm ſe comparere omnes Syndicos Caſtrorum, & Villarum Comitatus Narniæ, & eos Jurari facere, quòd ipſi, & ipſorum quilibet denuntiet omnia Maleficia, quæ in poſterum committerentur in eorum Caſtris, ſeù Villis, ſeù altero ipſorum, & in ipſorum Territorio, & nomina malefactorum, & Teſtium, & eorum; quos credunt aliquid indè ſcire, & loca, et ipſa maleficia commiſſa, et hoc denuncient Domino Vicario, vel eius Officialibus infrà octo dies, à die commiſſi maleficij. Et ſi ipſi Syndici in ijs fuerint negligen-

tes

tes, et non aſſignaverint, ſolvat quilibet eorum de eorum proprio illam pœnam, quam ſolvere deberent delictum committentes, ſi clarum erit Vicario delictum eſſe commiſſum: & ſuper ijs teneatur Vicarius semèl inquirere omni menſe: & idem fiat in Civitate, videlicèt, quod eligantur, & fiant per ſingulas Parrochias ipſius Civitatis denunciatores ſecreti, & privati, duo per quamlibet Parrochiam bonæ famæ: qui ſimilitèr jurent denunciare omnia maleficia, quæ committerentur in Civitate Narniæ, & intèr Cives tantùm, & Forenſes tantùm, vel intèr Cives, & Forenſes inſimùl. Et ſi Vicarius fuerit in hoc negligens perdat de ſuo ſalario C. lib. Cort.; quæ dictæ Cameræ applicentur. Et etiàm dicti Syndici, & Cuſtodes jurent, & teneantur denunciare omnes Receptatores exbanditorum dicti Communis sùb dicta pœna. Adijcimus quòd ad prædicta fienda teneantur infraſcripta Caſtra, & Villæ tàm ad faciendum Syndicum, tàm etiàm ad denunciandum maleficia committenda, & quòd ſubjaceant dictis pœnis, videlicèt Caſtrum Guaytamelli, Caſtrum Gualli, Caſtrum Cerri, Villa Campiucchi, Contrata Fractæ, & Schignani, & Colummellæ, Caſtrum Podij Medij, Villa Pontis Sanguinarij, Contrata Hoſpitalis Crucis de Sodonis, & Collis Ley, Villæ Vallium, Septemviæ, & Caſtri Vechij, Villa Stiſoni, Maſſarij Communis affrancati de Caſtro Montis, & Montorij cum affrancatis ejuſdem Caſtri, & omnia alia Caſtra Diſtrictus dictæ Civitatis, cum hoc moderamine, quòd quilibet dictorum Caſtrorum, & Villarum à XX. fumantibus ſuprà teneantur ad pœnam commiſſi maleficij, & ab indè infrà in medietate pœnæ prædictæ: & etiàm ad accuſandum ludentes, vendentes carnes ultrà modum, & vinum ſinè apodiſſa, vel plures vegetes cum una apodiſſa, & euntes ad Civitatem Interamnæ.

De eo, qui fidejuſſit, vel fidejubet pro aliquo Maleficio, vel de aliquo Maleficio reprahesentaverit Principalem non poſſit ulteriùs moleſtari.

CAP. CLXIX.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliquis fidejuſſit, vel fidejuſſerit prò aliquo maleficio, vel exceſſu, ſivè debito, vel quaſi, & promiſerit perſonam repræheſentare, & condemnationem ſolvere, non teneatur condemnationem ſolvere, vel pœnam, ſi repræheſentaverit eum, vel eos, pro quo, vel quibus fidejuſſit, & ſi non repræheſentaverit teneatur ſolummodò ſolvere condemnationem, vel pœnam illius Maleficij, ſeù delicti, pro quo, vel cujus cauſa fidejuſſit: & non cogatur ad aliud, nèc ad perſonam repræheſentandam pro alia cauſa, vel pro alio debito, quàm ſpecialitèr ſpecificato in obligatione fidejuſſionis, nèc alitèr gravare, nèc gravet realitèr, vel perſonalitèr talem fidejuſſorem: & hoc locum habeat in præſentibus, pendentibus, & futuris caſibus, non obſtantibus verbis appoſitis in obligatione fidejuſſionis; & Vicarius teneatur

obſervare prædicta vinculo juramenti, & ad pœnam C. lib: Cortonen. Cameræ applicandam.

De eo, qui petierit debitum jàm ſolutum.

CAP. CLXX.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus petat, ſeù petere poſſit alicui, vel aliquibus debitum jàm ſolutum; & qui contrafecerit, & in eo perſtiterit uſque ad juramentum calumniæ ſolvat vice qualibet contrafaciens L. lib. Cort.

Quòd Vicarius poſſit compellere venditorem cujuslibet rei furtivæ.

CAP. CLXXJ.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius dictæ Civitatis teneatur vinculo juramenti compellere venditorem cujuslibet rei furtivæ venditæ, quæ poſt ipſarum emptionem, & per quemcumque factam reperiretur furtiva, & furtum paſſo fuerit reſtituta; ad petitionem ipſius Emptoris ad reſtitutionem prætij, damni, & expenſarum dictæ rei dicto Emptori, ita quòd Emptor remaneat ſinè damno: Si verò emerit ab aliquo ſcientèr aliquis rem furtivam unus, vel plures; quod Emptor, & Venditor, & quot fuerint puniantur in X. lib. Cort. pro quolibet; & nihilominùs talis res reſtitui debeat cui fuit ablata. Et hoc locum habeat in præteritis, præſentibus, et futuris. Addito quòd Dominus Vicarius faciat, et facere teneatur in prædictis jus ſummarium ſinè libelli oblatione, et litis conteſtatione; Salvo tamèn ſalario, ac ſi lis conteſtari deberet.

Quòd ubi Statutum de aliquo Maleficio non clarè loqueretur procedatur de ſimilibus ad ſimilia.

CAP. CLXXIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd ubi pœna èx aliquo Capitulo hujus Statuti pro aliquo maleficio, vel exceſſu non reperiretur clarè appoſita, et determinata; poſſit, et debeat de ſimilibus ad ſimilia procedi, et pœna imponi poſſit, et debeat facta ſimilitudine per Judices Domini Vicarij concorditèr; et ſi ſimilitudo non inveniretur fiat ſecundùm jus Commune, et illud intelligatur eſſe ſimile, quod præfati Judices declaraverint eſſe ſimile, et ubi non poſſet inveniri ſimilitudo, vel non eſſet pœna expreſſa in Jure, quòd remaneat arbitrio Judicantis.

Quòd

Quòd nullus Officialis, vel Familiaris Communis noctis tempore vadat ad Cameram Communis.

CAP. CLXXIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd nullus Officialis dicti Communis, nèc dictorum Officialium aliquis Familiaris debeat noctis tempore accedere, vel ire ad Cameram Camerarij dicti Communis ſinè expreſſa licentia dicti Camerarij ad pœnam XXV. lib. Cort. pro qualibet vice, quæ pœna de facto auferatur, & dictæ Cameræ applicetur: & nullus Officialis dictæ Civitatis, vel aliquis de eorum Familia faciat, vel inferat aliquam moleſtiam dicto Camerario Cameræ ad pœnam CC. lib. Cort., quæ pœna exigi debeat à tali Officiali durante ſuo Officio; & dictus Camerarius dictas CC. lib. de ſalario ipſius Officialis retinere debeat.

Quòd nullus poſſit detineri coactus ſi voluerit dare fideiuſſorem,

CAP. CLXXIV.

ITèm STATVIMVS, quòd Dominus Vicarius, & eius Officiales, & quilibet alius Officialis dictæ Civitatis quotieſcumque voluerint aliquem perſonalitèr detinere ex aliqua cauſa; antè omnia juramento teneantur,& debeant quærere ab eo ſi habet fidejuſſorem, vel ſi vult ſatisdare,& ſi dixerit ſatiſdare velle,eum non mittat, vel ponat,nèc mitti, vel poni faciat in carcere,vel intèr cācellos carceris,ſed cautè faciat eum cuſtodiri in Palatio,quouſq; eo die dederit fidejuſſorem: & in continenti datis fidejuſſoribus,vel oblatis per eum,relinquere teneatur: Hoc tamen locum non habeat in caſibus homicidij, proditionis, falſitatis, robbariæ, Adulterij, incendij, & alijs graviſſimis maleficijs, quo caſu poſſint in continenti tales poni in carcere, & detineri ad voluntatem dicti Domini Vicarij, vel ſuorum Officialium, proùt eis videbitur expedire. Si verò caſus fuerit, quòd debeat aliquis cogi ad conſtituendum aliquod maleficium ex cauſis, & caſibus permiſſis à Statuto; quòd Dominus Vicarius, vel eius Officiales nullum cogant ad confitendum aliquod, niſi de conſcientia Judicum ſuorum.

De eo, qui petierit à Commune debitum iam ſolutum.

CAP. CLXXV.

ITèm STATVIMVS, quòd ſi aliquis, qui debuiſſet aliquid recipere à Communi Narniæ occaſione emendationis alicujus Equi,vel Equorum, vel occaſione alicujus præſtantiæ, vel aliqua alia cauſa, & de quantitate, de qua debuiſſet recipere eſſet ſatisfactus, quòd talis petens teneatur, & debeat ſolvere pro qualibet libra, quam petierit à Communi præfato, ſeù à Camerario dicti Communis dictæ Cameræ,

ſeù

ſeù ipſi Camerario pro dicta Camera recipienti nomine pœnæ XXV. lib. Cort.;& Camerarius dicti Communis, & etiàm Notarius Cameræ, qui pro tempore erunt teneantur, & debeant juramento, & ad pœnam X. lib. Cort. pro quolibet quotieſcumque ſolverint petenti debitum jàm ſolutum à dicto Commune notificare, & aſſignare Domino Vicario: & Vicarius, cui hoc notificatum fuerit teneatur, & debeat ſupèr ijs procedere, & repertos culpabiles punire, & condemnare in pœna prædicta vinculo juramenti, & ad pœnam C. lib. Cort. de ſalario ipſius, qui de hoc fuerit requiſitus.

De accuſationibus, denunciationibus, & Inquiſitionibus dandis coràm Officialibus Narniæ duplicandis, ut in hoc Capitulo continetur.

CAP. CLXXVI.

ITèm STATVIMVS, quòd quælibet perſona volens producere aliquam accuſationem, denunciationem, vel inquiſitionem coràm aliquo Officiale Civitatis Narniæ de quocumque maleficio, vel exceſſu, & etiàm de damnis datis teneatur, & debeat dare ſcriptam,ſeù cedulam duplicatam talis accuſationis, denunciationis, vel Inquiſitionis, quarum una remanere debeat penès Officialem dicti Communis, & alia ejuſdem tenoris remanere debeat, & portari Camerario dicti Communis, quæ per ipſum Camerarium in quadam capſa debeat retineri, & conſervari, ùt ſempèr de ea memoria habeatur, ùt in aliquo proceſſu fraus, vel machinatio committi non poſſit: & ſumma fienda de ea accuſatione, inquiſitione, vel denunciatione. Et quòd nullus Officialis dicti Communis aliquam accuſationem, denunciationem, vel inquiſitionem ab aliqua perſona non duplicatam, ùt dictum eſt ullo modo recipere poſſit, vel debeat; & ſi receperit ultrà dictam formam ſervatam, talis receptio non valeat, nèc teneat, & ex ea ſequi non poſſit ſententia, aliqua condemnatio, vel abſolutio, & ſi ferretur non valeat, nèc teneat ipſo Jure. Et talis Officialis recipiens puniatur vice qualibet in XXV. lib. Cort. de ſuo ſalario. Adjicientes quòd hoc locum non habeat in accuſationibus de mora dierum, & turbationibus, & moleſtationibus tenutarum, quæ poſſint ſinè duplicatione recipi, & produci. Et Camerarius, et Notarius Cameræ dicti Communis teneantur vinculo juramenti, et ad pœnam X. lib. Cort. pro quolibet, et qualibet vice dictas accuſationes, Inquiſitiones, et denunciationes, ſeù aliquam earum poſtquàm receperint nemini oſtendere, vel legere permittant, nèc addi, vel minui. Salvo tempore ſyndicatus Officialis, qui talem ſcripturam receperat. Et etiàm tempore reaſſignationis librorum talis Officialis, quòd tunc per Camerarium, et Notarium Cameræ Notarijs ponendis per dictum Commune ſuper reviſione actorum debeat aſſignare.

Quòd nulla Perſona tempore alicuius rumoris, vel apparatus ad brigam cùm armis, vel ſinè intret aliquod Palatium Populi.

CAP. CLXXVII.

ITèm STATVIMVS, et Ordinamus, quòd nulla Perſona tempore alicujus rumoris, vel apparatus ad brigam in dicta Civitate Narniæ cùm armis, et ſinè armis intret aliquod Palatium, ſeù Domum Communis, vel Populi dictæ Civitatis, nèc aliquam aliam Domum dictæ Civitatis cauſa diſrobbandi, neque in dictis Domibus mittat ignem, nèc diſrobbet aliquas res contrà voluntatem Officialium dicti Communis, vel Domini Domus, vel ſuæ Familiæ ad pœnam Perſonæ, & æris; & idem dicimus obſervari in Comitatu dictæ Civitatis.

De Graſcia non extrahenda de Civitate, vel Diſtrictu Narniæ.

CAP. CLXXVIIJ.

ITèm STATVIMVS, quòd nulla Perſona poſſit extrahere aliquod genus graſciæ ad cibum, & potum deputatum de Civitate, vel Comitatu Narniæ, nèc etiàm per Comitatum Narniæ tranſire cum ipſa graſcia, extrahendo ipſam de Comitatu sùb pœna, & ad pœnam L. lib. Cort. pro qualibet vice, & perditione beſtiarum, & rerum. Et cuilibet licitum ſit contrafacientes capere, & in fortiam Communis ducere, & habeat medietatem dictæ pœnæ, & beſtiarum, & rerum, quas reduceret; exceptis Forenſibus, qui venirent ad macinandum, quibus liberè liceat extrahere, & portare farinam tantùm, ſed non bladum; & exceptis rebus, de quibus Camerario ſolvitur pedagium, quæ liberè, habitâ apodiſſa, poſſint portari ſinè pœna.

IN NOMINE DOMINI AMEN.

ANNO Domini Milleſimo Trecenteſimo Septuageſimo primo, Indictione nona; Tempore Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini Noſtri Domini Gregorij Divina Providente Clementia Papę Vndecimi. Die Decimoſeptimo menſis Julij. Reverendus in Chriſto Pater Dominus Joannes de Marliano Dei gratia Abbas Sitrienſis Nucerinæ Diœceſis Decretorũ Doctor, Auditor, & Cãcellarius Reuerẽdiſs. in Chriſto Patris, & Domini Domini Petri Miſeratione Divina Tituli Sanctæ Mariæ in Tranſtyberim Cardinalis, Almæ Urbis, Provinciarum Patrimonij Beati Petri in Tuſcia, Spoletani Ducatus, Campaniæ, & Maritimæ, nec non Civitatis Peruſij, & Tuderti, & quarumdam aliarum Terrarum pro Domino Noſtro Papa, & Sancta Romana Eccleſia Vicarij Generalis; ac Commiſſarius à præfato Domino Cardinali ad infraſcripta ſpecialitèr Deputatus. Cujus quidem Commiſſionis tenor talis eſt, videlicèt. Pe-

1e conforme

1371

PETRVS Miſeratione Divina Tituli S. Mariæ in Tranſtyberim Præsbyter Cardinalis, Almæ Vrbis, Provinciarum Beati Petri in Tuſcia, Spoletani Ducatus, Campaniæ, & Maritimæ; Necnon Civitatum Peruſij, & Tuderti, ipſarumque Comitatuum, & Diſtrictuum, & quarumdam aliarum Terrarum pro Domino Noſtro Papa, & Sancta Romana Eccleſia in ſpiritualibus, & temporalibus Vicarius Generalis. Dilecto nobis in Chriſto Venerabili Viro Joanni Abbati Sitrieñ Decretorum Doctori, Auditori, & Conſiliario noſtro ſalutem in Domino. Nuper nobis pro Parte Dilectorum in C riſto Communis, Vniverſitatis, & Hominum Civitatis Narniæ Statuta, et Ordinamenta per eos condita oblata fuerunt, ac petitum ùt eadem inſpicj, videri, et approbari faceremus: Nos verò de tua circumſpectione, et induſtria plenam in Domino fiduciam obtinentes, reviſionem, additionem, caſſationem, correctionem dictorum Statutorum, et Ordinamentorum dictæ Civitatis, ac poſtquàm per te correcta fuerint cum additionibus, et diminutionibus, demùm ipſorum Statutorum, et Ordinationum confirmationem, et approbationem de cætero valituram, et contentorum in eis cùm omnibus clauſulis neceſſarijs, et opportunis tibi committimus per præſentes. Committentes in prædictis tibi totaliter vices noſtras. In quorum Teſtimonium præſentes fieri juſſimus, et noſtri conſueti ſigilli munimine roborari. Datum Peruſij Die XV. Menſis Julij, nona Indictione, Pontificatus Sanctiſſimi in ChriſtoPatris, et Dñi Noſtri Domini Gregorij Divina Providentia Papę XI. Anno primo. Bituriceñ. Regeſtrata in fol. 21. -- Volens dictam Commiſſionem, et ipſius ſeriem a d. Officium debitum mancipare, viſis, et diligentèr examinatis, diſcuſſis, & correctis primò ipſis Statutis, ſeù Ordinamentis particularitèr, & diſtinctè; ipſa Statuta, ſeù Ordinamenta, & quodlibet ipſorum proùt ſuperiùs apparent ſcripta in dictis chartis membranis incipiendo à primo folio, & finiendo prout legitimè ſequitur numerando uſque ad finem; Omni modo, via, Jure, & forma, quibus meliùs fieri poteſt vigore dictæ ſuæ commiſſionis confirmavit, ratificavit, & approbavit, dùm tamèn ipſa Statuta, ſeù Ordinamenta, vel eorum alterum non ſint contrà Eccleſiaſticam libertatem, Officialiumque ejuſdem Eccleſiæ: nèc contrà jus Divinum, Juriſdictiones Eccleſiæ prælibatæ, nèc contrà Jura, nèc contrà Conſtitutiones Generales Provinciæ Patrimonij, quæ ſi eſſent noluit habere roboris firmitatem.

Actum in Civitate Peruſij in Porta Sanctæ Suſannæ in Parochia Sancti Joannis Rotundi in Domibus Hæredum Magioli Domini Nicolæ, & habitationis, & Reſidentiæ d. Dñi Abbatis, & Commiſſarij; cui Domui à tribus lateribus ſunt vię. Pręſentibus D. Stephano Bencevenis de Pergula Monacho Sitrien. Ser Stephano q. Bartholomęi de Formalino de Bononia; D. Bartholomeo Lutij, & Thomaſſio Martinaccij de Narnia, Ser Stephano Mag. Joannis de Fulginea, Ser Petro Magiſtri Franciſci de Interamna, Ser Thomaſio Magiſtri Andræe, & Joanne Petri Somai de Miranda Narnien. Diœceſis Teſtibus ad prædicta habitis, vocatis, & rogatis.

Et Ego Ghynus q. Nicolæ de Eugubio publicus Imperiali aucto-

rita-

ritate Notarius, & nunc Notarius præfati Domini Commiſſarij, & Auditoris, prædictorum Statutorum, & Ordinamentorum approbationi, & Confirmationi, & omnibus, & ſingulis ſupraſcriptis præſens fui, & rogatus ſcribere de mandato dicti Domini Commiſſarij ſubſcripſi, & publicavi, & meo ſigno ſignavi in Teſtimonium præmiſſorum. Amen. Amen. Amen.

IN NOMINE DOMINI NOSTRI JESV CHRISTI Am.

ANno à Nativitate ejuſdem Milleſimo Tricenteſimo Octuageſimo Octavo, Indictione XI. tempore Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini Noſtri Domini Vrbani Divina providentia Papę Sexti, die XV. Menſis Auguſti. In præſentia mei Franciſci Notarij, & Cancellarij, & Teſtium infraſcriptorum ad hæc ſpecialitèr vocatorum, & rogatorum Magnificus Princeps, & Dominus Dominus Carolus Brancatius Campaniæ, & Maritimæ Comes, Provinciarum Patrimonij Beati Petri in Tuſcia, Spoletani Ducatus, & aliarum Partium pro Domino Noſtro Papa, & Sancta Romana Eccleſia Reformator Generalis, &c. Cùm à pluribus, & diverſis Civibus Civitatis hujus Narniæ quęrelas receperit, & murmurationes infinitas quòd Officiales dictæ Civitatis pro Sancta Romana Eccleſia Deputati tàm præſentes, quàm præteriti non contenti ipſorum ſalarijs eiſdem attributis per formam eorum electionis, vel deputationis, per diverſos modos inventiones faciunt, & exigunt diverſa lucra, & extorſiones pecuniarum per varios, & diverſos modos, & inuſitatos ab hominibus dictæ Civitatis, & Comitatus tàm per modum caſſationis, vel aptationis ad librum poſtquàm ſolverint quod ſolvere tenebantur, quàm per alios diverſos modos; ex quo in iſta Civitate eſt de Officialibus ipſis maxima quærelatio, & quòd exindè poſſet in hac Civitate magnum ſcandalum exoriri: & proptereà volens in prædictis adhibere remedium opportunum: Exiſtens in quadam Domo Ser Pellacci Peregrini de Narnia poſita in dicta Civitate in Terzerio Mezulis juxtà Rupes dictæ Civitatis, Plateam Sancti Auguſtini, & alia latera, ubi præſentialitèr moram facit, in præſentia multorum Civium dictæ Civitatis, & præcipuè Teſtium infraſcriptorum, Ordinavit, Reformavit, & Decrevit auctoritate Apoſtolica, qua in hac parte fungitur, & omni modo, via, Jure, & forma, quibus meliùs fieri poteſt ſuper prædictis, quòd nullus Officialis dictæ Civitatis præſens, vel futurus prò Eccleſia Romana Deputatus, vel deputandus, & maximè Vicarius, cum ſuis Officialibus, & Familiaribus, Gabellarius, & Guardianus eorum Officialium, & Famuli; Camerarius, & Notarij Cameræ dictæ Civitatis cujuſcumque conditionis exiſtant ab iſto die in anteà audeant, vel præſumant aliquam quantitatem pecuniæ recipere ab aliquo Cive, Comitatenſe, vel Forenſe undecumque fuerit prò aliqua ſcriptura, caſſatione, actatione, vel quavis alia cauſa, ſervitio, vel prætextu; vel rem aliquam ultrà ſalaria ipſorum, & deputata eis per formam eorum electionis: ſed omnia iſta faciant, & fa-

& facere teneantur ex debito eorum Officij ad pœnam centum Florenorum auri Cameræ dictæ Civitatis applicandam, retinendam de eorum ſalarijs ſi contrafecerint. Et quòd Syndici eorum, tempore Syndicatus ipſorum Officialium debeant de prædictis ſpecialitèr inquirere, & repertos culpabiles punire ad dictam pœnam dictis Syndicis exigendam ſi contrafecerint. Et quòd Camerarius Cameræ dictæ Civitatis in fine cujuſcumque Officialis, & Officij debeat prædicta notificare Syndicis prædictis, qui Syndici debeant publicè facere bandiri, quòd quicumque ſolverit tali Officiali aliquam quantitatem pecuniæ vadat ad ipſum Syndicum, ſeù Syndicos, & ſcribi faciat quantam pecuniam ſolverit tali Officiali ad pœnam XXV. librarum; ad quam pœnam ſolvens, ſeù qui ſolverit aliquam quantitatem pecuniæ alicui Officiali teneatur, & ſubiaceat, ſi tempore Syndicatus (facto tali bandimento) non denunciaverint pecuniam ſolutam; & ultrà pœnam prædictam teneatur Officialis ipſe pecuniam ipſam nihilominùs reſtituere illi Perſonæ, à qua receperit ſinè aliqua diminutione, & Syndicus teneatur ipſum cogere ad reſtitutionem; & in caſu, quo tales ſolventes, vel denunciantes, & volunt repetere vnà cùm pœna prædicta computetur in ſolutione ſui ſalarij per Camerarium dictæ Cameræ; & quòd Camerarius dictæ Cameræ, qui pro tempore fuerit teneatur de ſuo proprio ſolvere, ſi tempore Syndicatus quorumcumque Officialium non retinuerit ſaltèm ultimam Tertiariam cujuſcumque Officialis uſquequò fuerit abſolutus, & expeditus de ſuo Syndicatu, & etiàm ad prædictam pœnam centum Florenorum auri, ſi prædicta non fecerit, ſeù negligens fuerit: Salvo quòd liceat Officialibus Cameræ dictæ Civitatis recipere pro caſſatione cujuſcumque ſententiæ, vel traditione Copiæ ipſi tantummodò quantum eis licet ex forma Statutorum, & non ultrà ad dictam pœnam. Et prædicta omnia publicentur, & adnotentur in Volumine Statutorum dictæ Civitatis per Cancellarium Civitatis ejuſdem ad hoc ùt deveniant ad notitiam quorumcumque, & ipſa plenariè obſervent omni modo, via, Jure, & forma, quibus meliùs poteſt auctoritate Apoſtolica, & vigore ſui Officij Reformationis prædictæ.

Acta Reformata, & Decreta fuerunt omnia ſupradicta per dictum Dominum Comitem in Domo ſupradicta. Præſentibus Viro Magnifico Thoma de Alviano, Ser Pellaccio Peregrini, Ludouico Grifoni, Paſcuccio Bertuldi Civibus Narnienſibus, & quàm pluribus alijs Civibus, & Teſtibus, ad hæc ſpecialitèr vocatis, & rogatis. Quam Reformationem, & Decretum adnotavi in præſenti Volumine ſub die XIX. Menſis Octobris, XI. Indictione.

Et Ego Franciſcus Jacobi de Orto Imperiali auctoritate Notarius, & Judex Ordinarius, & nunc Notarius Reformationum, & Cancellarius dictæ Civitatis pro Sancta Romana Eccleſia Deputatus prædictis omnibus, & ſingulis, dùm per dictum Dominum Comitem agerentur interfui, & ea rogatus de ejus mandato ſcripſi, & publicavi, Signumque meum conſuetum appoſui in Teſtimonium præmiſſorum.

CAP-

CAPITOLI
DEL
PLACIDO

Fabius Placidus Senen. Patritius Arcis Præfectus, Narniæ Gubernator.

LA cura, ch'habbiamo di queſta Città, & il deſiderio del ben'eſſere di quella ci coſtringe di continuo con ſollecita vigilanza à penſar'à tutte quelle coſe, le quali giudichiamo neceſſarie à mantenere la pacifica quiete, & in timor della Giuſtitia; E perche per la malignità della Fortuna, per le molte calamità, e ricevute rovine più preſto, che per la mala diſpoſitione delli ſuoi Cittadini non ſi è poſſuto fino à queſti tempi nè oſſervar l'antica, nè introdur'in eſſa nuova forma di vivere (ſi come alla qualità d'una bene ordinata civilità ſi conveniva.) Per queſta cauſa volendo provedere, ſi come al debito, & Vfficio Noſtro ſi aſpetta alla ſalute di eſſa, & dirizar ſecondo l'Eccleſiaſtico coſtume gli traſgreſſori delle Sante Leggi per la vera via della Giuſtitia, e dell' equità, habbiamo con maturo penſamento, e diſcorſi fatti, e publicati gl'infraſcritti Capitoli, & Ordini di reggimento, li quali per mantenimento, quiete, commodo, e pace di queſt'Alma Città, e Governo, deliberamo, vogliamo, e commandiamo, che ſotto le pene infraſcritte ſiano per l'auvenire inviolabilmente oſſervati.

I. In prima, che li Signori Priori ſiano ſei, cioè due per Terziere, come hora ſono, creati, & eletti, ſecondo il medeſimo ordine, che hoggi ſi oſſerva; habbitino la medeſima reſidenza, mantenghino il ſolito decoro, & habbino quella iſteſſa prerogativa, preeminenza, honore, & auttorità, che dalla conſuetudine antiquata, e dal Statuto di queſta Città è ſtata à queſto Magnifico Magiſtrato conceſſa; e che qualunque perſona di qualunque ſtato, grado, dignità, ò conditione ſi foſſe, che ardiſſe, ò preſumeſſe per qualſiſia cauſa, ò ſotto alcun queſito colore offender', ò far'offendere il ſopradetto Magnifico Magiſtrato in publico, ò particolare incorra, e ſubito s'intenda eſſere incorſo nella pena delle Forche, confiſcatione de beni, demolitione di Caſe, e perpetuo eſilio non oſtante ogn'altra proviſione incontrario.

II. Item, che qualunque come di ſopra, che ardiſſe di offendere il Magnifico ſopradetto Magiſtrato in publico, ò particolare di parole ingiurioſe, e minatorie incorra nella pena di quattro ſtrappate di fune, eſilio fuori della Città di Narni, e ſuo Territorio per meſi ſei, e di

duecento ducati d'oro d' applicarſi per la quarta parte alla Camera Apoſtolica,per l'altra quarta parte alla Communità di Narni,per l'altra all'Accuſatore, e per l'altra alla Corte eſequente.

III. Item, che qualunque ſarrà eſtratto ordinariamente del Boſſolo del ſopradetto Magnifico Magiſtrato debba accettare, e recuſando alla dignità, però non eſſendo eſcuſato da una eſtrema povertà s'intenda in perpetuo ammonito da tutti li Magiſtrati, dignità, & honori, che nella Città ſi poſſano havere, nè partecipi, nè participar poſſa de immunità,privilegij,ò frãchigie,che dalla Communità diNarni ſi poſſono cõcedere,ò ch'ad eſſa Cõmunità per publico,ò particolar beneficio ſia ſtato, ò ſarrà conceſſo, & s' intenda eſſer Foraſtiere, e nondimeno non goda niſſuna habilità, che à Foraſtieri ſi concedono,& incorra nella pena di ſcudi dieci d'applicarſi come di ſopra.

elegghino il Numero della Cernita. quale colli Signori Priori e Governatore elegga il Consiglio di Sessanta

IV. Item, ch'il Governatore, e Signori Priori, che regnano al preſente elegghino il numero della Cernita, il quale non ſia nè più, nè meno di quindici, e la detta Cernita inſieme con li medemi Signori Priori, e Governatore habbiano à eleggere il Conſiglio Generale di Huomini ſeſſanta, come di ſotto ſi dirrà.

V. Item, che li ſopradetti quindeci Huomini, overo Cernita, & Numero s'habbia da eleggere doppo queſta prima elettione dalli Signori Priori del Numero del Conſiglio Generale, nè poſſa eſſere neſſuno di Cernita, che non ſia degl'Eletti del Conſiglio, la qual Cernita habbia, e s'intenda havere inſieme cõ li Signori Priori auttorità ampla quanto tutto il Conſiglio Generale, eccetto, che non poſſa alienar beni della Communità, nè deliberar coſe, le quali poteſſero ritornar in grande, eſpreſſo, e manifeſto pregiuditio di eſſa.

VI. Item, che la Cernita non duri,nè s'intenda durare più di meſi ſei per elettione, nella quale non ſi poſſa eleggere dalli Signori Priori neſſuno, che ſia loro parente, ò attinente fin'al terzo grado, nè in alcuna parte ſoſpetto, nè che ſia ſtato dalla elettione primi, e nuovi ordini fatti in poi nella Cernita, in modo, che duranti gli due anni, che dura il Conſiglio Generale, come s' ordinarà di ſotto, ciaſcuno delli 60. Conſiglieri ſia ſtato della Cernita la ſua volta, nè poſſa eſſer più d'una volta duranti gli due anni.

VII. Item, che la Cernita ultima al fine degli due anni s'intenda incluſa nel Numero, & elettione del nuovo Conſiglio, il quale però non ſia più di quello ſarrà ordinato.

VIII. Item, che ciaſcuno del Numero, ò Cernita finito il terzo ſuono della Campana, che ſuona per ragunar'il Numero vada al Palazzo delli Signori Priori alla ſolita Reſidenza della Cernita, & in quella intervenga fino che ſarrà licentiato dalli Signori Priori ſotto la pena di giulij cinque d' applicarſi per quarto alla Camera Apoſtolica; alla Communità di Narni, all' Accuſatore, & alla Corte eſequente.

IX. Item, che il ſopradetto Numero, ò Cernita aſſiſtino, e favoriſchino, & aſſiſtere, & favorir debbano con vincolo di giuramento in mano del Governatore, à eſſo Governatore, ſuo Luogotenente, e ſua Cor-

Corte nelle coſe gli occorreſſero sì per mantenimento della Giuſtitia, sì per terror, gaſtigo, & eſſecutione contro gli delinquenti; e ſempre, che ò tutti, ò parte di detto Numero per qualſeſia cauſa non giudicata legitima, & impedimento ragionevole dal Governatore ſuo Luogotenente, ò ſua Corte, eſſendogli però preſente il Governatore, ò l'Auditore, dalli quali foſſero ſtati ricercati di agiuto, e favore mancaſſero, s'intendano quelli, che mancaranno incorſi nella pena del pergiurio, e di 25. ducati d'oro per ciaſcuna volta d'applicarſi per la terza parte alla Camera Apoſtolica per l'altra terza parte all'Accuſatore, e per l'altra alla Corte eſequente.

X. Item, che gli ſopradetti del Numero ſempre, che ſaranno in ajuto, e favore della Corte, ò che vedranno la Corte havere dibiſogno di agiuto, e favore poſſino, debbino, e ſia loro lecito portare per loro defenſione, e de la Corte l'armi d'ogni ſorte tanto offenſive, come defenſive.

XI. Item, qualunque perſona di qualunque grado, ſtato, conditione, ò dignità foſſe, che ardiſſe, ò preſumeſſe per ſe, ò per altri per qualſeſia cauſa, ò ſotto alcun queſito colore di offendere, ò far'offendere niſſuno del Numero, o Cernita aſſiſtente alla Corte per favorir la Giuſtitia per atto del ſuo Vfficio, o per altra cauſa dependente da quello incorra, e ſubito s'intenda eſſer'incorſo nella pena delle Forche, confiſcatione de'beni, demolitione di caſe, e rebellione perpetua di tutto il Stato mediate, vel immediate ſottopoſto alla Sedia Apoſtolica.

XII. Item, ſe alcuno come di ſopra, e per le ſopradette cauſe finito l'offitio del ſopradetto Numero, e Cernita aſſiſtente al favore della Corte, & mantenimento della Giuſtitia ardiſſe di offendere, ò far offendere niſſuno di detto Numero con fatti, ò con parole incorra nella pena di ducati cento d'oro oltre alla pena delli Statuti, e delle Conſtitutioni d'applicarſi per un quarto alla Camera Apoſtolica, alla Commuità di Narni, all' Accuſatore, & alla Corte eſequente.

XIII. Item, che tutto quello ſi deliberarà nella Cernita ſi debba tener ſecreto, e qualunque publicarà incorra nella pena del pergiurio, e di 25. ducati d'oro d'applicarſi come nel precedente Capitolo.

XIV. Item, che qualunque del Numero, ò della Cernita ardirà ò per ſuo, ò per altrui intereſſe revelar coſa pertinente al mantenimenmento della Giuſtitia, & a qualunque eſecutione da farſe, ò deliberata in Cernita, over commeſſa, e confidata dal Governatore, ò ſua Corte incorra, & in fatto s' intenda eſſer'incorſo nella pena di quattro ſtrappate di fune, e di 200. ducati d'oro, oltre la pena della raggione commune tante volte quante in queſt'errore cadeſſe d'applicarſi la detta pena per un quarto alla Camera Apoſtolica, per l'altro quarto alla Communità di Narni, per l'altro quarto all' Accuſatore, & per l'altro alla Corte eſſequente.

XV. Item, che il Governatore, Signori Priori, & il Numero, overo Cernita eleggano per la creatione del Conſiglio 60. Huomini, cioè 20. per Terzieri, li quali ſiano ſtati tutti nel Magiſtrato Magnifico del Creazione del Consiglio.

Prio-

Priorato, ouero ſiano nel Buſſolo delli Signori Priori, e queſti inſieme ragunati nella Sala del Palazzo, dove è ſolito farſi il Conſiglio inſieme con li Signori Priori poſſino deliberare di tutti gli negotij publici con l'auttorità ſolita, e conſueta.

XVI. Item, che il Conſiglio ſi debba bandire una ſera inanzi al giorno, nel quale li Signori Priori hanno deputato ragunarlo, e che nel giorno deputato ciaſcuno de Conſiglieri debba doppo l'ultimo ſuono della Campana andar'al Palazzo, & intervenir nel Conſiglio nè partirſi fino, che dalli medeſimi Signori Priori ſarrà licentiato ſotto la pena di giulij cinque d'applicarſi per quarto come le ſopradette.

XVII. Item, che non oſtante, che il Conſiglio ſia eletto di Huomini 60., nondimeno per più eſpeditione ogni volta ſarranno ragunati quaranta Conſiglieri almeno delli eletti s'intenda eſſere integro Conſiglio, & habbia la medeſima auttorità, e poſſa diſporre come ſe integramente foſſe ragunato, nè poſſa eſſer meno, altramente tutto quello, che in detto Conſiglio ſi determinaſſe ſia nullo, e di niſſun valore, come ſe fatto non foſſe.

XVIII. Item, che il ſopradetto Conſiglio duri anni dui, e la nuova elettione del futuro Conſiglio ſi faccia dalli Signori Priori, & Cernita un meſe innanzi, che finiſca il tempo delli due anni.

XIX. Item, che il Conſiglio ſopradetto non poſſa ragunato, che gl'è deliberar coſa alcuna ſenza la preſenza del Governatore, ò ſuo Luogotenente, ò ſua licenza, e la licenza appaia manifeſta, altramente tutto quello, che per detto Conſiglio foſſe ordinato, e fatto non habbia luogo, e ſia di neſſun momento, e valore, come ſe fatto non foſſe, e li Signori Priori, e Segretario della Communità incorrino nella pena di ſcudi 25. d'oro per ciaſcuna volta d'applicarſi per la metà alla Camera Apoſtolica, e per l'altra alla Corte eſſequente.

XX. Item, che in Conſiglio generale non ſi poſſa proporre alcuna coſa ſe prima non è ſtata propoſta, & ottenuta in Cernita, e quando ſi faccia li Signori Priori, & il Segretario della Communità incorrino nella pena di giulij cinque d'applicarſi come nel Capitolo ſopradetto.

XXI. Item, che nel ſopradetto Conſiglio, & ſopradetta Cernita, overo Numero à ciaſcuno ſia lecito arrengare ſopra le propoſte fatte, & il detto di ciaſcuno ſia meſſo al partito, e ſi debba partire per lupini, e non a voce viva, e ſi vinca il partito per li due terzi di lupini in favore, e quando altrimente ſi metteſſero, ò ſi otteneſſero li partiti, tutto quello, che ſi faceſſe ſia di niſſun valore, come ſe fatto non foſſe, e li Signori Priori, e Segretario caſchino in pena di un ſcudo d'oro d'applicarſi per quarto alla Communità di Narni, alla Camera Apoſtolica, all'Accuſatore, & alla Corte eſſequente.

XXII. Item, che ſe per ſorte tanto nella Cernita, come nel Conſiglio ſi otteneſſero due propoſte contrarianti l'una all'altra con il numero de lupini pari, che le propoſte di nuovo ſi ſcrutinino, & accadendo pure, che un'altra volta foſſero del pari li Signori Priori, e li Regolatori elegghino quel partito, che giudicaranno più utile alla Communità.

Item

XXIII. Item, che il Governatore non habbia ſe non per queſta volta tanto à intervenire all'elettione delli ſopradetti Magiſtrati, mà che li Signori Priori fatta, ch'auranno l'elettione di eſſi, la vadano à far confirmare dal Governatore, che ſarrà in quel tempo altramente non habbia luogo.

XXIV. Item, che morendo niſſuno del Numero del Conſiglio, ò vero della Cernita li Signori Priori frà quindici giorni n' elegghino un' altro in ſuo luogo, e ſuo Terziere.

XXV. Item, che li Signori Priori, e Cernita elegghino trè Huomini del Numero de'Conſiglieri, cioè uno per Terzieri, li quali non ſiano loro parenti, nè attinenti fin'al terzo grado, nè in alcuna parte ſoſpetti, e quelli inſieme con gli Regolatori habbino ad eſſere Sindici del loro Priorato.

XXVI. Item, che ogni Priorato ſia obligato nel ſuo tempo una volta almeno ad utilità, e beneficio della Communità di Narni ſotto la pena di uno ſcudo d'applicarſi per la quarta parte come le altre ſopradette ragunar'il Conſiglio ancora, che altre occorrenze non haveſſe.

XXVII. Item, che ciaſcuno, che ſarrà eletto dalla Communità Ambaſciatore, e recuſarà di andare all'eſpeditioni publiche, eſſendoli però offerte, e fatte le ſpeſe ſecondo la forma del Statuto incorra nella pena di ſcudi dieci d'oro d'applicarſi per la quarta parte, come le altre precedenti.

XXVIII. Item, che nè li Signori Priori, nè il Numero, overo Cernita, nè il Conſiglio generale poſſino far gratia delle pene applicate alla Communità, nelle quali ò lor Signorie, ò qualſiſia del Numero, ò del Conſiglio foſſero incorſi per le cauſe dette di ſopra, e facendo, non habbia luogo, come ſe non foſſero fatte, e ſempre ſi poſſano ripetere infino ſaranno pagate.

XXIX. Item, che li Signori Priori, Cernita, e Conſiglio eletto come di ſopra è detto giurino, e giurar debbino in mano del Governatore, ò di chi per lui ſarrà propoſto à queſt'atto l'oſſervanza inviolabile delli ſopradetti Capitoli, e modo di reggimento, come di ſopra ordinato.

XXX. Item, che li Signori Priori debbano far ſcrivere tutti quelli, che ſaranno eletti dal Conſiglio generale, e coſí della Cernita, e tener'attaccati li Nomi loro nella reſidenza conſueta, cioè quelli della Cernita nel luogo dove ſi raduna la Cernita, e quelli del Conſiglio nella Reſidenza del Conſiglio ſotto la pena di giulij quattro d'applicarſi per quarto alla Camera Apoſtolica, alla Communità di Narni, all'Accuſatore, & alla parte eſequente.

XXXI. Item, che nè nella Cernita, nè nel Conſiglio Generale poſſa intervenir niſſuno, che non ſia eletto perciò, & accadendo, che qualcheduno foſſe proſontuoſo, e ci voleſſe intervenire, li Signori Priori lo facciano licentiare, e non partendoſi, s'intenda incorſo nella pena di dieci ducati d'oro d'applicarſi come le pene dette di ſopra, & applicate per quarto, e quello, che ſi deliberaſſe in quel tempo

po, che altri non foſſe, ò di Conſiglio, ò di Cernita c'interveniſſe non habbia luogo, come non fatto.

Itàut ſuprà continetur volumus, decernimus, & mandamus
Fabius Placidus Narniæ Gubernator &c.

Die Prima Decembris 1536.

APprobata, & confirmata fuerunt omnia Capitula præinſerta per R. D. Jacobum Vrbinaten. Vicelegatum Reverendiſſimi D. Legati præſentibus conſentien., & approban. Dominis Prioribus, & pluribus Civibus totam Communitatem repræheſentan.

Loco ✠ Sigilli.

Antonius Herolus pro-Cancellario &c.

IN DEI NOMINE etc.

ATtento, che per il pacifico, e quieto vivere di queſta Magnifica Città per mezzo del Magnifico Sig. Governatore, e bontà de' Cittadini di eſſa ſia ordinato nuovo ordine, e reggimento, è parſo conveniente per più notitia di tutti rinovar'ancora tutti, e ſingoli ordini, e bandimenti fatti, e publicati per il paſſato, e per queſto per parte, e commandamento di d. Magnifico Sig. Governatore ſi notifica à tutte, e ſingole perſone di detta Città, ſuo Contado, forze, e Diſtretto, che non ſia alcuna di eſſe, che ardiſca, ò preſuma per qualſiſia, ò vogli eſſer modo, ò queſito colore contravenir alli detti ordini, e bandimenti fatti, li quali, nel preſente s'intendano eſſer'eſpreſſi, come ſe à Capitolo per Capitolo, & de verbo ad verbum di nuovo foſſero publicati ſotto tutte, e ſingole pene, e d'applicarſi come in quelli, ò in alcuno di eſſi ſi contiene. Dichiarando, che per queſto non s'intende eſſer'eſcluſi, e liberati quelli, overo alcuno, che fin'al preſente foſſe contravenuto. In quorum fidem &c. Dat: in Arce Narniæ Die 23. Octobris 1536.

Ità eſt Fabius Placidus Gubernator &c. Loco † Sigilli.

M. Grimanus Tit. S. Marcelli S. R. E. Præsb. Card. Path. Aquilegien.
Peruſiæ Legatus.

HIs, quæ prò Communitatum, ac Hominum, & Incolarum earumdem utilitatibus, ac pace, & quiete ipſarum provida facta ſunt, ut illibata conſiſtant, libentèr adijcimus Legationis Noſtræ auctoritatem, ea proptèr omnia, & ſingula Capitula præſentibus annotata auctoritate Apoſtolica, qua ex munere Legationis noſtræ fungimur in hac parte tenore præſentium approbamus, & confirmamus, illaque perpetuò obſervari mandamus. Volumus inſupèr illa in libro Conſtitutionũ, ſeù Statutorum dictæ Civitatis ad perpetuam rei memoriam adnotari, & deſcribi. In quorum &c. Dat: Narniæ in Palatio Apoſtolico tertia Decembris 1536. Loco † Sigilli.

Io: Amedeus Lambertus Cancellarius.

B R E V E

S. Me. Pij Papæ Quarti ſuper confirmatione Statutorum, & Privilegiorum Civitatis Narniæ.

Dilectis Filijs Prioribus, & Communitati Civitatis noſtræ Narnien.

Loco ✠ Anuli Piſcatoris.

PIUS PAPA IV.

DILECTI Filii ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem. Fidei veſtræ ſinceritas, quà Nos, & Romanam reveremini Eccleſiam promeretur, ut Vos non minori, qua Prædeceſſores noſtri benevolentià proſequamur. Nuper ſiquidem per Oratores veſtros ad Nos, & hanc Sedem deſtinatos nobis exponi feciſtis; Quòd alias poſtquàm fel. rec: Paulus Papa III. Prædeceſſor noſter omnia, & ſingula Privilegia, Statuta, Capitula, Indulta, Reformationes, Gratias, & conceſſiones Vobis à Prædeceſſoribus ſuis Romanis Pontificibus, ſeù alias conceſſa, àc certam Concordiam, ſeù Tranſactionem inter Vos, & Dilectos Filios Collegium Militum Sancti Petri de Urbe ſuper Jure, & intereſſe, quod veſtrum utrique ſuper Gabellis iſtius Civitatis noſtræ habebant, & habere poterant lite tunc inter vos vertente inhitam, & ad beneplacitum ipſius Pauli Prædeceſſoris dumtaxat, conceſſionem proventuum ex pœnis maleficiorum quorumcumque, & damnorum datorum vobis antea factā ſub certis tunc expreſſis modo, & forma per diverſas ſuas litteras approbaverat, & confirmaverat, ac ſubſidium annale ſibi, & Cameræ Apoſtolicæ tàm à vobis, quàm à Dilectis Filiis Clero dictæ Civitatis annuatim debitum cum onere tamen Gubernatori pro tempore exiſtenti, & aliis Officialibus, ſalariatiſque omnibus eiuſdem Civitatis ſolitum ſalarium perſolvendi ad ſimile beneplacitum remiſerat, ac Cives, Incolas, & homines ipſius Civitatis à Taxis Bariſelli Peruſiæ, ſivè Umbriæ, & Equorum mortuorum nuncupatorum, ac Militum levis armaturæ, aliiſque ordinariis, & extraordinariis oneribus impoſitis, & imponendis, ac Beneficijs, & bonis Civium dictæ Civitatis ad idem beneplacitum exemerat, & liberaverat; & quòd venientes ad Forum, ſeù Mercatum ipſius Civitatis in Die Sabbathi pro Civili præcio, niſi illud occaſione quarumvis repræſaliarum, non tamen prò intereſſe dictæ Cameræ conceſſarum foret, à quovis Officiali quomodolibet moleſtari non poſſent decreverat. Piæ me: Julius Papa etiàm

 III.

III. Prædeceſſor noſter veſtris in ea parte ſupplicationibus inclinatus Privilegia, Capitula, Reformationes, Gratias, Conceſſiones, & Indulta quæcumque vobis etiam per Romanos Pontifices prædeceſſores ſuos, vel alias conceſſa, quatenùs eſſent in uſu, ac ſingulas litteras Pauli Prædeceſſoris hujuſmodi cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis, facultatibus, Indultis, & Decretis per quaſdam approbavit, & confirmavit, ſupplens omnes, & ſingulos tàm Juris, quàm facti defectus, ſi qui forſan interveniſſent in eiſdem, eaque omnia valere, & inviolabilitèr tàm per ipſum Julium Prædeceſſorem, quàm Succeſſores ſuos Romanos Pontifices prò tempore exiſtentes, & Camerarium ſuum, ac eiuſdem Cameræ Clericos obſervari, eoſque ad eorum omnium obſervationem teneri decrevit, & pro potiori cauthela vobis de proventibus Gabellarum, Maleficiorum, pœnarum, & damnorum datorum, prout eatenus diſpoſueratis ad ipſius Julij Prædeceſſoris beneplacitum diſponere, illoſque in veſtros uſus, & utilitatem convertere poſſetis conceſſit, ac ſubſidium prædictum, non tamen aliud trecentorum millium ducatorum Univerſo Statui Eccleſiaſtico per eundem Paulum Prædeceſſorem impoſitum ad decem annos, & deindè ad ſimile beneplacitum ſuum cum onere prædicto gratioſè remiſit, certaque alia tunc expreſſa ſtatuit, & ordinavit. Ac quondam Balduinus de Monte tunc eiuſdem Civitatis Gubernator ſportulas Judicum, & mercedes Secretarij, & Notariorum, ac Executorum taxavit, & nonnulla alia ſalubrem directionem, & proſperum ſucceſſum ipſius Civitatis concernentia edidit, & publicari fecit; Et ſucceſſivè recol. me. Paulus Papa Quartus ſimilitèr Prædeceſſor noſter ab Oratoribus veſtris intellecto quantum detrimenti ſentiebat ipſa Civitas ex illatis ſuperioribus annis cladibus, incendijs, & Militum inſultibus; exemptionem, liberationem, & decretum Pauli, ac conceſſionem, & remiſſionem, nec non Statuta, & Ordinationes Julii, & Prædeceſſorum, ac Taxam Balduini prædictorum, & alia per ipſum Balduinum, ut præfertur publicata, ac dummodò juſta, honeſta, & rationabilia, àc in uſu eſſent; pariter omnia, & ſingula Privilegia, Statuta, Capitula, Indulta, Reformationes, gratias, & conceſſiones Vobis à quibuſuis Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus ſuis, ſeù alias quomodolibet conceſſa, & facta per alias in forma Brevis Litteras etiam approbavit, & confirmavit, ac vobis jus exigendi quaſcumque Gabellas ipſius Civitatis, cum onere tamen pro tempore exiſtentibus Gubernatori, & aliis Officialibus, ac Salariatis omnibus prædictæ Civitatis ſolitum ſalarium perſolvendi, & alia onera ſuper eiſdem Gabellis impoſita ſuſtinendi, & perferendi, ac introitus pœnarum Maleficiorum, & damnorum datorum ad beneplacitum ſuum, & prout etiam Prædeceſſores ſui fecerant gratioſè conceſſit, ac ſubſidium eiſdem Paulo Prædeceſſori, & Cameræ annis ſingulis debitum, & in futurum debendum, & tàm à Vobis, quàm à Clero ſolvi ſolitum, necnon Taxas Bariſelli Peruſiæ, & Equorum mortuorum, ac Militum levis armaturæ tam tunc præſentium, quàm futurorum, omniaque alia ordinaria, & extraordinaria

one-

onera vobis eatenùs impoſita, necnon Decimas pro Beneficijs, & bonis eiuſdem Civitatis ad ſimile beneplacitum ſuum, & prout per prædictos Prædeceſſores ſuos factum fuerat remiſit, & quod venientes ad Forum, ſeù mercatum dictæ Civitatis eadem die Sabbati pro debito Civili, niſi proprium foret, moleſtari, aut niſi pro intereſſe ipſius Cameræ repræſaliari non poſſent, ad beneplacitum ſuum hujuſmodi, & prout prædicti Prædeceſſores etiam fecerant ſtatuit, & ordinavit; & quia, ut acceperat, introitus Gabellarum, maleficiorum, & damnorum datorum, ac exemptionis à Militibus, & aliis præmiſſis pro ſupportatione onerum vobis incumbentium, ac ſolutione centum, & undecim Secretariorum Apoſtolicorum, ac ducentorum, & quinquaginta ducatorum auri de Camera Militum Sancti Petri Collegijs annuatím ſolvi ſolitorum vix ſufficiebant, & propterea Vos notabile, & pulchrum fortalicium per Vos in dicta Civitate ad illius commodum, decuſque, & ornamentum, ac ſupremam utilitatem Sedis Apoſtolicæ, ex Julij ordine Prædeceſſoris, & Balduini Gubernatoris prædictorum, ac de Conſilio quondam Camilli Urſini Domicelli Romani, qui locum oculis ſubiecerat, inchoatum, & pro cujus Fabricæ ſubventione idem Julius Prædeceſſor Vos juvare promiſerat, & morte præventus præſtare nequiverat, à Vobis perfici non poterat. Et propterea ipſi Paulo IV. Prædeceſſori inſtantèr ſupplicari feceratis, ut Vobis Gabellam Quatreni pro Libra Carnis ad opus Fabricæ Fortalicij hujuſmodi remittere, aut de aliquo alio ſubſidio providere vellet, prædictus Paulus Quartus Prædeceſſor, cum primum poſſet, deſiderio veſtro ſe non defuturum promiſit, prout in ſingulis litteris Prædeceſſorum hujuſmodi. & Capitulis ſuper Taxa, ac æditione, & publicatione prædictis confectis pleniùs continetur: Cùm autem ſicut eadem expoſitio ſubiungebat Cauſæ, propter quas ſingulæ Litteræ prædictæ, ut præfertur, emanarunt, adhuc ſubſiſtant, ac vos cupiatis præmiſſa pro eorum ſubſiſtentia firmiori noſtro munimine roborari, Nobis propterea per Oratores prædictos, qui Fauſtum Nobis Pontificatum veſtro nomine præcati ſunt, humilitèr ſupplicari feciſtis, quatenùs eiſdem præmiſſis etiam noſtræ firmitatis patrocinio communire de benignitate Apoſtolica dignaremur: Nos igitur Vos, quorum fides, & devotio ergà Nos, & dictam Sedem omni tempore conſtans, & illibata permanſit, eodem, quo dicti Prædeceſſores favore proſequi volentes, ac Vos, & veſtrum quemlibet à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à Jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtitis, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, necnon omnium, & ſingulorum Privilegiorum, Statutorum, Capitulorum, Indultorum, Reformationum, Gratiarum, Conceſſionum, & Litterarum hujuſmodi tenores præſentibus pro expreſſis habentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, Remiſſionem, Exemptionem, Liberationem, & Decretum Pauli, ac Conceſſiones, & etiam Remiſſiones, Statuta, & Ordinationes Julii, &

Pauli IV.,eiuſdemque Pauli Quarti Prædeceſſorum approbationem, & confirmationem, ac cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis, ſingulas deſuper confectas Litteras, & Taxam Balduini hujuſmodi, aliaque per ipſum Balduinum, ut præfertur, ædita, & publicata, ac dummodò licita, & honeſta, ac rationabilia exiſtant: omnia, & ſingula Privilegia, Statuta, Capitula, Reformationes, Gratias, Conceſſiones, & Indulta Vobis tàm à ſimilis me: Clemente Septimo, quàm quibuſuis alijs Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris, ſeù alias quomodolibet conceſſa, & facta juxtà eorum tenorem tantùm, & quatenùs ſint in uſu, ac ſinè præjudicio ſubſidij Triennalis, auctoritate Apoſtolica tenore prçſentium approbamus, confirmamus, ac pro potiori cauthela illa omnia, prout per ſingulos Prædeceſſores prædictos Vobis conceſſa fuerunt. Aç etiam vobis jus exigendi quaſcumque Gabellas ſupradictæ Civitatis cùm onere pro tempore exiſtentibus Gubernatoribus, & alijs Officialibus, aç ſalariatis omnibus prædictæ Civitatis ſolitum ſalarium perſolvendi, & alia onera ſuper eiſdem Gabellis impoſita ſuſtinendi, & perferendi, ac introitus pœnarum Maleficiorum, & Damnorum datorum ad beneplacitum noſtrum, prout Prædeceſſores noſtri prçdicti fecerunt, ut præfertur, gratiosè concedimus, ac ſubſidium Nobis, & Cameræ Apoſtolicç annis ſingulis debitum, & in futurum debendum, & tàm Vobis, quàm prædictis Clero ſolvi conſuetum; necnon Taxas Bariſelli Peruſiæ, & Equorum mortuorum, ac militum levis armaturæ tàm præſentium, quàm futurorum, omniaque alia onera ordinaria, & extraordinaria Vobis hactenùs impoſita, nec non decimas pro Beneficijs, & bonis eiuſdem Civitatis ad ſimile beneplacitum noſtrum, prout per prædictos Prædeceſſores noſtros factum fuit remittimus; ac quod venientes ad forum, ſeù mercatum dictæ Civitatis ipſa die Sabbathi pro debito Civili, niſi proprium fuerit, moleſtari, aut niſi pro intereſſe ipſius Cameræ repræſaliari non poſſint ad ſimile beneplacitum noſtrum, ſtatuimus, & ordinamus, decernentes forenſes, & quoſcumque alios aliqua bona ſtabilia tàm in Civitate prçdicta, quàm illius Territorio, Caſtris, & Locis pro tempore poſſidentes, ad ſolutionem Libræ juxtà formam Litterarum aliàs à prçdicto Julio Prædeceſſore Vobis conceſſarum teneri, & obligatos eſſe, illoſque ad id juxtà earumdem Litterarum tenorem compelli poſſe, non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Civitatis, & Cameræ prædictarum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & conſuetudinibus, privilegijs quoque, indultis, & Litteris Apoſtolicis eidem Cameræ, ac quibuſcumque alijs in contrarium facientibus quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis, necnon omnibus illis, quæ ſinguli Prædeceſſores prædicti in eorum Litteris ſupradictis voluerunt non obſtare, cæteriſque contrarijs quibuſcumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris Die decimanona Februarij 1560. Pontificatus noſtri Anno primo.

P. de Sanctacruce

P. de Arlottis.

SVprà impreſſa Statuta ; Capitula , & Privilegia per me viſa, collata , recognita , & à mendis purgata dùm Typis mandarentur; cùm ſuis Originalibus, vetuſtiſque Diplomatibus in Secretaria , & Archivio ſecreto Illuſtriſs. Civitatis Narniæ aſſervatis concordant in fidem &c. Datum Narniæ ex Secretaria Priorali Idibus Martij MDCCXVI.

Angelus Marſilianus Secretarius.

BIBLIOTECA COMUNALE NARNI
Nº 1556
Reg. Ingresso

286

Elenco di parole non comuni

Azzardum Lib: I. cap: 62 Azzardo

Brigam — Lib: III. cap: 177 Briga

Dissrobbat — Item

Bladum — Lib: 3 - cap: 178 Biada frumento

Padagium — Item - Padaggio

apodissa — Item - Bolletta

Robbaria — Lib: 3 cap: 174

apothecam — Bottega Lib: 1 cap: 27

Dohana cioè gabella — da questa è forse derivata Dogana

Pedislipvandi = Significato di questa parola = Leggi l'album pag. 239 - da 18

Foransis - che significhi - pag. 112